

Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna (prop. 2004/05:1)

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar i detta betänkande, det s.k. rambetänkandet, regeringens finansplan och förslagen i budgetpropositionen vad avser förslag om statens inkomster och utgifter för 2005, förslag till utgiftstak för åren 2005–2006 och förslag till hur utgifterna 2005 ska fördelas på utgiftsområden.

Budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna, vilka står bakom riktlinjerna för den ekonomiska politiken, utgiftstaken och de föreslagna och aviserade skatteförändringarna.

När riksdagen behandlat detta betänkande och fattat beslut om ramar för de 27 utgiftsområden som budgeten indelas i är dessa utgiftsramar styrande för riksdagens fortsatta behandling av anslagen.

Konjunkturen och den ekonomiska politiken

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag till inriktning av den ekonomiska politiken. Tillväxten i världsekonomin ser i år ut att bli den högsta på nästan 30 år och förutsättningarna är goda för en stark såväl internationell som svensk konjunktur under de närmaste åren. Ny information visar att tillväxten varit fortsatt hög under hösten, även om en viss dämpning noterats till följd av bl.a. turbulensen på oljemarknaderna.

Utskottet tvingas däremot konstatera att högkonjunkturen ännu inte påverkat den svenska arbetsmarknaden. Tvärtom har sysselsättningen fortsatt att minska samtidigt som den öppna arbetslösheten legat kvar på en hög nivå.

Detta är enligt utskottet en utveckling som inte kan accepteras. En mängd olika åtgärder föreslås i budgetpropositionen för att både på kort och lång sikt öka sysselsättningen och minska arbetslösheten. Antalet platser i de arbetsmarknadspolitiska programmen och sysselsättningsstödet till kommunerna utökas kraftigt. För att öka efterfrågan och stärka arbetslinjen inom arbetsmarknadspolitiken sänks inkomstskatten för låg- och medelinkomsttagare. En tillfällig satsning på vidareutbildning inom vård, skola och omsorg genomförs samtidigt som resurser satsas för att öka antalet anställda inom förskolan med 6 000 personer. Dessutom annonseras och vidtas åtgärder för

att förbättra arbetsmarknadens sätt att fungera och för att öka sysselsättningen bland t.ex. invandrare, unga och äldre. Åtgärder för att ytterligare öka integrationen och öka genomströmningen i gymnasieskolan och högskolan genomförs.

Arbetet med att minska ohälsan och nå målet om en halvering av antalet sjukdagar 2008 fortsätter. Ekonomiska drivkrafter för att minska sjukfrånvaron och en nationell vårdgaranti införs. Ett friår införs fr.o.m. 2005 i hela landet med 12 000 platser.

För 2005 och 2006 fortsätter den gröna skatteväxlingen med sammanlagt 7 miljarder kronor. Intäkterna används för att sänka grundavdraget för låg- och medelinkomsttagare samt sänka dieselskatten för jord- och skogsbruksmaskiner. För att nå de övergripande målen inom miljöpolitiken utökas bl.a. det s.k. klimatinvesteringsprogrammet samtidigt som anslagen till biologisk mångfald höjs.

Sveriges konkurrenskraft ska ytterligare förbättras för att de senaste tio årens höga svenska tillväxt ska bestå. Arvs- och gåvoskatten slopas och fribeloppet i förmögenhetsskatten höjs för att bl.a. förbättra villkoren för företagande och underlätta generationsskiften i företagen. Arbetet med att reformera det s.k. 3:12-regelverket fortsätter samtidigt som resurserna för riskkapital utökas. Resurserna till forskning förstärks successivt under de kommande åren med 2,3 miljarder kronor.

Åtgärder för välfärd och rättvisa fortsätter. Resurserna till vården, skolan och omsorgen utökas och ytterligare reformer riktas mot barnfamiljerna. Barnbidraget och flerbarnstillägget höjs 2006 och flerbarnstillägget ska börja gälla fr.o.m. andra barnet. Taket i föräldraförsäkringen höjs till 10 prisbasbelopp den 1 juli 2006 och den s.k. lägstanivån i föräldraförsäkringen höjs till 180 kr per dag. Vidare avsätts fr.o.m. 2006 1 miljard kronor för insatser för barnfamiljer med svag ekonomi. Bostadstilläggen för pensionärer höjs ytterligare nästa år och som en del i omläggningen av försvaret kommer bl.a. resurserna till rättsväsendet att utökas med drygt 2,2 miljarder kronor perioden 2005–2007. Ytterligare resurser läggs på psykiatrin och missbrukarvården. Biståndet höjs så att målet på 1 % av BNI nås 2006.

Jämställdhet är ett centralt mål i den ekonomiska politiken. En nationell handlingsplan mot könsdiskriminerande löneskillnader tas fram.

Budgetpolitiken

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till inriktning av budgetpolitiken och avvisar de budgetalternativ som föreslagits av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Utskottet delar regeringens bedömning att målet för den offentliga sektorns finansiella sparande 2005 bör vara ett överskott på minst 0,5 % av BNP. Under perioden 2000–2007 beräknas det genomsnittliga överskottet i den offentliga sektorn uppgå till 1,4 % av BNP. Det övergripande målet om ett överskott på i genomsnitt 2 % av BNP under en konjunkturcykel ligger fast.

Utgiftstaken för staten för 2005 och 2006 är tidigare fastställda till 894 respektive 931 miljarder kronor. Nu föreslås att dessa båda utgiftstak sänks med 24 miljarder kronor genom en teknisk justering som främst beror på ändrade redovisningsprinciper avseende utjämningsystemet för kommunerna. Utgiftstaken för 2005 och 2006 blir därmed 870 respektive 907 miljarder kronor. För 2007 presenterar regeringen ett preliminärt utgiftstak som uppgår till 943 miljarder kronor. Regeringen avser att lämna förslag till utgiftstak för både 2007 och 2008 i budgetpropositionen för 2006.

Regeringen bedömer att utgiftstaken för 2004 och 2005 riskerar att över-skridas om inga åtgärder vidtas. För att undvika ett överskridande kommer regeringen att vidta utgiftsbegränsande åtgärder för båda åren. Utgiftstaken ska klaras.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att utgiftstaken för 2005 och 2006 fastställs till 870 respektive 907 miljarder kronor.

Skattepolitiken

En grön skatteväxling genomförs. Skatten på förvärvsinkomster sänks i de vanligaste inkomstskikten och avdraget för resor med egen bil höjs från 16 till 17 kr. Dessa åtgärder finansieras genom höjningar av skatten på bensin och diesel och genom höjd fordonsskatt. Härvid får arbetsmaskiner i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk av konkurrensskäl ett särskilt undantag från koldioxidskatten. Den gröna skatteväxlingen omfattar också en höjning av skatten på el i hushålls- och servicesektorerna med 1,2 öre per kWh.

Förmögenhetsskatten sänks genom att fribeloppet för sambeskattade par höjs till 3 miljoner kronor fr.o.m. 2006 års taxering. Arvs- och gåvoskatten slopas fr.o.m. den 1 januari 2005.

Åtgärderna inom kapitalbeskattningsområdet finansieras genom en avse-rad räntebeläggning av juridiska personers periodiseringsfonder fr.o.m. den 1 januari 2005. Arbetet med småföretagens 3:12-regler fortsätter och innebär att de ska bli mer gynnsamma.

Ett stöd för investering i källsorteringsutrymmen och en investeringsstimulans för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler kommer att införas.

I betänkandet finns 18 reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	10
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 4.....	23
Redogörelse för ärendet.....	28
Bakgrund.....	28
Ärendet och dess beredning.....	28
Utskottets övervägande.....	32
1 Den ekonomiska utvecklingen.....	32
1.1 Budgetpropositionen.....	32
1.1.1 Utvecklingen internationellt.....	32
1.1.2 Utvecklingen i Sverige.....	35
1.1.3 Alternativa scenarier för utvecklingen t.o.m. 2007.....	40
1.2 Partimotionerna.....	43
1.3 Ny information om konjunkturutvecklingen.....	44
1.4 Finansutskottets ställningstagande.....	46
2 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	48
2.1 Budgetpropositionen.....	48
2.2 Motionerna.....	52
2.3 Finansutskottets ställningstagande.....	60
2.4 Gröna nyckeltal.....	82
3 Mål för de offentliga finanserna.....	84
3.1 Utvecklingen av de offentliga finanserna.....	84
3.2 Mål för det finansiella sparandet 2005.....	86
4 Budgetpolitikens inriktning.....	98
4.1 Utgångspunkter för utskottets prövning.....	98
4.2 Utskottets bedömning av de olika budgetalternativen.....	100
4.3 Utgiftstak för staten och den offentliga sektorn.....	132
4.3.1 Utgiftstak för staten.....	132
4.3.2 Utgiftstak för den offentliga sektorn.....	134
4.4 Fördelning av statens utgifter på utgiftsområden 2005.....	135
4.4.1 Utgiftsområde 1–27.....	135
4.4.2 Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.....	142
4.5 Anslagsbehållningar.....	143
4.6 Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret.....	144
4.7 Kassamässiga korrigeringar 2005.....	146
4.8 Budgetens sammansättning i stort.....	146
4.9 Sammandrag av de olika budgetalternativen.....	147
5 Skatter och övriga inkomster.....	149
5.1 Utveckling av statsbudgetens inkomster.....	149
5.2 Skattepolitikens inriktning.....	150
5.3 Fysiska personers inkomstskatter.....	159
5.3.1 Beskattningen av förvärvsinkomster.....	160
5.3.2 Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift.....	164
5.3.3 Reseavdraget.....	165
5.3.4 Regional stimulans på skatteområdet.....	166
5.3.5 Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar.....	167

5.3.6	Hushållstjänster.....	169
5.3.7	Beskattning av nordiska sjömän.....	170
5.3.8	Uthyrning av privatbostad.....	171
5.4	Juridiska personers inkomstskatter.....	172
5.4.1	Det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m.....	173
5.4.2	Ändrade regler för periodiseringsfonderna.....	178
5.4.3	Royalty.....	179
5.5	Social- och arbetsgivaravgifter.....	180
5.5.1	Sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m.....	181
5.6	Skatt på egendom.....	185
5.6.1	Fastighetsbeskattning.....	185
5.6.2	Förmögenhetsskatten.....	188
5.6.3	Slopod arvs- och gåvoskatt.....	190
5.7	Skatt på varor och tjänster.....	192
5.7.1	Moms på tidskrifter.....	192
5.7.2	Alkoholskatten.....	193
5.7.3	Tobaksskatten.....	196
5.7.4	Höjda energiskatter på drivmedel.....	197
5.7.5	Höjd energiskatt på el.....	199
5.7.6	Skattesatsuppräknig efter prisutvecklingen.....	200
5.7.7	Nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk.....	201
5.7.8	Skattestrategi för alternativa drivmedel.....	202
5.7.9	Nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln.....	203
5.7.10	Begränsning av koldioxidskatteuttaget avseende kalk- och cementbranschen.....	203
5.7.11	Fortsatt avtrapning av energiskatteavdraget för vindkraft.....	204
5.7.12	Koldioxidskatt på torv.....	205
5.7.13	Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer.....	206
5.7.14	Skatt på avfall.....	206
5.7.15	Skatt på naturgrus.....	207
5.7.16	Handelsgödsel och bekämpningsmedel.....	208
5.7.17	Reklamskatten.....	210
5.7.18	Fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar.....	212
5.7.19	Trängselskatten och miljöanpassade bilar.....	214
5.7.20	Svinesundsbroarna.....	215
5.8	Nedsättning av skatter.....	216
5.8.1	Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen.....	216
5.8.2	Stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler.....	218
5.8.3	Vissa stödformer som krediteras på skattekonto.....	219
5.9	Inkomster av statens verksamhet.....	220
5.10	Inkomster av försäld egendom.....	221
5.11	Företagsinteckning.....	222
5.12	Beräkning av statsbudgetens inkomster.....	225
5.13	Lagförslagen.....	228
6	Utgiftsutvecklingen på längre sikt.....	229
6.1	Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006.....	229
6.2	Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007.....	230
7	Bemyndiganden och övriga ekonomiska förpliktelser.....	234

7.1 Bemyndigande om upplåning.....	234
7.2 Finansiering av investeringar och rörelsekapital.....	235
7.2.1 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål.....	235
7.2.2 Myndigheternas räntekontokrediter.....	236
7.2.3 Sjunde AP-fondsstyrelsens lån och räntekontokredit i Riksgäldskontoret.....	236
7.3 Bemyndigande för ramanslag.....	237
8 Revision, kontroll och ekonomisk styrning.....	239
8.1 Riksrevisionens årliga rapport, den statliga internrevisionen samt granskning av vissa offentligrättsliga organ.....	239
Riksrevisionens styrelses redogörelse angående den årliga rapporten....	239
Budgetpropositionen.....	242
Finansutskottets ställningstagande.....	246
8.2 Utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten.....	247
Propositionen.....	247
Försvarsutskottets och bostadsutskottets yttranden.....	251
Finansutskottets ställningstagande.....	252
9 Övriga frågor.....	254
9.1 Budgetlagens tillämpning.....	254
9.2 Effekter av besparingar.....	257
9.3 Vårpropositionens innehåll.....	258
9.4 Politikområden inom utgiftsområde 23.....	260
9.5 EU-ersättningar till jordbruksföretagare.....	261
Reservationer.....	262
1. Allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken (avsnitten 1 och 2.1- 2.3), punkt 1 (m, fp, kd, c).....	262
2. Mål för de offentliga finanserna (avsnitt 3), punkt 3 (m).....	282
3. Mål för de offentliga finanserna (avsnitt 3), punkt 3 (fp).....	284
4. Mål för de offentliga finanserna (avsnitt 3), punkt 3 (kd, c).....	286
5. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13), punkt 4 (m).....	287
6. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13), punkt 4 (fp).....	298
7. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13), punkt 4 (kd).....	307
8. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13), punkt 4 (c).....	319
Självbestämmande i stället för centralstyrning och bidrag.....	325
Ett grönare Sverige.....	326
Ett friskare Sverige.....	326
Ett företagsammare Sverige.....	327
9. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1), punkt 6 (m).....	328
10. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1), punkt 6 (fp).....	329
11. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1), punkt 6 (kd).....	330

12. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1), punkt 6 (c).....	331
13. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2), punkt 7 (m).....	332
14. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2), punkt 7 (fp).....	333
15. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2), punkt 7 (kd).....	334
16. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2), punkt 7 (c).....	334
17. Budgetlagens tillämpning (avsnitt 9.1), punkt 14 (m, fp, kd, c).....	335
18. Vårpropositionens innehåll (avsnitt 9.3), punkt 16 (m, fp, kd, c).....	336
Särskilt yttrande.....	338
EU-ersättningar till jordbruksföretagare (avsnitt 9.5), punkt 18 (kd, c)	338

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....	339
Proposition 2004/05:1.....	339
Redogörelse 2004/05:RRS1.....	341
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	341

Bilaga 2

Regeringens lagförslag.....	358
-----------------------------	-----

Bilaga 3

Utskottets lagförslag.....	395
----------------------------	-----

Tabeller

Tabell 1.1 Regeringens prognoser över tillväxten i världsekonomin.....	33
Tabell 1.2 Regeringens prognoser över försörjningsbalansen.....	36
Tabell 1.3 Förutsättningarna i regeringens prognos.....	37
Tabell 1.4 Nyckeltalen i regeringens prognos.....	37
Tabell 1.5 Nyckeltalen i regeringens lågtillväxtalternativ.....	42
Tabell 1.6 Nyckeltalen i regeringens högtillväxtalternativ.....	43
Tabell 3.1 Offentliga sektorns finansiella sparande 2003–2007.....	85
Tabell 3.2 Statsbudgetens inkomster, utgifter och saldo samt statskuldens utveckling 2003–2007.....	85
Tabell 3.3 Utgiftstak för staten och takbegränsade utgifter 2004–2007.....	86
Tabell 3.4 Den offentliga sektorns finansiella sparande fördelat på delsektorer 2000–2007.....	88
Tabell 3.5 Strukturellt finansiellt sparande i den offentliga sektorn 2000–2007.....	89
Tabell 4.1 Moderata samlingspartiets finansiella sparande i den offentliga sektorn 2005–2007.....	101
Tabell 4.2 Moderata samlingspartiets utgiftstak för staten 2005–2007.....	101
Tabell 4.3 Moderata samlingspartiets utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007.....	102
Tabell 4.4 Folkpartiet liberalernas finansiella sparande i den offentliga sektorn 2005–2007.....	106
Tabell 4.5 Folkpartiet liberalernas utgiftstak för staten 2005–2007.....	106

Tabell 4.6 Folkpartiet liberalernas utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007.....	106
Tabell 4.7 Kristdemokraternas finansiella sparande i den offentliga sektorn 2005–2007.....	109
Tabell 4.8 Kristdemokraternas utgiftstak för staten 2005–2007.....	110
Tabell 4.9 Kristdemokraternas utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007.....	110
Tabell 4.10 Centerpartiets finansiella sparande i den offentliga sektorn 2005–2007.....	114
Tabell 4.11 Centerpartiets utgiftstak för staten 2005–2007.....	115
Tabell 4.12 Centerpartiets utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007.....	115
Tabell 4.13 Finansieringen av oppositionspartiernas skattesänkningar 2007.....	122
Tabell 4.14 Utgiftsområde 25, Allmänna bidrag till kommuner.....	125
Tabell 4.15 Regeringens utgiftstak för staten 2005–2007.....	130
Tabell 4.16 Regeringens utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007.....	130
Tabell 4.17 Förslag till nytt utgiftstak för staten 2005–2007.....	133
Tabell 4.18 Regeringens förslag till beräkning av utgiftstaket för den offentliga sektorn.....	134
Tabell 4.19 Oppositionspartiernas förslag till beräkning av utgiftstaket för den offentliga sektorn.....	135
Tabell 4.20 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2005.....	137
Tabell 4.21 Yttranden med anledning av proposition 2004/05:1 och motionerna Fi231 (m), Fi232 (fp), Fi233 (c) och Fi234 (kd).....	138
Tabell 4.22 Regeringens förslag till statsbudget för budgetåret 2005.....	147
Tabell 4.23 Sammandrag av statsbudgeteffekten 2005 av de olika budgetalternativen.....	148
Tabell 5.1 Statsbudgetens inkomster 2003–2007.....	149
Tabell 5.2 Statsbudgetens inkomster 2003–2006. Avvikelser från 2004 års ekonomiska vårproposition.....	149
Tabell 5.3 Inkomsttitel 1111 Fysiska personers inkomstskatt.....	159
Tabell 5.3 forts. Inkomsttitel 1111 Fysiska personers inkomstskatt.....	160
Tabell 5.4 Inkomsttitel 1121 Juridiska personers inkomstskatt.....	172
Tabell 5.5 Inkomsttitel 1200 Socialavgifter.....	180
Tabell 5.6 Inkomsttitel 1300 Skatt på egendom.....	185
Tabell 5.7 Inkomsttitel 1400 Skatt på varor och tjänster.....	192
Tabell 5.8 Inkomsttitel 1700 Nedsättning av skatter.....	216
Tabell 5.9 Inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet.....	220
Tabell 5.10 Inkomsttitel 3000 Inkomster av försåld egendom.....	221
Tabell 5.11 Totala skatter och statsbudgetens inkomster 2004–2007.....	226
Tabell 5.12 Beräkning av statsbudgetens inkomster 2005 enligt regeringen och oppositionspartierna.....	227
Tabell 5.13 Offentliga sektorns inkomster 2005 enligt regeringen och oppositionspartierna.....	228
Tabell 6.1 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2006.....	230
Tabell 6.2 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2007.....	233

Diagram

Diagram 1.1 Sysselsättningen t.o.m. september 2004.....	39
Diagram 1.2 Öppen arbetslöshet t.o.m. september 2004.....	39
Diagram 1.3 Sysselsättningsgraden t.o.m. september 2004.....	40
Diagram 1.4 Oljeprisets utveckling januari 1998 till oktober 2004.....	41
Reservation diagram 1. Antal företagare enligt arbetskraftsundersökningarna januari 1994–september 2004.....	272

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Den ekonomiska politiken

1. Allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken (avsnitten 1 och 2.1-2.3)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 1 och avslår motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1 och 10,

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 1,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 1, 3 och 8 samt

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Gröna nyckeltal (avsnitt 2.4)

Riksdagen avslår motion

2004/05:MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 45.

Budgetpolitikens inriktning

3. Mål för de offentliga finanserna (avsnitt 3)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 4 och avslår motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 4,

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 10, 12 och 13,

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5 och

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 1.

Reservation 2 (m)

Reservation 3 (fp)

Reservation 4 (kd, c)

4. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13)

a) Utgiftstak för staten (avsnitt 4.3.1)

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 870 miljarder kronor 2005 och 907 miljarder kronor 2006. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 2 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) Utgiftstak för den offentliga sektorn (avsnitt 4.3.2)

Riksdagen godkänner beräkningen av taket för den offentliga sektorns utgifter för 2005 och 2006. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 3 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) Fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden 2005 (avsnitt 4.4.1)

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2005 i enlighet med vad regeringen föreslår. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 9 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

d) Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (avsnitt 4.4.2)

Riksdagen godkänner beräkningen av ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 13 och avslår det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

e) Förändring av anslagsbehållningar för 2005 (avsnitt 4.5)

Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2005. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 10 och avslår det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

f) Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 (avsnitt 4.6)

Riksdagen godkänner beräkningen av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 6 och avslår det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

g) Kassamässiga korrigeringar (avsnitt 4.7)

Riksdagen godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2005. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 7.

h) Skattepolitikens inriktning (avsnitt 5.2)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om skattepolitikens inriktning. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

i) Beskattningen av förvärvsinkomster (avsnitt 5.3.1)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om beskattningen av förvärvsinkomster. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

j) Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift (avsnitt 5.3.2)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

k) Reseavdraget (avsnitt 5.3.3)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om reseavdraget. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

l) Regional stimulans på skatteområdet (avsnitt 5.3.4)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om regional stimulans på skatteområdet. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

m) Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar (avsnitt 5.3.5)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om förmånsbeskattning av miljövänliga bilar. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

n) Hushållstjänster (avsnitt 5.3.6)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om hushållstjänster. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

o) Beskattning av nordiska sjömän (avsnitt 5.3.7)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om beskattning av nordiska sjömän. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 30 i denna del.

p) Uthyrning av privatbostad (avsnitt 5.3.8)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om uthyrning av privatbostad. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

q) Det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. (avsnitt 5.4.1)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

r) Ändrade regler för periodiseringsfonderna (avsnitt 5.4.2)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om ändrade regler för periodiseringsfonderna. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

s) Royalty (avsnitt 5.4.3)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om royalty. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

t) Sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. (avsnitt 5.5)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkterna 32 och 33, båda i denna del, och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

u) Fastighetsbeskattning (avsnitt 5.6.1)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om fastighetsbeskattning. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

v) Förmögenhetsskatten (avsnitt 5.6.2)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om förmögenhetsskatten. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 35 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

w) Slopad arvs- och gåvoskatt (avsnitt 5.6.3)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om slopad arvs- och gåvoskatt. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

x) Moms på tidskrifter (avsnitt 5.7.1)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om moms på tidskrifter. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

y) *Alkoholskatten (avsnitt 5.7.2)*

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om alkoholskatten. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

z) *Tobaksskatten (avsnitt 5.7.3)*

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om tobaksskatten. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

å) *Höjda energiskatter på drivmedel (avsnitt 5.7.4)*

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om höjda energiskatter på drivmedel. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ä) *Höjd energiskatt på el (avsnitt 5.7.5)*

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om höjd energiskatt på el. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ö) *Skattesatsuppräknings efter prisutvecklingen (avsnitt 5.7.6)*

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om skattesatsuppräknings efter prisutvecklingen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del.

aa) *Nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk (avsnitt 5.7.7)*

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och avslår det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ab) *Skattestrategi för alternativa drivmedel (avsnitt 5.7.8)*

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om skattestrategi för alternativa drivmedel. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ac) *Nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln (avsnitt 5.7.9)*

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del.

ad) Begränsning av koldioxidskatteuttaget avseende kalk- och cementbranschen (avsnitt 5.7.10)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om begränsning av koldioxidskatteuttaget avseende kalk- och cementbranschen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del.

ae) Fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft (avsnitt 5.7.11)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och avslår det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

af) Koldioxidskatt på torv (avsnitt 5.7.12)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om koldioxidskatt på torv. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ag) Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer (avsnitt 5.7.13)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ah) Skatt på avfall (avsnitt 5.7.14)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om skatt på avfall. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ai) Skatt på naturgrus (avsnitt 5.7.15)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om skatt på naturgrus. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

aj) Handelsgödsel och bekämpningsmedel (avsnitt 5.7.16)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om handelsgödsel och bekämpningsmedel. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ak) Reklamskatten (avsnitt 5.7.17)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om reklamskatten. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

al) Fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar (avsnitt 5.7.18)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 31 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

am) Trängselskatten och miljöanpassade bilar (avsnitt 5.7.19)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om trängselskatten och miljöanpassade bilar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 27 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

an) Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen (avsnitt 5.8.1)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 29 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ao) Stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler (avsnitt 5.8.2)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 28 i denna del och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ap) Vissa stödformer som krediteras på skattekonto (avsnitt 5.8.3)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om vissa stödformer som krediteras på skattekonto. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

aq) Inkomster av statens verksamhet (avsnitt 5.9)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om inkomster av statens verksamhet. Därmed avslår riksdagen det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ar) Företagsinteckning (avsnitt 5.11)

Riksdagen godkänner vad utskottet anför om företagsinteckning. Därmed avslår riksdagen de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

as) Beräkning av statsbudgetens inkomster för 2005 (avsnitt 5.12)

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2005 (avsnitt 5.10). Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 8 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Reservation 5 (m)

Reservation 6 (fp)

Reservation 7 (kd)

Reservation 8 (c)

5. Lagförslagen (avsnitt 5.13)

Riksdagen antar regeringens i bilaga 2 återgivna förslag till

3.1 lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt,

3.2 lag om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor,

3.3 lag om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen,

3.4 lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna,

3.5 lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327),

3.6 lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980),

3.7 lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,

3.8 lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229), med den ändringen att

dels 16 kap. 27 § och 65 kap. 6 § får den av utskottet i bilagan Utskottets lagförslag föreslagna lydelsen,

dels att 63 kap. 3 § utgår,

3.9 lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,

3.10 lag om ändring i lagen (1994:1976) om skatt på energi.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkterna 27–33, 35 och 36, alla i denna del, och bifaller delvis proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del.

6. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 11 och avslår motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del,

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del.

Reservation 9 (m)

Reservation 10 (fp)

Reservation 11 (kd)

Reservation 12 (c)

7. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 12 och avslår motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del,
2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del,

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del och
2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 5.

Reservation 13 (m)

Reservation 14 (fp)

Reservation 15 (kd)

Reservation 16 (c)

Bemyndiganden och ekonomiska förpliktelser

8. Bemyndigande om upplåning (avsnitt 7.1)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 5.

9. Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål (avsnitt 7.2.1)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 14.

10. Myndigheternas räntekontokrediter (avsnitt 7.2.2)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 15.

11. Sjunde AP-fondstyrelsens lån och räntekontokredit i Riksgäldskontoret (avsnitt 7.2.3)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 16.

12. Bemyndigande för ramanslag (avsnitt 7.3)

Riksdagen bifaller proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 17.

Revision, kontroll och ekonomisk styrning

13. Riksrevisionens årliga rapport (avsnitt 8.1)

Riksdagen lägger redogörelse 2004/05:1 till handlingarna.

*Övriga frågor***14. Budgetlagens tillämpning (avsnitt 9.1)**

Riksdagen avslår motionerna

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 2 och 3 samt

2004/05:MJ334 av Patrik Norinder (m) yrkande 4.

Reservation 17 (m, fp, kd, c)

15. Effekter av besparingar (avsnitt 9.2)

Riksdagen avslår motion

2004/05:Ju332 av Gustav Fridolin (mp) yrkande 2.

16. Vårpropositionens innehåll (avsnitt 9.3)

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 4 och 6.

Reservation 18 (m, fp, kd, c)

17. Politikområden inom utgiftsområde 23 (avsnitt 9.4)

Riksdagen avslår motion

2004/05:MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd) yrkande 4.

18. EU-ersättningar till jordbruksföretagare (avsnitt 9.5)

Riksdagen avslår motion

2004/05:MJ376 av Eskil Erlandsson och Birgitta Carlsson (båda c) yrkande 2.

Stockholm den 11 november 2004

På finansutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Odenberg (m), Carin Lundberg (s), Karin Pilsäter (fp), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Mats Odell (kd), Lars Bäckström (v), Agneta Ringman (s), Bo Bernhards-son (s), Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m), Agneta Gille (s), Yvonne Ruwaida (mp), Cecilia Widegren (m) och Arne Kjörnsberg (s).

Förslag till fördelning av statsbudgetens utgifter för 2005 på utgiftsområden

Utskottets förslag till ramar m.m. överensstämmer med regeringens förslag.

Tusental kronor

Utgiftsområde	Utskottets förslag
1 Rikets styrelse	7 840 222
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 432 140
3 Skatt, tull och exekution	8 803 944
4 Rättsväsendet	27 296 871
5 Internationell samverkan	1 239 582
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44 146 606
7 Internationellt bistånd	22 417 678
8 Invandrare och flyktingar	6 933 423
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	39 817 525
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	129 691 062
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	46 413 203
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	56 356 834
13 Arbetsmarknad	69 313 416
14 Arbetsliv	1 193 970
15 Studiestöd	20 995 726
16 Utbildning och universitetsforskning	43 867 639
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 956 525
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 139 412
19 Regional utveckling	3 496 768
20 Allmän miljö- och naturvård	3 994 805
21 Energi	1 396 435
22 Kommunikationer	31 666 492
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 655 991
24 Näringsliv	3 891 377
25 Allmänna bidrag till kommuner	57 468 750
26 Statsskuldsräntor m.m.	38 770 000
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 802 000
Summa utgiftsområden	737 998 396
Minskning anslagsbehållningar	0
Myndigheternas m.fl. utlåning i Riksgäldskontoret, netto	14 621 000
Kassamässig korrigering	-1 891 000
Summa	750 728 396

Förslag till beräkning av statsbudgetens inkomster för 2005 per inkomsttitel

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag om inkomster med undantag för inkomsttitel 1295 Särskild sjukförsäkringsavgift som är ny. Inkomsterna på denna titel har överförts från inkomsttitel 1221 (se även avsnitt 5.5).

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Utskottets förslag
<i>1000 Skatter m.m.</i>	<i>640 142 916</i>
1111 Fysiska personers inkomstskatt	-15 101 859
1121 Juridiska personers inkomstskatt	65 988 580
1123 Beskattning av tjänstegruppliv	1 416 673
1131 Ofördelbara inkomstskatter	183 467
1141 Kupongskatt	2 061 473
1144 Lotteriskatt	1 258 903
1212 Efterlevnads pensionsavgift	18 296 796
1221 Sjukförsäkringsavgift	109 023 623
1222 Föräldraförsäkringsavgift	23 679 152
1251 Ålderspensionsavgift, netto	11 855 347
1253 Arbetsskadeavgift	7 318 914
1254 Arbetsmarknadsavgift	42 168 950
1262 Allmän pensionsavgift, netto	0
1281 Allmän löneavgift	33 200 127
1291 Särskild löneskatt	28 566 091
1295 Särskild sjukförsäkringsavgift	2 300 775
1299 Avräkning av socialavgifter	0
1312 Fastighetsskatt	24 592 309
1321 Fysiska personers förmögenhetsskatt	4 784 701
1322 Juridiska personers förmögenhetsskatt	118 241
1331 Arvsskatt	841 994
1332 Gåvoskatt	0
1341 Stämpelskatt	7 335
1411 Mervärdesskatt, netto	222 928
1423 Försäljningsskatt på motorfordon	0
1424 Tobaksskatt	8 419 471
1425 Alkoholskatt	10 835 748
1428 Energiskatt	65 131 615
1431 Särskild skatt på el från kärnkraftverk	1 863 092
1435 Särskild skatt mot förurning	51 637
1436 Skatt på avfall	700 304
1437 Skatt på bekämpnings- och gödselmedel	320 680

Tusental kronor

Inkomsttitel	Utskottets förslag
1452 Skatt på annonser och reklam	954 491
1454 Skatt på spel	33 204
1461 Fordonsskatt	9 391 857
1462 Vägavgifter	630 314
1463 Trängselavgifter	455 000
1471 Tullmedel	3 769 547
1472 Övriga skatter m.m. på import	2 601
1473 Särskilda jordbrukstullar och sockeravgifter	283 583
1481 Övriga skatter på varor och tjänster	215 988
1512 Kompensation för mervärdesskatt till kommuner och landsting	-35 452 750
1513 Utjämningsavgift för LSS-kostnader	1 600 000
1611 Betalningsdifferenser på grund av anstånd, netto	-197 002
1621 Uppbördsförluster, netto, fysiska personers inkomstskatt	-2 020 620
1622 Uppbördsförluster, netto, juridiska personers inkomstskatt	-648 665
1623 Uppbördsförluster, netto, arbetsgivaravgifter	-1 031 996
1624 Uppbördsförluster, netto, mervärdesskatt	-1 591 366
1625 Uppbördsförluster, netto, räntor m.m.	-1 085 573
1631 Betalningsdifferenser, övriga	63 924
1691 Betalningsdifferenser, skattemyndigheterna, netto	0
1692 Indrivna medel, kronofogdemyndigheterna, netto	0
1711 Nedsättning, anställningsstöd	-2 754 000
1712 Nedsättning, investeringar i källsorteringslokaler	-267 000
1713 Nedsättning, bredbandsinstallation	-100 000
1714 Nedsättning, sjöfart	-1 631 007
1715 Nedsättning, reparation och ombyggnad av off lokaler	-1 333 333
1716 Nedsättning sysselsättningsstöd till kommuner och landsting	-7 500 000
1717 Nedsättning, skattelättnad för vissa byggtjänster	-946 000
1718 Nedsättning, stöd till anställning av långtidssjukskrivna	0
1719 Nedsättning, stöd till skyddat arbete (OSA)	-785 000
1721 Nedsättning, utbildning av personal i vård o omsorg	-450 000
2000 Inkomster av statens verksamhet	35 426 032
3000 Inkomster av försåld egendom	15 000 000
4000 Återbetalning av lån	2 387 446
5000 Kalkylmässiga inkomster	7 559 200
6000 Bidrag m.m. från EU	11 770 867
Summa inkomster	712 286 461
Beräknat lånebehov	38 441 935
Summa	750 728 396

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 4

Motion	Motionärer	Yrkanden
4. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13)		
<i>a) Utgiftstak för staten (avsnitt 4.3.1)</i>		
2004/05:Fi231	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	2
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	2
2004/05:Fi233	Göran Högglund m.fl. (kd)	2
2004/05:Fi234	Maud Olofsson m.fl. (c)	4
<i>b) Utgiftstak för den offentliga sektorn (avsnitt 4.3.2)</i>		
2004/05:Fi231	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	3
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	3
2004/05:Fi233	Göran Högglund m.fl. (kd)	4
<i>c) Fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden 2005 (avsnitt 4.4.1)</i>		
2004/05:Fi231	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	6
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	8 och 13
2004/05:Fi233	Göran Högglund m.fl. (kd)	5 och 11
2004/05:Fi234	Maud Olofsson m.fl. (c)	3 i denna del
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	2
<i>d) Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (avsnitt 4.4.2)</i>		
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	12
<i>e) Förändring av anslagsbehållningar för 2005 (avsnitt 4.5)</i>		
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	10
<i>f) Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 (avsnitt 4.6)</i>		
2004/05:Fi234	Maud Olofsson m.fl. (c)	8
<i>h) Skattepolitikens inriktning (avsnitt 5.2)</i>		
2004/05:Fi231	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	8 och 9
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	16
2004/05:Fi234	Maud Olofsson m.fl. (c)	6
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	1
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	2-6 och 42
2004/05:Sk454	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	14
<i>i) Beskattningen av förvärvsinkomster (avsnitt 5.3.1)</i>		
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	21
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	11-14, 17, 19 och 28
2004/05:Sk451	Per Landgren m.fl. (kd)	2 och 3
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	7, 8 och 36
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	1-3, 6 och 28
2004/05:Sk454	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	7-10
<i>j) Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift (avsnitt 5.3.2)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	27
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	10 och 40
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	32 och 33

Motion	Motionärer	Yrkanden
<i>k) Reseavdraget (avsnitt 5.3.3)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	18 och 34
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	41
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	4 och 5
<i>l) Regional stimulans på skatteområdet (avsnitt 5.3.4)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	36
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	46
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	35
<i>m) Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar (avsnitt 5.3.5)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	23 och 24
<i>n) Hushållstjänster (avsnitt 5.3.6)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	21
2004/05:Sk450	Per Landgren m.fl. (kd)	9
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	11
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	22
2004/05:Sk454	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	6
<i>p) Uthyrning av privatbostad (avsnitt 5.3.8)</i>		
2004/05:Ub259	Sten Tolgfors m.fl. (m)	6
2004/05:Bo301	Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m)	5
<i>q) Det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. (avsnitt 5.4.1)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	3, 9 och 10
2004/05:Sk450	Per Landgren m.fl. (kd)	5, 6 och 8
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	12 och 13
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	39
2004/05:Sk454	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	4
2004/05:Bo235	Maud Olofsson m.fl. (c)	6
<i>r) Ändrade regler för periodiseringsfonderna (avsnitt 5.4.2)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	35
2004/05:Sk450	Per Landgren m.fl. (kd)	14
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	40
<i>s) Royalty (avsnitt 5.4.3)</i>		
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	20
<i>t) Sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. (avsnitt 5.5)</i>		
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	20
2004/05:Fi233	Göran Hägglund m.fl. (kd)	9
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	37
2004/05:Sk450	Per Landgren m.fl. (kd)	15
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	19 och 20
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	34, 41 och 42
2004/05:Sf357	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	14
<i>u) Fastighetsbeskattning (avsnitt 5.6.1)</i>		
2004/05:Fi258	Lars Lindén m.fl. (kd)	6
2004/05:Sk446	Jörgen Johansson m.fl. (c)	4-7
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	14, 16 och 17
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	24 och 27
2004/05:Sk454	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	15

Motion	Motionärer	Yrkanden
v)	<i>Förmögenhetsskatten (avsnitt 5.6.2)</i>	
2004/05:Fi202	Ulf Sjösten (m)	
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	4-6
2004/05:Sk450	Per Landgren m.fl. (kd)	3 och 17
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	18
2004/05:Sk454	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	2
2004/05:N305	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	12
w)	<i>Slopåd arvs- och gåvoskatt (avsnitt 5.6.3)</i>	
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	19
x)	<i>Moms på tidskrifter (avsnitt 5.7.1)</i>	
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	29
y)	<i>Alkoholskatten (avsnitt 5.7.2)</i>	
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	47
z)	<i>Tobaksskatten (avsnitt 5.7.3)</i>	
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	26
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	44 och 45
å)	<i>Höjda energiskatter på drivmedel (avsnitt 5.7.4)</i>	
2004/05:Fi213	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	1
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	22 i denna del
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	32 och 33
2004/05:Sk449	Hans Backman (fp)	1
2004/05:Sk450	Per Landgren m.fl. (kd)	16
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	21 och 22
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	9
2004/05:N346	Hans Backman m.fl. (fp)	6
ä)	<i>Höjd energiskatt på el (avsnitt 5.7.5)</i>	
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	22 i denna del
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	31
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	25
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	14
2004/05:N309	Eva Flyborg m.fl. (fp)	2
aa)	<i>Nedsättning av skatten på diesellojla som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk (avsnitt 5.7.7)</i>	
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	7
ab)	<i>Skattestrategi för alternativa drivmedel (avsnitt 5.7.8)</i>	
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	22
ae)	<i>Fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft (avsnitt 5.7.11)</i>	
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	15
af)	<i>Koldioxidskatt på torv (avsnitt 5.7.12)</i>	
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	17
ag)	<i>Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer (avsnitt 5.7.13)</i>	
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	13

Motion	Motionärer	Yrkanden
<i>ah) Skatt på avfall (avsnitt 5.7.14)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	25
<i>ai) Skatt på naturgrus (avsnitt 5.7.15)</i>		
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	38
<i>aj) Handelsgödsel och bekämpningsmedel (avsnitt 5.7.16)</i>		
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	8
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	7 och 8
<i>ak) Reklamskatten (avsnitt 5.7.17)</i>		
2004/05:Fi201	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	
2004/05:Fi203	Jeppe Johnsson och Anita Sidén (båda m)	
2004/05:Fi204	Anna Lilliehöök och Ewa Thalén Finné (båda m)	
2004/05:Fi206	Jeppe Johnsson och Nils Fredrik Aurelius (båda m)	
2004/05:Fi207	Magdalena Andersson och Elizabeth Nyström (båda m)	
2004/05:Fi210	Johnny Gylling (kd)	
2004/05:Fi211	Sven Bergström och Håkan Larsson (båda c)	
2004/05:Fi216	Kerstin Lundgren och Birgitta Carlsson (båda c)	
2004/05:Fi226	Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m)	
2004/05:Fi269	Kenth Högström m.fl. (s)	
2004/05:Sk215	Rolf Gunnarsson (m)	
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	35
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	21
2004/05:Kr269	Kent Olsson m.fl. (m)	15
<i>al) Fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar (avsnitt 5.7.18)</i>		
2004/05:Fi213	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	2 och 3
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	19
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	29
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	23
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	10
<i>am) Trängselskatten och miljöanpassade bilar (avsnitt 5.7.19)</i>		
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	17
2004/05:Fi259	Maud Olofsson m.fl. (c)	30
2004/05:Fi268	Martin Andreasson m.fl. (fp)	
2004/05:Fi270	Karin Pilsäter m.fl. (fp)	6 och 7
2004/05:Sk252	Björn Hamilton (m)	
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	24
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	11
2004/05:T260	Karin Pilsäter m.fl. (fp)	3
2004/05:T464	Elizabeth Nyström m.fl. (m)	26
2004/05:N239	Stefan Attefall m.fl. (kd)	13
2004/05:N349	Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m)	6
<i>an) Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen (avsnitt 5.8.1)</i>		
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	44
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	16
<i>ao) Stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler (avsnitt 5.8.2)</i>		
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	18
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	45

Motion	Motionärer	Yrkanden
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	37
<i>ap) Vissa stödformer som krediteras på skattekonto (avsnitt 5.8.3)</i>		
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	28
2004/05:Sk453	Lennart Hedquist m.fl. (m)	29-31, 36 och 43
<i>aq) Inkomster av statens verksamhet (avsnitt 5.9)</i>		
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	26 i denna del
<i>ar) Företagsinteckning (avsnitt 5.11)</i>		
2004/05:L214	Viviann Gerdin m.fl. (c)	1
2004/05:L220	Ingegerd Saarinen m.fl. (mp)	1-3
2004/05:L251	Maria Larsson m.fl. (kd)	1
2004/05:L257	Anders Sjölund (m)	1 och 3
2004/05:L274	Inger René m.fl. (m)	1 och 2
2004/05:L322	Hans Backman (fp)	
2004/05:L323	Yvonne Ångström (fp)	1 och 2
2004/05:L324	Solveig Hellquist (fp)	
2004/05:L337	Jan Ertsborn m.fl. (fp)	6
2004/05:L372	Roger Tiefensee (c)	1
2004/05:N393	Göran Hägglund m.fl. (kd)	29
2004/05:N398	Maud Olofsson m.fl. (c)	3
2004/05:N408	Eva Flyborg m.fl. (fp)	3
2004/05:N413	Eva Flyborg m.fl. (fp)	5
<i>as) Beräkning av statsbudgetens inkomster för 2005 (avsnitt 5.12)</i>		
2004/05:Fi231	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	5
2004/05:Fi232	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	4
2004/05:Fi234	Maud Olofsson m.fl. (c)	7
2004/05:Sk452	Per Landgren m.fl. (kd)	1 och 26 i denna del
2004/05:N310	Jörgen Johansson (c)	5

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

I detta betänkande behandlas regeringens och partiernas förslag till fördelning av statsutgifterna på utgiftsområden. Betänkandet, ibland kallat *rambetänkandet*, utgör underlaget för riksdagens beslut om statsbudgeten och utgiftsramar för de olika utgiftsområdena nästa budgetår. I riksdagens *rambeslutsmodell* innebär beslutet om ramarna att en utgiftsram fastställs för varje utgiftsområde som i den fortsatta beredningen av anslagen inte får överskridas. Ett förslag från ett utskott till fördelning av anslagen inom ett utgiftsområde kan inte behandlas av riksdagen förrän riksdagen fattat beslut om ramarna (riksordningen 5 kap. §12). De olika fackutskotten som bereder och lägger fram förslag till beslut om anslagen inom respektive utgiftsområde kan göra omprioriteringar mellan anslagen men får inte lägga fram ett förslag som går utöver den fastställda ramen. Inte heller får förslag som överskrider ramen läggas fram reservationsvis. Riksdagen fastställer statsbudgetens sammansättning i stort genom *ett* särskilt beslut som innefattar *dels* utgiftsramar för utgiftsområden,

dels en beräkning av inkomsterna på statsbudgeten (inklusive skatteförslagen).

Detta beslut ingår som punkt 4 i Utskottets förslag till riksdagsbeslut (se även avsnittet Utformningen av utskottets förslag till rambeslut).

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 2004/05:1 Budgetpropositionen för 2005 om förslag till statsbudget, finansplan m.m. punkterna 1–17 och 27–36

dels redogörelse 2004/05:RRS1 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Riksrevisionens årliga rapport 2004

dels de motioner som väckts med anledning av ärendet under allmänna motionstiden 2004 enligt förteckningen *bilaga 1*.

Finansplanens avsnitt 9 *Tilläggsbudget 2004* (punkterna 18–26 och 37) behandlas i finansutskottets betänkande 2004/05:FiU11.

Utformningen av utskottets förslag till rambeslut

Enligt riksdagsordningen (5 kap. 12 §) ska riksdagen i ett och samma beslut fastställa ramarna för de olika utgiftsområdena och godkänna en beräkning av statsbudgetens inkomster. I beslutet om utgiftsramarna ingår också att

riksdagen ska godkänna ett antal budgetpåverkande poster, såsom beräkningen av myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och hur anslagskrediterna kommer att utnyttjas under året.

I beslutet om inkomsterna ingår

dels att ta ställning till olika förslag till förändringar av gällande skatte- och avgiftsregler och fastställa nästa års regelverk för statsbudgetens inkomster, *dels* att beräkna effekterna av dessa inkomster.

Utifrån dessa effektberäkningar erhålls ett underlag för att bedöma hur stora statsbudgetens inkomster kommer att bli.

Statsbudgeten ska enligt budgetlagen (1996:1059) förutom inkomster och utgifter även omfatta andra betalningar som påverkar statens lånebehov. För att få fram upplåningsbehovet görs en bedömning av hur nettot av myndigheternas m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret utvecklas under budgetåret och hur stora eventuella kassamässiga korrigeringar bör vara. När riksdagen tagit ställning till dessa beräkningar erhålls budgetsaldot som en restpost som visar statens amorteringar/upplåningsbehov under året. Beslutsordningen innebär alltså att riksdagen tar ställning till alla dessa poster genom *ett* beslut.

Mot denna bakgrund är alla förslag som avser utgiftsramar m.m. och beräkningen av statsbudgetens inkomster sammanförda i en enda beslutspunkt, det s.k. rambeslutet, (punkt 4 i detta betänkande) i utskottets förslag till riksdagsbeslut.

Följande punkter i propositionens förslag till riksdagsbeslut behandlas i detta sammanhang:

- punkt 2 om utgiftstak för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 och 2006,
- punkt 3 om beräkning av taket för den offentliga sektorns utgifter för 2005 och 2006,
- punkt 9 om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2005,
- punkt 10 om beräkning av förändringar av anslagsbehållningar för 2005,
- punkt 6 om beräkning av förändringarna av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005,
- punkt 7 om beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2005,
- punkt 8 om beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2005 och
- punkterna 27–36 om lagförslag som avser skattefrågor med budgeteffekt 2005.

Den politiska argumenteringen angående utskottets förslag till ramar för budgeten 2005 redovisas under rubriken *4.2 Utskottets bedömning av de olika budgetalternativen*. Utskottet tar i detta sammanhang ställning till regeringens respektive partimotionernas olika budgetförslag parti för parti och förslagens budgetpolitiska effekter.

I avsnitt *4.3 Utgiftstak för staten och den offentliga sektorn* behandlar utskottet den samlade nivån för statsutgifterna som den kommer till uttryck i utgiftstaket. Utskottet tar därefter ställning till vilka ramar som ska gälla för

de olika utgiftsområdena när riksdagen i andra steget av budgetprocessen fördelar utgifterna på anslagen. Det görs i avsnitt 4.4 *Fördelning av statens utgifter på utgiftsområden 2005*.

I avsnitt 4.5 *Redovisning av statsbudgetens inkomster för 2005* redovisas utskottets förslag till samlad beräkning av statsbudgetens inkomster nästa år.

I var sitt avsnitt behandlar utskottet de förslag som gäller 4.6 *Anslagsbehållningar* och 4.7 *Myndigheternas in- och utlåning i Riksgäldskontoret* samt 4.8 *Kassamässig korrigerings*.

Därefter redovisar utskottet sitt ställningstagande mer i detalj vad gäller olika inkomstförslag (avsnitt 5).

Avsnitt 5 *Inkomster* är disponerat på följande sätt. Under rubriken 5.2 *Skattepolitikens inriktning* tar utskottet först ställning till de samlade förslagen i kommitté- och partimotionerna, som är oppositionspartiernas samlade alternativ till inkomstförslaget i budgetpropositionen. Därefter behandlar utskottet de specifika förslagen i propositionen och de i det sammanhanget väckta motionerna. Förslag om inkomstförändringar som tagits upp i olika motionsyrkanden som gäller inkomståret 2005 behandlas i huvudsak i den ordning respektive inkomstitel redovisas i statsbudgeten.

Finansutskottets förslag till beslut om ramar för budgeten 2005 återfinns i punkt 4, rambeslutet, i förslaget till riksdagsbeslut. De lagförslag som omfattas av beslutet behandlas i punkt 5, men det sakliga innehållet i lagförslagen har dessförinnan godkänts i punkt 4. I punkt 4 hänvisas dessutom till två sammanställningar i omedelbar anslutning till utskottets förslag till riksdagsbeslut.

I den första sammanställningen redovisas i tabellform utskottets och reservanternas förslag till

dels fördelning av utgifter på utgiftsområden m.m. 2005,

dels beräkning av statsbudgetens inkomster 2005 fördelade på inkomstitlar.

I den andra sammanställningen redovisas samtliga motionsyrkanden, uppräknade ämnesområdesvis, som finansutskottet avstyrker i punkt 4.

Regeringens lagförslag

I *bilaga 2* återges de lagförslag i budgetpropositionen som utskottet behandlar i detta betänkande. Regeringens förslag i budgetpropositionen om ändring i 63 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229) har överlämnats till skatteutskottet för lagteknisk samordning med det förslag om ändring i samma paragraf som återfinns i regeringens proposition 2004/05:19 om beskattning av utomlands bosatta. Utskottet har vidare genomfört en rättelse i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Rättelsen innebär att 9 kap. 9 § andra stycket bringats i överensstämmelse med lagrummets nuvarande lydelse enligt SFS 2003:810. Utskot-

tet har också kompletterat förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen med de punktnummer som ska finnas vid uppräknigen av de olika avgiftsslagen.

I *bilaga 3* finns utskottets förslag till ändringar av regeringens lagförslag. I punkt 6 i förslaget till riksdagsbeslut görs en hänvisning till dessa bilagor.

Yttranden från andra utskott

Yttranden över budgetpropositionens förslag jämte motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde har inkommit från

- skatteutskottet (2004/05:SkU1y)
- justitieutskottet (protokollsutdrag 2004/05:2.7)
- lagutskottet (2004/05:LU1y)
- försvarsutskottet (2004/05:FöU1y)
- socialförsäkringsutskottet (2004/05:SfU1y)
- socialutskottet (2004/05:SoU1y)
- kulturutskottet (2004/05:KrU1y)
- trafikutskottet (protokollsutdrag 2004/05:5.4)
- miljö- och jordbruksutskottet (2004/05:MJU1y)
- näringsutskottet (protokollsutdrag 2004/05:3.4)
- arbetsmarknadsutskottet (2004/05:AU1y)
- bostadsutskottet (2004/05:BoU1y)

Offentliga utfrågningar

Utskottet anordnade den 14 oktober en offentlig utfrågning om *den aktuella penningpolitiken* med riksbankschef Lars Heikensten. Protokoll från utfrågningen finns i bilaga 16.

Två interna utfrågningar har anordnats tillsammans utrikesutskottet. Den 28 september informerade statsråden Gunnar Lund och Carin Jämtin om aktuella frågor inför Världsbankens och IMF:s kommande årsmöten.

Statssekreterare Lars Danielsson informerade den 26 oktober utskottet om EU:s finansiella perspektiv 2007–2013.

I samband med publiceringen av Konjunkturinstitutets lönebildningsrapport informerade generaldirektör Ingemar Hansson utskottet om lönebildningen 2003.

Den 11 november besökte statssekreterare Jens Henriksson utskottet och informerade om konvergensprogrammet.

Skrivelser

Skrivelse i ärendet har inkommit från Svenska Bankföreningen.

Utskottets övervägande

1 Den ekonomiska utvecklingen

Utskottets bedömning i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning i budgetpropositionen att förutsättningarna är goda för en fortsatt stark såväl internationell som svensk konjunktur under de kommande åren. En rimlig bedömning är att Sveriges BNP stiger med omkring 3 % per år de närmaste åren. Uppgången kommer att leda till att sysselsättningen börjar stiga och arbetslösheten börjar sjunka under 2005. De åtgärder som föreslås i budgetpropositionen bidrar till denna utveckling. En av riskerna i bedömningen är de senaste månadernas kraftigt stigande oljepris. Om priset på olja ligger kvar på en hög nivå under en längre tid kan det mer än förväntat dämpa aktiviteten i världsekonomin.

1.1 Budgetpropositionen

1.1.1 Utvecklingen internationellt

Hög tillväxt i världsekonomin

Världskonjunkturen har förbättrats hittills under 2004. Tillväxten har stigit i flertalet länder och länderområden samtidigt som uppgången spridit sig till alltfler branscher och sektorer. Förutom en fortsatt hög tillväxttakt i Förenta staterna, Kina och stora delar av Sydostasien har tillväxten ökat markant i Japan, Latinamerika och Ryssland. Även i euroområdet har konjunkturen vänt uppåt, främst till följd av stigande export.

Grunden i uppgången är låga räntor, en expansiv finanspolitik, stigande företagsvinster och ökade investeringar. I t.ex. Förenta staterna och Japan har investeringarna stigit kraftigt under 2004, bl.a. i den tidigare krisdrabbade IT-sektorn.

Som framgår av tabell 1.1 räknar regeringen i budgetpropositionen med att BNP i världen stiger med 4,7 % i år. Det är den högsta tillväxttakten i världsekonomin på nästan 30 år. Det är också 0,3 procentenheter högre än vad regeringen räknade med i vårpropositionen. Under 2005 ökar BNP med 4,1 %, enligt regeringens bedömning. Den lägre tillväxttakten nästa år förklaras bl.a. av det höga oljepriset och av att centralbankerna världen över förväntas höja räntorna i takt med att resursutnyttjandet i världsekonomin tilltar. Trots åtstramningen väntas räntorna ändå förbli förhållandevis låga, vilket i kombination med höjda vinster och ökad efterfrågan fortsätter att

öka investeringarna i flertalet länder. En stigande sysselsättning och ökade inkomster i hushållssektorn bidrar till att stimulera den privata konsumtionen.

Tabell 1.1 Regeringens prognoser över tillväxten i världsekonomin

Årlig procentuell förändring

	2003	2004	2005	2006	2007
BNP					
Världen	3,7	4,7	4,1	4	3,9
EU (25)	0,9	2,3	2,4	2,5	2,5
Euroområdet	0,5	1,9	2,2	2,3	2,4
Norden	1,1	2,7	2,7	2,2	2,1
Förenta staterna	3,0	4,4	3,5	3,5	3,5
Japan	2,5	4,1	2,0	1,6	1,6
Tyskland	-0,1	1,5	1,7	2,3	2,3
Frankrike	0,5	2,4	2,3	2,5	2,5
Italien	0,4	1,1	1,9	1,9	1,9
Storbritannien	2,2	3,2	2,7	2,4	2,4
Danmark	0,4	2,1	2,4	2,3	2,3
Finland	1,9	2,9	3,1	1,8	1,8
Norge	0,3	2,7	2,5	1,8	1,7
Sverige	1,6	3,5	3	2,5	2,3

Källa: Finansdepartementet

Regeringens prognos bygger bl.a. på att den senaste tidens mycket kraftiga uppgång i oljepriset sjunker tillbaka till 37 dollar per fat i slutet av 2004 och 34 dollar per fat i slutet av 2005. Prognosen bygger också på att den internationella arbetsmarknaden fortsätter att förbättras – att sysselsättningen stiger och arbetslösheten sjunker under de närmaste åren.

Lägre tillväxttakt i Förenta staterna 2005...

Låga räntor och den kraftigt expansiva finanspolitiken gör att Förenta staternas BNP ökar med hela 4,4 % 2004, enligt regeringens bedömning. Nästa år sjunker tillväxttakten till 3,5 %, bl.a. på grund av att den ekonomiska politiken blir mer åtstramande i takt med att aktiviteten i ekonomin stiger ytterligare och inflationstrycket tilltar. Finanspolitiken är redan i dagsläget mindre stimulerande än vad den var för ett halvår sedan samtidigt som den amerikanska centralbanken, Federal Reserve, försiktigt börjat höja de amerikanska styrräntorna.

Även om efterfrågan dämpats en del och uppgången på arbetsmarknaden avtagit något den senaste tiden är förutsättningarna goda för en fortsatt relativt hög tillväxt i Förenta staterna. Optimismen hos hushållen och företagen är fortfarande stor. Företagens vinster ligger på historiska rekordnivåer, vilket tillsammans med en ökad efterfrågan talar för att investeringarna fortsätter att stiga. Vidare har hushållens finansiella situation förbättras ytterligare genom bl.a. stigande aktiekurser och höjda fastighetspriser. Detta

i kombination med ökad sysselsättning, minskad arbetslöshet och stigande lönenivå talar också för en fortsatt stigande konsumtion, enligt regeringen. Det senaste året har sysselsättningen ökat med 1,5 miljoner arbetstillfällen samtidigt som arbetslösheten minskat. Dessutom gynnas exporten av den försvagade dollarn.

Enligt regeringen är riskerna i prognosen relativt balanserade, och det kan inte uteslutas att tillväxten blir högre än förväntat. Om däremot oljepriset under en längre tid ligger kvar på de höga nivåer som etablerats under hösten blir efterfrågan och tillväxten lägre än förväntat.

... men stigande i Europa

Konjunkturen i euroområdet har förstärkts hittills under 2004 och regeringen räknar med att tillväxttakten i år stiger till 1,9 %, efter en uppgång i fjol på endast 0,5 %. Det är ett par tiondelar högre än regeringens bedömning i vårpropositionen.

I likhet med utvecklingen under andra halvåret 2003 är det framför allt exporten och den stigande internationella efterfrågan som ligger bakom uppgången. Under våren och sommaren har emellertid tillväxten breddats något genom att hushållens konsumtion åter börjat stiga efter de senaste tre årens mycket svaga utveckling.

Regeringen räknar med att tillväxten fortsätter att stiga de närmaste åren. Uppgången förutses dock bli lägre än i övriga Europa eftersom de större euroländerna, Tyskland, Italien och Frankrike, dras med strukturella problem och ansträngda offentliga finanser. BNP i euroområdet bedöms öka med i genomsnitt 2,2 % 2005.

Hög inhemsk efterfrågan och stark internationell konjunktur gör att den brittiska ekonomin växer med 3,2 % i år och 2,7 % 2005, enligt regeringens bedömning. De brittiska investeringarna ökar i takt med att aktiviteten i ekonomin stiger men den hittills mycket starka privata konsumtionen dämpas något av högre räntor.

Tillväxten i Norge och Danmark stiger i år med 2,7 % respektive 2,1 %, efter den svaga utvecklingen i fjol då både Norges och Danmarks BNP ökade med endast omkring 0,4 %. Uppgången drivs främst av ökad hushållskonsumtion, men också av stigande export.

Svagare i Japan 2005 ...

Stigande investeringar och en ökad export till främst Kina är de viktigaste förklaringarna till varför den japanska konjunkturen fortsatt att kraftigt förbättras under 2004. Regeringen räknar i budgetpropositionen med att Japans BNP stiger med 4,1 % i år. Det är den högsta tillväxttakten sedan 1990. Det är också betydligt högre än de 2,7 % för 2004 som regeringen räknade med i vårpropositionen.

Regeringen gör emellertid bedömningen att tillväxttakten halveras till 2 % 2005. Redan nu finns indikationer på att investeringarna dämpas samtidigt som osäkerheten kring konsumtionens utveckling fortfarande är stor.

Även om situationen på arbetsmarknaden förbättrats under det senaste året sjunker fortfarande den allmänna lönenivån. Trots den starka återhämtningen kvarstår också Japans stora strukturella problem med deflation, omfattande budgetunderskott och en snabbt stigande offentlig skuld.

... men fortsatt hög tillväxt i övriga delar av Asien

Den höga tillväxten i Asien (exklusive Japan) har fortsatt under 2004. Uppgången beror bl.a. på en stark export till följd av lågt värderade valutor och den pågående återhämtningen i IT-sektorn. Under det senaste året har även en stigande inhemsk efterfrågan börjat bidra till tillväxten.

En annan viktig förklaring är den fortsatt mycket höga tillväxten i Kina. BNP i Kina steg under förra året med över 9 % och uppgången har fortsatt under 2004. Regeringen räknar också med att de omfattande investeringarna i Kina fortsätter att växa framöver trots de åtstramningar som den kinesiska regeringen vidtagit under det senaste året.

Sammantaget väntas BNP i regionen öka med 7,4 % 2004 och 6,6 % 2005, enligt regeringens bedömning.

1.1.2 Utvecklingen i Sverige

Hög tillväxttakt både 2004 och 2005

Den starka internationella konjunkturen innebar att den svenska ekonomin växte överraskande snabbt under första halvåret 2004. BNP steg i faktiska tal med 3,4 % jämfört med samma period 2003, enligt Statistiska centralbyrån (siffran har senare justerats upp något, se avsnittet om Ny information om konjunkturutvecklingen). Uppgången förklaras främst av en kraftigt stigande export och en förhållandevis låg import, men under andra kvartalet började även den inhemska efterfrågan att tillta genom stigande konsumtion och ökade investeringar.

Regeringen räknar i budgetpropositionen med en fortsatt hög tillväxt under de närmaste åren. Tillväxtbidraget från utrikeshandeln väntas minska samtidigt som den inhemska efterfrågan växer sig starkare, bl.a. som en följd av de inkomstskattesänkningar och de resursförstärkningar till kommunerna som föreslås i budgetpropositionen. Bidraget från den totala inhemska efterfrågan – investeringar, lager, offentlig och privat konsumtion – förväntas stiga från 1,4 procentenheter i år till 2,4 procentenheter 2005.

Som framgår av tabell 1.2 räknar regeringen med att BNP stiger med 3,5 % 2004 och 3 % 2005. Det är 1 procentenhet respektive 0,4 procentenheter högre än den bedömning regeringen gjorde i vårpropositionen. Tillväxten 2004 påverkas av att antalet arbetsdagar är betydligt fler än under 2003 – en effekt som regeringen uppskattar till 0,6 procentenheter. I korthet innebär det att om antalet arbetsdagar 2004 hade varit lika många som under 2003 hade den förväntade tillväxten 2004 varit 0,6 procentenheter lägre eller 2,9 %.

Sammantaget innebär regeringens prognos att Sveriges ekonomi växer med i genomsnitt 3,25 % per år under 2004 och 2005. Det är mer än 1 procentenhet högre än det förväntade tillväxtgenomsnittet för euroområdet.

Tabell 1.2 Regeringens prognoser över försörjningsbalansen

	Mdkr		Årlig procentuell förändring			
	2003	2003	2004	2005	2006	2007
Hushållens konsumtionsutgifter	1 195	1,9	2,4	2,7	2,0	2,0
Offentliga konsumtionsutgifter	691	0,6	0,9	0,8	0,6	0,1
Statliga	195	0,6	0,5	-1,0	-0,5	-0,5
Kommunala	495	0,6	1,1	1,5	1,0	0,3
Bruttoinvesteringar	383	-2,0	3,2	4,0	5,2	5,1
Näringsliv exkl. bostäder	261	-2,6	2,4	4,6	6,1	5,9
Bostäder	53	3,6	9,8	4,2	5,0	5,0
Myndigheter	69	-3,5	1,3	1,6	1,9	2,1
Lagerinvesteringar ¹	8	0,2	-0,1	0,2	0,0	0,0
Export	1 066	5,5	8,8	7,5	6,1	5,9
Import	904	5,0	5,9	7,4	6,1	6
BNP	2 439	1,6	3,5	3,0	2,5	2,3

¹ Bidrag till BNP-tillväxt.
Källa: Finansdepartementet

I tabell 1.2, 1.3 och 1.4 redovisas förutsättningarna, nyckeltalen och försörjningsbalansen i regeringens prognos. I punkterna nedan sammanfattas några viktiga delar i prognosen.

- Trots stigande oljepriser räknar regeringen att inflationstrycket i den svenska ekonomin förblir relativt lågt de närmaste åren. Konsumentprisindex (KPI) väntas stiga med i genomsnitt 0,6 % i år och 1,4 % 2005. Den låga inflationen gör att räntorna ligger kvar på en relativt låg nivå trots den stigande tillväxten. Riksbankens reporänta stiger till 3 % i slutet av 2005 från dagens nivå på 2 %.
- Den låga inflationen i kombination med de skattesänkningar som föreslås i budgetpropositionen gör att regeringen nu räknar med att hushållens realinkomster stiger med i genomsnitt drygt 2,1 % per år 2004 och 2005. I vårpropositionen räknade regeringen med en uppgång på i genomsnitt 1,8 % per år. Inkomstförstärkningen tillsammans med hushållens goda förmögenhetsställning gör att hushållens konsumtion under samma period förutses stiga med i genomsnitt 2,6 % per år – 0,5 procentenhet högre än i vårpropositionen. Det betyder vidare att hushållen väntas minska sitt sparande till förmån för konsumtion.
- Konsumtionen gynnas också av att sysselsättningen nästa år väntas stiga med 0,8 % samtidigt som den öppna arbetslösheten sjunker till 5,1 % av arbetskraften. I vårpropositionen räknade regeringen med en sysselsättningsstillväxt 2005 på 0,5 % och en öppen arbetslöshet på 5,3 % (se vidare om utvecklingen på arbetsmarknaden i avsnittet nedan).

Tabell 1.3 Förutsättningarna i regeringens prognos*Årlig procentuell förändring*

	2003	2004	2005	2006	2007
BNP världen	3,7	4,7	4,1	4,0	3,9
Inflation EU (HIKP)	2,0	1,9	1,8	1,9	1,8
Timlön, kostnad	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5
TCW-index ^{1,3}	128	126	124	123	123
Tysk långränta ^{1,2}	4,1	4,3	4,8	5,0	5,2
Svensk långränta ^{1,2}	4,6	4,7	5,1	5,3	5,5
Svensk kortränta ^{1,2}	3,0	2,4	3,0	3,8	4,4

¹ Årsgenomsnitt.² Tioårig statsobligation, sex månaders statsskuldväxel.³ TCW-index mäter kronans konkurrensvägdade värde. Ju högre index desto svagare krona.

Källa: Finansdepartementet

- Den svenska kronan fortsätter att förstärkas 2005, enligt regeringens bedömning. De senaste årens kraftigt ökade produktivitet i den svenska industrin innebär dock att den totala exporten stiger med 8,8 % 2004 och 7,5 % 2005. Det är för både 2004 och 2005 högre än vad regeringen räknade med i vårpropositionen. Importen väntas stiga under 2005 i takt med att exporten ökar, företagen bygger upp sina lager och den inhemska efterfrågan stiger. En starkare krona stimulerar också till ökad import.

Tabell 1.4 Nyckeltalen i regeringens prognos*Årlig procentuell förändring*

	2003	2004	2005	2006	2007
KPI, årsgenomsnitt	2,0	0,6	1,4	2,0	2,0
UNDIX, årsgenomsnitt	2,3	1,0	1,1	-	-
Disponibel inkomst	-0,1	2,1	2,2	1,4	1,2
Sparkvot (nivå) ¹	3,5	3,2	2,6	2,0	1,3
Industriproduktion	1,9	9,0	5,0	4,1	3,7
Relativ enhetsarbetskostnad	2,6	-5,6	-0,2	-	-
Sysselsättning, antal personer	-0,3	-0,6	0,8	0,8	0,7
Öppen arbetslöshet ²	4,9	5,6	5,1	4,4	4,2
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder ²	2,1	2,3	2,5	2,5	2,0
Sysselsättningsgrad ³	77,6	77,0	77,0	77,2	77,4
Handelsbalans (miljarder kronor)	154	180	205	226	246
Bytesbalans ⁴	6,4	7,1	7,7	8,1	8,6
Offentligt överskott ⁴	0,5	0,7	0,6	0,4	0,9

¹ Exklusive sparande i avtalspension.² Andel av arbetskraften.³ Antalet sysselsatta i åldern 20-64 år exkl. arbetsmarknadspolitiska program som andel av befolkningen i åldersgruppen.⁴ Procent av BNP.

Källa: Finansdepartementet

- Investeringarna stiger återigen efter de senaste tre årens nedgång, främst inom industrin. Hög efterfrågan, stigande vinster, låga räntor och ett historiskt sett relativt högt kapacitetsutnyttjande höjer investeringarna med 3,2 % 2004 och 4 % 2005. Det är högre än den bedömning som regeringen gjorde i vårpropositionen, då investeringarna väntades stiga med 1,5 % respektive 3,4 % under samma år.

Kalkyler för utvecklingen 2006 och 2007

Förutom prognoserna för 2004 och 2005 redovisar regeringen kalkyler för utvecklingen 2006 och 2007. Siffrorna för dessa år redovisas tillsammans med prognoserna i tabellerna 1.1 till 1.4 ovan.

Kalkylerna bygger på bedömningen att det trots den höga tillväxten 2004 och 2005 finns lediga resurser i den svenska ekonomin i slutet av 2005. Därigenom kan BNP under 2006 och 2007 stiga snabbare än den beräknade potentiella tillväxten på 2,1 % utan att inflationen tar fart. Det s.k. BNP-gapet – dvs. skillnaden mellan den faktiska produktionsnivån i samhället och den praktiskt möjliga – väntas försvinna först under 2007. Utifrån dessa antaganden gör regeringen bedömningen att Sveriges BNP stiger med 2,5 % 2006 och 2,3 % 2007. Vidare bedöms att sysselsättningen fortsätter att stiga och att den öppna arbetslösheten sjunker till i genomsnitt 4,2 % 2007.

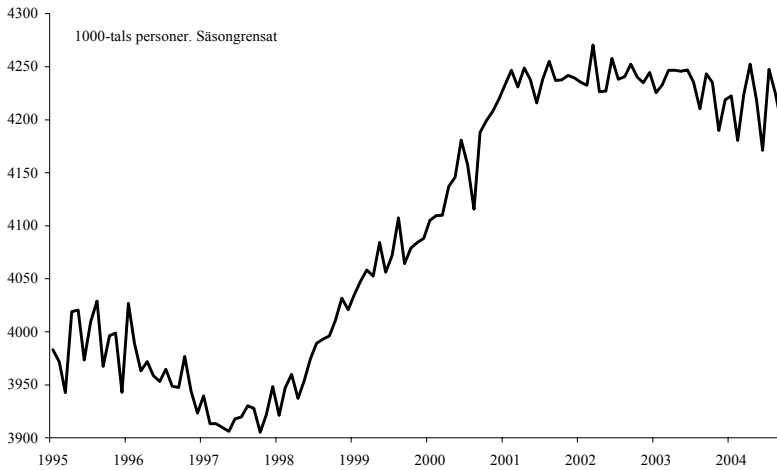
Arbetsmarknaden fortfarande svag trots konjunkturuppgången

Trots den starkare konjturen har sysselsättningen fortsatt att sjunka under 2004, efter nedgången på 0,3 procentenheter 2003. Hittills under 2004 har antalet sysselsatta minskat med 22 000 personer jämfört med samma period 2003, och regeringen räknar med att sysselsättningen minskar med 0,6 % i år.

Produktionsökningen i ekonomin har i stället kommit till stånd genom stigande produktivitet och en ökad medelarbets tid (via bl.a. minskad sjukfrånvaro).

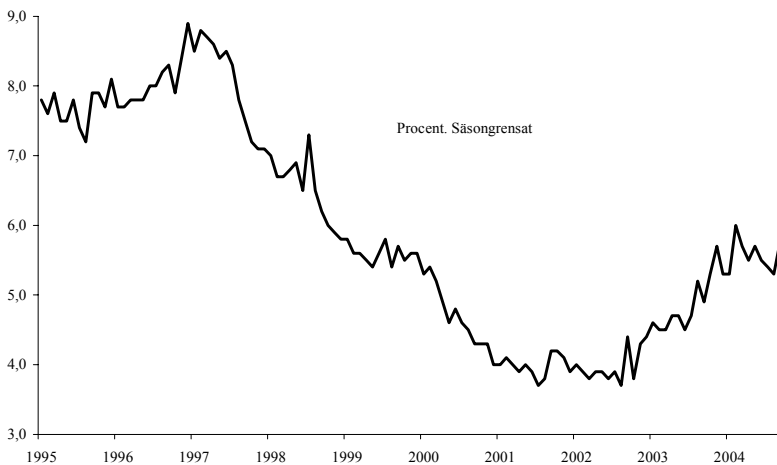
Historiskt sett brukar sysselsättningen stiga ungefär ett halvår efter en markerad uppgång i BNP. Olika indikatorer över arbetsmarknadsutvecklingen visar dock att efterfrågan på arbetskraft fortfarande är relativt svag. Antalet nyanmälda lediga platser är lägre än under samma tid förra året, och även om en ljusning kan skönjas i vissa branscher anger huvuddelen av företagen i Konjunkturinstitutets (KI:s) olika barometrar att de fortfarande planerar för en oförändrad eller minskad sysselsättning. Även SCB:s vakansstatistik indikerar en fortsatt minskning av antalet sysselsatta i ekonomin.

Regeringen räknar dock med att sysselsättningen åter börjar öka under 2005 i takt med att produktionen stiger ytterligare. Dessutom kommer de föreslagna satsningarna på kommunerna och förslagen om inkomstskattesänkningar att bidra till att antalet sysselsatta ökar. Sammantaget bedöms sysselsättningen under nästa år stiga med 0,8 %.

Diagram 1.1 Sysselsättningen t.o.m. september 2004

Källa: Statistiska centralbyrån, Finansdepartementet

Den öppna arbetslösheten har fortsatt att stiga under 2004, till följd av den svaga sysselsättningen. Som framgår av diagram 1.2 skedde en viss förbättring under sommaren, men i september steg den öppna arbetslösheten på nytt, till säsongrensat 5,8 % av arbetskraften, enligt SCB:s arbetskraftsundersökning AKU. Regeringen räknar med att den öppna arbetslösheten stiger till i genomsnitt 5,6 % under 2004 jämfört med 4,9 % under 2003.

Diagram 1.2 Öppen arbetslöshet t.o.m. september 2004

Källa: Statistiska centralbyrån, Finansdepartementet

I takt med att sysselsättningen stiger sjunker den öppna arbetslösheten under 2005, enligt regeringens bedömning. Utbudet av arbetskraft ökar med 0,2 %. Ökningen av arbetskraftsutbudet begränsas bl.a. av att antalet platser i

de konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska programmen utökas. Till sammans med den förväntade sysselsättningsökningen innebär det att den öppna arbetslösheten går ned till i genomsnitt 5,1 % 2005.

Riksdagens och regeringens sysselsättningsmål, dvs. att antalet sysselsatta i åldrarna 20–64 år i procent av befolkningen i samma åldersgrupper ska uppgå till 80 % 2004, kommer inte att uppfyllas. Enligt regeringens bedömning kommer sysselsättningsgraden att sjunka till 77 % 2004 efter en nivå 2003 på 77,6 %. Under 2005 kommer sysselsättningsgraden att ligga kvar på samma nivå som i år för att sedan åter stiga något under 2006 och 2007. I regeringens högtillväxtalternativ, som beskrivs nedan, nås sysselsättningsmålet 2007. Men då krävs att BNP stiger med i genomsnitt 3,5 % per år perioden 2004 till 2007 samt att sysselsättningen under samma period ökar med 140 000 personer jämfört med huvudalternativet.

Diagram 1.3 Sysselsättningsgraden t.o.m. september 2004

Källa: Statistiska centralbyrån, Finansdepartementet

1.1.3 Alternativa scenarier för utvecklingen t.o.m. 2007

Prognoser är alltid osäkra. Regeringen redovisar därför i budgetpropositionen två alternativa kalkyler för utvecklingen t.o.m. 2007 – lågtillväxtalternativet och högtillväxtalternativet (alternativen jämförs med huvudalternativet som återges i parenteserna i tabellerna nedan).

Lågtillväxtalternativet

Som framgår av diagram 1.4 har oljepriset stigit kraftigt under 2004, bl.a. på grund av stigande oljekonsumtion i Kina, ökad risk för störningar i produktion, distribution och raffinering till följd av den osäkra politiska situationen i Mellanöstern samt problemen i det ryska oljebolaget Yukos.

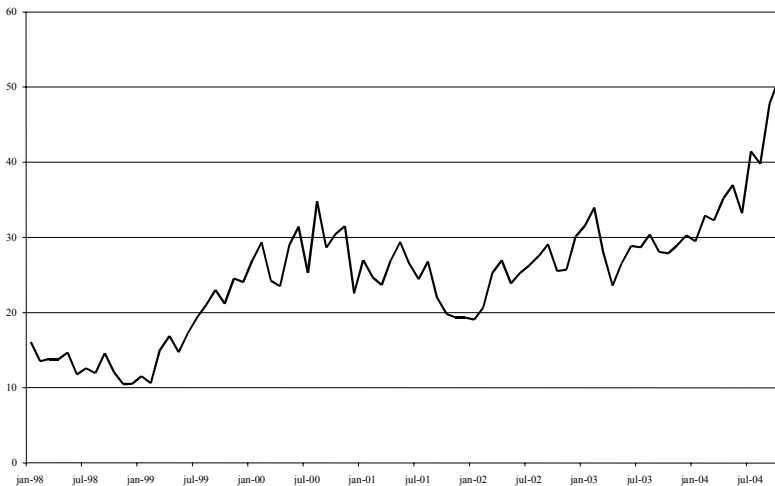

Som redovisats tidigare räknar regeringen i huvudprognosen med att priset på olja sjunker till 37 dollar per fat i slutet av 2004 och 34 dollar per fat i slutet av 2005.

I lågtillväxtnalternativet antar regeringen att oljepriset ligger kvar på en hög nivå under hela prognosperioden – på 55 dollar per fat från slutet av 2004 t.o.m. 2007. Utgångspunkten är att det tar ett par år innan dagens brister i utvinning, transport och förädling rättats till, och det beräknas leda till att tillväxttakten i världsekonomin sjunker med en halv procentenhet under 2005 jämfört med huvudalternativet. Effekterna under de övriga åren bedöms endast bli marginella.

Diagram 1.4 Oljeprisets utveckling januari 1998 till oktober 2004

Brent, USD per fat

För svensk del innebär lågtillväxtnalternativet bl.a. följande:

- BNP-tillväxten blir ungefär 0,7 procentenheter lägre under hela perioden 2004–2007 jämfört med huvudalternativet på grund av lägre konsumtion, svagare export och lägre investeringar. Nedgången i tillväxttakten inträffar framför allt under 2005.
- Sysselsättningen blir lägre än i huvudalternativet och den öppna arbetslösheten knappt en halv procentenhet högre.
- Den svagare tillväxten leder till att de offentliga finanserna försämrats. Det finansiella sparandet i offentlig sektor väntas bli i genomsnitt 0,2 % per år 2004–2007, mot 0,7 % i huvudalternativet.

Enligt regeringens bedömning blir inte de reala konsekvenserna av ett tillfälligt högt oljepris särskilt stora. Anledningen är bl.a. att det reala oljepriset fortfarande är historiskt lågt samt att oljeberoendet i såväl Sverige som övriga industrivärlden minskat kraftigt under de senaste 25 åren.

Tabell 1.5 Nyckeltalen i regeringens lågtillväxtalternativ

	2004	2005	2006	2007
BNP	3,4 (3,5)	2,5 (3,0)	2,4 (2,5)	2,3 (2,3)
BNP-gap ¹	-1,4 (-1,3)	-1,1 (-0,5)	-0,9 (-0,6)	-0,7 (0,0)
Marknadstillväxt svensk export	8,1 (8,3)	7,5 (8,5)	7,2 (7,4)	6,9 (6,9)
Sysselsättningsgrad ²	76,9 (77,0)	76,5 (77,0)	76,6 (77,2)	76,8 (77,4)
Öppen arbetslöshet	5,7 (5,6)	5,5 (5,1)	4,9 (4,4)	4,6 (4,2)
Brentolja USD/fat, dec.	55 (37)	55 (34)	55 (32)	55 (32)
Disponibel inkomst	1,7 (2,1)	1,4 (2,2)	1,1 (1,4)	1,2 (1,2)
Inflation, KPI, årsgenomsnitt	0,9 (0,6)	2,0 (1,4)	2,2 (2,0)	2,0 (2,0)
Kommunal konsumtion	1,1 (1,1)	1,5 (1,5)	1,0 (1,0)	0,3 (0,3)
Finansiellt sparande offentlig sektor ³	0,6 (0,7)	0,2 (0,6)	-0,1 (0,4)	0,2 (0,9)

¹ Skillnaden i procent mellan faktisk och potentiell produktion.

² Antalet sysselsatta i åldern 20–64 år exkl. arbetsmarknadspolitiska program som andel av befolkningen i åldersgruppen.

³ Procent av BNP.

Siffror inom parentes anger regeringens bedömning i huvudalternativet.

Källa: Finansdepartementet

Högtillväxtalternativet

I detta alternativ antas att den internationella konjunkturen utvecklas i enlighet med huvudalternativet, men att den svenska arbetsmarknaden och lönebildningen fungerar bättre. Utbudet av arbetskraft antas stiga betydligt snabbare än i huvudalternativet, bl.a. genom att antalet sjukskrivna och antalet förtidspensionerade minskar mer samt att antalet personer i olika former av utbildningar är lägre än i huvudalternativet. Dessutom antas att resursutnyttjandet i ekonomin i utgångsläget är lägre och att den potentiella tillväxttakten, dvs. den möjliga tillväxten utan att inflationen stiger, är högre.

För svensk del innebär högtillväxtalternativet bl.a. följande:

- BNP-tillväxten stiger till drygt 3,5 % per år, och BNP-nivån är i slutet av 2007 cirka 3 % högre än i huvudalternativet. Tillväxten drivs uppåt av en stark inhemsk efterfrågan till följd av bl.a. stigande sysselsättning och ökade inkomster.
- Sysselsättningen stiger markant. I slutet av 2007 är ytterligare 140 000 personer sysselsatta jämfört med huvudalternativet, och den öppna arbetslösheten sjunker till 3,5 %. Sysselsättningsmålet på 80 % nås.
- De offentliga finanserna stärks och visar ett överskott på 2 % av BNP 2007. Den kommunala konsumtionen stiger snabbare än i huvudalternativet samtidigt som det uppstår ett utrymme för att sänka kommunalskatten.

Tabell 1.6 Nyckeltalen i regeringens högtillväxtalternativ

	2004	2005	2006	2007
BNP	3,7 (3,5)	3,9 (3,0)	3,3 (2,5)	3,2 (2,3)
BNP-gap ¹	-2,5 (-1,3)	-1,3 (-0,5)	-0,6 (-0,2)	0,0 (0,0)
Marknadstillväxt svensk export	8,3 (8,3)	8,5 (8,5)	7,4 (7,4)	6,9 (6,9)
Sysselsättningsgrad ²	77,1 (77,0)	78,0 (77,0)	79,0 (77,2)	80 (77,4)
Öppen arbetslöshet	5,5 (5,6)	4,8 (5,1)	3,9 (4,4)	3,5 (4,2)
Brentolja USD/fat, dec.	37 (37)	34 (34)	32 (32)	32 (32)
Disponibel inkomst	2,1 (2,1)	2,8 (2,2)	2,1 (1,4)	2,5 (1,2)
Inflation, KPI, årsgenomsnitt	0,6 (0,6)	1,4 (1,4)	2,0 (2,0)	2,0 (2,0)
Kommunal konsumtion	1,1 (1,1)	1,5 (1,5)	1,2 (1,0)	1,0 (0,3)
Finansiellt sparande offentlig sektor ³	0,9 (0,7)	1,3 (0,6)	1,5 (0,4)	2,0 (0,9)

¹ Skillnaden i procent mellan faktisk och potentiell produktion.

² Antalet sysselsatta i åldern 20–64 år exkl. arbetsmarknadspolitiska program som andel av befolkningen i åldersgruppen.

³ Procent av BNP.

Siffror inom parentes anger regeringens bedömning i huvudalternativet.

Källa: Finansdepartementet

1.2 Partimotionerna

Moderata samlingspartiet anför i *motion Fi231* att en fortsatt stark och växande internationell efterfrågan tillsammans med en expansiv penningpolitik samt goda vinster som stimulerar till investeringar talar för att tillväxten i Sverige blir förhållandevis hög framöver. De ofinansierade satsningarna som regeringen föreslår i budgetpropositionen kan också bidra till en något högre konsumtion och sysselsättning, enligt motionärerna. Den största osäkerheten i regeringens prognos är bedömningen om en relativt snabbt stigande sysselsättning. Den starka produktivitetsutvecklingen i svensk ekonomi kan tyda på att det skett en förändring av den långsiktiga tillväxten. Det skulle, enligt motionärerna, under en tid kunna medföra en svagare sysselsättningstillväxt än väntat. Därmed skulle de offentliga finanserna försvagas ytterligare och risken öka för en fortsatt utslagning av arbetskraft. Enligt motionärerna är det också tydligt att finanspolitiken går i otakt med den förväntade penningpolitiken. Det finns därför en risk för att Riksbanken tvingas höja räntan snabbare än vad regeringen räknar med i budgetpropositionen.

Folkpartiet liberalerna anför i *motion Fi232* att utsikterna för den internationella ekonomiska utvecklingen ser gynnsamma ut. Orosmomentet är, enligt motionärerna, det stora amerikanska bytesbalansunderskottet och det höga oljepriset. För att minska underskottet i bytesbalansen måste den amerikanska dollarn minska i värde, vilket kan skapa oro på den finansiella marknaden. Ett fortsatt högt oljepris riskerar också att dämpa den internationella tillväxttakten. Även de kortsiktiga tillväxtutsikterna för den svenska ekonomin är gynnsamma, under förutsättning att den internationella utvecklas väl.

Kristdemokraterna framhåller i *motion Fi233* att återhämtningen i världsökonomi är fortsatt god. Det mest akuta hotet är oljepriset som stigit kraftigt under sommaren och hösten. Om priset ligger kvar på nuvarande nivå under en längre tid riskerar det att avsevärt minska dragkraften i den internationella ekonomin.

Centerpartiet anför i *motion Fi234* att förutsättningarna för en fortsatt stark svensk tillväxt under de närmaste åren är goda. Regeringens expansiva finanspolitik kan emellertid driva fram en snabbare uppgång i räntorna än vad regeringen räknar med i budgetpropositionen. Oroande för konjunkturutvecklingen är också de kraftigt stigande priserna på råoljemarknaden, enligt motionärerna.

1.3 Ny information om konjunkturutvecklingen

Prognoserna i budgetpropositionen bygger på uppgifter som fanns tillgängliga fram till den 13 september 2004. Den statistik och de indikatorer som publicerats efter det datumet tyder på en fortsatt hög internationell tillväxt men att optimismen dämpats något under den senaste tiden bl.a. till följd av det kraftigt stigande priset på råolja.

Stigande oljepris och lägre dollarkurs

Sedan mitten av september till början av november har det internationella priset på råolja stigit med omkring 7 dollar per fat till ett pris på något under 50 dollar per fat. Samtidigt har värdet på den amerikanska dollarn sjunkit med drygt 4 % mot den svenska kronan. De internationella obligationsräntorna har gått ned med mellan 0,1 och 0,2 procentenheter till följd av bl.a. en mer dämpad efterfrågan. I slutet av september höjde den amerikanska centralbanken, Federal Reserve, sin styrränta med ytterligare 0,25 procentenheter till 1,75 %. En nedgång har också noterats på vissa aktiebörser. I Förenta staterna har kurserna på den bredare börsen (Dow Jones) sjunkit med omkring 3 % sedan mitten av september, medan börsen för teknikaktier (Nasdaq) stigit med ungefär lika mycket.

Lägre tillväxt än förväntat i Förenta staterna under tredje kvartalet

Enligt preliminära uppgifter från det amerikanska handelsdepartementet steg Förenta staternas BNP med 3,7 % under tredje kvartalet, efter en uppgång under första och andra kvartalet på 4,5 % respektive 3,3 %. Det var 0,6 procentenheter lägre än vad genomsnittet av olika bedömare hade räknat med. Det var framför allt hushållens konsumtion och investeringarna som bidrog till uppgången. Dessa steg mer än förväntat.

Det s.k. inköpschefsindexet över både industrisektorn och tjänstesektorn försvagades under september och oktober, men nivån ligger fortfarande en bra bit över 50, vilken är den nivå som betraktas som gränsen mellan avmattning och tillväxt. Även hushållens förväntningar om den ekono-

miska utvecklingen har sjunkit under de senaste två månaderna, framför allt i oktober. Trots det har konsumtionen fortsatt att utvecklas relativt gynnsamt. Omsättningen i detaljhandeln (inklusive bilförsäljningen) steg i september med 1,5 % jämfört med augusti.

I oktober steg sysselsättningen kraftigt, med 337 000 personer mot förväntade 175 000 personer. Samtidigt reviderades sysselsättningsciffrorna för augusti och september upp. Arbetslösheten i oktober steg dock till 5,5 %, från 5,4 % i september.

Inflationstakten har sjunkit till 2,5 % i september mätt enligt konsumentprisindex.

Blandade signaler från euroområdet

De senaste indikatorerna över utvecklingen i euroområdet är blandade. EU-kommissionens konjunkturbarometer för euroområdet fortsatte att stiga under både september och oktober. Däremot har inköpschefsindex för både industrin och tjänstesektorn gått ned de senaste månaderna. Tillväxten i industriproduktionen har avtagit något, främst till följd av en svagare exportorderingång, enligt EU-kommissionens statistik. Skillnaden mellan länderna är dock relativt stor. I t.ex. Tyskland har industriproduktionen fortsatt att stiga relativt starkt. De tyska företagen räknar också med fortsatt uppgång. Det s.k. IFO-indexet, vilket är en viktig indikator över den tyska industrin, steg på nytt i oktober efter en mindre nedgång i september.

Konsumtionen i euroområdet utvecklas fortfarande svagt. Undantaget är Frankrike där hushållens konsumtion ökat ganska starkt hittills under 2004. I oktober minskade emellertid de franska hushållens optimism något efter en uppgång under sommaren.

Fortsatt uppgång i den svenska konjunkturen

Den svenska industrikonjunkturen fortsätter att förbättras, enligt Konjunkturinstitutets (KI:s) barometer för tredje kvartalet. Både orderingång och produktion steg ytterligare och den s.k. konfidensindikatorn, vilken är ett mått på konjunkturläget, steg ett par enheter till den högsta nivån på fyra år. Företagen är dessutom optimistiska om utvecklingen framöver. Såväl orderingång som produktion väntas stiga ytterligare. Däremot räknar inte företagen med att öka antalet anställda. Vidare framgår att ordertillväxten inom byggindustrin är fortsatt god samt att de flesta företagen är nöjda med ordreläget. Byggföretagen är också mycket optimistiska om utvecklingen under det närmaste året. Även konjunkturläget inom handeln och övriga tjänstesektorer har förbättrats, enligt KI:s barometer.

Resultaten i KI:s barometer bekräftas också av att inköpschefsindex för industrin stigit under september och oktober.

Hushållens förväntningar på den ekonomiska utvecklingen, mätta enligt KI:s förtroendeindikator, sjönk under september och oktober, men ligger kvar på en hög nivå. Omsättningen i detaljhandeln steg med 6,4 % i augusti och 5,2 % i september jämfört med samma månader i fjol. Hittills i år har omsättningen stigit med 4,9 % jämfört med 2003.

Däremot fortsätter arbetsmarknaden att utvecklas svagt. Under både augusti och september sjönk sysselsättningen säsongrensat samtidigt som den öppna arbetslösheten gick upp till 5,8 % i september.

Inflationen i den svenska ekonomin är fortsatt låg. Inflationstakten mätt enligt KPI uppgick till 0,6 % under både augusti och september. Inflationstakten mätt enligt det underliggande inflationsmättet UNDIX låg på 1,0 % bägge månaderna.

I slutet av september reviderade SCB nationalräkenskaperna för första och andra kvartalet 2004. Enligt de nya beräkningarna steg BNP med 2,8 % första kvartalet och 3,6 % andra kvartalet kalenderkorrigerat. Sammantaget för första halvåret steg BNP med 3,2 %, jämfört med 3 % i den tidigare beräkningen.

Sedan regeringen offentliggjorde sin prognos har KI, EU-kommissionen och Riksbanken presenterat nya bedömningar av den svenska ekonomin. I genomsnitt räknar de med att BNP stiger med 3,7 % 2004 och 3,2 % 2005. Det kan jämföras med regeringens bedömning i budgetpropositionen om en tillväxt 2004 på 3,5 % och 3 % 2005.

1.4 Finansutskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning i budgetpropositionen att förutsättningarna är goda för en gynnsam såväl internationell som svensk konjunktur under de närmaste åren. Som framgår av redovisningen under avsnittet Ny information om konjunkturutvecklingen har tillväxten i världsekonomin varit fortsatt hög under sommaren och hösten, även om en viss dämpning kunnat noteras till följd av bl.a. turbulensen på oljemarknaden.

Låga räntor, expansiv finanspolitik, stigande vinster och ökade investeringar har medfört att tillväxten under 2004 stigit i så gott som alla länderområden och i de flesta branscher och sektorer. Stimulansen från den ekonomiska politiken kommer successivt att avta framöver, men stigande sysselsättning, ökade inkomster i hushållssektorerna och stigande investeringar talar för en fortsatt hög internationell efterfrågan.

Under dessa förutsättningar är det enligt utskottets mening rimligt att räkna med en tillväxttakt i den svenska ekonomin de närmaste åren på runt 3 % per år. De åtgärder som föreslås i budgetpropositionen kommer enligt utskottets mening att bidra till denna utveckling. Enligt de senaste prognoserna som gjorts och som redovisas i avsnitt 1.3 skulle tillväxttakten framöver t.o.m. kunna hamna något över 3 %.

Utskottet konstaterar att Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet i stort sett delar budgetpropositionens beskrivning av konjunkturutvecklingen. I likhet med regeringen anser även motionärerna att det höga oljepriset är en av de främsta riskerna i prognosen.

Som framgår av redovisningen i avsnitt 3.1 har priset på råolja fortsatt att stiga under hösten till en nivå i början av november på omkring 47 dollar per fat. Tidvis har priset legat ett par dollar över nivån 50 dollar per fat. Enligt utskottets mening kan det höga oljepriset, om det ligger kvar på nuvarande nivå under en längre tid, leda till att aktiviteten i världsekonomin under det kommande året dämpas mer än vad regeringen förväntar sig i sin huvudprognos. Däremot finns det inget i dagsläget som tyder på att en sådan utveckling skulle utlösa en djupare nedgång. Det är också slutsatsen i det lågtillväxtalternativ som regeringen redovisar i budgetpropositionen (se avsnitt 1.1.3), och som bygger på att oljepriset fortsätter att stiga till en nivå på 55 dollar per fat under perioden 2005–2007.

Moderata samlingspartiet varnar i motion Fi231 för att sysselsättningen framöver kan växa långsammare än vad regeringen förväntar sig i budgetpropositionen.

Som utskottet redovisat tidigare i betänkandet brukar sysselsättningen normalt sett stiga ungefär ett halvår efter en mer markerad uppgång i tillväxten. Att det ännu inte inträffat under innevarande högkonjunktur beror bl.a. på att 2004 innehåller fler arbetsdagar än normalt samt att produktiviteten stigit snabbt. Fler arbetsdagar och ett högt rationaliseringstempo har inneburit att företagen klarat den ökade produktionen utan nyanställningar.

Enligt utskottets mening kommer företagen trots den höga produktivitetstillväxten att framöver i ökad utsträckning anställa personal för att möta den stigande efterfrågan. Dessutom väntas tillväxten i tjänstesektorerna öka snabbare under nästa år. Dessa sektorer är betydligt mer sysselsättningsintensiva än industrin vars tillväxt varit mycket kraftig under 2004 till följd av den starka exportefterfrågan.

2 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner det förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken som regeringen redovisar i budgetpropositionen.

Riksdagen avstyrker de förslag som förs fram i motionerna.

Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).

2.1 Budgetpropositionen

Det är ett starkare Sverige som möter återhämtningen i ekonomin denna gång jämfört med för tio år sedan. Statsskulden är mindre, de offentliga finanserna starkare, sysselsättningen högre och arbetslösheten lägre. Tillväxten i Sverige har de senaste tio åren varit högre än i många jämförbara länder. I år bidrar en mycket stark exportutveckling till att BNP väntas växa med 2,9 % (kalenderkorrigerat). Sveriges ekonomi står väl rustad att ta till vara den internationella uppgången. Men utmaningarna är samtidigt stora, inte minst på arbetsmarknaden där arbetslösheten fortfarande är för hög och sysselsättningen för låg.

Målen för den ekonomiska politiken ligger fast. Uthålligt hög tillväxt och full sysselsättning kräver sunda offentliga finanser. Utgiftstaken ska klaras och målet om 2 % överskott i de offentliga finanserna i genomsnitt över en konjunkturcykel ligger fast. Överskottsmålet preciserades i föregående budgetproposition till minst 0,5 % av BNP för 2004. Utfallet beräknas bli 0,7 %. För 2005 föreslås överskottsmålet fastställas till minst 0,5 % av BNP.

Utgiftstaket har klarats varje år sedan det infördes 1997. Om utgiftstaket för 2004 tenderar att överskridas kommer regeringen att senarelägga vissa utgifter till nästa år. För 2005 och 2006 beräknas budgeteringsmarginalen att uppgå till 0,2 respektive 1,4 miljarder kronor. Utgiftstaken fastställs som en andel av potentiell BNP. För 2007 lämnas ingen exakt nivå på utgiftstaket. Motivet till detta är att regeringen avser att göra en närmare analys av ekonomins potentiella produktionsförmåga samt att man överväger att införa ett system med s.k. sysselsättningsmarginal från 2007.

Den starkare konjunkturen har ännu inte lett till en ökad efterfrågan på arbetskraft. Därför behövs åtgärder som stärker sysselsättningen och minskar arbetslösheten. Budgetöverenskommelsen innehåller följande nya åtgärder som gynnar sysselsättning och tillväxt:

- Extra medel till kommuner och landsting
- Sänkta inkomstskatter för främst låg- och medelinkomsttagare
- Fortsatt grön skatteväxling och åtgärder för en bättre miljö
- Förbättringar för små och medelstora företag
- Intensifierad arbetsmarknadspolitik
- Mer resurser till forskningen

Extra medel till kommuner och landsting

Trots kraftiga kommunala skattehöjningar väntas kommunsektorn i år uppvisa ett negativt resultat. Regeringen föreslår en kraftig förstärkning av det generella sysselsättningsstödet till kommuner och landsting för att göra det möjligt att behålla personal och anställa fler i vården, skolan och omsorgen. Redan i år tillförs 1,5 miljarder kronor och 2005 och 2006 tillförs 6 respektive 7 miljarder kronor. Det generella statsbidraget höjs fr.o.m. 2007 med 7 miljarder kronor. Mer resurser läggs på psykiatrin och missbrukarvården samt på införandet av en nationell vårdgaranti. Tillgängligheten för personer med funktionshinder ska öka och en förstärkning av omsorgen om personer med psykiska funktionshinder inleds 2005. Vidare avsätts 450 miljoner kronor 2005 för kompetensutveckling av personal inom vård- och äldreomsorg.

Sänkta inkomstskatter för främst låg- och medelinkomsttagare

Marginalskatterna på olika områden är av strategisk betydelse för en god ekonomisk tillväxt. Regeringen föreslår ett antal skattesänkningar som förbättrar utbytet av att arbeta, ökar köpkraften för låg- och medelinkomsttagare och bidrar till att skapa fler jobb. Skatteomläggningen med kompensation för allmän pensionsavgift ska fullföljas. För 2005 höjs kompensationen från 75 till 87,5 %. För att balansera förslagen om höjda drivmedelsskatter inom ramen för skatteväxlingen höjs grundavdraget i inkomstbeskattningen. Kilometeravdraget för resor till och från arbetet och i tjänsten höjs med en krona per mil.

Vid beskattningen av förvärvsinkomster föreslås en begränsning av uppräkningsgränserna för 2005 för uttag av statlig skatt, vilket innebär att fler får betala statlig inkomstskatt.

Fortsatt grön skatteväxling och åtgärder för en bättre miljö

Hittills har en grön skatteväxling – där höjda skatter på miljöskadlig verksamhet växlas mot sänkta skatter på arbete – om drygt 10 miljarder kronor genomförts. För 2005 och 2006 föreslår regeringen en fortsatt grön skatteväxling med sammanlagt 7 miljarder kronor. Tyngdpunkten 2005 läggs på höjda skatter för transportsektorn, som i dag står för den största ökningen av koldioxidutsläppen. Samtidigt sänks skatterna på arbete lika mycket, för 2005 genom höjda grundavdrag.

För att ytterligare öka miljöstyrningen i fordonsbeskattningen bör en omläggning av fordonsskatten för personbilar och andra lätta fordon genomföras enligt det förslag som presenteras av Vägtrafikskatteutredningen.

Den 1 januari 2005 införs ett system med utsläppsrätter inom EU. De svenska anläggningar som ingår i handelssystemet betalar, med vissa undantag, koldioxidskatt för sin bränsleförbrukning. Införandet av utsläppshandel innebär därför att två medel används för att styra mot samma mål. För att

uppnå effektiv miljöstyrning inom den handlande sektorn måste en samordning av dessa medel göras. Regeringen avser att återkomma med ett samlat ställningstagande till detta i 2005 års vårproposition.

Det särskilda anslaget för att stödja klimatinvesteringar, KLIMP, föreslås utökas. Som aviserats i vårpropositionen höjs anslagen till biologisk mångfald med 200 miljoner kronor 2005 och 400 miljoner kronor 2006. Därtill höjs ett flertal mindre anslag främst inom jordbrukets område. Som ett led i jordbruksöverenskommelsen våren 2004 höjs anslagen till åtgärder för landsbygdens miljö och struktur med 800 respektive 400 miljoner kronor 2006 och 2007.

Regeringen avser att inrätta ett nationellt forum för hållbar utveckling fr.o.m. 2005.

Förbättringar för små och medelstora företag

Genom förslag i förra årets budgetproposition inleddes en reformering av de s.k. 3:12-reglerna som styr beskattning i fåmansföretag. Ett förslag från arbetsgruppen ska presenteras senare i höst. Regeringen föreslår i budgetpropositionen att arvs- och gåvoskatten slopas och att fribeloppet i förmögenhetsskatten höjs till 3 miljoner kronor. För att kunna behålla jobb inom jord- och skogsbruket, som är utsatt för hård konkurrens från övriga EU-länder, sänks skatten på dieselolja för jord- och skogsbruksmaskiner. En ny struktur för riskkapitalförsörjning ska underlätta vid start av nya företag.

Regeringen ger fortsatt hög prioritet åt kampen mot skattefusk och ekonomisk brottslighet. Dessa reformer finansieras delvis genom att den nedsättning av socialavgifterna som i dag gäller för en lönesumma upp till 852 000 kr begränsas till 741 600 kr.

Intensifierad arbetsmarknadspolitik

Regeringen vill minska arbetslösheten och förkorta den tid någon går arbetslös genom förstärkta arbetsmarknadspolitiska insatser och skärpt tillämpning av arbetslöshetsförsäkringen. I budgetpropositionen föreslås 20 000 nya platser i arbetsmarknadspolitiska program 2005. Den totala volymen kommer då att uppgå till 111 000 platser.

Såväl den årliga arbetstiden som livsarbetstiden sjunker trendmässigt. För att finansiera välfärden på längre sikt måste fler arbeta och personer som i dag står utanför arbetsmarknaden återföras till arbetslivet. Regeringen vill fortsätta arbetet med att aktivera och rehabilitera personer med nedsatt arbetsförmåga. Invandrare ska integreras bättre på arbetsmarknaden och äldre ska kunna stanna kvar längre i arbetslivet. Fortsatta åtgärder föreslås för ökad integration.

Mer resurser till forskningen

Konkurrenskraftig forskning är en viktig del i tillväxtpolitiken. Resurserna till forskning föreslås öka successivt de kommande åren med 2,3 miljarder kronor. Under hösten kommer en forskningsproposition att läggas fram som närmare beskriver hur pengarna ska användas.

Utöver ovan beskrivna åtgärder för sysselsättning och tillväxt föreslår regeringen ett antal viktiga reformer inriktade på främst barn och barnfamiljer samt på säkerhet och trygghet.

Satsning på barn och barnfamiljer

Regeringen föreslår att barnbidraget höjs med 100 kr från 2006 och att flerbarnstillägget höjs lika mycket och införs fr.o.m. andra barnet. Taket i föräldraförsäkringen höjs från 7,5 till 10 prisbasbelopp den 1 juli 2006. Samtidigt höjs den s.k. lägstanivån i föräldraförsäkringen från 60 till 180 kr per dag. Rätten till tillfällig föräldrapenning utvidgas fr.o.m. 2005 för föräldrar till svårt sjuka barn. Vidare görs insatser för barnfamiljer med svag ekonomi med 1 miljard kronor genom höjt underhållsstöd, barntillägg för studerande och höjning av den del av bostadsbidraget som utgör särskilt bidrag till barnfamiljer. En satsning för 15 000 fler lärare i grundskolan är påbörjad och ska fullföljas. Där utöver ska 6 000 fler anställas inom förskolan med start nästa år.

Säkerhet och trygghet

Genom en omläggning av det militära försvaret frigörs resurser som regeringen föreslår ska användas till att på bred front stärka människors säkerhet och trygghet. Överföringen av försvarsmedel trappas upp successivt och uppgår till ca 3 miljarder kronor 2007. Insatserna ska bl.a. inriktas mot särskilda satsningar på barn och ungdomar i riskmiljöer. Missbruk av alkohol och narkotika har en tydlig koppling till brottslighet och utökade resurser ges till missbrukarvården. Polisen, åklagarna och domstolarna ges betydande förstärkningar. Kampen mot organiserad brottslighet och terrorism ges ytterligare resurser. För att möjliggöra en effektivare bekämpning av storskalig brottslighet satsas 25 miljoner kronor extra på Tullverket fr.o.m. 2006.

Övriga åtgärder

Efter flera års ökande sjuktal ses nu en vändning och målet att halvera sjukskrivningarna till 2008 är inom räckhåll. Många insatser har redan gjorts för att minska sjukfrånvaron men ytterligare åtgärder krävs. Under hösten har en proposition lagts fram om att öka arbetsgivarnas ekonomiska drivkrafter för att minska sjukfrånvaron. Från och med 2005 införs friår i hela landet med totalt 12 000 helårsplatser. Den svenska politiken för global

utveckling ska bidra till uppfyllandet av FN:s millenniedeklaration och det övergripande målet att avskaffa fattigdom och hunger. Regeringen föreslår att anslaget för biståndet höjs så att målet på 1 % av BNI nås 2006.

Regeringen föreslår en ytterligare höjning av bostadstilläggen för pensionärer fr.o.m. 2005. Studiestödssystemet förändras från den 1 juli 2006 så att fler äldre ges möjlighet att studera med studiemedel.

Budgetpropositionen för 2005 bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

2.2 Motionerna

Moderata samlingspartiet

I *Moderata samlingspartiets motion Fi231* framhålls att det allt överskuggande problemet i svensk ekonomi är att så många står utan arbete. Över en miljon människor i arbetsför ålder försörjs i dag med bidrag, vilket utgör ett gigantiskt slöseri med mänskliga resurser och en enorm belastning på de offentliga systemen. Mot denna bakgrund föreslår Moderaterna en samlad strategi med fyra huvudkomponenter:

- Uthålliga statsfinanser måste säkras
- Fler i arbete, det måste löna sig att arbeta
- Trygghet för alla, den offentliga sektorn måste reformeras
- Företagens konkurrenskraft måste förbättras

Moderaternas förslag innebär även en politisk prioritering som sätter tryggheten i fungerande rättsväsende, sjukvård och skola framför generösa bidragssystem. Moderaterna vill ha ökat individuellt självbestämmande i kombination med ett gemensamt ansvarstagande för trygghet för alla.

Uthålliga statsfinanser måste säkras

I regeringens budgetalternativ ökar statens upplåning med 100 miljarder kronor på två år, och det i ett konjunkturläge där regeringen, enligt motionärerna, snarare borde samla i ladorna inför kommande avmattningar. Det självklara målet i Moderaternas finanspolitik är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Moderaterna har tidigare presenterat ett ramverk för att öka trovärdigheten för finanspolitiken (motion 2003/04:Fi239). Väl definierade mål, ökad öppenhet och tydlighet, ett stramare regelverk för beslutsfattandet och förstärkt utvärdering kan stävja den kortsiktighet och det godtycke som präglat regeringens agerande under senare år. I dag uppgår den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuld-sättning till 51,7 procent av BNP. Motionärerna anser att i ett första steg bör bruttoskulden reduceras till 40 % av BNP på ca fem år. Därav följer att det strukturella finansiella sparandet i genomsnitt bör uppgå till ca 2 % av BNP de närmaste åren. För att upprätthålla det övergripande budgetmålet föreslås ett årligt saldomål för det finansiella sparandet i statsfinan-

serna. Sammanfattningsvis innebär Moderaternas förslag att det strukturella sparandet i hela den offentliga sektorn kommer att uppgå till 2,2; 2,4 och 3,0 % av BNP för perioden 2005–2007.

Fler i arbete, det måste löna sig att arbeta

Att öka arbetsutbudet är avgörande för att Sverige ska klara av de krav som en åldrande befolkning ställer. Det måste, enligt Moderaterna, löna sig bättre att arbeta och sämre att inte arbeta. Det är nödvändigt att både sänka skatterna och att strama åt bidragen. För att skattesänkningarna ska ha största möjliga effekt på arbetsutbudet riktas de mot låg- och medelinkomsttagare, som har störst benägenhet att ändra sitt beteende. Inkomstskattesänkningen utformas som ett arbetsavdrag i den kommunala skatten för personer som har inkomster från anställning eller näringsverksamhet. Avdraget är utformat så att marginalskatten sjunker väsentligt för alla löntagare med vanliga inkomster. Särskilt stor, drygt 22 procentenheter, blir marginalskattesänkningen för låginkomsttagarna. Arbete lönar sig därmed betydligt bättre än bidrag och dagens fattigdomsfällor kan brytas.

En rad studier visar att förändrade ersättningsnivåer i socialförsäkringarna har tydliga effekter på arbetsutbudet. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna lägre ersättningsnivåer i sjukpenning, föräldraförsäkring, arbetslöshetsförsäkring, förtidspensioner och studiefinansiering. Förslagen till skärpningar i arbetslöshets- och socialförsäkringar innebär att ersättningsnivåerna sänks till 75 % i ett första steg och ner till 65 % i ett andra steg. Dessutom ändras sättet att beräkna den bidragsgrundande inkomsten. I genomsnitt innebär förändringarna en sänkning av ersättningsnivåerna med 15–20 %.

Arbetsmarknadsverket föreslås få en större självständighet och klarare målstyrning av verksamheten.

Trygghet för alla, den offentliga sektorn måste reformeras

Motionärerna presenterar en rad förslag för att reformera och förbättra kvaliteten inom offentlig verksamhet som utbildning och forskning, polis och rättsväsende, försvaret, infrastrukturen och sjukvården. Kommunerna ges en generell förstärkning av statsbidraget för att bättre kunna utveckla verksamheterna och därtill föreslås ett nytt skatteutjämningsystem. Tillsammans med de övriga borgerliga partierna föreslår Moderaterna en nationell vårdgaranti. För samtliga utgiftsområden tillsammans satsar Moderaterna brutto ca 20 miljarder kronor mer än regeringen. Satsningarna är ett led i Moderaternas strategi att prioritera den offentliga sektorns kärnverksamheter inom trygghetsområdet framför generösa bidragssystem.

Företagens konkurrenskraft måste förbättras

För att förbättra villkoren för företagande och säkra framtiden för svensk industri i en allt hårdare konkurrens från omvärlden föreslås en rad åtgärder. Skatten på förmögenheter, arv och gåvor avskaffas och reformeringen av de s.k. 3:12-reglerna påskyndas. Skatten på hushållsnära tjänster sänks genom 50 % skattereduktion på utgifter för arbetskostnader upp till 50 000 kr. För att finansiera åtgärder föreslår Moderaterna att den nedsättning av arbetsgivaravgiften som sker vid lönesummor upp till 850 000 kr per år slopas helt.

Folkpartiet liberalerna

I *Folkpartiet liberalernas motion Fi232* anser man att tryggheten och välbefindandet hotas av regeringens politik som gör alltför många bidragsberoende. I centrum för motionärernas förslag står den dryga miljonen människor i arbetsför ålder som inte arbetar. Antalet bidragsberoende måste minska radikalt och insikten om sambandet mellan arbete och välbefindande återupprättas.

Fler ska jobba

Folkpartiet har satt upp ett delmål om 300 000 nya jobb på fyra år. Målet byggs under av en rad konkreta förslag i ett 30-punktsprogram. I syfte att stimulera efterfrågan på arbetskraft föreslår Folkpartiet en sänkning av arbetsgivaravgiften samt ytterligare ett antal förbättringar för främst de mindre företagen. Vidare föreslås en ny anställningsform för unga med lägre anställningsskydd och lägre arbetsgivaravgift, s.k. instegsjobb. Motionärerna säger nej till planerna på att arbetsgivaren ska stå för 15 % av sjuklönekostnaden. Skattelättnader införs för hushållsnära tjänster. För att öka lönsamheten av att arbeta och därmed utbudet av arbetskraft föreslås bl.a. skattesänkningar i form av ett förvärvsavdrag främst för låg- och medelinkomsttagare. Dessutom ska värnskatten avskaffas och förändringar göras i syfte att motverka marginaleffekter i bidrags- och arbetsinkomster. Motionärerna vill också stimulera till ökad genomströmning i gymnasier och högskolor samt sänka skatten för att få äldre att stanna kvar i arbetslivet efter 65 år.

Särskilda insatser ska göras i starkt segregerade krisområden med hög arbetslöshet. Folkpartiet vill införa systemförändringar för att minska kostnaden för arbetslösheten och öka benägenheten hos arbetslösa att söka arbete. Exempelvis ska kraven på att ta de arbeten som erbjuds skärpas och a-kassorna ska i högre grad egenfinansieras. Motionärerna föreslår också att huvuddelen av AMS läggs ned och ersätts av en effektivare organisation.

Folkpartiet vill sätta upp ett nytt mål för antalet långtidssjukskrivna och förtidspensionärer, som innebär att antalet ska minska med 10 000 om året. En lång rad systemförändringar föreslås i syfte att komma åt missbruk av sjukförsäkringen och a-kassan, t.ex. intyg från två läkare vid längre sjukfall.

Fler företag måste starta och växa

Folkpartiet föreslår en rad åtgärder som syftar till att stärka Sveriges konkurrenskraft, hejda avindustrialiseringen och vända företagsflykten. Dubbelbeskattningen på aktier avskaffas, likaså skattehöjningen på bilismen, som enligt motionärerna missgynnar en av Sveriges mest framgångsrika industrigränar. Förmögenhetsskatten avskaffas successivt under en fyraårsperiod. De s.k. 3:12-reglerna ersätts med den s.k. BEK-modellen (beskattat eget kapital), vilket innebär att småföretagens skattebörda minskar betydligt. Förslaget om skattelättnader för hushållsnära tjänster kommer att medföra att ett antal nya företag tillkommer. Svart verksamhet kan förvandlas till vit.

En modern energipolitik och bra miljö

Folkpartiet vill avbryta avvecklingen av kärnkraften, eftersom det förutom att öka koldioxidutsläppen innebär en kraftig försämring av den svenska industrins konkurrenskraft. Samtidigt ska övrig energiproduktion och energianvändning fortsätta att effektiviseras. Det är enligt motionärerna angeläget att utvecklingen av förnybar energi intensifieras samt att mer resurser satsas på att bekämpa kväveläckagen.

Bättre utbildning och forskning

Folkpartiet vill skapa bättre yrkesutbildning genom att återinföra alternativet med både tvååriga praktiska och fyraåriga gymnasieprogram. Vidare måste kvaliteten i högskoleutbildningen öka. Forskningens betydelse för tillväxten motiverar enligt Folkpartiet större anslagsökningar än den regeringen föreslår. Folkpartiets alternativ innebär att 600 miljoner kronor mer läggs på forskning jämfört med regeringens förslag.

De offentliga finanserna

Folkpartiet föreslår ett saneringsprogram som dämpar det offentliga utgiftstrycket med ca 30 miljarder kronor. Detta uppnås främst genom sänkta utgifter inom näringspolitik, regionalpolitik, mediepolitik och bostadspolitik samt inom sjukpenningssystemet och energipolitiken. Statens budgetsaldo vänds till balans redan 2005 och ett överskott 2006 om man inkluderar av motionärerna föreslagna försäljningar av aktier i statliga bolag.

Som ett led i saneringen av statens ekonomi stramas regelverken upp. Budgetlagen ska inte kunna missbrukas på det sätt som nu sker. Målet för finanspolitiken föreslås vara balans i statens finansiella sparande över en konjunkturcykel.

Övriga prioriterade reformområden

Folkpartiet stöder regeringens förslag att öka biståndet till 1 % av BNI.

Gemensamt med övriga borgerliga partier föreslår Folkpartiet en vårdgaranti. Dessutom föreslås utökade satsningar på rehabilitering och ett särskilt statligt anslag för att stimulera till en värdigare äldreomsorg.

I syfte att öka jämställdheten mellan kvinnor och män föreslår Folkpartiet en jämställdhetsbonus för föräldrapar som delar föräldraförsäkringen samt en offensiv för att höja orättvisa kvinnolöner.

Folkpartiet vill återuppätta ett fungerande rättssamhälle. Man anser att det visserligen är bra att regeringen insett att rättsväsendet måste rustas upp men att mer pengar måste tillföras jämfört med regeringens förslag.

Fastighetsskatten avskaffas stegvis från 2005.

Kristdemokraterna

I *Kristdemokraternas motion Fi233* beskrivs de senaste tio åren med socialdemokratisk regering som ett misslyckande för sjukvård, skola, tillväxtpolitik, barnomsorg, företagande, rättstrygghet, arbetslöshet och sjukfrånvaro. Sverige har halkat ned från en 13:e till en 14:e plats i OECD:s välfärdsliga. I Kristdemokraternas budgetalternativ är det övergripande målet för den ekonomiska politiken att långsiktigt höja tillväxten till minst 3 % per år över en konjunkturcykel. För detta krävs en politik som slår vakt om den statsfinansiella stabiliteten, skapar bättre villkor för arbete och företagande, skapar förutsättningar för att alla ska kunna växa och förverkliga sina ambitioner samt ökar valfriheten och förbättrar konkurrensen.

Sunda statsfinanser

Motionärerna anser att nuvarande överskottsmål för de offentliga finanserna behöver kompletteras med ett balansmål för staten. Detta ska kombineras med sänkt skattetryck samt lägre utgifter och utgiftstak för staten. Genom en snabbare utförsäljning av statligt aktieinnehav uppnås ett väsentligt starkare budgetsaldo och minskad statsskuld, jämfört med regeringens förslag.

Fler i arbete för att trygga välfärden

Endast genom ett ökat antal arbetade timmar kan välfärden tryggas på längre sikt. Arbetsutbudet ska stimuleras genom sänkt skattetryck och minskade marginaleffekter. Kristdemokraterna föreslår en skattesänkning i form av ett förvärsavdrag inriktat främst på låg- och medelinkomsttagare. Fler måste komma in på arbetsmarknaden av den dryga en miljon människor i arbetsför ålder som i dag lever på olika sociala ersättningar. Motionärerna vill hjälpa sjukskrivna tillbaka till arbetet i långt större utsträckning och i snabbare takt än i dag. Detta ska åstadkommas med en organisatorisk samordning samt en massiv satsning på rehabilitering tillsammans med åtgärder för att stävja missbruk och överutnyttjande av sjukförsäkringen. Motionärerna föreslår också att den som vill ska ha rätt att arbeta fram till 72 års ålder och att inkomstskatten halveras för personer som fyllt 65 år.

Kostnaderna för arbetslösheten bör synliggöras genom en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring som egenfinansieras med 33 % och kompenseras fullt ut för den enskilde genom sänkt skatt.

Goda tillväxtförutsättningar och bättre företagsklimat

Kristdemokraterna vill förbättra företagsklimatet för att få fram fler jobb och öka välbefindandet. Investeringarna måste öka – inte minst i näringslivet som i dag satsar betydligt mer i utlandet än vad utländska företag satsar i Sverige. Kristdemokraterna avser att avveckla förmögenhetsskatten och satsa på förenklingar och skattelättnader framför allt för mindre och medelstora företag. Här ingår också förslaget att avveckla den s.k. värnskatten. Vidare föreslås också ett riskkapitalavdrag samt ett s.k. etableringskonto för att underlätta start av nya företag med eget kapital. Skatterna på hushållsnära tjänster sänks inklusive på s.k. ROT-arbeten. För att inte bedriva procyklisk finanspolitik skjuts vissa angelägna skattesänkningar upp tillfälligt. Det gäller sänkningen av arbetsgivaravgifterna och avvecklingen av dubbelbeskattningen på utdelningsinkomster.

För att skapa goda tillväxtförutsättningar behövs förutom ett gott företagsklimat även fungerande infrastruktur och bostadspolitik. Motionärerna föreslår betydande satsningar på väg- och järnvägsnätet. För bostadspolitiken presenteras en helt ny inriktning med sänkt skattetryck och förutsägbara spelregler. Fastighetsskatten avskaffas redan från årsskiftet 2004/05. Reformen finansieras genom att kommunerna får ta ut en fastighetsavgift samt genom höjd kapitalvinstbeskattning. Byggmomsen halveras inledningsvis för flerbostadshus.

En hel del viktiga avregleringar har redan gjorts i Sverige. Men inom t.ex. varudistribution, detaljhandel, offentlig tjänsteproduktion och byggsektorn är konkurrensen fortfarande bristfällig. Kristdemokraterna föreslår ett batteri av åtgärder för att stärka konkurrensen, bl.a. avvecklandet av statligt ägande på vissa marknader.

Motionärerna vill återföra skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel till jordbruksnäringen för att höja konkurrenskraften och ge förutsättningar för en levande landsbygd. Höjningen av skatterna på el, bensin, diesel och fordon avvisas och satsningar görs i stället på forskning om alternativa drivmedel och stöd till utbyggnad av tankställen för dessa bränslen.

Familjepolitik med ökad valfrihet

I Kristdemokraternas förslag till familjepolitik ingår att golvet i föräldraförsäkringen höjs och att ett nytt system med s.k. barndagar som ska träda in efter föräldraförsäkringstiden införs. Förslaget kompletteras med s.k. kommunalt vårdnadsbidrag, vilket innebär att kommunerna måste lämna ersättning direkt till de föräldrar som själva önskar ta hand om sina barn. Motionärerna stöder regeringens föreslagna höjning av taket i föräldraförsäkringen till 10 basbelopp.

Övriga åtgärder

Kristdemokraterna anser att kommunsektorn behöver ytterligare tillskott utöver det som ligger i regeringens förslag. På längre sikt bör dock kommunernas bidragsberoende från staten minska. Kristdemokraterna satsar ca 5 miljarder kronor mer än regeringen inom områdena vård, omsorg och utbildning. I detta ingår en mycket stor satsning på psykiatri. Jämfört med regeringens förslag ges även mer resurser till rättsväsendet, dvs. till polis, åklagare och domstolar.

Kristdemokraterna vill omgående förbättra situationen för de sämst ställda pensionärerna, detta genom att garantipensionen höjs med 100 kr per månad och genom att grundavdraget höjs med 7 500 kr.

En avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer föreslås. Även stödet till trossamfund och allmänna samlingslokaler utökas.

Centerpartiet

Centerpartiet sammanfattar i *motion Fi234* sin inriktning för den ekonomiska politiken med att man vill arbeta för ett friskare, företagsammare och grönnare Sverige. Man vill driva en ekonomisk politik som grundas på ökat självbestämmande åt individen och kommunerna. Samhället ska bygga på federalismens principer, dvs. individen och lokalsamhället är grunden och ska återta resurser, makt och befogenheter från dagens centralstyrda samhällsordning. Samhället och omvärlden är stadd i snabb förändring. Inte minst EU-utvidgningen innebär nya och spännande möjligheter i form av ökat handelsutbyte, nya affärsidéer och tillväxt. Men vårt samhälle står också inför betydande utmaningar. Mer än 20 % av den arbetsföra befolkningen är i arbetsåtgärder, öppen arbetslöshet, sjukskrivning eller förtidspension. Detta är enligt Centerpartiet ett resultat av regeringens politik. Det är också en politik av slöseri med mänskliga resurser.

Självbestämmande i stället för centralstyrning och bidrag

Familjepolitiken ska enligt motionärernas förslag läggas om så att familjernas valfrihet och egenmakt stärks. Vidare föreslås en inkomstskattereform som för tillbaka makt till vanliga människor. Genom skatte- och förvärvsrabatter får en låginkomsttagare ut 500–600 kr per månad med motionärernas förslag. Förslaget innebär samtidigt att kommunerna får mer skatteintäkter och därmed blir självständigare från staten.

Ett grönnare Sverige

Att hejda utsläpp av växthusgaser är en avgörande fråga för framtiden. Redan nu måste riktningen stakas ut för det mål som riksdagen satt upp om hur Sveriges utsläpp av växthusgaser ska halveras till 2050. Sveriges jordbruk och skogsbruk är en oumbärlig del av omställningen mot ett ekologiskt hållbart samhälle. Motionärerna vill satsa på forskning, utveckling och

stimulans av alternativa drivmedel. Jord- och skogsbruk kommer att ha en viktig roll, t.ex. som producenter av bioråvaror, i omställningen till ett grönnare Sverige.

För att stimulera utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart Sverige föreslår motionärerna bl.a. en skattebefrielse för miljövänliga bränslen samt en skatterabatt för privatpersoner som köper miljöbil.

Centerpartiet har sedan 2003 avsatt pengar för miljöbistånd. Så görs även i denna budget och för 2005 anslås 300 miljoner kronor.

Ett friskare Sverige

Att öka arbetsutbudet är en av politikens främsta utmaningar. Motionärerna anser att makten hos den enskilde måste stärkas för att öka flexibiliteten i arbetslivet. Skatte- och transfereringssystem måste utformas så att de stimulerar till arbete. Centerpartiet är övertygat om att alla människor har något att bidra med, även de som varit borta från arbetsmarknaden under lång tid. För att underlätta för människor att komma tillbaka till arbetslivet vill Centerpartiet öka antalet lönebidragsplatser med 5 000. Även bidragsnivån höjs.

Regeringens kommande förslag om 15 % medfinansiering av sjukförsäkringen för arbetsgivare innebär att de som har en historia av sjukskrivningar bakom sig kommer att få det ännu svårare att ta sig in på arbetsmarknaden. Motionärerna förordar i stället en modell med storleksrelaterat (i förhållande till antalet anställda) arbetsgivaransvar.

Tillsammans med övriga borgerliga partier föreslår Centerpartiet en nationell vårdgaranti.

Centerpartiet förordar en mer human asylpolitik som grundas på en välkommande attityd och en insikt om varje människas värde och potential.

Ett företagsammare Sverige

Politik kan inte skapa tillväxt men politiken kan ge goda förutsättningar för entreprenörer och investerare. Det är en ständig utmaning för politiker på alla nivåer att i dialog med näringslivet se över och förenkla regler och förordningar som påverkar människors företagsamhet.

I syfte att ge småföretagare en möjlighet att växa och bli lönsamma förordar motionärerna en ordentlig reform av 3:12-reglerna genom den s.k. BEK-modellen (beskattat eget kapital). Motionärerna föreslår också att förmögenhetsskatten avskaffas i två steg fram till 2006.

För att underlätta för vanliga löntagare att starta eget vill Centerpartiet införa ett riskkapitalavdrag på högst 40 000 kr om året i tre år.

Svenska jordbrukare bör få samma villkor som övriga jordbrukare i EU. Därför föreslår motionärerna en sänkning av dieselskatten samt att skatten på handelsgödsel helt avskaffas.

Centerpartiet föreslår avdrag för hushållstjänster, vilket förutom att öka kvinnornas möjligheter att arbeta även skapar möjlighet för fler företag inom detta område.

Balanskrav och minskad statsskuld

Det aktuella målet för statsfinanserna, som innebär ett överskott på 2 % i genomsnitt över en konjunkturcykel i de samlade statsfinanserna, har visat sig medföra en risk att avsättningar för framtidens pensioner används för att täcka underskott i statens finanser. Därför förordar motionärerna ett balanskrav som innebär att statsbudgeten inte ska gå med underskott över en konjunkturcykel. Vidare är målet att statskuldens andel av BNP ska minska till högst 40 % inom de närmaste två mandatperioderna.

Allians för Sverige

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet har tagit initiativ till en Allians för Sverige och ett maktskifte 2006. Partierna har en gemensam grundsyn om vilka värden som ska vara vägledande för politiken i stort. Denna samsyn ligger också till grund för respektive partis ekonomiska politik: Enskilda människor och familjer ska få mer att säga till om. Entreprenörer och företagsamma ska uppmuntras mer. Arbetets värde ska återupprättas – det ska löna sig bättre att arbeta och fler ska ges möjlighet att försörja sig på eget arbete. Rättssamhället ska återupprättas och tryggheten bli större. Valfärdspolitiken ska utvecklas. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter. Alla delar av landet ska ges möjlighet till utveckling och slutligen ska Sverige vara en aktiv aktör i Europeiska unionen och ta sitt globala ansvar.

2.3 Finansutskottets ställningstagande

Både den internationella och svenska konjunkturen har kraftigt förbättrats under 2004. Tillväxttakten i världsekonomin ser ut att bli den högsta på nästan 30 år och det mesta talar för en fortsatt hög tillväxt under de närmaste åren.

Utskottet tvingas däremot konstatera att högkonjunkturen ännu inte har påverkat den svenska sysselsättningen. Tvärtom har situationen på arbetsmarknaden fortsatt att försämrats under 2004, efter nedgången 2003. Sysselsättningen har minskat samtidigt som den öppna arbetslösheten legat kvar på en hög nivå.

Enligt Statistiska centralbyråns (SCB:s) senaste arbetskraftsundersökning var 4 203 000 personer sysselsatta i september 2004. Det är 46 000 färre än i september 2003. Den öppna arbetslösheten låg på 5,8 %, en procentenhet högre än samma månad i fjol. Som framgår av redovisningen under avsnitt 1.1.2 Utvecklingen i Sverige tyder också flertalet indikatorer på att det dröjer ytterligare en tid innan konjunkturuppgången får tydlig positiv effekt på arbetsmarknaden.

Detta är inte en acceptabel utveckling, enligt utskottets mening. Hög arbetslöshet är ett slöseri med mänskliga resurser. Den goda konjunkturen måste utnyttjas för att förbättra situationen på arbetsmarknaden. Ytterligare åtgärder måste, enligt utskottets mening, vidtas för att pressa ned den öppna arbetslösheten och öka sysselsättningen.

I motion Fi233 (kd) hävdas att regeringens mål om en öppen arbetslöshet på 4 % ter sig alltmer avlägset samtidigt som sysselsättningsmålet inte infrias. Även Moderata samlingspartiet kritiserar i motion Fi231 regeringen för att inte uppfylla målen inom arbetsmarknadspolitiken. I motion Fi234 (c) hävdas vidare att regeringens arbetsmarknadspolitik är ett slöseri med resurser och att den måste reformeras i grunden. Liknande påståenden framförs i t.ex. motion Fi232 (fp). Samtliga partier föreslår samtidigt omfattande nedskärningar inom arbetsmarknadsområdet.

Målet för den öppna arbetslösheten nåddes 2000 ...

Utskottet vill med anledning av motionerna erinra om att målet om en halvering av den öppna arbetslösheten till 4 % 2000 som regering och riksdag satte upp 1996 nåddes i oktober 2000. Den öppna arbetslösheten låg i genomsnitt på 4 % under både 2001 och 2002 men började stiga mot slutet av 2002 till en nivå på i genomsnitt 5,7 % hittills under 2004. I början berodde uppgången på att antalet deltagare i de konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska programmen minskade kraftigt, men under det senaste året är det framför allt den minskade sysselsättningen som bidragit till den högre arbetslösheten.

... sysselsättningsmålet nås inte 2004 ...

Riksdagens och regeringens mycket ambitiösa sysselsättningsmål, dvs. att antalet sysselsatta i åldern 20–64 år som andel av befolkningen i samma åldersgrupp ska uppgå till 80 % 2004, utvecklades väl fram t.o.m. 2001. Den högsta nivån nåddes i april 2001 då den säsongsrensade sysselsättningsgraden uppgick till 78,5 %. Till följd av lågkonjunkturen har graden därefter successivt sjunkit till en nivå i september 2004 på 76,9 % säsongsrensat.

... men målet ligger fast ...

Det står nu klart att målet inte kommer att nås 2004. Men i likhet med målet om en öppen arbetslöshet på 4 % ligger sysselsättningsmålet fast som ett viktigt etappmål mot det övergripande målet om full sysselsättning. Och enligt utskottets mening måste åtgärder vidtas inom en rad områden för att målet snarast möjligt ska uppfyllas. På kort sikt handlar det om att dämpa effekterna av den hittills svaga efterfrågan på arbetskraft. På lite längre sikt handlar det om att öka utbudet av arbetskraft för att trygga den framtida arbetskraftsförsörjningen.

Utskottet har vid tidigare behandlingar av den ekonomiska politiken redovisat de olika åtgärder som vidtagits under de senaste fyra till fem åren för att öka sysselsättningen och förbättra den svenska arbetsmarknadens sätt att fungera, se t.ex. betänkandena 2003/04:FiU1 s. 73–76 och 2003/04:FiU20 s. 37–41.

Till skillnad från vad som envist hävdas i motionerna har arbetsmarknadspolitiken lagts om i en klart tillväxt- och sysselsättningsfrämjande riktning. Arbets- och kompetenslinjen är och har varit ledstjärnan i det arbetet. Volymmålen inom arbetsmarknadspolitiken har tagits bort och ersatts av mål om effektiv matchning på arbetsmarknaden, förkortning av arbetslöshetstider och stöd till de grupper som har svårast att komma in på arbetsmarknaden. Omfattande åtgärder har vidtagits för att öka de långtidsarbetslösa möjligheter att få ett reguljärt arbete samt för att öka sysselsättningen bland t.ex. invandrare, ungdomar, arbetshandikappade och personer som ofrivilligt arbetar deltid. Åtgärderna inom politikområdet har också i allt högre grad inriktats mot sektorer där det råder brist eller där det kan bedömas uppkomma brist på arbetskraft. Stora insatser har gjorts för att förbättra utbildningen och kompetensutvecklingen samt öka genomströmningen i gymnasiet, högskolorna och universiteten.

För att pressa ned den öppna arbetslösheten utökades i våras antalet platser i de arbetsmarknadspolitiska programmen med 15 000 platser under 2004. Samtidigt förbättrades det särskilda stödet inom aktivitetsgarantin genom att ersättningsnivån höjdes med 250 kr per dag. Nyligen beslutade riksdagen om ett s.k. ROT-avdrag för perioden den 15 april 2004 till den 30 juni 2005 för att minska den höga arbetslösheten inom byggsektorn. En tillfällig satsning görs under 2004 och 2005 för att vidareutbilda personal inom vård, skola och omsorg i kommuner och landsting. Satsningen omfattar sammanlagt 6 000 personer som får möjlighet att arbeta deltid och studera deltid vid kommunala vuxenutbildningen eller högskola.

... och nya åtgärder i budgetpropositionen för att nå målet ...

I budgetpropositionen föreslår regeringen ytterligare åtgärder för att minska arbetslösheten, öka sysselsättningen och nå sysselsättningsmålet (en del av åtgärderna aviserades i vårpropositionen). De viktigaste redovisas nedan:

- För att dämpa arbetslösheten utökas antalet platser i de arbetsmarknadspolitiska programmen med ytterligare 20 000 platser 2005 jämfört med den volym som beräknades i vårpropositionen, till en nivå på 111 000 platser. Den nivån ska upprätthållas även under 2006.
- Det generella sysselsättningsstödet till kommunerna utökas med 1,5 miljarder kronor under innevarande år, utöver de 4 miljarder kronor som redan beslutats. Stödet förstärks sedan med 6 miljarder kronor 2005 och 7 miljarder kronor 2006.

- För att öka efterfrågan, stärka arbetslinjen och sänka olika marginaleffekter sänks bl.a. inkomstskatten genom att kompensationen för den allmänna pensionsavgiften höjs från 75 % till 87,5 %. För att ytterligare stärka arbetslinjen tillsätts en utredning för att se över reglerna för tjänstepensioner och privata pensionsförsäkringar.

Regeringen framhåller också följande:

- Resurser tillförs för att anställa ytterligare 6 000 personer i förskolan under perioden 2005 till 2007. Regeringen presenterade också nyligen en proposition om kvaliteten inom förskolan.
- Arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring ska förtydligas ytterligare. Tillämpningen och kontrollen av försäkringens regelverk ska bli tydligare och mer enhetlig. Arbetsmarknadspolitikerna ska i än högre grad inriktas mot platsförmedling, insatser för att motverka arbetskraftsbrist samt åtgärder för dem som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden. Arbetslöshetstiderna ska kortas.
- Fler åtgärder ska vidtas för att öka genomströmningen på gymnasiet och i högskolan. I t.ex. den proposition om gymnasieskolan som regeringen i våras presenterade för riksdagen föreslås bl.a. ökad kvalitet och ökade drivkrafter för eleverna att slutföra sin utbildning. Dessutom föreslås att en ny lärlingsutbildning införs. Direktövergången från gymnasiet till högskolan ska öka.
- Åtgärder ska vidtas för att öka arbetskraftsdeltagandet hos äldre. I dag är sysselsättningsgraden för personer i åldersgruppen 60 till 64 år endast omkring 57 %.
- Ytterligare åtgärder ska vidtas för att öka invandramas deltagande på arbetsmarknaden. Ambitionen är att sysselsättningsgraden för utrikes födda ska öka och närma sig den för hela befolkningen. Regeringen avser att under 2005 lämna en proposition om hur introduktionen av nyanlända invandrare ska förbättras och hur de snabbare ska kunna komma in på den svenska arbetsmarknaden. Svenskundervisningen för invandrare (sfi) ska förbättras och antalet praktikplatser öka. Stödet till antidiskrimineringsbyråer och Diskrimineringsombudsmannen förstärks.

Betydelsen av att öka sysselsättningsgraden bland utlandsfödda framgår tydligt av de beräkningar Konjunkturinstitutet (KI) presenterar i sin lönebildningsrapport för 2004. Enligt KI är skillnaden i sysselsättningsgrad mellan svenskfödda och utrikesfödda omkring 20 procentenheter. Om denna skillnad halveras under de närmaste tio åren skulle antalet personer i arbetskraften öka med ytterligare omkring 92 000 personer. I absoluta tal skulle sysselsättningen om tio år vara omkring 117 000 personer högre jämfört med en trendmässig förbättring.

Utöver detta vill utskottet nämna att Arbetsmarknadsverket under 2004 har som mål att halvera långtidsarbetslösheten bland ungdomar. Utskottet vill också erinra om att regeringen tillsatt en utredning om rätten till heltidsanställning. Utredningen ska enligt plan redovisa sitt arbete i slutet av maj 2005.

... men oppositionens besparingar riskerar att öka arbetslösheten

I motionerna föreslås mycket omfattande besparingar inom arbetsmarknadspolitiken. Enligt utskottets uppfattning skulle besparingarna, om de genomfördes, leda till att arbetslösheten permanentades på nuvarande nivå eller t.o.m. steg. I Folkpartiet liberalernas motion Fi232 föreslås att stora delar av AMS läggs ned och att en stor del av arbetsförmedlingen i stället läggs ut på en flora av privata och ideella förmedlingar. Liknande resonemang förs i motion Fi234 (c) och Fi233 (kd). En styckning och nedskärning av AMS skulle enligt utskottets mening försämra situationen för många arbetslösa, inte minst för personer som bor i regioner där efterfrågan på arbetskraft är svag. De redan nu stora geografiska skillnaderna i sysselsättning skulle förstärkas ytterligare.

I motion Fi232 (fp) och Fi233 (kd) föreslås också förändringar i arbetsrättslagstiftningen som åtgärder för att förbättra arbetsmarknaden.

Utskottets principiella uppfattning i denna fråga är att det i många fall är en felaktig föreställning att försvagningar i arbetsrättslagstiftningen skulle ge stora positiva effekter på tillväxten och sysselsättningen. Arbetsrätten bidrar enligt utskottets mening till att skapa trygga arbetsförhållanden och stabila ekonomiska villkor, vilket i sig stärker tryggheten för de anställda. Enligt en studie av arbetsrätten i olika länder som OECD publicerat i *Employment Outlook* har utformningen av arbetsrätten inga entydiga effekter på den totala sysselsättningen eller den totala arbetslösheten i ett land.

Såvitt utskottet förstår har nu även Moderata samlingspartiet insett detta. Från att tidigare ha krävt omfattande förändringar i arbetsrätten skriver de i motion Fi231 att omfattningen av arbetsrätten tycks ha mindre betydelse för arbetslösheten, sysselsättningen och inflationen i ekonomin. Forskningen kan inte påvisa något samband mellan strikt arbetsrätt och hög arbetslöshet, anför motionärerna.

Antalet sjukdagar ska halveras till 2008 ...

En viktig del i politiken för att öka sysselsättningen och öka utbudet av arbetskraft är enligt utskottets mening att minska den höga sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron innebär dessutom ett stort lidande för dem som drabbas samt höga kostnader för samhället, kostnader som hotar att tränga undan andra viktiga välfärdssatsningar.

I motionerna Fi231 (m), Fi232 (fp), Fi233 (kd) och Fi234 (c) aviseras olika åtgärder för att minska sjukfrånvaron, varav några stämmer med regeringens olika förslag. När det gäller sjukfrånvaron vill utskottet anföra följande:

Hösten 2002 beslutade riksdagen att antalet sjukdagar ska halveras fram till 2008 samt att nya aktivitets- och sjukersättningar ska minska. Hösten 2001 presenterade regeringen det s.k. 11-punktsprogrammet för att förbättra arbetsvillkoren och minska ohälsan i arbetslivet. Programmet har sedan följts upp och utökats i de vårpropositioner och budgetpropositioner som presenterats sedan dess. Utskottet har vid tidigare behandlingar av frå-

gan utförligt redovisat inriktningen av regeringens politik och vilka åtgärder som hittills vidtagits, se betänkandena 2003/04:FiU1 s. 68–71 och 2003/04:FiU20 s. 41–43.

Utskottet konstaterar att åtgärderna nu börjat få effekt. Den tidigare trenden med kraftigt stigande sjukskrivningstal har brutits, och antalet sjukskrivningsdagar har börjat minska. Enligt Riksförsäkringsverkets (RFV) senaste statistik minskade det totala antalet sjukskrivningsdagar med ca 12 % under perioden januari till september 2004 jämfört med samma period i fjol. Dessvärre har emellertid antalet personer med aktivitets- och sjukersättning fortsatt att öka relativt kraftigt. Det s.k. ohälsotalet, dvs. de samlade utbetalningarna för sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning och rehabiliteringsersättning, har dock stadigt sjunkit under 2004, enligt RFV:s uppgifter.

... men det krävs ytterligare insatser för att målet ska nås

Trots förbättringen krävs det enligt utskottets mening ytterligare insatser för att målet om en halvering ska nås.

I en proposition som regeringen nyligen lade på riksdagens bord föreslås att arbetsgivarnas medfinansieringsansvar vid sjukfrånvaro (den s.k. sjuklöneperioden) minskas från tre till två veckor den 1 januari 2005. Efter de två veckorna ska arbetsgivaren svara för 15 % av sjukpenningkostnaden för heltidssjukskrivna. För att bl.a. de mindre företagen inte ska drabbas av orimligt höga kostnader införs ett golv och ett tak i form av ett högkostnadsskydd och ett fribelopp.

Syftet med förslaget är att öka de ekonomiska drivkrafterna för att minska sjukfrånvaron. Företag med en god arbetsmiljö, få sjukskrivna och som aktivt arbetar med rehabilitering får genom systemet möjlighet att sänka sina kostnader.

För att bl.a. förbättra behandlingen och rehabiliteringen anger regeringen i budgetpropositionen att en nationell vårdgaranti införs från den 1 november 2005. Garantin innebär att ingen patient ska behöva vänta mer än tre månader på sjukvård från beslut till planerad behandling. Regeringen anger vidare att arbetsmiljön ska ges högre prioritet i arbetet med ohälsan.

Den 1 januari 2005 införs systemet med friår i hela landet. Friåret får samma villkor och omfattning som det försök som pågått i tolv kommuner. I vårpropositionen för 2004 aviserades också att det under 2005 och 2006 avsätts 50 miljoner kronor för ett försök med arbetstidsförkortning, för att bl.a. belysa kopplingen mellan hälsa och arbetstid.

Utskottet vill också i anslutning till diskussionen om sjukfrånvaron erinra om att ersättningsnivån i sjukförsäkringen fr.o.m. den 1 januari 2005 återställs till den nivå som gällde före den 1 juli 2003.

Enligt utskottets mening är det en viktig princip, inte minst för allmänhetens förtroende för välfärdssystemen, att ersättningarna i socialförsäkringarna ligger på en sådan nivå att drabbade hushåll klarar att upprätthålla sin

standard på en rimlig nivå även om de skulle drabbas av t.ex. sjukdom. Utskottet avvisar därför de förslag om sänkning av ersättningsnivåerna och införandet av ytterligare en karensdag i sjukförsäkringen som Moderata samlingspartiet föreslår i motion Fi231. Förslagen slår mot dem som redan är utsatta.

Sveriges tillväxt är betydligt starkare än i euroområdet ...

Utskottet övergår nu till att diskutera frågor om tillväxt och tillväxtklimat.

I motion Fi233 (kd) påstås att regeringen saknar en tillväxtpolitik. I motionen redovisas en del beräkningar som anses bevisa att Sverige släpat efter i tillväxt även under senare delen av 1990-talet och inledningen av 2000-talet. Bland annat hävdas att Sveriges BNP 2003 skulle ha varit drygt 1 380 miljarder kronor högre om Sverige under perioden 1994–2003 hade haft samma tillväxttakt som Irland. Den här typen av beräkningar är enligt utskottets mening bara en lek med siffror där resultatet är starkt beroende av t.ex. val av jämförelseland och tidsperiod. Det är ungefär som att påstå att tillväxtklimatet i Förenta staterna är extremt dåligt eftersom tillväxttakten i den amerikanska ekonomin under de senaste tio åren endast varit mindre än hälften så hög som den i Kina.

Sanningen är i stället att Sverige under de senaste tio åren haft en internationellt sett hög tillväxttakt. Sveriges BNP steg med i genomsnitt 2,9 % per år mellan åren 1994 och 2003, enligt OECD:s statistik. Tillväxten i OECD-området ökade under samma period med i genomsnitt 2,7 % per år, medan den i EU och euroområdet steg med i genomsnitt 2,3 % respektive 2,1 % per år. Detta innebär att om Sverige under perioden hade haft samma tillväxttakt som OECD-området, EU eller euroområdet i genomsnitt hade nivån på Sveriges BNP varit lägre 2003.

... och OECD:s s.k. välfärdsliga är...

I sin politiska argumentation använder bl.a. Kristdemokraterna och Folkpartiet liberalerna ofta det som kallas för OECD:s tillväxt- eller välfärdsliga. ”Sverige tappar i välfärdsligan” är ett vanligt förekommande uttryck i motionerna. Vad det handlar om är den statistik som OECD sammanställer av s.k. köpkraftskorrigerade BNP-uppgifter per invånare. Enligt motion Fi233 (kd) har Sverige sedan 1994 halkat från en trettonde till en fjortonde plats i välfärdsligan, vilket enligt motionärerna bevisar att Sverige under det senaste decenniet inte tagit igen något jämfört med andra länder.

Som utskottet påpekat vid tidigare behandlingar (senast i bet. 2003/04: FiU1) är OECD:s statistik så pass osäker att man bör vara mycket försiktig med att dra långtgående slutsatser av uppgifterna. Möjligheten till jämförelser mellan länderna är mycket begränsad, enligt bl.a. OECD:s egna uppgifter. Möjligheterna till tillväxtjämförelse mellan länderna begränsas också av att länderna i sina BNP-beräkningar behandlar produktiviteten i den offentliga sektorn olika. En del länder, däribland Sverige, antar schablonmässigt att produktiviteten i den offentliga sektorn är noll, medan andra

länder beräknar produktivitetsförändringen i den offentliga sektorn till 0,5 % eller 1 %. Detta får genomslag i BNP-utfallet och missgynnar särskilt länder som Sverige som har en stor utbyggd offentlig sektor.

... inget bra mått på välfärden

Måttet har dessutom stora brister som mått på den ekonomiska välfärden. Utskottet vill i detta sammanhang visa på att det finns andra undersökningar som på ett djupare sätt än OECD behandlar och mäter välfärdsutvecklingen i olika länder. SCB presenterade i våras en omfattande studie baserad på fyra länder jämförande välfärdsindex där faktorer som t.ex. utbildning, sysselsättning, arbetsmiljö, inkomster, materiell levnadsstandard, boende, fritid, trygghet, livslängd och hälsa värderas. Välfärdsindexen har utarbetats av FN och av forskningsinstitutioner i USA, Tyskland och Holland. Enligt SCB hamnar Sverige i täten i flertalet av dessa index. Sverige har även klättrat uppåt något i välfärdsindexen de senaste åren efter en viss försämring i samband med den ekonomiska krisen i början och mitten av 1990-talet, enligt SCB.

Utifrån OECD:s köpkraftskorrigerade statistik kan emellertid utskottet konstatera att svensk ekonomi tappat i relativ position mot andra länder under framför allt två perioder de senaste 30 åren – under andra hälften av 1970-talet och i början av 1990-talet. Den absolut största nedgången kom i början av 1990-talet då Sveriges BNP föll samtidigt som flera andra länder fortsatte att ha en positiv tillväxt.

Kristdemokraterna anger också i sin motion att målet för den ekonomiska politiken bör vara en hållbar tillväxt på minst 3 % per år över konjunkturcykeln. I motionen anförs också att ett nytt mål bör införas: att antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka.

Hög tillväxt är ett viktigt mål ...

Som utskottet framhållit vid ett flertal tillfällen är en hög ekonomisk tillväxt en avgörande del av den ekonomiska politiken under förutsättning att den är ekologiskt hållbar. Som redovisades ovan har Sveriges BNP under de senaste tio åren stigit med i genomsnitt 2,9 % per år, vilket är ungefär lika högt som Kristdemokraternas tillväxtnål. Det är också hela 0,8 procentenheter mer i tillväxt per år än genomsnittet i euroområdet och 0,2 procentenheter mer per år än genomsnittet för OECD-länderna. Under lågkonjunkturåren 2002–2003 har den svenska tillväxten varit nästan tre gånger så hög som den i euroområdet.

Helt avgörande för den svenska tillväxten och därmed också sysselsättningen är att Sveriges konkurrens- och företagsklimat är gott. Till skillnad mot vad som hävdas i motionerna Fi231 (m), Fi232 (fp), Fi233 (kd) och Fi234 (c) anser utskottet att det grundläggande klimatet för tillväxt, expansion och företagande är relativt gott, även om de senaste årens internationella lågkonjunktur skapat spänningar på skilda håll i närings- och arbetslivet.

... och det finns ett god grund för tillväxt ...

Den makroekonomiska grunden i ekonomin är stabil. De offentliga finanserna har sanerats. Inflationen och räntorna är låga. Skillnaden mellan de tyska och de svenska obligationsräntorna är i dagsläget omkring 0,3 procentenheter, mot 4–5 procentenheter vid kriserna i mitten av 1990-talet. Företagens konkurrenssituation är relativt god, och de nominella löneökningarna i ekonomin har sänkts från de mycket högt uppskrivade nivåerna på 1980-talet och början av 1990-talet. Lönebildningen har genomgått omfattande förändringar, och förtroendet för låginflationspolitiken är högt bland ekonomins olika aktörer. Pensionssystemet har reformerats, till skillnad från situationen i många andra europeiska och utomeuropeiska länder.

Åtgärder har genomförts för att öka konkurrensen i den svenska ekonomin och pressa ned prisnivån. Marknader har öppnats för konkurrens, konkurrenslagstiftningen har skärpts och konkurrensövervakningen utökats. Utbildnings- och kunskapsnivån hos den svenska arbetskraften har stigit ytterligare genom de senaste årens satsningar på utbildning och forskning. Sverige är det land i världen som enligt OECD investerar mest resurser i kunskap som andel av BNP. Utgångspunkten för politiken är att Sverige även i fortsättningen ska vara världens främsta kunskapsnation. Stora resurser satsas för att bygga ut och förbättra infrastrukturen. Den svenska företagsbeskattningen är konkurrenskraftig i ett internationellt perspektiv, även om globaliseringen på olika sätt ställer beskattningen inför nya utmaningar.

Sveriges samlade affärer med utlandet, dvs. bytesbalansen, visar på rekordöverskott. Överskottet uppgick till 6,4 % av BNP i fjol och beräknas stiga till 7,7 % av BNP 2005. Folkpartiet liberalerna påstår i motion Fi232 att det höga överskottet är ett tecken på att det investeras för lite inom landet. Kapitalet används i stället för investeringar utomlands.

Som svar på detta vill utskottet bl.a. hänvisa till de beräkningar av kapitalavkastning och investeringar i Sverige jämfört med övriga länder som KI redovisar i Lönebildningsrapporten för 2004. Enligt KI ligger avkastningen på kapital i Sverige på ungefär samma nivå som i Förenta staterna och EU. Dessutom är investeringarna som andel av förädlingsvärdet minst lika höga i Sverige som i övriga delar av världen. Betydelsen av detta är att Sverige står sig minst lika bra som andra länder i den globala konkurrensen om investeringskapital.

... men tillväxtklimatet måste ständigt förbättras ...

Den fortgående globaliseringen och de nya EU-länderna skärper konkurrensen ytterligare, och enligt utskottets mening måste förutsättningarna för tillväxt och expansion ständigt utvecklas.

Som regeringen aviserade i vårpropositionen ska ytterligare åtgärder vidtas för att bl.a. öka konkurrensen inom de branscher som fortfarande utmärks av bristande konkurrens.

Utbildningen och forskningen ska förstärkas ännu mer. I budgetpropositionen anger regeringen att resurserna till forskningen ska höjas stegvis under de närmaste åren så att nivån 2008 utökas med 2,3 miljarder kronor jämfört med årets nivå. Vidare pågår ett arbete med att utveckla en innovationsstrategi, *Innovativa Sverige* (Ds 2004:36), i syfte att stärka Sveriges förmåga att skapa kunskap och omsätta den i tillväxt och nya jobb. Forsknings- och utvecklingsresultat måste i större omfattning än i dagsläget omsättas i nya produkter och tjänster. Regeringen anger också att Mitthögskolan blir universitet fr.o.m. den 1 januari 2005.

Satsningar i infrastruktur tidigareläggs. Bland annat innebär detta att bygget av den s.k. Mälartunneln i Stockholm kan påbörjas redan 2005 samtidigt som byggandet av den s.k. Haparandabanan samt vägavsnitt i Västra Götaland på bl.a. E 6:an och riksväg 40 kan tidigareläggas.

... för att Sverige ska behålla bronsplatsen i tillväxtklimat

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att olika institut och organisationer genomgående placerar Sverige högt på sina rankingslistor när de analyserar olika länders tillväxtförutsättningar. För andra året i rad utsåg nyligen World Economic Forum (WEF) Sverige till det tredje bästa landet i världen vad gäller konkurrens- och tillväxtklimat. WEF:s studie undersöker 104 länder inom en mängd olika områden, som mikroekonomiskt klimat, generellt konkurrensklimat, infrastruktur, samarbetsklimat, lagstiftning, hållbarhet och miljökrav, IT-utveckling etc. Vidare ligger Sverige stadigt bland toppländerna i EU-kommissionens uppföljningar av den s.k. Lissabonprocessen.

Utskottet vill till sist också nämna att det internationella kreditinstitutet Standard & Poor's i våras höjde Sveriges kreditbetyg till det högsta betyget AAA (triple A). Det är, enligt utskottets mening, ett erkännande av den svenska ekonomins grundläggande styrka.

Det är också utskottets övertygelse att tillväxtklimatet i den svenska ekonomin hade varit betydligt sämre om Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet fått genomföra de budgetalternativ och den ekonomiska politik de propagerat för under de senaste åren. Partiernas omfattande skattesänkningar och budgetnedskärningar hade med stor sannolikhet skapat en betydande osäkerhet och oro bland ekonomins olika aktörer.

I motion Fi234 (c) hävdas att villkoren för företagen kraftigt måste förbättras. De få satsningar som regeringen gör kan inte uppfattas som allvarliga satsningar på företagande, påstår motionärerna. En liknande argumentation förs fram i de övriga motionerna.

Åtgärder för att stimulera företaget ...

Utskottet vill med anledning av detta framhålla att företagande och småföretagande spelar en avgörande roll i den offensiv för uthållig tillväxt och ökad sysselsättning som regeringen första gången presenterade i vårpropositionen för 1998 och som löpande följts upp i de vår- och budgetpropositioner som presenterats sedan dess. Därför har riksdagen, i motsats till vad som påstås i motionerna, under de senaste åren beslutat om en lång rad förbättringar för företagen, framför allt för de mindre företagen.

... har genomförts ...

Utskottet har vid tidigare behandlingar redovisat ett trettiotal av de viktigaste åtgärderna, se t.ex. betänkandena 2003/04:FiU1 s. 85–86 och 2003/04:FiU20 s. 46–48.

... och fler annonseras i budgetpropositionen ...

Resurserna för riskkapital ska utökas ytterligare. I budgetpropositionen anges att en ny struktur för riskkapitalförsörjning i tidiga skeden av en affärs- eller företagsutveckling ska skapas utifrån de sju regionala teknikbrostiftelserna. I det arbetet ska Vinnova och Industrifonden delta med kapital och kompetens. Almikoncernens möjligheter att ge innovationslån stärks samtidigt som Kreditgarantiföreningarna får ökat stöd.

Vidare anges att förnyelsen av det s.k. 3:12-regelverket fortsätter. En särskild arbetsgrupp tillsattes i juni 2004 med uppgift att ta fram förslag om hur reformeringen ska fullföljas. Gruppens resultat presenteras senare under hösten, och regeringen räknar i budgetpropositionen med att återkomma till riksdagen med förslag som ska träda i kraft den 1 januari 2006. Sammantaget ska förändringarna av regelverket, inklusive den höjning av klyvningsräntan som trädde i kraft fr.o.m. inkomståret 2004, ge företagen skattelättnader om 1 miljard kronor.

... bl.a. slopas arvs- och gåvoskatten

För att bl.a. förbättra villkoren för företagande och underlätta generationsskiften i företagen slopas arvs- och gåvoskatten samtidigt som det s.k. fribeloppet i förmögenhetsskatten höjs till 3 miljoner kronor för sambeskattade. Utskottet vill också erinra om att regeringen i budgetpropositionen även anger att den överväger att slopa den s.k. huvuddelagarregeln och införa ett tak för nivån på förmögenhetsskatten. Åtgärderna finansieras genom att de regler som styr avsättningen till periodiseringsfond stramas upp, att nedsättningen av socialavgiften för lönesummor upp till 852 000 kr begränsas till lönesummor upp till drygt 741 000 kr samt att uppräknigen av skiktgränserna för uttag av statlig skatt begränsas. Även delar av de medel som tidigare avsatts för individuell kompetensutveckling (IKU) används för finansiering av skatteförslagen.

Enligt motionärerna i motion Fi232 (fp) är regelverket för småföretagande alltför omfattande och invecklat. Regelverket måste förenklas. Målet bör vara att minska företagarnas kostnader för administration av regelverket med minst en fjärdedel. I motion Fi234 (c) yrkas att regelbördan för företagen bör minska med 25 % under en fyraårsperiod.

Motionärernas uppfattning om att det skulle vara särskilt svårt att driva företag i Sverige stämmer enligt utskottets mening inte överens med verkligheten. I en rapport från Världsbanken, Doing Business 2004, görs en jämförelse mellan 130 länder med avseende på de inhemska förutsättningarna för att starta och driva företag. Enligt Världsbanken tillhör Sverige den grupp av tio länder där det är lätt och minst krångligt att driva företag.

Småföretagens administrativa börda ska tydligt minska

Inom regeringen pågår också ett mycket omfattande och viktigt arbete med att ytterligare förenkla reglerna för företagen. Målet är att tydligt minska företagens administrativa börda, och syftet är att förenklingarna ska leda till högre tillväxt och högre sysselsättning.

Arbetet utförs på den s.k. Simplexenheten på Näringsdepartementet, och sedan fyra år tillbaka lämnar regeringen varje år en redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetets utveckling.

I samband med den senaste skrivelsen (skr. 2003/04:8) gavs samtliga departement och myndigheter i uppdrag att senast i slutet av juni 2004 presentera konkreta åtgärder för hur företagens administrativa arbete ska minskas. I juni 2004 presenterade departementen och myndigheterna omkring 300 förslag som enligt regeringen ska genomföras fram till hösten 2006. Enligt uppgifter från Näringsdepartementet kommer regeringen under hösten att presentera ett sammanhållet handlingsprogram för hur den administrativa bördan för företagen ska minskas ytterligare.

En viktig del i detta arbete är att utarbeta en metod för att tillförlitligt mäta företagens administrativa börda. Nutek har på regeringens uppdrag utarbetat en mätmetod. Metoden och resultatet av den första pilotmätningen presenterades i slutet av maj 2004 och i somras fick Nutek i uppdrag att fortsätta mätningarna. Ett kvantitativt mål med regelförändringsarbetet kommer att redovisas för riksdagen så snart tillförlitliga mätningar genomförts.

Utskottet vill i sammanhanget även notera arbetet med den s.k. 24-timmarsmyndigheten. Målet med detta arbete är att all offentlig myndighetsservice som går ska tillhandahållas elektroniskt, vilket t.ex. underlättar för företagen och företagare. Utskottet vill också nämna Företagarguiden som regeringen lanserade under 2001. Företagarguiden är en Internetportal med myndighetsinformation riktad till företag och blivande företagare. Adressen till Företagarguiden är www.foretagarguiden.se, och den drivs av Nutek i samarbete med ett trettiotal myndigheter. Portalen vann 2004 den s.k. Guldlänken. Guldlänken är ett pris som premierar innovativ användning av Internet inom offentlig sektor.

Tillväxtsamtalen påverkar den ekonomiska politiken

Regeringen har under vintern hållit samtal med arbetsmarknadens centralorganisationer i syfte att få en bred samling kring en politik för ett konkurrenskraftigt och framtidsinriktat Sverige. Flera av de åtgärder som presenteras i budgetpropositionen har behandlats i samtalen.

Centerpartiet brukar använda slagordet att Sverige klyvs regionalt och socialt. I motion Fi234 (c) anför motionärerna att samhället borde byggas kring en federalistisk princip där lokalsamhället ska ta tillbaka resurser och makt från den centralstyrda samhällsordningen.

Utskottet är medvetet om att tillväxten under högkonjunkturen på 1990-talet var olika stark i olika delar av landet. Regionala skillnader har också varit tydliga under de senaste årens lågkonjunktur. I många kommuner brottas man med utflyttning och hög arbetslöshet, medan man i en del andra kan notera arbetskraftsbrist och inflyttning. Enligt AMS septemberstatistik var den sammanlagda arbetslösheten, dvs. öppen arbetslöshet plus arbetsmarknadspolitiska åtgärder, 12,5 % i Norrbottens län, drygt 11 % i Gävleborgs län och drygt 10 % i Jämtlands län och Västernorrlands län. I Stockholms län och Jönköpings län uppgick den till 5,4 %.

Offentliga transfereringar utjämnar regionala skillnader

För att få en djupare uppfattning om de regionala skillnaderna måste man dock enligt utskottets mening även beakta den regionala fördelningen av de offentliga medlen. I bilaga 3 till vårpropositionen för 2004 behandlades inkomstfördelningen i ett geografiskt perspektiv. Av bilagan framgår att det visserligen finns stora skillnader i inkomst mellan olika regioner och kommuner men att dessa i praktiken raderas ut när värdet av olika offentliga transfereringar räknas in. Genomsnittsinkomsten efter skatt och transfereeringar ligger på i stort sett samma nivå, oavsett var i landet kommunen ligger. Det sker alltså en mycket kraftfull regional utjämning genom de offentliga systemen. Enligt bilagan finns det heller ingenting som tyder på att skillnaderna mellan kommunerna ökat de senaste tio åren när effekterna av offentliga medel räknas in.

Utskottet ställer sig frågande till hur Centerpartiet skulle klara den regionala utjämningen med de besparingar och skattesänkningar partiet redovisar i motion Fi234 (c).

Att alla delar av landet ska kunna bidra till Sveriges tillväxt är ett viktigt mål i den ekonomiska politiken. Staten har ett övergripande ansvar för utvecklingen i hela landet, och som redovisats ovan sker bl.a. genom de offentliga systemen en långtgående utjämning mellan Sveriges olika regioner. Men samtidigt krävs det aktiva lokala insatser i alla delar av landet för att förbättra förutsättningarna för högre tillväxt och ökad sysselsättning.

Under de senaste åren har en rad viktiga åtgärder för att förbättra möjligheterna och tillväxtbetingelserna runt om i landet beslutats. Högskolan har decentraliserats, resurser har satts av för att förbättra underhåll, bärighet och rekonstruktion av vägar och järnvägar och ett antal infrastrukturinveste-

ingar, som t.ex. Botniabanan och förbättringar av Ådalsbanan, har satts i gång. För att stärka småföretagandet i utsatta områden har företagens socialavgifter i stödområde A sänkts. Under 2003 och 2004 har ett särskilt riktat statsbidrag utgått till kommuner med kraftig befolkningsminskning, och en särskild nämnd och ett särskilt bolag har bildats för att hjälpa kommunerna med omstruktureringar av kommunala bostadsföretag. Vidare pågår ett antal olika projekt för att stärka särskilda regioner och stärka konkurrenskraften i vissa näringsgrenar.

De s.k. tillväxtavtalen som varit verksamma perioden 1998–2003 ersätts under perioden 2004–2007 av regionala tillväxtprogram. Avtalen har enligt utskottets mening varit en viktig process som drivit på den lokala och regionala mobiliseringen för en starkare ekonomisk utveckling.

Historiskt stor satsning på infrastruktur

Infrastrukturen är enligt utskottets mening ett mycket viktigt inslag i tillväxtpolitiken och politiken för att stärka den regionala utvecklingen.

I motion Fi233 (kd) hävdas att infrastruktursatsningar är en tillväxtmotor som regeringen valt att ha på tomgång.

Utskottet vill med anledning av motionen erinra om att riksdagen för några år sedan beslutade om en historiskt sett mycket kraftig satsning på bl.a. vägar och järnvägar perioden 2004 till 2015. I vårpropositionen för 2004 aviserades dessutom att särskilt viktiga investeringar ska tidigareläggas under perioden 2005–2007. Sammantaget betyder det att infrastruktursatsningen för perioden fram till 2015 utökas med drygt 17 miljarder kronor till totalt 381,5 miljarder kronor. Hur satsningen ska fördelas på olika projekt framgår bl.a. i betänkande 2003/04:FiU1 s. 90.

En annan viktig satsning för att ge hela Sverige utvecklingsmöjligheter är den pågående utbyggnaden av IT-infrastrukturen. Utbyggnaden av infrastrukturen på IT-området är enligt utskottets mening en viktig del i ambitionen att ytterligare stärka Sveriges ställning som en av världens ledande IT-nationer.

Inkomst- och kapitalskatterna sänks ...

I samtliga motioner föreslås omfattande skattesänkningar.

Utskottet vill först framhålla att regeringen under perioden 2000–2002 tog de tre första stegen i en inkomstskattereform för att sänka skatterna för framför allt låg- och medelinkomsttagare. Bland annat har en skattereduktion införts som kompenserar för 75 % av de egenavgifter som tas ut för att finansiera det nya ålderspensionssystemet. Samtidigt har skiktgränsen för statlig inkomstskatt höjts och en extra skattesänkning för pensionärer genomförts. Dessutom har en skattereduktion för en del av fackföreningsavgiften införts och skattesänkningar riktade mot företagen genomförts. Uttaget från fastighets- och förmögenhetsskatterna har sänkts samtidigt som dämp-

nings- och begränsningsregler införts. Arvsbeskattningen mellan makar har avskaffats. Sedan 2001 har dessutom en grön skatteväxling om totalt drygt 10 miljarder kronor genomförts.

Skattesänkningarna innebär bl.a. att marginaleffekter för låg- och medelinkomsttagare minskar. Det kan i sin tur leda till att arbetskraftsutbudet stiger, vilket är en nödvändig utveckling för att öka tillväxten och sysselsättningen i den svenska ekonomin.

För att ytterligare minska marginaleffekterna och stimulera efterfrågan i den svenska ekonomin föreslår regeringen att kompensationen för den allmänna pensionsavgiften fr.o.m. 2005 höjs från 75 % till 87,5 %. Vidare höjs grundavdraget för låg- och medelinkomsttagare med 2 400 kr för att balansera höjda skatter på drivmedel inom ramen för den gröna skatteväxlingen (se vidare i nästa avsnitt om den gröna skatteväxlingen). Avdraget för arbetsresor höjs med 1 kr till 17 kr per mil. I budgetpropositionen anges att det också pågår en översyn i syfte att i ökad utsträckning koppla reseavdraget till avstånd i stället för till färdstätt.

Som redovisats tidigare i betänkandet under avsnittet om åtgärder för företagande föreslår regeringen även skattesänkningar riktade mot företag och kapital – arvs- och gåvoskatten slopas, samtidigt som fribeloppet i förmögenhetsskatten höjs till 3 miljoner kronor för sambeskattade. I avsnittet redovisas också hur dessa åtgärder finansieras.

Enligt utskottets mening bestäms skattenivån i samhället av vilka välfärds- och fördelningspolitiska ambitioner man har. Skatter ska samtidigt stimulera till arbete, investeringar, en uthållig ekonomisk utveckling och minskade ekonomiska och sociala klyftor. Utskottet instämmer med vad regeringen säger i budgetpropositionen om att stora skattesänkningar inriktade mot redan välbeställda på bekostnad av verksamheterna i vård, skola och omsorg aldrig kan accepteras.

Därför avvisar utskottet de omfattande skattesänkningar som föreslås i motionerna. Risken är betydande att sänkningarna leder till instabila statsfinanser och omfattande neddragningar av viktig offentlig verksamhet.

... och den gröna skatteväxlingen fortsätter ...

I vårpropositionen 2000 angav regeringen att det samlade utrymmet för grön skatteväxling uppgick till 30 miljarder kronor under perioden 2001–2010. Hittills har en växling om drygt 10 miljarder kronor genomförts, och för 2005 föreslår regeringen en grön skatteväxling om ytterligare netto 3,4 miljarder kronor. Vidare anges att en skatteväxling om 3,6 miljarder kronor planeras för 2006.

Tyngdpunkten i skatteväxlingen för 2005 ligger på transportsektorn, eftersom det är i denna sektor som koldioxidutsläppen ökar mest. I korthet föreslår regeringen att fordonsskatten för bensindrivna och dieseldrivna personbilar höjs med 23 % respektive 2 %. Fordonsskatten för lätta lastbilar

höjs med 40 %. Samtidigt höjs bensin- och dieselskatten med 15 öre per liter respektive 30 öre per liter. Elskatten för hushåll och servicesektorn höjs dessutom med 1,2 öre/kWh.

Inkomsterna från växlingen används för att sänka dieselskatten för skogs- och jordbruksmaskiner med 2 kr per liter samt finansiera höjningen av grundavdraget för låg- och medelinkomsttagare.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att regeringen i budgetpropositionen anger att fordonsbeskattningen bör läggas om i enlighet med det förslag som presenterats av Vägtrafikskatteutredningen. Förslaget innebär i korthet att skatten i ökad utsträckning relateras till fordonets utsläpp av koldioxid. Planen är att de nya reglerna ska kunna träda i kraft den 1 januari 2006.

Regeringen anger vidare att den i vårpropositionen för 2005 avser att samordna koldioxidbeskattningen med det system för handel av utsläppsrätter som införs i EU den 1 januari 2005.

... samtidigt som kampen mot skattefusk prioriteras

I bl.a. motion Fi232 (fp) och Fi233 (kd) föreslås ökade resurser för skattekontroll.

Utskottet vill framhålla att kampen mot skattefusk och andra former av ekonomisk brottslighet har en hög prioritet i regeringens arbete. Skattefusk snedvrider konkurrensen i ekonomin, skadar skattesystemets legitimitet och är därför i förlängningen ett hot mot tillväxten och välfärden.

För närvarande pågår bl.a. ett arbete med system för schablonbeskattning av småföretagare. Vidare utreds möjligheterna att införa ett obligatoriskt krav på typgodkända kassaregister i de s.k. kontantbranscherna. För att öka konkurrensen och bekämpa svartarbete inom byggsektorn kommer förslag om bl.a. entreprenadavdrag och entreprenadkonton att inom kort läggas fram på riksdagens bord.

Från och med den 1 januari 2004 finns de tidigare myndigheterna inom skatteområdet samlade i en rikstäckande myndighet, Skatteverket. Förändringen ökar effektiviteten av bl.a. skattekontrollen. I samband med vårpropositionen 2004 tillfördes Skatteverket ytterligare medel för utökad F-skattekontroll. Skatteverket har också fått i uppgift att se över kontrollerna av egenföretagare. I en delredovisning har verket föreslagit att F-skattsedlar i vissa fall ska tidsbegränsas. Förslaget är ute på remiss och ska därefter beredas i Regeringskansliet. En annan fråga som bereds inom Regeringskansliet är ett förslag från Skatteverket om utvidgad kontrollskyldighet vad gäller internationella företags prissättning av internttransaktioner.

Ett hållbart Sverige ...

Hållbar utveckling är enligt utskottets mening ett av de viktigaste målen i den ekonomiska politiken. Följden av detta är bl.a. att alla politiska beslut ska ta hänsyn till de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna.

Detta ställer stora krav på Regeringskansliets sätt att arbeta. Därför inrättades förra hösten ett särskilt kansli för hållbar utveckling vid Statsrådsberedningen. Kansliet arbetar sedan i våras med att koordinera regeringens arbete med den hållbara utvecklingen. I budgetpropositionen anger regeringen att den fr.o.m. 2005 avser att också inrätta ett nationellt forum för hållbar utveckling. Forumet ska bl.a. arbeta med uppföljning av de åtaganden som gjordes i Johannesburg samt vidareutveckla den dialog som vuxit fram i det s.k. Agenda 21-arbetet.

... och en god miljö

Den viktigaste delen i politiken för hållbar utveckling är miljön. Det övergripande målet är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Vid sidan av den gröna skatteväxlingen genomförs en mängd olika åtgärder för att bl.a. öka den hållbara utvecklingen, bevara den biologiska mångfalden, sanera förorenade områden samt stimulera miljöforskningen, miljöinformationen och miljöövervakningen.

Som aviserades i vårpropositionen höjs anslagen till biologisk mångfald med 200 miljoner kronor 2005 och 400 miljoner kronor 2006. Därtill höjs ett flertal mindre anslag, t.ex. anslagen för djurskyddsregister och ekologisk produktion inom jordbruket. I budgetpropositionen föreslår regeringen också att det särskilda anslaget för att stödja klimatinvesteringar, det s.k. KLIMP, utökas.

Tillväxten förutsätter en utbyggd välfärd

Utskottet har hittills mest diskuterat konkurrens- och företagsfrågor. Men enligt utskottets mening är människors välfärd en av de mest avgörande tillväxtfrågorna. Trygghet och tillväxt går hand i hand. Välfärden ska byggas ut i den takt ekonomin medger. Målen för de offentliga finanserna ska hållas och utgiftstaken klaras. Sunda offentliga finanser är grundfundamentet för stigande välfärd och ökad sysselsättning.

Ytterligare satsningar inom barn- och familjepolitiken

I motionerna föreslås olika förändringar av familjepolitiken. Utskottet vill med anledning av detta erinra om att det under de senaste åren genomförts en omfattande satsning på barnen och barnfamiljerna. Den stegvisa reformeringen av familjepolitiken framfördes första gången i vårpropositionen för 2000 och har fortsatt under lågkonjunkturåren.

Barnbidraget, flerbarnstilläggen och studiebidragen har utökats och höjts. Maxtaxa i barnomsorgen och en allmän förskola för fyra- och femåringar har införts. Resurser har avsatts för att öka kvaliteten i barnomsorgen, och barn till arbetssökande har fått rätt till förskoleverksamhet. Föräldraförsäkringen har utökats (inklusive ytterligare en s.k. pappa- och mammamånad), och den lägsta dagpenningen i försäkringen har höjts i flera steg.

I budgetpropositionen föreslår regeringen ytterligare insatser riktade mot barnfamiljerna. Från och med 2005 utvidgas rätten till tillfällig föräldrapeng i den meningen att föräldrar med svårt sjuka barn får rätt till ett obegränsat antal ersättningsdagar. Både barnbidraget och flerbarnstillägget höjs med 100 kr per månad 2006. Samtidigt ska flerbarnstillägget börja gälla fr.o.m. andra barnet.

Taket i föräldraförsäkringen höjs från 7,5 prisbasbelopp till 10 prisbasbelopp den 1 juli 2006. Vidare höjs den s.k. lägstanivån i föräldraförsäkringen från 60 kr per dag till 180 kr per dag.

I propositionen aviserar regeringen också att stora insatser ska göras för barnfamiljer med svag ekonomi. Från och med 2006 ska 1 miljard kronor avsättas för höjt underhållsstöd, barntillägg för studerande och höjning av den del av bostadsbidraget som utgör särskilt bidrag till barnfamiljer.

Välfärden ska vara generell ...

Dagens socialförsäkringssystem måste reformeras, menar motionärerna i motion Fi232 (fp). Utgångspunkten bör bl.a. vara att öka försäkringsmässigheten i systemen. Liknande resonemang förs i motion Fi233 (kd). I motion Fi234 (c) föreslås att ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen differentieras så att personer med barn erhåller högre ersättning än personer utan barn. Som tidigare redovisats vill Moderata samlingspartiet sänka ersättningsnivåerna i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna.

Utskottet vill kortfattat anföra följande. En generell upplagd välfärdspolitik är en viktig del i politiken för tillväxt och rättvisa. Socialförsäkringarna minskar klyftorna mellan olika grupper i samhället och ger trygghet vid utsatthet samtidigt som försäkringarnas koppling till förvärsarbete uppmuntrar till ett högt arbetskraftsdeltagande och arbetskraftsutbud.

Utskottet vill också klart avvisa Centerpartiets och Moderata samlingspartiets olika förslag. Det är viktigt för legitimiteten och stabiliteten i systemen att de är generellt utformade utan omfattande differentierande inslag. För legitimiteten är det också viktigt att ersättningsnivåerna ligger på nivåer som gör att försäkringen fyller sin funktion.

Enligt utskottets mening är det dock viktigt att försäkringarna fortlöpande utvecklas. Eventuella marginal- och tröskeleffekter som kan påverka arbetskraftsutbudet negativt bör identifieras och åtgärdas. Som tidigare redovisats återställs ersättningsnivån i sjukförsäkringen till 80 % från den 1 januari 2005. Till följd av de senaste årens lågkonjunktur har de tidigare planerade höjningarna av taken i sjuk- och föräldraförsäkringarna skjutits upp. Som tidigare redovisats föreslår dock regeringen i budgetpropositionen att taket i föräldraförsäkringen höjs till 10 prisbasbelopp den 1 juli 2006.

... och resurser till vården, skolan och omsorgen ökar ...

Saneringen av de offentliga finanserna har skapat utrymme för satsningar på att öka resurserna och förbättra kvaliteten inom skolan, vården och omsorgen. Överföringen av resurser från staten till kommunerna har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet.

Till följd av bl.a. lågkonjunkturen har kommunernas och landstingens finansiella situation försvagats de senaste åren, och enligt utskottets mening behöver kommunsektorn ytterligare resurser för att klara nödvändiga satsningar.

I budgetpropositionen föreslår därför regeringen att det generella sysselsättningsstödet utökas med 1,5 miljarder kronor redan 2004 så att kommunerna och landstingen kan behålla personal samt anställa fler i vården, skolan och omsorgen. Under 2005 och 2006 tillförs ytterligare 6 respektive 7 miljarder kronor. Utöver detta införs riktade bidrag för att under perioden 2005–2007 öka antalet anställda inom förskolan med omkring 6 000 personer.

Vid sidan av detta pågår dessutom en satsning för att öka antalet lärare i grundskolan med 15 000 personer. Utskottet vill i detta sammanhang även nämna den nationella vårdgarantin som enligt förslag införs fr.o.m. den 1 november 2005.

... samtidigt som behovet av kommunal verksamhet ökar starkt ...

Enligt utskottets mening är resurstillskotten en viktig utveckling. Behoven av offentlig och kommunal verksamhet kommer att öka starkt framöver, bl.a. till följd av den demografiska utvecklingen och den allt högre andelen äldre i befolkningen. Det framgår inte minst av den analys som regeringen redovisar i budgetpropositionens bilaga 2. I analysen beräknas Sveriges befolkning öka med ca 1,7 miljoner personer till 2050. En stor del av ökningen kommer att ske i åldersgruppen 65 år och äldre. Enligt analysen medför detta att utgifterna för sjukvård och äldreomsorg under perioden stiger från 10,2 % av BNP till drygt 14,2 % av BNP. Utgifterna för pensioner väntas stiga från 8,5 % av BNP till omkring 10,5 % av BNP.

Detta är en utmaning som kommer att ställa stora krav på en väl fungerande offentlig sektor med starka och sunda offentliga finanser. För att klara utmaningen krävs en god ekonomisk tillväxt och en ökad sysselsättning.

... och verksamheterna bidrar till rättvisa ...

Utskottet vill i det här sammanhanget även peka på den studie av fördelningen av offentliga bidrag och verksamheter som redovisades i vårpropositionen för 2002, bilaga 3. Undersökningen visar tydligt att de resurser som fördelas via de offentliga verksamheterna klart bidrar till en jämnare fördelning av de ekonomiska förutsättningarna i samhället. Framför allt är omfördelningen över livscykeln tydlig. Till exempel beräknas personer i 90-årsåldern få vård och omsorg för i genomsnitt 150 000 kr per år. Barn och

ungdomar erhåller ca 35 000 kr per år i form av främst barnomsorg och utbildning, medan personer i 60-årsåldern endast utnyttjar offentliga tjänster för 15 000 kr. När det gäller subventioner av utbildning visar studien att snedrekryteringen till den högre utbildningen fortfarande är betydande. Där- emot har klyftan i antalet utbildningsår mellan olika grupper i samhället minskat markant de senaste åren. Andra resultat är t.ex. att barnfamiljer och pensionärer gynnas och att subventionerna påtagligt minskar inkomstspridningen. Personer med relativt låg ekonomisk standard erhåller mer, i både absoluta och relativa termer, än de välbeställda. Vidare gynnas kvinnor mer än män av den offentliga tjänstesektorn.

... och tryggheten för de äldre växer

I motion Fi233 (kd) påstås att Socialdemokraternas budgetsanering drabbat många pensionärer hårt.

Enligt utskottets mening stämmer inte motionärernas påstående överens med verkligheten. Under de senaste åren har stora satsningar gjorts för att ge alla en trygg ålderdom. Pensionerna har höjts och skatten sänkts, och stora satsningar har gjorts inom tandvården. Ett nytt äldreförsörjningssystem och äldreskyddsombud har införts samtidigt som en maxtaxa inom äldreomsorgen införts. Bostadstilläggen har höjts i flera omgångar, och regeringen föreslår i budgetpropositionen att tilläggen höjs ytterligare 2005.

Till detta ska också, enligt utskottets mening, läggas de stora satsningar som görs och planeras i vården och omsorgen och som har stor betydelse för de äldre.

Ännu mer resurser till rättsväsendet

I samtliga motioner föreslås ökade anslag till rättsväsendet. I motion Fi233 (kd) hävdar motionärerna att rättsväsendet måste återupprättas.

Utskottet vill som svar på motionen påpeka att regeringen under de senaste åren genomfört den största satsningen på rättsväsendet i modern tid. Reformen har genomförts inom polisen, domstolarna, kriminalvården och åklagarväsendet.

Som en del i omläggningen av försvaret kommer 600 miljoner kronor att tillföras området säkerhet och trygghet 2005, 1,5 miljarder kronor 2006 och 3 miljarder kronor 2007. Tillskottet till rättsväsendet kommer under perioden 2005–2007 att uppgå till drygt 2,2 miljarder kronor.

Ett rättvisare Sverige för alla ...

Den ekonomiska politiken ska, enligt utskottets mening, bidra till att öka tillväxten och minska de ekonomiska och sociala klyftorna. Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för ökad rättvisa. Tillväxten i sig är däremot ingen garanti för rättvisa, utan för att minska klyftorna krävs en aktiv politik för rättvisa. Målet bör vara att människors livsval inte ska begränsas av bakgrund eller kön. Alla ska ha samma rätt och möjlighet till vård, utbildning

och omsorg. Alla former av diskriminering måste upphöra. Invandrare, flyktingar och de som bott i Sverige i många generationer ska ges samma möjligheter i livet.

Även om mycket återstår att göra har de senaste årens tillväxt gjort det möjligt att vidta en rad åtgärder inom t.ex. integrationspolitiken, familjepolitiken, arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken.

Enligt en undersökning som redovisas i bilaga 3 till vårpropositionen för 2004 har hushållens sammanlagda ekonomiska standard ökat med 12 % mellan 1991 och 2002. Dessutom har inkomstskillnaderna mellan olika grupper, som stadigt ökat sedan början av 1990-talet, bromsats upp under de senaste åren. Skillnaderna är dock fortfarande stora, enligt utskottets mening.

Den ekonomiska krisen under 1990-talet slog extra hårt mot ensamstående föräldrar, och trots olika reformer har utvecklingen under de senaste tio åren varit svagast för just denna grupp. Det är av denna anledning som regeringen i budgetpropositionen aviserar att 1 miljard kronor avsätts fr.o.m. 2006 för insatser för barnfamiljer med svag ekonomi.

Den största klyftan i samhället finns enligt utskottets mening mellan dem som har arbete och dem som är arbetslösa. Det är i detta perspektiv som budgetpropositionens, och tidigare vår- och budgetpropositioners, omfattande åtgärder för att öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och sjukfrånvaron ska ses.

Människors vilja och förmåga att arbeta måste tas till vara. Ett sätt att göra det på är enligt utskottets mening att fortsätta att minska olika tröskel- och marginaeffekter i skatte- och bidragssystemen så att det lönar sig bättre att arbeta och studera.

En mängd åtgärder har under de senaste åren vidtagits för att begränsa marginaeffekterna. En analys i vårpropositionen för 2004 visar att den genomsnittliga marginaeffekten sjönk med drygt 8 procentenheter mellan 1996 och 2001, från 53,2 % till 45,1 %. Marginaeffekterna har dock stigit något de senaste åren, främst till följd av stigande arbetslöshet och höjda kommunalskatter. Förslagen i budgetpropositionen om t.ex. sänkta inkomstskatter kommer enligt utskottets mening att bidra till att minska marginaeffekterna ytterligare. I budgetpropositionen slår regeringen också fast att arbetet med att minska marginal- och tröskeleffekter ska fortsätta.

... och socialbidragsberoendet ska halveras

Antalet socialbidragsberoende ökade kraftigt under krisen på 1990-talet. Riksdagens och regeringens mål är att socialbidragsberoendet ska halveras mellan 1999 och 2004, från 115 200 personer 1999 till 57 600 personer 2004. Målet är ett komplement till sysselsättningsmålen, och i bilaga 3 till budgetpropositionen redovisar regeringen den fjärde uppföljningen av målet.

Enligt uppföljningen har antalet helårsbidrag minskat med 31 000 eller 26 % mellan 1999 och 2003. Nivån 2003 är den lägsta sedan 1991.

Till följd av den nuvarande höga arbetslösheten kommer inte målet att nås 2004. Men målet kvarstår, och åtgärder ska vidtas för att det ska nås så snart som möjligt.

Kampen för ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet är enligt utskottets mening avgörande när det gäller att minska behovet av bidrag. Möjligheterna för utsatta grupper att skaffa jobb och delta i arbetslivet måste öka. Sverige har inte råd – vare sig mänskligt eller ekonomiskt – att ställa dessa grupper utanför. Därför är det enligt utskottets mening utomordentligt viktigt att satsningen på hög sysselsättning och låg arbetslöshet fortsätter. I budgetpropositionen anger regeringen att en översyn av socialbidraget ska genomföras i syfte att stärka arbetslinjen och underlätta för människor att gå från bidrag till arbete.

Jämställdhet

Rättvisa och jämställdhet är centrala mål i den ekonomiska politiken. Även om vi i Sverige har kommit långt med jämställdheten mellan män och kvinnor i jämförelse med andra länder återstår mycket att göra. Arbetsmarknaden är fortfarande kraftigt könsuppdelad, och kvinnors arbete är ofta lägre betalt. Män har bättre karriärmöjligheter, högre lön och större makt som en följd av att de är män.

Den jämställdhetsbilaga som regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2004 (bilaga 4) visar att fördelningen av ekonomiska resurser mellan män och kvinnor fortfarande är mycket ojämn. Kvinnornas löner och inkomster från företagande uppgår enligt bilagan till 63 % av männens. Om man beaktar att männen har större kapitalinkomster än kvinnorna minskar inkomstandelen till 62 %. Kvinnornas inkomstandel stiger till 76 % av männens när hänsyn tas till den omfördelning som sker i samhället via skatter, transfereringar och olika typer av familjestöd. I bilagan framgår också att kvinnor står för merparten av det obetalda arbete som t.ex. sker i hemmet, vilket får negativa effekter för utvecklingen av det betalda arbetet.

För att bryta detta mönster måste den övergripande ekonomiska politiken få ett ännu tydligare genusperspektiv. Vid sidan om åtgärder inom familje- och arbetsmarknadspolitiken handlar det t.ex. om åtgärder för att bryta yrkes- och befattningssegregeringen. Insatser måste också vidtas för bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden, där män till övervägande delen arbetar inom den privata sektorn, medan kvinnor till 50 % arbetar i den offentliga sektorn och till 50 % i den privata sektorn. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att regeringen tillsatt en utredning om rätt till heltidsanställning.

Trots att lönediskriminering är förbjuden i lag är den könsrelaterade lönediskrimineringen – löneskillnaderna mellan män och kvinnor sedan hänsyn tagits till skillnader i yrkesval och sektors- och branschtilhörighet – fortfarande stor. Detta är enligt utskottets mening en oacceptabel situation. Den könsrelaterade lönediskrimineringen måste bort från dagordningen.

Via Jämställdhetsombudsmannen och Medlingsinstitutet följer regeringen löpande arbetsmarknadens arbete med att få bort den könsrelaterade lönediskrimineringen. I budgetpropositionen anger regeringen att en nationell handlingsplan mot könsdiskriminerande löneskillnader tas fram. I det arbetet är arbetsmarknadens parter viktiga aktörer.

Utskottet avslutar med att konstatera att budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Med hänvisning till vad som anförts ovan tillstyrker utskottet propositionen yrkande 1 och avstyrker motionerna Fi231 (m) yrkandena 1 och 10, Fi232 (fp) yrkande 1, Fi233 (kd) yrkandena 1, 3 och 8 samt Fi234 (c) yrkandena 1 och 2.

2.4 Gröna nyckeltal

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om gröna nyckeltal med hänvisning till det arbete med att vidareutveckla nyckeltalen som pågår.

Motionen

I *motion MJ498* föreslår Göran Hägglund m.fl. (kd) att icke-certifierade miljöledningssystem bör inkluderas i regeringens gröna nyckeltal. Motionärerna framhåller att i nyckeltalen ingår antalet ISO- och EMAS-registrerade företag, men även företag som arbetar enligt enklare och billigare miljöledningssystem som inte certifieras bör tas med då de gröna nyckeltalen beräknas (yrkande 45).

Finansutskottets ställningstagande

Sedan år 1999 redovisas gröna nyckeltal i budget- och vårpropositionerna.

Nyckeltalen är ett komplement till de ekonomiska nyckeltalen och, som finansutskottet uttalat, ett viktigt instrument för att nå det övergripande miljömålet att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta (prop. 2001/02:100 s. 36, bet. 2001/02:FiU1 s. 90). Av budgetpropositionen för år 2005, utgiftsområde 20, framgår att det totala antalet registreringar enligt förordningen om frivilligt deltagande för organisationer i EG:s miljölednings- och miljörevisionsförordning, EMAS-förordningen (761/2001/EG) har minskat under året. I augusti 2004 var 115 organisationer och 122 anläggningar registrerade, mot 201 respektive 255 i juni året före. Däremot har antalet certifieringar enligt Internationella standardiseringsorganets miljöstandard ISO 14 001 ökat från 2 675 i juni 2003 till 3 280 i augusti 2004. Antalet registrerade certifierade miljövarudeklara-

tioner (EPD) har ökat från 78 till 99 mellan juni 2003 och augusti 2004. Av budgetpropositionen framgår även att AB Svenska Miljöstyrningsrådet för innevarande år har tillförts 3 miljoner kronor för att förvalta och vidareutveckla ett verktyg för ekologiskt hållbar offentlig upphandling, EKV-verktyget, som utvecklats av Delegationen för ekologiskt hållbar upphandling.

Utskottet delar uppfattningen i motion MJ498 (kd) om betydelsen av att de små företagen arbetar med miljöledningssystem och att detta skall kunna ske på frivillig väg. I skrivelse 2000/01:38 Hållbara Sverige – uppföljning av åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling uttalade regeringen sin avsikt att fortsätta den dialog med näringslivet och övriga aktörer som påbörjats för att det breda ansvarstagande som behövs ska komma till stånd. Som exempel nämns i skrivelsen bl.a. Närings- och teknikutvecklingsverkets, numera Verket för näringslivsutveckling, Nutek, arbete för att främja näringslivets eget miljöarbete, exempelvis genom införande av miljöledningssystem. Enligt vad utskottet inhämtat deltar Nutek under ledning av Svenska institutet för standarder i en internationell revidering av ISO 14 001 så att systemet blir enklare, billigare och mer lämpat för mindre och medelstora företag. I sammanhanget kan nämnas att det sedan våren 2003 finns en brittisk standard för stegvis certifiering mot ISO 14 001. Företagen, i synnerhet de små och medelstora, kan således välja att certifiera sig i fem olika nivåer på väg mot en s.k. fullständig certifiering. Metoden har under flera år utvärderats i Storbritannien och visat sig vara både kostnadseffektiv och leda till ett bra miljöarbete i små och medelstora företag. I Sverige har ett pilotprojekt inletts i januari 2004 där modellen (standard) ska testas på cirka tio företag i Landskrona och med svenska konsulter/certifieringsorgan. Som miljö- och jordbruksutskottet tidigare uttalat får det dock i första hand ankomma på regeringen att även i fortsättningen främja arbetet med att vidareutveckla nyckeltalen (bet. 2000/01:MJU15). Miljö- och jordbruksutskottet förutsätter emellertid därvid att regeringen i sin beräkning av de gröna nyckeltalen och i sin fortsatta redovisning av miljöledningen inkluderar även företag med miljöledningssystem som inte är registrerade enligt EMAS-förordningen eller ISO 14 001. Finansutskottet har ingen annan uppfattning. Med det anförda finner utskottet syftet med motion 2004/05:MJ498 (kd) yrkande 23 i allt väsentligt tillgodosett. Motioken bör därmed lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida, vilket innebär att yrkandet bör avslås av riksdagen.

3 Mål för de offentliga finanserna

3.1 Utvecklingen av de offentliga finanserna

Under 2004 har svensk ekonomi utvecklats starkt. Produktivitetstillväxningen har varit mycket god och den stigande exporten har bidragit väsentligt till att BNP nu beräknas stiga med 3,5 % under 2004, vilket är en hel procentenhet mer än vad som beräknades i den ekonomiska vårpropositionen. Även för 2005 har prognoserna för BNP reviderats upp, och tillväxten beräknas nu till 3,0 %, vilket är 0,4 % mer än beräkningen i vårpropositionen. De offentliga finanserna följer dock inte fullt ut den goda tillväxten, vilket hänger samman med tillväxtens sammansättning. Det är i första hand exporten som för närvarande bidrar till tillväxten medan sysselsättningsutvecklingen inte är lika gynnsam. Det är emellertid sysselsättningsutvecklingen som är avgörande för skattebasernas, och därmed de offentliga inkomsternas, utveckling.

För 2003 blev utfallet för de offentliga finanserna ett överskott på 0,5 % av BNP. Detta var visserligen mindre än de målsatta 2,0 % av BNP, men avvikelserna förklaras till stor del av att BNP-utvecklingen det året blev svagare än beräknat. I budgetpropositionen för 2003 beräknades BNP för 2003 växa med 2,5 % men utfallet blev 0,9 procentenhet lägre, dvs. 1,6 %. Dessutom utvecklades skatteintäkterna svagare än beräknat, även med hänsyn tagen till den ekonomiska utvecklingen.

För innevarande år beräknas det finansiella sparandet uppgå till 0,7 % av BNP, vilket är högre än det mål på 0,5 % av BNP som riksdagen fastställde hösten 2003. I budgetpropositionen för 2004 skrev regeringen att man avsåg att eventuellt ompröva målet för 2004 års finansiella sparande mot bakgrund av den framtida konjunkturutvecklingen. Trots den goda tillväxten under 2004 har utvecklingen på arbetsmarknaden dock varit svag och det finns fortfarande outnyttjade resurser i ekonomin. Med tanke på detta anser regeringen att det inte finns anledning att ompröva målet för 2004 års finansiella sparande.

För det kommande året beräknas överskottet i de offentliga finanserna uppgå till 0,6 % av BNP. För att inte riskera att hämma den ekonomiska uppgången under 2005 bör finanspolitiken inte ges en alltför stram inriktning. I stället måste tillfället utnyttjas till att varaktigt höja sysselsättningen. Skulle den ekonomiska återhämtningen gå snabbare än vad som nu beräknas avser regeringen att föreslå ett högre sparande för 2005.

Åren 2006 och 2007 beräknas det finansiella sparandet uppgå till 0,4 respektive 0,9 % av BNP. Det genomsnittliga överskottet sedan 2000 beräknas därmed uppgå till 1,4 % av BNP. Målet om ett överskott på 2 % av BNP i genomsnitt över konjunkturcykeln ligger fast.

Den beräknade utvecklingen inom de tre delsektorer som omfattas av överskottsmålet framgår av följande sammanställning.

Tabell 3.1 Offentliga sektorns finansiella sparande 2003–2007*Miljarder kronor*

	2003	2004	2005	2006	2007
Staten	-1,4	-1,3	-1,8	-1,8	-1,2
Ålderspensionssystemet	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9
Kommunsektorn	-0,2	0,1	0,3	0,3	0,2
Summa offentlig sektor	0,5	0,7	0,6	0,4	0,9

Som framgår av sammanställningen återfinns överskottet i de offentliga finanserna främst i ålderspensionssystemet. Statens finansiella sparande uppvisar ett underskott under hela perioden, vilket motverkas av att sparandet i ålderspensionssystemet beräknas uppgå till ca 2 % av BNP under prognosperioden. Kommunsektorn beräknas uppvisa ett relativt litet men positivt finansiellt sparande från 2004 och framåt.

Skattekvoten, dvs. den offentliga sektorns skatter och avgifter i procent av BNP, uppgick 2003 till 50,9 % och väntas minska till 49,0 % 2007. Utgiftskvoten som 2003 motsvarade 55,6 % av BNP beräknas mot periodens slut ha sjunkit till 53,2 %.

Under perioden 1998–2002 uppvisade statsbudgeten överskott som sammanlagt uppgick till 233,5 miljarder kronor. Statsskulden minskade under motsvarande period med ca 300 miljarder kronor, i huvudsak till följd av budgetöverskotten och valutakursvinster. En stor del av budgetöverskotten är hänförliga till överföringarna från AP-fonderna, sammanlagt 145 miljarder kronor under perioden 1999–2002.

Den svaga konjunkturen 2003 innebar att budgetöverskotten förbyttes till ett underskott på 46 miljarder kronor, bl.a. till följd av höga arbetslöshetsutgifter för staten och fortsatt höga utgifter inom ohälsområdet. Nu prognostiserar regeringen fortsatta underskott i statsbudgeten under perioden 2004–2007. De redovisade saldona bärs delvis upp av vissa större engångseffekter, vilket framgår av efterföljande sammanställning.

Tabell 3.2 Statsbudgetens inkomster, utgifter och saldo samt statsskuldens utveckling 2003–2007.*Miljarder kronor*

	2003	2004	2005	2006	2007
Inkomster	661,7	687,5	712,3	740,2	775,1
Utgifter m.m.	708,1	751,3	750,7	792,0	812,3
Statsbudgetens saldo	-46,3	-63,8	-38,4	-51,8	-37,1
Större engångseffekter varav:	17,7	4,0	16,9	15,0	15,0
<i>försäljning av statligt aktieinnehav</i>	0,0	0,0	15,0	15,0	15,0
<i>överföring från AP-fonden</i>	13,7	4,0	1,9		
<i>arealersättning</i>	4,0				
Saldo justerat för större engångseffekter	-64,1	-67,8	-55,3	-66,8	-52,1
Statsskuld vid årets slut	1 185,7	1 240,0	1 280,3	1 330,5	1 366,6
<i>Statsskuld i procent av BNP</i>	48,6	48,7	47,6	47,2	46,4

Utgiftstaket för staten omfattar utgifterna på statsbudgetens utgiftsområden exklusive statsskuld räntor, utgifterna för ålderspensionssystemet och en budgeteringsmarginal. Under perioden 2004–2007 beräknas de takbegränsade utgifterna öka med 87 miljarder kronor eller med i genomsnitt 29 miljarder kronor per år.

Tabell 3.3 Utgiftstak för staten och takbegränsade utgifter 2004–2007

Miljarder kronor

	2004	2005	2006	2007
Utgiftstak för staten	856,0	870,0	907,0	943,0
Takbegränsade utgifter	855,8	869,8	905,6	933,0
Budgeteringsmarginal	0,2	0,2	1,4	10,0

För åren 2004 och 2005 är budgeteringsmarginalerna mycket små. Regeringen gör följaktligen bedömningen att utgiftstaket för 2004 riskerar att överskridas om inga åtgärder vidtas. Därför avser regeringen att fatta beslut om utgiftsbegränsande åtgärder som beräknas minska utgifterna med ca 2,5 miljarder kronor. De områden som berörs är främst försvaret (2 miljarder kronor) och det internationella biståndet (0,5 miljarder kronor). Dessa utgiftsbegränsningar innebär att anslagssparandet 2005 ökar med motsvarande belopp. Även 2005 är emellertid budgeteringsmarginalen mycket liten. För att minska risken för ett överskridande av utgiftstaken nästa år kommer regeringen att i myndigheternas regleringsbrev besluta om ett antal åtgärder som syftar till att den totala nettoförbrukningen av anslagsbehållningar inte överskrider noll. Utskottet återkommer till denna fråga i avsnitt 4.6.

3.2 Mål för det finansiella sparandet 2005

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avvisar motionsförslag om att ändra utformningen av de budgetpolitiska målen. Därutöver tillstyrker utskottet regeringens förslag att fastställa målet för den offentliga sektorns finansiella sparande 2005 till ett överskott på minst 0,5 % av bruttonationalprodukten.

Utskottet tillstyrker därmed proposition 2004/05:1 yrkande 4 samt avstyrker här aktuella motionsförslag.

Jämför reservationerna 2 (m), 3 (fp) och 4 (kd, c).

Riksdagen har lagt fast ett långsiktigt mål för finanspolitiken som innebär att de samlade offentliga finanserna ska uppvisa ett överskott på i genomsnitt 2 % av BNP sett över en konjunkturcykel. Överskottsmålet omfattar staten, ålderspensionssystemet och den kommunala sektorn och är definie-

rat av EU:s regelverk för nationalräkenskaper, ENS-95. Eftersom BNP för närvarande uppgår till ungefär 2 500 miljarder kronor innebär detta mål uttryckt i nominella termer att de samlade inkomsterna för staten, kommunerna och ålderspensionssystemet ska överstiga utgifterna med i genomsnitt ca 50 miljarder kronor per år under en konjunkturcykel. Överskottet kan ett visst år vara högre eller lägre, men för perioden som helhet ska det motsvara 2 % av BNP.

Överskotts målet på 2 % av BNP innebär att det skapas en buffert för att möta de kommande påfrestningarna på de offentliga välfärdssystemen som följer av den demografiska utvecklingen. Målet innebär också en betryggande marginal till underskottsgränsen i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt på 3 % av BNP.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (avsnitt 4.1.3) att riksdagen fastställer målet att det finansiella sparandet i den offentliga sektorn under 2005 ska uppgå till minst 0,5 % av BNP (yrkande 4).

Åren 2000 och 2001 överträffades målen för den offentliga sektorns finansiella sparande med god marginal. Tillväxten i BNP var god utan att inflationsmålet hotades eftersom den potentiella produktionsnivån ökade. Dessutom blev skatteintäkterna högre än vad som beräknades när målen fastställdes.

För 2003 fastställde riksdagen det årliga överskotts målet till 2,0 % av BNP. Till följd av den svaga allmänna konjunkturutvecklingen stannade dock det offentliga sparandet vid 0,5 % av BNP. Trots detta uppgick det årliga genomsnittet under perioden 2000–2003 till ca 2 % av BNP. Hösten 2003 beslutade riksdagen att fastställa målet för den offentliga sektorns finansiella sparande för 2004 till 0,5 % av BNP. Tillväxten under 2004 bedöms nu bli väsentligt starkare än vad som bedömdes hösten 2003. Eftersom sysselsättningen inte har förbättrats finns dock fortfarande outnyttjade resurser i ekonomin. Regeringen bedömer mot den bakgrunden att det inte finns anledning att ompröva målet på 0,5 % av BNP. Det faktiska sparandet för 2004 beräknas till 0,6 %, vilket innebär att målet för innevarande år beräknas klaras. För 2005 beräknar regeringen att de offentliga finanserna kommer att uppvisa ett överskott på 0,6 % av BNP. För att inte äventyra det övergripande målet om 2 % överskott över en konjunkturcykel bör överskottet under 2005 inte tillåtas underskrida 0,5 % av BNP.

Under prognosperioden, 2004–2007, beräknas inte sparandet nå upp till 2 % av BNP något av åren, vilket innebär att det genomsnittliga årliga överskottet från 2000 minskar. Det genomsnittliga årliga överskottet beräknas för perioden 2000–2007 uppgå till 1,4 % av BNP. Det svagare offentliga sparandet sedan 2000 beror till en del på en svag konjunktur med minskande skatteinkomster och ökad arbetslöshet. Till en del beror försvagningen av saldot på en expansiv finanspolitik. Den offentliga sektorns utgifter exklusive räntor steg mellan 2000 och 2003 med nära 3 % av BNP,

men beräknas minska som andel av BNP under prognosperioden. Trots det försvagas det finansiella sparandet som andel av BNP fram till 2006. Detta beror på att skatteinkomsterna minskar i snabbare takt än utgifterna. Tillväxten i BNP under 2004 och 2005 drivs i hög grad av exporten, vilket gör att sysselsättningen utvecklas svagt. Viktiga skattebaser ökar därför inte i samma takt som BNP och de offentliga finanserna utvecklas därför relativt svagt trots den goda tillväxten.

Från och med 2002 uppvisar ålderspensionssystemet ett stabilt överskott på ca 2 % av BNP. Den kommunala sektorn beräknas också uppvisa ett överskott medan statens finansiella sparande uppvisar ett årligt underskott på ca 1,5 % av BNP under perioden. Sparandets fördelning på den offentliga sektorns delar framgår av nedanstående tabell.

Tabell 3.4 Den offentliga sektorns finansiella sparande fördelat på delsektorer 2000–2007.

Procent av BNP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Offentliga sektorn	5,1	2,9	-0,3	0,5	0,7	0,6	0,4	0,9
varav staten	2,7	7,6	-1,7	-1,4	-1,3	-1,8	-1,8	-1,2
ÅP-systemet	2,2	-4,6	2,0	2,0	2,0	2,1	1,9	1,9
kommunsektorn	0,2	-0,2	-0,6	-0,2	0,1	0,3	0,3	0,2
Genomsnitt sedan 2000	5,1	4,0	2,6	2,0	1,8	1,6	1,4	1,4

Eftersom det är svårt att bedöma längden på en konjunkturcykel är det också svårt att bedöma måluppfyllelsen. För att bedöma om överskottens nivå för enskilda år är förenliga med det medelfristiga målet analyserar regeringen den strukturella nivån på överskotten. Vid denna beräkning justeras det faktiska överskottet för konjunkturberoende variationer i offentliga inkomster och utgifter samt för vissa andra tillfälliga effekter. Detta justerade sparande visar den underliggande, eller strukturella, nivån på det finansiella sparandet. Vid ett långsiktigt överskottsmål på i genomsnitt 2 % av BNP bör det strukturella sparandet varje enskilt år normalt motsvara, eller ligga nära, denna nivå. Avviker det kan detta sägas spegla i vilken omfattning aktiva finanspolitiska åtgärder sätts in för att stabilisera ekonomin vid sidan av de automatiska stabilisatorerna. Ett strukturellt sparande som avviker från 2 % kan också vara nödvändigt om föregående år avviker markant från målet eftersom anpassningar till målet normalt bör ske successivt.

Den offentliga sektorns finansiella sparande uppgick 2003 till 0,5 % av BNP. Det s.k. BNP-gapet bedöms samtidigt ha uppgått till -1,4 %, vilket innebär att det fanns gott om lediga resurser i ekonomin. Det strukturella, eller annorlunda uttryckt konjunkturrensade, överskottet uppgick till 1,5 % av BNP. Avvikelsen från riktmärket 2 % var således begränsad under 2003 och betydligt mindre än året dessförinnan. Det strukturella sparandet bedöms vara något starkare under 2004 men under 2005 ökar åter avvikelserna från 2 % till följd av den expansiva finanspolitiken. Fram till 2007 är det strukturella sparandet i stort sett oförändrat och uppgår till knappt 1 % av BNP. Vid en bedömning av måluppfyllelsen måste man dock ta hänsyn till att

perioden 2000–2007 inte kan anses vara en fullständig konjunkturcykel eftersom BNP-gapet har varit negativt alla år utom 2000 och bedöms slutas under 2007.

Utvecklingen i de offentliga finanserna uttryckt som strukturellt sparande framgår av följande sammanställning.

Tabell 3.5 Strukturellt finansiellt sparande i den offentliga sektorn 2000–2007

Procent av BNP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Finansiellt sparande	5,1	2,9	-0,3	0,5	0,7	0,6	0,4	0,9
Justering för engångseffekter	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering för BNP-gap	-0,8	0,1	0,3	1,0	0,9	0,4	0,1	0,0
Strukturellt sparande	3,8	3,0	0,0	1,5	1,7	1,0	0,6	0,9
BNP-gap	1,2	-0,2	-0,4	-1,4	-1,3	-0,5	-0,2	0,0

Överskotts målet tillåter att det finansiella sparandet avviker från 2 % för enskilda år för att jämna ut konjunktursvängningarna. Sedan budgetpropositionen för 2004 anger regeringen dock inte preciserade mål för det offentliga sparandet tre år framöver utan endast för nästkommande år. Målet för det enskilda året ska bestämmas med hänsyn till både det övergripande målet över en konjunkturcykel och det aktuella konjunkturläget. Att fastställa mål för tre år framöver är emellertid vanskligt eftersom det är svårt att göra träffsäkra konjunkturprognoser med en tidshorisont på 3–4 år.

Det svenska överskotts målet är väsentligt mer ambitiöst än det som EU-länderna satt upp inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten. De svenska offentliga finanserna är också betydligt starkare än genomsnittet inom EU. Under perioden 2000–2003 uppvisade Sverige ett finansiellt sparande i den offentliga sektorn på 2,0 % av BNP i genomsnitt, att jämföra med genomsnittet för EU-länderna som visade ett genomsnittligt underskott på 1,6 % av BNP.

Mot bakgrund av den svaga sysselsättningsutvecklingen bedömer regeringen att det vore riskabelt att nu strama åt ekonomin. En återgång till ett överskott på 2 % av BNP måste ske gradvis för att inte riskera att bromsa den ekonomiska återhämtningen. Uppgången måste utnyttjas för att höja sysselsättningen varaktigt, vilket också förbättrar möjligheterna att bygga upp en buffert inför nästa lågkonjunktur.

Mot denna bedömning föreslår regeringen att målet för den offentliga sektorns finansiella sparande under 2005 fastställs till 0,5 % av BNP. Skulle den ekonomiska återhämtningen gå snabbare än vad som nu beräknas kommer regeringen att föreslå att sparmålet för 2005 höjs. Det övergripande målet om ett överskott på 2 % av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel ligger fast.

Motionerna

Moderata samlingspartiet anser i *motion Fi231* att budgetpolitiken ska inriktas på ett långsiktigt mål för den offentliga sektorns skuldsättning. Motionärernas samlade bedömning är att den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuld bör reduceras till 40 % av BNP, och att detta bör uppnås inom cirka fem år. För att åstadkomma en sådan skuldminskning krävs ett strukturellt finansiellt sparande på åtminstone 2 % av BNP de närmaste åren. När skuldmålet har uppnåtts finns det skäl att överväga ytterligare reduktion av skuldsättningen. Det operativa målet för det strukturella finansiella sparandet i den offentliga sektorn bör sättas så att skuldnivån blir långsiktigt uthållig. Eftersom kommunsektorn är ålagd ett balanskrav är det rimligt att räkna med att den sektorn i genomsnitt är i finansiell balans. Därtill är pensionssystemet självständigt och självreglerande i förhållande till statsfinanserna. Statens finansiella sparande är därmed det enda instrument som återstår för att upprätthålla målet om ett genomsnittligt strukturellt sparande på 2 % av BNP för hela den offentliga sektorn. Motionärerna förordar därför att ett mål anges för statens finansiella sparande trots att detta endast är ett instrument för budgetpolitiken, inte ett egentligt mål. Statens finansiella sparande bör enligt motionärerna fastställas till -0,6; -0,1 och 0,7 % av BNP för åren 2005 till 2007 (yrkande 4). Detta innebär enligt motionärerna att det strukturella sparandet i den offentliga sektorn uppgår till 2,2; 2,4 respektive 3,0 % åren 2005–2007.

Folkpartiet liberalerna framhåller i *motion Fi232* att eftersom pensionssystemet är autonomt bör inte dess sparande räknas in i det mål som fastställs. Pensionssystemets medel kan inte användas till andra offentliga utgifter än pensioner. För kommunerna gäller ett balanskrav, och man bör kunna räkna med att den kommunala sektorn är i balans. Därför är det nödvändigt att sätta ett nytt mål för de offentliga finanserna, vilket bör vara att statens finansiella sparande ska uppvisa balans över konjunkturcykeln, normalt 4 till 5 år (yrkande 5). I *motion Fi277 (fp)* framförs ett yrkande av samma innebörd (yrkande 1). Ett sådant mål innebär att statsskulden inte kommer att växa i nominella tal och den kommer att sjunka som andel av BNP. I kombination med försäljningar av statliga företag kommer detta att minska statsskulden i kronor räknat och statens räntebörda kommer också att minska. En låg skuldsättning ger stor rörelsefrihet i den ekonomiska politiken vid nedgångar i konjunkturen, skriver motionärerna. Successivt uppnås ett bättre offentligt sparande med motionärernas politik, men det ekonomisk-politiska målet avser statens finansiella sparande. Den målsatta balansen i statens finansiella sparande uppnås enligt motionärerna inte inom de närmaste tre åren, och bortom den kommande treårsperioden behövs ett överskott på ca 1,8 % av BNP i ett par år, vilket enligt motionärerna vore möjligt att uppnå utan drastiska omkastningar i den ekonomiska politiken. Motionärerna föreslår att målet för det finansiella sparandet 2005 fastställs till -1,3 % av BNP (yrkande 6). Motionärerna föreslår även att riksdagen

ska godkänna deras beräkning av den offentliga sektorns finansiella sparande som uppgår till 1,0; 0,9 respektive 1,3 % för åren 2005–2007 (yrkande 7).

Kristdemokraterna anser i *motion Fi233* att regeringens förslag till budgetpolitiskt överskottsmål för de offentliga finanserna bör kompletteras med ett mål om balans i statens finansiella sparande (yrkande 12). En sådan restriktion innebär att skatteuttaget varken blir större eller mindre än nödvändigt oavsett nivå på det totala skatteuttaget. Ett balansmål för statens finansiella sparande över konjunkturcykeln blir liktydigt med en ambition att statsskulden inte ska öka över tiden, ens i nominella termer. På grund av de stora underskotten måste dock målet trappas in stegvis, påpekar motionärerna.

Motionärerna föreslår också ett etappmål för statsskulden som innebär att skulden ska minskas till under 40 % av BNP senast 2007 (yrkande 10). Detta ska huvudsakligen åstadkommas genom försäljning av statliga företag, och i viss mån genom en stramare finanspolitik. *Kristdemokraterna* uppger att deras budgetförslag innebär att statsskulden 2007 blir knappt 40 % av BNP, dvs. nästan 7 % av BNP lägre än i regeringens förslag.

Motionärerna anser också att regeringen bör fullfölja arbetet med att presentera en långsiktig inkomst- och utgiftsstrategi, LINUS (yrkande 13). De erinrar om att den tidigare finansministern Erik Åsbrink tog initiativ till att utforma en sådan strategi men aldrig gavs tillfälle att slutföra detta arbete. En sådan strategi behövs enligt motionärernas mening om Sverige ska klara den dubbla utmaning som följer av en ökad internationalisering med dess krav på sänkt skattetryck samtidigt som den demografiska utvecklingen med allt fler äldre snarare ställer krav på motsatsen.

Centerpartiet framhåller i *motion Fi234* att statsfinanserna måste ha sådan styrka att ett budgetöverskott råder i högkonjunktur och att det inte uppstår ett budgetunderskott vid en normal lågkonjunktur. Regeringens mål om ett överskott i de offentliga finanserna har visat sig medföra en risk att avsättningar för framtida pensioner används för att täcka underskott i statens finanser, anser motionärerna. *Centerpartiet* förordar därför ett balanskrav som innebär att statsbudgeten inte ska visa underskott över en konjunkturcykel. Motionärernas målsättning är också att statsskulden ska minska som andel av BNP till högst 40 % inom de närmaste två mandatperioderna (yrkande 5).

Finansutskottets ställningstagande

Folkpartiet, *Kristdemokraterna* och *Centerpartiet* förespråkar alla ett mål om att statens finansiella sparande ska vara i balans över en konjunkturcykel. *Kristdemokraterna* och *Centerpartiet* har dessutom ambitionen att statsskulden ska minska till ca 40 % av BNP om än i olika takt. *Kristdemokraterna* har som etappmål att skulden ska ha nått denna nivå senast 2007 och att skulden därefter bör fortsätta att minska som andel av BNP. *Centerpartiet* har den något mer modesta målsättningen att skuldnivån på högst 40 %

av BNP ska nås inom de två närmaste mandatperioderna, dvs. senast 2010. Moderata samlingspartiet anser att målet bör avse den offentliga bruttoskulden, som ska reduceras till cirka 40 % av BNP om cirka fem år. Som ett medel för att nå detta föreslår Moderaterna mål för statsfinanserna åren 2005–2007. Dessa mål innebär enligt motionärerna att den offentliga sektorns finansiella sparande kommer att uppgå till 2,2; 2,4 och 3,0 % av BNP under perioden 2005–2007. Sammantaget innebär detta att det genomsnittliga finansiella sparandet åren 2000–2007 uppgår till 2,2 % av BNP.

I samband med behandlingen av den ekonomiska vårpropositionen väcktes motionsyrkanden med samma eller snarlik innebörd. Vid behandlingen av dessa framförde utskottet flera argument för att inte ändra utformningen av nuvarande mål för de offentliga finanserna. Våren 2004 (bet. 2003/04: FiU20) skrev utskottet:

För kommunsektorn gäller ett krav på att det finansiella sparandet ska vara i balans. Det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet beräknas enligt Långtidsutredningen uppgå till ca 2 % av BNP till år 2010. Av detta följer att regeringens mål om ett överskott på 2 % av BNP i hela den offentliga sektorn innebär att statens finansiella sparande i genomsnitt ska vara i balans åren framöver. Oppositionspartiernas förslag om ett balansmål för staten innebär således i detta avseende inte någon skillnad gentemot regeringens mål för hela den offentliga sektorn, åtminstone inte för den överskådliga framtiden. Inte heller Moderaternas förslag om ett skuldmål innebär någon verklig skillnad. Moderaterna kommer själva fram till att ett överskott på 2 % i de offentliga finanserna är vad som krävs för att nå deras föreslagna skuldmål. De olika målformuleringarna innebär således alla en snarlik avvägning av de offentliga finansernas styrka. Det förefaller därför, enligt utskottets uppfattning, som om det i praktiken råder en bred enighet kring att målet för de offentliga finanserna är väl avvägt. Det som skiljer är i stället målets tekniska utformning.

Oppositionspartierna för fram en rad argument för att målet inte bör avse hela den offentliga sektorns finansiella sparande, utan bara statens, alternativt den offentliga bruttoskulden.

Den bärande tanken bakom förslaget om ett balansmål för statens finansiella sparande är att ålderspensionssystemet är självständigt och inte kan användas som budgetregulator med mindre än att pensionsöverenskommelsen rivs upp. Kommunsektorn är ålagd ett balanskrav. Det är därför logiskt att målet avser den sektor som regering och riksdag har full möjlighet att påverka, nämligen staten. Överskottet i de offentliga finanserna ligger i dag helt och hållet i pensionssystemet medan staten uppvisar ett underskott. Detta är inte en hållbar situation utan innebär att pensionärernas tillgångar hotas på längre sikt, eftersom staten framöver kan behöva göra anspråk på dessa för att balansera sin egen ekonomi.

Ett mål för den offentliga bruttoskulden ger starkare incitament att använda oväntade och tillfälliga förbättringar till amorteringar. Avser målet det finansiella sparandet ökar i stället risken att sådana förstärkningar används till budgetförsvagande reformer, anser Moderaterna. En lägre skuldnivå ger också ökat finanspolitiskt handlingsutrymme framöver samtidigt som det minskar risken för en eskalerande skuld- och räntespiral i händelse av en ny, riktigt djup, lågkonjunktur.

Utskottet delar inte åsikten att det vore lämpligare att ha ett mål för statens finansiella sparande eller för den offentliga skulden än att behålla målet för finansiellt sparande i hela den offentliga sektorn. Det finns flera skäl till detta.

- Ett mål för den offentliga bruttoskulden, och likaså för statsskulden, skulle riskera att innebära en lockelse att uppnå målet genom engångsvisa åtgärder, och även sådana åtgärder som inte förbättrar den offentliga nettoskulden. Ett bruttoskuldmål skulle kunna nås genom omfattande försäljningar av statlig egendom, trots att sådana försäljningar inte behöver innebära en förbättring av den offentliga ekonomin. Statsskulden påverkas dessutom av många faktorer som är av teknisk karaktär och därför har mindre betydelse i ekonomiskpolitiskt perspektiv. Det förefaller t.ex. inte välbetänt att anpassa finanspolitiken till effekter på skuldsättningen då valutakursen ändras. Ett skuldmål skulle riskera att inte vara särskilt operativt lämpligt.
- Ett återkommande argument mot dagens mål för hela den offentliga sektorn är att det hotar pensionärernas pengar. För att täcka sina egna underskott skulle staten förr eller senare behöva ta pensionsystemets sparande i anspråk. En sådan verklighetsbeskrivning är enligt utskottets uppfattning direkt missvisande. Det förhållandet att det finns ett betydande överskott i pensionsystemet gör det förvisso möjligt att underbalansera statens finansiella sparande utan att äventyra de samlade offentliga finanserna. Detta är en ekonomiskpolitisk avvägning som görs avseende de offentliga finanserna. Den avvägningen äventyrar inte pensionsöverenskommelsen och hotar inte pensionärernas pengar. De offentliga finanserna fortsätter att vara starka och skuldkvoten minskar till 2006 trots underskottet i statens finansiella sparande.
- I ett stabiliseringspolitiskt perspektiv måste de samlade offentliga finanserna beaktas. Om man ska bedöma ekonomins samlade efterfrågan kan man inte bortse från pensionsystemet och kommunsektorn. Att bara betrakta staten skulle lätt kunna leda till en felaktigt avvägd efterfrågepolitik. Om finanspolitiken inriktas på ett mål för statens finansiella sparande skulle det därför ändå behövas ett annat mått för att göra stabiliseringspolitiska avvägningar. Detta skulle enligt utskottets mening innebära en onödig komplikation och riskera att göra finanspolitiken mindre tydlig.
- Ett mål som avser hela den offentliga sektorn är mindre känsligt för organisatoriska förändringar än ett mål för staten. För att vara jämförbart över tiden måste ett mål för staten justeras för ansvarsförändringar mellan staten och kommunsektorn. Detsamma gäller t.ex. för engångsöverföringarna från pensionsystemet till staten som följde av pensionsreformens ändrade ansvarsfördelning. Ett mål som avser hela den offentliga sektorn är därför i denna mening stabilare över tiden. Även för riksdagens arbete med att jämföra de politiska alternativen skulle ett mål för staten kunna innebära en komplikation. Flera riksdagspartier förordar nämligen omfattande förändringar av ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna. Avgränsningen av staten skulle därför kunna variera mellan partierna, vilket i hög grad skulle försvåra jämförelser av de olika budgetalternativen.
- Ännu ett viktigt skäl till att målet bör avse hela den offentliga sektorn är att detta är en internationell standard. Sveriges nuvarande överskotts mål är definierat i överensstämmelse med det mått som EU använder i stabilitets- och tillväxtpakten. Detta underlättar givetvis internationella jämförelser, men det bidrar också till ökad tyd-

- lighet i finanspolitiken. Om Sverige skulle välja ett mål för staten skulle vi alltså behöva använda ett mått i den inhemska politiken och ett annat i EU-sammanhang. Detta skulle enligt utskottets mening göra finanspolitiken mindre tydlig.
- Väljer man att ersätta målet för de offentliga finanserna med ett balansmål för staten kan i ett längre perspektiv följden bli att finanspolitiken försvagas. Om balanskravet för kommunerna upprätthålls och målet för statens finansiella sparande sätts till exempelvis noll, kommer det samlade offentliga sparandet att följa sparandet i pensionssystemet. När de demografiska påfrestningarna sänker överskotten i pensionssystemet, och kanske vänder dem till underskott, minskar det samlade offentliga sparandet i motsvarande grad. Säkerhetsmarginalen mot stabilitets- och tillväxtpaktens underskottsgräns på 3 % av BNP kommer då att krympa. Med ett mål för hela den offentliga sektorn måste stigande underskott i pensionssystemet balanseras av stigande överskott i någon annan sektor. Så är inte fallet om målet endast avser staten.

Om motionärerna är ute efter en stramare finanspolitik än regeringens vore det att föredra, enligt utskottets uppfattning, att föreslå ett höjt mål för sparandet i hela den offentliga sektorn i stället för att bryta ut staten och skapa ett mer begränsat mål. Det förefaller dock, att döma av de föreslagna målformuleringarna, som om motionärerna i praktiken inte förespråkar ett stramare mål för finanspolitiken än regeringen.

Utskottet anser sammanfattningsvis inte att det finns anledning att vare sig ersätta eller komplettera dagens mål med ett mål för statens finansiella sparande, eller införa ett mål för den offentliga skulden.

I de nu aktuella motionerna framför motionärerna inte några nya motiv för sina förslag till alternativ utformning av målen för budgetpolitiken. Utskottet ser heller ingen anledning att frångå sitt tidigare ställningstagande.

Sedan hösten 2003 föreslår regeringen preciserade saldomål endast för det närmast kommande året, i stället för avseende de tre kommande åren som man gjorde tidigare. Utskottet hade inget att invända mot denna förändring utan ansåg att förändringen kunde betraktas som en anpassning till den rådande verkligheten. De preciserade saldomålen hade i praktiken inte någon styrande effekt för budgetpolitiken. Moderata samlingspartiet föreslår att mål för statens saldo ska fastställas både för 2005, 2006 och 2007. Någon anledning till att man vill gå tillbaka till den tidigare ordningen med preciserade saldomål tre år framöver anger motionärerna emellertid inte. Utskottet har för sin del inget att invända mot den nu gällande ordningen att ett preciserat mål för det offentliga saldot endast anges för det närmast kommande året.

Budgetpolitiken har under senare år inriktats mot två fleråriga mål – saldomålet och utgiftstaket – som lagt grund för en sund och stabil utveckling av de offentliga finanserna. Denna omständighet har bidragit till att Sverige i dag har internationellt sett starka offentliga finanser. Av EU:s numera 25 medlemsländer var det under 2003 endast sju som uppvisade överskott i sina samlade offentliga finanser medan 18 länder uppvisade underskott. Av de sju länderna med överskott var det tre vars överskott var större än Sveriges, Danmark (1,5 %), Finland (2,3 %) och Estland (2,6 %). Genomsnittet bland EU-länderna var ett underskott på 2,7 % av

BNP, och flera länder hade betydligt större underskott än de 3 % av BNP som stabilitets- och tillväxtpakten stipulerar. Även USA och Japan uppvisar stora underskott i sina offentliga finanser. Vid en internationell jämförelse hävdar sig således Sveriges offentliga finanser väl.

Nuvarande överskottsmål på i genomsnitt 2 % av BNP över en konjunkturcykel har gällt sedan 2000. Under de två första åren motsvarade det finansiella sparandet i den offentliga sektorn 5,1 respektive 2,9 % av BNP enligt de reviderade NR-beräkningar som numera tillämpas och bygger på en periodiserad redovisning. Överskotten översteg dessa båda år med bred marginal den målsatta genomsnittsnivån.

För 2004 bedöms nu BNP-tillväxten bli betydligt starkare än vad regeringen bedömde under våren. Sysselsättningen bedöms dock inte förbättras och det finns fortfarande outnyttjade resurser i ekonomin. Mot den bakgrunden ser utskottet ingen anledning att ompröva målet att 2004 års finansiella sparande i den offentliga sektorn ska uppgå till minst 0,5 % av BNP.

För 2005 bedöms det samlade offentliga sparandet uppgå till 0,6 % av BNP. Utskottet delar regeringens bedömning att överskottet under 2005 inte bör tillåtas underskrida 0,5 % av BNP för att inte äventyra det övergripande målet om överskott på 2 % av BNP i genomsnitt över konjunkturcykeln.

Kristdemokraterna föreslår liksom i våras också att riksdagen ska ålägga regeringen att fullfölja ett tidigare påbörjat arbete med att presentera en långsiktig inkomst- och utgiftsstrategi. Utskottet stöder inte detta förslag utan vidhåller sin uppfattning att riksdagen inte i detalj bör reglera hur regeringen utformar sin långsiktiga strategi för att möta problem av det slag som motionärerna tar upp.

Utskottet anser dock att det är viktigt att upprätthålla långsiktigheten i bedömningen av saldomålet genom att analysera saldots nivå och utveckling. Det offentliga saldot kan avvika från 2 % av BNP för enskilda år, både för att de automatiska stabilisatorerna tillåts verka för att jämna ut konjunkturvariationer och för att även aktiva finanspolitiska åtgärder ska kunna användas. I budgetpropositionen finns en analys där de redovisade saldon justeras för konjunkturläge och engångseffekter. Genom dessa justeringar beräknas ett s.k. strukturellt saldo, som ger en indikation om hur saldot skulle ha varit vid en normal konjunktur och utan engångseffekter. Analysen visar att det strukturella saldot sedan 2001 är högre än det faktiska, men att skillnaden avtar. År 2007 bedöms BNP-gapet vara slutet, vilket innebär att det faktiska och strukturella saldot sammanfaller. Båda beräknas det året uppgå till 0,9 % av BNP.

Regeringen konstaterar i propositionen att det genomsnittliga överskottet i de offentliga finanserna under perioden 2000–2007 beräknas till 1,4 % av BNP. Denna period kan enligt regeringen emellertid inte anses utgöra en normal konjunkturcykel eftersom BNP-gapet i genomsnitt har varit negativt. En stramare finanspolitik skulle riskera att bromsa sysselsättningsutvecklingen och därmed göra det än svårare att uppnå saldomålet på längre

sikt. I stället måste den uppåtgående konjunkturen utnyttjas för att varaktigt höja sysselsättningen. Annars blir det svårare att bygga upp en buffert inför nästa lågkonjunktur. Regeringen skriver vidare att om den ekonomiska återhämtningen sker snabbare än vad som nu prognostiseras kommer man att föreslå ett högre sparande för kommande år, samt att det övergripande målet om ett överskott på 2 % över konjunkturcykeln ligger fast.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är av största vikt för sysselsättning och tillväxt att långsiktigt upprätthålla sunda offentliga finanser. De kommande demografiska påfrestningarna och Sveriges åtaganden i EU ger stark anledning att bedriva en ansvarsfull och uthållig budgetpolitik. Utskottet delar regeringens uppfattning att den uppåtgående konjunkturen måste utnyttjas till att varaktigt höja sysselsättningen. En hög sysselsättning är nämligen en viktig förutsättning för att de offentliga finanserna ska kunna vara långsiktigt starka. Det vore därför riskabelt att strama åt ekonomin för att på kort sikt stärka det offentliga saldot, när en sådan politik troligen skulle försvåra möjligheterna att på lång sikt upprätthålla starka offentliga finanser.

Utskottet kan emellertid konstatera att saldot för de offentliga finanserna sedan år 2000, oavsett om man betraktar det faktiska saldot eller det strukturella, uppvisar en betydande avvikelse från målet om ett överskott på 2 % över konjunkturcykeln, samtidigt som regeringen understryker att överskotts-målet ligger fast. Vid behandlingen av 2004 års ekonomiska vårproposition ansåg utskottet att en analys av saldomålets och budgetpolitikens långsiktiga utveckling var mycket angelägen. Utskottet skrev (bet. 2003/04: FiU20):

Till hösten kommer regeringen att uppdatera sina bedömningar av de offentliga finanserna samt föreslå riksdagen ett utgiftstak för 2007. I detta förslag avser regeringen att beakta behovet av en budgeteringsmarginal som har ett utrymme för konjunkturella variationer i sysselsättningen.

Utskottet anser att det vore önskvärt om förslaget till utgiftstak på ett tydligare sätt än i dag kunde kopplas såväl till en diskussion om sysselsättningen som saldots långsiktiga utveckling. Åtgärder för att stimulera efterfrågan och upprätthålla sysselsättningen har vidtagits genom såväl ökade offentliga utgifter som minskade inkomster. Saldomålet framstår därför ur statsfinansiell synvinkel som en mer avgörande restriktion än utgiftstaket. En analys av saldomålets och budgetpolitikens långsiktiga utveckling måste mot denna bakgrund ses som mycket angelägen, och borde med fördel kunna presenteras så att det framgår att utgiftstak och saldomål bildar en sammanhängande enhet som verkar i riktning för att upprätthålla en ansvarsfull och långsiktigt hållbar budgetpolitik.

Av skäl som redogörs under avsnitt 4.3.1 i detta betänkande föreslår regeringen visserligen inte något utgiftstak för 2007 i årets budgetproposition, utan avser att i stället återkomma till riksdagen med förslag till utgiftstak

för både 2007 och 2008 i nästa års budgetproposition. Detta innebär emellertid inte att en analys av saldomålets och budgetpolitikens långsiktiga utveckling blivit mindre angelägen.

Med det anförda tillstyrker utskottet proposition 2004/05:1 yrkande 4 och avstyrker motionerna Fi231 (m) yrkande 4, Fi232 (fp) yrkandena 5, 6 och 7, Fi277 (fp) yrkande 1, Fi233 (kd) yrkandena 10, 12 och 13 samt Fi234 (c) yrkande 5.

4 Budgetpolitikens inriktning

4.1 Utgångspunkter för utskottets prövning

Efter budgetkrisen i början av 1990-talet förbättrades tillståndet i de offentliga finanserna snabbt tack vare omfattande besparingar och inkomstförstärkningar. År 1993 uppgick underskottet i de offentliga finanserna till 11,9 % av BNP. Detta mycket stora underskott hade till år 2000 vänts till ett överskott på 5,1 % av BNP 2000. Sedan dess har överskotten i de offentliga finanserna minskat men Sverige har i motsats till flertalet andra EU-länder fortsatt överskott i de offentliga finanserna. Överskottet uppgår i år till 0,7 % av BNP och väntas försvagas något under 2005 och 2006 men åter öka till 0,9 % av BNP år 2007.

Med de tidigare stora underskotten ökade också skuldbördan snabbt. Den offentliga sektorns bruttoskuld hade i slutet av 1996 vuxit till nästan 74 % av BNP, vilket var 14 procentenheter mer än vad skuldriteriet i Maastrichtfördraget tillåter. Därefter skedde en vändning, och man räknar nu med att bruttoskulden ska ha minskat till ca 49 % av BNP vid utgången av 2007.

Den växande skuldbördan urholkade också snabbt den offentliga sektorns förmögenhetsställning. Skulderna växte sig större än de finansiella tillgångarna inklusive AP-fonden, och denna nettoskuld ökade till 467 miljarder kronor eller närmare 27 % av BNP under 1996. Men med de stora finansiella överskotten åren därefter var nettoskulden helt avvecklad 2001. Nedgången på aktiemarknaden 2002 medförde åter en nettoskuld men 2003 vändes denna till en nettoförmögenhet på ca 30 miljarder kronor eller drygt 1 % av BNP. Regeringen räknar inte med någon värdoförändring på aktiemarknaden utan förutser nu en successiv ökning av nettoförmögenheten i takt med det finansiella sparandet. Vid utgången av 2007 bedömer regeringen att den offentliga sektorns samlade nettoförmögenhet kommer att uppgå till 106 miljarder kronor, vilket motsvarar 3,6 % av BNP.

Statsskulden – mätt i nominella termer – var som störst i slutet av 1998 då den uppgick till 1 445 miljarder kronor. Den har därefter minskat och beräknas vid årets slut uppgå till 1 240 miljarder kronor.

Den snabba förbättringen av de offentliga finanserna förklaras till en del av en gynnsam ekonomisk utveckling. Helt avgörande har emellertid varit den förda budgetpolitiken och de omfattande saneringsprogram som genomfördes i mitten av 1990-talet. Saneringsprogrammen följdes därefter av en strikt tillämpad målstyrning med fleråriga mål i form av utgiftstak för staten och överskottsmål för de offentliga finanserna.

Fastställda utgiftstak har hittills inte bara hållits utan har fram t.o.m. 2002 också underskridits med i genomsnitt 6 miljarder kronor per år. Utgiftstaken har sedan 2000 kompletterats med målet att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på 2 % per år över en konjunkturcykel.

Denna form av målstyrning har kommit att bli ett viktigt inslag i budgetpolitiken. Genom att tre år i förväg bestämma omfattningen av de statliga utgifterna och därefter hålla fast vid detta åtagande blir budgetpolitiken

långsiktig och mer förutsägbar. Utgiftstaket förhindrar att tillfälligt högre inkomster användas för att finansiera varaktigt högre utgifter, och varje nytt utgiftsåtagande måste finansieras genom prioriteringar inom utgiftstakets ram. Regeringen är enligt budgetlagen dessutom skyldig att vidta åtgärder om utgiftstaken hotar att överskridas, och återkommande har regeringen också själv genomfört eller föreslagit riksdagen olika besparingar för att förhindra detta. Med en sådan inriktning främjas trovärdigheten i den förda politiken.

Saldomålen hade till en början en mer underordnad betydelse, främst beroende på den gynnsamma ekonomiska utvecklingen och att målen under 2000 och 2001 överträffades med mycket bred marginal. I tider med snabbt växande offentliga inkomster är saldomålet i praktiken inte samma bindande restriktion som utgiftstaket. Inkomster utöver den målsatta överskottsnivån kan då antingen användas för skattesänkningar eller för amortering av statsskulden. De kan däremot inte annat än i begränsad omfattning användas för nya utgiftsåtaganden eftersom utgiftstaket utgör en fix, beloppsmässigt preciserad gräns för hur stora utgifter som staten kan ta på sig.

Vid en svagare ekonomisk utveckling förskjuts tyngdpunkten från utgiftstak mot saldomål. Om ökningen av de offentliga inkomsterna bromsas upp, måste nämligen även utgiftsökningarna bli mer återhållsamma för att man inte ska riskera det långsiktiga överskottsmålet. I ett sådant läge kan saldomålets krav på ett visst genomsnittligt överskott under en konjunkturcykel t.o.m. få till följd att hela utrymmet under ett fastställt utgiftstak inte kan tas i anspråk. Utgiftstaket blir då underordnat saldomålet som restriktion.

Omständigheter som dessa har bidragit till att Sverige i motsats till många andra länder kunnat möta den senaste internationella konjunkturedgången utan ohållbara underskott. Medan de 12 euroländerna i år beräknas ha ett genomsnittligt finansiellt underskott motsvarande 2,8 % av BNP har vi fortfarande överskott¹. Våra marginaler till stabilitets- och tillväxtpaktens krav på att underskotten inte får överstiga 3 % av BNP är goda.

För de kommande tre åren räknar regeringen med att såväl den konsoliderade bruttoskulden som statsskulden kommer att öka i absoluta tal, men likväl minska som andel av BNP.

Även om utvecklingen i Sverige i många avseenden är mera gynnsam än i vår omvärld måste man enligt utskottets mening också beakta att våra offentliga finanser är starkt konjunktürkänsliga och att utrymmet för mer långtgående stimulansåtgärder är begränsat om förtroendet för överskottsmålet ska kunna upprätthållas.

¹ De euroländer som beräknas uppvisa störst underskott 2004 är Tyskland (-3,7 %), Frankrike (-3,8 %), Portugal (-3,8 %), Grekland (-3,2 %), Italien (-3,1 %) och Nederländerna (-3,1 %). Även andra stora OECD-medlemmar beräknas ha betydande underskott, t.ex. Storbritannien (-2,9 %), Japan (-7,1 %) och USA (-4,7 %). Det genomsnittliga underskottet i OECD uppgår till 3,6 %. (Källa: OECD Economic outlook.)

Ska man kunna bedriva en aktiv stabiliseringspolitik utan att underskotten blir för stora behövs en säkerhetsmarginal. Det är därför nödvändigt att budgetpolitiken utformas på ett sådant sätt att långsiktigt stabila statsfinanser vidmakthålls. Sunda offentliga finanser är en förutsättning för en hög och uthållig tillväxt och sysselsättning.

Enligt utskottets mening måste detta vara utgångspunkten för utskottets prövning av de olika budgetalternativen.

Utskottet övergår därmed till att pröva de alternativa budgetförslag som förts fram. Tidigare i detta betänkande har utskottet i avsnitt 2.1 översiktligt återgivit innehållet i oppositionspartiernas förslag. I det följande går utskottet igenom och analyserar de olika förslagen.

4.2 Utskottets bedömning av de olika budgetalternativen

Moderata samlingspartiet

Moderata samlingspartiets budgetpolitik som föreslås i *motion Fi231 (m)* kan sammanfattas i fyra punkter.

För det första måste skatterna sänkas för att få fler i arbete. Skatteförslagen är huvudsakligen inriktade på att minska marginaleffekterna för låg- och medelinkomsttagare, men motionärerna presenterar också andra förslag, t.ex. om fastighetsskatten, som påverkar beskattningen av hushållen.

För det andra måste transfereringssystemen stramas upp och försäkringsmässigheten öka. Stramare bidragssystem ökar arbetsutbudet, förbättrar ekonomins funktionssätt och bidrar till att minska den långsiktiga arbetslösheten, anser motionärerna.

För det tredje ska tryggheten öka genom förbättrad kvalitet inom de offentliga verksamheterna. Rättstryggheten, skolan, sjukvården och försvaret ska stärkas och avgiftsfinansieringen inom välfärden öka. Motionärerna accepterar regeringens förslag om resurstillskott till kommunerna på 7,5 miljarder kronor men anser att stöden i stället bör ges som generella bidrag. Sammantaget, hävdar motionärerna, tillförs de offentliga kärnverksamheterna mer än 20 miljarder kronor utöver regeringens förslag genom den moderata politiken.

För det fjärde måste företagsklimatet förbättras. Motionärerna föreslår att förmögenhetsskatten avvecklas, att reformering av 3:12-reglerna påskyndas och att villkoren för småföretagare förbättras. Beskattningen av näringslivet beräknas minska med ca 5 miljarder kronor när förslagen får full effekt.

Den enskilt särklassigt största åtgärden på skattesidan är ett arbetsavdrag som minskar de offentliga skatteinkomsterna med drygt 50 miljarder kronor. Arbetsavdraget leder till betydligt lägre marginaleffekter så att det blir avsevärt mycket bättre att leva på arbetsinkomster än att leva på bidrag.

De moderata skattesänkningarna beräknas nästa år uppgå till 48 miljarder kronor och får efter hand större genomslag och ökar 2007 till 58 miljarder kronor. Moderata samlingspartiet räknar också med att höja graden av egenfinansiering i arbetslöshetsförsäkringen och redovisar detta som en ökad inkomst. Sammantaget beräknas inkomsterna i det moderata budgetförslaget därmed minska med 38 miljarder kronor. Skattesänkningarna och de föreslagna utgiftsökningarna finansieras framför allt genom att bidragssystemen görs mindre generösa. I motionen räknar Moderata samlingspartiet med besparingar på ca 68 miljarder kronor och nya satsningar på 24 miljarder kronor. Sammantaget uppgår därmed utgiftsminskningarna till 44 miljarder kronor 2005. Av besparingarna hänför sig ca 22 miljarder kronor till sjuk- och föräldraförsäkringarna samt förtidspension, 8 miljarder kronor till arbetsmarknadspolitiken och arbetslöshetsersättningen, 6 miljarder kronor till bostadspolitiken samt 4 miljarder kronor till bistånd. Statsbudgetens utgifter förutsätts också kunna minska med 4 miljarder kronor genom minskad byråkrati samt med ca 2,5 miljarder kronor genom ändringar i läkemedelsförmånen.

De finansiella effekter som motionärernas förslag har på den konsoliderade offentliga sektorn kan sammanfattas på följande sätt för de kommande tre åren.

Tabell 4.1 Moderata samlingspartiets finansiella sparande i den offentliga sektorn 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
A Finansiellt sparande enligt budgetpropositionen	17	12	25
Regeringens finansiella sparande i % av BNP	0,6	0,4	0,9
B Moderaternas utgiftsminskningar, netto exkl. räntor	44	51	50
C Moderaternas ränteminskning	1	2	5
D Moderaternas skattesänkningar m.m., netto	-38	-46	-51
E <i>Samlad effekt av Moderaternas förslag (B+C+D)</i>	7	7	4
Moderaternas finansiella sparande (A+E)	24	19	29
Moderaternas finansiella sparande i % av BNP	0,9	0,7	1,0

Moderata samlingspartiet föreslår att utgiftstaket för staten ska fastställas till följande nivåer för de kommande tre åren.

Tabell 4.2 Moderata samlingspartiets utgiftstak för staten 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
Regeringens förslag till utgiftstak	870,0	907,0	943,0
Föreslagen förändring av takbegränsade utgifter	+12,4	+5,2	-1,0
Ändrad budgeteringsmarginal	+0,6	+0,8	+1,0
Moderaternas förslag till utgiftstak	883,0	913,0	943,0

Moderata samlingspartiet föreslår flera åtgärder som får effekt på kommunernas ekonomi, inte minst en rad skattesänkningar som försvagar kommunernas inkomster. Kommunerna hålls skadeslösa genom att det generella

statsbidraget räknas upp med ett lika stort belopp. De skattesänkningar som försvagar kommunernas skatteintäkter höjer alltså nivån på Moderata samlingspartiets förslag till utgiftstak för staten som därför är högre än regeringens både för 2005 och 2006, och samma som regeringens 2007. Bakom denna skenbara likhet med regeringens förslag ligger som framgått ovan betydande besparingar men också ökade utgifter till följd av att kommunerna kompenseras för minskade skatteintäkter av de moderata förslagen. Dessa ökade utgifter påverkar dock inte utgifterna för hela den offentliga sektorn utan räknas bort som en s.k. intern transaktion. Utgiftstaket för den offentliga sektorn ger således en mer korrekt bild av det moderata budgetalternativets effekt på utgifterna.

Tabell 4.3 Moderata samlingspartiets utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
Regeringens förslag till utgiftstak för offentlig sektor	1 330	1 389	1 439
M:s avvikelser för utgiftstaket för staten	+13	+6	±0
M:s avvikelser för kommunsektorn	±0	±0	±0
M:s avvikelser för interna transaktioner	-59	-58	-52
Moderaternas förslag till utgiftstak för offentlig sektor	1 285	1 336	1 386
Avvikelse från regeringen	-45	-53	-53

Finansutskottet gör följande bedömning av Moderata samlingspartiets budgetalternativ.

En tydlig strategi har styrutformningen av det moderata budgetalternativet. Skatter ska sänkas, och de ska finansieras med minskat ekonomiskt stöd. Det är en medvetet gjord prioritering att lägre skatter är viktigare än bidrag. Minskade bidrag ska också finansiera de nya åtaganden som Moderata samlingspartiet vill prioritera. Dit hör försvaret, vård, skola, ett extra barnbidrag för ensamstående, rättstrygghet och infrastrukturinvesteringar.

Sedan förra hösten har inriktningen på de moderata skattesänkningarna förändrats. Moderata samlingspartiet lägger förslag som syftar till att öka de ekonomiska skillnaderna mellan dem som arbetar, och andra grupper. Drivkrafterna för arbete kommer då att förbättras och arbetsutbudet öka vilket är tänkt att ge gynnsamma effekter på landets ekonomi i form av högre tillväxt och högre sysselsättning. Förslagen tar uttryckligt syfte på att minska marginaleffekterna och de har nu en något annorlunda fördelningspolitisk profil än tidigare. Den största skattesänkningen, arbetsavdraget, är i högre grad än tidigare riktat mot dem med låga eller medelhöga inkomster. Vissa skattesänkningar, t.ex. avskaffandet av värnskatten har Moderata samlingspartiet också valt att skjuta framåt i tiden.

De Moderata skattesänkningarna kommer liksom tidigare att ställa krav på fortsatta, mycket omfattande besparingar för att kunna finansieras. Denna finansiering sker till stor del genom nedskärningar av olika former av bidrag. Nedskärningarna i bidragssystemen är mycket kraftiga. Nästa år räknar motionärerna med att spara 15 miljarder kronor i sjukförsäkringen, drygt 8

miljarder kronor på arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, 5 miljarder kronor på förtidspensionerna, 2 miljarder kronor inom föräldraförsäkringen och 3,5 miljarder kronor genom slopade bostadsbidrag.

Ersättningsnivån i sjukförsäkringen ska sänkas till 75 %, och inom förtidspensionen till 60 %. Efter ett halvt års sjukskrivning ska ersättningsnivån för sjukpenningen automatiskt minska till 65 %. Dessutom ska en andra karensdag införas i sjukförsäkringen. Vidare vill Moderata samlingspartiet att den bidragsgrundande inkomsten (SGI) ska bestämmas med ledning av de 24 senaste månadernas inkomst och inte som i dag utifrån aktuell inkomst. Det senare innebär att bidragen i än högre grad kommer att försämrats för dem – främst yngre – som uppbär sjukpenning eller föräldrapenning och som ännu inte har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden. Personer som är sjuka drabbas även av andra moderata förslag. Så föreslås t.ex. att högkostnadsskyddet i den öppna vården inträder först när individen betalat 1 500 kr, att medborgarna får betala mer för läkemedel, samt att tandvårdsförsäkringen försämrats.

Försämringarna av högkostnadsskyddet, läkemedelssubventionerna och tandvårdsförsäkringen kan ses som en del i en bredare plan där avgifter ska spela en viktigare roll än i dag för finansieringen av de offentliga verksamheterna. I linje med detta föreslår motionärerna också höjd maxtaxa i förskolan. Moderata samlingspartiet räknar med att dessa avgifter ökar resurserna för vård och omsorg med nästan 5 miljarder kronor på kort sikt, men den stora besparingen inträder gradvis genom att efterfrågan minskar. Den stora besparingen åstadkoms alltså genom att färre personer söker sig till vården. Det är inte osannolikt, enligt utskottets uppfattning, att den moderata politiken leder till just detta, eftersom många personer helt enkelt inte kommer att ha råd att söka sjukvård, tandvård, eller köpa läkemedel. Särskilt inte när dessa högre avgifter i stor utsträckning ska betalas av samma personer som också drabbas av kraftigt sänkta ersättningsnivåer.

I arbetslöshetsförsäkringen vill Moderata samlingspartiet sänka ersättningsnivån till 75 %. Efter 100 dagar ska nivån dessutom sänkas ytterligare till 65 %. Man vill även höja de försäkrades egenavgift. Den exakta utformningen av det förslaget avser motionärerna att återkomma med.

Moderata samlingspartiet lägger förslag som syftar till att öka de ekonomiska skillnaderna mellan dem som arbetar, och andra grupper. Stora skattesänkningar tillfaller dem som har arbete, och stora besparingar drabbar dem som inte har. I sin iver att öka arbetsutbudet genom att öka skillnaderna mellan den arbetande delen av befolkningen och andra grupper går Moderata samlingspartiet mycket långt. Skillnaderna ökar onakligen kraftigt med motionärernas politik och en betydande del av detta beror på de mycket långtgående försämringarna av villkoren för sjuka, arbetslösa och föräldralediga som Moderata samlingspartiet föreslår.

Vem som ska stå för betalningen av de Moderata skattesänkningarna redovisas således tydligt. Det är de sjuka och arbetslösa som ska betala. Dessa personer får kraftigt sänkt och dessutom minskande ersättning, de

sjuka får en andra karensdag, de får försämrade sjukpenninggrundande inkomst och de tvingas samtidigt betala högre avgifter för vård och läkemedel. De moderata förslagen innebär en skarp uppdelning – friska personer som har ett arbete gynnas, medan sjuka och arbetslösa missgynnas.

Enligt utskottets mening kan man inte ersätta minskade eller avskaffade bidrag med sänkta skatter på detta lättvindiga sätt. Det som i Moderata samlingspartiets framställning ter sig som ett statsfinansiellt nollsummespel kan få mycket långtgående återverkningar för den enskilda individen. Detta framkommer inte minst när skattesänkningar i stor utsträckning förutsätts bli finansierade med besparingar i sådana trygghetssystem som a-kassan samt sjuk- och föräldraförsäkringen.

Motionärerna reflekterar själva över att försämringarna för de sjuka kan bli mycket stora, och skriver i motionen att man överväger att föreslå en undantagsregel från nedtrappningen av sjukersättningen för sådana fall där diagnoserna är entydiga, nedsättningen av arbetsförmågan uppenbar och sjukskrivningen kan ses som en del av den medicinska behandlingen. I klartext innebär det att Moderata samlingspartiet överväger ett system där den som är sjuk på riktigt inte ska behöva se sin ersättningsnivå nedtrappad, medan den som egentligen inte är sjuk men sjukskriven ändå ska få sin ersättning sänkt. Enligt utskottets mening är detta resonemang uttryck för en djupt cynisk inställning till de människor som av olika anledningar drabbats av sjukdom och nedsatt arbetsförmåga.

Utskottet anser att sådana kraftiga försämringar av villkoren för sjuka och arbetslösa som Moderata samlingspartiet föreslår är helt oacceptabla och avvisar bestämt en sådan politik.

Även det internationella biståndet får bära en väsentlig del av finansieringsbördan av de moderata skattesänkningarna. Motionärerna avvisar regeringens satsning på ökat bistånd och föreslår minskade utgifter på detta område med 3,7 miljarder kronor 2005 och hela 8,2 miljarder kronor 2007. Regeringens och samarbetspartiernas förslag till satsning på biståndet innebär att enprocentsmålet återupprättas, sedan det fick ge efter under den kraftiga budgetsaneringen under 1990-talet. Moderata samlingspartiet utmärker sig som det mest biståndsfientliga partiet och det enda som är direkt emot en återgång till enprocentsmålet. Utskottet anser att det är mycket viktigt att Sverige deltar aktivt och generöst i det globala biståndsarbetet och avvisar motionärernas förslag.

Motionärerna räknar också med att spara ca 8 miljarder kronor genom att låta den privata sektorn ta hand om ersättning för sjukfall beroende på trafikolyckor. Detta innebär en besparing för staten men ökade kostnader för de försäkrade. Motionärerna skissar med hjälp av underlag från privata försäkringsbolag på att trafikskadepremien kan behöva höjas med ungefär 50 % i genomsnitt vid en privatisering.

Som finansiering av sina skatteförslag avvisar Moderata samlingspartiet också regeringens satsning på arbetsmarknadspolitiska åtgärder och förslaget till friår, och tillgodoräknar sig därmed en besparing på sammanlagt

2,85 miljarder kronor. De 12 000 platserna som friåret avser är emellertid en del av de 20 000 platser som regeringens satsning omfattar. Motionärerna tillgodoräknar sig på så sätt besparingarna inom arbetsmarknadspolitiken två gånger.

Av skäl som angivits ovan avvisar utskottet Moderata samlingspartiets förslag till inriktning av budgetpolitiken.

Folkpartiet liberalerna

I *motion Fi232* redovisar Folkpartiet liberalerna en skattereform som tar sikte på att göra det mer lönsamt att arbeta, spara, investera och driva företag. För att göra arbete mer lönande vill motionärerna införa ett förvärvs-avdrag på sammanlagt ca 13 miljarder kronor med tyngdpunkten på låg- och medelinkomsttagare. Partiets förslag till ändringar i inkomstbeskattningen är inriktade på att återgå till principerna som bestämdes vid skattereformen och därmed begränsa marginalskatten till högst 50 %. Värns-katten avskaffas därför från 2006 och brytpunkten för statlig skatt räknas upp med de förväntade löneökningarna.

För att underlätta för småföretag att anställa föreslår Folkpartiet liberalerna också att arbetsgivaravgiften halveras för lönekostnader upp till 250 000 kr.

Dessutom vill Folkpartiet liberalerna sänka inkomstskatten för att kompensera för sitt förslag om höjd a-kasseavgift. Man vill även sänka skatten på hushållstjänster. Förmögenhetsskatten ska avvecklas under en fyraårsperiod och fastighetsskatten avskaffas gradvis. Vidare ska dubbelbeskattningen av aktier slopas och småföretagarnas s.k. 3:12-regler lindras. Enligt motionärerna leder partiets skatteförslag till att skatterna minskar med ca 23 miljarder kronor 2005.

Partiet föreslår också ökade satsningar på bl.a. bistånd, handikappade, rättsväsendet, infrastrukturen och familjestöd i form av ett barnkonto från 2007. Dessutom avvisar motionärerna regeringens förslag till sjuklönemodell där arbetsgivarna ges ett medfinansieringsansvar för 15 % av sjuklönekostnaderna efter den andra veckan. Motionärerna beräknar sina egna satsningar till drygt 7 miljarder kronor 2005.

Skattesänkningarna och satsningarna finansieras genom olika besparingar, däribland höjd egenavgift till a-kassan, neddragningar av arbetsmarknadspolitiken, en omläggning av trafikförsäkringen och ändringar i vuxenstudiestödet. Genom försäljning av statliga företag kan statsskulden amorteras, vilket även minskar utgifterna för statsskuld räntor. Folkpartiet liberalerna räknar också med att under 2005 kunna spara drygt 1 miljard kronor genom att inte tillåta att sparade anslagsmedel utnyttjas i samma utsträckning som regeringen räknat med.

De finansiella effekterna av Folkpartiet liberalernas budgetalternativ kan sammanfattas på följande sätt.

Tabell 4.4 Folkpartiet liberalernas finansiella sparande i den offentliga sektorn 2005–2007*Miljarder kronor*

	2005	2006	2007
A Finansiellt sparande enligt budgetpropositionen	17	12	25
Regeringens finansiella sparande i % av BNP	0,6	0,4	0,9
B Folkpartiets utgiftsminskningar, netto exkl. räntor	26	32	32
C Folkpartiets ränteminskning	1	5	8
D Folkpartiets skattesänkningar m.m., netto	-16	-22	-27
E <i>Samlad effekt av Folkpartiets förslag (B+C+D)</i>	<i>11</i>	<i>15</i>	<i>13</i>
Folkpartiets finansiella sparande (A+E)	28	27	38
Folkpartiets finansiella sparande i % av BNP	1,0	0,9	1,3

Nivån på Folkpartiet liberalernas förslag till utgiftstak för staten under de tre följande åren skiljer sig från regeringens på följande sätt.

Tabell 4.5 Folkpartiet liberalernas utgiftstak för staten 2005–2007*Miljarder kronor*

	2005	2006	2007
Regeringens förslag till utgiftstak	870,0	907,0	943,0
Föreslagen förändring av takbegränsade utgifter	-8,0	-13,2	-13,6
Ändrad budgeteringsmarginal	+15,0	+14,2	+7,6
Folkpartiets förslag till utgiftstak	877,0	908,0	937,0

Folkpartiet liberalernas förslag till utgiftstak för den offentliga sektorn framgår av efterföljande tabell.

Tabell 4.6 Folkpartiet liberalernas utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007*Miljarder kronor*

	2005	2006	2007
Regeringens förslag till utgiftstak för offentlig sektor	1 330	1 389	1 439
Fp:s avvikelse för utgiftstaket för staten	+7	+1	-6
Fp:s avvikelse för kommunsektorn	±0	±0	±0
Fp:s avvikelse för interna transaktioner	-14	-15	-13
Folkpartiets förslag till utgiftstak för offentlig sektor	1 323	1 375	1 420
Avvikelse från regeringen	-7	-14	-19

Finansutskottet gör följande bedömning av Folkpartiet liberalernas budgetalternativ.

Folkpartiet liberalerna har valt att prioritera de skattesänkningar man anser vara viktigast för att få fart på sysselsättningen och tillväxten. I detta syfte avskaffar man värnskatten, höjer brytpunkten för statlig inkomstskatt och inför ett förvärvsavdrag vid den kommunala inkomstbeskattningen.

Sammantaget föreslår Folkpartiet liberalerna skattesänkningarna och nya utgiftsåtaganden med ca 30 miljarder kronor 2005. Detta föreslås bli finansierat genom besparingar, effektiviseringar, avskaffande av vissa stöd som redovisas på statsbudgetens inkomstsida, genom att delar av regeringens förslag avvisas samt genom att verksamheter lyfts ut ur statsbudgeten för att i stället finansieras vid sidan av den.

Partiet vill överföra kostnaderna för trafikolycksfall från statsbudgeten till den obligatoriska trafikförsäkringen. Följden av ett sådant förslag blir emellertid att trafikförsäkringspremierna höjs eftersom det är bilisterna som med sina försäkringspremier får ta över de kostnader som avlastas statsbudgeten.

Folkpartiet liberalerna vill också höja egenavgifterna till a-kassan så att de täcker 35 % av kostnaderna. Då avlastas statsbudgeten kostnader men dessa förs i stället över på de försäkrade. I motsats till förslaget om de höjda trafikförsäkringspremierna anser Folkpartiet liberalerna att de försäkrade i detta fall ska kompenseras fullt ut för de höjda premierna genom i princip lika stora skattesänkningar.

Motionärerna ger emellertid inget besked om hur dessa skattesänkningar ska utformas för att motsvara avgiftshöjningen i de olika arbetslöshetskassorna som har skiftande avgiftsnivåer. Inte heller förklarar de hur denna administrativt långtgående förändring ska genomföras. Redan av dessa skäl är förslaget inte praktiskt genomförbart, åtminstone inte enligt det tidschema som Folkpartiet liberalerna förutsatt.

Av besparingarna på drygt 34 miljarder kronor som Folkpartiet liberalerna tillgodoräknar sig för 2005 är ca 14 miljarder kronor kostnader som lyfts ut ur statsbudgeten för arbetslöshetsförsäkringen som i stället finansieras med obligatoriska avgifter.

Motionärerna räknar också med att ett resurstillskott på 200 miljoner kronor till skattemyndigheterna och ändrade riktlinjer för deras arbete ska ge utdelning i form av ökade skatteinkomster på ca 2 miljarder kronor redan nästa år. Enligt utskottets mening är det osannolikt att ett förhållandevis blygsamt resurstillskott ska kunna ge ett så stort och snabbt budgetmässigt utbyte som motionärerna tillgodoräknar sig.

Redan nästa år räknar Folkpartiet liberalerna också med att kunna spara ca 18 miljarder kronor på arbetsmarknadspolitikens område, främst genom höjningen av egenavgiften till a-kassan men också genom en ny arbetsmarknadspolitik, lägre volym och mindre administration. Folkpartiet liberalerna vill t.ex. lägga ner AMS i sin nuvarande form och ersätta den med en mindre myndighet för rena myndighetsuppgifter och tillsyn. Arbetsförmedling och arbetsmarknadsåtgärder ska i stället kunna utföras av olika aktörer, både privata och ideella. Den arbetssökande ska få större möjligheter att själv, med hjälp av en omställningspeng, kunna köpa den utbildning han eller hon behöver. Hur denna omställning rent praktiskt ska kunna genomföras redan nästa år, och då leda till stora besparingar, framgår inte.

Folkpartiet liberalerna räknar med stora besparingar inom sjukförsäkringen, inte minst genom att s.k. finansiell samordning tillämpas i hela landet. Satsningar på rehabilitering leder enligt motionärerna både till att sjukpenningen och antalet nybeviljade förtidspensioner minskar med sammanlagt drygt 8 miljarder kronor under perioden 2005–2007, efter det att rehabiliteringskostnaderna räknats bort.

Nästa år tillgodoräknar sig Folkpartiet liberalerna också en besparing på ca 1 miljard kronor genom att minska posten Minskning av anslagsbehållningar. I sitt budgetförslag för 2005 räknar dock regeringen med att myndigheterna netto inte ska förbruka några anslagsbehållningar alls. Folkpartiet liberalernas förslag innebär alltså att vissa myndigheter inte ens ska få utnyttja de medel som anvisas för 2005. Vilka myndigheter som avses med denna besparing framgår inte av motionärernas förslag.

Motionärerna förstärker också statskassan genom att förbjuda kommunerna att bilda koncerner. Detta skulle öka de redovisade vinsterna i kommunala bolag så att ca 2 miljarder kronor tillfaller staten genom ökade skatteintäkter. Folkpartiet liberalerna anser därför att 2 miljarder kronor ska dras in från staten till kommunerna. Hur en sådan åtgärd skulle utformas framgår dock inte av motionen.

Folkpartiet liberalernas budgetalternativ har enligt utskottets mening en svagt underbyggd finansiering. Det innehåller få tydliga besparingsförslag som har förutsättning att kunna ge omedelbar utdelning och varaktigt finansiera nya utgiftsåtaganden och skattesänkningar. Mot de vagt formulerade besparingarna står inte bara partiets förslag till nya utgiftsåtaganden utan också flera tydligt formulerade skatteförslag, som redan nästa år väntas ge ett inkomstbortfall på ca 23 miljarder kronor.

Folkpartiet liberalerna riktar skarp kritik mot vad man anser vara fusk med budgetens redovisning och ondgör sig bl.a. över stöd som krediteras mottagarnas skattekonton. Enligt motionärerna borde alla sådana stöd redovisas som utgifter och ligga under utgiftstaket. I nästa andetag godtar dock motionärerna att både sysselsättningsstödet till kommunerna och sjöfartsstödet, på sammanlagt ca 9 miljarder kronor, redovisas på just detta sätt. Som utskottet ser saken finns det då två alternativ. Antingen anser inte Folkpartiet liberalerna, i strid med sina egna påståenden, att redovisningen innebär något fusk, eller också fuskar motionärerna själva. Utskottet har svårt att förstå denna inkonsekventa hållning.

Liksom i Folkpartiet liberalernas motion om budgetpolitiken i våras hävdar motionärerna att man föreslår ett saneringsprogram som stärker de statliga finanserna med ca 30 miljarder kronor på kort sikt och att förstärkningen på lång sikt blir än större. I våras ifrågasatte utskottet detta starkt. Därför ser nu utskottet med viss förvåning på att Folkpartiet liberalerna upprepar det grundlösa påståendet. Motionärerna räknar nämligen med att förslagen förstärker statens finanser med ca 11, 15 och 13 miljarder kronor åren 2005–2007. Till detta kommer, som utskottet visat i ovanstående bedömning av Folkpartiet liberalernas förslag, att flera av besparingarna sannolikt är generöst beräknade. Motionärerna föreslår helt enkelt inget saneringsprogram som förstärker statsfinanserna med 30 miljarder kronor.

Utskottet bedömer att Folkpartiet liberalernas budgetpolitik i själva verket skulle riskera att kraftigt försvaga de offentliga finanserna och skada det förtroende för budgetpolitiken som byggts upp sedan mitten 1990-talet.

Utskottet avvisar härmed Folkpartiet liberalernas förslag till riktlinjer för budgetpolitiken.

Kristdemokraterna

I *motion Fi233* pekar Kristdemokraterna ut sex områden som partiet ser som prioriterade för sina förslag till inriktning av den ekonomiska politiken. Dessa prioriteringar styr även utformningen av partiets budgetförslag. De sex prioriteringarna innebär att man vill skapa långsiktigt goda tillväxtförutsättningar genom ett bättre investerings- och företagarklimat. Man vill föra en skattepolitik för låg- och medelinkomsttagare. Valfriheten för barnfamiljer ses som en viktig fråga liksom pensionärernas ekonomiska situation. Satsningar på vård, omsorg och skola är också områden som bedöms angelägna liksom behovet av att återupprätta rättssamhället.

Kristdemokraterna vill reformera inkomstbeskattningen och föreslår i detta syfte att grundavdraget höjs för pensionärer och att ett förvärvsavdrag på 6 % införs vid den kommunala beskattningen. Vidare föreslås att värnskatten successivt avskaffas. Partiet vill också slopa fastighetsskatten och finansierar merparten av denna sänkning med höjd reavinstbeskattning och en kommunal fastighetsavgift. Förmögenhetsskatten avvecklas gradvis och arbetsgivaravgifterna sänks för mindre företag. Motionärerna föreslår också skattereduktion för köp av tjänster i det egna hemmet. För att stimulera byggande föreslår motionärerna även en skattereduktion som har samma effekt som en halvering av byggmomsen. Kristdemokraternas förslag till sänkta skatter på företagande, inkomster och boende beräknas 2005 uppgå till ca 29 miljarder kronor.

Kristdemokraterna räknar i sitt budgetalternativ med att statens, kommunernas och ålderspensionssystemets samlade utgifter inklusive statsskuldsvräntor kommer att minska med 35 miljarder kronor 2005.

De finansiella effekter som motionärernas förslag har på den konsoliderade offentliga sektorn kan med ledning av partiets egna uppgifter sammanfattas på följande sätt för de kommande tre åren.

Tabell 4.7 Kristdemokraternas finansiella sparande i den offentliga sektorn 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
A Finansiellt sparande enligt budgetpropositionen	17	12	25
Regeringens finansiella sparande i % av BNP	0,6	0,4	0,9
B Kristdemokraternas utgiftsminskningar, netto exkl. räntor	35	43	50
C Kristdemokraternas ränteminskning	2	6	9
D Kristdemokraternas skattesänkningar m.m., netto	-29	-36	-49
E <i>Samlad effekt av Kristdemokraternas förslag (B+C+D)</i>	7	13	10
Kristdemokraternas finansiella sparande (A+E)	24	25	35
Kristdemokraternas finansiella sparande i % av BNP	0,9	0,9	1,2

I motionen framhåller Kristdemokraterna att partiets krav på balans på en lägre nivå ligger fast. I överensstämmelse med denna uppfattning redovisar partiet ett utgiftstak för staten som för de tre följande åren är 20, 27 respektive 48 miljarder kronor lägre än regeringens förslag.

Tabell 4.8 Kristdemokraternas utgiftstak för staten 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
Regeringens förslag till utgiftstak	870,0	907,0	943,0
Föreslagen förändring av takbegränsade utgifter	-34,9	-43,1	-49,6
Ändrad budgeteringsmarginal	+14,9	+16,1	+1,6
Kristdemokraternas förslag till utgiftstak	850,0	880,0	895,0

Kristdemokraternas förslag till utgiftstak för den offentliga sektorn skiljer sig från regeringens på följande sätt.

Tabell 4.9 Kristdemokraternas utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
Regeringens förslag till utgiftstak för offentlig sektor	1 330	1 389	1 439
K.d:s avvikelse för utgiftstaket för staten	-20	-27	-48
K.d:s avvikelse för kommunsektorn	±0	+2	±0
K.d:s avvikelse för interna transaktioner	±0	±0	±0
Kristdemokraternas förslag till utgiftstak för offentlig sektor	1 311	1 364	1 391
Avvikelse från regeringen	-19	-25	-48

Finansutskottet gör följande bedömning av Kristdemokraternas budgetalternativ.

Ett framträdande inslag i det kristdemokratiska budgetalternativet är att merparten av de föreslagna skattesänkningarna i slutändan finansieras med olika typer av obligatoriska avgifter, snarlika en skatt. Även flera av partiets utgiftsminskningar motsvaras av ökade avgifter för medborgarna. Kristdemokraterna säger att de slopar fastighetsskatten, men ungefär 60 % av denna skattesänkning tas omedelbart tillbaka som en kommunal avgift. Kostnaderna för trafikolycksfall minskar budgetens utgifter men ska finansieras genom obligatoriska avgifter. En annan stor besparing i Kristdemokraternas förslag är ökad självfinansiering av arbetslöshetsförsäkringen, vilket återigen innebär att individen får betala en betydligt högre avgift.

Värt att notera är att två av de förslag till nya avgifter som ingår i Kristdemokraternas budgetalternativ definitionsmässigt betraktas som en skatt i nationalräkenskaperna. Det gäller den kommunala fastighetsavgiften och egenavgiften till den obligatoriska arbetslöshetsförsäkringen. Kristdemokraternas eget budgetalternativ påverkar således i endast begränsad utsträckning det skattetryck man säger sig vilja sänka.

En utgiftsminskning på drygt 18 miljarder kronor genomförs på utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Ungefär 15 miljarder av denna minskning beror på förslaget att kommunerna ska få rätt att ta ut en fastighetsavgift. Detta höjer kommunernas inkomster och statsbidragen minskas

därför i motsvarande mån. Kommunernas utgifter minskar inte till följd av detta förslag utan besparingen är bara en borttagen överföring från staten till kommunerna. Någon verklig utgiftsminskning är det inte fråga om.

Kristdemokraterna håller fast vid sitt tidigare redovisade krav på balans på lägre nivå, och i enlighet med detta synsätt lägger man fram ett förslag till statsbudget vars omslutning är lägre än regeringens. I detta budgetalternativ är under de tre närmaste åren de statliga utgiftstaken mellan 20 och 48 miljarder kronor lägre än med regeringens förslag. Men den lägre omslutningen förklaras till stor del av att motionärerna i strid med budgetlagens (1996:1059) anda valt att nettoredovisa utgifter på statsbudgetens inkomstsida.

Kristdemokraterna presenterar nämligen i motionen flera förslag som kraftigt försvagar kommunernas inkomster. I enlighet med finansieringsprincipen ska kommunerna normalt kompenseras för sådana förändringar genom höjda statsbidrag. Kristdemokraterna väljer emellertid att redovisa kompensationen till kommunerna som minskade intäkter på statsbudgetens inkomstsida på inkomsttitel 1111 *Fysiska personers inkomstskatt*. I Kristdemokraternas budgetalternativ kommer statsbudgetens omslutning då att minska med lika stora belopp.

Om Kristdemokraterna i stället hade följt gängse praxis och redovisat samtliga överföringar till kommunerna på utgiftsområde 25 skulle partiets ram för detta utgiftsområde, liksom taket för de statliga utgifterna, behövt höjas med ca 13 miljarder kronor 2005. Utskottet har flera gånger tidigare kritiserat Kristdemokraterna för detta förfarande eftersom det inte tillgodoser budgetlagens krav på att statens inkomster och utgifter ska redovisas brutto på statsbudgeten så att transaktionerna till och från kommunsektorn framgår tydligt. Stabiliteten i statsfinanserna främjas inte heller av att nettoredovisade inkomster och utgifter skenbart begränsar budgetomslutningen.

Till saken hör att även Moderata samlingspartiet och Folkpartiet liberalerna föreslår att ett förvärvsavgdrag ska införas vid den kommunala beskattningen, men i motsats till Kristdemokraterna kompenserar de kommunerna för skattebortfallet genom att höja det generella statsbidraget till kommuner. Skenbart får Kristdemokraterna därigenom en lägre budgetomslutning än dessa båda partier för ett snarlikt förslag.

Normalt skulle denna skillnad försvinna om man jämför partiernas utgifter för den offentliga sektorn, och inte bara för staten. Det förhållandet att partierna kompenserar kommunerna för skattebortfall på olika sätt har ju egentligen ingen effekt på de samlade utgifterna eftersom det är överföringarna mellan staten och kommunerna som påverkas, inte de samlade offentliga utgifterna. Kristdemokraterna låter emellertid hela minskningen av statens utgifter slå igenom som utgiftsminskningar för den offentliga sektorn. Innebörden är att Kristdemokraterna i sin motion felaktigt redovisar en för låg nivå på den offentliga sektorns utgifter.

Nuvarande utveckling med rekordhöga ohälsotal, där alltfler ska försörjas av allt färre måste brytas. Ett trendbrott är nödvändigt skriver motionärerna. Partiet föreslår att det ska ske genom en ny och samordnad rehabiliteringsförsäkring som ska träda i kraft den 1 januari 2005.

Utskottet noterar att motionärerna räknar med stora effekter av sina förslag. Totalt satsar de nästa år 2,8 miljarder kronor och räknar med att detta ska leda till kostnadsminskningar med 3,3 miljarder kronor 2005, 8,8 miljarder 2006 och 13,5 miljarder kronor 2007. Varje satsad krona ska redan första året ge närmare 20 % i avkastning. I motionen åberopas Rehabiliteringsutredningens (SOU 2000:78) bedömningar, men inte ens i det sammanhanget räknade man med att en satsning på rehabilitering skulle leda till nettobesparingar första året. Utredningens kalkyler har dessutom ifrågasatts. Självklart måste ambitionen vara att en ökad satsning på rehabilitering ska leda till att många tidigare sjuka åter kan börja arbeta och ge ett positivt bidrag till samhällsutvecklingen. Man måste emellertid samtidigt vara medveten om att vissa typer av sjukdomar inte är rehabiliteringsbara. Ska rehabiliteringen bli verkningsfull måste den dessutom sättas in på ett tidigt stadium, enligt vissa bedömningar senast den åttonde veckan efter insjuknandet. Dessa och andra liknande omständigheter talar för att det inte är självklart att varje rehabiliteringsinsats leder till ett positivt utbyte. Tvärtom kan utbytet bli mer begränsat, i synnerhet inledningsvis. Det finns helt enkelt inga storskaliga försök som ger stöd för den ena eller den andra uppfattningen. Enligt utskottets mening är det därför inte rimligt att, på det sätt Kristdemokraterna gör, överdriva de möjliga besparingar som kan komma ut av en omfattande satsning på rehabilitering.

Utöver satsningen på en rehabiliteringsförsäkring förutsätter Kristdemokraterna att man redan den 1 januari nästa år ska kunna lyfta över kostnaderna för trafikolycksfall från sjukförsäkringen till den obligatoriska trafikförsäkringen och på så sätt minska belastningen på statsbudgeten med 4,2 miljarder kronor. Trafikanterna får därmed ta på sig kostnaden för denna budgetavlastning i form av ökade premier.

Motionärerna föreslår dessutom att föräldrapenning, sjukersättning och arbetslöshetsersättning i fortsättningen ska beräknas med ledning av de två senaste årens genomsnittsinkomst i stället för, som i dag, den aktuella inkomsten. Dessa ändringar räknar Kristdemokraterna med ska kunna genomföras redan vid årsskiftet, och tillgodoräknar sig för nästa år en besparing på ca 3 miljarder kronor. Förslaget är som utskottet ser det inte enbart en teknisk omläggning av försäkringen. Ett nytt SGI grundat på en historisk inkomst får också långtgående fördelningspolitiska konsekvenser om man inte bygger in skyddsbestämmelser för exempelvis dem som nyligen har trätt in på arbetsmarknaden.

Kristdemokraterna anser också att arbetslöshetsförsäkringen ska reformeras och omvandlas till en obligatorisk försäkring som till en tredjedel finansieras med avgifter. Motionärerna räknar med att utgifterna därmed kan minskas med närmare 7 miljarder kronor 2005, pengar som därmed ska betalas som obligatoriska avgifter i stället för skatt.

Kristdemokraternas förslag till avveckling av den statliga fastighetsskatten får återverkningar även på statsbidragen till kommuner. Enligt den finansieringslösning som redovisas i motionen ska nämligen det generella statsbidraget till primärkommuner minskas med ett belopp som för varje enskild kommun motsvarar 2 600 kr per småhus och 800 kr per lägenhet i kommunen. På snarlikt sätt ska kommunens statsbidrag också minskas med hänsyn till befintliga kommersiella lokaler och industrilokaler. I gengäld ska kommunerna ges rätt att ta ut en kommunal avgift på *högst* dessa belopp för bostadshus och företagslokaler. Lösningen innebär att de kommuner som väljer att inte ta ut full avgift själva får svara för mellanskillnaden.

Den innebär också – förutsatt att full avgift tas ut – att ett stort antal småhusägare kommer att drabbas av ökade kostnader jämfört med nuvarande regler. Maximalt avgiftsuttag motsvarar nämligen ett taxeringsvärde på 260 000 kr, och enligt fastighetstaxeringen 2002 fanns det drygt 364 000 småhus med lägre taxeringsvärden. Förslagets negativa effekter för denna grupp förstärks av att reavinstbeskattningen av bostäder förutsätts bli höjd till 30 %.

Enligt finansutskottets mening utmärks Kristdemokraternas budgetalternativ av en svagt underbyggd finansiering. Regeländringar som syftar till att öka utgifter och minska skatter är sålunda tämligen väl specificerade medan regeländringar avsedda att minska utgifter eller öka inkomster ofta är mycket otydliga. Skarpt formulerade budgetförsvagningar förutsätts bli finansierade med vagt formulerade besparingar som i några fall framstår som praktiskt ogenomförbara. Kristdemokraterna vill med sina skattesänkningar främja tillväxten, men eftersom de lägre skatterna i stor utsträckning växlas mot nya obligatoriska avgifter snarlika en skatt har förslagen inga omedelbara tillväxtbefrämjande effekter.

Av de skäl som här redovisats avvisar utskottet Kristdemokraternas förslag till inriktning av budgetpolitiken.

Centerpartiet

Centerpartiets budgetförslag är bl.a. inriktat på att stärka det regionala och kommunala självstyret. Beslutsmakten måste på ett bättre sätt kopplas samman med beskattningsrätten, hävdar motionärerna som med sin inkomstskattereform vill vidga basen för kommunernas skatteunderlag. I motionen uppges att partiets inkomstskatteförslag sänker skatten med 73 miljarder kronor 2005 samtidigt som kommunernas skattebas ökar med 54 miljarder kronor.

Det startas för få företag i dag anser motionärerna. För att förbättra företagsklimatet för små och medelstora företag vill Centerpartiet gradvis avskaffa förmögenhetsskatten, reformera den s.k. 3:12-reglerna, stärka tillgången till riskkapital och införa en sjuklönemodell som är fördelaktig för mindre företag.

Under den närmaste fyraårsperioden vill Centerpartiet genomföra en familjepolitisk reform som inkluderar ett fördubblat barnbidrag och man vill införa en skattereduktion för hushållsnära tjänster. Rättsväsendet måste förstärkas och polisen ges ökade resurser.

Arbetsmarknadspolitiken behöver individanpassas och utsättas för konkurrens från andra aktörer vilket gör det möjligt för den arbetssökande att ställa högre krav på åtgärder av hög kvalitet.

Skattesänkningarna och utgiftsökningarna finansieras främst genom att Centerpartiet räknar med att partiets förslag till satsning på rehabilitering ska leda till färre sjukskrivningar, genom ökad egenfinansiering av a-kassan, effektivare arbetsmarknadspolitik och ett nytt, för den enskilde mindre förmånligt sätt att beräkna den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI).

Med ledning av de uppgifter som Centerpartiet redovisar kan de finansiella effekterna av partiets förslag beräknas på följande sätt.

Tabell 4.10 Centerpartiets finansiella sparande i den offentliga sektorn 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
A Finansiellt sparande enligt budgetpropositionen	17	12	25
Regeringens finansiella sparande i % av BNP	0,6	0,4	0,9
B Centerpartiets utgiftsminskningar, netto exkl. räntor	32	36	34
C Centerpartiets ränteminskning	1	4	7
D Centerpartiets skattesänkningar m.m., netto	-27	-28	-30
E <i>Samlad effekt av Centerpartiets förslag (B+C+D)</i>	<i>7</i>	<i>12</i>	<i>11</i>
Centerpartiets finansiella sparande (A+E)	24	24	36
Centerpartiets finansiella sparande i % av BNP	0,9	0,9	1,2

Centerpartiets förslag till ändrad inkomstbeskattning får till följd att kommunernas skatteunderlag ökar, vilket i enlighet med finansieringsprincipen minskar behovet av kompenserande statsbidrag. I Centerpartiets budgetalternativ minskar statsbidragen till kommunerna med hela 54 miljarder kronor 2005 till följd av denna reglering. Denna minskning bidrar till att Centerpartiet föreslår ett utgiftstak för staten som är betydligt lägre än regeringens.

Tabell 4.11 Centerpartiets utgiftstak för staten 2005–2007*Miljarder kronor*

	2005	2006	2007
Regeringens förslag till utgiftstak	870,0	907,0	943,0
Föreslagen förändring av takbegränsade utgifter	-46,4	-53,3	-59,3
Ändrad budgeteringsmarginal	+2,4	+4,3	+9,3
Centerpartiets förslag till utgiftstak	826,0	858,0	893,0

Centerpartiets förslag till utgiftstak för den offentliga sektorn skiljer sig från regeringens på följande sätt.

Tabell 4.12 Centerpartiets utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007*Miljarder kronor*

	2005	2006	2007
Regeringens förslag till utgiftstak för offentlig sektor	1 330	1 389	1 439
C:s avvikelse för utgiftstaket för staten	-44	-49	-50
C:s avvikelse för kommunsektorn	+26	+26	+26
C:s avvikelse för interna transaktioner	-31	-30	-21
Centerpartiets förslag till utgiftstak för offentlig sektor	1 281	1 336	1 394
Avvikelse från regeringen	-49	-53	-45

Finansutskottet gör följande bedömning av Centerpartiets budgetalternativ.

Centerpartiet vill med sitt budgetförslag, *motion Fi234 (c)*, minska statsfinansernas konjunkturkänslighet och räknar med att man ska uppnå detta med sina åtgärder för ökad tillväxt, sin inkomstskattereform, sitt krav på statlig budgetbalans och en minskad statsskuld.

De förslag som Centerpartiet redovisar ger enligt partiets egna beräkningar ett utgiftstak för staten som under de tre närmaste åren är 44, 49 respektive 50 miljarder kronor lägre än förslagen i budgetpropositionen. Inget annat parti föreslår så låga utgiftstak. Det är främst Centerpartiets inkomstskatteförslag men också partiets förslag till utgiftsminskningar inom sjukförsäkringens och arbetsmarknadspolitikens område som förklarar denna avvikelse.

För 2005 föreslår nämligen Centerpartiet att grundavdraget slopas helt för att i stället ersättas av en statligt finansierad skattereduktion på 9 000 kr för alla. Slopas grundavdraget kommer kommunernas skatteinkomster att öka. Partiets förslag att ersätta nuvarande skatteavdrag med skattereduktioner breddar på snarligt sätt kommunernas skattebas. I enlighet med finansieringsprincipen reglerar Centerpartiet de ökade skatteinkomsterna genom att minska statsbidraget till kommuner med ett lika stort belopp. Kortsiktigt påverkas alltså inte kommunernas ekonomi. En minskning av ett villkorslöst givet statsbidrag ersätts av en lika stor ökning av skatteinkomster.

För statens del leder bidragsminskningen till att de takbegränsade utgifterna minskar, vilket sänker nivån på utgiftstaket. Eftersom de föreslagna skattereduktionerna belastar statsbudgetens inkomstsida kommer statsbudge-

tens omslutning att minska. Den offentliga sektorns finanser påverkas däremot inte eftersom det i princip endast är frågan om en omfördelning mellan två delsektorer.

Ett av syftena med Centerpartiets förslag är att åstadkomma en sådan omfördelning. Man vill nämligen stärka kommunernas och landstingens självbestämmande genom – som partiet uttrycker det – tydliga och stabila skattebaser. Ett annat syfte är att man vill sänka skatten för främst låginkomsttagare. Även om dessa båda syften i sig ter sig lovvärda är den föreslagna skatteomläggningen inte problemfri. Utskottet reste även hösten 2003 flera invändningar.

Som motionärerna själva framhåller ger förslaget om att ersätta nuvarande grundavdrag med en skattereduktion ungefär samma skattelindring som ett grundavdrag på 30 000 kr. Finns inget grundavdrag måste i princip alla med inkomst av ge deklarerat, således även de som i dag har inkomster understigande nuvarande grundavdrag och som därför är befriade från denna skyldighet. I annat fall kan inte rätt nivå på skattereduktionen beräknas. Trots sin skenbara enkelhet är förslaget därför administrativt svårhanterligt och leder till ökat krångel för många medborgare samt en ökad belastning på skattemyndigheterna. Den grupp som i dag är undantagen från deklareringsplikt på grund av alltför låga löneinkomster och som med Centerpartiets förslag skulle bli skyldig att lämna deklarerat har av budgetkontoret beräknats uppgå till 320 000 personer 2004. Utskottet vill för sin del inte medverka till att deklareringsplikten utökas för dem som uppstår enbart obetydliga löneinkomster.

Att ersätta avdrag med skattereduktioner kan i vissa situationer också ge orimliga effekter för de skattskyldiga, eftersom intäkterna då kommer att beskattas enligt en princip och de kostnader som svarar mot intäkterna att behandlas enligt en annan. Skatteutskottet avråder därför från sådana lösningar. I sitt yttrande (SkU1y) skriver skatteutskottet följande.

En övergång till skattereduktioner när det gäller avdrag som syftar till att bestämma en nettointkomst i en förvärvskälla bör enligt utskottets mening undvikas. Att behandla intäkter och kostnader i en förvärvskälla efter olika principer kan ge upphov till kraftiga variationer i det reella skatteuttaget. I en verksamhet med förhållandevis hög andel kostnader kan utfallet pendla mellan nollskatt och ett skatteuttag på 100 % av den verkliga inkomsten. Även om skattereduktioner i många fall kan vara en praktisk och enkel metod att uppnå en likabehandling är utskottet inte berett att tillstyrka den generella användning av metoden som nu föreslås.

Finansutskottet gör inte någon annan bedömning än skatteutskottet i denna fråga.

Om ett generellt statsbidrag ersätts av ett ökat kommunalt skatteunderlag leder detta till att skillnaderna i utdebitering mellan olika kommuner förstärks på ett inte önskvärt sätt för de enskilda. Finansutskottet kritiserade även i budgetbetänkandet förra hösten Centerpartiets förslag av denna anledning. Utskottet skrev:

Om nuvarande grundavdrag och andra typer av avdrag ersätts av skattereduktioner kommer de skattskyldigas kommunalt beskattningsbara inkomster att öka. Den föreslagna skatteomläggningen blir då förmånligast för dem som bor i lågskattekommuner, medan de i högskattekommuner kommer sämre ut. Vid en årsinkomst på 180 000 kr blir utbytet av Centerpartiets skatteomläggning närmare 1 600 kr högre för den som bor i en lågskattekommun som Kävlinge i stället för i en högskattekommun som Ragunda. Vid inkomstnivån 300 000 kr blir skillnaden närmare 1 400 kr och vid 600 000 kr i årsinkomst ökar skillnaden till 2 150 kr.

Utskottet finner det inte önskvärt att man på detta sätt förstärker skillnaden i regionala betingelser för invånarna i olika kommuner, i synnerhet inte som högskattekommunerna är koncentrerade till glesbygdsområden i Norrland och sydöstra Götaland medan lågskattekommunerna företrädesvis återfinns i Storstockholmsområdet och i ett bälte ned mot sydvästra och södra Götaland.

Sänkningen av statlig skatt finansieras i princip genom utgiftsminskningar på fyra utgiftsområden. Inom utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* minskas utgiftsramen nästa år med ca 14 miljarder kronor. Bakom denna minskning ligger dock främst tekniska faktorer. Regleringen med anledning av omläggningen av inkomstbeskattningen minskar bidragen till kommunerna med 54 miljarder kronor. Å andra sidan ökar utgifterna med 26 miljarder kronor till följd av att Centerpartiet ändrar redovisningen av inkomstutjämningen. Utgifterna ökar också av att utgifter för bl.a. maxtaxa i barnomsorgen och personalförstärkningar inom skolan och barnomsorgen flyttas från utgiftsområde 16, Utbildning och universitetsforskning samt ett antal regleringar av andra skatteförslag. Minskningen av bidragen till kommunerna är därför i realiteten inte någon besparing.

Inom utgiftsområde 16 minskar utgifterna med ca 5 miljarder kronor 2005. Detta är emellertid inte heller någon verklig besparing utan beror på ovan nämnda överflyttningar till kommunbidragen.

Frånräknat de tekniska effekterna av redovisningen gentemot kommunerna räknar Centerpartiet med besparingar på ca 32 miljarder kronor under 2005. Dessa görs till största delen inom utgiftsområdena 10 *Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp* och 13 *Arbetsmarknad*.

På utgiftsområde 10 räknar motionärerna med att minska utgifterna med ca 8,5 miljarder kronor 2005, en besparing som sedan ökar till 11,5 miljarder kronor 2007. Det är bl.a. genom finansiell samordning mellan arbetsförmedlingen, försäkringskassan, socialtjänsten m.fl. samt ökade satsningar på rehabilitering som besparingarna ska åstadkommas. Centern föreslår en satsning på rehabilitering som uppgår till 2,6 miljarder kronor 2005 och ökar till 2,9 miljarder kronor 2007. Utgifterna måste därför minska brutto med drygt 11 miljarder kronor 2005. Att beräkna sådana besparingar redan nästa år ter sig för utskottet mer som fromma förhoppningar än som realistiskt beräknade besparingar.

På utgiftsområde 13 *Arbetsmarknad* räknar Centerpartiet med att nästa år kunna minska utgifterna med hela 19 miljarder kronor vilket motsvarar mer än 27 % av den ram som regeringen fört upp i sitt budgetförslag för 2005.

Centerpartiet vill att arbetsmarknadspolitiken i större utsträckning än i dag ska ta hänsyn till individuella behov. Men arbetsförmedlingarna måste också konkurrensutsättas. På så sätt kan den arbetssökande ställa högre krav på insatser av god kvalitet anser motionärerna. Centern minskar av sådana skäl resurserna för köp av arbetsmarknadspolitiska program med 2,2 miljarder kronor vilket i princip innebär en halvering av anslaget. På det arbetsmarknadspolitiska området vill Centerpartiet dessutom redan nästa år begränsa Arbetsmarknadsverkets förvaltningsanslag med 500 miljoner kronor. Detta anslag är i budgetpropositionen uppfört med 4,8 miljarder kronor och täcker såväl verkets centrala som dess regionala och lokala organisation. Motionärernas förslag innebär att medelstillelningen på detta anslag i ett steg begränsas med 10 %. Enligt finansutskottets mening kan en så omfattande minskning av anslaget inte förenas med en ambition att begränsa arbetslösheten och höja kvaliteten på de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna.

Motionärerna räknar vidare med att nästa år kunna minska belastningen på anslag 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* med totalt 16,7 miljarder kronor. En del av utgiftsminskningen består av den ökade egenfinansieringen av a-kassan som Centerpartiet står bakom. Genom att höja graden av egenfinansiering till en tredjedel redan från årsskiftet räknar motionärerna med att minska statsbudgetens utgifter med 6,3 miljarder kronor. För individen innebär detta dock ingen lättnad eftersom finansieringen görs genom en avgift i stället för genom skatten. Genom att sänka ersättningsnivån till 78 % och beräkna den bidragsgrundande inkomsten på genomsnittsinkomsten under de 24 senaste månaderna i stället för aktuell inkomst räknar Centern partiet med att kunna spara ytterligare 4,5 miljarder kronor nästa år. Det kan noteras att Centern i sin budgetmotion hösten 2003 lämnade samma förslag och då räknade med en besparing på 2,2 miljarder kronor. Hur samma åtgärd nu plötsligt kan ge dubbelt så stor effekt på statsbudgetens utgifter framgår inte av motionärernas förslag.

Utöver dessa besparingar räknar motionärerna med att utgifterna ska minska kraftigt genom att arbetslösheten minskar. Sammantaget minskas därmed utgifterna för arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd med 16,7 miljarder kronor.

Liksom i våras föreslår motionärerna en sjuklönemodell som uppges vara anpassad till mindre företag, där antalet sjukdagar som arbetsgivaren finansierar är detsamma som antalet anställda, dock inte mer än 30. Utskottet anser att Centerpartiets förslag till sjuklönemodell har stora brister. Ett företag med 30 anställda har i Centerns modell sjuklöneansvar för 30 dagar, dvs. dubbelt så länge som i den modell som regeringen nyligen föreslagit. I regeringens förslag finns ett medfinansieringsansvar för 15 % av sjuklönen även efter två veckor samt regler som begränsar arbetsgivarnas samlade ansvar för sjukskrivningskostnaderna. Hur stora kostnaderna för företagen blir beror på sjukskrivningarnas sammansättning och längd. I företag med mellan 15 och 30 anställda kan kostnaderna mycket väl bli högre med Centerns modell än med regeringens. Vidare har den av Center-

partiet föreslagna sjuklöne modellen den egenskapen att den höjer marginalkostnaden för att anställa. Om ett företag med t.ex. 10 medarbetare anställer ytterligare en, så får företaget sjukpenningansvar, dels för 11 dagar för den sist anställda, dels för den elfte dagen för övriga 10 anställda. Sjukpenningansvaret ökar alltså med sammanlagt 21 dagar i detta exempel. För ett företag med 29 anställda som anställer en till, ökar sjuklöneansvaret med hela 60 dagar. Utskottet avvisar en sådan modell.

Utskottet anser att Centerpartiets förslag till skattesänkningar och nya utgiftsåtaganden i många fall har en svagt underbyggd finansiering som tycks bygga på ett inte ringa mått av önsketänkande. Finansieras skattesänkningarna på detta sätt riskerar man snabbt att stabiliteten i statsfinanserna urholkas.

Utskottet avvisar mot denna bakgrund Centerpartiets förslag till inriktning av budgetpolitiken.

Vissa gemensamma förslag från oppositionspartierna

Försäljningar av företag

Med delvis skilda motiv återkommer de fyra borgerliga partierna till sina tidigare flera gånger framförda krav på att statliga företag ska säljas ut i stor omfattning under de närmaste åren. Försäljningsinkomsterna ska i första hand användas för att amortera på statsskulden. Partierna tillgodoräknar sig försäljningsinkomster under de tre närmaste åren som varierar mellan 130 och 175 miljarder kronor. Mest långtgående planer har Kristdemokraterna och Folkpartiet liberalerna.

Partierna förutsätter alltså att det ska vara möjligt att redan nästa år avyttra statlig egendom för mellan 30 och 50 miljarder kronor, och under de båda följande åren fortsätta med än mer omfattande försäljningar. Som jämförelse kan nämnas att regeringen i sina budgetförslag schablonmässigt alltid räknar med att inkomsterna från företagsförsäljningar varje år ska uppgå till 15 miljarder kronor. I praktiken har dock inga större företagsförsäljningar genomförts sedan 2000.

Ett gemensamt syfte med privatiseringarna tycks vara att man vill påskynda amorteringen av statsskulden för att minska utgifterna för statskuldsräntor. En låg statsskuld ökar stabiliteten i statsfinanserna, hävdar man. Men genom att ensidigt inrikta sitt intresse på bruttoskulden, blundar man för att man samtidigt gör sig av med räntabla tillgångar som är en del av den statliga förmögenheten. Försäljningar av statliga aktier innebär att staten byter en finansiell tillgång mot en annan. Detta byte gör staten varken rikare eller fattigare och den offentliga sektorns nettoförmögenhet påverkas inte.

Effekten på det finansiella sparandet är alls inte självklar. Statsskuldsräntorna sjunker rimligtvis om statsskulden amorteras, men samtidigt avhänder sig staten tillgångar som ger inkomster till statskassan. Nettoeffekten av

dessa förändringar avgörs bl.a. av ränteläget och hur framgångsrika de aktuella företagen är. Det är inte givet om staten vinner eller förlorar på försäljningen vad gäller effekten på det finansiella sparandet.

Försäljningar som används till amortering av statsskulden leder till att statens skuld blir mindre, och likaså tillgångarna. Varken statens eller den offentliga sektorns nettoförmögenhet påverkas, och effekten på det finansiella sparandet är osäker. Utskottet har för sin del svårt att se hur en sådan åtgärd skulle kunna skapa ett ökat utrymme för finanspolitiska stimulanser i lågkonjunktur.

Om man dessutom oavsett utvecklingen på aktiemarknaden varje år ska få in ett visst belopp i försäljningsinkomster, finns det en uppenbar risk för att man tvingas sälja värdefulla tillgångar till kraftiga underpriser, vilket i sin tur tvingar fram ytterligare försäljningar för att uppställda mål ska kunna nås.

Skulle å andra sidan de fyra partierna välja att senarelägga sina försäljningar, kan de inte tillgodoräkna sig de betydande räntevinster som är in-tecknade i respektive budgetalternativ. Utan dessa räntevinster försvagas partiernas budgetalternativ i motsvarande utsträckning. Utgångspunkten för en privatisering måste självklart vara att den ska vara näringspolitiskt motiverad och att den ska genomföras vid en tidpunkt då utbytet blir så gynnsamt som möjligt för ägaren, dvs. staten.

Ökad egenfinansiering av arbetslöshetsersättningen

Ett annat gemensamt och flera gånger framfört förslag gäller att öka in-slaget av egenfinansiering av arbetslöshetsförsäkringen. Partiernas lösningar skiljer sig åt, men gemensamt är att de redan nästa år vill höja egenavgiften till arbetslöshetsförsäkringen så att den motsvarar ca en tredjedel av försäkringens kostnader. De försäkrade ska alltså själva få svara för en del av kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen, vilket automatiskt urholkar värdet av de skattesänkningar som de fyra partierna samtidigt utlovar.

Arbetsmarknadsutskottet avvisar i sitt yttrande (2004/05:AU1y) oppositionens förslag till alternativ finansiering av arbetslöshetsersättningen. Arbetsmarknadsutskottet skriver i det sammanhanget följande.

De stora besparingarna görs i oppositionens förslag genom förändringar i finansieringen av arbetslöshetsersättningen och aktivitetsstödet. I stora drag är de bärande idéerna sänkta ersättningsnivåer, ökad egenfinansiering och nya modeller för att räkna fram den inkomst som ersättningen ska baseras på. Graden av precisering varierar mellan förslagen, men de måste betraktas som skisser snarare än färdiga alternativ till dagens system. Trots att oppositionens förslag har många gemensamma drag, exempelvis egenfinansieringsgraden, varierar uppgiven besparingseffekt med 8 miljarder kronor, eller 12 % av anslaget storlek. Denna stora skillnad kan bara delvis förklaras med information som ges i motionerna. Några partier preciserar inte om det avser en egenfinansieringsgrad i varje arbetslöshetskassa för sig eller om det avser en egenfinansieringsgrad i hela systemet. Skillnaden mellan systemen är dramatisk på individnivå. Vidare är de olika modellerna för att

beräkna ersättningsgrundande inkomst vagt beskrivna. Gemensamt för modellerna är dock att de ger lägre ersättningsgrundande inkomst än dagens system.

Utskottet har tidigare i samband med yttranden till finansutskottet diskuterat olika alternativ till finansiering av arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Utskottet ställer sig lika kritiskt till de nu framförda förslagen som till tidigare förslag.

- Förslagen utgör inte praktiskt tillämpbara alternativ till dagens system.
- Om den enskilde kompenseras genom sänkt inkomstskatt kommer statsbudgetens minskade utgifter att bytas ut mot minskade intäkter. Därmed kommer ett möjligt utrymme för reformer att begränsas.
- Grupper med liten risk för arbetslöshet kommer att avstå från försäkring för att de anser sig inte behöva den.
- Ekonomiskt svaga grupper kommer att avstå från försäkringen för att de inte anser sig ha råd.
- Om försäkringen är obligatorisk kan den mycket väl komma att ses som en skatt och ingen skillnad kommer att upplevas mot dagens system.

Även tidigare har arbetsmarknadsutskottet avvisat förslag som i stort är desamma som nu framförs av oppositionspartierna. I sitt yttrande till finansutskottet vid behandlingen av budgeten hösten 2003 skrev arbetsmarknadsutskottet följande.

Arbetsmarknadsutskottet är lika kritiskt som tidigare mot en ökad egenfinansiering av denna storlek. Skälen är flera och har i förra årets yttrande till finansutskottet över ramarna angetts på följande sätt.

Det är fråga om en kraftigt höjd insats för den enskilde, som kan bli särskilt betungande i ett svagt arbetsmarknadsläge med hög arbetslöshet. Förslagen har dessutom den bristen att den enskilde och hans eller hennes fackliga organisation inte på samma sätt som i nuvarande system får anledning att ta ansvar för löneutvecklingen inom den egna kassans område. Ett system som bygger på avgifter som anknyter till en i förväg okänd kostnad framstår dessutom som administrativt krångligt.

Man måste också betänka att så kraftigt ökade insatser som det skulle vara fråga om säkerligen skulle påverka människors vilja att vara försäkrade, allra helst sådana grupper som löper liten risk att bli arbetslösa. Om försäkringen samtidigt skulle vara obligatorisk skulle den höjda egeninsatsen säkerligen av många i praktiken uppfattas som en ren skattehöjning.

Oavsett invändningarna i sak ser arbetsmarknadsutskottet det som helt orealistiskt att förslagen skulle kunna genomföras så snabbt att de får genomslag på budgeten redan under nästa år. Det är fråga om genomgripande systemförändringar som skulle kräva lagändringar och administrativa anpassningar. Enligt utskottets mening får de i fp-, kd- och c-motionerna skisserade finansieringssystemen mer ses som tankemodeller än som faktiska besparingar under de närmaste budgetåren. Även förslaget i Moderaternas motion bör avvisas eftersom även det leder till oacceptabelt höga avgifter. Det har dessutom en fördelningspolitiskt tveksam konstruktion med tanke på att avgiften skulle vara avdragsgill.

Finansutskottet delar arbetsmarknadsutskottets uppfattning. Självklart går det att ändra avgiftsättningen, men med tanke på att arbetslöshetsförsäkringen i dag administreras av ett fyrtiotal fristående arbetslöshetskassor med stora skillnader i arbetslöshet och med olika nivåer på medlemsavgifter kräver en omläggning av detta slag rimlig tid av förberedelse. Det handlar om

genomgripande systemförändringar som förutsätter lagändringar och administrativa anpassningar, vilket medför att det är helt orealistiskt att räkna med att en sådan förändring skulle kunna minska belastningen på statsbudgeten annat än på några års sikt.

Ett vanligt argument för en ökad egenfinansiering är att ett ökat kostnadsansvar verkar återhållande på löneavtal i en bransch. Höga löneökningar leder till ökad arbetslöshet, vilket slår igenom på de försäkrades avgifter i den egna a-kassan. Partiernas förslag gör emellertid ingen åtskillnad mellan de olika a-kassorna och skapar således inte motivation för att ta ansvar för löneutvecklingen inom den egna kassans område. Som utskottet ser det finns ingen anledning att på detta sätt lyfta ut en kostnad från statsbudgeten för att i stället låta de förvärvsarbetande svara för finansieringen med obligatoriska avgifter, som är mycket lika en skatt.

Finansieringen

De fyra borgerliga partierna räknar med att den offentliga sektorns inkomster under 2007 sänks med mellan 27 och 51 miljarder kronor. Till allra största del utgörs detta av skattesänkningar. Moderata samlingspartiet och Kristdemokraterna redovisar de mest omfattande skattesänkningarna medan Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet redovisar något mer modesta förslag. Ett gemensamt drag är att de föreslagna skattesänkningarna i allmänhet är tydligt redovisade medan deras tilltänkta finansiering i många fall är både otydlig och svagt underbyggd. Finansieringen ligger till största delen på två utgiftsområden, nämligen utgiftsområdena 10 *Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp* samt utgiftsområde 13 *Arbetsmarknad*.

Tabell 4.13 Finansieringen av oppositionspartiernas skattesänkningar 2007

Miljarder kronor

	m	fp	kd	c
Skattesänkningar m.m. för offentlig sektor	51	27	49	30
Utgiftsminskningar på Uo10	22	10	16	12
Utgiftsminskningar på Uo13	10	18	13	18
<i>Utgiftsminskningar på Uo10 och 13</i>				
<i>i procent av inkomstminskningarna</i>	<i>63</i>	<i>104</i>	<i>59</i>	<i>100</i>

Skattesänkningarna avser i första hand inkomstbeskattningen och är i de flesta fall tekniskt möjliga att genomföra med tämligen kort varsel. Besparingsförslagen däremot framstår många gånger som helt orealistiska särskilt i det korta perspektivet eftersom man för att kunna förverkliga dem först måste utforma detaljregler, anpassa administrationen och ge berörda rimlig tid att anpassa sig till de nya förutsättningarna. Med en sådan svag finansiering riskerar statsfinanserna återigen att snabbt försvagas.

Oppositionspartierna når inte sina egna mål

Ännu ett gemensamt drag för de fyra oppositionspartierna är att man redan i sina förslag till budgetpolitik räknar med att missa sina egna mål. Oppositionspartierna riktar stundtals skarp kritik mot regeringen för att denna inte uppnår målet om 2 % överskott i de offentliga finanserna. Samtidigt föreslår samtliga fyra oppositionspartier mål för budgetpolitiken som ställer än högre krav på stramhet än regeringens mål. Inget av partierna lever emellertid upp till sina egna krav. Tre partier, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet föreslår mål om balans i statens finansiella sparande över konjunkturcykeln. Moderata samlingspartiet förespråkar ett mål för den offentliga skuldens utveckling men använder saldomål för staten som ett medel att uppnå skuldmålet. Inget av partierna förmår emellertid prestera en budgetpolitik som är tillräckligt stram för att uppnå sina egna mål.

Moderata samlingspartiet beräknar att deras mål att den offentliga sektorns bruttoskuld ska vara nere på 40 % av BNP om fem år kommer att nås om saldot för statsfinanserna uppgår till -0,6; -0,1 respektive 0,7 % av BNP för åren 2005–2007 och föreslår därför att saldomålen för staten fastställs till dessa nivåer. Enligt motionärerna innebär dessa saldon att överskottet i den offentliga sektorn därmed kommer att uppgå till 2,2; 2,4 respektive 3,0 % under de tre åren. Längre fram i motionen redovisas effekterna för de offentliga finanserna av den egna politiken och motionärerna uppger att förslagen förstärker det offentliga saldot med 7, 7 respektive 4 miljarder kronor. Detta ger ett finansiellt sparande som uppgår till 0,9; 0,7 och 1,0 % av BNP för 2005–2007. Det saknas därmed 1,3; 1,7 respektive 2,0 % av BNP i sal doförstärkning för att motionärerna ska nå sina mål. Det som i själva verket ska leda till att budgetmålen nås är en kraftig förstärkning av sysselsättningen som motionärerna anser följer av deras politik. Motionärerna räknar med att sysselsättningen på längre sikt stiger med drygt 4,5 % vilket leder till att det finansiella sparandet förbättras med 2,3 % av BNP. Moderata samlingspartiet framhåller att deras budgetförslag är statistiskt beräknat och inte bygger på s.k. dynamiska effekter. Utskottet kan emellertid konstatera att det krävs mycket stora sysselsättningseffekter för att motionärerna ska kunna nå sina budgetpolitiska mål.

Folkpartiet liberalerna förespråkar också ett balansmål för statens finansiella sparande. Någon sådan balans uppnår dock inte motionärerna. Folkpartiet liberalerna beräknar att det finansiella sparandet i staten med deras politik skulle uppvisa underskott med 1,3; 1,3 respektive 0,8 % av BNP åren 2005–2007, dvs. långt ifrån den målsatta balansen. Motionärerna är väl medvetna om att balansen inte uppnås under dessa tre år och hänvisar till åren bortom denna period. Då skulle det behövas ett överskott i statens finanser på motsvarande 1,8 % av BNP i ett par år, vilket enligt motionärerna skulle vara möjligt att uppnå utan drastiska omkastningar i den ekonomiska politiken. För att nå ett överskott på 1,8 % krävs dock en förstärkning av statens finansiella sparande efter 2007 på 2,6 % av BNP, vilket

i runda tal motsvarar 77 miljarder kronor. En sådan åtstramning av statens finanser innebär naturligtvis att mycket dramatiska åtgärder i form av besparingar eller skattechöjningar måste genomföras. Utskottet anser att det är oansvarigt av motionärerna att vifta bort detta med ett enkelt påstående om att det kan åstadkommas utan drastiska omkastningar i den ekonomiska politiken.

Kristdemokraterna förespråkar att statens finansiella sparande ska vara i balans över konjunkturcykeln samt att statsskulden bör minska till 40 % av BNP senast 2007 och därefter fortsätta att minska. Den sammanlagda effekten på det finansiella sparandet uppgår enligt Kristdemokraternas egen redovisning till en förstärkning med 7,4; 12,5 respektive 9,5 miljarder kronor åren 2005–2007. Det innebär att statens finansiella sparande i Kristdemokraternas förslag uppvisar underskott med ca 1,5; 1,3 och 0,9 % av BNP under de tre åren. Motionärernas förslag uppvisar alltså enligt deras egna siffror en betydande avvikelse från det egna målet.

Även Centerpartiet vill att statens finanser ska vara i balans över konjunkturcykeln och att statsskulden ska minska till 40 % av BNP om än i lägre takt än vad Moderata samlingspartiet och Kristdemokraterna förordar. Inte heller Centerpartiet förmår dock uppfylla sina egna mål. Motionärerna föreslår åtgärder som enligt deras egen redovisning förstärker det finansiella sparandet med ca 7, 12 och 11 miljarder kronor under 2005–2007. Detta innebär att statens finansiella sparande uppvisar underskott på 1,5; 1,3 respektive 0,8 % av BNP, dvs. långt ifrån balans under dessa tre år.

De fyra oppositionspartierna väjer inte för starka ord när de påstår att regeringen tappat kontrollen över de offentliga finanserna. Just därför framstår det som ett extra stort problem för oppositionspartiernas trovärdighet att inget av dem lägger fram ett budgetalternativ där de angivna målen och effekterna av deras egna förslag hänger ihop. Samtliga oppositionspartier missar, enligt sina egna beräkningar, grovt sina egna mål.

Lägger man därtill att beräkningarna av många besparingsförslag, som utskottet tidigare visat, sannolikt är orealistiska och i viss mån bygger på rent önsketänkande, skulle det verkliga budgetutfallet enligt utskottets bedömning i många fall bli betydligt sämre än vad partierna själva uppger om förslagen genomfördes. En budgetpolitik upplagd efter sådana riktlinjer skulle riskera att snabbt undergräva det förtroende för de offentliga finanserna som mödosamt byggts upp sedan mitten av 1990-talet.

Effekter för kommunerna ...

Stödet till kommunerna ändras fr.o.m. 2005 med stora belopp. I 2004 års ekonomiska vårproposition beräknades ramen för utgiftsområde 25, Allmänna bidrag till kommuner, för 2005 till 84,0 miljarder kronor. I Budgetpropositionen för 2005 beräknas samma ram till 57,5 miljarder kronor, dvs. 26,5 miljarder mindre. Denna förändring visar sig dock vid en närmare granskning vara av teknisk natur.

Bidragen till kommunerna påverkas t.ex. av regleringar mellan staten och kommunerna som görs i syfte att neutralisera effekter på kommunernas ekonomi av olika skatteförslag. Ramen för utgiftsområdet påverkas också av att utgifter omförs mellan utgiftsområdena 16, Utbildning och universitetsforskning och 25 Allmänna bidrag till kommuner. Sådana omföringar görs t.ex. av den riktade satsningen för ökad lärartäthet i skolan. Från 2005 sker dessutom en stor omläggning av redovisningen av bidragen till kommunerna till följd av det nya utjämningsystem som riksdagen nyligen fattade beslut om (bet. 2004/05:FiU7). Förändringen innebär bl.a. att anslaget för utjämningsbidrag och inkomsttöln för utjämningsavgiften nettoredo visas på statsbudgetens utgiftssida. Därför justeras ramen för utgiftsområde 25 ned med 26,3 miljarder kronor.

När alla dessa tekniska effekter rensats bort framkommer att de ramar för utgiftsområde 25 som föreslås i budgetpropositionen precis motsvarar dem som beräknades i vårpropositionen.

Tabell 4.14 Utgiftsområde 25, Allmänna bidrag till kommuner

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
Ram enligt 2004 års vårproposition	84,0	88,7	88,7
Regleringar	0,8	0,8	0,8
Omföringar till och från Uo16	-1,0	-0,2	0,9
Överföring av sysselsättningsstöd från inkomstsidan	0,0	0,0	7,0
Nettoredo visning av utjämningsystemet	-26,3	-26,3	-26,3
Ram enligt budgetpropositionen för 2005	57,5	63,0	71,1

Anm. Någon ram för 2007 angavs inte i 2004 års ekonomiska vårproposition. Beräkningen för 2007 utgår därför från 2006 års utgiftsram.

Stödet till kommunerna via utgiftssidan har alltså varken ökat eller minskat sedan 2004 års ekonomiska vårproposition. Kommunerna får i stället ett betydande resurstillskott i form av ett sysselsättningsstöd som uppgår till 7,5 miljarder kronor 2005 och 7 miljarder kronor 2006 och redovisas som en nedsättning av statens skatteinkomster. För 2005 innefattar tillskottet även kompensation till trafikhuvudmännen för den höjda dieselskatten. (Utskottet återkommer till denna fråga i betänkandet som avser statsbidragen till kommunerna, bet. 2004/05:FiU3).

Från och med 2007 överförs tillskottet till utgiftssidan vilket förklarar ökningen av ramen mellan 2006 och 2007. Resurstillskottet till kommunerna ligger således kvar hela perioden, men tekniken för stödet ändras 2007.

... av oppositionspartiernas förslag

Bidragen till kommunerna varierar kraftigt mellan partierna. Detta ger dock inte en rättvisande bild av hur respektive partis politik egentligen påverkar kommunernas resurser, utan beror till största delen på den tekniska utformningen av en mängd förslag. Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet liberalerna föreslår alla skattesänkningar som minskar kom-

munernas inkomster. Som kompensation för detta får kommunerna ökade bidrag av Moderata samlingspartiet och Folkpartiet liberalerna, medan Kristdemokraterna i stället netto redovisar på statsbudgetens inkomstsida. Centerpartiets skatteförslag verkar i motsatt riktning, dvs. kommunerna får lägre bidrag från staten för att uppväga ökade skatteinkomster.

Partierna gör också överföringar mellan kommunbidragen och andra delar av statsbudgeten. Det kan gälla t.ex. medel som avser skolan eller förskolan vilka redovisas antingen som kommunbidrag eller under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, eller kostnaderna för assistansersättning där ansvaret kan vara statligt eller kommunalt.

Ett gemensamt förslag från de fyra oppositionspartierna är en vårdgaranti, för vilken man anvisar 2 miljarder kronor 2005 och 1,5 miljarder kronor 2006. Denna utgiftsökning återfinns på utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. I stället avvisar alla fyra partier regeringens satsning på vårdgaranti samt de tidigare anvisade resurserna för ökad tillgänglighet i vården vilka tillsammans uppgår till knappt 2 miljarder kronor 2005 och redovisas som ett bidrag till kommunerna.

I detta avsnitt, som bygger på ett underlag från riksdagens utredningstjänst, görs ett försök att bedöma hur oppositionspartiernas politik påverkar resurserna till kommunsektorn.

Moderata samlingspartiet

Moderata samlingspartiet skriver i sin motion att kommunerna med deras politik får ett tillskott netto, utöver det som regeringen föreslår, som uppgår till 1,1; 1,7 och 2,2 miljarder kronor åren 2005–2007, alltså ett sammanlagt tillskott på 5 miljarder kronor.

Ramen för utgiftsområde 25 för nästa år är 55,6 miljarder kronor högre i Moderata samlingspartiets förslag än i regeringens. Av denna ökning förklaras ca 52 miljarder kronor av rent tekniska faktorer. Det föreslagna arbetsavdraget kompenseras med drygt 50 miljarder kronor, och övriga effekter av skatteförslagen kompenseras med knappt 5 miljarder kronor i ytterligare bidrag. Å andra sidan minskar statsbidragen med 1,9 miljarder kronor då motionärerna vill överföra ansvaret för assistansersättningen till staten.

Partiets förslag till vårdsatsning som redovisas under utgiftsområde 9, innehåller en nationell vårdgaranti, åtgärder för kvalitetssäkring och vissa andra satsningar. Sammantagna innebär dessa att vårdsektorn tillförs ca 3,6; 3,4 respektive 2,8 miljarder kronor 2005–2007. Motionärerna avvisar samtidigt regeringens förslag till vårdgaranti samt medlen för tillgänglighet inom vården, vilka för 2005 uppgår till knappt 2 miljarder kronor.

Vidare föreslår motionärerna att maxtaxan inom barnomsorgen ska höjas och minskar därför bidragen till kommunerna med 1,3 miljarder kronor. Detta är neutralt för kommunernas ekonomi under förutsättning att de höjer avgifterna för barnomsorgen. I annat fall innebär förslaget en neddragning.

Moderata samlingspartiet minskar kommunernas resurser genom att dra bort 0,5 miljarder kronor från anslaget för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting.

Bidragen till kommunerna ökar genom ett tillskott som ges till kommunerna som en förstärkning av utjämningsystemet. Detta tillskott är emellertid bara en förändring av redovisningen. Moderata samlingspartiet accepterar det tillskott på 7,5 miljarder kronor som regeringen ger i form av sysselsättningsstöd via statsbudgetens inkomstsida, men anser att stödet i stället ska redovisas som ett bidrag på utgiftsområdet. En sådan förändring har dock ingen reell effekt på kommunernas resurser.

Folkpartiet liberalerna

Folkpartiet liberalerna föreslår att bidragen till kommunerna höjs med 15,5 miljarder kronor för 2005. Liksom Moderata samlingspartiet kompenserar Folkpartiet liberalerna kommunerna för skattebortfall genom att höja bidragen. Denna höjning uppgår till ca 18 miljarder kronor 2005 och är alltså större än den samlade ramhöjningen. I likhet med övriga oppositionspartier avvisar Folkpartiet liberalerna regeringens satsning på vårdgaranti och ökad tillgänglighet och föreslår i stället en egen vårdgaranti för motsvarande belopp men redovisad på utgiftsområde 9.

Motionärerna föreslår en minskning av bidragen till kommunerna med ca 600 miljoner kronor genom att anslag 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* avvecklas med undantag för den del av anslaget som avser hivpreventiva åtgärder.

På budgetens utgiftssida innebär Folkpartiet liberalernas förslag därmed en viss, men ändå begränsad minskning av kommunernas resurser. Folkpartiet liberalerna har dock ett förslag som tar sikte på att kommunerna, genom att bilda koncerner av sina olika bolag, undandrar staten ca 2 miljarder kronor per år i skatt. Motionärerna anser därför att dessa pengar dras in från kommunerna men väljer att redovisa detta som en ökning av statens skatteinkomster och inte som minskade bidrag till kommunerna. Oavsett hur man väljer att se på denna sakfråga så innebär motionärernas förslag att kommunernas resurser krymper med 2 miljarder kronor för vilka det inte utgår någon kompensation.

Sammantaget bedömer utskottet att Folkpartiet liberalernas förslag leder till minskade resurser för kommunsektorn med ca 2,5 miljarder kronor per år.

Kristdemokraterna

Kristdemokraterna hävdar i sin budgetmotion att kommunerna får ett resurstillskott på 4,2 miljarder kronor under de kommande två åren. I motionen hänvisas till ökad satsning på psykiatri, bidrag för deltidstaxor i förskolan och ett kommunalt vårdnadsbidrag.

Om man gör en enkel summering av dessa tillskott över de *tre* närmaste åren når man förvisso beloppet 4,2 miljarder kronor. För psykiatri anvisas 925 miljoner, för deltidstaxorna i förskolan anvisas 750 miljoner och för ett

kommunalt vårdnadsbidrag anvisas 2,5 miljarder kronor. En sådan beräkning ger dock en missvisande bild av Kristdemokraternas politik visavi kommunerna.

Minskningen av ramen för utgiftsområde 25 på sammanlagt 18,6 miljarder kronor nästa år beror till största delen även i Kristdemokraternas fall på tekniska faktorer. Kompensationen till kommunerna för skattebortfall ger här inga ökade anslag eftersom Kristdemokraterna nettoredovisar dessa på inkomsttitel 1111 Fysiska personers inkomstskatt. Om denna kompensation i stället hade redovisats på ett tydligare sätt, dvs. som ökade bidrag, skulle bidragen till kommunerna i stället varit 12,6; 16,6 respektive 19,6 miljarder kronor högre åren 2005–2007. Minskningen av ramen beror i stället på motionärernas förslag att ge kommunerna rätt att ta ut en fastighetsavgift. För att neutralisera detta minskar motionärerna bidragen med ca 15 miljarder kronor per år, vilket alltså i princip inte har någon effekt på kommunernas resurser.

Beträffande vårdgarantin tillför Kristdemokraterna 2 miljarder kronor 2005 och 1,5 miljarder kronor 2006. Samtidigt tar man bort regeringens vårdstatsningar på sammanlagt 1,9 miljarder kronor 2005 och 1,8 miljarder kronor 2006 och 2007. Från 2007 innebär detta således en neddragning av kommunernas resurser med 1,8 miljarder kronor.

Kristdemokraterna föreslår också att en andra karensdag införs. Detta ger kommunerna lägre sjuklönekostnader men samtidigt lägre skatteinkomster. För att neutralisera den samlade effekten drar Kristdemokraterna ner bidragen med 600 miljoner kronor. Samtidigt föreslår motionärerna att inbesparade sjuklöner ska dras in till staten genom en höjning av arbetsgivaravgiften med 0,3 procentenheter, vilket försämrar kommunernas ekonomi med ca 1 miljard kronor. Kommunerna får alltså betala tillbaka de lägre sjuklönerna till staten två gånger.

Kristdemokraterna räknar med att deras politik kommer att leda till minskade utbetalningar av socialbidrag och drar därför ned stödet till kommunerna med 0,3; 1,1 respektive 1,3 miljarder kronor. Att bedöma effekterna på socialbidraget är mycket vanskligt och neddragningen ter sig för utskottet snarast som en förhoppning. Den är i realiteten en minskning av kommunernas resurser.

Motionärerna nämner också sin satsning på ett kommunalt vårdnadsbidrag med 1,5 miljarder kronor 2006 och 1 miljard kronor 2007. Detta uppvägs dock med råge av att Kristdemokraterna inte vill behålla den kostnadsfria förskolan för arbetslösa. Det motionärerna kallar en satsning är i själva verket en ideologiskt motiverad omprioritering inom familjepolitiken till förmån för dem som önskar vara hemma med sina barn och till nackdel för arbetslösa som vill få del av den kommunala barnomsorgen.

Utskottet bedömer att Kristdemokraternas politik inte alls innebär något resurstillskott till kommunerna på 4,2 miljarder kronor, utan i stället innebär en väsentlig minskning av kommunernas resurser de kommande tre åren.

Centerpartiet

Centerpartiet föreslår liksom Kristdemokraterna betydligt lägre bidrag till kommunerna än regeringen. Bakom denna minskning ligger även i Centerns fall tekniska faktorer, men av annorlunda slag än övriga partiers. Centerpartiets inkomstskattereform innebär att kommunerna får ökade skatteintäkter med ca 53 miljarder kronor. Av den anledningen minskar Centern sina bidrag till kommunerna med motsvarande belopp. Centerpartiet gör dessutom stora överföringar från utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Man överför bl.a. medel för maxtaxan i barnomsorgen och personalförstärkningar i skolan och förskolan som ett led i strategin att övergå från öronmärkta till generella bidrag.

Eftersom Centern avvisar förslaget till förändringar i utjämningssystemet väljer man att redovisa på det gamla sättet, dvs. bruttoredovisa inkomstutjämnings. Av denna anledning höjer Centerpartiet bidragen till kommunerna med 26 miljarder kronor per år. Detta har ingen betydelse för kommunernas resurser eftersom bruttoredovisningen också innebär att deras utgifter ökar med samma belopp.

Centerpartiet anser, liksom Moderata samlingspartiet, att de 7,5 miljarder kronor som regeringen ger som ett sysselsättningsstöd i stället ska ges som ett generellt statsbidrag. Ramen höjs därför med detta belopp 2005 och 2006, utan att det påverkar kommunernas resurser.

Motionärerna föreslår liksom övriga oppositionspartier en vårdgaranti samtidigt som man avvisar regeringens tillskott till vården på i stort sett samma belopp, 2 miljarder kronor. Under 2007, när motionärernas eget vårdgarantiförslag inte beräknas kosta något, drar Centern dock inte in regeringens föreslagna medel.

Bidraget till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting reduceras med 650 miljoner kronor varje år.

Utskottet bedömer sammantaget att Centerpartiets förslag innebär att kommunerna får en minskning av sina resurser med ca en halv miljard kronor per år under perioden 2005–2007.

Budgetpropositionen

Finanspolitikens främsta uppgift är att lägga grunden för uthållig och hög tillväxt och full sysselsättning genom att upprätthålla sunda offentliga finanser. Utan starka offentliga finanser finns det risk för att varje lågkonjunktur tvingar fram stora nedskärningar som försämrar tryggheten. Två övergripande mål styr regeringens budgetpolitik: överskottsmålet för de offentliga finanserna och utgiftstaket för staten.

Utgiftstaken ska klaras. Budgeteringsmarginalerna är dock små för både 2004 och 2005. Regeringen avser därför att vidta utgiftsbegränsande åtgärder för de båda åren genom att begränsa myndigheternas möjligheter att använda sitt anslagssparande.

Överskottsmålet ligger fast. Om den ekonomiska utvecklingen sker snabbare än vad som nu förutses kommer regeringen att föreslå ett höjt överskottsmål för 2005. Det är också en utgångspunkt för regeringen att utgiftstaken för 2007 och 2008, som kommer att föreslås hösten 2005, ska vara på en nivå som är förenlig med överskottsmålet för de offentliga finanserna.

Trots den goda tillväxten 2004 har sysselsättningen utvecklats svagt. Det är därför nödvändigt att utnyttja den uppåtgående konjunkturen till att varaktigt höja sysselsättningen. Regeringen föreslår en rad åtgärder som gynnar tillväxten, stimulerar sysselsättningen och minskar arbetslösheten. Arbetsmarknadspolitiken intensifieras, kommuner och landsting ges ett kraftigt resurstillskott och forskningen ges utökade resurser. På skattesidan fortsätter den gröna skatteväxlingen med höjda skatter på miljöskadlig verksamhet och sänkta skatter på arbete. Inkomstskatterna sänks genom fortsatt kompensation för den allmänna pensionsavgiften. Arvs- och gåvoskatten avvecklas, och skattevillkoren för småföretag förbättras.

Nivåerna på utgiftstaken för 2005 och 2006 föreslås i propositionen bli fastställda till 870 respektive 907 miljarder kronor. För 2007 lämnar regeringen inget skarpt förslag till utgiftstak utan presenterar i stället en preliminär beräkning.

Utgiftstaken för de närmaste åren beräknas få följande sammansättning.

Tabell 4.15 Regeringens utgiftstak för staten 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
Summa utgiftsområden exkl. statsskulsräntor	699,2	718,2	738,1
Minskning av anslagsbehållningar	0,0	6,1	2,7
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeter	170,6	181,3	192,1
<i>Takbegränsade utgifter</i>	<i>869,8</i>	<i>905,6</i>	<i>933,0</i>
Budgeteringsmarginal	0,2	1,4	10,0
Utgiftstak för staten	870,0	907,0	943,0

Regeringen beräknar utgiftstaken för den konsoliderade offentliga sektorn till följande nivåer.

Tabell 4.16 Regeringens utgiftstak för den offentliga sektorn 2005–2007

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
Utgiftstak för staten inkl. ålderspensionssystemet	870	907	943
Den kommunala sektorn	597	622	644
Interna transaktioner	-136	-140	-148
Utgiftstak för den offentliga sektorn	1 330	1 389	1 439
<i>procent av BNP</i>	<i>49,5</i>	<i>49,3</i>	<i>48,8</i>

Finansutskottet vill i anslutning till detta framhålla följande.

Regeringens budgetpolitik har resulterat i att de offentliga finanserna snabbt förbättrats. På mindre än ett decennium har väldiga underskott vänts i stora överskott som snabbt minskat de skulder det offentliga tidigare dragit på sig.

I mitten av 1990-talet genomförde regeringen ett omfattande konsolideringsprogram med vars hjälp balansen i den offentliga sektorn kunde återställas på ett fördelningspolitiskt godtagbart sätt. Balansen var återställd redan 1998, och de offentliga finanserna fortsatte därefter att stärkas. Fastlagda utgiftstak har hållits och uppställda saldomål har fram till konjunkturavmattningen 2002 överträffats med bred marginal. I år beräknas överskottet i de offentliga finanserna uppgå till 0,7 % och denna nivå upprätthålls i grova drag under hela perioden fram till 2007.

Överskottet i de offentliga finanserna finns huvudsakligen i pensionssystemet medan statsbudgeten uppvisar underskott. I år beräknas underskottet uppgå till ca 64 miljarder kronor. Statsskulden ökar därför i nominella termer men fortsätter trots detta att minska som andel av BNP. Mellan 2004 och 2007 beräknas statsskulden minska från 48,7 till 46,4 % av BNP. Utgiftstakets andel av BNP är relativt konstant under perioden och ligger på ca 32 %.

Även i ett internationellt perspektiv är Sveriges offentliga finanser starka. Medan flertalet EU-länder redovisar underskott – som i flera fall är större än stabilitetspakten tillåter – kan Sverige fortsatt uppvisa överskott i de offentliga finanserna.

Överskotten är dock små, och budgeteringsmarginalerna likaså. Utrymmet för nya reformer, vare sig dessa består av ökade utgifter eller sänkta skatter, är därför utomordentligt begränsat.

Regeringens budgetpolitik är inriktad på att säkerställa att uppställda saldomål och utgiftstak hålls, att stärka Sveriges långsiktiga tillväxtförutsättningar samt att nå målen om 80 % reguljär sysselsättning. Utskottet ser denna budgetpolitik som en naturlig fortsättning av de gångna årens ansvarsfullt förda politik. Den har enligt utskottets mening goda förutsättningar att främja fortsatt långsiktigt stabila statsfinanser.

Som alternativ till denna ansvarsfullt utformade politik föreslår Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet långtgående krav på skattesänkningar, som till stor del finansieras genom försämringar i grundläggande trygghetssystem och i flera fall oprecist beräknade besparingar. Oppositionspartiernas förslag kan enligt utskottets mening inte bilda underlag för en ansvarsfullt utformad statsbudget. Om budgetpolitiken utformades såsom oppositionspartierna önskar skulle statsfinanserna riskera att åter snabbt försvagas. De gångna årens mödosamma arbete med att återskapa sunda statsfinanser skulle därmed riskera att göras ogjort.

Finansutskottet tillstyrker därför att budgetpolitiken utformas i överensstämmelse med regeringens förslag och avstyrker oppositionspartiernas alternativ.

I närmast efterföljande avsnitt återkommer utskottet till de formella förslag till beslut som följer av detta ställningstagande i fråga om utgiftstak för 2005 och 2006 (avsnitt 4.3.1), fördelning av statens utgifter på utgiftsområden 2005 (avsnitt 4.4), beräknade förändringar av anslagsbehållningar 2005 (avsnitt 4.6), beräkning av myndigheternas in- och utlåning i Riksgäldskontoret 2005 (4.7) och beräknad kassamässig korrigerings av statsbudgetens utgifter 2005 (avsnitt 4.8) samt beräkning av skatter och övriga inkomster 2004 (avsnitt 5).

4.3 Utgiftstak för staten och den offentliga sektorn

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till teknisk justering av utgiftstaket för staten och att riksdagen fastställer detta till 870 miljarder kronor för 2005 samt 907 miljarder kronor för 2006. Utskottet avstyrker därmed de alternativa yrkanden som framförs av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c)

4.3.1 Utgiftstak för staten

Det statliga utgiftstaket omfattar utgifterna på statsbudgeten, exklusive stats-skuldräntor samt utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Dessutom ingår en ofinansierad budgeteringsmarginal.

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen (avsnitt 4.1.1) föreslår regeringen att den tidigare bedömningen av nivån på utgiftstaken för staten åren 2005 och 2006 anpassas till följd av ett antal budgettekniska förändringar.

Huvuddelen av justeringen, 26,33 miljarder kronor i sänkt utgiftstak både 2005 och 2006, förklaras av en redovisningsförändring i det kommunala utjämningsystemet. Justeringen föreslås i propositionen om det kommunala utjämningsystemet och innebär att anslag 48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting och inkomstiteln 1511 Utjämningsavgift för kommuner och landsting fr.o.m. 2005 nettoredovisas på anslag 48:1 Kommunalekonomisk utjämning.

Skattereduktionen för allmän pensionsavgift höjs från 75 till 87,5 procent av pensionsavgifterna från 2005. Samtidigt sänks avdragsrätten för allmän pensionsavgift från 25 till 12,5 %, vilket beräknas öka kommunernas skatteintäkter med 2,94 miljarder kronor. Statsbidragen till kommuner och landsting föreslås därför sänkas med motsvarande belopp fr.o.m. 2005.

För att neutralisera effekterna på det kommunala skatteunderlaget av förslaget om höjt grundavdrag, höjs statsbidragen till kommuner och landslag med 3,72 miljarder kronor per år fr.o.m. 2005.

Med anledning av förslaget på tilläggsbudget i vårpropositionen gjordes en slutreglering till kommuner och landsting, som bl.a. avsåg den omvandling av skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare till ett högre grundavdrag som genomfördes 2003. Slutregleringen innebär att kommunsektorn kompenseras med ytterligare 0,67 miljarder kronor årligen för de lägre skatteintäkterna.

Den 1 januari 2005 sammanförs de allmänna försäkringskassorna och Riksförsäkringsverket i en ny myndighet, Försäkringskassan. Beslutet innebär att de nuvarande försäkringskassorna kommer att omfattas av det statliga tjänstepensionssystemet.

Dessa tekniska justeringar medför sammantaget en nivå-sänkning av utgiftstaket på 24 miljarder kronor för såväl 2005 som 2006. Regeringen föreslår därmed att utgiftstaken för 2005 och 2006 fastställs till 870 respektive 907 miljarder kronor (punkt 2).

Regeringen anger inget formellt utgiftstak för 2007. Om utgiftstaket för 2007 fastställs till en nivå som innebär oförändrad andel av potentiell BNP jämfört med 2006 uppgår utgiftstaket för 2007 till 943 miljarder kronor. Utskottet behandlar detta mer ingående i avsnitt 6.2.

Motionerna

Av den tidigare redogörelsen framgår att samtliga fyra oppositionspartier förordar andra nivåer på utgiftstaket för staten. Formella förslag för åren 2005–2007 framförs av Moderata samlingspartiet i *motion Fi231*, Folkpartiet liberalerna i *motion Fi232*, Kristdemokraterna i *motion Fi233* samt Centerpartiet i *motion Fi233*.

De olika partiernas förslag framgår av efterföljande sammanställning.

Tabell 4.17 Förslag till nytt utgiftstak för staten 2005–2007

Miljarder kronor

År	Propositionen	Oppositionspartiernas avvikelser från propositionen			
		(m)	(fp)	(kd)	(c)
2005	870	+13	+7	-20	-44
2006	907	+6	+1	-27	-49
2007	943	±0	-6	-48	-50

Notera: Regeringen anger inget formellt utgiftstak för 2007. Om utgiftstaket för 2007 fastställs till en nivå som innebär oförändrad andel av potentiell BNP jämfört med 2006 uppgår utgiftstaket för 2007 till 943 miljarder kronor.

Finansutskottets ställningstagande

I betänkande 2004/05:FiU11 Tilläggsbudget 2 för budgetåret 2004 (prop. 2004/05:1) föreslår utskottet en teknisk justering av utgiftstaket för 2004. Taket föreslås höjas från 856 till 858 miljarder kronor. Orsaken är en justering av hur man bokför ut- och återbetalningar inom ålderspensionssystemet.

Finansutskottet har i avsnitt 4.2 ställt sig bakom regeringens förslag till inriktning av budgetpolitiken och därmed också regeringens förslag till utgiftstak för staten. Utskottet tillstyrker således propositionens punkt 2 samt avstyrker de förslag till utgiftstak för staten som framförs i motionerna Fi231 (m) yrkande 2, i denna del, Fi232 (fp) yrkande 2, i denna del, Fi233 (kd) yrkande 2, i denna del samt Fi234 (c) yrkande 4, i denna del.

4.3.2 Utgiftstak för den offentliga sektorn

Utgiftstaket för den offentliga sektorn erhålls genom att en beräkning av de samlade kommunala utgifterna läggs till utgiftstaket för staten. I beräkningen görs avdrag för interna transaktioner mellan staten och kommunsektorn samt mellan staten och ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Nivån på utgiftstaket för den offentliga sektorn är således en funktion av det utgiftstak som gäller för staten.

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen (avsnitt 4.1.2) framgår att utgiftstaket för den offentliga sektorn har reviderats upp med 3 miljarder kronor 2005 jämfört med budgetpropositionen för 2004. Orsaken är främst högre kommunal konsumtion. Beräkningen för 2006 är oförändrad. Den föreslagna tekniska justeringen av utgiftstaket för staten åren 2005 och 2006 motsvaras i huvudsak av elimineringsåtgärder för interna transaktioner mellan sektorerna.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner beräkningen av de offentliga utgifterna för åren 2005–2006 (punkt 3). Beräkningen framgår av följande tabell.

Tabell 4.18 Regeringens förslag till beräkning av utgiftstaket för den offentliga sektorn

Miljarder kronor

	2005	2006	2007
Utgiftstak för staten inkl. ålderspensionssystemet	870	907	943
Den kommunala sektorn	597	622	644
Interna transaktioner	-136	-140	-148
Utgiftstak för den offentliga sektorn	1 330	1 389	1 439
procent av BNP	49,5	49,3	48,8

Notera: Regeringen anger inget formellt utgiftstak för staten för 2007. Utgiftstaket 2007 för den offentliga sektorn är därför beräknat utifrån ett antagande om att utgiftstaket för staten fastställs till en nivå som innebär oförändrad andel av potentiell BNP jämfört med 2006.

Motionerna

I avsnitt 4.2 redogörs för oppositionspartiernas alternativa förslag på utgiftstak för den offentliga sektorn.

Formella förslag för åren 2005–2007 framförs av Moderata samlingspartiet i *motion Fi231*, Folkpartiet liberalerna i *motion Fi232* samt i Kristdemokraterna i *motion Fi233*. Centerpartiet framför i *motion Fi234* inget formellt yrkande om beräkningen av de offentliga utgifterna. Enligt uppgifter från partiets riksdagskansli beräknas Centerpartiets budgetalternativ resultera i ett utgiftstak för den offentliga sektorn som uppgår till 1 281 miljarder kronor 2005, 1 336 miljarder kronor 2006 och 1 394 miljarder kronor 2007. De olika partiernas förslag framgår av följande tabell.

Tabell 4.19 Oppositionspartiernas förslag till beräkning av utgiftstaket för den offentliga sektorn

Avvikelser i förhållande till regeringens förslag i miljarder kronor

	2005	2006	2007
Moderata samlingspartiet	-45	-53	-53
Folkpartiet liberalerna	-7	-14	-19
Kristdemokraterna	-19	-25	-48
Centerpartiet	-49	-53	-45

Finansutskottets ställningstagande

Med hänvisning till vad som framhållits i avsnitt 4.2 ovan tillstyrker finansutskottet regeringens förslag till beräkning av de offentliga utgifterna (punkt 3). Utskottet avstyrker därmed de förslag till alternativa prioriteringar av de offentliga utgifterna samt alternativ beräkning av utgiftstaket för den offentliga sektorn som framförs i motionerna Fi231 (m) yrkande 3 i denna del, Fi232 (fp) yrkande 3 i denna del samt Fi233 (kd) yrkande 4 i denna del.

4.4 Fördelning av statens utgifter på utgiftsområden 2005

4.4.1 Utgiftsområde 1–27

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till fördelning av statens utgifter på utgiftsområden för 2005. Därmed tillstyrks punkt 9 i propositionen. Förslagen i motionerna avstyrks.

Jämför reservationer 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c)

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (avsnitt 6.2) att statsbudgetens utgifter för 2005 fördelas på utgiftsområden på det sätt som framgår av tabell 6.5 i propositionen (punkt 9). Regeringens förslag till utgiftsramar framgår av tabell 4.20.

Motionerna

De fyra borgerliga partierna avvisar regeringsförslaget och förordar i stället alternativa förslag till utgiftsfördelning. Sådana förslag framförs av Moderata samlingspartiet i *motion Fi231*, Folkpartiet liberalerna i *motion Fi232*, Kristdemokraterna i *motion Fi233* samt Centerpartiet i *motion Fi234*.

Utöver detta framför Folkpartiet i sin budgetmotion formella yrkanden om dels en lagändring för att möjliggöra en överföring av sjukförsäkringens kostnader för trafikolyckor från sjukförsäkringen till trafikförsäkringen (yrkande 13), dels en avveckling av det statliga bolagsinnehavet (yrkande 14). Dessa förslag påverkar utgiftsramarna för utgiftsområde 10 *Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp* respektive utgiftsområde 26 *Stats-skuldräntor m.m.* i partiets budgetalternativ för 2005.

Centerpartiet förordar i *motion Fi259* att en reformerad sjuklönemodell införs i enlighet med vad som anförs i motionen (yrkande 2). Dessa förslag påverkar fördelningen av utgifter på utgiftsområden i enlighet med partiets förslag i *Fi234* yrkande 3.

Tabell 4.20 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2005

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Oppositionspartiernas förslag			
		m	fp	kd	c
1 Rikets styrelse	7 840	-952	-702	-831	-880
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 432	-1 766	-1 696	-1 798	-1 918
3 Skatt, tull och exekution	8 804	-65	+250	-160	-1 448
4 Rättsväsendet	27 297	+1 116	+810	+765	+1 998
5 Internationell samverkan	1 240	-138	±0	-45	-7
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44 147	+400	+400	+400	+400
7 Internationellt bistånd	22 418	-3 743	+1 349	+200	±0
8 Invandrare och flyktingar	6 933	-384	-391	-255	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	39 818	+1 770	+2 970	+2 250	+2 211
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	129 691	-21 850	-2 470	-6 881	-8 440
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	46 413	-0	+55	+790	+200
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	56 357	+2 638	+150	+2 051	+1 627
13 Arbetsmarknad	69 313	-10 754	-17 900	-11 445	-19 010
14 Arbetsliv	1 194	-36	-285	-253	-280
15 Studiestöd	20 996	-2 000	-2 045	-44	-14
16 Utbildning och universitetsforskning	43 868	+1 905	-956	-317	-7 358
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 957	-1 310	+93	+7	+100
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 139	-6 200	-838	-179	-978
19 Regional utveckling	3 497	-813	-513	-110	+594
20 Allmän miljö- och naturvård	3 995	-1 273	+53	-510	+200
21 Energi	1 396	-295	-356	-55	±0
22 Kommunikationer	31 666	+1 494	+330	+42	+500
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 656	-585	-334	+134	+200
24 Näringsliv	3 891	-80	-356	-15	-130
25 Allmänna bidrag till kommuner	57 469	+55 574	+15 485	-18 630	-13 933
26 Statsskuldsräntor m.m.	38 770	-682	-1 200	-1 523	-1 137
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 802	±0	±0	±0	±0
Minskning av anslagsbehållningar	0	-295	-1 100	±0	±0
Summa utgiftsområden	737 998	+11 675	-9 197	-36 413	-47 503

Övriga utskotts yttranden

Sammanlagt 12 utskott har yttrat sig över budgetpropositionens förslag till utgiftsramar och de motioner som väckts med anledning av propositionen. Tre utskott, konstitutionsutskottet, utrikesutskottet samt utbildningsutskottet har avstått från att yttra sig. Av de utskott som inkommit med yttranden har samtliga tillstyrkt regeringens förslag. Till yttrandena över respektive utgiftsområde har oppositionspartierna anmält avvikande meningar med alternativa förslag till ramnivåer. I tabell 4.21 visas en översiktlig sammanställning över yttrandena. Yttrandena återfinns i del två till detta betänkande. Nedan kommenteras dessa yttranden i den mån de tar upp något i sak utöver det som behandlas i propositionen eller i budgetmotionerna.

Tabell 4.21 Yttranden med anledning av proposition 2004/05:1 och motionerna Fi231 (m), Fi232 (fp), Fi233 (c) och Fi234 (kd)

Utgiftsområde	Yttrande	Regeringens förslag tillstyrks i yttrandet	Separata avvikande meningar i yttrandet	Gemensam avvikande mening i yttrandet
1. Rikets styrelse	—			
2. Samhällsekonomi och finansförvaltning	—			
3. Skatt, tull och exekution	SkU1y	Ja	m, fp, kd, c	
4. Rättsväsendet	JU, protokollsutdrag	Ja	m, fp, kd, c	
5. Internationell samverkan	—			
6. Försvar samt beredskap mot sårbarhet	FöU1y	Ja (kommentar om ekonomisk styrning) ¹		m, fp, kd, c
7. Internationellt bistånd	—			
8. Invandrare och flyktingar	SfU1y	Ja	m, fp, kd, c	
9. Hälsovård, sjukvård och social omsorg	SoU1y	Ja (kommentar om stödet för hiv-prevention) ²	m, fp, kd, c	
10. Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	SfU1y	Ja	m, fp, kd, c	
11. Ekonomisk trygghet vid ålderdom	SfU1y	Ja	fp, kd, c	
12. Ekonomisk trygghet för familjer och barn	SfU1y	Ja	m, fp, kd, c	
13. Arbetsmarknad	AU1y	Ja	m, fp, kd, c	m, fp, kd, c ⁴
14. Arbetsliv	AU1y	Ja	m, fp, kd, c	m, fp, kd, c ⁴
15. Studiestöd	—			
16. Utbildning och universitetsforskning	—			
17. Kultur, medier, trossamfund och fritid	KrU1y	Ja	m, fp, kd, c	
18. Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	BoU1y	Ja (kommentar om resultatredovisning) ³	m, fp, kd, c	
19. Regional utveckling	NU, protokollsutdrag	Ja	m, fp, kd, c	
20. Allmän miljö- och naturvård	MJU1y	Ja	m, fp, kd, c	
21. Energi	NU, protokollsutdrag	Ja	m, fp, kd, c	
22. Kommunikationer	TU, protokollsutdrag	Ja	m, fp, kd, c	
23. Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	MJU1y	Ja	m, fp, kd, c	
24. Näringsliv	NU, protokollsutdrag	Ja	m, fp, kd, c	
25. Allmänna bidrag till kommuner	—			
26. Statsskuldsräntor m.m.	—			
27. Avgiften till Europeiska gemenskapen	—			
Övrigt				
28. Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	Sf1y	Ja	—	

1. Försvarskommittén tar även upp frågan om ekonomisk styrning och påminner om att man vid ett antal tillfällen under senare år behandlat frågor som rör statsmakternas styrning av försvaret.

2. Socialutskottet anser det angeläget att det specialdestinerade stödet för hivprevention i storstäderna utgår även 2005.

3. Bostadsutskottet vill understryka värdet av att resultatredovisningen löpande utvecklas för att bättre tillgodose behov i samband med riksdagens budgetberedning och som utgångspunkt för olika politiska överväganden och debatter.

4. Företrädarna för m, fp, kd och c sammanfattar sin syn på utvecklingen på arbetsmarknaden i en gemensam avvikande mening.

Skatteutskottet behandlar utgiftsområde 3 *Skatt, tull och exekution* i sitt yttrande, som redovisas och behandlas i avsnitt 5 (om skatter och övriga inkomster) i betänkandet.

Försvarsutskottet tar i sitt yttrande upp frågan om ekonomisk styrning inom utgiftsområde 6 *Försvar samt beredskap mot sårbarhet*. Försvarsutskottet påminner om att man vid ett antal tillfällen under senare år behandlat frågor som rör statsmakternas styrning av försvaret. Försvarsutskottet noterade i betänkande 2003/04:FöU6 *Styrningen av det militära försvaret* att regeringen, efter beslut av riksdagen i februari 2004, har beslutat om direktiv för en utredning om formerna för styrning och finansiering av försvaret. Om inte riksdagen ges en reell möjlighet att ta del i mål- och resultatstyrningen är risken stor att omläggningen av styrsystemet, tvärtom intentionerna, medför en svagare politisk styrning. Mot den bakgrunden gav riksdagen regeringen i uppdrag att ge ovan nämnda utredning tilläggsdirektiv att lämna förslag på förbättringar bl.a. avseende konkreta uppföljningsbara mål för de olika verksamheterna.

I försvarsutskottets yttrande finns en gemensam avvikande mening från företrädarna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Man menar att omställningskostnaderna inom Försvarsmakten sannolikt är underskattade samt att den önskade utvecklingen av medverkan i internationella operationer inte ryms inom regeringens föreslagna ram. Partierna förordar att ytterligare 400 miljoner kronor anvisas till utgiftsområdet jämfört med regeringens förslag.

Socialförsäkringsutskottet tar i sitt yttrande över utgiftsområde 8 *Invandrare och flyktingar* upp frågan om att anslag 12:1 *Migrationsverket* ökas med 18 miljoner kronor för de utökade arbetsuppgifter verket väntas få till följd av regeringens förslag i proposition 2003/04:59 Prövning av verkställningshinder i utlämningsärenden. Socialförsäkringsutskottet påpekar att om förslaget inte genomförs till årsskiftet så kan berörda anslag behöva anpassas utifrån detta.

I samband med behandlingen av utgiftsområde 10 *Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp* poängterar socialförsäkringsutskottet att de senaste årens höga sjukfrånvaro haft betydande ekonomiska konsekvenser för samhället. Man menar att även om utvecklingen nu vänt i fråga om antalet sjukfall, fortsätter antalet personer som uppstår aktivitets- och sjukersättning att öka oroväckande. Detta innebär att de samlade kostnaderna ligger kvar på en hög nivå och riskerar att tränga undan andra viktiga välfärdssatsningar.

Socialutskottet tar i sitt yttrande om utgiftsområde 9 *Hälsovård, sjukvård och social omsorg* upp frågan om att insatserna mot hiv/aids måste ges fortsatt hög prioritet på alla samhällsnivåer. Socialutskottet anser det angeläget att det specialdestinerade stödet för hivprevention i storstäderna utgår även 2005 och förordar att finansutskottet beaktar detta vid beredningen av utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner*.

Bostadsutskottet behandlar frågan om resultatredovisning i sitt yttrande om utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande*. Man noterar att regeringen i budgetpropositionen tar upp frågan och föreslår att resultatredovisningen ska utvecklas i syfte att öka riksdagens möjlighet att bedöma statliga verksamheters måluppfyllelse. Bostadsutskottet understryker att resultatredovisningen löpande måste utvecklas för att bättre tillgodose de behov som föreligger både i samband med riksdagens budgetberedning och som utgångspunkt för olika politiska överväganden och debatter. Utformningen av redovisningen bör anpassas efter de särskilda förutsättningar och behov som kan finnas inom respektive politikområde. Bostadsutskottet avser att även i år, i samband med beredningen av anslagsförslagen inom utgiftsområde 18, överväga frågor om mål- och resultatredovisningens utformning.

Arbetsmarknadsutskottet konstaterar i sitt yttrande om utgiftsområdena 13 *Arbetsmarknad* och 14 *Arbetsliv* att bred enighet råder beträffande den stora betydelsen av ökad sysselsättning och fler arbetade timmar för tillväx-

ten. Enligt arbetsmarknadsutskottet lyfts frågan fram som en av de mest centrala i såväl regeringens budgetproposition som i oppositionspartiernas budgetmotioner.

I yttrandet finns även en gemensam avvikande mening från företrädarna för Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Den avvikande meningen avser inte någon utgiftsram utan mer generellt arbetsmarknadens utveckling och hur regeringen, enligt oppositionspartiernas mening, misslyckats på detta politikområde.

Lagutskottet har lämnat ett yttrande som behandlar vissa frågor rörande företagsinteckning, främst i samband med 2003 års reform av förmånsrättslagstiftningen. Denna fråga behandlas i avsnitt 5.11 Företagsinteckning.

Finansutskottets ställningstagande

För oppositionspartiernas del är utgiftsramarna i tabell 4.20 inte inbördes jämförbara på alla punkter. Dels använder man olika metoder för att kompensera kommunsektorn för effekterna av sina skatteförslag, dels framlägger man vissa förslag som innebär att anslag flyttas från ett utgiftsområde till ett annat. Utskottet har redogjort för dessa effekter mer ingående i avsnitt 4.2.

Samtliga fyra oppositionspartier har ett gemensamt förslag om en nationell vårdgaranti samtidigt som man avvisar regeringens satsning på vårdgaranti och medel för ökad tillgänglighet inom hälso- och sjukvården. Förslaget innebär för 2005 att sammanlagt 2 miljarder kronor flyttas från utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner till utgiftsområde 9 *Hälsovård, sjukvård och social omsorg*.

Moderata samlingspartiet föreslår att ramen för utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* ska räknas upp med 55,6 miljarder kronor 2005. Uppräkningen är främst en kompensation till kommunsektorn för det skattebortfall som det moderata skatteförslaget ger upphov till.

Moderaterna föreslår att anslagen för Ombudsmannen mot etnisk diskriminering på 24,4 miljoner kronor samt för Handikappombudsmannen på 18,4 miljoner kronor förs över från utgiftsområde 8 respektive 9 till utgiftsområde 14 *Arbetsliv*. Nämnden för offentlig upphandling (NOU) slås i Moderaternas förslag samman med Konkurrensverket och anslaget på 4,5 miljoner kronor under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning flyttas till utgiftsområde 24 *Näringsliv*.

Folkpartiet liberalerna anger i sitt budgetalternativ att ramen för utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* räknas upp med 15,5 miljarder kronor. Samtidigt ska kommunerna kompenseras för effekterna av inkomstskatteförslaget med sammanlagt 18,0 miljarder kronor. Tillsammans med partiets förslag om beskattningen av kommunala bolag innebär detta att Folkpartiet i realiteten minskar överföringarna till kommunerna med ca 2,5 miljarder kronor 2005.

I Kristdemokraternas förslag minskar anslagen till utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* med 18,6 miljarder kronor. Till skillnad från övriga oppositionspartier föreslår Kristdemokraterna att effekten på kommunsektorn av deras inkomstskatteförslag ska neutraliseras genom en avräkning mot inkomsttitel. Som utskottet tidigare vid upprepade tillfällen poängterat kan det starkt ifrågasättas om ett sådant förfarande är förenligt med budgetlagens krav på att alla inkomster och utgifter på statsbudgeten ska bruttoredovisas. Utskottet bedömer att kommunernas resurser 2005 minskar i Kristdemokraternas förslag.

I Centerpartiets budgetalternativ räknas ramen för utgiftsområde 25 *Allmänna bidrag till kommuner* ned med 13,9 miljarder kronor. Centerpartiets inkomstskattereform innebär samtidigt att kommunerna ökar sina skatteintäkter med ca 53 miljarder kronor. Då Centerpartiet avvisar förslaget till förändringar i det kommunala utjämningsystemet väljer man att redovisa på det gamla sättet, dvs. bruttoredovisa. Av den anledningen höjer man bidragen till kommunerna med 26 miljarder kronor, men bruttoredovisningen innebär att kommunernas utgifter ökar med samma belopp. Sammantaget bedömer utskottet att kommunernas resurser i Centerpartiets förslag minskar med ca 0,5 miljarder kronor för 2005.

Centerpartiet föreslår att de riktade statsbidragen till personalförstärkning i skola och fritidshem, statligt stöd för utbildning av vuxna samt maxtaxan i barnomsorgen omvandlas till generella statsbidrag och flyttas från utgiftsområde 16 *Utbildning och universitetsforskning* till utgiftsområde 25. Vidare flyttas Tullverket från utgiftsområde 3 *Skatt, tull och exekution* till utgiftsområde 4 *Rättsväsendet*.

Finansutskottet har i tidigare betänkanden påpekat att enligt riksdagsordningen ska frågan om vilka ändamål och verksamheter som ingår i ett utgiftsområde fastställas i samband med beslut om regeringens ekonomiska vårproposition. Detta innebär att riksdagen i sin budgetberedning på hösten är bunden av de beslut, om indelning av verksamheter och ändamål i utgiftsområden, som riksdagen fattar i samband med vårpropositionen. Avsikten är att lägga fast förutsättningarna för riksdagens budgetbehandling innan höstens budgetarbete startar. Därigenom säkerställs att de olika budgetalternativen kan jämföras sinsemellan. För partiernas del innebär detta att de i sina motioner om anslag för det kommande budgetåret måste följa tidigare riksdagsbeslut om indelningen i utgiftsområden. Mot denna bakgrund kan utskottet inte ställa sig bakom de aktuella motionsförslag som förordar en ändrad indelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden.

När det gäller frågan om medel till hivprevention i storstäderna återkommer finansutskottet till den i betänkande 2004/05:FiU3 i samband med behandlingen av utgiftsområde 25 *Bidrag till kommunerna*.

Finansutskottet föreslår mot denna bakgrund med den motivering som framgår av avsnitt 4.2, samt det faktum att inga av de utskott som inkommit med yttranden haft något att invända mot regeringens förslag, att

ramarna för utgiftsområdena 1–27 för 2005 fastställs i enlighet med regeringens förslag i tabell 4.20. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motionernas förslag till alternativa ramar.

4.4.2 Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005.

Utgifterna omfattar ålderspension i form av tilläggspension, inkomstpension och premiepension samt kostnaderna för administrationen av dessa system. De totala utgifterna för utgiftsområdet 2004 beräknas uppgå till 165 619 miljoner kronor.

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen (avsnitt 6.3) föreslår regeringen att ramen för utgiftsområdet ska uppgå till 170 552 miljarder kronor för 2005. Detta innebär en ökning med ca 524 miljoner kronor jämfört med beräkningen i 2004 års ekonomiska vårproposition. Förändringen förklaras i huvudsak av ändrade antaganden om inkomstindex och en beräknad ökning av antalet personer som väljer förtida uttag av ålderspension.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (punkt 12).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har i avsnitt 4.2 redovisat sin bedömning av fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för budgetåret 2005. Socialförsäkringsutskottet har för sin del inte haft något att invända mot regeringens förslag till ram för utgiftsområdet.

Finansutskottet föreslår mot denna bakgrund att ramen för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten år 2005 fastställs till 170 552 miljoner kronor. Därmed biträder utskottet regeringens förslag och tillstyrker punkt 12 i propositionen. Motion Fi232 (fp) yrkande 12 avstyrks.

4.5 Anslagsbehållningar

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till beräkning av förändring i anslagsbehållningar för 2005 och avstyrker Folkpartiet liberalernas motion med alternativt yrkande.

Jämför reservation 6 (fp)

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att fördela sina utgifter över tiden. Medel på ramanslag som inte utnyttjas under ett budgetår kan i viss utsträckning sparas och användas efterföljande budgetår. Myndigheter har också möjligheter att inom vissa gränser låna mot efterföljande års anslag. Förskjutningar av detta slag påverkar statsbudgetens utgifter och redovisas på budgetens utgiftssida som en för alla ramanslag gemensam beräkningspost kallad *Ökning/Minskning av anslagsbehållningar*.

Budgetpropositionen

I årets budgetproposition (avsnitt 6.2 och tabell 6.5) räknar regeringen med att förändringen av anslagsbehållningarna, netto, ska uppgå till noll kronor under 2005, dvs. att summan för förbrukade anslagsmedel motsvaras av summan för anvisade anslagsmedel. Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna beräkningen av förändringar i anslagsbehållningarna 2005 (punkt 10).

Regeringens beräkningar visar emellertid att anslagsbehållningarna, netto, riskerar att minska 2005 och därmed riskera att utgiftstaket överskrider 2005 om nuvarande huvudregel med anslagskredit på tre procent av anslaget och möjlighet att disponera anslagssparande på upp till tre procent av föregående års ramanslag skulle tillämpas även för nästa år. Regeringen har befogenhet att själv påverka storleken på förändringen av anslagsbehållningen genom att besluta om nivån på anslagskrediten och storleken på anslagssparandet som myndigheterna får disponera. För att hantera risken för överskridande av utgiftstaket 2005 avser regeringen att i myndigheternas regleringsbrev för 2005 besluta om ett antal åtgärder som syftar till att den totala nettoförbrukningen av anslagsbehållningarna inte får överstiga noll kronor.

Motionen

Folkpartiet liberalerna föreslår i *motion Fi232* att befintligt anslagssparande för de verksamheter som motionärerna helt avvisar till den del där åtaganden inte redan genomförts kan dras in. Folkpartiet liberalerna beräknar detta belopp till 1,1 miljarder kronor, vilket innebär att posten Minskning av anslagsbehållningar kan begränsas ytterligare jämfört med regeringens förslag. Motionärerna föreslår att riksdagen ska godkänna den beräkning som presenteras i motionen (yrkande 10).

Finansutskottets ställningstagande

För att undvika ett överskridande av utgiftstaket aviserade regeringen i 2004 års vårproposition att man avsåg att senarelägga utgifter till 2005 på sammanlagt 4,3 miljarder kronor, vilket innebar att den sammanlagda förbrukningen av anslagsbehållningar 2005 beräknades till 6,9 miljarder kronor. I budgetpropositionen för 2005 gör regeringen bedömningen att utgiftsbe-gränsningar är nödvändiga för att klara utgiftstaken både 2004 och 2005. För 2005 avser regeringen att i regleringsbrevens besluta om ett antal åtgärder som syftar till att den samlade nettoförbrukningen av anslagsbehållningar inte får överstiga noll kronor och förbrukningen av anslagsbehållningar är följaktligen minskad med 6,9 miljarder kronor jämfört med beräkningarna för 2005 i vårpropositionen. De åtgärder som regeringen avser att vidta innebär att utgifterna förskjuts ytterligare ett år till 2006. I budgetpropositionen preciseras inte vilka utgiftsområden som påverkas under 2005 och det är inte heller möjligt att utläsa ur sifferredovisningen i propositionen eftersom förbrukningen av anslagsbehållningar är angiven på aggregerad nivå och inte fördelad på utgiftsområden.

Systemet med anslagssparande och anslagskrediter på ramanslag syftar till att myndigheterna ska utnyttja sina anslagsmedel på ett ansvarsfullt, långsiktigt och effektivt sätt. Den ansvarsfullhet som spar- och kreditmöjligheterna är tänkta att skapa riskerar att undergrävas av återkommande begränsningar i möjligheterna att använda sparade medel och det blir åter rationellt för myndigheterna att göra av med pengarna före årsskiftet. De kortsiktiga åtgärderna för att klara utgiftstaket riskerar därför att få negativa konsekvenser för långsiktigheten och effektiviteten i myndigheternas sätt att använda sina anslagsmedel.

Regeringen har dock enligt budgetlagen skyldighet att vidta åtgärder som den har befogenhet till för att undvika att utgiftstaket överskrids. Finansutskottet finner mot denna bakgrund inte anledning att göra någon annan bedömning av beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2005 än regeringen. Utskottet tillstyrker således punkt 10 i propositionen och avstyrker därmed motion Fi232 (fp) yrkande 10.

4.6 Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till beräkning av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 och avstyrker Centerpartiets motion med alternativt yrkande.

Jämför reservation 8 (c)

Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av förändringen av kontorets ut- och inlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. De största delposterna utgörs av förändringar av myndigheternas räntekontobehållningar, in- och utbetalningar av premiepensionsmedel samt Centrala studiestödsnämndens nettouplåning för finansiering av studielån. De medel för premiepensionen som sedan 1995 placerats i Riksgäldskontoret överförs inklusive ränta till Premiepensionsmyndigheten med två års fördröjning.

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen (avsnitt 4.4.5) räknar regeringen med att myndigheternas m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret ska uppgå till 14,6 miljarder kronor under 2005.

Inbetalningarna av premiepensionsmedel för 2005 inklusive ränta beräknas till 24,8 miljarder kronor. Samtidigt överförs 23 miljarder kronor avseende premiepensionsmedel för 2003 till Premiepensionsmyndigheten. Under perioden 2004–2007 beräknas de årliga inbetalningarna succesivt öka från 22 till 26 miljarder kronor. Under samma period beräknar regeringen att nettoutlåningen till Centrala studiestödsnämnden kommer att uppgå till 8–9 miljarder kronor per år. Detta är en nedrevidering jämfört med de beräkningar som gjordes i vårpropositionen och beror på att återbetalningarna förväntas bli större än tidigare beräknat. På Riksgäldskontoret har pengar avsatts på ett konto för individuell kompetensutveckling under 2002–2004. Det har, trots betydande ansträngningar, inte varit möjligt att konstruera ett tillfredsställande system för kompetenssparande som fått brett stöd hos arbetsmarknadens parter. Rättspraxis har också ändrats som innebär att sparande för utbildningsändamål på det sätt som systemet med individuell kompetensutveckling syftade till redan är möjligt till viss del i andra former. Regeringens avisering i kapitel 1 Finansplanen innebär att kontot upphör. Förändringen medför att nettoutlåningen ökar med ca 6 miljarder kronor 2004. Då förändringen inte påverkar statsbudgetens saldo uppkommer en negativ kassamässig korrigerings med samma belopp 2004. Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna den gjorda beräkningen av myndigheternas m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 (punkt 6).

Motionen

Centerpartiet föreslår i *motion Fi234* att riksdagen skall avslå regeringens beräkningar av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret i den del som avser fonderade medel för kompetensutveckling (yrkande 8).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet finner för egen del inte anledning att göra någon annan bedömning av beräkningen av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret 2005 än regeringen. Utskottet tillstyrker således punkt 6 i propositionen och avstyrker därmed motion Fi234 (c) yrkande 8.

4.7 Kassamässiga korrigeringar 2005

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till beräkning av den kassamässiga korrigeringen för 2005.

Beräkningsposten kassamässig korrigering är nödvändig för att budgetsaldot skall bli identiskt med lånebehovet (med omvänt tecken). En kassamässig korrigering kan dels uppstå om betalningen respektive anslagsavräkningen sker olika budgetår, dels om det förekommer transaktioner över statsverkets checkräkning som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar eller vice versa. Ett exempel på det senare är de överföringar från AP-fonden som gjordes 1999–2001 som en följd av pensionsreformen.

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen (avsnitt 4.4.5) räknar regeringen med att budgetsaldot nästa år förstärks genom kassamässig korrigering med 1,9 miljarder kronor till följd av överföringen av bostadsobligationer från AP-fonden. Pensionsreformen har inneburit att statsfinanserna försvagas med ca 60 miljarder kronor per år. För att delvis motverka denna försvagning överfördes 45 miljarder kronor per år från AP-fonden till statsbudgeten under 1999 och 2000. Under 2001 ägde ytterligare en överföring rum bestående av stats- och bostadsobligationer till ett marknadsvärde av 155 miljarder kronor. Den del av överföringen som utgjordes av bostadsobligationer påverkar lånebehovet fram till 2005, dels genom att de olika obligationslånen genererar ränteavkastning, dels genom att obligationerna förfaller till betalning vid olika tillfällen. För 2005 beräknas alltså denna förstärkning av budgetsaldot till 1,9 miljarder kronor.

Vid överläggningar mellan partierna i juni 2004 fastställdes att pensionsöverenskommelsen ligger fast, men att någon ytterligare överföring från AP-fonden till statsbudgeten inte skall ske vid den tidigare angivna tidpunkten, den 1 januari 2005 (se även 2004/05:FiU6 Redovisning av AP-fondernas verksamhet 2003).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet biträder regeringens förslag till beräkning av den kassamässiga korrigeringen för 2004 och tillstyrker därmed punkt 7 i propositionen.

4.8 Budgetens sammansättning i stort

Utskottet har i närmast föregående avsnitt tagit ställning till utgifternas fördelning på utgiftsområden samt till förändringar av anslagsbehållningar, Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter m.fl. och den kassa-

mässiga korrigeringen. I avsnitt 4.5 redovisar utskottet sitt ställningstagande till beräkningen av statsbudgetens inkomster. Utskottet har därmed övergripande behandlat de delposter som statsbudgeten är uppbyggd av.

Skillnaden mellan statsbudgetens inkomster och summan av samtliga utgifter på utgiftsområdena (inklusive förändringar av anslagsbehållningar, nettot av myndigheternas m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret och den kassamässiga korrigeringen) utgör budgetsaldot, vilket definitionsmässigt är liktydigt med statens lånebehov. Lånebehovet framkommer alltså som en restpost, vars nivå riksdagen inte tar ställning till.

Regeringens förslag till statsbudget för budgetåret 2005 framgår schematiskt av följande budgetuppställning. Det innebär att statsbudgetens utgifter överstiger inkomsterna och att det beräknade lånebehovet enligt propositionen uppgår till 38,4 miljarder kronor.

Tabell 4.22 Regeringens förslag till statsbudget för budgetåret 2005

Summa anslag på de 27 utgiftsområdena	738,0	Summa inkomster	712,3
Minskning av anslagsbehållningar	0,0		
Myndigheters in- och utlåning i RGK	14,6	<i>Beräknat lånebehov</i>	38,4
Kassamässig korrigering	-1,9		
Summa	750,7	Summa	750,7

4.9 Sammandrag av de olika budgetalternativen

Nedan presenteras ett sammandrag av effekter på statsbudgeten för 2005 av regeringens och riksdagspartiernas olika budgetalternativ. Redovisning av budgeteffekten av riksdagspartiernas skatte- och avgiftsförslag grundas på en sammanställning som finansutskottet gjort med hjälp av uppgifter från partiernas motioner samt ytterligare information inhämtad från partiernas riksdagskanslier. Till följd av att partierna använder delvis olika redovisningsprinciper kan vissa poster ha brister när det gäller jämförbarhet gentemot regeringens förslag.

Tabell 4.23 Sammandrag av statsbudgeteffekten 2005 av de olika budgetalternativen*Belopp i miljoner kronor*

Statsbudgetens utgifter och inkomster Beräknat saldo	Regeringens förslag	Av oppositionspartierna föreslagna nivåer			
		(m)	(fp)	(kd)	(c)
Summa anslag 27 utgiftsområden	737 998	749 968	729 901	701 586	690 495
Minskning av anslagbehållningar	0	-295	-1 100	0	0
Myndigheters nettoutlåning i RGK	14 621	14 621	14 621	14 621	14 621
Kassamässig korrigering	-1 891	-1 891	-1 891	-1 891	-1 891
Budgetomslutning	750 728	762 403	741 531	714 316	703 225
Skatter m.m.	640 143	648 642	644 657	612 185	599 325
Inkomster av försäld egendom	15 000	45 000	65 000	65 000	50 000
Övriga inkomster på statsbudgeten	57 144	66 864	57 144	57 757	57 144
Summa inkomster	712 286	760 505	766 800	734 941	706 468
Statsbudgetens saldo	-38 442	-1 898	25 269	20 626	3 243
<i>Statsbudgetens saldo exkl försäljning</i>	<i>-53 442</i>	<i>-46 898</i>	<i>-39 731</i>	<i>-44 374</i>	<i>-46 757</i>
Budgetomslutning	750 728	762 403	741 531	714 316	703 225

Anm. Beräkningen av statsbudgetens inkomster redovisas närmare i avsnitt 5.12.

5 Skatter och övriga inkomster

5.1 Utveckling av statsbudgetens inkomster

Budgetpropositionen

Statsbudgetens inkomster består dels av skatter och avgifter, dels av övriga inkomster. Skatter och avgifter svarar normalt för ca 90 % av de totala inkomsterna. Övriga inkomster utgörs i huvudsak av inkomster från statens verksamhet och, därutöver, av bidrag från Europeiska unionen samt inkomster från försäljning av statlig egendom. De totala skatteinkomsterna från statsbudgeten redovisas kassamässigt, dvs. budgeten visar kassaflödena. Skatter på statsbudgeten för ett visst år kan hänföras till flera inkomstår, vilket försvårar analysen av inkomsterna både vad gäller deras nivå och förändring.

Tabell 5.1 Statsbudgetens inkomster 2003–2007

Miljarder kronor

	2003	2004	2005	2006	2007
Skatter m.m.	608	632	640	670	706
Övriga inkomster	53	55	72	70	69
Totala inkomster	662	687	712	740	775

Under perioden 2003–2007 beräknas skatteinkomsterna öka med totalt 98 miljarder kronor. Från och med budgetåret 2003 redovisas kompensation för mervärdesskatt till kommuner och landsting på budgetens inkomstsida. Justerat för omläggningen av systemet för återbetalning av mervärdesskatt till kommuner uppgår ökningen till 133 miljarder kronor under perioden. Övriga inkomster beräknas öka med 17 miljarder kronor under samma period.

Tabell 5.2 Statsbudgetens inkomster 2003–2006. Avvikelser från 2004 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor

	2003	2004	2005	2006
Skatter m.m.	0,0	6,6	-30,7	-25,3
Övriga inkomster	0,0	-14,1	2,6	2,0
Totala inkomster	0,0	-7,4	-28,1	-23,3

Jämfört med 2004 års ekonomiska vårproposition har prognosen över skatteintäkterna reviderats upp med 6,6 miljarder kronor 2004 främst på grund av högre lönesumma och höga skattebetalningar från företag. Minskningen av övriga inkomster 2004 beror på att de försäljningar av företag som tidigare beräknades ge 15 miljarder kronor i inkomster nu inte bedöms bli av under innevarande år. För 2005 och 2006 har skatteinkomsterna revi-

derats ned främst till följd av redovisningsförändringen av utjämningsssystemet för kommunerna. Från 2005 nettoredovisas såväl utjämningsavgiften som utjämningsbidraget på statsbudgetens utgiftssida.

5.2 Skattepolitikens inriktning

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets förslag om inriktning av skattepolitiken.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

I propositionen (avsnitt 1.7) redovisar regeringen riktlinjer för politiken på skatteområdet.

Skatterna finansierar den gemensamma välfärden. De ska också stimulera till arbete och investeringar, till en uthållig utveckling och till minskade ekonomiska och sociala orättvisor. Regeringen kan aldrig acceptera att de redan välbeställda i samhället får stora skattesänkningar på bekostnad av kvaliteten i vård, skola och omsorg.

Globaliseringen ställer Sverige inför nya utmaningar. Ett skatteuttag på dagens nivå är möjligt men kräver enligt vad som anförs att skattesystemet värnas genom breda skattebaser och begränsning av särregler. Marginalskatterna på olika områden är av strategisk betydelse för en god ekonomisk tillväxt. Fortsatt goda villkor ska gälla för investeringar i Sverige.

För att värna arbetslinjen ska den påbörjade skatteomläggningen med kompensation för allmän pensionsavgift fullföljas. För 2005 föreslås att kompensationen för allmän pensionsavgift höjs från 75 % till 87,5 %. Även den gröna skatteväxlingen fortsätter med förslag om höjda drivmedelsskatter. För att balansera dessa förslag inom ramen för den gröna skatteväxlingen föreslås en höjning av grundavdraget i inkomstbeskattningen. Kilometeravdraget för resor till och från arbetet och i tjänsten föreslås höjas. En översyn av det nuvarande reseavdragssystemet pågår i syfte att mer relatera avdragen till avstånd än färdstätt. Regeringen har nyligen tillkallat en utredning som har till uppgift att se över skattereglerna för tjänstepensioner och privata pensionsförsäkringar. Dessa regler ska anpassas och förenklas så att arbetslinjen stärks.

För att ge fortsatt goda villkor för investeringar i Sverige är såväl de allmänna företagsskattereglerna som ägarbeskattningen av småföretag av central betydelse. Den svenska bolagsbeskattningen har sedan lång tid tillbaka varit internationellt konkurrenskraftig. Samtidigt har, bl.a. genom EU:s utvidgning, bolagsskatten utsatts för ett allmänt tryck nedåt genom sänkningar i vår omvärld.

Skattereglerna för småföretag och deras ägare ska vara likformiga och enkla. De ska ge goda villkor för riskfyllda investeringar samtidigt som den progressiva beskattningen av förvärvsinkomster upprätthålls. Genom förslag i förra årets budgetproposition inleddes en reformering av de så kallade 3:12-reglerna som styr beskattningen av avkastningen på andelar för aktiva ägare i fåmansföretag. I juni 2004 tillkallades en särskild arbetsgrupp som har till uppgift att lämna förslag till hur den inledda reformeringen ska fullföljas. Ett förslag från gruppen presenteras senare denna höst och regeringen återkommer därefter med förslag som ska träda i kraft den 1 januari 2006.

De nuvarande förmögenhets-, arvs- och gåvoskatterna har en utformning som alltmer kommit att kännetecknas av betydande olikformigheter och orättvisor. Dessa uppmuntrar till skatteplanering och bidrar till att begränsa näringslivets kapitalförsörjning. Regeringen kommer därför att föreslå att arvs- och gåvoskatten slopas och att fribeloppet i förmögenhetsskatten för sambeskattade höjs till 3 miljoner kronor. Ett borttagande av den så kallade huvuddelägarregeln och ett samtidigt införande av tak för förmögenhetsskatten övervägs också.

Regeringen anför att de olika kapitalskattelättnaderna bör finansieras genom förändringar i skattereglerna för privatpersoner och för företagen och deras ägare på ett sätt som är fördelningspolitiskt rättvist. Regeringen kommer därför att senare under hösten föreslå en viss uppstramning av de regler som styr avsättningen till periodiseringsfond för aktiebolag och andra juridiska personer. Vidare föreslås att den nedsättning av socialavgifterna som i dag gäller för lönesummor upp till 852 000 kr begränsas. Vid beskattningen av förvärvsinkomster föreslås vidare en begränsning av uppräkningsgränserna för 2005 för uttag av statlig skatt. Slutligen föreslås, som en resterande finansiering, ett återförande av resterande IKU-medel från den gröna skatteväxlingen 2000.

Skattefusk snedvrider konkurrensen i ekonomin, skadar legitimiteten i skattesystemet och är enligt vad som anförts i förlängningen ett hot mot välfärden. Det ekonomiska behovet av att alla gör rätt för sig har ökat i och med att en växande del av befolkningen ska försörjas av en minskande andel yrkesaktiva. Regeringen har nyligen för riksdagen presenterat en handlingsplan med ett omfattande åtgärds paket för de närmaste åren mot den ekonomiska brottsligheten. Regeringen kommer att ge fortsatt hög prioritet åt kampen mot skattefusk och ekonomisk brottslighet.

Som ett led i bekämpningen av skattefusk pågår ett arbete med ett system för schablonbeskattning av småföretagare, krav på typgodkända kassaregister inom kontantbranscherna, byggtreprenadavdrag i bygg- och anläggningsbranscherna, förbättrat administrativt samarbete på skatteområdet och ändrade regler för F-skatt. Den omorganisation av skatteförvaltningen som verkställdes den 1 januari 2004 genom bildandet av den rikstäckande myndigheten Skatteverket medför att befintliga resurser kan användas på ett mer effektivt och rationellt sätt. I samband med 2004 års ekonomiska vårpropo-

sition har Skatteverket tillfört 20 miljoner kronor för utökad F-skattkontroll. Därmed har det skapats bättre förutsättningar för en effektiv skattkontroll. På uppdrag av regeringen ser också Skatteverket över möjligheten att kontrollera egenföretagare och har som en första del av regeringsuppdraget föreslagit att F-skattsedlar ska tidsbegränsas i vissa fall. Förslaget är under remissbehandling och frågan bereds vidare inom Regeringskansliet. Skatteverket ska slutredovisa sitt uppdrag under hösten 2004.

Byggkommissionen föreslog i betänkandet Skärpning gubbar (SOU 2002:115) ett inrättande av särskilda entreprenadkonton och omvänd moms-skyldighet för uppdragsgivare för att bekämpa svartarbete inom byggsektorn. Som ett led i beredningen av detta ärende har inom Finansdepartementet färdigställts en departementspromemoria, vari Byggkommissionens förslag vidareutvecklas (Ds 2004:43). Promemorian är på remiss till den 29 december 2004.

Skattkontrollen i de s.k. kontantbranscherna försvåras genom brister i underliggande handlingar. Regeringen har därför tillkallat en särskild utredare med uppdrag att se över möjligheterna att införa obligatoriskt krav på typgodkända kassaregister. Utredaren ska även överväga och lämna förslag till kontrollbefogenheter och sanktioner för att säkerställa att det föreslagna systemet uppfyller sina syften samt att lämna förslag om hur skattebrottsenheter kan effektiviseras. Uppdraget ska redovisas senast vid utgången av februari 2005.

Genom en internationell överenskommelse kommer möjligheterna att undanhålla information om tillgodohavanden i utlandet att minska. Förhoppningen är att förändringen kommer att träda i kraft redan den 1 juli 2005 som en följd av att EU:s s.k. sparanddirektiv införlivas i medlemsländerna samt i ett antal s.k. tredjeländer och oberoende territorier. Regeringen verkar också, såväl inom EU som inom OECD, för att informationsutbytet mellan länder ska utvecklas ytterligare. För internationella företags prissättning av internttransaktioner har Skatteverket lämnat vissa förslag om utvidgad kontrolluppgiftsskyldighet. Förslagen har remissbehandlats och frågan bereds vidare inom Regeringskansliet med inriktning på en proposition under 2005.

Såväl Branschsaneringsutredningen som Skatteverket har i tidigare betänkanden och rapporter relativt ingående belyst olika möjligheter till schablonbeskattning. Betänkandena och rapporterna liksom även efterföljande remissbehandlingar visar emellertid på ett stort antal problem som inte fått någon slutlig lösning. Bärande tankar bakom förslagen till schablonbeskattning är att försöka åstadkomma ett rättvisande skatteuttag och att minska omfattningen av skattefusk och svartarbete. Finansdepartementet har därför i juni 2004 tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att se över möjligheterna för vissa branscher att använda schabloniserade inslag som komplement till nuvarande skatteregler och att utforma förslag till lagtext. Arbetsgruppen ska redovisa resultatet av sitt arbete senast den 1 maj 2005.

I 2000 års ekonomiska vårproposition angav regeringen att det samlade utrymmet för grön skatteväxling under perioden 2001 till 2010 är 30 miljarder kronor. Hittills har en skatteväxling om drygt 10 miljarder kronor genomförts. För 2005 föreslår regeringen en grön skatteväxling med netto 3,4 miljarder kronor. För 2006 planeras en skatteväxling med 3,6 miljarder kronor.

Regeringen anför att de energi- och miljöskatthöjningar som genomförts tidigare inom ramen för den gröna skatteväxlingen har haft tyngdpunkten på höjda skatter på el och uppvärmningsbränslen. Det övergripande syftet med skatteväxlingen är att bidra till att de av riksdagen fastställda miljömålen nås. Detta förutsätter att åtgärder riktas mot flera sektorer. Transportsektorn står nu för den största ökningen av koldioxidutsläppen. Tyngdpunkten i den gröna skatteväxlingen för 2005 bör därför enligt regeringens mening läggas på höjda skatter för transportsektorn. Regeringen föreslår därför följande åtgärder:

- En höjning av fordonsskatten för bensindrivna personbilar med 23 procent och för dieseldrivna personbilar med 2 procent.
- En höjning av fordonsskatten för lätta lastbilar med 40 procent.
- En höjning av bensinskatten med 15 öre/liter.
- En höjning av dieselskatten med 30 öre/liter.
- Sänkt dieselskatt för skogs- och jordbrukets arbetsmaskiner med 2 kronor/liter.
- En höjning av elskatten med 1,2 öre/kWh för hushåll och servicesektorn.

För att ytterligare öka miljöstyrningen i fordonsbeskattningen bör en omläggning av fordonsskatten för personbilar och andra lätta fordon genomföras enligt det förslag som presenterats av Vägtrafikskatteutredningen. Förslaget innebär att fordonsskatten relateras till fordonets koldioxidutsläpp. Regeringen avser att återkomma med förslag till en sådan skatteomläggning så att nya regler ska kunna träda i kraft den 1 januari 2006.

De redovisade skatthöjningarna, med avdrag för sänkt dieselskatt till jord- och skogsbruket, växlas för 2005 mot skattesänkningar i form av höjda grundavdrag för låg- och medelinkomsttagare med 2 400 kr.

Den 1 januari 2005 införs ett system för handel med utsläppsrätter inom EU. Systemet omfattar utsläpp av koldioxid från energiomvandlingssektorn och energiintensiv industri. Utsläppshandel är ett klimatpolitiskt instrument som ska styra mot minskade utsläpp av koldioxid från dessa sektorer. Den sammantagna mängden utsläppsrätter som tilldelas anläggningar inom EU avgör hur stora utsläppen i EU kan bli. De svenska anläggningar som ingår i handelssystemet, med undantag för kondenskraftverk och oljeraffinaderier, betalar i dag koldioxidskatt för sin bränsleförbrukning. Införandet av utsläppshandel innebär därför att två medel används för att styra mot samma mål. En samordning av dessa medel är nödvändig för att uppnå en effektiv miljöstyrning samtidigt som svenska företags internationella konkurrenskraft värnas. För att säkerställa en tillräcklig omfattning av svensk elproduktion är det viktigt att skapa förutsättningar för framtida investeringar i

högeffektiv kraftvärmeproduktion. Eftersom systemet för handel med utsläppsrätter ännu inte har börjat tillämpas, är det dock osäkert hur priset på utsläppsrätter kommer att utvecklas. Det är därför för tidigt att ta ställning till hur samordningen av de två styrmedlen bör utformas. Regeringen avser dock att följa utvecklingen av handelssystemet och återkomma med ett samlat ställningstagande till koldioxidskattens framtida utformning i den handlande sektorn i 2005 års ekonomiska vårproposition.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi231 yrkandena 8 och 9 av Fredrik Reinfeldt m.fl. anför motionärerna att det svenska skattetrycket är högst i världen och att motionärernas långsiktiga vision är att sänka skattetrycket rejält. Sänkningen ska ske på ett ansvarsfullt sätt och gå hand i hand med starka offentliga finanser som säkerställer ett uthålligt lägre skattetryck. Målet är att den offentliga sektorns bruttoskuld sänks och möjliggör stabila skattesatser på en märkbart lägre nivå. På så sätt skapas de bästa förutsättningarna för en hög och uthållig tillväxt och en rättvis välfärdsutveckling.

Ett centralt problem med dagens regler är enligt vad som anføres att den enskildes vinst av att arbeta är liten. Nyttan av att arbeta i stället för att leva på bidrag är i dagsläget låg för många människor. De samlade effekterna av höjda skatter och minskade bidrag åter upp en betydande del av den inkomstökning som en extra arbetsinsats ger. Det är människor med de lägsta inkomsterna som drabbas av de största marginaleffekterna. Den låga nyttan av eget arbete medför flera problem. Det mest allvarliga är att skatte- och bidragssystemen skapar djupa fattigdomsfällor som är i stort sett omöjliga att ta sig ur. När man inte råår över sin egen vardag skapas en ofrihet, självkänslan undergrävs och genuin otrygghet uppstår.

Motionärerna föreslår en inkomstskattereform vars huvudinriktning är att minska marginals-katten för låg- och medelinkomsttagare. Personer som har inkomst av tjänst eller egen näringsverksamhet som överstiger ca 110 000 kr får göra ett arbetsavdrag i den kommunala beskattningen. I inkomstskiktet upp till 150 000 kr uppgår avdraget till 60 % av den inkomst som ligger över 75 000 kr. På motsvarande sätt erhålls arbetsavdrag med 20 % i skiktet upp till 250 000 kr och med 10 % i skiktet upp till 350 000 kr. Marginaleffekterna minskas också genom ändrade bostadsbidrag och förändringar i arbetslöshets- och socialförsäkringarna.

När det gäller den statliga inkomstskatten avslår motionärerna regeringens förslag om en begränsning av uppräkningsgränserna och vill på sikt avskaffa det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen. Det långsiktiga ideologiska målet är att den högsta marginals-katten inte ska överstiga 50 %.

I motionen anføres att förvärvsfrekvensen för äldre faller snabbt ju närmare pensionsåldern man kommer. Även om det inte är rimligt att tro att alla skulle kunna eller vilja jobba mer finns det många människor som både

kan och vill jobba längre upp i åldrarna. För att göra det lönsamt att arbeta efter den normala pensionsåldern föreslår motionärerna att den statliga skatten slopas på arbetsinkomster fr.o.m. 65 års ålder. För att underlätta vardagen och förbättra förutsättningarna för en ökad kvinnlig förvärvsfrekvens föreslås vidare en sänkning av skatten på hushållsnära tjänster.

Regeringens förslag om höjda skatter på drivmedel och fordon avstyrks och motionärerna förespråkar i stället att avdraget för resor mellan arbetsplatsen och hemmet höjs. På så sätt gynnas enligt vad som anförs arbete, rörlighet och möjligheterna att verka i glesbygd.

Fastighetsskatten är enligt vad som anförs orättvis och uppmuntrar till ökad skuldsättning. Fastighetsskatten avskaffas på sikt. Som ett första omedelbart steg föreslås att skatteuttaget begränsas. Härefter genomförs en stegvis sänkning av skattesatsen.

Förmögenhetsskatten slopas helt i syfte att stimulera investeringar, höja sysselsättningen och minska arbetslösheten.

Småföretagare är enligt motionärernas uppfattning en skattemässigt missgynnad grupp. Motionärerna planerar att reformera beskattningen av fåmansbolag och avsätter medel för detta ändamål. Ett mer genomarbetat förslag till teknisk utformning kommer att redovisas i vårmotionen 2005.

Motionärernas förslag om slopad förmögenhetsskatt, sänkt skatt för fåmansföretagare, bibehållna periodiseringsmöjligheter m.m. finansieras bl.a. genom att den nedsättning av arbetsgivaravgiften som sker på lönesummor upp till ca 850 000 kr per år slopas helt.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Fi232 yrkande 16 av Lars Leijonborg m.fl. anförs att grundproblemet i den svenska ekonomin är att för få människor arbetar och för få företag startas och växer. Nyckeln till att bryta detta skadliga dödläge ligger till stor del i reformer av skattesystemet som ger människor makten över sina liv tillbaka, och som höjer den svenska ekonomins förmåga till långsiktigt uthållig tillväxt. Skattesystemet måste förändras så att det blir lönsammare att arbeta, spara, investera och driva företag i Sverige.

För att göra det mer lönande att arbeta vill motionärerna införa ett förvärvsavdrag. Arbetstagare med inkomster upp till 220 000 kr per år ska få ett avdrag på kommunalskatten som är 5 % av inkomsten. På inkomster över detta belopp blir avdraget 11 000 kr. Förvärvsavdraget utgår inte på inkomster från sjukpenning och sjukersättning utan ska ses som en kompensation för de utgifter som är förknippade med arbete.

Den som tjänar mer ska enligt vad som anförs också betala mer i skatt. De flesta ska bara betala 30 % i skatt och de med höga inkomster ska betala 50 % på de högre inkomsterna. Därför vill motionärerna sänka den högsta marginalskatten genom att ta bort det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen år 2006. De vill också att skiktgränsen för statlig skatt ska flyttas upp med den förväntade löneökningen varje år.

Fåmansbolagens skatter sänks genom övergång till en ny modell för beräkningen av det kapitalbeskattade utrymmet. Motionärerna delar regeringens bedömning att arvs- och gåvoskatten bör avskaffas, men motsätter sig regeringens förslag om en finansiering genom förändringar i företagens möjligheter att göra avsättningar till s.k. periodiseringsfonder. För att ge små företag tydliga incitament att bli arbetsgivare halveras arbetsgivaravgiften för alla företag för en lönesumma på ca 250 000 kr. Den nuvarande nedsättningen om 5 % slopas. Förmögenhetsskatten sänks 2005 och avskaffas sedan under en fyraårsperiod. Skatten på aktieutdelning och kapitalvinster sänks stegvis. I ett första steg sänks den med 2 procentenheter.

Marknaden för hushållstjänster stimuleras genom en skattereduktion i företaget för halva totala arbetskostnaden.

Fastighetsbeskattningen ska avskaffas eftersom den strider mot principen om skatt efter bärkraft. Fastighetsskatt och ofta därtill förmögenhetsskatt gör att boendet blir orimligt högt beskattat och boendekostnaderna oöverkomliga. Motionärerna föreslår att skattesatserna för 2005 sänks från dagens 1,0 % på småhus till 0,8 % och från 0,5 % på flerbostadshus till 0,4 %.

Motionärerna motsätter sig regeringens förslag om höjda energi- och fordonsskatter och stöder därför inte heller den kompensation som utlovas.

En avdragsrätt för gåvor till internationellt bistånd föreslås i motion Sk454 yrkande 14 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).

I *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkandena 2–6 och 42 av Per Landgren m.fl. anför motionärerna att skatter ska fungera som ett medel att solidariskt finansiera vår gemensamma välfärd samt styra den ekonomiska utvecklingen i en socialt och ekologiskt hållbar riktning. Strävan måste vara att utforma skattepolitiken så att den stimulerar arbete, sparande, hederlighet och företagande.

I princip alla medborgare som är i förvärvsaktiv ålder och som har en inkomst bör vara med och betala skatt till gemensamma kostnader för t.ex. skola, vård och rättsväsende. Det ger en delaktighet och ett delansvar i den offentliga verksamheten. Eftersom inkomsterna och omkostnaderna för olika personer skiljer sig mycket åt kan dock inte alla medborgare betala lika mycket i skatt. Medborgarna ska bära en rättvis del av den gemensamma skattebördan, samtidigt som alla ska ges bästa möjliga förutsättningar att leva på sin egen lön. Det kränker den mänskliga integriteten att utsättas för en så hög inkomstskatt att man måste söka bidrag hos stat och kommun. En sådan rundgång främjar varken ekonomiskt oberoende eller personligt ansvarstagande och måste brytas.

Dagens inkomstskatter drabbar låg- och medelinkomsttagare mest. Därför måste inkomstskattens nivåer huvudsakligen fastställas med utgångspunkt i låg- och medelinkomsttagarens perspektiv. Den mest kända skatten i dag är kommunalskatten som drabbar alla inkomsttagare lika oavsett inkomstnivå. Motionärerna föreslår att inkomstskatten sänks genom att

ett förvärvsavdrag om 6 % införs för inkomster upp till 6,3 inkomstbasbelopp. Samtidigt införs ett särskilt förvärvsavdrag på 5 % för personer med mycket låga inkomster.

Skattereformens mål om enkelhet och en maximal marginalskatt på 50 % bör återställas. Den statliga inkomstskatten ska vara högst 20 %. Det är enligt vad som anförs en framtidsinvestering att ha ett skattesystem som gör att utbildning lönar sig. Avdragsrätten för pensionssparande sänks.

Energibeskattningen ska utformas så att miljöbelastande energislag beskattas på ett sådant sätt att användningen begränsas medan introduktion och användning av miljövänliga och förnybara energislag underlättas och premieras. En ekologisk anpassning av skattesystemet måste ske där skatten på arbete sänks samtidigt som skatten på energi, miljöfarliga utsläpp och ändliga naturresurser hålls på en högre nivå. Samarbetet inom EU är ett nödvändigt instrument för att skapa förutsättningar för en skatteväxling som inte snedvrider konkurrensförhållandena mellan de länder som har ett stort handelsutbyte.

Ett högt skattetryck i kombination med krångliga regler riskerar att urgröpa förtroendet för skattesystemet och urholkar därmed också skattemoralen. Undersökningar visar att alltfler medborgare accepterar svartarbete, och fler yngre än äldre. Detta innebär att allt färre ärliga skattebetalare får betala alltmer i skatt. Skattenivåer och skatteregler måste vara utformade så att incitamenten till svartarbete minskas. Vidare måste kontrollen öka bland de medborgargrupper som parallellt uppbär stöd/bidrag och arbetar svart.

I *Centerpartiets* motioner Fi234 yrkande 6 och Fi259 yrkande 1 av Maud Olofsson m.fl. anförs att skattesystemet ska utformas så att individers och familjers självbestämmande sätts i centrum. Människor ska komma bort från bidragsberoende.

Skatter är en indragning av pengar från vanliga människor och företag. Varje politisk beslutsförsamling har därför ett moraliskt oinskränkt ansvar att se till att varje skattekrona används på ett effektivt sätt. Skattesystemet ska vidare utformas på ett sätt som gör att det upplevs som rättvist och förutsägbart. Medborgare har rätt att kunna planera sina liv utan att drabbas av godtyckliga och illa underbyggda beslut.

Skatterna ska vara så utformade att människors skaparglädje inte förhindras. Entreprenörer ska få uppskattning. Företagande är grunden för samhällets välbefinnande. När någon väljer att satsa på en egen idé och därmed utsätter sig för ett ekonomiskt risktagande måste det kunna löna sig. De skatter som är skadliga för samhällsekonomin ska helst avskaffas, och i andra hand reformeras.

I de fall marknaden själv misslyckas att kombinera en långsiktigt hållbar med utveckling med ekonomisk utveckling ska skattesystemet utformas så att samhällets verkliga kostnader återspeglas i de ekonomiska ramarna. Ett av de största miljöhoten är den globala uppvärmningen. Motio-

närernas utgångspunkt är att skattesystemet ska vara effektivt, förutsägbart, rättvist och enkelt. Höga skatter innebär minskad handlingsfrihet och reducerat självbestämmande. De svenska skatterna bör sänkas.

Skatteutskottets yttrande

I sitt yttrande SkU1y anför skatteutskottet att skatterna finansierar den gemensamma välfärden och att de också ska stimulera till arbete och investeringar, till en uthållig utveckling och till minskade ekonomiska och sociala orättvisor. Utskottet framhåller att åtgärder som gynnar arbetsutbud, arbetsmarknadsdeltagande och utbildning bör prioriteras och att hinder för människors vilja och förmåga att arbeta såsom brist på utbildning, ohälsa och diskriminering måste avhjälpas och bekämpas med kraft.

Det är enligt vad som anförs viktigt att det finns möjlighet att förbättra sin ekonomiska situation genom arbete. Om minskade bidrag och ökade skatter reducerar det ekonomiska utbytet minskar drivkrafterna att arbeta mer, studera för att få ett nytt och bättre betalt arbete, byta arbete, eller att gå från bidrag till arbete. Grupper som kortsiktigt inte förbättrar sin ekonomiska situation om de arbetar mer, studerar, byter arbete, eller går till arbete från bidrag riskerar att fastna i en situation med varaktigt låg ekonomisk standard.

Marginaleffekter utgör för dessa grupper en fattigdomsfälla, som är till skada både för den enskilde och för samhället. Att motverka de hinder som marginaleffekter utgör är därför ett viktigt inslag i en sammanhållen rättvise- och tillväxtpolitik. Skatteutskottet anför att regeringen under en följd av år har genomfört förändringar för att minska marginaleffekterna. En kompensation för tre fjärdedelar av pensionsavgiften har införts och gränsen för uttag av statlig inkomstskatt har höjts. Barnfamiljernas marginaleffekter har minskats betydligt genom maxtaxan i barnomsorgen.

Utskottet konstaterar att regeringens insatser för att minska marginaleffekterna har varit framgångsrika. Den analys som regeringen presenterade våren 2004 visar att den genomsnittliga marginaleffekten minskade från 53,2 % till 45,1 % mellan 1996 och 2002. Därefter har utvecklingen vänt och de genomsnittliga marginaleffekterna har ökat något.

Skatteutskottet noterar att regeringens nu aktuella förslag på skatteområdet med en ökad kompensation för egenavgifterna och sänkta inkomstskatter som en del i en grön skatteväxling kommer att ge stora inkomstgrupper skatteförändringar som innebär mer pengar i plånboken. Med de höjningar av barnbidragen och flerbarnstilläggen som sker 2006 kommer dessa åtgärder enligt vad som anförs mer än väl att kompensera för de indirekta skatter som växlats upp i syfte att värna miljön. Sammantaget förbättrar dessa åtgärder hushållens ekonomiska standard med i genomsnitt 0,7 %. Förändringarna har också en fördelningsprofil som gynnar låg- och medelinkomstagarhushåll och bidrar till att minska marginaleffekterna för dessa grupper.

Med det anförda ställer sig skatteutskottet bakom den av regeringen förordade inriktningen av skattepolitiken och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet ställer sig i likhet med skatteutskottet bakom den av regeringen förordade inriktningen av skattepolitiken och avstyrker motionerna Fi231 (m) yrkandena 8 och 9, Fi232 (fp) yrkande 16, Fi234 (c) yrkande 6, Fi259 (c) yrkande 1 och Sk452 (kd) yrkandena 2–6 och 42 samt Sk454 (fp) yrkande 14.

I det följande går utskottet närmare in på de övriga förslag som läggs fram av regeringen och motionärerna.

5.3 Fysiska personers inkomstskatter

Tabell 5.3 Inkomsttitel 1111 Fysiska personers inkomstskatt

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fp)	(kd)	(c)
1111 Fysiska personers inkomstskatt	-15 102		-49 950	-18 195	-9 805	-64 930
Kompensation för allmän pensionsavgift	-8 640	-6 450				+9 420
Begränsad uppräknings av skiktgränser	+670	+730	-730	-700		
Nej till regeringens skattepolitik (Nej till höjt grundavdrag, nej till kompensation för pensionsavg)				+10 170		
Slopade avdragsrätt för pensionsavg. samt skatterabatt 35% av pensionsavg istf kompensation						+31 100
Höjt grundavdrag	±0	-3 720			+3 720	
Förvärsavdrag mot kommunalskatt på PGI-anställning					-16 100	
Arbetsavdrag			-50 840			
Förvärsavdrag				-12 900		
Slopade grundavdrag						+3 400
Skatterabatt på 9 000 kr i stället för grundavdrag						-59 400
Förvärsrabatt på 9 600 kr						-28 900
Skattereduktion för pensionärer			-1 000			
Inkomstskattesänkning för låginkomsttagare					-1 300	
Statlig inkomstskatt, sänkt -2%						-7 900
Ökade inkomster tfa barndagar					+150	
Ej avdr fackavg inkl avdrag a-kassa			+3 400			
Sänkt skatt som kompensation för avgiften till a-kassa				-14 500		
Ingen skattereduktion för fackföreningsavgifter				+1 980		+3 900
Skatterabatt a-kassa						-4 200
Sänkt skatt för alla istf avdragsrätt fackavg					+3 400	
Milavdrag, höjt från 16 till 17 kr/mil	-10	-310		+310	+310	+310
Reseavdrag, höjt			-200			
Skatterabatt för resor med bil på 7 kr/mil						-3 200
Skatterabatt för tjänsteresor						-600
Nedsättning förmånsvärde miljöbilar						-10
Skatterabatt privatpersoner köper miljöbil						-50

Tabell 5.3 forts. Inkomsttitel 1111 Fysiska personers inkomstskatt*Miljoner kronor*

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fp)	(kd)	(c)
Pensions- och kompetenssparande				-195		
Reducerad avdragsrätt för pensionssparande					+1 200	
Skatterabatt på pensionssparande						-4 100
Slopad avdragsrätt för övriga utgifter			+375			+200
Interaktionseffekt						-3 500
Ändrade SINK-regler	+20	+20				
Nej till slopad skatt för utländska experter			+95			
Skattereduktion för hushållstjänster			-1 400	-1 400		-1 400
Sänkt skatt hushållstj inkl priv barnoms o ROT					-2 400	
Nej till tillfälligt ROT-avdrag					+1 000	
Regionalpolitisk stimulans	-300	-300	+300	+300	+300	+300
Avdragsrätt för avsättning till etableringskto					-45	
Införande av riskkapitalavdrag					-40	
Riskkapitalavdrag						-200
Statlig del, starta eget sparande						-100
Nej till vissa skattehöjningar				-4 360		
Ökade skatteintäkter				+1 400		
Skattereduktion gåvor till int. verksamhet				-200		
Personaldatorer				+200		
Reavinstkatt på bostäder				+1 700		
Nej till skattens för miljöförbättrande installationer			+50			

5.3.1 Beskattningen av förvärvsinkomster**Utskottets delförslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ökad kompensation för den allmänna pensionsavgiften, höjt grundavdrag m.m. och avstyrker motionsförslagen om en annan utformning av inkomstbeskattningen.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 34 delvis) att det fjärde steget i kompensationen för den allmänna pensionsavgiften genomförs till hälften, dvs. kompensationen ökas från 75 till 87,5 %. Vidare höjs grundavdraget som ett led i en grön skatteväxling. Grundavdraget höjs med 2 400 kr för alla skattskyldiga med en taxerad förvärvsinkomst mellan 58 400 kr och 270 100 kr och i viss mån vid inkomster i intervallen 46 900–58 300 kr och 270 200–294 100 kr. För inkomster under respektive över dessa gränser görs ingen förändring i gällande regler. Skiktgränserna för uttag av statlig skatt på förvärvsinkomster räknas upp med konsumentprisindex med tillägg av 1 procentenhet. Förändringarna väntas medföra att andelen som betalar statlig inkomstskatt uppgår till 17,0 % inkomståret 2005.

I enlighet med förslag i budgetpropositionen för 2004 avskaffas det fasta beloppet på 200 kr som tas ut vid beskattning av förvärvsinkomster fr.o.m. inkomståret 2005.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkandena 1–3, 6 och 28 av Lennart Hedquist m.fl. föreslås ett arbetsavdrag på 60 % av inkomsten i skiktet 75 000 kr till 150 000 kr. Samordningen med grundavdraget gör att arbetsavdraget får effekt först vid en inkomst på ca 110 000 kr. Arbetsavdraget utgår med 40 % av inkomsten i skiktet 150 000 kr till 250 000 kr och med 20 % i skiktet upp till 350 000 kr. Den statliga inkomstskatten för personer som arbetar och är 65 år eller äldre slopas oavsett om dessa samtidigt tar ut pension eller ej. Regeringens förslag om en begränsning i uppräkningsgränserna avslås. Skattereduktionen för utländska experter slopas och avdragen under tjänst för s.k. Övriga utgifter begränsas till de fall då en kostnadsersättning erhållits.

I *Folkpartiet liberalernas* motioner Fi232 yrkande 21 och Sk454 yrkandena 7–10 av Lars Leijonborg m.fl. inför motionärerna ett förvärvsavdrag för att kompensera för de utgifter som är förknippade med arbete och på så sätt göra det mer lönande att arbeta även vid lägre inkomster. Arbetstagare med inkomster upp till 220 000 kr per år får ett avdrag på kommunalskatten som är 5 % av inkomsten. På inkomster över detta belopp blir avdraget 11 000 kr. År 2006 sänks den högsta marginalskatten med 5 % genom att det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen slopas och antalet inkomsttagare som betalar statlig inkomstskatt hålls nere genom att skiktgränsen för statlig skatt flyttas upp med den förväntade löneökningen varje år. Vidare bör regeringen återkomma med ett förslag om sänkt löneskatt för pensionärer så att möjligheten att stanna kvar i förvärsarbete förbättras.

I *Kristdemokraternas* motioner Sk451 yrkandena 2 och 3 och Sk452 yrkandena 7, 8 och 36 av Per Landgren m.fl. föreslås ett generellt statligt förvärvsavdrag som uppgår till 6 % av inkomster av anställning eller näringsverksamhet och avräknas mot kommunalskatten. Taket för avdraget ska vara 6,3 inkomstbasbelopp. Vidare föreslår motionärerna ett särskilt förvärvsavdrag för inkomsttagare med mycket låga inkomster. För personer som tjänar upp till 2,8 inkomstbasbelopp ska ett särskilt förvärvsavdrag på 5 procentenheter göras. Avdraget trappas därefter av och upphör vid 4 inkomstbasbelopp. Det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen reduceras med en fjärdedel från år 2006, halveras från år 2007 och avskaffas sedan helt. Det är enligt vad som anförs en viktig princip att ingen ska behöva betala mer än hälften av en inkomstökning i skatt. Motionärerna vill år 2006 också öka möjligheterna för den som är över 65 att fortsätta i sin anställning genom en femtioprocentig skattereduktion för personer med förvärvsinkomst som fyllt 65 år. År 2007 införs ett höjt grundavdrag om 7 500 kr per år för personer som gått i pension. Halva detta grundavdrag införs redan 2006.

I *Centerpartiets* motion Fi259 yrkandena 11–14, 17,19 och 28 av Maud Olofsson m.fl. föreslår motionärerna att grundavdraget ersätts med en skatterabatt om 750 kr per månad. Rabatten motsvarar ett grundavdrag på ca 30 000 kr. Skatterabatten ska komma alla till del som har beskattningsbar inkomst. Härutöver införs en förvärvsrabatt vars syfte är att mildra beskattningen för främst låg- och medelinkomsttagare samtidigt som skadliga marginaleffekter undviks. År 2005 uppgår förvärvsrabatten till som mest 800 kr per månad. Höga marginalskatter på arbete påverkar människors beteende i stor utsträckning och är därför att betrakta som skadliga för samhällsekonomin. För att motverka detta föreslår motionärerna att den statliga inkomstskatten sänks med två procentenheter. Eftersom det är av stor vikt att antalet personer som betalar statlig inkomstskatt minskas höjer motionärerna den undre skiktgränsen med 24 500 kr. Motionärerna avskaffar kompensationen för den allmänna pensionsavgiften och omvandlar avdragsrätten för samma avgift till en skatterabatt om 35 % av pensionsavgiften. Möjligheten att få avdrag för övriga kostnader under tjänst slopas eftersom detta är kostnader som bör betalas av arbetsgivaren.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att både fördelningspolitiska skäl och viljan att stärka arbetslinjen gör det angeläget med en sänkning av låg- och medelinkomsttagarnas marginal- och genomsnittsskatter. Som ett led i en sådan strävan har riksdagen inkomståret 2000 inlett en reformering av förvärvsinkomstbeskattningen. I denna reform kompenseras löntagare och andra personer med pensionsgrundande inkomst för den allmänna pensionsavgiften genom en skattereduktion. Fullt utbyggd innebär reformen att skattereduktionen motsvarar hela den allmänna pensionsavgift som ska betalas för inkomståret. Inkomståret 2002 genomfördes det tredje steget i denna reform. Det medförde att skattereduktionen för den allmänna pensionsavgiften höjdes från 50 till 75 %. Skatteutskottet ser i sitt yttrande positivt på att regeringen bedömer att det nu är möjligt att inkomståret 2005 genomföra hälften av det fjärde steget av denna reform.

När det gäller förslaget om en höjning av grundavdraget anför utskottet att regeringen i budgeten för inkomståret 2001 redovisat en strategi för en grön skatteväxling som innebär att höjda skatter på energi och miljöskadliga utsläpp finansierar en sänkning av skatten på arbete och att skatteväxlingar genomförts varje år med höjda skatter på energi och miljöskadliga utsläpp och sänkta skatter på arbete. Utskottet konstaterar att den gröna skatteväxling som genomförs i år ger utrymme för en sänkning av inkomstskatten med 3,3 miljarder kronor och detta utrymme används för att höja grundavdraget för låg- och medelinkomsttagare.

När det gäller de olika motionsförslagen om förändringar i inkomstskatteskalan anför skatteutskottet att dessa har en varierande inriktning och att man från flera håll föreslår kraftiga allmänna sänkningar av inkomstskatten som ska finansieras genom en minskning av statens och kommunernas

ansvar på olika områden. Var och en ska få behålla mer av sin lön och på detta sätt kunna klara sig själv. Detta synsätt innebär enligt vad skatteutskottet anför ett delvis underkännande av den gemensamma sektorn och betydelsen av de kollektiva lösningar som i dag framstår som självklara för de allra flesta. Tillgång till sjukvård, skolor, polis, högre utbildning m.m. tas i dag för given eftersom finansieringen sker via skattedeln. Skattefinansieringen innebär också enligt vad som anförs en dubbel omfördelning. Skatteskalen är anpassad till individens förmåga att bidra till de gemensamma kostnaderna, och de skattefinansierade tjänsterna och förmånerna fördelas i princip efter behov. En kraftig neddragning av den skattefinansierade gemensamma sektorn skulle därför enligt skatteutskottets mening innebära en försämring för många grupper, och utskottet är inte övertygat om att de alternativ som ska träda i stället verkligen skulle vara tillgängliga för alla. Skatteutskottet är mot denna bakgrund inte berett att tillstyrka förslagen om kraftiga sänkningar av inkomstskatten.

Skatteutskottet tar också upp förslaget från Centerpartiets sida om att en rad avdrag ska omvandlas till statliga skattereduktioner för att öka kommunernas skatteunderlag och ge hög- och låginkomsttagare en likvärdig avdrags-effekt. Utskottet anför att en övergång till skattereduktioner när det gäller avdrag som syftar till att bestämma en nettoinkomst i en förvärvskälla bör undvikas eftersom det kan ge upphov till kraftiga variationer i det reella skatteuttaget. I en verksamhet med förhållandevis hög andel kostnader kan utfallet pendla mellan nollskatt och ett skatteuttag på 100 % av den verkliga inkomsten. Även om skattereduktioner i många fall kan vara en praktisk och enkel metod att uppnå en likabehandling är skatteutskottet inte berett att tillstyrka den generella användning av metoden som föreslås.

När det gäller förslagen från flera håll om särskilda skatte- eller avgiftslättnader för pensionärer anser utskottet att det finns anledning att upprätthålla den likabehandling i skattehänseende som pensionsreformen medfört och som innebär att pensionärerna numera följer samma regler som övriga inkomsttagare.

Skatteutskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motionerna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar skatteutskottets bedömning och tillstyrker regeringens förslag om ökad kompensation för den allmänna pensionsavgiften, höjt grundavdrag, uppräknings av skiktgränserna m.m. och avstyrker motionerna Fi232 (fp) yrkande 21, Fi259 (c) yrkandena 11–14, 17, 19 och 28, Sk451 (kd) yrkandena 2 och 3, Sk452 (kd) yrkandena 7, 8 och 36, Sk453 (m) yrkandena 1–3, 6 och 28 och Sk454 (fp) yrkandena 7–10.

5.3.2 Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att skattereduktionen för fackföreningsavgift och a-kasseavgift ska slopas.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Bakgrund

Riksdagen har under hösten 2001 fattat beslut om en skattereduktion på 25 % för medlemsavgiften till en arbetstagarorganisation och om en skattereduktion på 40 % för avgiften till en arbetslöshetskassa. Samtidigt avskaffades avdragsrätten för avgiften till arbetslöshetskassa. De nya bestämmelserna har trätt i kraft den 1 januari 2002 (prop. 2001/02:35, bet. 2001/02:SkU6).

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkandena 32 och 33 av Lennart Hedquist m.fl. förelås att skattereduktionen för avgift till fackförening och skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassa slopas.

Också i *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkandena 10 och 40 av Per Landgren m.fl. föreslås att skattereduktionen för fackföreningsavgift och arbetslöshetskassa avskaffas.

I *Centerpartiets* motion Fi259 yrkande 27 av Maud Olofsson m.fl. föreslås också att skattereduktionen för fackföreningsavgift slopas.

Folkpartiet liberalerna räknar i sitt budgetalternativ med att skattereduktionen för fackföreningsavgift ska slopas.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför i sitt yttrande SkU1y att skattereduktionen för fackföreningsavgifter syftar till att likställa villkoren för medlemskap i en arbetstagarorganisation med de villkor som gäller för medlemskap i en arbetsgivarorganisation. Organisationer och förbund på arbetsgivarsidan har efter hand fört över den övervägande delen av sin verksamhet till särskilt bildade servicebolag och på det sättet gjort det möjligt för medlemsföretagen att dra av serviceavgifterna som driftskostnader i den bedrivna rörelsen. Mervärdesskattebestämmelsernas utformning har också medfört att arbetsgivarsidan i realiteten haft fördelar jämfört med arbetstagersidan. Med en skattereduktion på 25 % för de medlemsavgifter som enskilda medlemmar betalar till sina arbetstagarorganisationer uppnås en faktisk skattemässig behandling som motsvarar den som gäller för avgifterna på arbetsgivarsidan. Rättsviseskäl talar således enligt skatteutskottets mening för att skattereduktionen för fackföreningsavgifter bibehålls.

När det gäller skattereduktionen för avgift till arbetslöshetskassa anför skatteutskottet att intentionen hela tiden har varit att avgiften ska vara avdragsgill, eftersom detta uppmuntrar den enskilde att skaffa sig ett försäkringsskydd mot följderna av arbetslöshet. Beloppsbegränsningen av avdraget för övriga kostnader under inkomst av tjänst har emellertid försämrats förutsättningarna för denna avdragsrätt, allteftersom den grupp som kommer över beloppsgränsen blivit mindre. Härigenom har det uppkommit en olikformighet vid beskattningen av arbetstagar sidan i förhållande till vad som gäller vid beskattningen av arbetsgivare, och det är av bl.a. detta skäl som riksdagen fattat beslut om att ersätta avdragsrätten med en skattereduktion i dessa fall. Utskottet anser att både rättvise- och hanteringsmässiga skäl talar för att den nuvarande ordningen bibehålls.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Fi259 (c) yrkande 27, Sk452 (kd) yrkandena 10 och 40 och Sk453 (m) yrkandena 32 och 33.

5.3.3 Reseavdraget

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av reseavdraget till 17 kr och avstyrker motionsförslagen.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Bakgrund

Avdrag för skäligena utgifter för resor mellan bostaden och arbetsplatsen (arbetsresor) ska göras, om arbetsplatsen ligger på ett sådant avstånd från den skattskyldiges bostad att han behöver använda något transportmedel. Avdrag ska under vissa förutsättningar göras för kostnader för arbetsresor med egen bil. I sådant fall får för närvarande avdrag göras med 16 kr per mil. Samma schablonmässigt beräknade belopp gäller vid avdrag för kostnader för resor med egen bil i tjänsten eller i näringsverksamhet. Beloppet avser att täcka de milbundna kostnaderna.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 34 delvis) att det avdragsgilla beloppet för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats respektive i tjänsten höjs från 16 kr per mil till 17 kr per mil. Höjningen genomförs för att stödja arbetslinjen i beskattningen av inkomster och delvis kompensera för den föreslagna höjningen av skatterna på drivmedel.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkandena 4 och 5 av Lennart Hedquist m.fl. höjs reseavdraget till 20 kr per mil och gränobeloppet för avdrag för reskostnader från 7 000 kr till 8 500 kr.

I *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkande 41 av Per Landgren m.fl. avslås regeringens förslag om en höjning av milavdraget.

I *Centerpartiets* motion Fi259 yrkandena 18 och 34 av Maud Olofsson m.fl. ersätts reseavdraget med en skatterabatt på 7 kr per mil kombinerat med en självkostnadsgräns om 2 500 kr.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av reseavdraget till 17 kr för att stödja arbetslinjen i beskattningen av inkomster och delvis kompensera för den föreslagna höjningen av skatterna på drivmedel. Utskottet avstyrker motionerna Fi259 (c) yrkandena 18 och 34, Sk452 (kd) yrkande 41 och Sk453 (m) yrkandena 4 och 5.

5.3.4 Regional stimulans på skatteområdet

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att en utredning bör tillsättas med uppgift att analysera och lämna förslag till regionala stimulanser på skatteområdet och att en särskild ram om 300 miljoner kronor per år bör avsättas för detta ändamål. Utskottet avstyrker motionsyrkandena om att en regional skattelättnad inte ska införas.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen avser att tillsätta en utredning med uppdrag att analysera och lämna förslag till regionala stimulansåtgärder på skatteområdet. Uppdraget ska i första hand avse höjda grundavdrag i stödområde A från inkomståret 2005. En särskild ram om 300 miljoner kronor per år avsätts för detta ändamål.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkande 35 av Lennart Hedquist m.fl., *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkande 46 av Per Landgren m.fl. och *Centerpartiets* motion Fi259 yrkande 36 av Maud Olofsson m.fl. mot-

sätter sig motionärerna att det planerade regionala stödet införs och tillgodoräknar sig de 300 miljoner kronor som avsatts för detta ändamål i sina respektive inkomstberäkningar.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att det är angeläget att på olika sätt stimulera den regionala utvecklingen i de delar av Sverige där medborgare och företag kan ha höga kostnader till följd av långa avstånd och kallt klimat. Vissa skatternedsättningar finns redan. Energiskatten på el i norra Sverige är nedsatt och det finns en regional differentiering av fordonsskatten. På socialavgiftsområdet finns sedan den 1 januari 2002 en särskild nedsättning i stödområde A. Det finns enligt vad utskottet anför anledning att överväga ytterligare regionala inslag i skattesystemet, och utskottet delar regeringens bedömning att en utredning bör tillsättas med uppgift att analysera och lämna förslag till regionala stimulanser på skatteområdet. En särskild ram om 300 miljoner kronor per år bör avsättas för detta ändamål. Skatteutskottet avstyrker motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar regeringens bedömning att en utredning bör tillsättas med uppgift att analysera och lämna förslag till regionala stimulanser på skatteområdet. I första hand ska utredas ett förhöjt grundavdrag inom stödområde A som bör gälla fr.o.m. inkomståret 2005. En särskild ram avsätts för detta ändamål om 300 miljoner kronor per år. Om förslaget om höjt grundavdrag i stödområde A inte kan genomföras ska ramen användas för andra regionala åtgärder med samma syfte.

Utskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Fi259 (c) yrkande 36, Sk452 (kd) yrkande 46 och Sk453 (m) yrkande 35.

5.3.5 Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ytterligare lättnader i förmånsbeskattningen av miljöbilar m.m.

Jämför reservation 8 (c)

Bakgrund

De nuvarande reglerna om justering av värdet av bilförmån för s.k. miljöbilar tillämpades första gången vid 2000 års taxering. Reglerna innebär att förmånsvärdet för en bil som är utrustad med teknik för drift med elektricitet eller med mer miljöanpassade drivmedel än bensin eller dieselolja och som därför har ett nybilspris som är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik, ska justeras ned till en nivå som motsvarar

förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Reglerna infördes bl.a. för att underlätta introduktionen av miljöbilar på bilmaknaden och på så sätt skapa bättre förutsättningar för att miljöprestandan hos beståndet av förmånsbilar skulle öka (prop. 1999/2000:6, bet. 1999/2000:SkU7).

Den 1 januari 2002 infördes en tidsbegränsad möjlighet till ytterligare nedsättning av förmånsvärdet för vissa typer av miljöanpassade förmånsbilar för att få till stånd en bättre överensstämmelse med det faktiska värdet. För en elbil eller elhybridbil blev det möjligt att justera ned förmånsvärdet till 60 % av förmånsvärdet för närmast jämförbara bil utan sådan miljöanpassad teknik. Nedsättningen gäller i tre år och får inte överstiga 16 000 kr per år. För bilar som drivs med alkohol eller med annan gas än gasol medges justering till 80 % av förmånsvärdet för den jämförbara bilen. Nedsättningen gäller under fyra år och får inte överstiga 8 000 kr per år. En utvärdering av regelförändringen ska genomföras och vara klar före respektive tillämpningsperiods utgång. Den tillfälliga möjligheten till nedsättning förlängdes under hösten 2003 t.o.m. inkomståret 2008 (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:FiU1, prop. 2001/02:45, bet. 2001/02:SkU12 samt prop. 2003/04:1, bet. 2003/04:FiU1).

För en personbil som uppfyller kraven för miljöklass El eller Hybrid enligt bilaga 1 till lagen (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen, tas fordonsskatt inte ut under de fem första åren från det år fordonet blir skattepliktigt första gången.

Motionen

I *Centerpartiets* motion Fi259 yrkandena 23 och 24 av Maud Olofsson m.fl. anförs att nedsättningen av förmånsvärdet för miljöbilar har haft stor effekt på försäljningen av miljöbilar som tjänstebilar. I dag skiljer man dock på elbilar (nedsättning till 60 %) och bilar som drivs med alkohol eller gas (nedsättning till 80 %). Denna skillnad är inte teknikneutral och missgynnar fordon drivna på gas och etanol. Motionärerna anser att nedsättningen ska vara generell. Alla bilar som drivs med el, alkohol eller gas får en nedsättning av förmånsvärdet till 60 % av förmånsvärdet för närmast jämförbara bil utan sådan mer miljöanpassad teknik.

Som en uppmuntran även till privatpersoner som väljer att köpa en miljöbil föreslår motionärerna att det införs en möjlighet för ca 5 000 nya miljöbilsägare att få en skattereduktion om 10 000 kr. För enkelhetens och teknikneutralitetens skull föreslås att rabatten är lika för alla, oavsett inköpspris eller innehavstid.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför i sitt yttrande SkU1y att bestämmelserna om beräkning av värdet av förmån av olika typer av miljöbilar syftar till att detta värde bättre ska motsvara det faktiska marknadsvärdet. Nedsättningen till nivån för en jämförbar bil syftar till att eliminera effekten av de högre tillverkningskostnader som är förenade med ny teknik. Den ytterligare ned-

sättning som gäller för el- och alkoholdrivna fordon hänger samman med att dessa har en begränsad räckvidd, att gasbilarnas tank tar upp en stor del av bilens lastutrymme och att tillgången på tankställen för alternativa drivmedel är begränsad. Värdet av förmånen av dessa fordonstyper är därför mer begränsat än vad som framkommer vid en direkt jämförelse med värdet på förmånsbil som drivs med konventionella drivmedel. Genom dessa justeringar förbättras också förutsättningarna för en ökning av beståndet av miljövänligare bilar. Vidare gäller en femårig skattebefrielse enligt fordonskattelagen för bilar som uppfyller kraven i miljöklass El eller Hybrid.

Skatteutskottet ser inte någon anledning att förändra de nu aktuella reglerna och avstyrker därför motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motion Fi259 (c) yrkandena 23 och 24.

5.3.6 Hushållstjänster

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en skattereduktion för hushållstjänster.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Bakgrund

Frågor om särskilda skatteregler för tjänstesektorn har behandlats i Tjänstutredningens betänkande Uppskattad sysselsättning (SOU 1994:43) och i Tjänstebeskattningsutredningens betänkande Skatter, tjänster och sysselsättning (SOU 1997:17).

En skattereduktion för byggnadsarbeten har tillämpats under perioden den 15 februari 1993–den 31 december 1994 (prop. 1992/93:150, bet. 1992/93:SkU36) och under perioden den 15 april 1996–den 31 mars 1999 (prop. 1995/96:229, bet. 1995/96:SkU32). Syftet har varit att åstadkomma en stimulans av verksamheten inom byggsektorn och på så sätt motverka den då aktuella arbetslösheten.

Riksdagen har beslutat införa en skattereduktion för byggnadsarbete på bostadshus (s.k. ROT-avdrag) under tiden den 15 april 2004–den 30 juni 2005 (prop. 2003/04:163, bet. 2004/05:SkU3).

Motionerna

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet har i en gemensam motion (Sk408) lagt fram ett förslag om en skattereduktion för hushållstjänster. Förslaget innebär att en skattereduktion på 50 % införs för privatpersoners betalning av arbetskostnaden inklu-

sive moms för hushållstjänster som utförs i det egna hemmet upp till 25 000 kr per år. Motionärerna anför att förslaget innebär att det vita priset halveras direkt vid köpet jämfört med dagens regler. Motionen har remitterats till skatteutskottet och behandlas inte i detta ärende.

Yrkanden om att en skattereduktion för hushållstjänster ska införas framställs i motionerna Sk453 yrkande 22 av Lennart Hedquist m.fl. (m), Sk454 yrkande 6 av Lars Leijonborg m.fl. (fp), Sk450 yrkande 9 av Per Landgren m.fl. (kd), Sk452 yrkande 11 av Per Landgren m.fl. (kd) och Fi259 yrkande 21 av Maud Olofsson m.fl. (c).

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför i yttrande SkU1y att utskottet nyligen har tillstyrkt ett ROT-avdrag som en del av en lång rad förslag som lades fram i vårpropositionen för att driva på utvecklingen mot hållbar tillväxt, full sysselsättning och trygg välfärd och som bl.a. innehöll förslag om fler utbildningsplatser inom arbetsmarknadspolitiken, friår i hela landet år 2005, försök med arbetstidsförkortning, ökade resurser till kommuner och lands- ting, höjt bistånd, en särskild satsning på barnfamiljerna år 2006 som främst ska gå till barnfamiljer som lever under knappa ekonomiska villkor, höjda anslag för biologisk mångfald och klimatinvesteringar, skattestimulanser för miljöinvesteringar i offentliga lokaler samt nya resurser för anställda inom förskolan. Att utöver detta omfattande åtgärds paket införa en särskild skattelättnad för vissa hushållstjänster finner utskottet inte motiverat. Några särskilda konjunkturpolitiska skäl för en stimulans av hushållssektorn finns enligt utskottets mening inte. Inte heller är den påstådda effekten av en överströmning av svart arbetskraft till vit något att ta fasta på, bl.a. eftersom metoden skulle vara mycket dyrbar för statskassan. I stället för att försöka minska svartarbetet inom denna sektor med en sådan skattestimulans anser utskottet att kampen mot skattefusk och ekonomisk brottslighet bör föras på andra sätt. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Fi259 (c) yrkande 21, Sk450 (kd) yrkande 9, Sk452 (kd) yrkande 11, Sk453 (m) yrkande 22 och Sk454 (fp) yrkande 6.

5.3.7 Beskattning av nordiska sjömän

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en förlängning av den skattefrihet som gäller för vissa nordiska sjömän.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 30) att den skattefrihet som enligt den särskilda övergångsbestämmelsen i artikel 31.3 i det nordiska skatteavtalet gäller för i Sverige obegränsat skattskyldiga sjömän som uppbär ersättning för arbete ombord på danskt, färöiskt, finskt, isländskt eller norskt skepp i internationell trafik förlängs till att gälla också vid 2006 års taxering.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har i likhet med skatteutskottet (SkU1y) inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens förslag och tillstyrker därför propositionen i denna del.

5.3.8 Uthyrning av privatbostad

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en skattelättnad för uthyrning av privatbostad.

Jämför reservation 5 (m).

Bakgrund

När en privatbostadsfastighet eller en privatbostad upplåts ska ersättningen tas upp i inkomstslaget kapital. Detsamma gäller när en bostad som innehas med hyresrätt upplåts. Utgifterna för upplåtelsen får inte dras av. I stället ska avdrag göras med 4 000 kr per år för varje privatbostadsfastighet, privatbostad eller hyreslägenhet. Vid upplåtelse av en privatbostadsfastighet ska vidare ett belopp som motsvarar 20 % av intäkten av upplåtelsen dras av. Upplåts en hyresrätt ska i stället den del av upplåtarens hyra som avser den upplåtna delen dras av. För bostadsrätt gäller att den del av innehavarens avgift eller hyra som avser den upplåtna delen ska dras av. Avdragsmöjligheterna är mer begränsade om upplåtelsen gäller någon form av närstående (42 kap. 30–32 §§ IL, prop. 1989/90:110 s. 512, bet. 1989/90:SkU30).

Motionerna

I motion Ub259 yrkande 6 av Sten Tolgfors m.fl. (m) föreslår motionärerna att del av stadigvarande bostad ska få hyras ut utan att den som hyr ut behöver betala skatt på inkomsten. Om mindre än 50 % av en privatpersons stadigvarande bostad hyrs ut ska inkomsten vara skattefri upp till ett visst belopp. Detta är enligt motionärernas mening det snabbaste sättet att enkelt och billigt få fram bostäder för ungdomar och studerande. Ett motsvarande yrkande framställs i motion Bo301 yrkande 5 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m)

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför i sitt yttrande SkU1y att de gällande reglerna om uthyrning av privatbostadsfastigheter och privatbostäder införts i samband med skattereformen 1990. Dessförinnan kunde olika regler gälla, och resultatet kunde bli alltifrån hel skattefrihet till full beskattning. Dessa förhållanden hade utsatts för kritik från flera olika utredningar, och skattereformen innebär en övergång till enklare och mer likformiga regler för beskattningen på detta område. De nuvarande avdragsmöjligheterna får enligt skatteutskottets mening anses täcka både kostnader som normalt förorsakas av uthyrningen och eventuella utgifter för reparation och underhåll som uppkommit under uthyrningstiden.

Enligt skatteutskottets mening skulle en skattebefrielse för uthyrning av del av bostad medföra gränsdragnings- och kontrollproblem och dessutom innebära ett inkomstbortfall. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom de nu aktuella motionsförslagen, och utskottet anför att det finns bättre metoder om man vill påverka produktionen av bostäder. Riksdagen har t.ex. under år 2003 infört särskilda investeringsstöd för hyresrätter och studentbostäder. Inom ramen för dessa stöd har hitintills beviljats bidrag till 17 000 studentbostäder.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Ub259 (m) yrkande 6 och Bo301 (m) yrkande 5.

5.4 Juridiska personers inkomstskatter

Tabell 5.4 Inkomsttitel 1121 Juridiska personers inkomstskatt

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fp)	(kd)	(c)
1121 Juridiska personers inkomstskatt	65 988		-3 070	+10	+2 600	-1 890
Lägre skatt fämansbolag			-1 500	-390		-390
Ändrade regler för periodiseringsfonder	±0	+1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Lägre skatt på royaltyinkomst			-70			
Kommunala bolag				+1 900		
Effektiv bolagsskatt 28.46%					+4 100	

5.4.1 Det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m.

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning när det gäller det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna och avstyrker motionsförslagen om förändringar i beskattningen av företagen och deras ägare.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Bakgrund

I 57 kap. inkomstskattelagen finns särskilda regler om fördelning mellan tjänst och kapital av utdelningar på s.k. kvalificerade andelar i fåmansföretag och på kapitalvinster vid försäljning av sådana andelar. Den kapitalbeskattade delen av en utdelning räknas fram enligt en schablon som baseras på statslåneräntan och det kapital som nedlagts i företaget och lönesumman för i företaget anställd personal. Denna s.k. klyvningsränta motsvarar fr.o.m. den 1 januari 2004 statslåneräntan plus 7 procentenheter. Vid en försäljning av kvalificerade andelar behandlas – upp till ett tak om 200 prisbasbelopp under en femårsperiod – hälften av vinsten som kapitalinkomst och hälften som inkomst av tjänst. De särskilda reglerna gäller bl.a. om andelsägaren själv eller någon närstående varit verksam i betydande omfattning i företaget under beskattningsåret eller de fem föregående beskattningsåren. Enligt den s.k. utvidgade fåmansföretagsdefinitionen räknas aktiva delägare och deras närstående som *en* person vid fördelningen mellan tjänst och kapital.

Syftet med de särskilda reglerna för fåmansföretag om fördelning mellan tjänst och kapital är att inkomster som härrör från delägarnas arbetsinsatser i bolaget ska beskattas på samma nivå som andra förvärvsinkomster och inte enligt den proportionella skattesats om 30 % som gäller för utdelningar och kapitalvinster enligt reglerna om beskattning av kapitalinkomster. De särskilda reglerna fanns tidigare i 3 § 12–12 e mom. den numera upphävda lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, och i dagligt tal kallas de fortfarande 3:12-reglerna.

Den s.k. 3:12-utredningen (Fi 1999:12) har sett över regelsystemet och har den 18 juni 2002 avlämnat betänkandet Beskattning av småföretagare (SOU 2002:52). När det gäller avgränsningen av de företagare som ska omfattas av de särskilda reglerna, de kvalitativa villkoren, föreslås preciseringar och kompletteringar. En övergång till någon form av normallönemodell anser utredningen vanskelig med hänsyn till att det är svårt att överblicka konsekvenserna av en omläggning till ett i grunden annorlunda system. Utredningen föreslår därför justeringar inom ramen för den nuvarande kapitalklyvningsmodellen, bl.a. att den kapitalinkomstbeskattade delen får beräknas med utgångspunkt i bolagets beskattade egna kapital (kallas BEK-modellen), och att utrymmet för kapitalinkomstbeskattning höjs med 5 procentenheter så att klyvningsräntan uppgår till statslåneräntan med tillägg

av en riskpremie på 10 procentenheter. Hälftindelningen mellan tjänst och kapital upp till 200 prisbasbelopp slopas. I stället ska belopp upp till 100 basbelopp tjänstebeskaas helt och belopp därutöver kapitalbeskaas. Lönesummeregeln förenklas betydligt, och de nuvarande begränsningsreglerna tas bort, och även företagarens egen lön ska få räknas in. Löneunderlaget ska enligt förslaget uppgå till 50 % av den framräknade lönesumman. Utredningens förslag har beräknats medföra ett skattebortfall om 1,13 miljarder kronor som enligt utredningen kan finansieras genom att maximal avsättning till periodiseringsfond för juridiska personer justeras ned med 5 procentenheter till 20 %.

Budgetpropositionen

Regeringen anför (avsnitt 8.3.4) att 3:12-reglerna bör förändras så att de blir mer gynnsamma för företagen. I budgetpropositionen för 2004 aviserade regeringen en reformering av 3:12-reglerna i två steg. I ett första steg skulle riskpremien i den s.k. klyvningsräntan höjas från 5 till 7 %. I en proposition under hösten 2003 lämnades också ett sådant förslag, och riksdagen har beslutat i enlighet med förslaget (prop. 2003/04:17, bet. 2003/04:SkU9, rskr. 2003/04:117, SFS 2003:1200). För det fortsatta arbetet aviserade regeringen i budgetpropositionen olika alternativa skattelättnader som tillsammans med den redan genomförda åtgärden skulle ge en varaktig skattesänkning på 1 miljard kronor. Ett alternativ var en ytterligare höjning av klyvningsräntan. Ett andra alternativ var en justering av den lönesumme-regel som i dag bestämmer hur löner till anställda på visst sätt får medräknas i underlaget för beräkning av kapitalbeskaad utdelning och kapitalvinst. Ett tredje alternativ var en förändring av reglerna för kapitalvinstbeskaaning och ett fjärde den s.k. BEK-modellen.

Regeringen anför att i den efterföljande diskussionen, bl.a. i anslutning till tillväxtsamtalen ytterligare alternativ har aktualiserats. Ett sådant gäller införande av regler där ägare till kvalificerade andelar under vissa förutsättningar (vid en viss storlek på antalet anställda och företagsledarens/ägarens egna löneuttag) inte skulle omfattas av 3:12-reglerna. Ett annat alternativ har gällt möjligheten att utvidga den s.k. takregeln. Denna regel begränsar i dag den del av kapitalvinster som ska tjänstebeskaas. Utvidgningen skulle innebära att även andra tjänstebeskaade inkomster från företaget skulle beaktas.

I sammanhanget erinras om att man i 3:12-utredningens betänkande Beskaaning av småföretagare (SOU 2002:52) föreslog en schablonregel för de mindre företagen.

Ett av de möjliga reformalternativ som pekades ut i budgetpropositionen 2004 var den av 3:12-utredningen föreslagna BEK-modellen. Enligt gällande rätt används i princip företagarens egna anskaffningskostnader för aktierna som underlag för att beräkna hur stor del av en utdelning, och indirekt även den del av framtida kapitalvinster, som ska kapitalinkomstbeskaas. BEK-modellen innebär att i underlaget ska också ingå en viss del

av företagets beskattade kapital. Modellen har sina förespråkare men kan också kritiseras. En utvidgning av detta slag skulle bidra till att sänka skattebelastningen på investeringar som finansieras med kvarhållna vinstmedel. Samtidigt skulle det innebära en förmånsbehandling av investeringar i 3:12-företag i förhållande till vad som gäller för andra aktiebolag och också innebära ökade möjligheter till omvandling av arbetsinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster. De begränsningar av den ”fulla” BEK-modellen som föreslogs av den s.k. 3:12-utredningen i syfte att motverka omfattande skatteomvandling riskerar att inte bli stabila. Utredningen föreslog att ett införande av BEK-modellen skulle finansieras genom att kapitalvinster i sin helhet beskattas som tjänsteinkomst, inte som i dag till 50 %. Detta skulle kunna medföra betydande skatteskärpningar i vissa fall.

Regeringen bedömer att nackdelarna med BEK-modellen överväger fördelarna och avvisar därför modellen. Bedömningen av BEK-modellen ska enligt vad som anförs ses i relation till de alternativa åtgärder som redovisades i budgetpropositionen 2004 men också till de senare aktualiserade alternativen. Särskilt de senare alternativen ger ett delvis nytt perspektiv på det fortsatta reformarbetet. Finansministern har därför den 3 juni 2004 förordnat en expertgrupp med uppgift att genomföra en fördjupad prövning av 3:12-reglerna. I detta sammanhang är en utvidgning av takregeln och ett alternativ där under vissa förutsättningar 3:12-reglerna inte ska tillämpas av särskilt intresse. Uppdraget ska redovisas senast vid utgången av oktober 2004. Regeringen avser att därefter återkomma med förslag som ska träda i kraft senast den 1 januari 2006.

Det fördjupade analysarbetet innebär inte att de i budgetpropositionen 2004 utpekade alternativen skulle vara inaktuella. I den fortsatta beredningen kommer även övriga förslag, utöver de som har kommenterats, från 3:12-utredningens betänkande Beskattning av småföretagare (SOU 2002:52) att beaktas.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkande 39 av Lennart Hedquist m.fl. anförs att småföretagare är en skattemässigt missgynnad grupp eftersom de beskattas betydligt hårdare för sin avkastning än ägare av större företag. Motionärerna vill reformera beskattningen av fåmansbolag och avsätter 1,5 miljarder kronor för detta ändamål. Ett mer genomarbetat förslag till teknisk utformning kommer att redovisas i vårmotionen 2005.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Sk454 yrkande 4 av Lars Leijonborg m.fl. anförs att de regler som gäller för fåmansbolagen har lett till att ägare av fåmansbolag i dag betalar betydligt högre skatt än små ägare i större bolag. Motionärerna vill sänka fåmansbolagens skatter omedelbart och föreslår att dagens fåmansbolagsregler ersätts med den s.k. BEK-modellen (beskattat eget kapital). Den innebär att ägare kan ta ut en större utdelning

för varje år i takt med att företaget växer. Motionärerna uppskattar kostnaden för denna reform till 400 miljoner kronor 2005 och till mellan 1,5 och 2 miljarder kronor på längre sikt.

I *Kristdemokraternas* motioner Sk450 yrkandena 5, 6 och 8 och Sk452 yrkandena 12 och 13 av Per Landgren m.fl. föreslår motionärerna att det införs ett riskkapitalavdrag. Personer som köper nyemitterade aktier i onoterade bolag ska ha möjlighet till en skattereduktion (riskkapitalavdrag). Avdrag ska få göras mot inkomst av kapital likaväl som mot inkomst av tjänst. Reduktionen ska även gälla köp av aktier i egna och närståendes fåmansföretag. Avdragsrätten ska gälla investeringar upp till en nivå av 100 000 kr. Avdragsrätten ska ses som en kompensation för den större risk det innebär att köpa aktier i små, onoterade företag.

Riskkapitalavdraget kompletteras med etableringskonton. Att öppna ett etableringskonto innebär enligt vad som anförs i motionen att man kan sätta av pengar skattefritt för en framtida företagsstart. Ett etableringskonto skulle kunna locka mindre riskbenägna att starta eget. För vissa grupper, såsom invandrare, ungdomar och kvinnor, kan det många gånger tyvärr vara svårt att få banklån. För dem kan etableringskonto vara ett bra alternativ.

Motionärerna anser att det behövs nya, enkla regler som jämställer fåmansföretagen med andra företag och att regeringen bör återkomma med ett förslag till hur den s.k. BEK-modellen ska kunna ersätta nuvarande 3:12-regler. Vidare behövs en snar omläggning av egendoms- och kapitalbeskattningen där både skatten på aktieutdelningar och förmögenhetsskatten fasas ut. För att finansiera detta genomförs en höjning av bolagsskatten till 30 %.

I *Centerpartiets* motion Fi259 yrkandena 3, 9 och 10 av Maud Olofsson m.fl. anförs att de nuvarande reglerna för fåmansbolag är direkt tillväxthämmande. Ett företag som är framgångsrikt och expansivt extrabeskattas eftersom en del av vinsten kommer att beskattas som inkomst av tjänst och därmed som om det vore inkomst över den högsta brytpunkten. Det är således mer lönsamt för entreprenören att satsa pengar i andras företag på börsen än i sitt eget. Motionärerna anför att de företagare som arbetar hårt och som lyckas i sin verksamhet ska belönas. Utredningen Beskattning av småföretagare (SOU 2002:52) föreslog att den s.k. BEK-modellen skulle införas. Med denna modell kommer hänsyn att tas till allt arbetande kapital i företaget, och underlaget för hur det kapitalbeskattade utrymmet vid utdelning och kapitalvinst ska uppskattas kommer att genomföras på ett mer rättvist, rimligt och tillväxtfrämjande sätt. Motionärerna avsätter nästan 1,3 miljarder kronor under budgetperioden och föreslår att riksdagen fattar beslut om att införa BEK-modellen.

Motionärerna anser att riskkapitalförsörjningen i Sverige rent generellt måste förbättras. För att delvis råda bot på detta föreslås ett s.k. starta-eget-sparande. Ett led i detta är att möjliggöra ett skattefritt sparande på upp till 40 000 kr om året, totalt högst 120 000 kr som grundplåt till det egna företaget. För förslaget beräknar motionärerna ett skattebortfall på 300 miljoner kronor 2005 och 600 miljoner kronor årligen därefter. Vidare införs ett

riskkapitalavdrag som är till för dem som väljer att finansiera starten av företag med eget sparade eller lånade pengar, utan att utnyttja starta-eget-sparandet. Skattebortfallet för denna åtgärd beräknas till 200 miljoner kronor för år 2005 och 400 miljoner kronor år 2006 och år 2007. Motionärerna föreslår att riksdagen beslutar införa ett personligt riskkapitalavdrag från år 2004.

I *Centerpartiets* motion Bo235 yrkande 6 av Maud Olofsson m.fl. (c) föreslår motionärerna att avdragsrätten för ombyggnad och underhåll av byggnader utvidgas så att omdelbart avdrag kan erhållas vid byte av bärande delar inom ramen för en oförändrad användning och konstruktion. Syftet är att stimulera till en ökad upprustning av äldre bostadsbestånd och motionärerna avsätter 500 miljoner kronor år 2006 för detta ändamål.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att regeringens arbete med en fortsatt reformering av 3:12-reglerna innebär att reglerna ska förändras så att de blir mer gynnsamma för företagen och att avsikten är att reformen ska ge en varaktig skattesänkning på 1 miljard kronor. En expertgrupp arbetar med att genomföra en fördjupad prövning av 3:12-reglerna, och uppdraget ska redovisas senast vid utgången av oktober 2004. Regeringen avser att därefter återkomma med förslag som ska träda i kraft senast den 1 januari 2006. Enligt skatteutskottets mening bör resultatet av regeringens fortsatta arbete med 3:12-reglerna avvaktas.

När det gäller motionsförslagen anför utskottet att de utredningar som gjorts på området visar att en slopad skatt på aktieutdelningar inte är ett verksamt medel för att förbättra de större företagens villkor. Tillgången till en internationell kapitalmarknad gör att beskattningen av sparande endast i begränsad omfattning inverkar på företagens investeringsbenägenhet. Utskottet anser att en generell sänkning av skatten på ägarnas sparande i aktier inte är en effektiv metod för att förbättra villkoren för företagandet och avstyrker därför motionsyrkandena om slopad skatt på aktieutdelning.

För små och medelstora företag som inte i alla avseenden har tillgång till den internationella kapitalmarknaden kan emellertid inte bortses från att den personliga kapitalbeskattningen inverkar på avkastningskravet och därmed i viss mån fungerar som en skatt på företagets investeringar. Detta förhållande har beaktats i samband med att riksdagen på senare år beslutat om en rad ändringar i syfte att förbättra villkoren för nyföretagande och entreprenörskap. En lättnad i beskattningen av utdelningar och kapitalvinster på aktier i onoterade bolag infördes hösten 1996 och har utvidgats genom olika beslut under åren 1997 och 1998. Även villkoren för finansiering med egna vinstmedel har förbättrats. Enskilda näringsidkare fick vid 1999 års taxering utvidgade möjligheter till reservering genom avsättning till periodiseringsfond, och denna möjlighet har ytterligare förbättrats som ett resultat av en mer ingående undersökning av hur företagen använder periodiseringsfonderna (prop. 1999/2000:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m.). Mot

denna bakgrund finns det enligt utskottets mening inte någon anledning att överväga att införa ett särskilt avdrag för investeringar i onoterade aktier. Utskottet avstyrker därför förslaget om ett permanent riskkapitalavdrag.

Enligt skatteutskottets mening är det viktigt att skattereglerna inte lägger hinder i vägen för nyföretagande och entreprenörskap och att avkastningen för den som tar risken att starta ett eget företag eller att expandera sin verksamhet är tillräcklig. Särskilda stimulanser i samband med nystart av företag ger emellertid inte denna effekt utan skapar tvärtom en risk för att livskraftiga företag slås ut i konkurrensen med nystartade och skattegynnade företag, något som inte på sikt kan anses vara förenligt med kravet på stabila och goda regler för företagen. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att tillstyrka förslagen om olika former av starta-eget-avdrag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar regeringens bedömning att 3:12-reglerna bör förändras så att de blir mer gynnsamma för företagen och avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Fi259 (c) yrkandena 3, 9 och 10, Sk450 (kd) yrkandena 5, 6 och 8, Sk452 (kd) yrkandena 12 och 13, Sk453 (m) yrkande 39 och Sk454 (fp) yrkande 4.

När det gäller förslaget om en vidgad avdragsrätt för ombyggnadsåtgärder är utskottet inte berett att tillstyrka en förändring av de regler som gäller för gränsdragningen mellan vad som får dras av omedelbart och vad som ska dras av genom värdeminskingsavdrag när det gäller byggnader. Utskottet avstyrker därför även motion Bo235 (c) yrkande 6.

5.4.2 Ändrade regler för periodiseringsfonderna

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att en räntebeläggning av de juridiska personernas periodiseringsfonder bör ske och avstyrker motionsyrkandena med motsatt inriktning.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen aviserar (avsnitt 8.3.5) ett förslag om räntebeläggning av vinstmedel som juridiska personer avsatt i periodiseringsfondssystemet. Räntebeläggningen uppnås genom att en schablonintäkt beräknas på de avsatta vinstmedlen och tas upp vid inkomstbeskattningen. Åtgärden ska träda i kraft den 1 januari 2005.

Regeringen anför att de tidigare föreslagna lättnaderna beträffande arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatterna till inte oväsentlig del kommer företagssektorn till godo genom att ägarkollektivet gynnas och att det därför är rimligt att förändringarna finansieringsmässigt balanseras genom ändrade

beskattningsregler för företagen. En fördel med en räntebeläggning av periodiseringsfonderna är att möjligheten att utjämna företagets resultat mellan olika beskattningsår i allt väsentligt behålls intakt. Mot en generell tillämpning av räntebeläggningsmetoden talar att det komplicerar reglerna särskilt för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag som är fysiska personer. Detta står i strid med regeringens ambitioner att förenkla för dessa företag. Denna konflikt undviks om dessa företag inte omfattas av ändringen. En sådan lösning leder visserligen till en marginellt ökad oenhetlighet i skattereglerna mellan juridiska personer och övriga företagsformer. Detta måste vägas mot målet om enkla regler för dessa näringsidkare. Regeringen bedömer att förenklingsaspekten väger tyngre i denna fråga. Endast företag som i inkomstskattesammanhang anses som juridiska personer bör därför omfattas av ett system med räntebeläggning av periodiseringsfonderna.

Motionerna

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet motsätter sig förslaget och räknar därför inte med några inkomster från detta förslag. Avslagsyrkanden framställs i motionerna Sk453 yrkande 40 av Lennart Hedquist m.fl. (m), Fi259 yrkandena 35 av Maud Olofsson m.fl. (c) och Sk450 yrkande 14 av Per Landgren m.fl. (kd).

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet delar i sitt yttrande regeringens bedömning att lättnaderna i arvs-, gåvo- och förmögenhetsbeskattningen till inte oväsentlig del kommer företagssektorn till godo genom att ägarkollektivet gynnas och att det är rimligt att förändringarna finansieras genom en räntebeläggning av juridiska personers periodiseringsfonder. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar skatteutskottets bedömning och avstyrker motionerna Fi259 (c) yrkande 35, Sk450 (kd) yrkande 14 och Sk453 (m) yrkande 40.

5.4.3 Royalty

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om att royalty ska beskattas i inkomstslaget kapital.

Jämför reservation 5 (m).

Bakgrund

Royalty ska enligt huvudregeln beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet. Om royaltyn grundar sig på anställning eller på uppdrag eller tillfällig verksamhet som inte ingår i en näringsverksamhet ska den dock tas upp i inkomstslaget tjänst.

Motionen

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkande 20 av Lennart Hedquist m.fl. föreslås att beskattningen av royaltyinkomster från uppfinningar och patent beskattas i inkomstslaget kapital från 2005.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att det bör undvikas att införa särskilda skattestimulanser för viss typ av verksamhet. Förslag om skattefrihet under begränsad tid för royaltyinkomster har tidigare lagts fram av Innovationsutredningen (SOU 1993:84) men har inte ansetts vara aktuella att genomföra. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motion Sk453 (m) yrkande 20.

5.5 Social- och arbetsgivaravgifter

Tabell 5.5 Inkomsttitel 1200 Socialavgifter

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fp)	(kd)	(c)
1200 Socialavgifter	276 410		+2 837	-2 450	+2 780	-2 800
Reducerad nedsättning av socialavgifter	+280	+300			-420	-300
Ytterligare nedsättning av socialavgifter i Norrland			-40			
Sänkt arbetsgivaravg för äldre			-1 700			
Minskad nedsättning av arbetsgivaravg			+4 577			
Nej till reducerad nedsättning av socialavgifter inkl sänkt arbetsgivaravgift				-2 300		
Löneskatt pensioner				-150		
Reglering av 2:a karensdag: höjd arbgivavg					+3 200	
Sänkta arbetsgivaravg. t.f.a. ny sjuklönemodell						-2 500

5.5.1 Sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m.

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en sänkning av det särskilda avdraget vid beräkning av arbetsgivaravgifter och om en förändring av nivåerna inom socialavgifterna. Motionsförslagen om andra förändringar av reglerna om nedsättning av socialavgifter avstyrks. Utskottet avstyrker även motionsförslagen om en höjning av sjukförsäkringsavgiften respektive en omläggning av arbetsgivaravgifterna till vad som motsvarar 30 dagars arbetsgivarinträde.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Bakgrund

Socialförsäkringarna finansieras av allmän pensionsavgift, socialavgifter, statlig ålderspensionsavgift och allmänna skattemedel.

Socialavgiftslagen (2000:980), som trädde i kraft den 1 januari 2001, innebär främst en lagteknisk och språklig bearbetning av de tidigare bestämmelserna om socialavgifter samt en anpassning till den nya socialförsäkringslagen (1999:799). Socialavgifter utgörs av arbetsgivaravgifter och egenavgifter och tas ut för att finansiera systemen för social trygghet.

Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare och andra personer som ger ut ersättning som är avgiftspliktig enligt 2 kap. socialavgiftslagen. Avgiftspliktig ersättning är främst löner, arvoden och andra skattepliktiga förmåner. Avgiftsunderlaget för beräkning av arbetsgivaravgifter består av summan av de avgiftspliktiga ersättningar som har utgetts under en kalendermånad. Arbetsgivaravgifterna uppgår till 29,57 % av avgiftsunderlaget, varvid sjukförsäkringsavgiften utgör 11,08 % och arbetsmarknadsavgiften 3,70 %.

Egenavgifter betalas av fysiska personer som har avgiftspliktig inkomst enligt 3 kap. socialavgiftslagen. I första hand betalas egenavgifter för överskott av näringsverksamhet i vilken den som har inkomsten har arbetat i inte oväsentlig utsträckning. Egenavgifterna uppgår till 27,76 % av avgiftsunderlaget, varvid sjukförsäkringsavgiften utgör 11,81 % och arbetsmarknadsavgiften 1,16 %.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna gäller att en arbetsgivare varje månad får göra avdrag med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst med 3 550 kr, vilket motsvarar en årlig lönesumma på 852 000 kr. När det gäller beräkning av egenavgifter får avdrag göras med 5 % av avgiftsunderlaget, dock högst med 9 000 kr per år, vilket motsvarar ett avgiftsunderlag på 180 000 kr.

Genom lagen (2001:1170) om utvidgning av de särskilda avdragen enligt socialavgiftslagen (2000:980), som trädde i kraft den 1 januari 2002, infördes en regional stimulans för företagandet i stödområde A. Lagen är utformad så att den ryms inom ramen för det s.k. försumbara stödet enligt EG-regler. Företag inom sektorerna jordbruk, vattenbruk och fiske samt transport är därmed uteslutna. Stimulansen lämnas genom utvidgade avdrag på 10 %, utöver avdragen på 5 %, vid beräkningen av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Det utvidgade avdraget avseende arbetsgivaravgifter är maximerat till 7 100 kr per månad och avseende egenavgifter till 18 000 kr per år.

Arbetsgivare och egenföretagare ska också enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift betala allmän löneavgift med 3,13 %.

Arbetsgivare som betalar ut lön etc. till anställd som fyllt minst 65 år (född 1937 eller tidigare) vid årets ingång ska betala särskild löneskatt om 24,26 %. Arbetsgivare som betalar ut lön till anställd som fyllt 65 år, född 1938, ska betala särskild löneskatt om 16,16 %. För dessa personer ska även ålderspensionsavgift med 10,21 % betalas.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 32 delvis och punkt 33) att det särskilda avdraget vid beräkning av arbetsgivaravgifter sänks från maximalt 3 550 till maximalt 3 090 kr per månad. Den årslönesumma som ger högst avdrag uppgår därmed till 741 600 i stället för 852 000 kr. Om avdraget görs jämnt fördelat över hela året uppgår det sammanlagda avdraget till högst 37 080 kr per år. Förslaget beräknas ge en förstärkning av statens intäkter med 1,18 miljarder kronor netto. Regeringen framhåller att eftersom det i budgetpropositionen föreslås skattelättnader som till inte oväsentlig del kommer företagssektorn till del är det rimligt att finansieringen av dessa lättnader sker genom förändringar av beskattningsreglerna för företag.

I propositionen föreslås (punkterna 32 delvis och 33) vidare att sjukförsäkringsavgiften och arbetsmarknadsavgiften justeras med hänsyn till de kostnader som dessa avgifter ska täcka år 2005 och att den allmänna löneavgiften sänks för att det totala uttaget av socialavgifter inte ska ändras.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. begärs bl.a. att den generella nedsättningen av arbetsgivaravgifter om 5 % avskaffas. Yrkandet framställs även i motion Sk453 yrkande 41 av Lennart Hedquist m.fl. Motionärerna anser att det är rimligt att företagen bär en del av finansieringen av de skattesänkningar för företagare som Moderaterna föreslår. I motion Fi231 begärs även att arbetsgivaravgifterna sänks för äldre än 61 år i syfte att stimulera företagen att anställa och behålla äldre arbetskraft. Yrkandet preciseras i motion Sk453 yrkande 42. Arbetsgivaravgif-

terna för äldre än 61 år ska ersättas med den särskilda löneskatt och pensionsavgift som i dag gäller för arbetstagare äldre än 65 år. Yrkandet framställs även i motion Sf357 av Fredrik Reinfeldt m.fl. yrkande 14.

I motion Sk453 yrkande 34 begärs att företag inom sektorerna jordbruk, vattenbruk och fiske med driftsställe i stödområde A också ska omfattas av den extra nedsättningen av arbetsgivaravgifterna.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. begärs, i syfte att stimulera sysselsättningen, att arbetsgivaravgifterna för alla företag halveras upp till en lönesumma på ca 250 000 kr inklusive den generella nedsättningen av arbetsgivaravgifter om 5 %, men med bibehållen 5-procentig nedsättning på avgiftsunderlag mellan 250 000 och 852 000 kr. I yrkande 20 begärs avslag på regeringens förslag om reducerad nedsättning av arbetsgivaravgifterna.

I *Kristdemokraternas* motion Fi233 yrkande 9 av Göran Hägglund m.fl. begärs bl.a. avslag på regeringens förslag om en reducering av den generella nedsättningen av arbetsgivaravgifterna. Yrkandet framställs även i motionerna Sk450 yrkande 15 av Per Landgren m.fl. och Sk452 yrkande 19 av Per Landgren m.fl. Dessutom föreslås i motionerna Fi233 yrkande 9 och Sk452 yrkande 20 att sjukförsäkringsavgiften höjs med 0,28 procentenheter för att neutralisera effekten av en andra karensdag och därmed öka statens inkomster.

I *Centerpartiets* motion Fi234 av Maud Olofsson m.fl. begärs bl.a. att en reformerad sjuklönomodell ska införas och att denna ska kompenseras med likformiga sänkta arbetsgivaravgifter motsvarande 30 dagars arbetsgivarinträde. Förslaget innebär en minskning av statens inkomster med 2 500 miljoner kronor för 2005. I motion Fi259 yrkande 37 av Maud Olofsson m.fl. begärs avslag på regeringens förslag om reducering av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet konstaterar när det gäller Moderaternas förslag om ökad nedsättning av socialavgifterna i Norrland att lagen om utvidgning av de särskilda avdragen enligt socialavgiftslagen faller inom ramen för det s.k. försumbara stödet enligt EG-regler. I lagen undantas därför företag inom bl.a. sektorerna jordbruk, vattenbruk och fiske. Enligt utskottets mening är det viktigt att stödet ges en utformning som är förenlig med de regler som gäller inom EU för statsstöd. Vidare är det utskottets principiella inställning att det bör finnas ett tydligt samband mellan de socialavgifter som erläggs och de olika förmåner som dessa avgifter ska finansiera. Ett sådant samband är lagfäst i den nya lagen om fördelning av socialavgifter. En regional nedsättning av socialavgifter avsedd att bl.a. stimulera småföretagandet i det aktuella stödområdet måste betraktas som en del av regionalpolitiken. Mot bakgrund av detta kan det ifrågasättas, och särskilt vid en eventuell utvidgning av avdraget, om det är lämpligt att för en regional åtgärd ta i anspråk avgifter som är avsedda att finansiera vissa

preciserade sociala förmåner som sjukpenning och föräldrapenning, detta särskilt som det finns avgifter/löneskatter som inte har till syfte att finansiera förmåner inom socialförsäkringen. Utskottet är således inte berett att tillstyrka Moderaternas motionsförslag.

Socialförsäkringsutskottet anser inte att det finns utrymme för vare sig Moderaternas förslag om minskade arbetsgivaravgifter för personer över 61 år och att avskaffa den generella nedsättningen av arbetsgivaravgiften eller Folkpartiets förslag om att arbetsgivaravgifterna ska halveras upp till ett underlag om 250 000 kr. Utskottet ställer sig inte bakom Kristdemokraternas krav på ytterligare en karensdag och kan således inte tillstyrka förslagen om höjda procentsatser för vissa socialavgifter till följd av dessa reformer. Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom Centerpartiets förslag om en ny sjuklönemodell och tillstyrker således inte heller förslaget om sänkta arbetsgivaravgifter med anledning av detta.

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker regeringens förslag om reducering av nedsättningen av arbetsgivaravgifterna och om ändrade nivåer inom socialavgifterna.

Socialförsäkringsutskottet noterar att regeringen i proposition 2004/05:21 Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro lägger fram ett förslag om en särskild sjukförsäkringsavgift som kan sägas innebära att sjukförsäkringsavgiften i arbetsgivaravgifterna till en del ersätts av en rörlig avgift. Den vanliga sjukförsäkringsavgiften sänks i stället till 10,15 %. Utskottet, som bedömer att förslaget inte påverkar de sammantagna inkomsterna på statsbudgeten för 2005, kommer att behandla nämnda proposition senare under hösten.

Utskottet avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med socialförsäkringsutskottet regeringens förslag om en sänkning av det särskilda avdraget vid beräkning av arbetsgivaravgifter och om ändrade nivåer inom socialavgifterna och delar socialförsäkringsutskottets bedömning när det gäller de förändringar som föreslås i proposition 2004/05:21.

Finansutskottet vill med anledning härav föreslå en förändring av budgetens indelningen i inkomstitlar. En ny inkomstitel bör skapas, 1295 Särskild sjukförsäkringsavgift, och dit förs inkomster från arbetsgivarnas medfinansieringsansvar från den 15:e sjukdagen. Inkomsterna beräknas för 2005 till 2,3 miljarder kronor. Inkomsterna på inkomstitel 1221 Sjukförsäkringsavgift, minskas i motsvarande mån. Förändringen har alltså ingen effekt på statsbudgetens samlade inkomster, men innebär en särredovisning av den nya särskilda sjukförsäkringsavgiften.

Utskottet avstyrker motionerna Fi232 (fp) yrkande 20, Fi233 (kd) yrkande 9, Fi259 (c) yrkande 37, Sk450 (kd) yrkande 15, Sk452 (kd) yrkandena 19 och 20 och Sk453 (m) yrkandena 34, 41 samt 42 och Sf357 (m) yrkande 14.

5.6 Skatt på egendom

Tabell 5.6 Inkomsttitel 1300 Skatt på egendom

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fp)	(kd)	(c)
1312 Fastighetsskatt	24 592		-1 500	-2 000	-22 400	+1 600
Alternativ fastighetsskattesänkning			-1 500			
Sänkt fastighetsskatt diff små/flerbostadshus				-2 000		
Helt slopad fastighetsskatt					-25 700	
Kapitalvinstskatt bostäder					+3 300	
Sänkt fastighetsskatt						-1 400
Begr tomtvärde i komb m sänkt fastskatt						-1 500
Höjd reavinstskatt o minskade uppskovsavg						+4 500
1321 Fysiska personers förmögenhetsskatt	4 785		±0	-700	-900	-2 300
Sänkt förmögenhetsskatt	-110	-1 110		-700		-3 400
Avskaffad sambeskattning						+1 100
Succesivt slopad förmögenhetsskatt			±0			
2000 års fastighetstaxeringsvärden					-2 300	
Avgår: Regs höjning av fribelopp					+1 100	
Inget behov av begränsningsregel					+300	
1330 Arvsskatt och gåvoskatt	842		±0	±0	±0	±0
Slopad arvs- och gåvoskatt	-1 800	-2 600				
1341 Stämpelskatt	7 335		±0	±0	±0	+500
Höjd stämpelskatt						+500

5.6.1 Fastighetsbeskattning

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om avveckling m.m. av fastighetsskatten.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Bakgrund

Sedan den 1 januari 2001 är skattesatsen för småhus 1,0 % av fastigheternas taxeringsvärde och för hyreshus (bostadsdelen) 0,5 % av taxeringsvärdet. Nyproducerade bostadshus är fria från fastighetsskatt de första fem åren, och för de därpå följande fem åren betalas halv fastighetsskatt. En begränsningsregel gäller och innebär att fastighetsskatten för ett småhus som utgör den skattskyldiges permanenta bostad begränsas så att den under vissa förutsättningar inte överstiger 5 % av hushållsmedlemmarnas sammanlagda inkomster (prop. 2001/02:3, bet. 2001/02:SkU3, rskr. 2001/02:59). Den som tillgodoräknats skattereduktion för fastighetsskatt får även förmögenhetsskatten reducerad.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkandena 24 och 27 av Lennart Hedquist m.fl. anför motionärerna att fastighetsskatten är djupt orättvis och uppmuntrar till ökad skuldsättning. Flitiga människor, inte sällan äldre, som avstått från konsumtion och i stället sparat för att få en tryggare ålderdom straffbeskattas. Låginkomsttagare som ärver föräldrahemmet uppmanas av regeringen att låna till skatten eller flytta. Motionärerna vill på sikt avskaffa fastighetsskatten. Som ett första omedelbart steg föreslås att skatteuttaget begränsas. Ett tak införs för fastighetsskatteuttaget för småhus och fritidshus 2005. Taket beräknas som summan av 80 kr per kvadratmeter värdeyta i huset och 2 kr per kvadratmeter tomtyta, dock maximalt 5 000 kr i skatt för tomten. Motionärerna avskaffar också den s.k. schablonintäkten för bostadsrättsföreningar.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Sk454 yrkande 15 av Lars Leijonborg m.fl. föreslår motionärerna att fastighetsbeskattningen avskaffas. Det grundläggande motivet för detta är att fastighetsskatten strider mot principen skatt efter bärkraft. För många människor är det huvudsakliga sparataget lagt i boendet. Fastighetsskatt och, ofta därtill, förmögenhetsskatt gör att boendet blir orimligt högt beskattat och boendekostnaderna oöverkomliga. Avskaffandet kan dock inte ske omedelbart. Skatten beräknas för 2005 inbringa över 25 miljarder kronor till statskassan från boende i hyresrätter, bostadsrätter, småhus och villor samt industrifastigheter. Fastighetsskatten måste därför avvecklas stegvis. Motionärerna föreslår att skattesatserna för 2005 sänks från dagens 1,0 % på småhus till 0,8 % och från 0,5 % på flerbostadshus till 0,4 %.

I *Kristdemokraternas* motion Fi258 yrkande 6 av Lars Lindén m.fl. föreslås att kommunen ges rätt att införa en kommunal fastighetsavgift samtidigt som den statliga fastighetsskatten slopas helt för småhusenheter, bostadshyreshusen (hyres- och bostadsrätter) och industriella och kommersiella lokaler. De minskade skatteintäkterna för staten kompenseras bl.a. genom en minskning av det generella statsbidraget till primärkommuner samtidigt som dessa ges möjlighet att ta ut en kommunal avgift per småhusenhet om högst 2 600 kr per år. Kommunerna får likaledes ta ut en årlig kommunal fastighetsavgift på max 800 kr per bostadslägenhet, högst 63 kr per kvadratmeter för de kommersiella lokalerna och högst 17 kr per kvadratmeter och år för industrierheterna. De principiella motiven för den kommunala avgiften är att den kommunala avgiften ska bidra till att täcka fastighetsrelaterade kommunala kostnader för: 1) Gator, vägar och parkering, 2) räddningstjänst samt 3) fysisk och teknisk planering och bostadsförbättring. Detta skulle ge kommunerna en stabil avgiftsbas, som garanterar fastighetsägarna samhällstjänster.

Också i *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkandena 14, 16 och 17 av Per Landgren m.fl. föreslås att fastighetsskatten ersätts med en kommunal avgift. Motionärerna anför vidare att de höga taxeringsvärdena i många områden har lett till kraftiga höjningar inte bara av fastighetsskatten utan

också av förmögenhetsskatten för stora grupper som inte har så stora marginaler att leva på. Motionärerna föreslår därför att taxeringsvärdena återgår till de som gällde före höjningarna från år 2000. Kapitalvinstskatten vid försäljning av privatbostäder höjs samtidigt till 30 %.

I *Centerpartiets* motion Sk446 yrkandena 4–7 av Jörgen Johansson m.fl. anförs att den nuvarande fastighetsbeskattningen är utformad på ett orättvist sätt, främst på grund av taxeringsförfarandet. Även om systemet reformeras är beskattningen för hög. Uttagsprocenten för fastighetsskatten bör därför sänkas från nuvarande 1,0 % till 0,9 % år 2005. Från år 2006 ska skatten sänkas till 0,75 %. Detta kostar 1 400, 3 600 respektive 3 500 miljoner kronor för de tre åren. Motionärerna minskar den löpande beskattningen för att i stället öka den något vid själva försäljningstillfället då avkastningen är monetär och explicit. Därför höjs kapitalvinstbeskattningen från 20 % till 30 %, och uppskovsavdragen minskar till 75 %, vilket innebär att 25 % av reavinsten vid försäljning av fastighet ska beskattas även om personen i fråga anskaffar ny bostad enligt det gällande regelverket för uppskovsavdrag. Stämpelskatten höjs dessutom från 1,5 % till 1,725 %. Dessutom föreslår motionärerna ett tak på tomtvärdet på 300 000 kr för att undvika den spiraleffekt som uppkommer i attraktiva områden när själva tomtmarken får höga taxeringsvärden och därmed driver upp det totala taxeringsvärdet.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att fastighetsskatten utgör en viktig inkomstkälla vid finansiering av den gemensamma välfärden och att utskottet inte är berett att tillstyrka tillkännagivanden eller beslut som innebär att fastighetsskatten helt eller delvis avskaffas. Det är enligt skatteutskottets mening inte heller aktuellt med en höjning av skatten på kapitalvinst vid försäljning av privatbostad. Skatteutskottet avstyrker motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Fi258 (kd) yrkande 6, Sk446 (c) yrkandena 4–7, Sk452 (kd) yrkandena 14, 16 och 17, Sk453 (m) yrkandena 24 och 27 och Sk454 (fp) yrkande 15.

5.6.2 Förmögenhetsskatten

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt för sambeskattade par höjs till 3 miljoner kronor. Utskottet avstyrker motionsförslagen om avskaffad förmögenhetsskatt m.m.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 35) att fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt för sambeskattade par höjs från 2 000 000 kr till 3 000 000 kr fr.o.m. 2006 års taxering.

Regeringen anser att det finns skäl att förändra förmögenhetsbeskattningen i en mildrande riktning och att en sådan förändring bör ske genom höjningar av fribeloppen. På så sätt minskar antalet personer som betalar förmögenhetsskatt, och skatten kommer i huvudsak att träffa större förmögenheter. I första hand bör det gemensamma fribeloppet för sambeskattade par höjas. Därigenom uppnås större neutralitet mellan å ena sidan gifta och sambor med gemensamma barn som sambeskattas och å andra sidan sambor utan gemensamma barn som har var sitt fribelopp. Den föreslagna höjningen innebär att det gemensamma fribeloppet för sambeskattade par kommer att motsvara två fribelopp för ensamstående.

Regeringen kommer i det fortsatta arbetet med förändringar av förmögenhetsskatten att överväga att slopa undantaget från skatteplikt för huvuddelägars aktier och i stället införa ett tak för uttag av förmögenhetsskatt.

Regeringen anför att det finns anledning att överväga om undantaget för huvuddelägars aktier ska behållas. Ett borttagande av bestämmelsen skulle leda till att vissa huvuddelägare tvingades betala orimligt mycket i förmögenhetsskatt. Det skulle även kunna leda till att intresset för att låta inregistrera aktier på börsens A-lista hämmades. Ett avskaffande av huvuddelägarundantaget bör därför endast ske om det samtidigt införs någon form av begränsning av skatteuttaget. Ett alternativ till undantaget för huvuddelägars aktier kan vara att införa ett tak för förmögenhetsskatten, dvs. en beloppsgräns som anger hur mycket en skattskyldig maximalt ska behöva betala i förmögenhetsskatt. Ett tak i kombination med ett slopande av huvuddelägarundantaget innebär att vissa huvuddelägare, vilkas förmögenhet i huvudsak består av aktier som i dag är undantagna från förmögenhetsskatt, kommer att betala mer skatt, medan andra, som har betydande tillgångar utöver aktierna i fråga, kommer att betala mindre. Hur många som kommer att få betala mer respektive mindre beror på hur nivån för ett tak kalibreras.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion N305 yrkande 12 av Fredrik Reinfeldt m.fl. anförs att beskattningen av arv, gåvor och förmögenheter inbringar förhållandevis blygsamma belopp samtidigt som dessa skatter är mycket skadliga för företagandet. Förmögenhetsskatten missgynnar svenskt ägande av svenska företag och hindrar kapitalackumulation. Motionärerna beklagar att förmögenhetsskatten endast förändras marginellt och avsätter medel för att successivt avskaffa förmögenhetsskatten. I motion Fi202 av Ulf Sjösten (m) anförs att det råder en bred enighet dels om förmögenhetsskattens skadliga effekter för god utveckling och tillväxt i Sverige, dels om vikten av att ta bort den orättvisa och lotteribetonade skatten. Motionären föreslår att förmögenhetsskatten avskaffas.

I *Folkpartiet liberalernas* motion Sk454 yrkande 2 av Lars Leijonborg m.fl. anförs att en förutsättning för att det ska bildas nya företag och för att dessa ska kunna växa är tillgång till riskkapital och att Sverige upphör att tillhöra den minoritet i västvärlden som fortfarande har förmögenhetsskatten kvar. Motionärerna vill avskaffa sambeskattningen och höja fribeloppet till 1,9 miljoner kronor per person. De avskaffar förmögenhetsskatten inom fyra år.

I *Kristdemokraternas* motioner Sk450 yrkandena 3 och 17 och Sk452 yrkande 18 anförs att de senaste årens utveckling har visat på svårigheterna i att bibehålla förmögenhetsbeskattningen. Anledningen står främst att finna i den ökande internationaliseringen som gör det omöjligt för Sverige att i det långa loppet bibehålla ett skattetryck som avsevärt överstiger omvärldens. Förmögenhetsbeskattningen, som tidigare kunnat motiveras av fördelningspolitiska skäl, får i dag helt andra effekter än de tänkta. Även regeringen överväger i budgetpropositionen att i det ”fortsatta arbetet” utreda om man ska föreslå att slopa befrielsen från förmögenhetsskatt och i stället införa ett tak i förmögenhetsskatten. Motionärerna anser att detta är ytterligare ett bevis för att förmögenhetsskatten är feltänkt i grunden. Motionärerna föreslår att förmögenhetsskatten avvecklas med 0,5 procentenheter till 1,0 % till år 2006 och med ytterligare 0,25 procentenheter till 0,75 % år 2007 för att sedan slopas helt. Enligt uppskattningar som gjorts befinner sig så mycket som 500 miljarder kronor utomlands som tillhör svenskar. Detta ”flykttkapital” skulle kunna betyda mycket för den svenska samhälls-ekonomi om det kunde placeras i svenska finansinstitut. Motionärerna anser att regeringen måste utreda hur en tidsbegränsad amnesti kan införas så att så mycket kapital som möjligt placeras i Sverige.

I *Centerpartiets* motion Fi259 yrkandena 4–6 av Maud Olofsson m.fl. anförs motionärerna att Sverige är ett av de få länder i västvärlden som fortfarande har en förmögenhetsbeskattning. Därtill är skattesatsen en av de högsta bland de länder som tillämpar systemet. Det är dessutom oroande att det hörs signaler om att bredda skatten till att även gälla exempelvis aktier noterade på O-listan. Detta tangerar retroaktiv lagstiftning eftersom de som har valt att notera sina företag här har gjort det under premisserna att akti-

erna inte skulle bli föremål för förmögenhetsbeskattning. Företag på O-listan är mindre och tillväxtorienterade företag som har blivit noterade i syfte att underlätta för riskkapitalförsörjning. Att i efterhand ens diskutera att låta dessa aktier omfattas av förmögenhetsskatt är upprörande. Motionärerna föreslår att förmögenhetsskatten i ett första steg sänks till 1 % 2005 och att värdet av egna hem inte ska tas upp i förmögenhetsbeskattningen. Från och med 2006 avskaffas förmögenhetsskatten. Riksdagen bör besluta att sänka förmögenhetsskatten till 1 % och undanta värdet av egna hem från förmögenhetsbeskattningen.

Skatteutskottets yttrande

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens förslag att fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt för sambeskattade par höjs från 2 000 000 kr till 3 000 000 kr fr.o.m. 2006 års taxering och tillstyrker därför propositionen i denna del.

Utskottet delar regeringens bedömning att det bör övervägas att slopa undantaget för huvuddelägares aktier och att införa ett tak för uttag av förmögenhetsskatt. Utskottet är således inte berett att tillstyrka förslagen om slopad eller avvecklad förmögenhetsskatt och avstyrker därför motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med skatteutskottet regeringens förslag om att fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt för sambeskattade par höjs till 3 miljoner kronor och delar regeringens bedömning när det gäller undantaget för huvuddelägares aktier. Utskottet avstyrker motionerna Fi202, (m), Fi259 (c) yrkandena 4–6, Sk450 (kd) yrkandena 3 och 17, Sk452 (kd) yrkande 18, Sk454 (fp) yrkande 2 och N305 (m) yrkande 12.

5.6.3 Slopad arvs- och gåvoskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att skatten på arv och gåva bör slopas fr.o.m. årsskiftet och avstyrker motionsförslaget om att ett sådant beslut bör gälla fr.o.m. den 20 september 2004.

Jämför reservation 5 (m).

Budgetpropositionen

Regeringen anför (avsnitt 8.3.2) att arvs- och gåvoskatten är kostsam att administrera och att detta faktum måste sättas i relation till de intäkter som skatten ger. På grund av värderingsreglerna och konstruktionen i övrigt av arvs- och gåvoskattegrupperna är det lätt att nedbringa skatten genom olika skatteplaneringsåtgärder som är helt lagliga. Mot bakgrund av detta och med

syfte att underlätta generationsskiften i företag avser regeringen att senare under hösten föreslå riksdagen att arvs- och gåvoskatten tas bort. Inriktningen är att arvs- och gåvoskatten ska slopas fr.o.m. den 1 januari 2005.

Motionen

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkande 19 av Lennart Hedquist m.fl. föreslår motionärerna att arvs- och gåvoskatten avskaffas med verkan från den 20 september 2004.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet delar regeringens bedömning att skatten på arv och gåva bör slopas men är inte berett att frångå den inkomstberäkning som regeringen redovisar och som grundar sig på att arvs- och gåvoskatten ska slopas med verkan fr.o.m. den 1 januari 2005. Utskottet avstyrker följaktligen motionsyrkandet om att arvs- och gåvoskatten ska avskaffas redan fr.o.m. den 20 september 2004.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar i likhet med skatteutskottet regeringens bedömning att arvs- och gåvoskatten bör slopas med verkan fr.o.m. den 1 januari 2005 och avstyrker därför motion Sk453 (m) yrkande 19.

5.7 Skatt på varor och tjänster

Tabell 5.7 Inkomsttitel 1400 Skatt på varor och tjänster

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fp)	(kd)	(c)
1411 Mervärdesskatt, netto	222 928		±0	±0	+540	±0
Generell moms (25 %) på tidskrifter					+540	
1424 Tobaksskatt	8 419		+750	±0	±0	+150
Höjd skatt på lågpriscigaretter			+150			+150
Höjd skatt på rulltobak			+600			
1425 Alkoholskatt	10 836		±0	±0	+1 200	±0
Sänkta alkoholinförsellkvoter					+1 200	
1428 Energiskatt	65 132		-1 160	±0	-2 700	-2 737
Elskatt, höjd 1,2 öre/kWh	+980	+880	-920		-920	-920
Avtrappning av miljöbonus för vindkraftsel	+20	+20				
Slopad miljöbonus vindkraftsel			+40			
Dieselskatt, höjd +30 öre	+900	+820	-900			-745
Sänkt energiskatt på MK1-diesel -30 öre					-970	
Sänkt energiskatt på MK2-diesel -15 öre					-810	
Dieselskatt, sänkt för jord- och skogsbruk 2kr/l	-480	-520				
Dieselskatt, sänkt för jord/skog -1 kr						-150
Bensinskatt, höjd 15 öre	+880	+920	-880			-920
Skatterabatt energiskatt bensindelen E85						-2
Avskaffad koldioxidskattebefrielse för torv			+1 500			
1431 Särskild skatt på el från kärnkraftverk	1 863		-210	±0	±0	±0
Sänkt skatt på kärnkraft med 0,3; 0,4;0,5 öre/kWh			-210			
1436 Skatt på avfall	700		±0	+659	±0	+150
Skatt på förbränning av osorterat avfall				+659		+150
Skatt på sopförbränning och deponi						
1437 Skatt på bekämpnings- och gödselmedel	321		-321	±0	±0	-321
Slopad skatt på bekämpnings- och gödselmedel			-321			-321
1461 Fordonsskatt	9 392		-1 765	±0	-1 700	-1 740
Fordonsskatt, höjd för lastbilar och lätta bussar	+100	+100	-130		-130	-100
Fordonsskatt, höjd för personbilar	+1 180	+1 180	-1 180		-1 180	-1 180
Trängselskatt	+460	+460	-455		-460	-460
Särskild fordonsskattenedsättning					+70	
1481 Övriga skatter på varor och tjänster	216		-90	±0	±0	±0
Skatt Svinesundsbroarna	+50	+90				
Sänkt skatt på naturgrus			-90			

5.7.1 Moms på tidskrifter

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om höjd moms på tidskrifter.

Jämför reservation 7 (kd).

Bakgrund

Riksdagen har under hösten 2001 beslutat att sänka mervärdesskatten på böcker och tidskrifter från 25 % till 6 % fr.o.m. den 1 januari 2002 (prop. 2001/02:45, bet. 2001/02:SkU12).

Motionen

I *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkande 29 av Per Landgren m.fl. återställs mervärdesskatten på tidskrifter till 25 %. Motionärerna anför att de står bakom beslutet att sänka bokmomsen till 6 % men att de inte anser att det är lika angeläget med sänkt moms på tidskrifter.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att såväl det kulturpolitiska syftet som administrativa och praktiska skäl talar för att både böcker och tidskrifter bör ingå i området med reducerad mervärdesskatt. Området har utformats i nära anslutning till det utrymme som finns i punkt 6 i bilaga H till sjätte mervärdesskattedirektivet. Skatteutskottet ser inte någon anledning att ändra denna gränsdragning och avstyrker därför motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottets motion Sk452 (kd) yrkande 29.

5.7.2 Alkoholskatten

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om sänkta kvoter för privatinförsel av alkohol.

Jämför reservation 7 (kd).

Bakgrund

Enligt de regler som allmänt gäller inom EU ska privata inköp av alkohol och tobak beskattas i inköpslandet. Kommersiell handel med dessa varor ska beskattas i den medlemsstat där varorna slutligen konsumeras. En privatperson har således rätt att ta med sig alkoholdrycker och tobaksvaror som är avsedda för eget bruk och inköpta i en annan medlemsstat utan att någon ytterligare punktskatt tas ut i hemlandet. Om varorna tas in för kommersiella ändamål i hemlandet ska däremot punktskatt alltid betalas där.

För att avgöra om det är fråga om införsel för kommersiella ändamål ska enligt EG:s regler bl.a. mängden varor beaktas. Medlemsstaterna får använda sig av indikativa nivåer uteslutande till ledning för bedömning av om varorna är avsedda för kommersiella ändamål. De indikativa nivåerna får då inte sättas lägre än 10 liter sprit, 20 liter starkvin, 90 liter vin, 110 liter öl samt 800 cigaretter, 400 cigariller, 200 cigarrer och 1 kilo röktobak.

Budgetpropositionen

Regeringen anför att Alkoholinförselutredningen nyligen har överlämnat sitt betänkande *Var går gränsen?* (SOU 2004:86). För att bryta mönstret med den kraftigt ökade resandeförseln av sprit och för att stärka den svenska alkoholpolitikens legitimitet föreslås i betänkandet att skatten på sprit sänks med 40 % från den 1 januari 2005. En sådan sänkning av skatten skulle leda till i medeltal 29 % lägre spritpriser på Systembolaget. Betänkandet är för närvarande ute på remiss och remissinstanserna ska lämna sina synpunkter på betänkandet senast den 15 december 2004. Regeringen fortsätter beredningen av frågan om alkoholskatten.

Motionen

I *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkande 47 av Per Landgren m.fl. anför motionärerna att införselkvoterna för privatpersoners import av alkohol gör det svårt att föra en effektiv alkoholpolitik. Införselkvoterna bör sänkas för att stoppa den alkoholflod som rinner in i Sverige. Sverige måste verka för att alkoholfrågan ska bli en folkhälsofråga i stället för som nu enbart en jordbruksfråga och en handelsfråga. Motionärerna yrkar att införselkvoterna sänks till 1 liter starksprit, 5 liter vin och 15 liter starköl.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att Sverige genom regeringen arbetar för att stärka folkhälsopolitikens ställning inom EU och att detta bl.a. innebär att Sverige verkar för att man inom EU, i större utsträckning än tidigare, ska ta hänsyn till olika åtgärders effekter på folkhälsan även inom andra politikområden än t.ex. inre marknads- och jordbrukspolitik.

Sverige har i flera år fört diskussioner med medlemsländerna och med kommissionen om kopplingen mellan alkohol, alkoholpolitik och folkhälsa. Utgångspunkten har varit att alkoholfrågan i många delar är en nationell angelägenhet, men att det finns frågor och områden som bäst kan lösas på gemenskapsnivå, som t.ex. den rådsrekommendation om unga och alkohol som antogs 2001 i Stockholm.

Syftet med Sveriges initiativ har primärt varit att hitta områden där EU:s medlemsländer och kommissionen har nytta av att samarbeta, utbyta information och enas om någon form av gemensamma rekommendationer. Den svenska regeringen har pekat på vissa områden som anses vara viktiga att diskutera på gemenskapsnivå inom EU och som kan ingå i en gemenskapsstrategi rörande alkohol. Till dessa hör rekommendationer eller direktiv om höjda minimiskatter på alkohol inom EU, begränsningar av alkoholreklam, alkoholfria arbetsplatser, alkoholfria graviditetsperioder, alkoholfri trafik och åldersgränser vid försäljning av alkohol. En gemensam europeisk kunskapsuppbyggnad om alkoholproblemets omfattning och effekter är viktig som underlag för framtida gemensamma åtgärder inom EU.

Utskottet anför att Sverige tillsammans med Finland tog initiativet till en länderjämförande undersökning om alkoholproblemets omfattning och hur alkoholpolitiken ser ut i samtliga EU-länder, det s.k. ECAS-projektet (European Comparative Alcohol Study). Resultaten från projektet publicerades år 2002 och visar tydligt att alkoholrelaterade skador är ett mycket allvarligt folkhälsoproblem i samtliga EU-länder (Norström, 2002; Leifman, m.fl., 2002).

När det gäller alkoholskatter konstaterar skatteutskottet att den svenska regeringen har uppfattningen att EU:s miniminivåer för skatt på spritdrycker, vin och öl bör höjas av folkhälsoskäl. Minimiskatterna har inte höjts sedan alkoholskattedirektivet trädde i kraft den 1 januari 1993, vilket i praktiken inneburit att alkoholskatterna i reella termer sjunkit med ungefär en fjärdedel. Sverige har vid flera tillfällen i EU-arbetet hävdat att det inte bör vara möjligt att ha nollskattesats på vin. Vidare har Sverige hävdat att en höjning av minimiskattesatserna för alla alkoholdrycker bör ske och att s.k. alkoholäsk bör beskattas högre än för närvarande.

Vid de nordiska finansministrarnas möte på Island under våren 2004 beslutades om en gemensam nordisk hållning i alkoholskattefrågorna. De nordiska länderna ska driva frågan om att EU avskaffar nollskattesatsen på vin och att minimiskatten på alkohol respektive alkoholäsk höjs. De ska verka för att kommissionen tar fram en alkoholstrategi.

Alkoholinförselutredningen har nyligen överlämnat sitt betänkande Var går gränsen? (SOU 2004:86) till regeringen. För att bryta mönstret med den kraftigt ökade resandeförseln av sprit och för att stärka den svenska alkoholpolitikens legitimitet föreslås i betänkandet att skatten på sprit sänks med 40 % från den 1 januari 2005. En sådan sänkning av skatten skulle leda till i medeltal 29 % lägre spritpriser på Systembolaget. Utredningen föreslår också att Sverige intensifierar arbetet med att få till stånd den gemenskapsstrategi för att minska alkoholens skadeverkningar som initierades under det svenska ordförandeskapet, verkar aktivt för att inom ramen för EU införa varningstexter på förpackningar som innehåller alkohol och ökar ansträngningarna i arbetet med att ge de folkhälsomässiga konsekvenserna av olika förslag och beslut större betydelse inom EU. Sverige bör också arbeta för att bilda allianser med de nordiska och baltiska länderna samt med övriga nya medlemsländer inom EU när det gäller alkoholpolitik. Betänkandet är för närvarande ute på remiss och remissinstanserna ska lämna sina synpunkter på betänkandet senast den 15 december 2004.

I dagarna har de nordiska hälso- och socialministrarna i Norden beslutat om en gemensam strategi i det alkoholpolitiska arbetet inom EU. Bland annat vill Nordiska ministerrådet se en halvering av införselnivåerna och kraftigt höjda minimiskatter på alkohol.

Av det anförda framgår enligt skatteutskottets mening att regeringen bereder frågan om alkoholskatten vidare, och utskottet är inte berett att tillstyrka motionärernas förslag om att Sverige ensidigt och i strid med de regler som gäller på området ska besluta om skärpta införselregler. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motion Sk452 (kd) yrkande 47.

5.7.3 Tobaksskatten

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en höjning av minimipunktskatten på cigaretter m.m.

Jämför reservationerna 5 (m) och 8 (c).

Bakgrund

Den 1 mars infördes en minimipunktskatt på cigaretter som har ett lägre detaljhandelspris än cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Ett antal s.k. lågpriscigaretter hade lanserats på den svenska marknaden till ett pris som per paket låg ca 10 kr under priset på ett cigarettpaket i den mest efterfrågade priskategorin. Skatten bestämdes till 90 % av den sammanlagda skatten på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Även om EU:s regler medger en minimipunktskatt på 100 % gjorde smugglingsrisken att en skatt på 90 % bedömdes som lämplig (prop. 2002/03:1 avsnitt 8.5.2, bet. 2002/03:FiU1).

Motionerna

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Sk453 yrkandena 44 och 45 av Lennart Hedquist m.fl. att minimiskatten på cigaretter höjs till 100 % och att skatten på rulltobak höjs till 1 339 kr per kg.

I *Centerpartiets* motion Fi259 yrkande 26 av Maud Olofsson m.fl. anfördes att den svenska utformningen av skatt på tobak medför en asymmetrisk beskattning till lågpriscigaretters fördel. Genom att införa full minimiskatt på lågpriscigaretterna blir beskattningen symmetrisk och förhoppningsvis minskar även användningen av cigaretter. Motionärerna höjer skatten på lågpriscigaretter med 150 miljoner kronor, vilket motsvarar drygt 2 kr per paket.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att minimipunktskatten på lågpriscigarett bör bestämmas till en nivå som tar hänsyn både till behovet av att dämpa efterfrågan och till risken för smuggling om skattesatsen skulle sättas för högt. Utskottet har härvid ansett att en skatt som uppgår till 90 % av den punktskatt som tas ut på cigaretter i den mest efterfrågade kategorin är lämplig. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna del och avstyrker därför förslaget om en höjning av minimiskatten på cigaretter.

Utskottet ser inte heller någon anledning att höja skatten på rulltobak.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Fi259 (c) yrkande 26 och Sk453 (m) yrkandena 44 och 45.

5.7.4 Höjda energiskatter på drivmedel**Utskottets delförslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjd skatt på bensin och diesel och om en återställning av avgifterna vid överträdelse av användningsförbudet.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 36 delvis) att energiskatten på bensin höjs med 15 öre per liter och att energiskatten på diesellojla höjs med 30 öre per liter. Höjningarna utgör ytterligare ett steg i den gröna skatteväxling som genomförs för att öka miljörelatering av skattesystemet. Eftersom skatteskillnaden mellan märkt och omärkt olja ökar är det rimligt att höja nivåerna för de särskilda avgifter som tas ut vid överträdelse av användningsförbudet för märkt olja. Nivåerna återställs till de nivåer som gällde före år 2004. Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2005.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkande 9 av Lennart Hedquist m.fl. avslås regeringens förslag. Också i motion Fi213 yrkande 1 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) hemställs om avslag. Motionärerna anför att högre bensin- och dieselskatt kommer att göra det omöjligt för många funktionshindrade att ha kvar sina bilar.

I *Folkpartiets* motion Fi232 yrkande 22 delvis av Lars Leijonborg m.fl. avslås förslaget om höjd bensin och dieselskatt. I motionerna Sk449 yrkande 1 av Hans Backman (fp) och N346 yrkande 6 av Hans Backman m.fl. (fp) vill motionärerna stoppa förslaget om höjning av bensinpriset med 18 öre

per liter eftersom det slår orimligt hårt mot bosatta i bl.a. Gävleborg och Norrland som är beroende av att använda bilen dagligen. Motionärerna anför att många barnfamiljer är tvungna att använda bilen vid transporter till och från barntillsyn eftersom kollektivtrafiken är bristfällig på många orter i landet.

Kristdemokraterna anför i motion Sk450 yrkande 16 av Per Landgren m.fl. att en ensidig skatteväxling begränsad till Sverige kan bli kontraproduktiv om andra länder inte genomför liknande åtgärder. Höjda skatter på t.ex. energi kan leda till att energiintensiv industri lämnar Sverige. En grön skatteväxling måste därför ha en smart utformning, så att den potentiellt miljöstörande produktionen behålls i Sverige med minimal miljöpåverkan. I nuläget är det inte lämpligt med ytterligare skattehöjningar på energi och miljöstörande utsläpp. I motion Sk452 yrkandena 21 och 22 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkar motionärerna att förslaget om höjd skatt på bensin och diesel avslås. De anför att effekten blir ett fördelningspolitiskt hårt slag mot människor med låga inkomster, boende på landsbygd och med små möjligheter att välja en annorlunda livsstil än vad de har i dag. I stället för höjda skatter behöver Sverige sänkta skatter.

Också i *Centerpartiets* motion Fi259 yrkandena 32 och 33 av Maud Olofsson m.fl. yrkar motionärerna att förslaget om höjd skatt på bensin och diesel avslås. Höjda bensinskatter genomförs för att få människor att minska sin användning av bränslen som genererar koldioxidutsläpp, men inte någonstans genomförs en politik som faktiskt ger möjligheter att byta bränsle. Den s.k. skatteväxlingen blir bara fiskal och leder till ökade inkomster för staten.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att regeringens strategi för en grön skatteväxling presenterades i budgetpropositionen för 2001 och att den skatteväxling som genomförts hitintills omfattar drygt 10 miljarder kronor. De energi- och miljöskattehöjningar som genomförts har haft sin tyngdpunkt på höjda skatter på el och uppvärmningsbränslen.

Det övergripande syftet med skatteväxlingen är att bidra till att de av riksdagen fastställda miljömålen nås. Detta förutsätter att åtgärder riktas mot flera sektorer. Utskottet konstaterar att transportsektorn inte omfattas av det system för handel med utsläppsrätter som införs den 1 januari 2005. Bland de sektorer som står utanför handelssystemet beräknas transportsektorn svara för större delen av utsläppsökningarna fram till 2010 i frånvaro av ytterligare åtgärder.

Regeringen anser att tyngdpunkten i den gröna skatteväxlingen för 2005 bör läggas på höjda skatter för transportsektorn och föreslår höjningar av såväl fordonsskatten som energiskatten på bensin och dieselolja. Därutöver föreslås en höjning av energiskatten på el som förbrukas av hushåll och servicenäringar. För dieselolja, som används i arbetsmaskiner i jord- och

skogsbruket, föreslås dock en nedsättning av skatten i syfte att skapa likvärdiga konkurrensförutsättningar för det svenska jord- och skogsbruket jämfört med övriga EU.

Skatteutskottet delar regeringens bedömning att transportsektorn nu bör ingå i den gröna skatteväxlingen och att skatterna på bensin och diesel bör höjas på det sätt regeringen föreslår. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om höjd skatt på bensin och diesel och om en återställning av avgifterna vid överträdelse av användningsförbudet. Utskottet avstyrker motionerna Fi213 (m) yrkande 1, Fi232 (fp) yrkande 22, Fi259 (c) yrkandena 32 och 33, Sk449 (fp) yrkande 1, Sk450 (kd) yrkande 16, Sk452 (kd) yrkandena 21 och 22, Sk453 (m) yrkande 9 och N346 (fp) yrkande 6.

5.7.5 Höjd energiskatt på el

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av energiskatten på el.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 36 delvis) att energiskatten på el som förbrukas i hushålls- och servicesektorerna höjs med 1,2 öre per kWh som en del i den gröna skatteväxling som syftar till en ökad miljörelatering av skattesystemet. Energiskatten på el bidrar till ett mer effektivt utnyttjande av el. Höjningen omfattar inte el som förbrukas inom tillverkningsindustrin samt inom jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna. Skattehöjningarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Motionerna

Avslagsyrkanden framställs av *Moderata samlingspartiet* i motion Sk453 yrkande 14 av Lennart Hedquist m.fl., *Folkpartiet liberalerna* i motion Fi232 yrkande 22 delvis av Lars Leijonborg m.fl., *Kristdemokraterna* i motion Sk452 yrkande 25 av Per Landgren m.fl. och *Centerpartiet* i motion Fi259 yrkande 31 av Maud Olofsson m.fl. I motion N309 yrkande 2 av Eva Flyborg m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande. Motionärerna anför att det finns miljöfarliga sätt att producera el, t.ex. kolkraft, men att insatser bör sättas in mot dessa och inte mot elen i sig. Tvärtom kan en ökad användning av el leda till vinster för miljön, t.ex. genom att ersätta vägtrafik som

drivs av fossila bränslen med eldrivna tåg. Elskatten bör inte betraktas som en miljöskatt, och höjd elskatt bör inte ses som en del av en grön skatteväxling.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet delar regeringens bedömning att en höjning av energiskatten kan bidra till ett mer effektivt utnyttjande av tillgänglig elkraft och har därför inte någon invändning mot regeringens förslag. När det gäller möjligheten att ersätta vägtrafik med spårburen trafik framhåller utskottet att den spårburna trafiken är befriad från energiskatt. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av energiskatten på el och avstyrker motionerna Fi232 (fp) yrkande 22, Fi259 (c) yrkande 31, Sk452 (kd) yrkande 25, Sk453 (m) yrkande 14 och N309 (fp) yrkande 2.

5.7.6 Skattesatsuppräknig efter prisutvecklingen

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en skattesatsuppräknig efter prisutvecklingen.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 36 delvis) att samtliga energi- och koldioxidskattesarter justeras med hänsyn till förändringarna i konsumentprisindex under perioden juni 2003–juni 2004.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med skatteutskottet (SkU1y) den föreslagna uppräknigen av skattesarterna.

5.7.7 Nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en nedsättning av skatten på dieselolja som används i yrkesmässigt jordbruk, skogsbruk och vattenbruk och om att återbetalningsordningen för el ska tillämpas också på bränslen och dieselolja. Utskottet avstyrker motionsförslaget om en längre gående nedsättning.

Jämför reservation 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 36 delvis) att koldioxidskatten på dieselolja som används i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet sätts ned med 77 %. Den återbetalningsordning som gäller för el ska även tillämpas på uppvärmningsbränslen och diesel. Även bränslen som används vid växthusodling omfattas av denna förändring. Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2005.

Motionen

Centerpartiet föreslår i motion Fi259 yrkande 7 av Maud Olofsson m.fl. att dieselskatten sänks till 1 kr per liter för jord- och skogsbruk.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att man från jordbruksorganisationernas sida länge har framfört att flertalet konkurrentländer har satt ned den skatt som belastar dieselolja som används i jordbrukets arbetsmaskiner till låga nivåer. I Sverige är skatten densamma som den som gäller för användning i personbilar, lastbilar och bussar. Enligt skatteutskottets mening finns det anledning att av konkurrensskäl sätta ned skatten för dieselolja som används i det svenska jordbrukets, skogsbrukets och vattenbrukets arbetsmaskiner. Det ekonomiska utrymme som står till buds för en skattenedsättning är begränsat. Regeringens förslag om en nedsättning med ca 2 kr från 2005 års nivå framstår med hänsyn härtill som välavvägt. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med skatteutskottet regeringens förslag om en nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk och om att återbetalningsordning för el ska användas för uppvärmningsbränslen och diesel. Utskottet avstyrker motion Fi259 (c) yrkande 7.

5.7.8 Skattestrategi för alternativa drivmedel

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en skattenedsättning för bensin som ingår i vissa blandbränslen.

Jämför reservation 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen anser det angeläget att den strategi för skattenedsättning för alternativa drivmedel som lades fast i budgetpropositionen för år 2002 och utvecklades i budgetpropositionen för år 2004 kan börja tillämpas så snart erforderligt statsstödsgodkännande erhållits från kommissionen.

Kommissionen har prövat och godkänt den ursprungliga skattestrategin enligt statsstödsreglerna. Den i budgetpropositionen för år 2004 utvidgade skattestrategin har anmälts till kommissionen för prövning enligt reglerna om statligt stöd. Regeringen återkommer till riksdagen med förslag till de lagändringar som är nödvändiga för att skattestrategin ska kunna tillämpas så snart kommissionens godkännande har erhållits. Intill dess beslutar regeringen om skattenedsättning i särskild ordning genom individuella dispenser från energiskatt och koldioxidskatt för koldioxidneutrala drivmedel. De individuella dispensererna upphör att gälla när lagstiftning om generell befrielse från energiskatt och koldioxidskatt för de drivmedel som dispensererna avser träder i kraft.

Motionen

I *Centerpartiets* motion Fi259 yrkande 22 av Maud Olofsson m.fl. anför motionärerna att en extra rabatt bör införas för att öka efterfrågan på drivmedel med inblandning av förnybara bränslen. I dagsläget finns etanol som drivmedel, dels som låginblandning upp till 5 % i bensin, dels som E 85 med 85 % etanol och 15 % bensin. För E 85 är etanoldelen skattefri medan bensindelen beskattas med koldioxidskatt och energiskatt. En extra rabatt på energiskatten för bensindelen i E 85, förslagsvis motsvarande andelen etanol, dvs. 85 %, skulle innebära 34 öre lägre skatt per liter E 85. Motionärerna föreslår att riksdagen fattar beslut om att införa en sådan extra rabatt.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anser i likhet med regeringen att det är angeläget att strategin för skattenedsättning för alternativa drivmedel kan läggas fast så att en generell befrielse från energiskatt och koldioxidskatt för dessa drivmedel kan erhållas.

När det gäller förslaget om en skattenedsättning för bensin som blandas med biobränsle anser utskottet att det vore olyckligt att skapa stimulanser som leder till att blandbränslen får bättre konkurrensförutsättningar än rena biobränslen. Utskottet är inte berett att tillstyrka detta förslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motion Fi259 (c) yrkande 22.

5.7.9 Nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln**Utskottets delförslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en justering av beräkningsgrunden för nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 36 delvis) att beräkningsgrunden för nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln ändras så att skattebeloppet efter nedsättning i genomsnitt alltid uppfyller energiskattedirektivets minimiskattenivåer. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2005.

Kommissionen har i beslut den 18 februari 2004 (ärende nr N 497/03) godkänt det anmälda förslaget till justering av 0,8-procentregeln. Godkännandet avser perioden den 1 januari till den 31 december 2005.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med skatteutskottet (SkU1y) regeringens förslag.

5.7.10 Begränsning av koldioxidskatteuttaget avseende kalk- och cementbranschen**Utskottets delförslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en förlängning av kalk- och cementbranschens begränsningsregel.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 36 delvis) att den övergångsvis gällande begränsningsregeln avseende kalk- och cementbranschen m.m. (1,2-procentregeln) förlängs ytterligare ett år. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2005. Förlängningen behöver inte anmälas till kommissionen för statsstödsgranskning.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med skatteutskottet (SkU1y) regeringens förslag.

5.7.11 Fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en fortsatt avtrappning av vindkraftverkens miljöbonus och avstyrker motionsförslaget om att bonusen ska slopas helt.

Jämför reservation 5 (m).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 36 delvis) att avtrappningen av avdraget för energiskatt på el som har producerats i vindkraftverk, miljöbonusen, fortsätter nästa år. För landbaserad vindkraft sänks avdraget från 12 till 9 öre per kWh och för havsbaserad vindkraft sänks avdraget från 17 till 16 öre per kWh. Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2005.

Merparten av de befintliga stödsystemen för den förnybara elproduktionen löpte ut vid utgången av 2002 eller i anslutning till införandet av elcertifikatsystemet den 1 maj 2003. Det nya stödsystemet har inneburit en sänkning av befintliga stödnivåer för vindkraft. Regeringen bedömde att elcertifikatsystemet behövde kompletteras med övergångsregler för vindkraften. En avtrappning inleddes därför fr.o.m. den 1 januari 2004 i stället för ett avskaffande av miljöbonusen. Samtidigt infördes en produktionsgräns för hur länge vindkraftsproduktionen i ett kraftverk kan berättiga till skatteavdrag. Avtrappningen föreslås fortsätta nästa år. Avdraget sänks från 12 till 9 öre per kWh för landbaserad samt från 17 till 16 öre per kWh för havsbaserad vindkraft.

Regeringen lämnade i början av juni 2003 en anmälan till kommissionen om statsstödsgranskning av hur avtrappningen av miljöbonusen är tänkt att utformas. Något godkännande från kommissionen har dock ännu inte erhållits. Det tidigare godkännandet löpte ut vid utgången av 2002.

Motionen

Moderata samlingspartiet yrkar i motion Sk453 yrkande 15 av Lennart Hedquist m.fl. att miljöbonusen för vindkraftsel avskaffas helt.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att det inte finns någon anledning att avvika från den redan påbörjade avtrappning av vindkraftens miljöbonus som anmälts till kommissionen för prövning enligt statsstödsreglerna. De överväganden som ligger bakom utfasningen av detta stöd är alltjämt hållbara. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om en fortsatt avtrappning av vindkraftens miljöbonus och avstyrker motion Sk453 (m) yrkande 15.

5.7.12 Koldioxidskatt på torv

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen att avskaffa skattebefrielsen för torv.

Jämför reservation 5 (m).

Bakgrund

Torven är i dag undantagen från koldioxidbeskattning, dock utan att klassas som biobränsle. Torvutredningen (N2000:10) anser i sitt betänkande (SOU 2002:100) Uthållig användning av torv att energitorv i nationella sammanhang inte bör inordnas i något klassificeringssystem eller någon viss kategori. Riksdagen har nyligen (bet. 2003/04:NU8) beslutat att elproduktion som sker med användning av torv i godkända kraftvärmeverk ska vara elcertifikatsberättigande.

Motionen

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkande 17 av Lennart Hedquist m.fl. föreslår motionärerna att torvens befrielse från koldioxidskatt slopas.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att det finns miljöskäl som talar för en fortsatt befrielse för torven och för att den ska berättiga till elcertifikat. Om torv inte skulle vara certifikatsberättigande skulle torven komma att konkurreras ut av kol som bränsle i kraftvärmeverken, vilket skulle ge ökade miljöstörande utsläpp. Utskottet är inte berett att nu tillstyrka ett ändrat synsätt på torven och avstyrker därför motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motion Sk453 (m) yrkande 17.

5.7.13 Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en sänkning av skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer.

Jämför reservation 5 (m).

Bakgrund

Skatt på termisk effekt i kärnkraftverk tas ut månadsvis med 5 514 kr per megawatt – motsvarande ca 181 kr per megawatt och dygn – av kärnkraftsreaktorns högsta tillåtna termiska effekt. Om en reaktor har varit ur drift under en sammanhängande period av mer än 90 kalenderdygn, får för varje dygn utöver de 90 första göras avdrag med 181 kr per megawatt av den termiska effekten.

Motionen

Moderata samlingspartiet yrkar i motion Sk453 yrkande 13 av Lennart Hedquist m.fl. att den särskilda skatten på termisk effekt i kärnkraftverk sänks med motsvarande 0,3 öre per kWh från den 1 januari 2005, 0,4 öre från den 1 januari 2006 och 0,5 öre från den 1 januari 2007.

Skatteutskottets yttrande

Utskottet är inte berett att sänka skatten på termisk effekt i kärnkraftverk och avstyrker därför motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motion Sk453 (m) yrkande 13.

5.7.14 Skatt på avfall

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en skatt på avfallsförbränning.

Jämför reservation 8 (c).

Bakgrund

Lagen (1999:673) om skatt på avfall trädde i kraft den 1 januari 2000. Dess syfte är att i enlighet med EU:s avfallshierarki styra mot minskad avfallsdeponering för att främja avfallsminskning, återanvändning och återvinning. BRAS-utredningen (Fi 2003:06) har i uppdrag att bl.a. granska och utvärdera avfallsskattelagen och föreslå en utformning av lagen som på mest

ändamålsenliga sätt stämmer överens med EG-fördragets regler om statligt stöd. Utredningen ska lämna förslag till hur en skatt på avfall som förbränns lagtekniskt kan utformas och bedöma lämpligheten av att införa en sådan skatt eller om andra ekonomiska styrmedel i stället bör förordas (dir. 2003:96). Utredningen ska presentera sitt förslag under 2004.

Motionen

Centerpartiet föreslår i motion Fi259 yrkande 25 av Maud Olofsson m.fl. att riksdagen fattar beslut om en skatt på förbränning av osorterat avfall. Motionärerna anför att den deponiskatt på avfall som infördes 2000 har varit positiv för att minska mängden avfall som deponeras. Samtidigt har detta lett till att förbränning av avfall har blivit relativt sett mer lönsamt eftersom detta är skattebefriat. Centerpartiet vill att avfall i större utsträckning ska sorteras. Förbränning av osorterat avfall riskerar att skada miljön, och därmed även människor, främst genom ökade dioxinutsläpp. Därför bör en skatt införas för att neutralisera deponiskatten och göra avfallssortering mer ekonomiskt lönsamt.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att resultatet av BRAS-utredningens arbete med frågan om en förbränningsskatt på avfall bör avvaktas och avstyrker motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motion Fi259 (c) yrkande 25.

5.7.15 Skatt på naturgrus

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en sänkning av skatten på naturgrus.

Jämför reservation 5 (m).

Bakgrund

Naturgrus är en icke förnybar resurs, och en skatt infördes den 1 juli 1996 (prop. 1995/96:87, bet. 1995/96:SkU18) i syfte att öka hushållningen med naturligt förekommande grus och sand. Lagstiftningen bygger på betänkande (SOU 1995:67) Naturgrusskatt m.m. Efter förslag i budgetpropositionen för 2003 höjdes skatten på naturgrus från 5 till 10 kr per ton den 1 januari 2003.

Motionen

Moderata samlingspartiet sänker i sitt budgetalternativ i motion Sk453 yrkande 38 av Lennart Hedquist m.fl. skatten på naturgrus med 5 kr.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att syftet med lagen om skatt på naturgrus är att åstadkomma en bättre hushållning med naturgrus och påskynda utvecklingen mot användning av alternativa material. Naturvårdsverket har gjort bedömningen att så mycket som 70–80 % av naturgrusprodukterna skulle kunna ersättas med alternativa material, t.ex. bergkrossprodukter. Det är generellt sett dubbelt så dyrt att tillverka bergkrossprodukter som naturgrus.

Naturgrus är i många delar av landet en mycket knapp naturresurs. Därför måste användningen av naturgrus minimeras till de områden där inga andra alternativ finns. En hushållning med naturgrus är angelägen bl.a. för att skydda det grundvatten som finns i grusavlagringar. Naturgrusskatten är enligt utskottets mening ett viktigt styrmedel när det gäller att minska naturgrusanvändningen. Utskottet är inte berett att tillstyrka en sänkning av naturgrusskatten och avstyrker därför motionsyrkandet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motion Sk453 (m) yrkande 38.

5.7.16 Handelsgödsel och bekämpningsmedel

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel ska slopas.

Jämför reservationerna 5 (m) och 8 (c).

Bakgrund

Gödselmedelsskatten är 1,80 kr för varje helt kilo kväve, förutsatt att andelen kväve i medlet är minst 2 %, och 30 kr för varje helt gram kadmium i gödselmedel, till den del kadmiuminnehållet överstiger 5 gram per ton fosfor. Bekämpningsmedelsskatten är 30 kr för varje helt kilo verksamt beståndsdel i bekämpningsmedlet.

Den s.k. HOBS-utredningen (Fi 2001:12) har utvärderat skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel. I betänkandet Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel? (SOU 2003:9) föreslår utredningen att skatten på handelsgödsel ska vara kvar och att skattesatserna behålls oförändrade. För att minska riskerna med användningen av bekämpningsmedel föreslås att uttaget av en skatt differentieras efter medlets farlighet för hälsa och miljö. I avvaktan på ett sådant system föreslogs en höjning av skatten med 5 kr

till 25 kr. I samband med budgetpropositionen för 2004 beslutade riksdagen att skatten på bekämpningsmedel skulle höjas till 30 kr fr.o.m. den 1 januari 2004.

Riksdagen har efter förslag i budgetpropositionen för 2002 beslutat om en återföring av skatten på bekämpningsmedel och handelsgödsel till jordbruksnäringen (vilken inbegriper växthusnäringen). Uppburen skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel återförs till jordbruket via ett särskilt anslag. Huvuddelen av den återförda skatten används till åtgärder för att minska växtnäringens förluster från jordbruket och minska miljöriskerna inom växtskyddsområdet. En mindre del av beloppet återförs kollektivt till jordbruksnäringen för bl.a. informations-, utbildnings-, rådgivnings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja hållbara produktionsmetoder. Skatten på bekämpningsmedel återförs kollektivt för forsknings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja en hållbar utveckling inom jordbruket och trädgårdsnäringen.

Motionerna

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Sk453 yrkandena 7 och 8 av Lennart Hedquist m.fl. att skatten på handelsgödsel och skatten på bekämpningsmedel avskaffas från den 1 januari 2005.

Centerpartiet föreslår i motion Fi259 yrkande 8 av Maud Olofsson m.fl. att skatten på handelsgödsel avskaffas.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att skatterna på bekämpningsmedel och handelsgödsel utgör viktiga styrmedel inom jordbruket och att de bidrar till att minska växtnäringens förluster och dämpa riskerna med användningen av bekämpningsmedel. Återförd skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel har vidare förstärkt jordbruksnäringens insatser för bl.a. forskning, information, utbildning, rådgivning och utvecklingsarbete för att främja hållbar produktion inom jordbruket och trädgårdsnäringen. Stöd lämnas bl.a. till åtgärder för att minska växtnäringens förluster från jordbruket, minska miljöriskerna inom växtskyddsområdet samt till djurhälsområdet. Från 2005 kommer miljö- och landsbygdsprogrammet att förstärkas genom s.k. modulering, dvs. överföring av EU-medel från produktionsstöd till miljö- och landsbygdsprogrammet, med utbetalning först 2006. Den nationella medfinansieringen av EU-medlen sker genom en återföring av skatten på handelsgödsel. Utskottet är inte berett att slopa dessa skatter och avstyrker därför motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Fi259 (c) yrkande 8 och Sk453 (m) yrkandena 7 och 8.

5.7.17 Reklamskatten

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkandena om ett omedelbart avskaffande av reklamskatten och om olika tillkännagivanden till regeringen i saken.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Bakgrund

1996 års reklamskatteutredning föreslog i sitt betänkande SOU 1997:53 ett avskaffande av lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam. Regeringen uttalade i proposition 1997/98:150 att man anser att reklamskatten bör avskaffas. Man konstaterade dock att det vid detta tillfälle saknades förutsättningar att finansiera ett totalt avskaffande av reklamskatten. Eftersom regeringen ansåg att det förelåg särskilt allvarliga problem när det gällde beskattningen av reklamtrycksaker föreslogs ett avskaffande av reklamskatten i denna del. Reklamskatten på reklamtrycksaker avskaffades den 1 januari 1999.

Riksdagen tillkännagav den 10 april 2002 för regeringen som sin mening vad skatteutskottet (bet. 2001/01:SkU20, rskr. 2001/02:201) anfört om att reklamskatten bör avvecklas och att frågan, med beaktande av de budgetpolitiska målen, bör prioriteras vid kommande budgetberedning.

I budgetpropositionerna för 2003 och 2004 tog regeringen upp frågan om ett avskaffande men fann, med beaktande av de budgetpolitiska målen, att förutsättningar för finansiering av reklamskattens avskaffande, alternativt stegvisa avskaffande, inte förelåg.

Budgetpropositionen

Även i årets budgetberedning har frågan om reklamskattens avskaffande, alternativt stegvisa avskaffande, prövats. Regeringen har dock funnit att det inte heller nu föreligger förutsättningar för finansiering av sådana åtgärder.

Motionerna

I flera motioner framställs yrkanden som syftar till att avskaffa reklamskatten.

I *Moderata samlingspartiets* motion Sk453 yrkande 21 av Lennart Hedquist m.fl. begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör lämna en redovisning hur reklamskatten ska avskaffas senast i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2005. I motion Kr269 yrkande 15 av Kent Olsson m.fl. (m) tar motionärerna upp idrottsrörelsens situation och föreslår att riksdagen begär ett förslag från regeringen om slopad reklamskatt. I motion Fi201 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) föreslår motionären att riksdagen fattar ett beslut om att avskaffa reklamskatten. I motion Fi203 av Jeppe Johnsson och Anita Sidén (m) tas de ideella föreningarnas situation upp och

motionärerna föreslår att dessa ska slippa betala skatt på de reklam- och sponsringsintäkter som man lyckas ta in till sin förening. I motion Fi204 av Anna Lilliehöök och Ewa Thalén Finné (m) begärs ett tillkännagivande om att reklamskatten är orättvis, svår att tillämpa och konkurrenssnedvridande och att den bör avvecklas. Också i motion Fi206 av Jeppe Johnsson och Nils Fredrik Aurelius (m) begärs ett tillkännagivande om att reklamskatten bör avskaffas. I motion Fi207 av Magdalena Andersson och Elizabeth Nyström (m) anförs att regeringen omgående bör ta initiativ till en avveckling av reklamskatten. I motion Fi226 av Gunnar Axén och Tomas Högstrom (m) föreslås att riksdagen fattar beslut om att reklamskatten avskaffas. I motion Sk215 av Rolf Gunnarsson (m) vill motionären ta bort reklamskatt för pensionärsorganisationer.

I *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkande 35 av Per Landgren m.fl. anförs att det är av yttersta vikt att fria svenska medier ska kunna verka under fria ekonomiska förutsättningar som stimulerar utbudet av journalistiskt material. Att ett av riksdagen fattat beslut ignoreras av regeringen i en så viktig fråga är allvarligt. Regeringen bör snarast verkställa det av riksdagen tidigare fattade beslutet och återkomma till riksdagen med förslag till hur reklamskatten kan avskaffas. I motion Fi210 av Johnny Gylling (kd) anförs att riksdagen givit regeringen i uppdrag att pröva frågan om att fasa ut reklamskatten. Regeringen bör nu följa riksdagens beslut och bereda plats för en fortsatt avveckling av reklamskatten.

I motionerna Fi211 av Sven Bergström och Håkan Larsson (c) och Fi216 av Kerstin Lundgren och Birgitta Carlsson (c) anförs motionärerna att regeringen under riksmötet 2004/05 bör lägga fram ett förslag om avskaffad reklamskatt. Även i motion Fi269 av Kenth Högstrom m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att en avveckling ska inledas.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anförs att utskottet redan tidigare har klargjort sin uppfattning att reklamskatten bör avskaffas och att avvecklingen bör påbörjas när det statsfinansiella utrymmet medger det. Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att tillstyrka förslagen om att riksdagen nu ska fatta beslut i saken eller rikta olika tillkännagivanden till regeringen i syfte att få till stånd en avveckling. Med det anförda avstyrker utskottet de nu aktuella motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar skatteutskottets bedömning och avstyrker motionerna Fi201 (m), Fi203 (m), Fi204 (m), Fi206 (m), Fi207 (m), Fi210 (kd), Fi211 (c), Fi216 (c), Fi226 (m), Fi269 (s), Sk215 (m), Sk452 (kd) yrkande 35, Sk453 (m) yrkande 21 och Kr269 (m) yrkande 15.

5.7.18 Fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjda fordonsskatter på personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar och avstyrker motionsyrkandena med motsatt inriktning.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 31) att fordonsskatten för bensindrivna personbilar höjs med 23 %, att fordonsskatten för dieseldrivna personbilar höjs med 2 % och att fordonsskatten för lätta bussar och lätta lastbilar höjs med 40 %. Höjningarna träder i kraft den 1 januari 2005.

Någon generell höjning av fordonsskatten för personbilar har inte skett sedan 1996. Det innebär att den reala skattebelastningen har minskat. Som ett steg i den gröna skatteväxlingens ökade miljörelatering av skattesystemet föreslår regeringen en genomsnittlig höjning av fordonsskatten med 23 % för bensindrivna personbilar (inklusive övriga personbilar som inte kan drivas med dieselolja) och 2 % för dieseldrivna personbilar. För ett normalhushåll kommer den större höjningen av skatten på dieselolja att kompenseras genom en mindre höjning av fordonsskatten på dieselbilar.

Nuvarande nivå på fordonsskatten för lätta bussar och lätta lastbilar är betydligt lägre än jämförbara viktclasser för främst dieseldrivna personbilar. Den stora skatteskillnaden leder till en omfattande skattebetingad ombyggnad från personbil till lätt lastbil med merkostnader för myndigheter och mindre skatteintäkter som följd. Även av miljöskäl är det olämpligt att skatten på lätta bussar och lätta lastbilar är lägre än skatten på personbilar. Regeringen anser därför att fordonsskatten på lätta bussar och lätta lastbilar på sikt bör likställas med fordonsskatten på personbilar. Som ett första steg föreslås en genomsnittlig höjning av fordonsskatten på lätta bussar och lätta lastbilar med 40 %.

För att öka miljöstyrningen i fordonsbeskattningen bör en koldioxidbaserad fordonsskatt för lätta fordon införas. Vägtrafikskatteutredningen har föreslagit att fordonsskatten läggs om till att vara baserad på koldioxidutsläpp i stället för på vikt och typ av drivmedel. Fordonsskatten differentieras efter respektive fordons utsläpp av koldioxid per kilometer. Dieseldrivna fordon som omfattas av den koldioxidbaserade fordonsskatten får ett tillägg på fordonsskatten, eftersom utsläppskraven är något lägre för dieseldrivna fordon än för bensindrivna fordon och skatten på dieselolja är lägre än på bensin. Lätta bussar och lätta lastbilar bedöms kunna inkluderas i den koldioxidbaserade fordonsskattemodellen fr.o.m. modellår 2009.

Regeringen anför att fordonsskatten för lätta fordon bör vara baserad på koldioxidutsläpp för att öka miljöstyrningen. Den nya fordonsskatten bör inledningsvis gälla enbart för personbilar av modellår 2006 eller senare samt

för personbilar som uppfyller minst miljöklass 2005, miljöklass E1 eller miljöklass Hybrid. Förutom personbilar ska även andra lätta fordon på sikt omfattas av den nya koldioxidbaserade fordonsskatten. Regeringen planerar att driva det fortsatta arbetet med målet att ett nytt regelverk ska kunna träda i kraft den 1 januari 2006.

Motionerna

Avslagsyrkanden framställs i *Moderata samlingspartiet* i motion Sk453 yrkande 10 av Lennart Hedquist m.fl., *Folkpartiet liberalernas* motion Fi232 yrkande 19 av Lars Leijonborg m.fl., *Kristdemokraternas* motion Sk452 yrkande 23 av Per Landgren m.fl. och *Centerpartiets* motion Fi259 yrkande 29 av Maud Olofsson m.fl. I motion Fi213 yrkandena 2 och 3 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) anför motionären att högre bensin- och dieselskatt samt extra skatt på tunga fordon kommer att göra det omöjligt för många funktionshindrade att ha kvar sina bilar. Möjligheten att arbeta försvåras och belastningen på färdtjänst kommer att öka. Alla blir förlorare och den enskildes möjlighet att försörja sig själv försvåras och friheten som bilen står för inskränks.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet delar regeringens bedömning att den gröna skatteväxlingen inom trafikområdet bör innefatta en höjning av fordonsskatten som uppgår till 23 % för bensindrivna personbilar och 2 % för dieseldrivna personbilar. Miljöskäl och problemen med skattebetingade ombyggnader talar vidare för att fordonsskatten för lätta lastbilar och lätta bussar på sikt bör likställas med fordonsskatten för personbilar. Utskottet har därför inte någon invändning mot regeringens förslag om en höjning av fordonsskatten för lätta bussar och lätta lastbilar med 40 %. Utskottet konstaterar att höjningen av fordonsskatten ingår som en del i den gröna skatteväxling som i år skapar ett utrymme om 3,38 miljarder kronor för en sänkning av inkomstskatten genom höjt grundavdrag.

Ett genomförande av Vägtrafikskatteutredningens förslag om en övergång till en koldioxidbaserad fordonsskatt skulle enligt utskottets mening stärka fordonsskattens miljöstyrande effekt, och utskottet har inte någon invändning mot regeringens planer på en sådan förändring.

Skatteutskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar skatteutskottets bedömning och tillstyrker regeringens förslag om höjda fordonsskatter på personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar. Utskottet avstyrker motionerna Fi213 (m) yrkandena 2 och 3, Fi232 (fp) yrkande 19, Fi259 (c) yrkande 29, Sk452 (kd) yrkande 23 och Sk453 (m) yrkande 10.

5.7.19 Trängselskatten och miljöanpassade bilar

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att miljöanpassade bilar ska undantas från trängselskatt och avstyrker motionsyrkande om slopad trängselskatt m.m.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 27 delvis) att trängselskatt inte ska betalas för miljöanpassade bilar som är utrustade med teknik för drift helt eller delvis med el, alkohol eller annan gas än gasol.

Motionerna

Folkpartiet liberalerna avslår i motion Fi232 yrkande 17 av Lars Leijonborg m.fl. regeringens förslag om ett undantag från trängselskatt för miljöbilar.

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och *Centerpartiet* framställer vidare yrkanden om att trängselskatten ska avskaffas. Sådana yrkanden framställs i motionerna Sk453 yrkande 11 av Lennart Hedquist m.fl. (m), Sk252 av Björn Hamilton (m), N349 yrkande 6 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m), Fi270 yrkandena 6 och 7 av Karin Pilsäter m.fl. (fp), Fi268 av Martin Andreasson m.fl. (fp), Sk452 yrkande 24 av Per Landgren m.fl. (kd), N239 yrkande 13 av Stefan Attefall m.fl. (kd), Fi259 yrkande 30 av Maud Olofsson m.fl. (c) och T464 yrkande 26 av Elizabeth Nyström m.fl. (m). I motion T260 yrkande 3 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om att beslutsformerna för införande av trängselskatten har varit oacceptabla.

Skatteutskottets yttrande

Utskottet har nyligen tillstyrkt att trängselskatten införs och är följaktligen inte berett att nu avveckla skatten eller att rikta tillkännagivanden till regeringen om beslutsformerna vid dess införande. Utskottet avstyrker därför motionerna Sk453 (m) yrkande 11, Sk252 (m), N349 (m) yrkande 6, Fi270 (fp)yrkande 7, Fi268 (fp), Sk452 (kd) yrkande 24, N239 (kd) yrkande 13, Fi259 (c) yrkande 30, T464 (m) yrkande 26 och T260 (fp)yrkande 3.

Utskottet ser i likhet med regeringen fördelar med en ordning där miljöanpassade bilar undantas från trängselskatten. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motion Fi232 (fp) yrkande 17.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag om att miljöanpassade bilar ska undantas från trängselskatt och avstyrker motionerna Fi232 (fp) yrkande 17, Sk453 (m) yrkande 11, Sk252 (m), N349 (m) yrkande 6, Fi270 (fp) yrkandena 6 och 7, Fi268 (fp), Sk452 (kd) yrkande 24, N239 (kd) yrkande 13, Fi259 (c) yrkande 30, T464 (m) yrkande 26 och T260 (fp) yrkande 3.

5.7.20 Svinesundsbroarna

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att en skatt bör tas ut på Svinesundsbroarna.

Budgetpropositionen

Avsikten är att en ny bro över Idefjorden vid Svinesund ska tas i bruk i juni 2005. Regeringen avser att lägga fram förslag om att ta ut skatt vid färd över dels den nya bron, dels den befintliga bron. Ett skatteuttag vid färd över Svinesundsbroarna är i enlighet med den överenskommelse som ingåtts mellan Sverige och Norge om finansiering av den nya broförbindelsen. Skatten ska börja tas ut när den nya bron tas i bruk.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet har ingen invändning mot regeringens planer på att ta ut skatt vid färd över såväl den nya som den befintliga Svinesundsbron för att på det sättet uppfylla Sveriges åtaganden i överenskommelsen med Norge om finansiering av den nya bron.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar i likhet med skatteutskottet regeringens bedömning.

5.8 Nedsättning av skatter

Tabell 5.8 Inkomsttitel 1700 Nedsättning av skatter

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fb)	(kd)	(c)
1711 Neds., anställningsstöd	-2 754		+2 400	+2 754	+200	±0
Slopät anställningsstöd för långtidsarbetslösa			+2 400	+2 754		
Renodlat anställningsstöd					+200	
1712 Neds., investeringar i källsorteringslokaler	-267		+267	+267	+270	±0
Slopät skattestöd till källsorteringslokaler			+267	+267	+270	
1713 Neds., bredbandsinstallation	-100		+100	+100	±0	±0
Slopät skattestöd till bredband			+100	+100		
1714 Neds., sjöfart	-1 631		+1 631	±0	±0	±0
Slopät skattestöd till rederinäringen			+1 631			
1715 Neds., reparation och ombyggnad av off lokaler	-1 333		+1 300	+1 333	+1 330	±0
Slopät skattestöd till miljöinv i offentliga lokaler			+1 300	+1 333	+1 330	
1716 Neds., syss. stöd till kommuner och landsting	-7 500		±0	±0	±0	+7 500
Slopät nedsättning						+7 500
1717 Neds., skattelättnad för vissa byggtjänster	-946		+946	+946	-1 080	±0
Slopät investeringsstimulans			+946	+946		
Sänkt skatt på bostadsbyggande motsvarande halverad byggmoms					-1 580	
Avgår: Regs tillfälliga skattelättnader					+500	
1719 Neds., stöd till skyddat arbete (OSA)	-785		±0	+785	±0	±0
Slopät nedsättning OSA				+785		
1721 Neds., utb av personal i vård o omsorg	-450		±0	+450	±0	±0
Slopät nedsättning				+450		

5.8.1 Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om kreditering på skattekonto av ett stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen.

Jämför reservationerna 5 (m) och 7 (kd).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 29) att ett investeringsstöd införs till fastighetsägare av flerbostadshus i syfte att stimulera inrättandet av källsorteringsutrymmen. Den stödberättigade investeringen ska genomföras under perioden den 1 januari 2005 till den 31 december 2006. Stödet ska tillgodoföras fastighetsägaren genom kreditering på skattekonto.

Stödet har anmälts till kommissionen i enlighet med EG-fördragets regler om statligt stöd. Skriftväxling pågår med kommissionen och det är osäkert om beslut kan erhållas före riksdagsbehandlingen av budgetpropositionen. Eftersom stödet kan träda i kraft först sedan kommissionen har gett

sitt godkännande och det är angeläget att stödet beslutas och införs utan onödig fördröjning föreslås att regeringen bemyndigas att fastställa tidpunkten för ikraftträdande.

Motionerna

Motionsyrkanden om avslag på regeringens förslag framställs av *Moderata samlingspartiet* i motion Sk453 yrkande 16 av Lennart Hedquist m.fl. och av *Kristdemokraterna* i motion Sk452 yrkande 44 av Per Landgren m.fl. I *Folkpartiets* motion Fi232 anförs att regeringens förslag om byggstöd i form av nedsatta skatter bör avvisas.

Bostadsutskottets yttrande

Bostadsutskottet anför att det övergripande bostadspolitiska målet understryker en ekologisk utgångspunkt för byggande och förvaltning och att miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö innehåller delmål om källsortering. Riksdagen har således redan tidigare understrukit behovet av en ökad källsortering inom hushållssektorn. För att underlätta en sådan utveckling är det nödvändigt att de byggnadstekniska förutsättningarna för källsortering föreligger. I flerbostadshus kan det vara nödvändigt att anordna särskilda utrymmen för det källsorterade materialet. Ett stöd med den föreslagna inriktningen kan stimulera fastighetsägare att göra de investeringar och byggnadsåtgärder som krävs för en fungerande källsortering.

När det gäller tekniken med kreditering på skattekonto anför utskottet att denna redan används inom bostadssektorn för den investeringsstimulans som kan utgå till mindre och medelstora hyresrätter och studentbostäder.

Bostadsutskottet tillstyrker regeringens förslag om ett stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen och avstyrker de motstående motionsförslagen.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet har inte någon invändning mot förslaget om att det planerade stödet för källsortering införs och krediteras på skattekonto.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med skatteutskottet och bostadsutskottet regeringens förslag om ett investeringsstöd till ägare av flerbostadshus i syfte att stimulera inrättandet av källsorteringsutrymmen och att stödet krediteras på skattekonto. Utskottet avstyrker motionerna Sk452 (kd) yrkande 44 och Sk453 (m) yrkande 16.

Utskottet har inte någon invändning mot att regeringen i detta fall bemyndigas att förordna om lagens ikraftträdande (jfr konstitutionsutskottets yttrande 2001/02:KU4y).

5.8.2 Stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om kreditering på skattekonto av en investeringsstimulans för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp) och 7 (kd).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 28) att ett investeringsstöd införs till ägare av fastigheter med offentliga lokaler i syfte att stimulera vissa specificerade investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor. Stödet ska främja ökad energieffektivitet och ökad användning av förnybara energikällor samt bidra till att öka investeringarna inom bygg- och fastighetssektorn och därmed stimulera till en ökad sysselsättning. Den stödberättigade investeringen ska genomföras under perioden den 1 januari 2005 till den 31 december 2006, utom vad avser solceller, där genomförandeperioden utsträcks till den 31 december 2007. Stödet tillgodoförs fastighetsägarna genom en kreditering av stödet på skattekonto.

En anmälan ska ske till kommissionen i enlighet med EG-fördragets regler om statligt stöd. Det är angeläget att stödet beslutas och införs utan onödig fördröjning. Eftersom stödet kan träda i kraft först sedan kommissionen har gett sitt godkännande och då godkännande inte kan förväntas före riksdagsbehandlingen av budgetpropositionen föreslås regeringen bemyndigas att fastställa datum för ikraftträdande.

Motionerna

Avslagsyrkanden framställs av *Moderata samlingspartiet* i motion Sk453 yrkande 37 av Lennart Hedquist m.fl., av *Folkpartiet liberalerna* i motion Fi232 yrkande 18 av Lars Leijonborg m.fl. och av *Kristdemokraterna* i motion Sk452 yrkande 45 av Per Landgren m.fl.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet har inte någon invändning mot förslaget om att det planerade investeringsstödet för ägare av fastigheter med offentliga lokaler krediteras på skattekonto. Utskottet tillstyrker därför propositionen i denna del och avstyrker motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker i likhet med skatteutskottet regeringens förslag om ett investeringsstöd till ägare av fastigheter med offentliga lokaler i syfte att stimulera vissa specificerade investeringar i energieffektivisering och

konvertering till förnybara energikällor och att stödet krediteras på skattekonto och avstyrker motionerna Fi232 (fp) yrkande 18, Sk452 (kd) yrkande 45 och Sk453 (m) yrkande 37.

Utskottet har inte någon invändning mot att regeringen i detta fall bemyndigas att förordna om lagens ikraftträdande (jfr konstitutionsutskottets yttrande 2001/02:KU4y).

5.8.3 Vissa stödformer som krediteras på skattekonto

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om avskaffande av ett antal stöd som krediteras på skattekonto respektive en utvidgning av investeringsstimulansen till hyres- och studentbostäder.

Jämför reservationerna 5 (m) och 7 (kd).

Motionerna

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. att en rad stödformer som krediteras på skattekonto avskaffas. Yrkandena gäller skattereduktionen för rederinäringen (yrkande 29), anställningsstödet (yrkande 30), skattereduktionen för installation av bredband (yrkande 31), skattenedsättningen för miljöförbättrande installationer i småhus (yrkande 36) och investeringsstimulansen till hyres- och studentbostäder (yrkande 43).

Kristdemokraterna föreslår i motion Sk452 yrkande 28 av Per Landgren m.fl. att investeringsstimulansen till hyres- och studentbostäder ersätts med en skattereduktion vid nyproduktion av flerbostadshus som motsvarar hälften av den erlagda byggmomsen, dvs. 10 % av byggkostnaden.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet anför att de stödformer som föreslås avskaffade i motion Sk453 har införts vid olika tillfällen och med skilda motiveringar och att utskottet inte är berett att tillstyrka att dessa stöd nu slopas. Utskottet är inte heller berett att ersätta investeringsstimulansen för hyres- och studentbostäder med en skattereduktion vid nyproduktion av flerbostadshus. Skatteutskottet avstyrker därför motionsyrkandena.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet avstyrker i likhet med skatteutskottet motionerna Sk452 (kd) yrkande 28 och Sk453 (m) yrkandena 29–31, 36 och 43.

5.9 Inkomster av statens verksamhet

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om ökad satsning på skattekontroll och förstärkt tullbevakning.

Jämför reservation 8 (kd).

Tabell 5.9 Inkomsttitel 2000 Inkomster av statens verksamhet

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fp)	(kd)	(c)
2411 Inkomster av statens aktier	9 851		-500	±0	±0	±0
Aktieutdelning			-500			
2500 Offentligrättsliga avgifter	6 552		+10 220	±0	+500	±0
Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor			+9 182			
Avgifter vid Tullverket m.m.			+18			
Banavgifter			+690			
Avgifter CSN			+330			
Effektivare skatteindrivning m.m.					+500	
2699 Avgift från försäljning av högskoleutbildning			±0	±0	+113	±0
Avgift från försäljning av högskoleutbildning					+113	

Motionen

Kristdemokraterna anför i motion Sk452 yrkande 26 att de föreslår totalt 100 miljoner kronor mer än regeringen för en ökad skattekontroll och förstärkt tullbevakning. Som en effekt av detta räknar de försiktigtvis med att skatteintäkterna ökar med 500 miljoner kronor år 2005.

Skatteutskottets yttrande

När det gäller effekterna av ett resurstillskott till skatteförvaltningen anför skatteutskottet att ett så direkt samband som *Kristdemokraterna* räknar med för år 2005 inte framstår som realistiskt. En ökning av anslaget kräver tid innan den kan ge effekt och innebär också en omställning som i sig kan vara effektivitetssänkande. Enligt skatteutskottets mening bör man vid jämförelser mellan de olika budgetalternativ som föreligger i ärendet inte räkna med denna typ av effekter på inkomsterna under det aktuella budgetåret. Med det anförda avstyrker utskottet detta motionsyrkande.

Finansutskottets ställningstagande

Beträffande förslaget i motion Sk452 (kd) om effekterna av resurstillskott till skatteförvaltningen så delar finansutskottet skatteutskottets uppfattning att de inkomstförstärkningar som motionärerna tillgodoräknar sig 2005 inte är realistiska. Finansutskottet avstyrker därmed motion Sk452 (kd) yrkande 26 i denna del.

5.10 Inkomster av försåld egendom

Tabell 5.10 Inkomsttitel 3000 Inkomster av försåld egendom

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag		Avvikelser från regeringens förslag			
	Staten	Offentlig sektor	(m)	(fp)	(kd)	(c)
3000 Inkomster av försåld egendom	15 000		+30 000	+50 000	+50 000	+35 000

Finansutskottets bedömning

De fyra oppositionspartierna anser att statliga företag ska säljas ut i stor omfattning under de närmaste åren. Försäljningsinkomsterna ska i första hand användas för att amortera på statsskulden. Partierna räknar med att sälja företag för mellan 30 och 50 miljarder kronor mer än regeringen under 2005. Mest långtgående planer har Kristdemokraterna och Folkpartiet liberalerna.

Ett syfte med försäljningarna är att man vill påskynda amorteringen av statsskulden och på så sätt minska utgifterna för statsskulsräntor. En låg statsskuld ökar stabiliteten i statsfinanserna, hävdar man. Försäljningar av statliga aktier innebär emellertid att staten byter en finansiell tillgång mot en annan, vilket varken gör staten rikare eller fattigare och heller inte påverkar den offentliga sektorns nettoförmögenhet.

Effekten på det finansiella sparandet är inte given. Statsskulsräntorna sjunker om statsskulden amorteras, men samtidigt avhänder sig staten tillgångar som ger inkomster. Nettoeffekten av dessa förändringar avgörs bl.a. av ränteläget och hur framgångsrika de aktuella företagen är och kan visa sig bli antingen positiv eller negativ.

Försäljningar i en sådan omfattning som motionärerna förespråkar riskerar dessutom att påverka aktiekurserna negativt. Om man ska få in ett visst belopp i försäljningsinkomster, finns det en uppenbar risk för att man tvingas sälja aktierna till underpriser, vilket i sin tur tvingar fram ytterligare försäljningar för att uppställda mål ska kunna nås.

Utgångspunkten för privatiseringar måste självklart vara att de ska vara näringspolitiskt motiverade och att de ska genomföras då utbytet blir så gynnsamt som möjligt för ägaren, dvs. staten.

5.11 Företagsinteckning

Utskottets delförslag i korthet

Finansutskottet avstyrker motionsyrkanden om att skjuta upp omvandlingen av äldre företagshypotek till den 1 januari 2007 samt att ändra företagsinteckningens värde till att utgöra 100 % av den underliggande säkerheten.

Den 21 oktober 2004 beslutade lagutskottet att överlämna ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden angående företagsinteckning till finansutskottet. Motionsförslagen har statsfinansiella effekter och bör därför samordnas med beredningen av budgetpropositionen (prop. 2004/05:1).

Lagutskottets yttrande

Bakgrund

I sitt yttrande (2004/05:LU1y) redogör lagutskottet utförligt för bakgrunden till de förändringar i förmånsrätten som tas upp i de aktuella motionerna. Yttrandet återfinns i sin helhet i bilaga till detta betänkande.

I juni 2003 beslutade riksdagen om en genomgripande reform av förmånsrättslagstiftningen (prop. 2002/03:49, bet. LU17, rskr. 222). Reformen syftade i huvudsak till att underlätta för företag att genomföra företagsrekonstruktion i stället för att gå i konkurs, att bidra till att kreditgivning och kreditprövning ytterligare inriktas på ett projekts utsikter till lönsamhet, att insolvenshanteringen sker mer skyndsamt, att oprioriterade borgenärer får bättre utdelning samt att stärka löneskyddet för de anställda vid konkurs.

Genom den nya lagstiftningen har företagshypoteket omvandlats till en företagsinteckning med allmän förmånsrätt i 55 % av all gäldenärens egendom, sedan borgenärer med bättre förmånsrätt fått betalt (11 § förmånsrättslagen). Lagen om företagshypotek har ersatts av en ny lag (2003:528) om företagsinteckning. Vidare har förmånsrätten avseende dels hyra och arrende, dels skatter och avgifter avskaffats.

Lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2004. I de fall en företagsinteckning har beviljats före den 1 januari 2004 gäller dock, enligt punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen om företagsinteckning, lagen (1984:649) om företagshypotek fram till den 1 januari 2005. Därefter ska inteckningen anses som en företagsinteckning enligt den nya lagen och företagshypoteksbrevet som ett företagsinteckningsbrev på samma belopp.

Motionerna

I motionerna (m, fp, kd, c, mp) finns yrkanden som går ut på att omvandlingen av äldre företagshypotek ska skjutas upp under i varje fall två år alternativt att företagsinteckningen ska ges ett värde som motsvarar 100 % av säkerhetsunderlagets värde. Som skäl härför har åberopats att förändring-

arna vad gäller företagshypoteket inneburit att kreditgivningen till små och medelstora företag påverkats negativt, särskilt i glesbygd, samt att kreditgivarna kommit att ställa krav på kompletterande säkerheter och nekat förlängning av redan befintliga krediter.

Lagutskottets ställningstagande

Lagutskottet anför att företrädare för Regeringskansliet har framhållit inför lagutskottet att kreditgivningen i dagsläget fungerar väl och att ett bifall till motionsförslagen skulle innebära minskade intäkter för staten med omkring 200 miljoner kronor per år. Lagutskottet har, från sina utgångspunkter, inte anledning att ifrågasätta dessa uppgifter. Den fortsatta beredningen av motionerna bör därför ske inom ramen för behandlingen av budgetpropositionen för 2005.

Oavsett om frågan är ett budgetärende eller inte anser lagutskottet att motionsyrkandena bör avstyrkas. Reformens konsekvenser för kreditgivningen, särskilt i fråga om små och medelstora företag, ägnades särskild uppmärksamhet i 2003 års lagstiftningsärende (se prop. 2002/03:49 s. 92 f., 109 f.) Regeringen fann sammanfattningsvis att den föreslagna förändringen av företagshypoteket allmänt sett varken innebar sådana risker för kreditgivningen, ökade kreditkostnader eller regionalpolitiska konsekvenser att dessa utgjorde skäl att inte genomföra förslaget. Lagutskottet delade denna uppfattning.

Vad motionärerna anfört utgör enligt lagutskottets mening inte skäl att frånga riksdagens tidigare ställningstaganden och skjuta upp omvandlingen av äldre företagshypotek till företagsinteckning eller att i något avseende ändra företagsinteckningens värde. Sådana ändringar i gällande rätt skulle skapa oöverblickbara konsekvenser för såväl näringsidkare som kreditgivare. Förutsebarhets- och rättssäkerhetsaspekter talar således med styrka emot att det nu görs några förändringar av lagstiftningen. Det går inte heller att bortse från att många näringsidkare och kreditgivare redan har anpassat sig till den ordning som är avsedd att gälla efter den 1 januari 2005, varför också konkurrensaspekter utgör skäl mot att inte förlänga den tid under vilken olika kreditvillkor kommer att tillämpas.

Ett bifall till motionsyrkandena skulle dessutom kräva ingående beredningsarbete, bl.a. vad gäller behovet av övergångsregler till den nya lagstiftningen och samordningen med lagstiftningen på stämpelskatteområdet (jfr prop. 2003/04:165, bet. SkU2), ett arbete som knappast är praktiskt möjligt att hinna med före årsskiftet.

Lagutskottet påminner också om att regeringen den 14 oktober 2004 beslutat att ge Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) i uppdrag att utvärdera reformens effekter, bl.a. vad gäller kapitalförsörjningen till företagen, varvid särskilt situationen för små och medelstora företag, liksom entreprenörer, i olika delar av landet ska uppmärksammas. Om utvärde-

ringen visar att det finns behov av ändringar i gällande regler om företagsinteckning, utgår lagutskottet från att regeringen återkommer med nödvändiga förslag.

Lagutskottet förordar att finansutskottet avslår samtliga motionsyrkanden.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet anser att eftersom frågan om att skjuta upp ikraftträdandet av den aktuella lagstiftningen, alternativt ändra företagsinteckningens värde, får konsekvenser för budgeten 2005 bör frågan behandlas som en del av rambeslutet om statsbudgeten. Enligt den s.k. rambeslutsmodellen är budgetbeslutet att betrakta som en sammanhållen helhet där riksdagen genom ett övergripande beslut fastställer nivån på budgetens inkomster och utgifter för efterföljande år. Att bryta ut ett enskilt ärende med budgeteffekt vore ett brott mot rambeslutsmodellen som regleras i riksdagsordningen och stöds av en mycket bred majoritet inom riksdagen. Därför har finansutskottet beslutat att ta emot de aktuella motionsyrkandena från lagutskottet och behandla dem som en del av det övergripande budgetbeslutet.

I detta betänkande föreslår finansutskottet, som en del av det s.k. rambeslutet, att riksdagen godkänner regeringens förslag till beräkning av statsbudgetens inkomster 2005. Bakom förslaget står även Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna. Som en förutsättning för inkomstberäkningen gäller att förändringarna i förmånsrättslagstiftningen träder i kraft den 1 januari 2005 i enlighet med riksdagens tidigare beslut. Finansutskottet kan därför inte ställa sig bakom motionärernas förslag med mindre än att även ändra beräkningen av statsbudgetens inkomster. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom en sådan förändring.

Det finns, enligt lagutskottets mening, vid sidan av riksdagens budgethantering starka sakskalet till varför motionsyrkandena bör avstyrkas. De förändringar som motionärerna föreslår skulle enligt lagutskottet få oöverblickbara konsekvenser för både näringsidkare och kreditgivare. Det vore knappast heller praktiskt möjligt att före årsskiftet hinna bereda de konsekvenser som ett bifall till motionerna skulle få.

Finansutskottet gör ingen annan bedömning än lagutskottet av sakskalet att senarelägga genomförandet av reformens andra steg. Förutsebarhets- och rättssäkerhetsaspekterna talar som lagutskottet framhåller med styrka emot att det nu görs några förändringar av lagstiftningen. Det är samtidigt angeläget att en utvärdering görs för att verifiera att reformens ursprungliga syften uppnås. Inte minst bör kapitalförsörjningen för de mindre och medelstora företagen uppmärksammas och detta också i ett glesbygdsperspektiv. En översyn bör göras om ett samlat insolvensförfarande. Enligt finansutskottets mening bör denna utvärdering påskyndas och slutföras våren 2005. I sammanhanget bör prövas om procentsatsen på 55 % bör höjas. Förslag om eventuella ändringar bör föreläggas riksdagen i så god tid att den senast hösten 2005 får möjlighet att ta ställning till dessa förslag.

Därmed avstyrker finansutskottet motionerna L214 (c) yrkande 1, L220 (mp) yrkandena 1–3, L251 (kd) yrkande 1, L257 (m) yrkandena 1 och 3, L274 (m) yrkandena 1 och 2, L322, L323 (fp) yrkandena 1 och 2, L324 (fp), L337 (fp) yrkande 6, L372 (c) yrkande 1, N393 (kd) yrkande 29, N398 (c) yrkande 3, N408 (fp) yrkande 3 samt N413 (fp) yrkande 5.

5.12 Beräkning av statsbudgetens inkomster

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker att regeringens inkomstberäkning godkänns och, motionsyrkandena om godkännande av Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets inkomstberäkningar avstyrks.

Jämför reservationerna 5 (m), 6 (fp), 7 (kd) och 8 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 8) att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2005. Inkomsterna beräknas till 712,3 miljarder kronor, varav 640,1 miljarder kronor avser inkomster från inkomsthuvudgruppen Skatter m.m.

Under perioden 2004–2007 beräknas både de underliggande och faktiska skatteintäkterna öka med i genomsnitt 3,9 % per år. Skatterna på arbete och konsumtion beräknas öka med 3,7 respektive 3,6 % per år. Kapitalskatterna beräknas öka med 6,7 % årligen. Samtidigt beräknas skattekvoten sjunka från 50,8 % 2003 till 49,0 % 2007, vilket framför allt beror på att den ökande produktiviteten leder till att löneandelen i BNP minskar.

Under samma period ökar statsbudgetens inkomster med i genomsnitt 3,7 % per år. Skatteinkomsterna beräknas öka med 3,3 % och övriga inkomster med 7,9 % per år. Den stora ökningen av de övriga inkomsterna förklaras av att regeringen räknar med 15 miljarder kronor i inkomster från aktieförsäljningar varje år från 2005, men inga sådana inkomster under 2004.

Regeringen redovisar följande utveckling av de totala skatteinkomsterna, dvs. den offentliga sektorns skatter samt EU-skatter, och statsbudgetens inkomster.

Tabell 5.11 Totala skatter och statsbudgetens inkomster 2004–2007*Miljarder kronor där inte annat anges*

	2004	2005	2006	2007
Totala skatteintäkter	1 283	1 331	1 388	1 443
<i>Procentuell utveckling</i>	3,6	3,8	4,3	4,0
Statsbudgetens inkomster	687	712	740	775
varav skatter	632	640	670	706
<i>Procentuell utveckling</i>	3,9	1,2	4,7	5,4
varav övriga inkomster	55	72	70	69
<i>Procentuell utveckling</i>	3,5	30,8	-2,8	-2,0

Källa: Proposition 2004/05:1, tabell 5.1

Motionerna

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet begär i sina partimotioner godkännande för sina respektive inkomstberäkningar. Sådana yrkanden framställs i motionerna Fi231 yrkande 5 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m), Fi232 yrkande 4 av Lars Leijonborg m.fl. (fp), Sk452 yrkande 1 av Per Landgren m.fl. (kd) och Fi234 yrkande 7 av Maud Olofsson m.fl. (c). I motion N310 yrkande 5 av Jörgen Johansson (c) föreslås också att inkomster från försäljningar av statlig egendom bör användas för att amortera statsskulden.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet tillstyrker att regeringens inkomstberäkning godkänns såvitt avser skatteinkomster och avstyrker motionsyrkandena om godkännande av Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets inkomstberäkningar.

Socialförsäkringsutskottets yttrande

Socialförsäkringsutskottet tillstyrker att regeringens inkomstberäkning godkänns såvitt avser socialavgifter och avstyrker i motsvarande delar motionsyrkandena om godkännande av Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets inkomstberäkningar.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har i det föregående tagit ställning till de olika skatteförslagen. Det finns mot denna bakgrund också anledning att ta ställning till förslagens samlade effekter på statsbudgetens inkomster.

I tabell 5.12 redovisas regeringens förslag till beräkning av statsbudgetens inkomster 2005 och oppositionspartiernas förslag till alternativa inkomstberäkningar. Med anledning av oppositionspartiernas inkomstberäkningar vill utskottet göra några kommentarer.

Alla oppositionspartier föreslår att skatterna totalt sett ska sänkas i relation till regeringens förslag. Effekterna på statsbudgetens inkomster bestäms emellertid också av hur skattesänkningarna utformas tekniskt samt hur de redovisas. Eftersom partierna redovisar sina förslag på olika sätt kan redovisningen av statsbudgeteffekterna ge en missvisande och svårtolkad bild. Redovisningen skiljer sig särskilt åt beträffande skatteförslagets effekter på staten respektive kommunerna. Moderata samlingspartiets och Folkpartiet liberalernas inkomstskatteförslag innebär att kommunernas inkomster minskar. Statsbudgetens inkomster blir däremot högre än i regeringens förslag. Centerpartiet utformar å andra sidan sitt inkomstskatteförslag så att statsbudgetens inkomster minskar medan kommunernas inkomster ökar. Kristdemokraternas inkomstskatteförslag påverkar kommunerna på ett liknande sätt som Moderata samlingspartiets och Folkpartiet liberalernas, men redovisas så att statsbudgetens inkomster belastas. Resultatet av detta blir att inkomsttiteln 1111 *Fysiska personers inkomstskatt* uppvisar ett stort och varaktigt minus.

Moderata samlingspartiet beräknar nära 10 miljarder kronor högre inkomster från statens verksamhet än regeringen. Detta beror på att motionärerna redovisar den höjda egenfinansieringen av arbetslöshetsförsäkringen som en ökad inkomst till staten. Övriga oppositionspartier har liknande förslag men redovisar i stället dessa som minskade statliga subventioner till arbetslöshetsförsäkringen, dvs. minskade utgifter.

Oppositionspartierna föreslår att statliga företag ska säljas till ett värde av mellan 30 och 50 miljarder kronor utöver regeringens förslag för 2005. Dessa försäljningsinkomster förstärker statsbudgetens inkomstsida och därmed även budgetsaldot.

Tabell 5.12 Beräkning av statsbudgetens inkomster 2005 enligt regeringen och oppositionspartierna

Miljoner kronor

Inkomsttyp	Regeringens förslag	Oppositionspartiernas inkomstförslag, avvikelser från regeringens förslag			
		(m)	(fp)	(kd)	(c)
1000 Skatter m.m.	640 143	+8 499	+4 514	-27 958	-40 818
2000 Ink. av statens verksamhet	35 426	+9 720	±0	+613	±0
3000 Ink. av försåld egendom	15 000	+30 000	+50 000	+50 000	+35 000
4000 Återbetalning av lån	2 387				
5000 Kalkylmässiga inkomster	7 559				
6000 Bidrag m.m. från EU	11 771				
Summa inkomster	712 286	+48 219	+54 514	+22 655	-5 818

En mer rättvisande bild av oppositionspartiernas inkomstberäkningar ges i stället om man jämför effekterna på den konsoliderade offentliga sektorns inkomster med regeringens prognos enligt nationalräkenskapernas definition, som i tabell 5.13. Med en sådan redovisning elimineras de missvisande effekterna av partiernas olika sätt att konstruera sina inkomstskatte-

förslag. Inkomsterna från företagsförsäljningar ingår inte i nationalräkenskapernas inkomstbegrepp eftersom sådana transaktioner endast utgör ett byte av en finansiell tillgång mot en annan. Oppositionspartiernas inkomstförstärkningar genom aktieförsäljningar är således också eliminerade i tabell 5.13.

Tabell 5.13 Offentliga sektorns inkomster 2005 enligt regeringen och oppositionspartierna

Miljarder kronor

	Regeringens förslag	avvikelser från regeringens förslag			
		(m)	(fp)	(kd)	(c)
Offentliga sektorns inkomster	1 469	-38	-16	-29	-27

Utskottet har i avsnitt 4.2 utförligt behandlat de alternativa budgetförslagen i partimotionerna från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna samt Centerpartiet och där avvisat dessa. I överensstämmelse med detta avstyrker utskottet oppositionspartiernas förslag till beräkningar av statsbudgetens inkomster för 2005.

Finansutskottet tillstyrker därmed att regeringens inkomstberäkning godkänns och avstyrker motionsyrkandena om alternativa inkomstberäkningar, dvs. motionerna Fi231 (m) yrkande 5, Fi232 (fp) yrkande 4, Fi234 (c) yrkande 7 och Sk452 (kd) yrkandena 1 och 26 i denna del. Utskottet avstyrker även motion N310 (c) yrkande 5.

5.13 Lagförslagen

Regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) bör kompletteras i två hänseenden. I 12 kap. 27 § inkomstskattelagen finns regler om näringsidkares reseavdrag. Eftersom beslutet att höja reseavdraget från 16 kr till 17 kr per mil även ska omfatta näringsidkare bör regeringens lagförslag tillföras den ändring i 12 kap. 27 § som utskottet redovisar. Vidare bör beslutet att slopa det fasta beloppet om 200 kr innebära att bestämmelserna i 65 kap. 6 § inkomstskattelagen om hur det fasta beloppet ska tas ut av dödsbon justeras på det sätt utskottet föreslår. Utskottets ändringsförslag framgår av bilagan Utskottets lagförslag.

6 Utgiftsutvecklingen på längre sikt

6.1 Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till preliminär fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden för 2006. Utskottet avstyrker därmed de alternativa yrkanden som framförs av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Jämför reservationerna 9 (m) 10 (fp), 11 (kd) och 12 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2006 som finns återgiven i propositionen (tabell 6.5). Fördelningen framgår av tabell 6.1. Tidigare i avsnitt 4.3.1 har de tekniska justeringarna av utgiftstaket för såväl 2005 som 2006 behandlats.

Motionerna

Förslag till alternativa beräkningar av utgifter på utgiftsområden för 2006 framförs i följande motioner:

- Moderata samlingspartiet i motion Fi231 (yrkande 7, i denna del)
- *Folkpartiet liberalerna* i motion Fi232 (yrkande 9, i denna del och yrkande 11, i denna del)
- Kristdemokraterna i motion Fi233 (yrkande 7, i denna del)
- *Centerpartiet* i motion Fi234 (yrkande 3, i denna del).

Partiernas alternativ för 2006 uppdelat på utgiftsområden redovisas i tabell 6.1.

Finansutskottets ställningstagande

De aktuella alternativen i propositionen och motionerna avseende 2006 utgår från motsvarande fördelning av utgiftsramar för 2005. Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag till fördelning på utgiftsområden för 2005. Därmed biträder utskottet regeringens förslag till preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2006 som riktlinje för regeringens budgetarbete och tillstyrker punkt 11 i propositionen.

Därmed avstyrker utskottet motionerna Fi231 (m) yrkande 7 i denna del, Fi232 (fp) yrkandena 9 i denna del och 11 i denna del, Fi233 (kd) yrkande 7 i denna del samt Fi234 (c) yrkande 3 i denna del.

Tabell 6.1 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2006

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelser från propositionen			
		m	fp	kd	c
1 Rikets styrelse	8 224	-1 190	-709	-881	-890
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10 880	-951	-873	-992	-1 099
3 Skatt, tull och exekution	8 900	-70	+250	-170	-1 536
4 Rättsväsendet	28 419	+1 116	+810	+500	+2 136
5 Internationell samverkan	1 242	-139	±0	-45	-7
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 918	+500	+500	+500	+500
7 Internationellt bistånd	26 838	-7 668	±0	±0	-1 989
8 Invandrare och flyktingar	6 291	-611	-89	-413	-181
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	41 512	+567	+2 650	+2 080	+1 654
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	132 244	-21 450	-7 770	-11 515	-10 040
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	45 533	±0	+55	+790	+200
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	62 214	-1 152	-1 100	-99	-713
13 Arbetsmarknad	66 464	-10 035	-17 600	-12 845	-18 460
14 Arbetsliv	1 202	-33	-385	-309	-290
15 Studiestöd	21 949	-2 100	-1 720	+482	-14
16 Utbildning och universitetsforskning	43 460	+3 383	-56	-30	-5 941
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	9 169	-1 410	+80	-33	+100
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 521	-6 703	-890	-772	-1 028
19 Regional utveckling	2 997	-1 226	-526	-345	+594
20 Allmän miljö- och naturvård	4 311	-1 523	-34	-710	+200
21 Energi	1 356	-245	-635	-45	±0
22 Kommunikationer	32 106	+2 494	+330	+189	+500
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	15 782	-605	-353	+208	+200
24 Näringsliv	3 774	-91	-356	-11	-140
25 Allmänna bidrag till kommuner	63 004	+54 299	+15 200	-18 675	-17 050
26 Statsskuldsräntor m.m.	52 070	-2 407	-5 000	-5 516	-4 184
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 918	±0	±0	±0	±0
Minskning av anslagsbehållningar	6 067	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	776 368	+2 753	-18 219	-48 658	-57 475

6.2 Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till beräkning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden för 2007. Utskottet avstyrker därmed de alternativa yrkanden som framförs av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Utskottet avstyrker också ett yrkande från Folkpartiet liberalerna om att åter se över budgetprocessen och budgetlagen.

Jämför reservationerna 13 (m), 14 (fp), 15 (kd) och 16 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna beräkningen av utgifter på utgiftsområden för åren 2007 som finns återgiven i propositionen (punkt 12). Beräkningen framgår av tabell 6.1. Siffrorna för utgiftstaket 2007 i tabellen är resultatet av att utgiftstaket som andel av potentiell BNP är oförändrad mellan 2006 och 2007.

Regeringen lämnar dock inget formellt förslag till utgiftstak för 2007. Som skäl till detta anger regeringen att man vill göra en närmare analys av ekonomins potentiella produktionsförmåga, då man menar att den svenska ekonomin under det senaste decenniet genomgått en rad institutionella förändringar. Som ytterligare skäl anges att man fr.o.m. 2007 överväger att införa en s.k. sysselsättningsmarginal, dvs. en budgeteringsmarginal inom vilket man avsätter ett utrymme för konjunkturella variationer i sysselsättningen. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2006 med utgiftstak för såväl 2007 som 2008.

Motionerna

Förslag till alternativa beräkningar av utgifter på utgiftsområden för 2007 framförs i följande motioner:

- Moderata samlingspartiet i motion Fi231 (yrkande 7, i denna del)
- Folkpartiet liberalerna i motion Fi232 (yrkande 9, i denna del och yrkande 11, i denna del)
- Kristdemokraterna i motion Fi233 (yrkande 2, i denna del)
- Centerpartiet i motion Fi234 (yrkande 3, i denna del).

Partiernas alternativ för 2007 redovisas i tabell 6.2 för respektive utgiftsområde.

I motion Fi277 av Folkpartiet liberalerna anförs att det återigen är befoget att se över budgetprocessen och budgetlagen i syfte att förtydliga och noggrannare reglera riksdagens krav på regeringen vad gäller utgiftstak och saldsmål för samtliga tre år (yrkande 5). Motionärerna menar att när regeringen nu för tredje året i rad underlåter att föreslå ett utgiftstak för tredje året är i praktiken modellen med tre års rambudget övergiven. Den förändring av riksdagens arbetsprocess och behandlingen av de ekonomisk-politiska frågorna, som var målet med 2001 års förändringar i budgetprocessen, har enligt motionärerna inte blivit verklighet.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet anser, i likhet med Folkpartiet liberalerna i motion Fi277, att det är viktigt att upprätthålla ett långsiktigt perspektiv i budgetarbetet.

Budgetlagen fastställer endast att förslag till beslut om utgiftstak ska ingå i budgetpropositionen om regeringen har för avsikt att använda sig av ett sådant tak när den bereder ett budgetförslag och när den budgeterade verksamheten genomförs. I lagen fastställs inte hur långsiktigt ett sådant beslut ska vara. Alltsedan systemet med utgiftstak infördes 1997 har dock praxis varit att dessa beslut är treåriga och att man varje år fattar beslut om utgiftstaket för det tillkommande tredje året. Som flera gånger tidigare framhållits av finansutskottet, bl.a. i betänkande 2003/04:FiU1, har systemet med fleråriga tak för de statliga utgifterna på ett effektivt sätt stramat upp budgetprocessen. Att taken fastställs tre år i förväg, samt är angivna i nominella termer och alltså inte justeras med hänsyn till inflationen, har gett

stadga och långsiktighet åt budgetarbetet. Finansutskottet delar därmed Folkpartiet liberalernas principiella uppfattning i motionen om att det är viktigt att upprätthålla treårscykeln.

Utskottet vill i sammanhanget påminna om att riksdagen i samband med beslutet om förändringar i behandlingen av den ekonomiska vårpropositionen (2000/01:KU23) gav regeringen till känna att en utvärdering av förändringarna i budgetprocessen borde göras efter några år. Denna utvärdering skulle bl.a. avse vilka effekter som omläggningen inneburit vad gäller budgetprocessens innehåll och budgetmässiga resultat. I regeringens skrivelse 2003/04:75, som lämnades till riksdagen i mars 2004, skriver regeringen i en kommentar till detta tillkännagivande att en mer fördjupad utvärdering bedöms meningsfull att göra först när erfarenheter från ytterligare några år vunnits. Utskottet har förståelse för regeringens ståndpunkt i detta avseende och avvisar därmed yrkande 5 i motion Fi277 (fp) med hänvisning till att en utvärdering ska göras längre fram.

Utskottet förutsätter att regeringens avsteg från att fastställa ett formellt utgiftstak för tredje året är ett undantagsfall och att regeringen, som anges i budgetpropositionen för 2006, återkommer med utgiftstak för 2007 och 2008 i nästa budgetproposition. För övrigt utgår beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2007 från fördelningen av utgiftsramar för 2005 enligt propositionen. Utskottet har tidigare i betänkandet ställt sig bakom denna fördelning av utgifterna för 2005. Därmed biträder utskottet regeringens förslag till beräkning av utgifter på utgiftsområden för 2007 och tillstyrker därmed punkt 12 i propositionen. Samtidigt avstyrker utskottet motionerna Fi231 (m) yrkande 7, i denna del, Fi232 (fp) yrkandena 9, i denna del och yrkande 11, i denna del, Fi233 (kd) yrkande 2, i denna del, Fi234 (c) yrkande 3, i denna del samt Fi277 (fp) yrkande 5.

Tabell 6.2 Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för 2007

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelser från propositionen			
		m	fp	kd	c
1 Rikets styrelse	8 088	-1 190	-709	-881	-900
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 285	-866	-783	-935	-1 009
3 Skatt, tull och exekution	9 033	-76	+250	-150	-1 562
4 Rättsväsendet	30 217	+1 116	+810	+300	+2 162
5 Internationell samverkan	1 246	-142	±0	-45	-7
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 202	+1 150	+1 150	+1 150	+1 150
7 Internationellt bistånd	28 084	-8 218	±0	±0	±0
8 Invandrare och flyktingar	5 589	-723	-89	-512	-183
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	43 921	-75	+4 587	+580	+154
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	137 804	-21 545	-10 050	-15 900	-11 540
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	44 778	±0	+55	+790	+100
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	65 310	-2 732	-250	-949	-136
13 Arbetsmarknad	62 432	-10 035	-18 200	-13 385	-18 460
14 Arbetsliv	1 172	-33	-456	-520	-250
15 Studiestöd	23 117	-2 250	-1 898	+1 018	-14
16 Utbildning och universitetsforskning	43 794	+4 522	-58	+107	-4 941
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	9 413	-1 455	+79	-78	+100
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 213	-6 325	-260	-679	-442
19 Regional utveckling	2 468	-1 227	-526	-340	+594
20 Allmän miljö- och naturvård	4 185	-1 373	+127	-710	+100
21 Energi	1 247	-155	-545	-25	±0
22 Kommunikationer	35 002	+3 494	+330	+489	+500
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	15 749	-556	-188	+258	+300
24 Näringsliv	3 557	-91	-356	-11	-147
25 Allmänna bidrag till kommuner	71 072	+47 809	+13 428	-19 175	-24 910
26 Statsskulsräntor m.m.	55 870	-5 007	-8 000	-8 622	-6 735
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	27 127	±0	±0	±0	±0
Minskning av anslagsbehållningar	2 723	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	796 698	-5 982	-21 553	-58 246	-66 076

7 Bemyndiganden och övriga ekonomiska förpliktelser

7.1 Bemyndigande om upplåning

Utskottets förslag i korthet

Regeringen bemyndigas att under budgetåret 2005 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag (punkt 5).

Budgetpropositionen

Statsbudgetens saldo är sedan 1997 identisk med statens lånebehov. För att statsbudgetens saldo ska överensstämma med statens lånebehov redovisas Riksgäldskontorets nettoutlåning och en post för kassamässig korrigerings över statsbudgeten på utgiftssidan vid sidan av de utgifter som är grupperade på 27 utgiftsområden. Lånebehovet 2004–2005 påverkas i viss mån av överföringar från AP-fonden till staten, vilka föranleddes av pensionsreformen 1999–2001. En del av överföringarna bestod av bostadsobligationer som påverkar lånebehovet dels genom att de ger ränta, dels när de förfaller till betalning. Effekten på lånebehovet uppgår till ca 4 miljarder 2004 och 2 miljarder 2005, varefter denna effekt försvinner. Vid överläggningar mellan parterna till pensionsöverenskommelsen i juni 2004 fastställdes att tidigare överenskommelse ligger fast men att någon ytterligare överföring från AP-fonden till statsbudgeten inte ska ske vid den tidigare angivna tidpunkten, den 1 januari 2005. Utskottet har i betänkande 2004/05:FiU6 ställt sig bakom beslutet och anser att regeringen under våren 2005 bör återkomma till riksdagen med en tidsplan för överföring av eventuella ytterligare medel från AP-fonderna till staten.

Som en följd av regeringens beslut att skjuta på en del av EU-avgiften från 2003 till 2004 kom anslagsavräkningen av denna del att ske först 2004, vilket ledde till en positiv kassamässig korrigerings för 2003 på ca 2,5 miljarder kronor och en lika stor negativ kassamässig korrigerings 2004.

Under perioden 2004–2007 beräknas det ackumulerade budgetunderskottet enligt redovisningen i budgetpropositionen uppgå till ca 127 miljarder kronor. Budgetåret 2005 beräknas statsbudgeten uppvisa ett underskott på ca 38 miljarder kronor och för budgetåren 2006 och 2007 beräknas underskottet uppgå till ca 52 respektive 37 miljarder kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under budgetåret 2005 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning (punkt 5).

Finansutskottets ställningstagande

Riksdagen ger enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning regeringen befogenhet att för ett år i taget ta upp lån från staten. Finansutskottet tillstyrker att regeringen ges det i finansplanen begärda bemyndigandet (punkt 5).

7.2 Finansiering av investeringar och rörelsekapital

7.2.1 Lån för myndigheternas investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att regeringen bemyndigas att för budgetåret 2005 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 26 500 miljoner kronor. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag (punkt 14).

Budgetpropositionen

I budgetpropositionen (avsnitt 7.1.1) redovisas för varje utgiftsområde det beräknade sammanlagda behovet av låneramar för investeringar i anläggningstillgångar för budgetåret 2005. Den totala låneramen avser summan av de lån som regeringen via myndigheterna högst får ha i Riksgäldskontoret under 2005 och innefattar även tidigare tagna lån. Regeringen beräknar att det behövs en sammantagen låneram på 26 500 miljoner kronor för budgetåret 2005. För att möta oförutsedda behov kommer preliminärt 160 miljoner kronor inte att fördelas till myndigheterna utan disponeras av regeringen.

Jämfört med aktuella låneramar för 2004 innebär regeringens förslag till låneramar en ökning med 1,5 miljarder kronor. Under perioden 1999–2004 har den genomsnittliga ökningstakten av låneramen uppgått till ca 8 % per år. Myndigheternas totala skuld avseende investeringar i anläggningstillgångar uppgick till 16,5 miljarder kronor vid halvårsskiftet 2004. Av den totala ramen utnyttjades innevarande år således 66 %, vilket kan jämföras med 62 % föregående år.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot regeringens förslag till låneramar vad avser myndigheternas investeringar för 2005.

Utskottet tillstyrker således att regeringen för budgetåret 2005 får besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 26 500 000 000 kr (punkt 14).

7.2.2 Myndigheternas räntekontokrediter

Utskottets förslag i korthet

Regeringen får för budgetåret 2005 besluta om krediter för myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 18 700 miljoner kronor. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag (punkt 15).

Budgetpropositionen

Regeringen kan besluta att rörelsekapital i statens verksamhet ska finansieras med krediter i Riksgäldskontoret inom en kreditram som riksdagen fastställer. Detta regleras i lagen (1996:1059) om statsbudgeten (21 §). Myndigheterna placerar överskottslikviditet och finansierar tillfälliga likviditetsunderskott i Riksgäldskontoret. Myndigheterna har för detta ändamål ett räntekonto med kredit. Ramen för räntekontokrediten varierar men ligger normalt inom intervallet 5–10 % av respektive myndighets omslutning.

Jämfört med aktuella räntekontokrediter för 2004 innebär regeringens förslag till låneramar för 2005 en ökning med 1 miljard kronor. Vid halvårsskiftet hade myndigheterna en betydande inlåning på sina räntekonton, vilket kan förklaras med ett omfattande anslagssparande och även med att det för den avgiftsfinansierade verksamheten uppstår en likviditet som placeras på räntekontot.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker förslaget om myndigheternas räntekontokrediter i Riksgäldskontoret (punkt 15).

7.2.3 Sjunde AP-fondsstyrelsens lån och räntekontokredit i Riksgäldskontoret

Utskottets förslag i korthet

För sjunde AP-fondens verksamhet får regeringen för budgetåret 2005 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar för högst 10 miljoner kronor och för kredit på räntekontot för högst 200 miljoner kronor. Därmed tillstyrker utskottet regeringens förslag (punkt 16).

Budgetpropositionen

Inom ramen för det reformerade systemet för inkomstgrundad ålderspension har sjunde AP-fonden inrättats för att förvalta premiepensionsmedel. Sjunde AP-fonden ska initialt förvalta två värdepappersfonder, Premiespar-

fonden och Premievalsfonden. Premiesparfonden ska förvalta premiepensionsmedel för de personer som inte gör ett aktivt val av fondförvaltare. Premievalsfonden ska vara en av de fonder som kan väljas aktivt.

Kostnaderna för Sjunde AP-fondens förvaltning av de båda fonderna ska tas ur de förvaltade medlen i respektive fond. För att finansiera verksamheten under uppbyggnadsskedet disponerar Sjunde AP-fonden krediter i Riksgäldskontoret. Starka skäl talar för att kostnaderna under uppbyggnadsskedet sprids över en längre period för att inte oproportionerligt belasta några enstaka årgångar av premiepensionssparare.

Premiesparfondens marknadsvärde uppgick vid årsskiftet 2003/04 till 29,9 miljarder kronor, och har därefter tillförts ytterligare 7,3 miljarder kronor i premiepensionsmedel i januari 2004. Premiesparfonden utgör den dominerande delen av Sjunde AP-fondens förvaltade kapital. Förvaltningsavgiften uppgår, efter beaktande av PPM:s rabattsystem, till 0,15 % per år. Beräkningar visar att Sjunde AP-fonden kommer att redovisa successivt förbättrade årsresultat. Med de förutsättningar som gällde vid årsskiftet 2003/04 beräknas dock årsresultaten förbli negativa fram till och med 2009. Genom årliga överskott därefter beräknas det balanserade underskottet bli allt lägre för att elimineras efter ytterligare cirka sju år.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 16).

7.3 Bemyndigande för ramanslag

Utskottets förslag i korthet

Regeringen får ett bemyndigande att under budgetåret 2005 besluta att ett ramanslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om vissa villkor är uppfyllda. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag (punkt 17).

Budgetpropositionen

Enligt 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen med riksdagens bemyndigande besluta att ramanslag får överskridas om detta är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas.

Regeringen begär i budgetpropositionens volym 1 (avsnitt 7.4) att den bemyndigas att under budgetåret 2005 få besluta att ett ramanslag som inte avser förvaltningsändamål får överskridas om

1. ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas samt
2. överskridandet rymms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Enligt regeringens bedömning kan oundvikliga utgiftsökningar i förhållande till anvisade krediter för de flesta ramanslag rymmas inom den högsta tillåtna anslagskrediten på 10 %. Något särskilt bemyndigande som ger regeringen befogenhet att besluta om överskridande av ramanslag som anvisats för förvaltningsändamål anser regeringen inte behöver inhämtas. Vid behov kommer ytterligare medel att begäras på tilläggsbudget.

När det gäller ramanslag som anvisats för regelstyrd verksamhet, icke påverkbara EU-relaterade utgifter, infriande av garantier samt oförutsedda utgifter kan så stora förändringar inträffa att utgifterna inte rymms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Regeringen avser i sådana fall att i första hand återkomma till riksdagen med förslag om anslag på tilläggsbudget. Förändringar kan dock inträffa snabbt och betalningar kan behöva göras utan dröjsmål. Om anslag på tilläggsbudget inte hinner anvisas bör regeringen bemyndigas att besluta om överskridande när de förutsättningar som anges i 6 § andra stycket budgetlagen är uppfyllda. Överskridandet får inte vara större än att det rymms inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Bemyndigandet begärs för ett år i sänder och avsikten är att även fortsättningsvis på tilläggsbudget föreslå förändringar av berörda anslag som ersätter de medgivna överskridandena. I Årsredovisning för staten 2003 (skr. 2003/04:101, s. 134) lämnades en redovisning av vilka anslag som regeringen medgivit överskridanden för under 2003.

Innevarande år har regeringen medgivit ett överskridande av anslaget 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* (utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar). Ett eventuellt utnyttjande av bemyndigandet senare i år kommer att redovisas i Årsredovisning för staten 2004.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet utgår ifrån att ytterligare utnyttjande av bemyndigandet senare i år endast sker i begränsad omfattning och att regeringen även fortsättningsvis för riksdagen redovisar hur bemyndigandet utnyttjas samt hur detta har finansierats.

Med detta tillstyrker utskottet regeringens förslag i finansplanen till bemyndiganden för ramanslag (punkt 17).

8 Revision, kontroll och ekonomisk styrning

8.1 Riksrevisionens årliga rapport, den statliga internrevisionen samt granskning av vissa offentligrättsliga organ

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger Riksrevisionens årliga rapport till handlingarna. Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömningar rörande den statliga internrevisionen och granskning av vissa offentligrättsliga organ.

Riksrevisionens styrelses redogörelse angående den årliga rapporten

I lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. anges att de viktigaste iakttagelserna vid den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen ska samlas i en årlig rapport. Den årliga rapporten ska enligt lagen lämnas till regeringen och riksdagen. Styrelsen har överlämnat Riksrevisionens årliga rapport 2004 till riksdagen i form av en redogörelse (2004/05: RRS1). Inga motioner har väckts med anledning av redogörelsen.

Riksrevisorerna anför i den årliga rapporten att rapporten utgör en sammanställning av de viktigaste iakttagelserna från den under året genomförda revisionsverksamheten. I den årliga rapporten vill riksrevisorerna lyfta fram sådana resultat eller slutsatser från granskningsverksamheten som är av mer generell eller principiell betydelse. Huvudsyftet är således inte att redovisa resultaten av enskilda granskningar. Detta sker löpande under året inom ramen för Riksrevisionens ordinarie verksamhet.

Riksrevisorerna erinrar om att Riksrevisionen är en ny myndighet under riksdagen sedan den 1 juli 2003. Den nu aktuella årliga rapporten avser således inte ett fullt verksamhetsår. Perioden från den 1 juli 2003 har dessutom präglats av uppbyggandet av en ny verksamhet. Riksrevisorerna har dock bedömt det som angeläget att ge den första årliga rapporten en tematisk uppläggning med den övergripande inriktning som de avser ska prägla kommande årliga rapporter.

Rapporten bygger på följande underlag från den verksamhet som genomförts under Riksrevisionens första år:

- granskning av myndigheternas årsredovisningar och förvaltning,
- särskilda studier,
- effektivitetsgranskningar,
- remissyttranden samt
- årlig revision av årsredovisningen för staten 2003.

Årlig revision

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse för 266 myndigheter och andra organisationer exklusive aktiebolag och stiftelser avseende årsredovisningen för räkenskapsåret 2003. I 17 fall har revisionsberättelsen lämnats med en invändning, det vill säga ett väsentligt fel har konstaterats i årsredovisning och/eller förvaltning. Vidare har Riksrevisionen granskat och lämnat revisionsberättelse över årsredovisning för staten.

I den årliga rapporten framhålls att vid de avslutande regeringssammanträdena inför jul- respektive sommaruppehållen fattas ofta beslut som många gånger är av stor betydelse för myndigheternas redovisning och finansiering av sin verksamhet. Den berörda myndigheten nås ofta inte av beslutet förrän strax innan hel- respektive halvårsskiftena. Arbetet med årsredovisning och delårsrapport blir därmed svårare.

Vidare behandlas hanteringen av Centrala studiestödsnämndens (CSN) lånefordran på låntagare som är bosatta utomlands. Bestämmelserna inom området är tydliga, och det är CSN:s ansvar att kräva in fordringarna. För att få ett bättre resultat av myndighetens insatser bör dock regeringen i större utsträckning ställa riktade krav på återrapportering, till exempel genom att begära redovisningar av förfallna fordringar och vilka åtgärder CSN vidtar för att erhålla återbetalning.

Riksrevisionen erinrar vidare om att mark, byggnader och fast egendom i övrigt, som främst har ett kulturhistoriskt värde, och museiföremål som normalt inte omsätts på en marknad, fr.o.m. den 1 januari 2003, i en myndighets balansräkning ska redovisas som anläggningstillgångar, s.k. kulturtillgångar. Riksrevisionen bedömer att det saknas bestämmelser som reglerar hur kulturtillgångar ska finansieras och anser att regelverket bör förtydligas på denna punkt.

Särskilda granskningar

Riksrevisionen genomför särskilda granskningar av olika slag. Det kan röra sig om tvärspektoriella granskningar eller frågor av speciell eller brådsakande karaktär. Särskilda granskningar kan även genomföras om det i den ordinarie granskningsverksamheten framkommit iakttagelser om risk för överträdelser av lagar och bestämmelser. Under året har några särskilda granskningar vid befarade oegentligheter genomförts, liksom en förberedande undersökning för att starta särskild granskning.

Effektivitetsrevision

Granskningsplanen är riksrevisorernas övergripande redskap för att styra effektivitetsrevisionens verksamhet och inriktning. Utifrån en systematisk omvärldsbevakning beslutar riksrevisorerna i granskningsplanen om ett antal teman mot vilka huvuddelen av granskningsverksamheten ska inriktas under

planeringsperioden. Riksrevisionens avsikt är att i den årliga rapporten presentera myndighetens centrala iakttagelser och slutsatser inom de teman som riksrevisorerna prioriterat.

Underlaget för den årliga rapporten bygger på de tolv granskningsrapporter som fram till början av juni 2004 slutförts inom myndighetens avdelningar för effektivitetsrevision (rapporterna förtecknas i en bilaga till den årliga rapporten). I stor utsträckning har de granskningar som hittills avslutats startats i de föregående organisationerna Riksdagens revisorer och Riksrevisionsverket. Kring fyra teman redovisas vissa iakttagelser.

Under temat *Kostnadsutveckling under kontroll?* anför att utvecklingen av kostnadsnivåerna inom de olika statliga åtaganden som granskas av Riksrevisionen är en prioriterad aspekt i de effektivitetsrevisionella granskningarna. Ett problem är otydligt formulerade regelverk som gör att eventuella spärrmekanismer för kostnadsutvecklingen riskerar att fungera otillfredsställande. De myndigheter som har till ansvar att tillämpa regelverket får på detta sätt problem att hantera sitt uppdrag. Denna typ av brister framkommer i granskningar om assistansersättningen och om hälso- och sjukvårdens riktlinjer. En annan typ av problem uppstår när ett statligt åtagande förutsätter att en ansvarig myndighet står för kostnadskontrollen i systemet och myndigheten i fråga inte förmår att göra detta. Oavsett om det beror på kompetensbrist, resursproblem eller att myndigheten inte fått tillräckligt tydliga riktlinjer om vad som är dess ansvar kan en situation med eskalerande kostnadsutveckling således uppstå även om regelverket är korrekt utformat. Denna typ av brister framkommer tydligare i granskningarna om arbetsförmedlingarnas hantering av arbetslöshetsförsäkringen och försvarets materielförsörjning.

Riksrevisionen anför att givetvis måste regeringen anpassa sitt agerande efter vilken typ av problem det rör sig om. Handlar det om otydliga regelverk kan frågan behöva återföras till riksdagen för nytt beslut. Är det i stället fråga om myndigheter som inte fullgör sitt ansvar ska regeringen hantera problemet i den löpande myndighetsstyrningen. Men det kan också kräva mer genomgripande åtgärder.

Brister i likabehandlingsprincipen tas under temat *Rättssäkerhet* upp som exempel på rättssäkerhetsproblem. Bristande förutsättningar för likabehandling finner man främst hos myndigheter med lokal och regional verksamhet. Iakttagelserna om bristande likabehandling görs dock inom vitt skilda sakområden och typer av verksamheter. Problemen kan återfinnas i statliga kärnverksamheter som kriminalvården och arbetsförmedlingen likväl som i verkställandet av uppgifter som går ut på att styra eller utöva tillsyn över kommunal verksamhet som framgår i granskningarna om betygssystemet eller djurskyddstillsynen.

Iakttagelserna pekar på att det finns ett generellt problem med att förmå olika aktörer med likalydande uppdrag att tolka och bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att medborgarna blir likvärdigt behandlade. Det finns enligt Riksrevisionen skäl för regeringen att särskilt uppmärksamma de

insatser som görs inom detta område och att skärpa såväl krav som den uppföljning som görs för att se till att en positiv utveckling kommer till stånd.

Ett gemensamt drag för flera av iakttagelserna under temat *Regeringens styrning av myndigheterna* är att regeringen brister i sin styrning när det gäller att ställa krav på uppföljning av de beslut som riksdagen fattat. Med en bristande uppföljning följer en svag kontroll. I flera fall kombineras regeringens bristande uppföljning med en allmänt passiv styrning. Det kan då handla om att man inte konkretiserar riksdagens beslut tillräckligt för att de ska kunna få genomslag eller om att regeringen inte tillräckligt tydligt utpekat ansvaret för olika verksamheter.

Under temat *Regeringens rapportering till riksdagen* har Riksrevisionen i flera fall kunnat konstatera att regeringen inte levt upp till riksdagens begäran om redovisning av information och beslutsunderlag. Därtill har ett flertal iakttagelser gjorts om att regeringen inte begärt eller försäkrat sig om tillgång till sådan information som regeringen behöver för att kunna rapportera väsentlig information till riksdagen. De granskningar som hittills genomförts inom Riksrevisionen har emellertid inte i något fall varit specifikt inriktade på att bedöma regeringens information till riksdagen. Det är därför för tidigt att dra några samlade slutsatser.

Budgetpropositionen

Åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

I samband med inrättandet av myndigheten Riksrevisionen under riksdagen den 1 juli 2003 infördes det i 47 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten (budgetlagen) ett krav på regeringen att årligen för riksdagen redovisa vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. I budgetpropositionen återfinns redovisningen dels i volym 1 (prop. 2004/05:1, volym 1, avsnitt 10), dels under respektive utgiftsområde. Regeringen har i Årsredovisningen för staten 2003 redovisat de iakttagelser som den årliga revisionen vid Riksrevisionen lämnat. Regeringens redovisning av åtgärder i de enskilda fallen redovisas per politikområde i budgetpropositionen. Som redovisas nedan lämnar regeringen i budgetpropositionen en redogörelse för förutsättningarna för den statliga internrevisionen (prop. 2004/05:1, volym 1, avsnitt 10.5.1). Regeringen bedömer att en stärkt internrevision i staten på sikt bör leda till ett minskat antal revisionsberättelser med invändning föranledda av brister i intern styrning och kontroll.

Regeringen konstaterar att under perioden den 1 juli 2003–den 30 juni 2004 har Riksrevisionen lämnat 19 effektivitetsgranskningar till regeringen. I budgetpropositionen förtecknar regeringen samtliga effektivitetsrapporter som lämnats sedan föregående års budgetproposition samt refererar rapporterna kortfattat. Regeringens bedömning av de åtgärder som föranleds av dessa granskningar anges under respektive politikområde i budgetpropositionen.

På ett mer tematiskt plan, och mot bakgrund av Riksrevisionens årliga rapport, anför regeringen följande.

Under temat *Regeringens styrning av myndigheterna* har Riksrevisionen identifierat problem som delvis kan hänföras till regeringens styrning av myndigheterna. Regeringen anför att inom Regeringskansliet pågår kontinuerligt ett arbete för att förbättra regeringens styrning av myndigheterna. Under senare tid har omfattande utbildningsinsatser och seminarier kring myndighetsstyrning anordnats, anpassade till olika nivåer i Regeringskansliet. Åtgärder har också vidtagits för att skapa bättre förutsättningar för regeringens styrning av de s.k. generella frågorna, dvs. frågor som berör stora delar av samhället och som därmed sorterar under flera olika departement. Exempel på sådana frågor är jämställdhet, miljö och integration.

Av stor betydelse för regeringens styrning är ledningsformerna vid myndigheterna. I syfte att bl.a. skapa en ökad tydlighet när det gäller myndighetsledningarnas ansvar och uppgifter tillkallade regeringen en särskild utredare med uppdrag att utarbeta förslag till en ny verksförordning. Utredaren överlämnade sitt betänkande *Från verksförordning till myndighetsförordning* (SOU 2004:23) i februari 2004. Remissbehandlingen avslutades i juni 2004. Betänkandet och yttranden från remissinstanserna bereds i Regeringskansliet.

När det gäller temat *Regeringens rapportering till riksdagen* anger Riksrevisionen att ingen av de under året genomförda granskningarna varit specifikt inriktade på att bedöma regeringens information till riksdagen. Riksrevisionen bedömer därför att det är för tidigt att dra några samlade slutsatser kring regeringens rapportering till riksdagen. Vad som emellertid framkommit i Riksrevisionens granskningar är att regeringen inte i samtliga fall levt upp till riksdagens begäran om beslutsunderlag.

Regeringen anför att ett centralt inslag i regeringens rapportering till riksdagen är den resultatredovisning som regeringen lämnar årligen i budgetpropositionen. Regeringen redogör i budgetpropositionen (prop. 2004/05:1, volym 1, avsnitt 11) för hur denna resultatredovisning kan förbättras för att underlätta riksdagens möjligheter att bedöma resultaten av genomförd verksamhet och ta ställning till föreslagna anslagsnivåer.

Den statliga internrevisionen

Regeringen erinrar om att internrevision vid statliga myndigheter regleras i förordningen (1995:686) om intern revision vid statliga myndigheter m.fl. Motivet till att den statliga internrevisionen är förordningsreglerad är att det ur regeringens perspektiv är ett absolut krav att den interna styrningen och kontrollen fungerar i de statliga myndigheterna, särskilt vad gäller myndigheter med stora medelsflöden. Vid tidpunkten för förordningens införande hade det framkommit att många myndigheter inte vidtagit erforderliga åtgärder för att uppmärksamma och åtgärda brister i den interna kontrollen.

I december 2002 tillkallade regeringen en särskild utredare för att göra en samlad översyn av den statliga internrevisionen för myndigheter under regeringen samt de allmänna försäkringskassorna (dir. 2002:153). Behovet av en sådan översyn av den statliga internrevisionen aktualiserades mot bakgrund av iakttagelser som bl.a. Riksrevisionsverket (RRV) och Riksdagens revisorer (RR) gjort i samband med sina granskningsinsatser. Iakttagelserna visade att det finns behov av att stärka internrevisionen i sig, men också internrevisionens institutionella grund. Internrevisionsutredningen överlämnade hösten 2003 betänkandet Internrevisionen i staten – förslag till förstärkt internrevision (SOU 2003:93).

Utredningen delar in de problem som rör internrevisionen i staten i två mer grundläggande områden. Utredningen anser att internrevisionen i staten inte utgör en tydlig profession och att ansvaret för intern styrning och kontroll samt internrevision i staten är otydligt.

Utredningen lämnar mot denna bakgrund ett antal förslag. Ett förslag av mera genomgripande karaktär är att det skall inrättas en särskild internrevisionsmyndighet. Myndigheten föreslås få dels en samordnande uppgift, dels en granskande uppgift. Internrevisionsutredningen lämnar även ett förslag till förordning om internrevision vid statliga myndigheter. Enligt den föreslagna förordningen skall samråd ske med Riksrevisionen om internrevisionsens revisionsplan. Utredningen lämnar också förslag till hur frågan om vilka myndigheter som skall omfattas av internrevisionsförordningen skall hanteras. Därutöver lämnar utredningen vissa andra förslag.

Remissinstanserna är, med något undantag, i stort positiva till utredningens förslag att stärka internrevisionen i staten. Några remissinstanser är dock kritiska till vissa av utredningens förslag.

Regeringen betonar i budgetpropositionen att det finns ett behov av att stärka den statliga internrevisionen. Ett mål är t.ex. att minska antalet revisionsberättelser med invändning som föranleds av brister i den interna styrningen och kontrollen.

Regeringen delar utredningens bedömning att det finns ett behov av att samordna den statliga internrevisionen, när det gäller kvalitetssäkring, metod- och kompetensutveckling samt föreskrifter och allmänna råd till internrevisionsförordningen. Regeringen har även ett behov av egen internrevisionell granskningskapacitet. Uppgifternas omfattning motiverar dock inte, som Internrevisionsutredningen föreslår, bildandet av en särskild myndighet. Att stärka den statliga internrevisionen bör i stället bli en uppgift för någon av de befintliga stabsmyndigheterna.

När det gäller granskningsuppgiften talar enligt regeringen effektivitets-skäl för att denna hanteras inom samma organisation som får till uppgift att utföra samordningsuppgifter. En mera löslig ordning som innebär att insatserna kan avropas genom ramavtal med aktörer på marknaden kan därvid vara att föredra. Sådana uppdrag bör finansieras genom avgifter.

Den myndighet som får ett ansvar för att samordna den statliga internrevisionen kommer att ges i uppdrag att närmare överväga kompetens- och kvalitetsfrågor, dvs. former för metod- och kompetensutveckling, kvalitets-säkring etc. Den statliga internrevisionen bör regleras i en särskild internrevisionsförordning. Regeringen har för avsikt att besluta om en ny förordning om internrevision vid statliga myndigheter under 2005.

Av nu gällande förordning för den statliga internrevisionen framgår att samråd skall ske med Riksrevisionen innan internrevisionens uppdragsgivare beslutar om revisionsplanen. I likhet med Internrevisionsutredningen anser regeringen att ett samråd mellan internrevisionen och externrevisionen följer av god sed. Det finns därför enligt regeringens bedömning ingen anledning att i förordningen särskilt reglera att ett samråd skall ske.

Sammantaget bedömer regeringen att de åtgärder som förestår på sikt kommer att bidra till att stärka den statliga internrevisionen.

Granskning av vissa offentligrättsliga organ

Riksrevisionens mandat avseende årlig revision regleras bl.a. i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m., aktiebolagslagen (1975:1385) och stiftelselagen (1994:1220). Regeringen anförde i propositionen Riksrevisionen (prop. 2001/02:190) att det finns ett antal offentligrättsliga organ där det är oklart om de är myndigheter eller inte och därmed om de kan bli föremål för Riksrevisionens årliga revision. En möjlighet är då att i varje sådant fall särskilt reglera förutsättningarna för Riksrevisionens granskning, en annan att införa generella regler. Regeringens bedömning var att en kartläggning först måste ske av vilka organ som kan komma i fråga för årlig revision innan någon sådan generell reglering kan bli aktuell (prop. 2001/02:190, s. 65–66). Konstitutionsutskottet förutsatte å sin sida att en sådan kartläggning skulle komma till stånd (bet. 2002/03:KU12, s. 11).

En översiktlig kartläggning av offentligrättsliga organ med oklar status har genomförts. Identifierade organ har därvid klassificerats enligt vissa kriterier, t.ex. att regeringen utser styrelse för organet, att organet fördelar statliga medel, att organet har andra myndighetsuppgifter och att organet uppvisar en stor andel statlig finansiering.

Det är enligt regeringen angeläget att organ som i någon mening bedriver offentlig förvaltning blir föremål för styrning, uppföljning och utvärdering. Lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ger därvid Riksrevisionen mandat att i form av effektivitetsrevision granska viss verksamhet i de fall statsmedel tagits emot som stöd, om redovisningsskyldighet för medlen föreligger gentemot staten eller då särskilda föreskrifter eller villkor har meddelats om hur medlen får användas.

Den genomförda kartläggningen visar på att myndighetsliknande verksamhet bedrivs i vitt skilda former. Det kan avse t.ex. en nämnd, arbetsgrupp, delegation, kassa, ideell förening, fond, kommission eller akademi, men också ett råd eller institut. De använda kriterierna ger dock inte någon

entydig vägledning vid en bedömning av om organ som i någon mening bedriver offentlig förvaltning är att jämställa med statliga förvaltningsmyndigheter och därmed bör bli föremål för årlig revision.

Det är enligt regeringens bedömning angeläget att en finansiell granskning av organ som i någon mening bedriver offentlig verksamhet sker årligen. Enligt regeringens uppfattning är det avgörande att en granskning enligt god revisions- och revisorssed kommer till stånd av dessa organs räkenskaper, redovisning etc. En sådan granskning regleras vanligtvis i organets stadgar eller motsvarande. Utifrån regeringens behov av underlag för styrning, uppföljning och utvärdering är det dock inte avgörande vilken aktör det är som svarar för den finansiella granskningen av denna typ av organ.

Ett ställningstagande till om organ som i någon mening bedriver offentlig förvaltning även skall bli föremål för årlig revision av det statliga revisionsorganet bör även beakta aspekten kostnadseffektivitet. Värdet av att ålägga en specifik organisation revisionsplikt visavi Riksrevisionen bör med andra ord även vägas mot de tillkommande kostnader som denna granskningsinsats genererar för det berörda organet.

Sammantaget kan regeringen inte finna att det finns tillräckliga motiv för att generellt reglera finansiell granskning av den typ av organ som ovan diskuterats.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet kan konstatera att Riksrevisionens årliga rapport ger en god bild av de viktigaste iakttagelserna vid den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen. Redogörelsen för olika teman inom effektivitetsrevisionen är särskilt intressant. Redogörelsen visar att det finns ett värde i att sammanställa enskilda effektivitetsrevisioner och visa på problem som synes vara mer generella. Samtidigt är det viktigt att det är tydligt vem som har ansvar för att vidta eventuella korrigerande åtgärder.

Finansutskottet har tidigare betonat vikten av att regeringen utförligt redovisar och kommenterar revisionens iakttagelser för riksdagen. Sådana redovisningar utgör bl.a. viktiga underlag för riksdagsutskotten i deras arbete med uppföljning och utvärdering (bet. 2002/03:FiU20, s. 117 f.).

Utskottet välkomnar således att regeringen i budgetpropositionen redovisar sina iakttagelser med anledning av samtliga rapporter från effektivitetsrevisionen. Redogörelsen i propositionens volym 1 ger en god överblick samtidigt som den fördjupade redovisningen med anledning av den årliga revisionen samt effektivitetsrevisionen under respektive politikområde i budgetpropositionen fyller en viktig funktion.

I behandlingen av årsredovisningen för staten 2003 konstaterade utskottet att antalet revisionsberättelser med invändning fortsatte att öka (skr. 2003/04:101, bet. 2003/04:FiU28). Utskottet såg allvarligt på denna utveckling och förutsatte att regeringen noga följer utvecklingen och vid behov

vidtar åtgärder för att bryta denna trend. Utskottet noterar att regeringen betonar i budgetpropositionen att det finns ett behov av att stärka den statliga internrevisionen. Ett mål är att minska antalet revisionsberättelser med invändning som föranleds av brister i den interna styrningen och kontrollen. Utskottet välkomnar denna strävan.

När det gäller den finansiella granskningen av organ som inte är myndigheter men som i någon mening bedriver offentlig förvaltning delar utskottet regeringens uppfattning att det är angeläget att en sådan granskning sker årligen.

Utskottet föreslår att Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Riksrevisionens årliga rapport 2004 läggs till handlingarna.

8.2 Utvecklingen av den ekonomiska styrningen i staten

Utskottets bedömning

Utskottet framhåller att regeringens redogörelse ligger i linje med vad utskottet framhållit tidigare rörande den ekonomiska styrningen. Det är positivt att resultatredovisningen utvecklas även fortsättningsvis.

Propositionen

Inledning

Målen för den ekonomiska styrningen i staten är att tillgodose statsmakternas krav på och behov av beslutsunderlag med god kvalitet som bidrar till god kontroll av statens finanser, resursfördelning enligt politiska prioriteringar samt hög effektivitet och produktivitet i resursanvändningen. Beslutsunderlagen bör vara relevanta i den meningen att de bör utformas med utgångspunkt från behov på olika beslutsnivåer i statsförvaltningen, dvs. riksdagen, regeringen och myndigheterna. Syftet är att åstadkomma förutsättningar för att ta fram ett fullödigt beslutsunderlag, som ytterst kan ligga till grund för riksdagens ställningstagande.

En arbetsgrupp i Finansdepartementet har under 2003 utarbetat departementspromemorian Nya principer för utformning av statsbudgeten – konsekvenser för budgetlagen (Ds 2003:49). I promemorian lämnas förslag till en ny lag om statsbudgeten. Förslagen innebär att statsbudgeten skulle baseras på i huvudsak bokföringsmässiga grunder (kostnader och intäkter för staten) samt omfatta betalningar som påverkar statens lånebehov och att statsbudgetens omfattning skulle ändras till att, med vissa undantag, omfatta all verksamhet vid myndigheter under regeringen och riksdagen oavsett hur den är finansierad.

Promemorian har remitterats till 61 remissinstanser, vilka alla är positiva till de grundläggande förslagen. Beredning av promemorian pågår i Regeringskansliet.

Regeringen beskriver i propositionen (avsnitt 11) hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan utvecklas ytterligare. Riksdagen har vid ett flertal tillfällen uttalat sig om regeringens resultatredovisning och hur den bör utvecklas. Den beskrivning som lämnas är ett försök att visa hur det är möjligt att tillgodose riksdagens önskemål.

Regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen

Regeringen anför att det är angeläget att arbetet med att utveckla den ekonomiska styrningen fortsätter. Uppställda mål bör vara tydliga och uppföljningsbara. Det ställer krav på fortsatt utveckling av hur målen formuleras. Olika typer av resultatindikatorer bör anges för att göra det möjligt att bedöma om verksamheten utvecklas i rätt riktning. Det är med andra ord angeläget att finna former för att i så stor utsträckning som möjligt beskriva måluppfyllelse för de av riksdagen fastställda målen. Vidare bör redovisade förslag till anslag tydligare kopplas till de resultat som kommer fram i uppföljningsarbetet.

En påtaglig förändring i jämförelse med föreliggande budgetproposition är att regeringen avser att redovisa totala intäkter och kostnader per politikområde. Detta ger en bättre grund för att bedöma resursåtgången inom ett politikområde än vad som är fallet då endast anslagsförbrukning redovisas. Genom ett antal indikatorer visas utvecklingen inom respektive politikområde över tiden. En tydlig åtskillnad görs även mellan å ena sidan resultatinformation och analys av densamma och å andra sidan regeringens resultatbedömning och slutsatser.

Resultatredovisningen och regeringens resultatbedömning ska ges en tydligare koppling till regeringens budgetförslag. En redogörelse för respektive myndighets bidrag till måluppfyllelsen inom berört politikområde ska lämnas.

I arbetet med att utveckla resultatredovisningen är det, anför regeringen, emellertid också angeläget att bibehålla rimliga förväntningar på vad som kan åstadkommas med mer precisa målformuleringar och mer utvecklade resultatindikatorer. Statliga verksamheters karaktär är starkt skiftande. Målen inom vissa områden är i grunden svårare att precisera än andra och vissa verksamheter låter sig inte i samma utsträckning som andra avspeglas i lätt avläsbara indikatorer. Även om strävan är att utveckla redovisningen av statens verksamheter, dess kostnader och resultat, är det svårt att nå dithän att inom ramen för budgetprocessen varje år få exakta och fullständiga svar på frågor om varje myndighets och varje politikområdes måluppfyllelse för att därigenom kunna dra entydiga slutsatser om resursbehovet.

Årliga indikatorer kan ge en uppfattning om verksamheten utvecklas i rätt riktning. Mer grundläggande ställningstaganden kan dock kräva utredningar och analyser baserade på ett underlag som är utförligare än vad som

lämpligen hanteras årligen inom ramen för budgetprocessen. Därför är det angeläget att den årliga uppföljningen och redovisningen av resultat koncentreras till ett hanterbart antal väl valda mått på hur verksamheten utvecklas. Resultatet av mer djupgående utredningar, jämförelser över tiden etc. kan med fördel redovisas för riksdagen i särskilda resultatskrivelser.

Generellt för resultatredovisningen gäller att rutiner och system måste etableras för att ta fram den information som skall redovisas. Det är därför nödvändigt att utvecklingen av resultatredovisningen sker successivt och i lämplig omfattning.

Indelning av budgeten i politikområden samt resultatredovisning i skrivelser

Regeringen erinrar om att vissa politikområden ryms i sin helhet inom ett utgiftsområde, medan de i andra fall spänner över flera utgiftsområden. I de fall de politikområden som berör olika utgiftsområden även spänner över skilda fackutskotts ansvarsområden medför detta vissa olägenheter för riksdagen. I samband med fackutskottens tillämpning av rambeslutsmodellens andra steg skall berört fackutskott ta ställning till regeringens förslag till anslag inom respektive utgiftsområde/politikområde. I de fall ett anslag bidrar till att finansiera verksamhet inom olika fackutskotts ansvarsområden medför detta hanteringsproblem. För närvarande är statsbudgeten indelad i 48 politikområden. Sju av dessa politikområden finansieras av anslag inom skilda utgiftsområden och berör flera olika utskott.

Det finns svårigheter med att integrera två olika strukturer, utgiftsområden och politikområden, i budgetbehandlingen. Det bör dock noteras att den av regeringen valda indelningen av statlig verksamhet i politikområden, förutom att fungera som grund för resultatredovisningen till riksdagen, även skall ligga till grund för en ändamålsenlig styrning och uppföljning av förvaltningen under regeringen.

De problem som i dag finns då det gäller utskott som har att handha politikområden som inte till fullo faller inom utskottets beredningsområde skulle mildras om regeringen för respektive myndighet redovisade såväl finansiering som bidrag till måluppfyllelse på politikområdesnivå. Regeringen avser att förändra redovisningen till riksdagen på detta sätt. Därmed tydliggörs länken mellan anslagsstrukturen och verksamhetsstrukturen. På så sätt bör respektive utskotts möjligheter att relatera föreslagna anslag till berörd verksamhet underlättas. Fortfarande skulle dock riksdagens ställningstagande till och beslut med anledning av regeringens budgetförslag ske i nuvarande anslagsstruktur (utgiftsområden och anslag), medan resultat skulle följas upp i en verksamhetsstruktur (politikområden och verksamhetsområden).

Regeringen bedömer att resultatredovisningen per politikområde (verksamhetsområde) i budgetpropositionen respektive i resultatskrivelser bör renodlas så att redovisningarna kompletterar snarare än överlappar varandra. Resultatredovisningen i budgetpropositionen bör främst avse att ge riksdagen

gen underlag för att ta ställning till regeringens budgetförslag. Resultatredovisningen i skrivelsen bör ge en fördjupad analys av mål, resultat och förbrukade resurser inom utvalda områden och möjliggöra jämförelser över tiden. I skrivelse kan också sådana effekter analyseras och redovisas som inte enbart hänförs till den statliga verksamheten. Skrivelserna ger därmed riksdagen underlag för att i vidare mening bedöma effektiviteten i och eventuellt ompröva verksamheter.

Resultatskrivelser är även lämpliga för att lämna en mera utförlig resultatredovisning för politikområden vars målpuppfyllelse är beroende av verksamheter inom flera andra politikområden. För sådana politikområden lämnas med fördel en mer sammanfattande resultatredovisning i budgetpropositionen, till stöd för regeringens budgetförslag. Därtill lämnas en mera fullödig resultatredovisning till riksdagen i form av en särskild resultatskrivelse. En fördjupad resultatredovisning i skrivelse kräver ofta särskilda insatser, t.ex. i form av utvärderingar eller uppföljningar, vilket i sin tur kräver framförhållning och prioritering. Hur ofta en sådan – vidare – resultatredovisning bör lämnas till riksdagen i form av en särskild resultatskrivelse får diskuteras mellan berörda utskott och departement.

Skrivelserna ersätter således inte redovisningen i budgetpropositionen. Vid sidan av en utvecklad resultatredovisning i skrivelse är det enligt regeringen angeläget att kontinuerligt utveckla resultatredovisning och resultatbedömning i budgetpropositionen så att riksdagens krav uppfylls.

Resultatredovisning

I propositionen lämnas en principiell beskrivning av hur regeringen bedömer att resultatredovisningen i budgetpropositionen kan utvecklas för att tillgodose riksdagens önskemål. Innehållet i resultatredovisningen och dispositionen av vissa kapitel kan därmed komma att behöva ändras i jämförelse med den nu aktuella budgetpropositionen.

I ett inledande kapitel i respektive utgiftsområde avser regeringen att, precis som i dag, lämna förslag till riksdagsbeslut. Avsnittet omfattar bl.a. regeringens förslag till anslag för det berörda utgiftsområdet. Summan av dessa anslag – ramen för utgiftsområdet – är densamma som framgår av sammanställningen av ramar i volym 1 i budgetpropositionen. I ett andra kapitel kommer eventuella förslag till lagtext att lämnas.

I ett tredje kapitel avser regeringen att beskriva utgiftsområdets omfattning och en redovisning lämnas av utgifternas utveckling över tiden. Redovisningen av utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet omfattar utgiftsområdet i sin helhet. I den nu aktuella budgetpropositionen redovisas motsvarande information även fördelad per politikområde. En sådan indelning är dock inte helt rättvisande då ett anslag ibland bidrar till att finansiera verksamheter inom skilda politikområden.

En förändring i föreliggande budgetproposition i jämförelse med tidigare år är att redovisningen av utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet även ges en realekonomisk indelning. En realekonomisk fördelning av utgifterna

inom respektive utgiftsområde möjliggör en bedömning av förhållandet mellan resurser för verksamhet, transfereringar och investeringar. På sikt kan det även vara möjligt att redovisa regeringens bedömning av anslagens realekonomiska fördelning för kommande år. Regeringen bedömer att även skatteavvikelser bör redovisas, i syfte att ge riksdagen en total bild av det samlade stödet inom utgiftsområdet.

Därefter kommer, i ett eller flera kapitel, en resultatredovisning att lämnas per politikområde (verksamhetsområde). För att skapa förutsättningar för att kunna tillgodose riksdagens önskemål om en fullödig resultatredovisning kommer denna redovisning att behöva ändras mer i grunden i jämförelse med den redogörelse som lämnas i föreliggande budgetproposition. Resultatredovisningen struktureras delvis om, nya underrubriker tillkommer etc. Resultatredovisningen baseras därtill i ökad omfattning på resultatindikatorer. I ett avslutande kapitel redovisas regeringens budgetförslag.

I budgetpropositionen finns ett utdrag ur en möjlig resultatredovisning som framöver skulle kunna lämnas i budgetpropositionen. Exemplet avser anslag som finansierar verksamhet inom politikområde Ekonomisk familjepolitik som återfinns inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Försvarsutskottets och bostadsutskottets yttranden

Försvarsutskottet och bostadsutskottet har i sina yttranden till finansutskottet om ramar för utgiftsområden 2005 tagit upp frågan om ekonomisk styrning.

Försvarsutskottet erinrar i sitt yttrande (FöU1y) om att det vid ett antal tillfällen under senare år behandlat frågor som rör statsmakternas styrning av försvaret.

Försvarsutskottet noterade i betänkande 2003/04:FöU6 *Styrningen av det militära försvaret* att regeringen – efter beslut av riksdagen (bet. 2002/03:FiU14, ytr. 2002/03:FöU3y och bet. 2003/04:FiU11, ytr. 2003/04:FöU2y) – i februari 2004 har beslutat om direktiv för en utredning om formerna för styrning och finansiering av försvaret.

För att styrningen och uppföljningen av verksamheten från riksdagens sida skall bli effektiv, framhöll försvarsutskottet att regeringen måste lämna förslag till *konkreta uppföljningsbara mål* för de olika verksamheterna, tydligare ange vilka *ändamål* som anslagen är tänkta att finansiera samt redovisa resultat och effekter mer konkret än hittills. Om inte riksdagen ges reell möjlighet att ta en aktiv del i mål- och resultatstyrningen finns det betydande risker för att omläggningen av styrsystemet inte kommer att, som det var tänkt, innebära en starkare politisk styrning utan tvärtom. Mot den bakgrunden gav riksdagen som sin mening regeringen till känna vad för-

svarsutskottet anför om *mål, kostnader, anslag och resultat* och uppdrog åt regeringen att ge den ovan nämnda utredningen tilläggsdirektiv att lämna förslag till förbättringar i dessa avseenden.

Bostadsutskottet understryker i sitt yttrande (BoU1y) värdet av att resultatredovisningen löpande utvecklas för att bättre tillgodose de behov som föreligger både i samband med riksdagens budgetberedning och som utgångspunkt för olika politiska överväganden och debatter. Det är därvid önskvärt att utformningen av redovisningen kan anpassas efter de särskilda förutsättningar och behov som kan finnas inom respektive politikområde. Bostadsutskottet har för sin del för avsikt att även i år i samband med beredningen av anslagsförslagen inom utgiftsområde 18 överväga frågor om mål- och resultatredovisningens utformning.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet vill inledningsvis framhålla att regeringens redogörelse ligger i linje med vad utskottet tidigare framhållit rörande den ekonomiska styrningen i staten. Det är positivt att arbetet med att utveckla resultatredovisningen fortsätter. Därmed kan riksdagens möjligheter att bedöma statliga verksamheters målpuppfyllelse och att ställa resultaten i relation till kostnaderna förbättras. Riksdagen ges därmed ökade förutsättningar att bedöma de av regeringen föreslagna anslagsnivåerna.

De exempel som regeringen redovisar på hur resultatredovisningen kan se ut i kommande budgetpropositioner är enligt utskottets uppfattning ambitiösa och lovvärda. Utskottet ser positivt på en utveckling av budgetpropositionens innehåll och struktur i den riktning som redovisas i den nu aktuella propositionen. Som regeringen anför ger en redovisning av totala intäkter och kostnader en bättre grund för att bedöma den totala resursåtgången inom ett politikområde än vad som är fallet då endast anslagsförbrukning redovisas.

Som regeringen redovisar i budgetpropositionen har finansutskottet och andra utskott påtalat svårigheterna att överblicka mål, insatser och resultat inom respektive beredningsområde när indelningen i politikområden inte följer indelningen i utgiftsområden. Svårigheter föreligger också när myndigheter är verksamma inom flera verksamhetsområden. Regeringen redovisar att den avser att förändra redovisningen så att den för respektive myndighet redovisar såväl finansiering som bidrag till målpuppfyllelse på politikområdesnivå. Därmed tydliggörs enligt regeringen länken mellan anslagsstrukturen och verksamhetsstrukturen. På så sätt bör respektive utskotts möjligheter att relatera föreslagna anslag till berörd verksamhet underlättas. Fortfarande skulle dock riksdagens beslut med anledning av regeringens budgetförslag ske i nuvarande anslagsstruktur (utgiftsområden och anslag), medan resultat skulle följas upp i en verksamhetsstruktur (politikområden och verksamhetsområden).

Utskottet ser positivt på en ökad koppling mellan redovisningen av myndigheternas verksamhet och redovisningen av målluppfyllelsen på politikområdesnivå. Kopplingen mellan beslut om anslag och uppföljningen av resultat förblir dock begränsad så länge ett politikområde hör till mer än ett utgiftsområde.

Den aviserade redovisningen löser således inte det grundläggande principiella problemet med att ett politikområde är delat mellan flera utgiftsområden och utskott. Utskottet vill erinra om sitt tillkännagivande hösten 2003 (bet. 2003/04:FiU2) om en mål- och resultatstyrning bättre anpassad till riksdagens arbetsformer. Utskottet erinrade om att den bristande överensstämmelsen mellan utgiftsområden och politikområden försvårar en helhetsyn som innebär att mål- och resultatbedömningen kan kopplas ihop med budgetförslagen.

Utskottet vill framhålla att om indelningen i politikområden ska vinna genomslag i riksdagens arbete med budgetpropositionen bör indelningen fullt ut vara anpassad till indelningen i utgiftsområden. Den krångliga redovisningen av politikområden som är fördelade på flera utgiftsområden skulle därmed kunna undvikas. När det finns anledning att redovisa verksamheter som sträcker sig över flera politikområden kan redovisningen ske i t.ex. särskilda resultatskrivelser.

Utskottet förutsätter således att regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet tillser att indelningen i politikområden så långt möjligt följer indelningen i utgiftsområden.

Regeringen anför att ett väsentligt inslag i dess ambition att utveckla resultatstyrningen är att i ökad omfattning använda indikatorer för att kunna bedöma graden av målluppfyllelse inom skilda politikområden. Som regeringen redovisar har flera utskott framhållit vikten av resultatindikatorer och nyckeltal. Finansutskottet förutsätter att arbetet med resultatindikatorer och nyckeltal prioriteras.

Finansutskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen med anledning av försvarsutskottets tillkännagivande (bet. 2003/04:FöU6) har givit utredningen om styr- och finansieringsformerna i försvaret tilläggsdirektiv (dir. 2004:113). Finansutskottet ser fram mot att ta del av bostadsutskottets beredning av anslagsförslagen inom utgiftsområde 18 och iakttagelserna avseende mål- och resultatredovisningen.

9 Övriga frågor

9.1 Budgetlagens tillämpning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om budgeteringsmarginalen och en översyn av budgetlagen samt förslag om att Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket och Jordbruksverket ska få disponera avgiftsintäkter från ansökningsärenden.

Jämför reservation 14 (m, fp, kd, c).

Motionerna

I *motion Fi277* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) påpekas att regeringens brott mot budgetlagen under senare år blivit alltmer uppenbara och att effekterna av detta är de gradvis försämrade statsfinanserna. En viktig fråga är enligt motionärerna definitionen av teknisk justering av utgiftstaket. De korrigeringar som gjorts av utgiftstaket har många gånger stridit mot principer som regeringen själv sagt sig vilja tillämpa. Utgiftstaket ska exempelvis justeras, såväl upp som ned, för de avräkningar som sker gentemot kommunerna för ändringar i beskattningen. I budgetpropositionen för 2005 justerar regeringen upp utgiftstaket med 670 miljoner kronor, avseende slutlig avräkning mot kommunerna för en tidigare grundavdragsändring. I budgetpropositionen görs den slutliga avräkningen mot kommunerna för en omläggning av grundpensionen till beskattning, vilket medfört ökade skatteintäkter för kommunerna och därmed en neutralisering genom sänkta statsbidrag på 2 miljarder kronor. Regeringen justerar dock inte ned utgiftstaket för denna sänkning. Enligt motionärerna har regeringen också vid upprepade tillfällen "krupit under" utgiftstaket genom att omvandla utgifter till avdrag på inkomstsidan, och listan över stöd och subventioner som betalas ut i denna form har för varje år blivit längre. I budgetpropositionen för 2005 omfattar den 8,3 miljarder kronor i byggsbventioner, anställningsstöd och liknande. Ett annat exempel på nettobudgetering är att lägga in inkomster på budgetens utgiftssida, vilket regeringen enligt motionärerna gjort inom bl.a. utrikesförvaltningen, Arbetsmarknadsverket och Vägverket. Motionärerna påpekar också att regeringen genom att lägga finansieringen av vissa infrastrukturinvesteringar i särskilda bolag undvikit att dessa finansieras med anslag. Det gäller exempelvis Botniabanan. Regeringen har även enligt motionärerna kanaliserat miljardbelopp från de statliga företag som går med vinst, vid sidan av budgeten till ett konto i Riksgälden, som regeringen använder för att fylla svarta hål i SJ och andra förlustbolag. Inte heller detta läggs in under utgiftstaket.

Mot bakgrund av ovanstående anser motionärerna att budgetlagen behöver ses över och förtydligas främst med avseende på bruttoredovisning, teknisk justering och kreditering av skattekonto (yrkande 2).

Motionärerna anser vidare att budgeteringsmarginalen är ett mycket viktigt inslag i budgetmodellen. Den ska återgå till att användas som det var avsett, dvs. till oförutsedda händelser utanför regeringens kontroll och vara tillräckligt stor för att hantera sådan osäkerhet (yrkande 3).

I *motion MJ334* av Patrik Norinder (m) föreslår motionären att Livsmedelsverket och Jordbruksverket, vid sidan av Kemikalieinspektionen, ska få disponera avgiftsintäkter från företags ansökningsärenden om godkännande av växtskyddsmedel. Kemikalieinspektionen handlägger i dag svenska godkännanden av växtskyddsmedel i enlighet med EU:s regelverk. Vissa delar av utvärderingsarbetet utförs dock av Livsmedelsverket och Jordbruksverket. Dessa myndigheter får i dag ingen del av avgifterna utan förutsätts finansiera delar av arbetet inom ordinarie budget. Detta medför enligt motionärerna att ytterst begränsade resurser finns att tillgå, vilket leder till köbildning och förlängd handläggningstid. Ekonomistyrningsverket, ESV, har i en utredning (ESV 2003:11) påtalat detta problem och även lagt fram ett förslag till ändrat avgiftssystem med tydligare koppling mellan avgifter och motprestation enligt bemyndigandet i miljöbalken. Motionären anser att ESV:s förslag till avgiftssystem bör ligga till grund för ansökningsavgifterna (yrkande 4).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har redan tidigare, i förra årets budgetbetänkande 2003/04:FiU1, behandlat ett yrkande från Folkpartiet om att budgetlagen behöver ses över avseende bruttoredovisning, tekniska justeringar och krediteringar av skattekontot. Som då påpekades och utförligt motiverades, delar inte utskottet motionärernas uppfattning i denna fråga utan anser att budgetlagen i huvudsak fungerat mycket bra sedan den trädde i kraft 1 januari 1997. Lagens tillämpning är något som formas successivt genom de beslut om budgeten som riksdagen fattar. Utskottet anser därmed att en översyn av lagen inte behövs.

Frågan om budgeteringsmarginalens storlek och utformning är emellertid ett område där utskottet anser att nuvarande ordning inte fungerat tillfredsställande. Även denna fråga har utskottet behandlat tidigare, bl.a. i förra årets budgetbetänkande, 2003/04:FiU1. Budgeteringsmarginalens storlek och användning har stor betydelse för den ekonomiska politiken. Om budgeteringsmarginalen är liten eller snabbt tas i anspråk för nya utgifter när utrymme uppstår riskerar politiken att förstärka snarare än att jämna ut konjunktursvängningar. Budgetprocessen syftar till att ge budgetpolitiken en långsiktig, hållbar och trovärdig inriktning. De senaste årens brist på marginal till utgiftstaket har dock flera gånger tvingat regeringen till ingrepp under pågående budgetår för att inte utgifterna ska överskrida taket. Regeringen har vidtagit åtgärder så att taket klarats, men sådana kortsiktiga åtgärder riskerar både att komma i konflikt med vad som är ekonomisk-

politiskt önskvärt på längre sikt och att stjäla kraft och tid från mer långsiktigt arbete såväl för Regeringskansliet som för andra berörda myndigheter.

Vid upprepade tillfällen sedan hösten 2000 har regeringen, både i budgetpropositioner och ekonomiska vårpropositioner, framhållit att man avser att lämna förslag till riktlinjer för budgeteringsmarginalens storlek. (I förra årets budgetbetänkande poängterade utskottet att man förväntade sig att regeringen skulle återkomma i 2004 års vårproposition och redovisa tidigare utlovade riktlinjer. Några sådana riktlinjer har dock ännu inte presenterats av regeringen.) I årets budgetproposition avstår regeringen från att föreslå riksdagen att formellt fastställa nivån på utgiftstaket för 2007. Detta motiveras med att man dels vill avvakta en pågående analys av ekonomins potentiella produktionsförmåga, dels att man överväger att införa ett system med en s.k. sysselsättningsmarginal i budgeten från 2007. Utskottet ser positivt på att regeringen avser att utveckla riktlinjerna för budgeteringsmarginalen och att dessa riktlinjer kommer att redovisas i 2005 års ekonomiska vårproposition.

Förslaget i motion MJ334 (m) innebär att Livsmedelsverket och Jordbruksverket ska få disponera avgiftsintäkterna från ansökningsärenden. Motionärerna refererar bl.a. till en utredning kring dessa frågor av Ekonomistyrningsverket (ESV 2003:11). I nämnda utredning påtalar ESV problemet med att sökande företag och användare drabbas hårt av att statsmakterna inte ser till att obligatoriska provningsförfaranden sker inom rimliga tidsramar. Förenklat föreslår ESV en ökad skattefinansiering i Kemikalieinspektionens arbete med provning och tillsyn, i kombination med ett avgiftssystem där avgifternas koppling till motprestation från staten betonas. ESV föreslår vidare att Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets kostnader för deltagandet i provningsarbetet ska inkluderas i det avgiftsunderlag som Kemikalieinspektionen tar ut av sökande företag. Dessa avgiftsintäkter bör enligt ESV:s förslag även fortsättningsvis redovisas mot inkomsttitel, vilket innebär att Regeringskansliet ska ansvara för omfördelningen av avgiftsmedel från Kemikalieinspektionen till övriga två myndigheter.

Inom Regeringskansliet pågår för närvarande en utvärdering i syfte att komma tillrätta med de problem som ESV betonar i sin utredning. Denna utvärdering beräknas vara klar i början av 2005. Motionen bör i avvaktan härpå inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion Fi277 (fp) yrkandena 2 och 3 samt motion MJ334 (m) yrkande 4.

9.2 Effekter av besparingar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om utredning av effekterna av 1990-talets nedskärningar. Utskottet hänvisar till att sunda offentliga finanser är en förutsättning för en stabil ekonomisk utveckling med tillväxt, sysselsättning och välfärd. Utan starka offentliga finanser riskerar varje lågkonjunktur att tvinga fram nedskärningar som försämrar tryggheten.

Motionen

I *motion Ju332* föreslår Gustav Fridolin (mp) en utredning om kostnaderna för 1990-talets nedskärningspolitik (yrkande 2). Under 1990-talet genomfördes stora nedskärningar såväl i den offentliga kärnverksamheten som i försäkringssystemen. Det vore enligt motionärens uppfattning naivt att tro att detta inte fått konsekvenser som nu kan studeras. Hur har t.ex. skolan, sjukvården och äldreomsorgen påverkats, och hur har den ökade otryggheten som nedskärningarna medfört påverkat samhället ekonomiskt? Vilket samband har de ökade sjukskrivningarna med nedskärningspolitiken?

Motionären anser att en utredning av kostnaderna för nedskärningspolitiken är av största vikt för att kunna fatta bra politiska beslut i framtida budgetprocesser.

Finansutskottets ställningstagande

När nedskärningar i den offentliga sektorn är nödvändiga måste de genomföras med omdöme och god insyn i åtgärdernas effekter, så att onödiga kostnader, mänskliga och ekonomiska, kan minimeras. Utskottet behandlade och avstyrkte snarlika motioner i betänkande 2003/04:FiU1, s. 307 och vill än en gång framhålla att det inte råder någon motsättning mellan god välfärd och sunda offentliga finanser. Sambandet är i stället enligt utskottets mening det omvända. Sunda offentliga finanser är en förutsättning för en stabil ekonomisk utveckling med tillväxt, sysselsättning och välfärd. Utan starka offentliga finanser riskerar varje lågkonjunktur att tvinga fram nedskärningar som försämrar tryggheten.

Utskottet anser, i fråga om effekterna av 90-talets budgetsanering, att det är nödvändigt att först dra sig till minnes den ekonomiska och statsfinansiella situation som rådde i början av 90-talet. Till belysning av den svåra situation som då var för handen kan några förhållanden kortfattat rekapituleras. I slutet av 1993 uppgick statsskulden till 76 % av BNP, eller 30 procentenheter mer än vid 90-talets början. BNP sjönk tre år i rad från 1991 till 1993. Den totala arbetslösheten steg till över 10 % 1993 och sysselsättningen i den privata sektorn minskade snabbt. De offentliga finansernas underskott hade ökat mycket dramatiskt och uppgick till ca 12 % av BNP. Statens lånebehov var samma år 242 miljarder kronor, vilket motsvarade

nästan 17 % av BNP. Ungefär en tredjedel av statsbudgetens utgifter var räntebetalningar på statsskulden. Det rådde oro på de finansiella marknaderna, och ränteläget var högt, vilket försvårade en återhämtning av ekonomin. Ett kraftfullt program för att hållbart förstärka de offentliga finanserna var avgörande för en ekonomisk återhämtning.

Det konsolideringsprogram som genomfördes åren 1994–1998 innebar en avvägning mellan å ena sidan behovet av att snabbt och resolut återskapa trovärdigheten för de offentliga finanserna och å andra sidan risken att en alltför stram politik skulle försena eller bryta konjunkturuppgången. Att inte ingripa för att förstärka de offentliga finanserna var inget alternativ. Ett sådant agerande skulle ha lett till en ohållbar skuldutveckling som flyttat besluten över svensk ekonomi till kreditgivarna, med långsiktiga och oöverblickbara konsekvenser för landets ekonomi och välfärd.

Det är enligt utskottets mening ofrånkomligt att en så kraftfull sanering av de offentliga finanserna som genomfördes under 90-talet får konsekvenser för den offentliga verksamheten. En av principerna under budgetsaneringen var dock att verksamheter som skola, vård och omsorg skulle värnas framför transfereringar, och allteftersom det ekonomiska utrymmet tillåtit har stödet till kommuner och landsting även därefter prioriterats av regering och riksdag. Utskottet kan dock inte nog understryka vikten av att den löpande budgetpolitiken förs på ett ansvarsfullt sätt, så att åtgärdsprogram som 90-talets sanering av de offentliga finanserna inte blir nödvändiga.

Det är enligt utskottets mening givetvis viktigt att effekterna av den ekonomiska politiken i vid mening kontinuerligt diskuteras och analyseras. Det är emellertid inte något ämne som låter sig avgränsas och definieras på ett enkelt sätt, utan diskussionen måste föras på bred front så att olika aspekter belyses i den samhällsekonomiska debatten.

Utskottet avstyrker med det anförda motion Ju332 (mp) yrkande 2.

9.3 Vårpropositionens innehåll

Utskottets förslag i korthet

Innehållet i den ekonomiska vårpropositionen bör enligt utskottets mening inte lagregleras mer ingående än vad som framgår av RO 3.2.1. Den i sammanhanget väckta motionen avstyrks.

Jämför reservation 18 (m, fp, kd, c)

Motionen

I motion Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) föreslås att riksdagen ska begära att regeringen återkommer med ett förslag till förtydligande av budgetlagen beträffande vårpropositionens innehåll (yrkande 4).

Motionärerna anser att de övergripande riktlinjerna för budgetprocessen ska behandlas i den ekonomiska vårpropositionen. Då riksdagen inte ville ha någon detaljprocess på våren beslutades att behandlingen av utgiftstaken för de kommande tre åren ska fastställas i samband med budgetbeslutet på hösten. Enligt motionärernas uppfattning har de ekonomiska vårpropositioner som därefter lagts fram saknat viktigare riktlinjer för framtiden. Vårpropositionen 2004 innehöll t.ex. endast 2005 och 2006 års siffror. För egen del anser motionärerna att riktlinjerna för den ekonomiska politiken måste avse såväl skattepolitikens som budgetpolitikens inriktning för några år framöver och att detta tydligt bör regleras i budgetlagen.

Finansutskottets ställningstaganden

Frågor med anknytning till den ekonomiska vårpropositionen regleras i en tilläggsbestämmelse till riksdagsordningen (RO 3.2.1). Enligt denna föreskrift ska regeringen årligen senast den 15 april avlämna proposition med förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (ekonomisk vårproposition). Några andra föreskrifter om den ekonomiska vårpropositionens innehåll finns inte reglerade i lag.

Den aktuella tilläggsbestämmelsen fick sin nuvarande lydelse på förslag av Riksdagskommittén (2000/01:RS1, s. 88) och innebär att regeringen är skyldig att senast den 15 april varje år lägga fram en vårproposition. Tidigare hade regeringen i princip möjlighet att själv bestämma om en sådan proposition skulle läggas fram eller inte. Det enda krav som då fanns var att en eventuell sådan proposition skulle läggas fram senast den 15 april om regeringen önskade få den behandlad under våren. Med den ändring som gjordes 2001 tillkom också en föreskrift om att den ekonomiska vårpropositionen ska innehålla riktlinjer för den ekonomiska politiken och för budgetpolitiken. Regeringen har också haft förslagspunkter av denna innebörd i de vårpropositioner som därefter lagts fram.

Utskottet finner det inte motiverat att nu göra någon översyn av budgetprocessen. Som tidigare påpekats i avsnitt 6.2 gav riksdagen i samband med beslutet om förändringar i behandlingen av den ekonomiska vårpropositionen (2000/01:KU23) regeringen till känna att en utvärdering av förändringarna i budgetprocessen borde göras efter några år. I regeringens skrivelse 2003/04:75, som lämnades till riksdagen i mars 2004, skriver regeringen i en kommentar till detta tillkännagivande att en mer fördjupad utvärdering bedöms meningsfull att göra först när erfarenheter från ytterligare några år vunnits.

Utskottet avstyrker därmed motion Fi277 (fp) yrkande 4 och 6.

9.4 Politikområden inom utgiftsområde 23

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om politikområden inom Utgiftsområde 23.

Motionen

I *motion MJ497* av Sven Gunnar Persson (kd) m.fl. anser motionärerna att indelningen av utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* i politikområden bör renodlas. Motionärerna föreslår att den nuvarande indelningen (skogspolitik, djurpolitik, livsmedelspolitik, landsbygdspolitik och samepolitik) ersätts med följande indelning; jordbrukspolitik, skogspolitik, fiskepolitik, djurpolitik och samepolitik. Motionärerna föreslår i enlighet med detta också nya målformuleringar för politikområdena jordbrukspolitik, fiskepolitik och djurpolitik. Motionärerna föreslår att målen för politikområdena skogspolitik och samepolitik förblir oförändrade.

Finansutskottets ställningstagande

Riksdagen fattar sedan hösten 1996 beslut om budgeten i en finansiell struktur avseende utgiftsområden, 27 till antalet, och anslag. Regeringen har sedan 2001 valt att göra resultatuppföljningen utifrån en delvis annan indelning av budgeten i 48 politikområden och i förekommande fall verksamhetsområden. Upphovet till indelningen var enligt regeringen bl.a. de krav som riksdagen ställt på bättre målformuleringar, och regeringens bedömning var att förutsättningarna för att nå detta skulle öka med en verksamhetsindelad budget. Vissa politikområden ryms i sin helhet inom ett utgiftsområde, medan de i andra fall spänner över flera utgiftsområden.

När regeringen presenterade den statliga verksamheten i politikområden, uttryckte finansutskottet i sitt betänkande (bet. 2000/01:FiU1) att man såg presentationen av politikområden i budgetpropositionen som ett led i det utvecklingsarbete av den ekonomiska styrningen som pågick inom Regeringskansliet. Utskottet gjorde bedömningen att indelningen i politikområden skulle kunna ge förutsättningar för väl formulerade mål inom ramen för resultatstyrningen, men betonade samtidigt vikten av att politikområdesindelningen anpassas till riksdagens arbetsformer för att riksdagen skall kunna ta till vara de potentiella fördelarna med politikområdena. Utskottet uttryckte att politik- och utgiftsområdena på sikt borde bringas i större överensstämmelse med varandra.

Som exempel på områden där politikområdet spänner över olika utgiftsområden, som därmed också berör olika utskott, kan nämnas det utgiftsområde som motionärerna tar upp, nämligen utgiftsområde 23. Inom utgiftsområdet finns politikområdet Samepolitik där såväl miljö- och jordbruksutskottet som konstitutionsutskottet svarar för beredningen av var sitt anslag. Detta skapar vissa olägenheter vid budgetbehandlingen. Riksdagen

har dock inte hittills funnit anledning att på eget initiativ besluta om ändringar som rört politikområdesindelningen. Motionärerna går således längre än vad riksdagen hittills funnit sig föranlåten att göra. Eftersom det är regeringen som svarar för resultatuppföljning och återrapportering till riksdagen och det är i dessa sammanhang som politikområdesindelningen fått sin stora betydelse anser utskottet det naturligt att regeringen beslutar om politikområdesindelningen. Utskottet ser mot denna bakgrund inte någon anledning för riksdagen att vidta någon åtgärd med anledning av motionärernas förslag och föreslår att riksdagen avslår motion Mj497 (kd) yrkande 4.

9.5 EU-ersättningar till jordbruksföretagare

Utskottets förslag i korthet

EU-ersättningarna till jordbruksföretagare bör, enligt utskottets mening ligga kvar under utgiftstaket. Den i sammanhanget väckta motionen avstyrks.

Motionen

I *motion MJ376* av Eskil Erlandsson och Birgitta Carlsson (c) yrkas att EU-ersättningarna till jordbruksföretagare inte ska inräknas under utgiftstaket. Enligt motionärerna är det egendomligt att EU-ersättningarna i dag i praktiken redovisas två gånger under utgiftstaket för staten. En gång som avgift till EU och nästa gång när utbetalning sker i Sverige. Denna dubbelredovisning måste enligt motionärerna tas bort genom att EU-ersättningarna i stället redovisas utanför utgiftstaket.

Finansutskottets ställningstaganden

De medel som staten erhåller från EU:s olika program, t.ex. struktur- och jordbruksfonderna, hanteras i statsbudgeten enligt bruttoredovisningsprincipen. Det innebär att EU-avgiften redovisas som en utgift på statsbudgeten, att återflödet av medel från EU-budgeten redovisas på inkomsttitel och att motsvarande medel budgeteras på anslag på budgetens utgiftssida. Problemen vid hanteringen av EU-budgeten gäller främst konsekvenserna av att man tillämpar bruttoredovisning inom ett system med utgiftstak. Vad som dock talar emot en särbehandling av EU-anslagen är att utgiftstakets syfte att styra de totala utgifterna förfelas om vissa utgifter särbehandlas genom att lyftas ut ur utgiftstaket. Effekten bli att utgiftskontrollen och styrningen på detta område försämrats. När det gäller förslag till lösningar som innebär nettobudgetering, strider de mot de grundläggande principer om transparens i budgeten, som har legat till grund för reformeringen av budgetprocessen.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion MJ376 (c) yrkande 2.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken (avsnitten 1 och 2.1-2.3), punkt 1 (m, fp, kd, c)

av Mikael Odenberg (m), Karin Pilsäter (fp), Mats Odell (kd), Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Tomas Högstrom (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om riktlinjerna för den ekonomiska politiken. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1 och 10,

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 1,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 1, 3 och 8 samt

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 1 och 2 samt

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 1.

Ställningstagande

Sammanfattning

Sverige har nu ett gyllene tillfälle. Den internationella, och som följd härav även den svenska, konjunkturen är stark. Det är därför både lämpligt och nödvändigt att nu lägga om politiken och främst angripa två stora problem i svensk ekonomi: det statliga underskottet och det stora antal som står utanför arbetsmarknaden. Regeringen och dess samarbetspartier har enligt vår mening försuttit de möjligheter som funnits. I stället för att angripa problemen för man en politik som försvårar situationen. Vänsterkartellen i form av socialdemokratin, Vänster- och Miljöpartierna kommer inte att orka ompröva sin politik under resten av mandatperioden för att möta de strukturella problem som Sverige står inför. Tvärtom kommer regeringen med stöd av kommunister och miljöpartister att bedriva en alltmer expansionistisk bidragspolitik i stället för att värna arbetslinjen. Om vänsterkartellen

håller fast vid denna politik kommer skillnaderna att skärpas mellan vänsterkartellen och våra partier, som tillsammans utgör Allians för Sverige och som står för att stärka arbets- och företagslinjen.

Den ekonomiska politiken måste utformas i ett långsiktigt perspektiv där målen är en hög och uthållig tillväxt som kan ge god offentlig och privat standard, med beaktande av de restriktioner som t.ex. miljöhänsyn medför. Endast på detta sätt kan sysselsättning, trygghet och välbefinnande säkras. Det långsiktiga perspektivet hindrar inte att ett lämpligt tillfälle utnyttjas för snabbt verkande åtgärder som är långsiktigt riktiga och nödvändiga.

Statsfinanserna måste bringas i ordning. Det är unikt med stora underskott i statens finanser i en högkonjunktur. Något måste snarast göras. Höstens budget hade varit ett lämpligt tillfälle. I stället innebär den budget som Socialdemokraterna med stödpartier står bakom att underskottet växer nästa år. Våra partier står bakom förslag som innebär att en omläggning av politiken påbörjas. Vårt mål för den offentliga sektorns finanser innebär att statens finanser ska vara i balans över konjunkturcykeln. Därigenom kan statsskulden hållas nominellt oförändrad och sjunka som andel av BNP. Vi vill gå vidare och genom en lämpligt utformad politik för försäljning av statliga företag amovera ytterligare på statsskulden så att den också minskar i absoluta tal. Härigenom kan Sverige skaffa en handlingsfrihet som både gör det lättare att möta akuta kriser som frestar på statsfinanserna och de anpassningskrav som den ökade andelen äldre i befolkningen kommer att innebära.

Den andra omedelbara och viktiga uppgiften är att lägga om politiken så att den dryga miljon människor som inte går till arbetet en vanlig dag får en reell chans. På grund av arbetslöshet, sjukskrivning, förtidspension eller annat utanförskap går 20 % av befolkningen i åldern 20–64 ej till något arbete. Detta slöseri med mänskliga resurser som vänsterkartellens politik lett till vill vi i Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet, som tillsammans bildar Allians för Sverige, ändra på. Till skillnad från regeringen och dess stödpartier tror vi på individen och hans/hennes möjligheter och vilja att göra rätt för sig utifrån den egna förmågan. Vi vill med vår politik uppmuntra och stärka den enskildes möjligheter att bidra till Sveriges utveckling, inte förbli utestängda från arbetslivet. Situationen kommer att bli ännu mera akut om inget görs. För att bryta den negativa utveckling som regeringens politik lett till krävs det åtgärder över ett mycket brett fält.

Den inriktning vi vill ge den ekonomiska politiken har följande inslag:

- En förbättring av statens finanser måste omedelbart påbörjas med inriktningen att statsbudgetens sparande säkerställer att målet för de offentliga finanserna nås. Det innebär att statens sparande ska vara i balans räknat över en konjunkturcykel och att de totala offentliga finanserna uppvisar ett överskott som består av överskottet i det autonoma pensionssystemet. Genom en väl planerad avyttring av statliga företag ska statsskulden minska både i absoluta tal och som andel av BNP. Genom

en lägre offentlig skuld kan lägre och stabilare skattesatser etableras. Det ger hushåll och företag bättre planeringsförutsättningar, ökar därmed effektiviteten i ekonomin och stärker välfärdsutvecklingen. Budgetprocessen ska återställas till de principer som fanns vid införandet i mitten av 90-talet men som nu förfuskats. Budgettaken ska hållas utan trixande och nödvändiga budgetmarginaler ska respekteras.

- Ett omfattande program för att få människor i arbete krävs. Det gäller bl.a. översyn och förändring av reglerna för sjukförsäkring, arbetslöshetsförsäkring och förtidspension, samverkan mellan olika system samt översyn av hur reglerna faktiskt tillämpas. Villkoren i socialförsäkringarna måste granskas med inriktning mot en större förändring av dessa i enlighet med de principer som präglar det nya pensionssystemet.
- Det måste löna sig bättre att arbeta. Över hela linjen behövs en reformering av skatte- och bidragssystemen så att trösklar och marginaleffekter minskar. Det totala skattetrycket måste successivt sänkas ner mot det som råder i jämförbara länder. Det krävs sänkta skatter både för individer och företag.
- Utan en expanderande privat företagssektor kommer det inte att bli några nya jobb. Den utmaning som en ökande internationell konkurrens utgör måste mötas med konkreta åtgärder. De stora internationella utmaningarna kräver ett högt kvalificerat näringsliv med god lönsamhet, goda forsknings- och utvecklingsmöjligheter och en modern infrastruktur, goda transportmöjligheter, god miljö och väl fungerande offentliga tjänster. Det kräver en större vilja och förmåga att prioritera inom den offentliga verksamheten. För att den offentliga verksamhet som är nödvändig ska kunna finansieras krävs att fler arbetar och färre försörjs genom bidrag och socialförsäkringar. En ökad produktivitet räcker inte till för att klara finansieringen. Att värna arbetslinjen är således centralt även av detta skäl.
- Etablerings- och expansionsmöjligheterna för de mindre företagen ska förbättras. Det gäller bl.a. en betydande utrensning av befintliga regleringar. Ett antal skatter som särskilt berör företagen som de s.k. 3:12-reglerna ska ändras, förmögenhetsskatten ska avskaffas.
- Kvinnors och mäns möjligheter ska tas till vara. Det finns ett antal hinder för både män och kvinnor att utveckla hela sin potential. I viktiga avseenden kan det handla om opinionsbildning, i andra om direkta åtgärder. Ett område som är väsentligt för att öka kvinnors möjligheter att förverkliga sig är avveckling av de offentliga monopolen. Här vill vi vidga arbetsmarknaden på ett sätt som kommer att ge kvinnor betydligt större möjligheter än i dag. Inom familjepolitiken ska reformer genomföras som betydligt ökar valfriheten.
- Arbetsmarknadens regler och arbetsmarknadspolitiken behöver förändras. När det finns så många uppenbara hinder för ungdomar, människor med utländsk bakgrund, äldre och kvinnor att fullt ut delta på den öppna arbetsmarknaden behöver ändringar genomföras. Till en del kan

det handla om attityder, men ett omfattande regelverk försvårar arbete. Arbetsmarknadspolitiken måste effektiviseras och arbetslöshetsförsäkringens regler och organisation reformeras.

- Europasamarbetets fördelar måste utnyttjas. Handeln med tjänster är ett område där svenska företag skulle kunna vara mera framträdande. Vi avser därför verka för att ett konkurrensbefrämjande tjänstehandelsdirektiv utarbetas inom EU. Samarbetet när det gäller den ekonomiska politiken i stort måste utnyttjas bättre. Vi kommer att verka för att den s.k. Lissabonprocessen reformeras så att målen blir realistiska, enkla och relevanta för den ekonomiska politiken. Då kan ett fortgående erfarenhetsutbyte och en fortgående granskning bidra till att förbättra den ekonomiska politiken så att den lättare når sina mål.
- Konkurrensen måste skärpas, inte minst på de områden där det offentliga har monopol. Resultatet blir både tjänster som bättre fyller behoven och bättre arbetsplatser.

Kristecken i högkonjunkturen

Goda förutsättningar har inte utnyttjats

Sverige står nu nära toppen av konjunkturen, samtidigt blottas stora svagheter i den politik som den socialdemokratiska regeringen för.

Under de senaste tio åren har Sverige kunnat dra nytta av ett fördelaktigt kostnadsläge efter deprecieringen hösten 1992 och en god tillväxt i omvärlden. Det nya ramverket för inflationsbekämpning med en självständig riksbank har lyckats hålla inflationen omkring 2 %. Därmed har lönekostnadsutvecklingen kommit ned på nivåer som är rimliga från konkurrenssynpunkt.

Men trots dessa förutsättningar har inte den svenska tillväxten förbättrat vår ekonomiska standard i jämförelse med omvärlden. Under de senaste tio åren har vår position vad gäller vår samlade köpkraft försämrats i förhållande till omvärlden.

De stora politikmisslyckandena ligger på företagandets och arbetsmarknadens område.

Sverige behöver fler och starkare företag

Det är ingen överraskning att näringslivet internationaliseras alltmer, särskilt för Sveriges del med vårt stora inslag av multinationella företag. Under senare delen av 80-talet hade svenska företag med dotterbolag i utlandet 750 000 anställda i Sverige och 480 000 utomlands. År 2002 hade de 520 000 anställda i Sverige och 960 000 utomlands. Det är särskilt industrin som är berörd; de senaste två åren har 3 000 industrijobb i månaden

lämnat landet. Det är inget onormalt att företag och verksamheter läggs ned eller flyttas till andra länder. Det är ett normalt inslag i en marknadsekonomisk omvandlingsprocess.

För att upprätthålla en god levnadsstandard krävs dock att nya företag och ny verksamhet växer fram. Detta sker inte i tillräcklig utsträckning i Sverige. Visserligen har direktinvesteringarna i Sverige, dvs. uppköp av svenska företag, ökat men inte den totala investeringsvolymen. Under ett antal år har investeringsandelen i ekonomin minskat. Samtliga 14 övriga ”gamla” EU-länder har högre investeringskvot än Sverige. Näringslivets investeringar har fallit.

Den gynnsamma produktivitetsutveckling som näringslivet ändå visat beror med stor sannolikhet på de investeringar som gjordes under 90-talet och på den omfattande utslagning av arbetstillfällen som regeringens politik i praktiken inneburit.

Den internationella konjunkturen kommer förmodligen att vara förhållandevis hygglig de närmaste åren. En central fråga är dock om exportföretagens tillväxt och de inhemskt orienterade företagen kommer att generera tillräckligt med investeringar för att stimulera sysselsättningen. Hittills har utvecklingen varit den motsatta. Sverige har exporterat inte bara varor och tjänster utan även också kapital. Under de senaste åren har bytesbalansen uppvisat sällan skådade överskott, vilket innebär att vi lånat ut investeringskapital som skapat jobb i andra länder i stället för att investera och skapa fler arbeten här hemma.

Förutom att ett antal stora företag flyttar eller förflyttar tyngdpunkten ur Sverige finns inte en tillräcklig tillväxt ”underifrån”. För att starta, driva och expandera företag krävs företagare. Sverige behöver fler företagare. Under de senaste tio åren har antalet företagare i stället minskat med 20 000, netto.

En miljon utanför arbetsmarknaden

I varje ögonblick står motsvarande drygt 1 miljon heltidsarbetande människor utanför arbetsmarknaden på grund av arbetslöshet, sjukskrivning, förtidspensionering m.m. Detta utanförskap har varit ungefär lika stort under hela den socialdemokratiska regeringsperioden trots att tillväxten varit förhållandevis god och den registrerade sysselsättningen ökat. Vänsterkartellens politik innebär ett stort slöseri med mänskliga resurser. I stället för att ta till vara den inneboende viljan hos var och en att bidra till samhällets utveckling håller man människor kvar i bidrags- och fattigdomsfällor.

Regeringens missade mål

Regeringen har satt upp som mål att år 2004 skulle 80 % av befolkningen mellan 20 och 64 år vara reguljärt sysselsatta, dvs. ha ett arbete som inte var en arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Detta har helt misslyckats, andelen ligger för närvarande på ca 77 %, och enligt regeringens egna prognoser

kommer målet inte att uppnås under överskådlig tid. Den expansion av arbetsmarknadspolitiska åtgärder som regeringen nu planerar och genomför kommer bokföringsmässigt i bästa fall att minska den öppna arbetslösheten men inte medföra att sysselsättningsmålet nås; personer i åtgärder räknas inte in i målet.

Dessutom kan även ett sådant mål dölja underliggande problem. Som sysselsatta räknas även frånvarande. Medan 4,2 miljoner räknades som sysselsatta i september var endast 3,7 miljoner närvarande på arbetsplatsen.

Regeringen har som mål att halvera sjukfrånvaron från 2002 års nivå på 110,5 miljoner sjukpenning-, karens- och sjuklönedagar till årsskiftet 2007/08. Hittills ligger inte utvecklingen i linje med vad som krävs för att uppnå detta. Den korta sjukfrånvaron har minskat men, som regeringen konstaterar i budgetpropositionen:

Det är allmänt bekant att i Sverige – till skillnad från en del andra länder – ökar den korta sjukfrånvaron när arbetslösheten minskar och dessa båda transfereringar utgör till stor del kommunicerande kärl.

Sjukskrivningarna har kunnat minska genom att människor förts över i förtidspension. På ett år har antalet sjukskrivna minskat med 33 000 personer. Men denna minskning motsvaras av en lika stor ökning av antalet förtidspensionerade. Detta riskerar att fjärma människor ännu mer från ett möjligt återinträde på arbetsmarknaden. I stället för att satsa på att öka arbetsförmågan hos de frånvarande låter regeringen människor marschera ut i förtidspension.

Regeringen har satt upp målet att antalet nybeviljade förtidspensioner i genomsnitt 2003–juni 2008 ska ligga på under 64 000 per år. Detta är verkligen inte någon ambitiös målsättning. Trots detta ligger man inte i närheten av målet. Under perioden oktober 2003 till oktober 2004 ökade antalet förtidspensionerade med 74 600 personer, vilket motsvarar nästan en hel årskull nya på arbetsmarknaden. Som Riksförsäkringsverket uttrycker det:

Ökningen innebär att alltfler ställs mer permanent utanför arbetsmarknaden.

De ökande förtidspensioneringarna ökar den offentliga skuldbördan. "Förtidspensionsskulden", kostnaden fram till ålderspensionen för de förtidspensionerad, låg i fjol på 640 miljarder kronor och har på ett år ökat med nästan ofattbara 110 miljarder kronor, en ökning med nästan 30 % på ett år, även om ökningen detta år till någon del beror på att bruttobeloppen höjdes för att kompensera för slopandet av det särskilda grundavdraget för pensionärer.

Regeringen har också satt upp mål för antalet socialbidragstagare, omräknat i helårspersoner. Antalet skulle halveras från 1999 till 2004, från 115 200 till 57 200. Inte heller det målet kommer att uppnås, i fjol uppgick antalet till 85 100 och minskningen har planat ut. Enligt Kommunförbundet ökar i stället kostnaderna för socialbidrag i år.

Svaga offentliga finanser

De svenska offentliga finanserna är starkt konjunkturberoende. Det visade sig tydligt under 90-talet, bl.a. när konjunkturen kulminerade 1999–2000. Då lades också grunden till de nuvarande problemen. Den tillfälliga ökning av statsinkomsterna som högkonjunkturen medförde använde regeringen och dess stödpartier till permanenta budgetförsvagningar. När konjunkturen denna gång når sin höjdpunkt är det bara överskottet i pensionssystemet som räddar de offentliga finanserna. Statens egna finanser visar ett stort underskott, 33 miljarder kronor i år och 47 miljarder nästa år, vilket motsvarar nästan 2 % av BNP. Det normala vore betydligt starkare offentliga finanser i nuvarande konjunkturläge. Den expansiva politiken riskerar att leda till en onödig överhettning med stramare penningpolitik och så småningom även finanspolitiska åtstrammingsåtgärder som då kommer för sent i konjunkturfasen och gör den följande nedgången onödigt djup.

Under perioden har regeringen och dess stödpartier gjort omfattande åtaganden vars reella innebörd kommer att visa sig med hela sin tyngd när konjunkturen blir sämre. De åtaganden som gjorts under de två senaste mandatperioderna kan uppskattas till närmare 200 miljarder kronor, motsvarande 7 % av BNP. Med ledning av vad som hände 2002 kan man anta att det finns en stor risk att regeringen kommer att göra nya stora åtaganden inför valåret 2006, åtaganden som kommer att tynga svensk ekonomi framöver. Det krävs nu en finanspolitik som i stället stärker statens finanser.

De internationella förutsättningarna

Den internationella konjunkturen

De internationella förutsättningarna för att genomföra reformer kommer att vara förhållandevis goda. Under förutsättning att inte oljeprisernas och USDollarnas utveckling kommer att bli mer dramatisk tycks den internationella tillväxten bli god och världshandeln utvecklas positivt.

De goda tillväxtutsikterna gäller både i- och u-länder. IMF har redovisat en av de mest optimistiska prognoserna på årtal. Världsekonomin väntas växa med 5 % i år och 4,3 % nästa år. Tillväxten i u-länderna väntas bli ca 6 %.

Även EU-kommissionens nya prognos är optimistisk. BNP-tillväxten i EU15-området återhämtar sig och väntas ligga på 2,2–2,3 % både i år och de kommande två åren. I de nya EU-länderna blir tillväxten något högre.

Med dessa förutsättningar kommer världshandeln att öka med 7–8 % i volym.

En av de största riskerna för den ekonomiska utvecklingen ligger i om den nuvarande oron på oljemarknaden skulle bestå och leda till fortsatt höga, eller starkt varierande, oljepriser. I jämförelse med tidigare oljekriser spelar oljan nu en mindre roll i många utvecklade ekonomier samtidigt som den reella oljeprishöjningen inte är så stark.

Återverkningarna på inflationen bör bli förhållandevis begränsade och därmed riskerna för kraftiga räntehöjningar förhållandevis små.

Ett annat oroselement är obalanserna i den amerikanska ekonomin i form av inhemska sparandeunderskott och ett stort bytesbalansunderskott som skulle kunna leda till ett kraftigt och okontrollerat dollarfall. Det skulle kunna skapa oro på de internationella finansiella marknaderna. Den nedgång i dollarkursen som hittills skett är inte av den omfattningen.

En ytterligare bekymmersam faktor är den avsaknad av dynamik som flera europeiska ekonomier uppvisat. Tillväxten i de ”gamla” EU-länderna är svag, de offentliga finanserna är ansträngda, arbetslösheten hög och trots detta tenderar inflationen att stiga. Detta tyder på att den potentiella tillväxten är låg.

Huvudprognosen är dock en relativt god internationell utveckling.

Det ger förutsättningar för att de inslag i den ekonomiska politiken som vi förordar och som innebär nödvändiga omställningar lättare kan genomföras. Det är bättre att genomföra förändringar när den inhemska ekonomin får stöd av en god internationell konjunktur.

Sverige och EU-samarbetet

Svenskt ekonomisk-politiskt beslutsfattande är starkt beroende av utvecklingen inom EU. I hög grad är detta beroende av våra ekonomiska band till övriga unionsmedlemmar. Nästan 60 % av vår export går till den utvidgade unionen medan vi hämtar inte mindre än 75 % av vår import därför. Utrikeshandeln motsvarar i sig 40–45 % av BNP. Vårt ekonomiska beroende av unionen genom utrikeshandel, kapitalrörelser, turism och andra kontakter är stort. Det finns också ett antal bestämmelser som direkt regleras av EU-författningar och som vi är styrda av. Exempel på detta är reglerna för offentligt underskott och statsskuld. Därtill kommer den informella process som på olika sätt sätter gränser för vad ett enskilt land kan tillåta sig i ekonomisk politik med konsekvenser för övriga länder. Ett led i detta är den s.k. Lissabonprocessen som beslutades vid ett toppmöte i Lissabon i mars 2000. Den syftar till att EU år 2010 ska vara ”världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning”.

För detta har ett stort antal indikatorer ställts upp. De spänner över ett stort fält och har varierande relevans för målet. Man kan nu konstatera att det uppställda målet inte kommer att nås. Det finns därför all anledning att reformera processen. Den arbetsgrupp som haft till uppgift att granska Lissabonstrategin – Wim Kok-gruppen – föreslår en koncentration på tillväxt- och sysselsättningsmålen samt att medlemsländerna ska ta ett större ansvar för processen bl.a. genom att utarbeta nationella program. Arbetsgruppen

föreslår också bl.a. att övervakningsprocessen ska bli tydligare och intensivare. Vi stöder att man reformerar och koncentrerar Lissabonprocessen samtidigt som vi ser positivt på det ekonomisk-politiska samarbetet i Europa.

De offentliga finanserna

Ett viktigt mål för finanspolitiken är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Endast på detta sätt kan den långsiktiga välfärdsutvecklingen säkras. Vi anser att den offentliga skuldsättningen måste reduceras framöver.

Varje generation har ett moraliskt ansvar att inte skjuta en skuld på kommande generationer. Dagens medborgare bör aldrig bevilja sig förmåner som framtida generationer får betala.

Den nuvarande höga skuldsättningen och den offentliga sektorns omfattning medför att statsbudgeten och ekonomin som helhet blir konjunkturkänslig. Förändringar beträffande ränteläget, såväl nationellt som internationellt, och variationer i valutakurser har en betydande påverkan på den svenska ekonomin, beroende på skuldsättningen.

En mindre statsskuld leder därför till mindre sårbarhet för yttre förändringar, och detta i sig leder till ett ökat förtroende för den svenska ekonomin. Genom en lägre skuldkvot ökar beredskapen för konjunkturpolitiskt motiverade tillfälliga underskott i ett läge där penningpolitiken inte är tillräcklig.

En annan faktor är att statens räntekostnader för statsskulden är en av de största utgiftsposterna i budgeten. Räntekostnaderna tränger undan annan offentlig verksamhet, eller möjligheter till skattesänkningar. Statsskulden kräver i dagsläget att skatter tas in för att finansiera räntekostnader motsvarande ca 2 % av BNP.

Vidare kan en hög offentlig skuldsättning ha en negativ effekt på den långsiktiga produktionsförmågan. En omfattande offentlig upplåning riskerar också att medföra en belastning på sparandet som påverkar investeringarna negativt. En hög offentlig upplåning riskerar också att minska trovärdigheten för den samlade ekonomiska politiken.

Målet är att den offentliga sektorns bruttoskuld sänks och möjliggör stabila skattesatser på en lägre nivå än i dag. Frågan är hur låg skuldsättning som bör eftersträvas. Två faktorer är viktiga att beakta. Till att börja med bör det finnas en säkerhetsmarginal för att undvika att kraftiga konjunkturstörningar medför att skuldsättningen stiger till en nivå där räntebetalningarna gör att skuldsättningen med stor sannolikhet blir självförstärkande. Mot bakgrund av Sveriges erfarenheter under 1970- och 1980-talen är vår bedömning att säkerhetsmarginalen bör vara sådan att en betydande försvagning av de offentliga finanserna kan ske utan att skuldsättningen blir ohållbar.

Vidare bör skuldsättningen vara sådan att den är förenlig med hur de offentliga inkomsterna och utgifterna påverkas av befolkningsstrukturen. Den demografiska utvecklingen är ett starkt argument för att i tid vända underskottsutvecklingen.

Vår bedömning är att ett överskottet i det finansiella sparandet för den samlade offentliga sektorn på ca 2 % av BNP per år den kommande mandatperioden bör kunna leda till att skuldsättningen utvecklas på ett långsiktigt uthålligt sätt. Den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuldsättning bör reduceras så att den kommer ned till ca 40 % av BNP.

Det övergripande ramverket för finanspolitiken påverkas av de regelverk som styr de olika delarna av den offentliga sektorn.

Överskotten i den offentliga sektorn ligger under åren framöver helt i ålderspensionssystemet. En av fördelarna med det nya pensionssystemet är att det är självständigt. Därmed är det omöjligt att föra över pengar till statsbudgeten. Premiepensionerna är dessutom grundlagsskyddad privat egendom. Pensionssystemets tillgångar kan därmed inte användas för andra ändamål. För kommunerna gäller ett balanskrav. Förutsättningarna för kommunsektorn ska vara stabila, och man bör därför utgå från att kommunsektorn som helhet ska vara i balans.

Givet detta regelverk är det naturligt att det finansiella sparandet i statsfinanserna utgör instrumentet för att upprätthålla målet för det strukturella sparandet i den offentliga sektorn som helhet.

Vår utgångspunkt är att under den kommande mandatperioden bör balans i statens finansiella sparande eftersträvas och därmed upprätthålla ett överskott i den samlade offentliga sektorn på ca 2 % i genomsnitt över en konjunkturcykel. På grund av de stora underskott som för närvarande råder i statens finanser anser vi att ett balansmål för statens finansiella sparande måste fasas in successivt.

Viktiga politiska uppgifter

Statens grundläggande uppgifter

En stats mest grundläggande funktion är att ansvara för medborgares säkerhet och trygghet. Detta sker dels genom ett rättsväsende som är effektivt och rättvist, dels genom offentlig finansiering av genuint kollektiva varor, dels genom att säkerställa att det finns vård, omsorg och utbildning tillgänglig för alla.

Problemet vi ser är att dessa grundläggande uppgifter är nedprioriterade av Vänsterkartellen. Denna kartell säger att den satsar på verksamhet, men detta är inte sant. Pengarna går till bidrag, inte till vård, skola och omsorg eller till trygghet för medborgarna.

I stora delar av landet saknas det poliser i tjänst, samtidigt som miss-tänkta brottslingar i andra delar av landet går fria på grund av övertidsstopp. Långa vårdköer är legio och förtroendet för sjukvården minskar.

Vänsterkartellen spenderar nästan en halv miljard kronor om dagen på att låta över en miljon människor i arbetsför ålder försörjas genom bidrag och socialförsäkringar. Samtidigt införs ett nytt sjuklönesystem med ett medfinansieringsansvar, vilket gör det ytterligare kostsamt att anställa personer som riskerar att bli sjuka. Arbetsgivarna kommer att ha sällan skådade starka skäl att noga granska varje arbetssökandes sjukhistoria. Minsta risk att bli sjuk kommer att tydligt reducera den sökandes chans till jobb. Vänsterkartellen förtidspensionerar folk som aldrig förr och permanentar på så sätt utanförskapet för de grupper som i dag är utanför arbetsmarknaden.

Vänsterkartellen nedprioriterar vad som är en stats grundläggande uppgifter till förmån för att säkerställa sitt eget maktinnehav. Miljarder och åter miljarder satsas i olika stöd och arbetstidsförkortningar medan viktiga strukturreformer sätts på undantag. Vänsterkartellen har fastnat i sin egen bidragsfälla. Allians för Sverige vill satsa på människors önskan och möjligheter att bidra med eget arbete efter egen förmåga. Vi står för arbetslinjen.

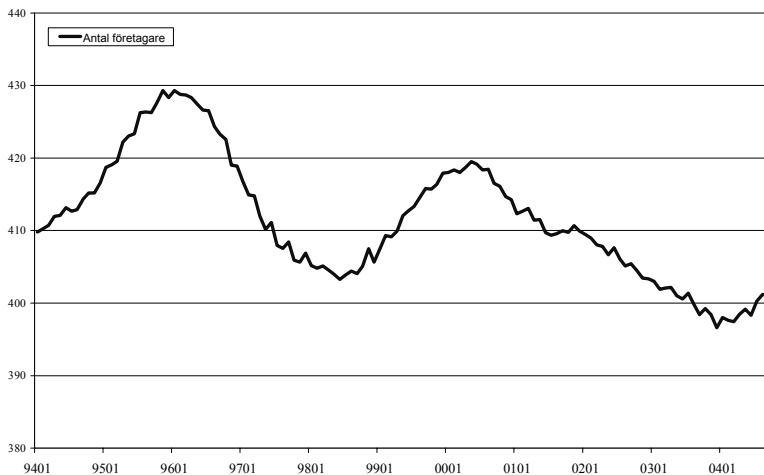
Företagande

Bättre förutsättningar för företagande

En av de viktigare strukturåtgärderna är att föra en politik som underlättar, inte bromsar, privat företagande.

För att ett ökat arbetsutbud ska omsättas i sysselsättning och varaktig tillväxt krävs att det skapas fler jobb i det privata näringslivet. Detta kräver i sin tur att fler nya företag skapas och fler företag växer i Sverige. För närvarande är tendensen den motsatta – nyföretagandet sjunker och alltfler arbetstillfällen flyttar till länder med bättre villkor för företagande.

Reservation diagram 1. Antal företagare enligt arbeidskraftsundersökningarna januari 1994–september 2004

Källa: SCB

Villkoren för företagande måste förbättras. I en alltmer globaliserad värld är det lätt att flytta produktion mellan länder. De ekonomiska villkoren för företagande måste vara konkurrenskraftiga jämfört med andra länder. Den internationella utvecklingen tyder på att strukturomvandlingen går snabbare än tidigare. För att kunna bibehålla levnadsstandarden och höga löner måste Sverige ligga på framkant vad gäller utbildning, utveckling, innovationer och företagarklimat. Detsamma gäller för byråkrati och administration. Enbart administrationen av regler på skatte-, arbetsmarknads- och miljöområdena uppgår till nästan 30 000 kr per anställd och år för ett litet företag.

Byråkrati och skattevillkor är viktiga liksom väl fungerande infrastruktur, bättre tillgång till kapital och en väl fungerande konkurrenslagstiftning. I den verksamhet som i dag till stor del bedrivs av offentliga monopol är behovet av nya företag stort.

En fungerande konkurrens är en förutsättning för att resurser används på bästa möjliga sätt. Fler och bättre genomförda offentliga upphandlingar skulle också kunna medföra att privat företagsamhet får en större marknad.

Lägre skatter på företag och företagande

- Fåmansbolagsägare drabbas av högre skatt än andra. Därför måste beskattningen av fåmansbolagsägare ändras.
- Kapitalbeskattningen måste lindras. Förmögenhetsskatten är en viktig anledning till att kapital flyr landet. Sverige är ett av de få länder som fortfarande har kvar förmögenhetsskatt. Den är ett hinder för tillväxt som bör bort.
- Dubbelbeskattningen av aktieutdelningar ökar kraven på avkastning för svenska ägare till svenska aktier, medan utländska ägare av svenska aktier slipper denna skatt. Det är en anledning till att alltmer av näringslivet i Sverige har utländska ägare. Risker är att huvudkontor flyttar till annat land och efter ett tag följer andra vitala funktioner efter. Sverige utarmas. Dubbelbeskattningen på aktieutdelningar bör på sikt avvecklas.

Mindre krångel

- Det flesta av de förslag till förenklingar som den s.k. småföretagardelegationen presenterade för många år sedan återstår att genomföra. Regler som inte längre fyller sin funktion måste snabbt mönstras ut. Målet är att företagarnas kostnader för administration av regelverket ska minska med en fjärdedel.
- Miljöprövning för att få tillstånd att driva en verksamhet kan i Sverige ta flera år medan företag i andra länder kan erhålla motsvarande tillstånd på några månader. Skillnaden är orimlig. Hantering av tillståndsärenden måste ske snabbare. Miljöbalken måste förändras så att företag inte drabbas av oproportionerliga kostnader eller orimliga straff för bagatellartade förseelser.

Bättre konkurrens

- Konkurrenshämmande regleringar i den privata sektorn bör identifieras och avvecklas. De finns både på tjänste- och produktmarknaderna, exempelvis i byggsektorn, läkemedelssektorn och vad gäller finansiella tjänster.
- Det bör bli lättare att få prövat i domstol om kommunal näringsverksamhet strider mot lagen.
- Plan- och bygglagen bör ändras så att etablering av konkurrerande handel underlättas.
- Det är viktigt att regelförenklingar görs i offentliga upphandlingar under tröskelvärdena. Det ska bli lättare för små och medelstora företag att delta. Stora upphandlingar bör delas i fler order så att även mindre företag har en chans att vara med i budgivningen.
- Upphandlingsreglerna bör ändras så att det klargörs vilka slags miljökrav som får ställas vid offentlig upphandling.

Frigör offentlig sektor

De avgörande förbättringarna av konkurrensen kan ske genom att ett antal offentliga monopol avskaffas och att andra producenter av det som i dag är offentliga tjänster tillåts inom flera områden. Med offentlig finansiering men olika producenter kan den enskilde göra val som bättre fyller hans eller hennes behov.

- Verksamhet som i dag bedrivs i offentlig sektor kan också hindra samma verksamhet som bedrivs i annan regi. Det är därför viktigt att konkurrenshinder förorsakade av verksamhet i offentlig sektor uppmärksammas och minskas.
- För att öppna för fler utförare av välfärdstjänster ska det offentliga stödet följa individen även inom andra sektorer än utbildning. Därmed skapas grundläggande förutsättningar för nyföretagsamhet i synnerhet för kvinnor.

Högre tillväxt genom fler i arbete, ökad produktivitet och stabila institutioner

Tillväxtens byggstenar

En uthållig och starkare ekonomisk tillväxt är en grundförutsättning för att Sverige ska kunna nå målet med en ökad välfärd för alla och för att klara de demografiska utmaningar som vårt land står inför. Den ekonomiska politiken måste därför inriktas på att skapa förutsättningar för en högre varaktig, ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar tillväxt. Den ekonomiska tillväxten bestäms av det totala antalet arbetade timmar och produktivitetsutvecklingen. Därför inriktas våra åtgärder mot att stimulera båda dessa faktorer.

Sveriges mest akuta problem är den stora frånvaron bland arbetsföra. Detta skapar inte bara en enorm belastning på de offentliga finanserna utan riskerar också varaktigt att sänka den långsiktiga produktionsnivån. Produktivitetstillväxten är för närvarande förhållandevis god, trots låga investeringar, vilket delvis sammanhänger med ett bättre utnyttjande av ny teknologi men också med att regeringens politik mönstrar ut betydande delar av den arbetsföra befolkningen från arbetsmarknaden. Vi menar att vår politik medför både ökad sysselsättning och stigande investeringar. Därmed bör inte den större arbetsstyrkan i sig dämpa produktivitetstillväxten.

Politikerna bär ett stort ansvar för att skapa ett regelverk som främjar både ett ökat arbetsutbud och investeringar som ökar produktiviteten. Om statsmakten fortsätter att förhålla sig passiv till de problem som Sverige står inför kommer antalet arbetade timmar per invånare att minska. För att motverka och vända den negativa utvecklingen är det helt avgörande att statsmakten skapar en tillväxtvänlig ekonomisk miljö för individer och företag att verka i. Ett viktigt inslag i vår ekonomiska politik är därför sunda offentliga finanser och stabila institutioner. Med institutioner menar vi i detta sammanhang hela det rättsliga regelverket och det finansiella ramverk som beslutas politiskt liksom de skyddsnet som omger medborgarna, men också de informella institutioner som utgörs av fungerande sociala konventioner och en gemensam etik.

Mycket återstår att göra innan kvinnor och män har likvärdiga förutsättningar och villkor att forma sina liv. Stora löneskillnader för likvärdigt eller t.o.m. samma arbete finns alltför jämt. Arbetsmarknaden är starkt könsuppdelad. Kvinnor är kraftigt underrepresenterade i chefspositioner och ledande befattningar såväl i privat som offentlig sektor. Att identifiera och förändra de strukturer som i dag motverkar att kvinnor och män ges samma villkor är den stora jämställdhetsutmaningen. I detta avseende kan fyra reformområden identifieras:

- Ökad mångfald inom bl.a. vård och omsorg genom att fler producenter och arbetsgivare släpps in på marknaden.
- Tjänstesektorerna måste få ökade möjligheter att växa både genom avregleringar och minskad skattebörd.
- Det måste bli lättare att förena livet som förälder med ett aktivt förvärvsarbete.
- Inkomsttagarnas marginaleffekter måste minskas.

Fler i arbete och fler arbetade timmar

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet som bildar Allians för Sverige anser att Socialdemokraternas medvetna politik att flytta människor mellan olika statistikkolumner för att kortsiktigt nå vissa politiska mål är helt förkastlig. Denna politik har fått svensk arbetsmarknadsstatistik att se bättre ut än vad den faktiskt är.

Oroväckande är att antalet arbetade timmar per invånare har minskat sedan år 2002 och förväntas fortsätta göra det.

Många av de problem som regeringen försöker undvika har demografiska orsaker som politiker inte kan blunda för. De demografiska utmaningarna kombinerade med höga ohälsotal och arbetslöshet riskerar nu att bli en stark påfrestning på den arbetande delen av befolkningen om ingenting görs. För att arbetsutbudet och antalet arbetade timmar ska öka anser Allians för Sverige att det måste bli mer lönsamt att arbeta, genom sänkta inkomstskatter och bättre fungerande bidragssystem.

- Regler, ersättningsnivåer och skatter ska utformas så att de främjar förvärvsarbete och hälsa. Kraftiga satsningar på en förbättrad rehabilitering och en nationell vårdgaranti är viktiga reformer. Sänkt skatt på förvärvsinkomster och skärpningar i bidragssystemen ökar utbytet av förvärvsarbete och gör det mindre lönsamt att varaktigt leva på bidrag och socialförsäkringsersättningar. En central del i politiken är att minska de mycket stora s.k. marginaleffekter som i dag drabbar främst de med lägst inkomst.
- Genom en effektivare arbetsmarknadspolitik kan fler komma i arbete snabbare.
- Genom bättre och enklare regler kan invandrare snabbare få en chans att komma in på arbetsmarknaden.
- Äldre personer som önskar att få vara kvar på arbetsmarknaden måste få möjligheter och förutsättningar för det. Ett av flera förslag är sänkt skatt för äldre. Ett annat förslag är att sänka arbetsgivaravgiften för äldre arbetskraft.
- Med en bättre familjepolitik ökar förutsättningarna för att kombinera familjeliv och förvärvsarbete. Därigenom minskar risken för ohälsa som beror på stress.

Öka möjligheterna för människor att gå från sjukskrivning till arbete

Över 800 000 personer i arbetsför ålder uteblir från arbetsmarknaden varje dag bara på grund av ohälsa i olika former. Ungefär 120 000 av dessa personer har varit sjukskrivna i mer än ett år. Skillnaderna mellan mäns och kvinnors ställning på arbetsmarknaden återspeglas också i sjukskrivningstalen. Av dem som får sjukpenning är inte mindre än 63 % kvinnor. En orsak till detta är kvinnors dubbelarbete, liksom arbetsorganisationen inom den offentliga sektorn.

Socialdemokraterna har sedan 1997 stått handlingsförlamade medan denna dramatiska utveckling pågått och kommer enligt sina egna beräkningar inte att lyckas uppnå målet om halverat antal sjukpenningdagar till år 2008. Även om en viss minskning har skett i antalet sjukpenningdagar fortsätter antalet förtidspensioner (aktivitetsersättning) och de totala kostnaderna för ohälsan att öka. Dessa kostnader tränger undan annan offentlig verksamhet och gör viktiga skattesänkningar svåra att genomföra.

Vi anser att Socialdemokraternas nonchalanta förhållningssätt till ohälsoproblematiken är under all kritik. Det är inte bara ett missbruk av statens finanser utan också en tragik för de individer som inte får möjlighet att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden.

Politiken måste snarast läggas om för att vända utvecklingen:

- Försäkringskassorna och sjukvården bör få samordna sin verksamhet finansiellt i hela landet, där så är lämpligt under medverkan även av primärvården, arbetsförmedlingen och kommunernas socialtjänst. Försäkringskassorna bör också kunna bekosta specialistvård hos olika vårdaktörer för att minska väntetiderna.
- En nationell vårdgaranti för att korta vårdköer och möjliggöra en snabbare återgång till arbete efter sjukdom – vård garanteras senast inom tre månader efter det att behovet fastslagits. Den nationella vårdgarantin ska omfatta alla medicinskt motiverade behandlingar.
- Ett förstärkt rehabiliteringsarbete med sikte på en rehabiliteringsgaranti varigenom en långtidssjukskriven garanteras en individuell rehabiliteringsplan inom en viss tid av sjukskrivningsperioden.
- Förbättra förutsättningarna för s.k. arbetsgivarringar där långtidsfrånvarande ges möjligheter att arbetsträna på alternativa arbeten.
- Reglerna för hur ersättningar ska betalas ut stramas upp.
- Arbetslinjen stärks genom att bedömningen av arbetsförmåga vid långa sjukfall i ett tidigare skede prövas mot hela arbetsmarknaden och genom att även rehabiliteringsarbetet ges denna inriktning.
- En dialog tas upp med arbetsmarknadens parter beträffande de avtalade tilläggsförsäkringarnas effekter på sjukfrånvaron.
- Stärkt utbildning i försäkringsmedicin för läkare.
- Möjligheterna att genom företagshälsovården bidra till ett minskat antal långa sjukfall bör förbättras.
- Socialförsäkringarna måste utformas så att arbete och företagande alltid lönar sig för dem som har det valet.
- Möjligheterna att införa en obligatorisk privat försäkring mot arbetsolyckor bör snarast utredas. Genom en privatisering skulle positiva incitament för företagen skapas att satsa mer på förebyggande åtgärder. Ju säkrare arbetsplats och därmed bättre arbetsklimat, desto lägre premie.
- Det förebyggande arbetet på arbetsplatserna ges en högre prioritet; detta gäller särskilt inom den offentliga sektorn.
- Fler alternativa arbetsgivare inom den offentligt finansierade verksamheten för att öka drivkrafterna att arbeta förebyggande och ge de anställda rimliga arbetsvillkor.
- Utökade möjligheter för den enskilde att påverka arbetstidens förläggning och bestämma dess omfattning, vilket också i många fall kan göra att arbetsmiljön upplevs som bättre och därmed i förlängningen leda till ett bättre hälsoläge.
- Förbättrad kunskap om och ökade insatser mot kvinnors ohälsa.

Ökad produktivitet

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet anser att det är främst genom att göra det mer lönsamt för individen att utbilda sig, ta ansvar, arbeta och spara i kombination med ett bättre företagarklimat som den svenska arbetskraftens produktivitet kan öka. Detta sammanfaller också väl med vad som är politikens uppgift – att se till att individen i så stor utsträckning som möjligt får de möjligheter som krävs för att han eller hon ska kunna förverkliga sina förhoppningar. Människor måste uppleva att hårt arbete och framgångsrikt företagande på ett påtagligt sätt leder till ett ökat välbefinnande. När medborgarna uppfattar att samhället bejakar företagande och arbete stimuleras deltagande i arbetskraften och produktiviteten, vilket i nästa led medför att de skatter och avgifter som tas ut räcker bättre för att finansiera den gemensamma välfärden. När medborgarna upplever motsatsen, dvs. att samhället främst försvarar bidrag och höga skatter, ökar bidragsutnyttjandet och svartarbete samt effektiviteten sjunker.

För att främja en god produktivitetstillväxt föreslås:

- Trösklarna på arbetsmarknaden måste sänkas och rörligheten ökas så att människor lättare kan söka sig till de arbetsplatser som de önskar. Skatteregler och anställningsregler måste i större utsträckning än nu stimulera nyanställningar och flexibilitet.
- Det måste bli mer lönsamt för företagen att investera i produktion, utveckla ny teknik och höja kvaliteten. Kunskap och kompetensutveckling är en grundläggande förutsättning för att Sverige ska vara ett utvecklade välfärdsland. Det handlar om att stärka såväl grund- som gymnasieskolans kvalitet, öka satsningen på högre utbildning och forskning, främja innovationer samt kompetensutveckling i arbetslivet.
- Regler måste ses över och förenklas och byråkrati och uppgiftslämnande minska. Därigenom kommer företagen att kunna koncentrera sig på sina affärsidéer snarare än på administration.
- F-skattsedel ska beviljas för i stort sett alla som ansöker om den. Det måste bli lättare att gå från att vara inkomsttagare till att bli egen företagare och tvärtom, beroende på den enskildes situation.
- Skattebelastningen på hushållens köp av hushållstjänster måste begränsas. Därigenom uppnås en betydligt större laglig produktion samtidigt som hårt arbetande inkomsttagare sannolikt blir mer produktiva i sitt ordinarie arbete genom att slippa en del hemarbete.
- Vi måste öppna för en mångfald utförare av offentliga välfärdstjänster. Produktiviteten kommer att öka, både till följd av att nya och effektivare organisationsformer kommer att uppstå och till följd av att bättre fungerande belöningsystem kommer till stånd när det finns fler arbetsgivare att välja bland.
- Den offentliga upphandlingen måste förbättras. Därmed stiger produktiviteten i offentlig sektor och konkurrenstrycket i den privata sektorn ökar.

- Konkurrensen på såväl produkt- och tjänstemarknader som finansiella marknader måste stärkas. Därigenom kan ytterligare produktivitetsoökningar uppnås. Detta gäller inte minst byggsektorn, livsmedelssektorn samt läkemedel och banktjänster.

Sunda finanser och stabila institutioner

För att säkerställa sunda offentliga finanser och stabila institutionella ramverk och institutioner anser Allians för Sverige att:

- statens utgifts- och skattekvot måste minska för att ge hushållen och företagen en ökad makt över sina inkomster och för att minska statsbudgetens stora konjunkturkänslighet samt för att öka dynamiken i ekonomin,
- socialförsäkringssystemen måste reformeras för att bli enklare, ekonomiskt mer robusta och i högre grad utformas i syfte att skapa incitament för arbete och mot bidragsutnyttjande,
- den offentliga bruttoskulden ska minska,
- budgetprocessen måste reformeras så att den ursprungliga inriktningen återställs,
- kontrollen och tillsynen över såväl socialförsäkrings- och bidragssystemen som finans-, produkt- och tjänstemarknaderna och skattesystemet bör stärkas,
- det direkta sambandet mellan en fungerande lönebildning och höjda reallöner behöver stärkas och arbetsmarknadens parter bör ha ansvar för löneförhandlingarna, men staten bör bl.a. tydliggöra kopplingen mellan arbetslösheten och avgiften till arbetslöshetsförsäkringen,
- tilltron till rättsväsendet i stort behöver stärkas, individen måste skyddas bättre, brott mot företag och företagare måste uppmärksammas mer och ökade resurser till polis, kriminalvård och åklagarväsende är viktiga inslag för att uppnå detta.

Förtroendet för näringslivet måste stärkas

Utan förtroende kan näringslivet i allmänhet och den finansiella sektorn i synnerhet inte fungera på ett konkurrenskraftigt sätt. Ju lägre förtroende, desto större behov av kontrollåtgärder och kontraktsskrivande m.m. som bidrar till högre kringkostnader och därmed en ineffektiv resursanvändning.

Förtroende kan byggas via lagar och regleringar, via tillsyn eller via etiska normer och självreglering i branschen. I de flesta länder, liksom i Sverige, finns alla dessa tre ”ben” för att skapa det önskvärda funktionssättet och förtroendet. Det finns dock brister på alla dessa tre områden: lagstiftningen på insiderområdet bör ses över, den tillsyn som Finansinspektionen ska stå för är långt ifrån tillräcklig och de i och för sig ambitiösa regler och normer som branschen själv har satt upp följs dåligt.

En fungerande etik har stor betydelse för samhällsekonomin. Förtroendekommissionen pekade på att studier inom Världsbanken indikerade att ökade transaktionskostnader på grund av brist på förtroende kunde uppgå till tiotals procent av BNP (mars 2004).

En fungerande etik med hög tillit mellan människor är således en grundförutsättning för ett samhällsklimat med goda tillväxtbetingelser. Det handlar inte bara om förtroendet för det privata näringslivet utan också om förtroendet för statliga och kommunala bolag och i en vidare mening även om förtroendet för politiker och det politiska systemet.

Vi ser bl.a. följande förändringar för att upprätta näringslivets förtroende och finansmarknadens funktionssätt och därmed även stärka småspararens situation:

- Näringslivet måste ta ansvar för att en ordentlig diskussion kommer i gång om hur det etiska handlandet kan stärkas inom olika sektorer.
- Ett fortsatt användande av etiska analyser av börsbolag och andra företag – dessa utgör redan i dag ett viktigt komplement till de vanliga finansiella analyserna.
- Insiderlagstiftningen bör ses över.
- Stärk Finansinspektionen och ge den verkningsfulla påföljdmöjligheter.
- Ökad öppenhet i företagets redovisning av bl.a. löner och förmåner bör ske i första hand på frivillig väg, i andra hand genom lagstiftning.

Friare kommuner

Människors efterfrågan efter tjänster inom vård, skola och omsorg är oförändrat stor. Såväl resursernas storlek som deras kvalitet är av avgörande betydelse. En fortsatt reformering och utveckling av de offentliga verksamheterna är nödvändig för att klara förändrade demografiska förutsättningar och människors skiftande behov. Avregleringar, mångfald inom produktionen och ökad konkurrens är nödvändiga, tillsammans med en prioritering av kärnuppgifter, för att kunna upprätthålla och förbättra den offentligt finansierade välfärden.

Vänsterkartellen har ånyo visat att ideologiska skyggglappar sätter hinder för en nödvändig reformering av den offentliga välfärden. Detta har visats senast i samband med den s.k. stopplagen som förbjuder landsting att lägga ut drift av sjukhus till vårdgivare med vinstmotiv. Utöver att vänsterkartellen förhindrar en reformering av offentliga verksamheter är stopplagen ett exempel på hur det kommunala självstyret misshandlas. Lagen är onödig eftersom landstingen själva kan förutsättas fatta förståndiga beslut i dessa frågor. De landsting som inte följer vänsterkartellens påbud förhindras i centralistisk anda att verkställa de beslut som lokala väljarna har gett dem mandat för. För Allians för Sverige är denna typ av lagstiftning fullständigt främmande. Kommuner och landsting är fullt kapabla att fatta egna

beslut för frågor som rör dem själva. Precis som enskilda människor är kapabla att själva kunna välja tror vi att kommuner och landsting kan fatta egna beslut.

I syfte att öka valfrihet och konkurrens bör etableringsfrihet råda för offentliga tjänster där det så är lämpligt. Rätt utfört kommer detta att ge välfärdsvinster för medborgarna med en större mångfald till lägre pris. Dessutom kommer detta att skapa nya och bättre arbetsplatser. Särskilt kommer detta att gynna kvinnor som i dag arbetar inom den offentliga sektorn. Ökad företagsamhet inom vård och omsorg skulle stimulera det kvinnliga företagandet.

Medan vänsterkartellen för en politik som lägger en död hand över initiativkrafterna i de lokala beslutsorganen vill vi i Allians för Sverige stärka det kommunala självstyret.

Tillväxt och ökad sysselsättning i näringslivet är avgörande för att den kommunala ekonomin ska utvecklas positivt och ge ökade resurser. Det är därför helt avgörande för kommunernas ekonomi att regering och riksdag genom sina beslut skapar bästa möjliga förutsättningar för ökat arbete och företagande. Bara genom växande skattebaser kan kommunernas ekonomi stärkas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Statsbidragen till kommunerna har utvecklats till att bli en allt viktigare finansiering av de kommunala verksamheterna. Detta gröper ur det kommunala självstyret ytterligare eftersom basen för den kommunala ekonomin i allt större utsträckning baseras på statens välvilja, i stället för egna trygga skattebaser. Vi menar att det är mycket viktigt att kommunerna ges en reell självständighet för att kunna leva upp till det mandat kommuninvånarna har gett till de lokala beslutsfattarna. Det är centralt att kommunerna ges den frihet som krävs för att kunna fortsätta ett förändringsarbete som innebär att medborgarna kan få mer för varje skattekrona. Statsbidragen bör tillsammans med ett väl fungerande utjämningssystem utformas så att de ger rimliga möjligheter för kommuner med olika förutsättningar att bedriva en verksamhet med god standard. Utjämningssystemet bör vara så utformat att det inte hämmar tillväxt, respekterar det kommunala självstyret samt ger en garanti för en skälig servicenivå i hela landet.

Ett socialförsäkringssystem som skapar trygghet och tillväxt

Det nuvarande socialförsäkringssystemet kräver en kraftfull reformering som tar sin utgångspunkt i att nästan alla människor har förutsättningarna och viljan att försörja sig av egen kraft. Socialförsäkringssystemet ska bistå med en grundläggande trygghet som alla människor kan komma i behov av under begränsade perioder av sitt liv. Samtidigt är det viktigt att försäkring-

arna underlättar en övergång till reguljär sysselsättning genom att individen tjänar på att gå från att få sin försörjning genom en socialförsäkring till att försörja sig genom eget arbete.

Utformningen av socialförsäkringarna och deras myndighetsstruktur försvårar ofta insatser för att möjliggöra en återgång i egen försörjning och bidrar på så vis till att permanenta bidragsberoende. Exempelvis behöver insatserna mot arbetslöshet och sjukfrånvaro/förtidspensioner samordnas i betydligt större utsträckning än vad som i dag är fallet.

För att legitimiteten och solidariteten för hela skattesystemet i allmänhet och socialförsäkringssystemet i synnerhet inte ska urholkas hos Sveriges skattebetalare måste nu statsmakten se till att kostnaderna för socialförsäkringarna minskar från de senaste årens rekordnivåer.

- Socialförsäkringssystemen bör främja återgång i egen försörjning, ett ansvarsfullt utnyttjande och motverka att bidragsberoende permanentas.
- Socialförsäkringssystemet bör göras mer självständigt i förhållande till den övriga statsbudgeten och tydligare koppla förmånerna till den enskilda individen, till exempel genom en ökad försäkringsmässighet. De principer som bör ligga till grund för nödvändiga förändringar återfinns i betydande grad i den reformering som med bred politisk enighet gjorts av pensionssystemet.
- Arbetslöshetsförsäkringen bör reformeras så att flaskhalsar på arbetsmarknaden undanröjs och arbete framför arbetslöshet alltid lönar sig för den enskilde. Försäkringen bör bidra till en bättre fungerande lönebildning och i förlängningen högre sysselsättning.
- Socialförsäkringarna måste lättare kunna följa den enskilde individen. Inte minst på en mer rörlig och internationaliserad arbetsmarknad är detta viktigt.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen vad vi här framfört om inriktningen av den ekonomiska politiken. Vi tillstyrker därmed delvis 2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1 och 10, 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 1, 2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 1, 3 och 8 samt 2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 1 och 2 samt avstyrker proposition 2004/05:1 punkt 1.

2. Mål för de offentliga finanserna (avsnitt 3), punkt 3 (m)

av Mikael Odenberg (m), Tomas Högstöm (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om mål för de offentliga finanserna. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 4 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 4 och motionerna

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 10, 12 och 13,

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5 och

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 1.

Ställningstagande

Ett viktigt mål för finanspolitiken är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Endast på detta sätt kan den långsiktiga välfärdsutvecklingen säkras. Vi anser att den offentliga skuldsättningen måste reduceras. Målet är att den offentliga sektorns bruttoskuld sänks och möjliggör stabila skattesatser på en lägre nivå än i dag.

Det övergripande ramverket för finanspolitiken påverkas av de regelverk som styr de olika delarna av den offentliga sektorn.

Överskotten i den offentliga sektorn ligger under åren framöver helt i ålderspensionssystemet. En av fördelarna med det nya pensionssystemet är att det är självständigt. Därmed är det omöjligt att föra över pengar till statsbudgeten. Premiepensionerna är dessutom grundlagsskyddad privat egendom. Pensionssystemets tillgångar kan därmed inte användas för andra ändamål. För kommunerna gäller ett balanskrav. Förutsättningarna för kommunsektorn ska vara stabila, och man bör därför utgå från att kommunsektorn som helhet ska vara i balans.

Givet detta regelverk är det naturligt att det finansiella sparandet i statsfinanserna utgör instrumentet för att upprätthålla målet för det strukturella sparandet i den offentliga sektorn som helhet.

Vi anser att budgetpolitiken bör inriktas på ett långsiktigt mål för den offentliga sektorns skuldsättning. Ett budgetsaldomål utan koppling till utvecklingen av den offentliga sektorns skuldsättning är inte en bra lösning. Ett årligt mål för det finansiella sparandet utgör en för svag restriktion för finanspolitiken.

Med ett årligt överskottsmål påverkar avvikelser från målet i dag inte politiken för de kommande åren. Om statsfinanserna försämras, t.ex. vid en konjunkturedgång, medför det inte något krav på regeringen att föra en stramare politik under den konjunkturuppgång som sedan följer.

Ytterligare ett problem med överskottsmål är att de saknar pedagogisk klarhet. Det finns inga starka skäl att försöka nå ett visst finansiellt sparande om det inte finns en koppling till skuldsättningen. Om regeringen inriktar finanspolitiken på ett mål som det inte finns sakliga skäl att uppnå uppkommer en otydlighet i den offentliga diskussionen som inte bidrar till att öka trovärdigheten för den ekonomiska politiken.

Vi anser därför att en ordning baserad på ett mål för den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuldsättning bör prövas. Med ett skuldmål medför oväntade överskott att det blir enklare att föra finanspolitiken i framtiden. En ansvarsfull finanspolitik ”belönas” genom att frihetsgraderna blir större i framtiden. För varje år då målen uppnås kommer regeringen ett år närmare den tidpunkt då skuldmålet är uppnått och det blir tillräckligt att upprätthålla balans i de offentliga finanserna över konjunkturcykeln.

Den konsoliderade offentliga sektorns bruttoskuldsättning – det mått som ligger till grund för EU:s regelverk för finanspolitiken – motsvarar i dag ca 52 % av BNP. Vår bedömning, bl.a. mot bakgrund av den demografiska utvecklingen, är att denna bruttoskuldsättning i ett första steg bör reduceras till 40 % av BNP under den kommande femårsperioden. Därefter finns det skäl att överväga ytterligare reduktion av skuldsättningen.

Som ett verktyg för att nå det långsiktiga överskottsmålet anser vi att statens finansiella sparande bör målsättas. Pensionssystemet är autonomt och innehåller egna balanserande mekanismer, och kommunsektorn är ålagd ett lagstadgat balanskrav. Det verktyg som återstår för regeringen är därför statens finansiella sparande. Målen för statens finansiella sparande bör sättas med utgångspunkt i det övergripande målet om en sänkt nivå på den offentliga bruttoskulden. Vi föreslår därför att riksdagen fastställer målen för statens finansiella sparande till -0,6; -0,1 och 0,7 % av BNP för åren 2005–2007.

Härav följer att det strukturella finansiella sparandet i genomsnitt uppgår till 2,2 % av BNP för perioden 2000–2007.

Med det anförda tillstyrker vi motion Fi231 (m) yrkande 4 och avstyrker propositionens yrkande 4 samt övriga här aktuella motionsyrkanden.

3. Mål för de offentliga finanserna (avsnitt 3), punkt 3 (fp) av Karin Pilsäter (fp) och Christer Nylander (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om mål för de offentliga finanserna. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7 och

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 1 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 4 och motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 4,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 10, 12 och 13 samt

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5.

Ställningstagande

Ett viktigt mål för finanspolitiken är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Endast på detta sätt kan den långsiktiga välfärdsutvecklingen säkras. Vi anser att den offentliga skuldsättningen måste reduceras. Målet är att den offentliga sektorns bruttoskuld sänks och möjliggör stabila skattesatser på en lägre nivå än i dag.

Det övergripande ramverket för finanspolitiken påverkas av de regelverk som styr de olika delarna av den offentliga sektorn.

Överskotten i den offentliga sektorn ligger under åren framöver helt i ålderspensionssystemet. En av fördelarna med det nya pensionssystemet är att det är självständigt. Därmed är det omöjligt att föra över pengar till statsbudgeten. Premiepensionerna är dessutom grundlagsskyddad privat egendom. Pensionssystemets tillgångar kan därmed inte användas för andra ändamål. För kommunerna gäller ett balanskrav. Förutsättningarna för kommunsektorn ska vara stabila, och man bör därför utgå från att kommunsektorn som helhet ska vara i balans.

Givet detta regelverk är det naturligt att det finansiella sparandet i statsfinanserna utgör instrumentet för att upprätthålla målet för det strukturella sparandet i den offentliga sektorn som helhet.

Det medelfristiga budgetpolitiska målet bör därför ta sikte på statens finansiella sparande. Målet bör vara att statens finansiella sparande ska vara lika med noll, dvs. i balans, över en konjunkturcykel. Med en kommunsektor i balans kommer då det offentliga finansiella sparandet över konjunkturcykeln att bestå av det sparande som pensionssystemet uppvisar. Det innebär för det närmaste decenniet att det samlade offentliga överskottet i genomsnitt kommer att ligga på ca 2 % av BNP. Det operativa målet bör dock avse staten.

Det är vare sig från ekonomisk eller moralisk utgångspunkt försvarligt med långsiktiga statliga underskott och långsiktig uppbyggnad av statsskulden. Det är inte försvarbart att vältra över skuldbördan på kommande generationer. Den demografiska utvecklingen är ett starkt argument för att i tid vända underskottsutvecklingen. På grund av de stora underskott som för närvarande råder i statens finanser anser vi dock att ett balansmål för statens finansiella sparande måste fasas in successivt.

Vi föreslår mot denna bakgrund att målet för statens finansiella sparande 2005 fastställs till $-1,3$ % av BNP och att riksdagen godkänner vår beräkning av den offentliga sektorns finansiella sparande.

Med det anförda tillstyrker vi motion Fi232 (fp) yrkandena 5–7 och Fi277 (fp) yrkande 1. Vi avstyrker propositionens yrkande 4 samt övriga här aktuella motionsyrkanden.

4. Mål för de offentliga finanserna (avsnitt 3), punkt 3 (kd, c)
av Mats Odell (kd) och Roger Tiefensee (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om mål för de offentliga finanserna. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 10, 12 och 13 samt

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 4 och motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 4,

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 5–7 och

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 1.

Ställningstagande

Ett viktigt mål för finanspolitiken är att säkerställa att utvecklingen av de offentliga finanserna är uthållig. Endast på detta sätt kan den långsiktiga välfärdsutvecklingen säkras. Vi anser att den offentliga skuldsättningen måste reduceras. Målet är att den offentliga sektorns bruttoskuld sänks och möjliggör stabila skattesatser på en lägre nivå än i dag.

Det övergripande ramverket för finanspolitiken påverkas av de regelverk som styr de olika delarna av den offentliga sektorn.

Överskotten i den offentliga sektorn ligger under åren framöver helt i ålderspensionssystemet. En av fördelarna med det nya pensionssystemet är att det är självständigt. Därmed är det omöjligt att föra över pengar till statsbudgeten. Premiépensionerna är dessutom grundlagsskyddad privat egendom. Pensionssystemets tillgångar kan därmed inte användas för andra ändamål. För kommunerna gäller ett balanskrav. Förutsättningarna för kommunsektorn ska vara stabila, och man bör därför utgå från att kommunsektorn som helhet ska vara i balans.

Givet detta regelverk är det naturligt att det finansiella sparandet i statsfinanserna utgör instrumentet för att upprätthålla målet för det strukturella sparandet i den offentliga sektorn som helhet.

Vår utgångspunkt är att under den kommande mandatperioden bör balans i statens finansiella sparande eftersträvas. Med en kommunsektor i balans kommer då det offentliga finansiella sparandet över konjunkturcykeln att bestå av det sparande som pensionssystemet uppvisar. Det innebär för det närmaste decenniet att det samlade offentliga överskottet i genomsnitt kommer att ligga på ca 2 % av BNP. Det operativa målet bör dock avse staten.

Det är vare sig från ekonomisk eller moralisk utgångspunkt försvarligt med långsiktiga statliga underskott och långsiktig uppbyggnad av statsskulden. Det är inte försvarbart att vältra över skuldbördan på kommande

generationer. Den demografiska utvecklingen är ett starkt argument för att i tid vända underskottsutvecklingen. På grund av de stora underskott som för närvarande råder i statens finanser anser vi dock att ett balansmål för statens finansiella sparande måste fasas in successivt.

Med det anförda tillstyrker vi delvis motionerna Fi233 (kd) yrkandena 10, 12 och 13 samt motion Fi234 (c) yrkande 5. Vi avstyrker propositionens yrkande 4 samt övriga här aktuella motionsyrkanden.

5. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13), punkt 4 (m)

av Mikael Odenberg (m), Tomas Högström (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13)

a) Utgiftstak för staten (avsnitt 4.3.1)

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet till 883 miljarder kronor 2005, 913 miljarder kronor 2006 och 943 miljarder kronor 2007. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 2 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 2 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) Utgiftstak för den offentliga sektorn (avsnitt 4.3.2)

Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för den offentliga sektorn i enlighet med vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 3 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 3 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) Fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden 2005 (avsnitt 4.4.1)

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2005 enligt den sammanställning över statsbudgetens utgifter som finns i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 6 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 9 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

d) *Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (avsnitt 4.4.2)*

=Utskottet.

e) *Förändring av anslagsbehållningar för 2005 (avsnitt 4.5)*

=Utskottet.

f) *Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 (avsnitt 4.6)*

=Utskottet.

g) *Kassamässiga korrigeringar (avsnitt 4.7)*

=Utskottet.

h) *Skattepolitikens inriktning (avsnitt 5.2)*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om inriktningen av skattepolitiken. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 8 och 9 samt avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

i) *Beskattningen av förvärvsinkomster (avsnitt 5.3.1)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om beskattningen av förvärvsinkomster. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkandena 1–3, 6 och 28 samt

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

j) *Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift (avsnitt 5.3.2)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkandena 32 och 33 samt

avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

k) *Reseavdraget (avsnitt 5.3.3)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om reseavdraget. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkandena 4 och 5 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

l) Regional stimulans på skatteområdet (avsnitt 5.3.4)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om regional stimulans på skatteområdet. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 35 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

m) Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar (avsnitt 5.3.5)

=Utskottet.

n) Hushållstjänster (avsnitt 5.3.6)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om hushållstjänster. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 22 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

o) Beskattning av nordiska sjömän (avsnitt 5.3.7)

=Utskottet.

p) Uthyrning av privatbostad (avsnitt 5.3.8)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om uthyrning av privatbostad. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ub259 av Sten Tolgfors m.fl. (m) yrkande 6 och 2004/05:Bo301 av Marietta de Pourbaix–Lundin m.fl. (m) yrkande 5.

q) Det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. (avsnitt 5.4.1)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 39 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

r) Ändrade regler för periodiseringsfonderna (avsnitt 5.4.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om ändrade regler för periodiseringsfonderna. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 40 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

s) Royalty (avsnitt 5.4.3)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om royalty. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 20.

t) *Sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. (avsnitt 5.5)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkandena 34, 41 och 42 samt

2004/05:Sf357 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 14 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkterna 32 och 33, båda i denna del, och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

u) *Fastighetsbeskattning (avsnitt 5.6.1)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattning. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkandena 24 och 27 samt

avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

v) *Förmögenhetsskatten (avsnitt 5.6.2)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om förmögenhetsskatten. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:N305 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 12 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 35 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

w) *Slopad arvs- och gåvoskatt (avsnitt 5.6.3)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om slopad arvs- och gåvoskatt. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 19.

x) *Moms på tidskrifter (avsnitt 5.7.1)*

=Utskottet.

y) *Alkoholskatten (avsnitt 5.7.2)*

=Utskottet.

z) *Tobaksskatten (avsnitt 5.7.3)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om tobaksskatten. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkandena 44 och 45 samt

avslår det ytterligare motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

å) Höjda energiskatter på drivmedel (avsnitt 5.7.4)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om höjda energiskatter på drivmedel. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Fi213 av Marietta de Pourbaix–Lundin (m) yrkande 1 och 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 9 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ä) Höjd energiskatt på el (avsnitt 5.7.5)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om höjd energiskatt på el. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 14 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ö) Skattesatsuppräknning efter prisutvecklingen (avsnitt 5.7.6)

=Utskottet.

aa) Nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk (avsnitt 5.7.7)

=Utskottet.

ab) Skattestrategi för alternativa drivmedel (avsnitt 5.7.8)

=Utskottet.

ac) Nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln (avsnitt 5.7.9)

=Utskottet.

ad) Begränsning av koldioxidskatteuttaget avseende kalk- och cementbranschen (avsnitt 5.7.10)

=Utskottet.

ae) Fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft (avsnitt 5.7.11)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 15 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del.

af) Koldioxidskatt på torv (avsnitt 5.7.12)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om koldioxidskatt på torv. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 17.

ag) Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer (avsnitt 5.7.13)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 13.

ah) Skatt på avfall (avsnitt 5.7.14)

=Utskottet.

ai) Skatt på naturgrus (avsnitt 5.7.15)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om skatt på naturgrus. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 38.

aj) Handelsgödsel och bekämpningsmedel (avsnitt 5.7.16)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om handelsgödsel och bekämpningsmedel. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkandena 7 och 8 samt avslår det ytterligare motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ak) Reklamskatten (avsnitt 5.7.17)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om reklamskatten. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 21 och 2004/05:Kr269 av Kent Olsson m.fl. (m) yrkande 15 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

al) Fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar (avsnitt 5.7.18)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 10 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 31 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

am) Trängselskatten och miljöanpassade bilar (avsnitt 5.7.19)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om trängselskatten och miljöanpassade bilar. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 11, 2004/05:T464 av Elizabeth Nyström m.fl. (m) yrkande 26 och 2004/05:N349 av Marietta de Pourbaix–Lundin m.fl. (m) yrkande 6 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 27 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

an) Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen (avsnitt 5.8.1)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 16 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 29 i denna del och det ytterligare motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ao) Stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler (avsnitt 5.8.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkande 37 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 28 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ap) Vissa stödformer som krediteras på skattekonto (avsnitt 5.8.3)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om vissa stödformer som krediteras på skattekonto. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m) yrkandena 29–31, 36 och 43 samt

avslår det ytterligare motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

aq) Inkomster av statens verksamhet (avsnitt 5.9)

=Utskottet.

ar) Företagsinteckning (avsnitt 5.11)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om företagsinteckning. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:L274 av Inger René m.fl. (m) yrkandena 1 och 2 samt avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

as) Beräkning av statsbudgetens inkomster för 2005 (avsnitt 5.12)

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2005 enligt Moderata samlingspartiets alternativ i tabell 5.12. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 5 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 8 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Trots det goda ekonomiska läget misslyckas regeringen med att uppnå praktiskt taget alla mål man ställt upp för den ekonomiska politiken. Sysselsättningsmålet på 80 % uppnås inte utan den reguljära sysselsättningen beräknas i år i stället sjunka. Arbetslösheten – öppen arbetslöshet och arbetsmarknadspolitiska åtgärder – kommer i år att uppgå till närmare 8 %, och regeringen missar med bred marginal sitt mål om en öppen arbetslöshet på högst 4 %. Sjukskrivningarna minskar visserligen marginellt men detta motverkas av att arbetslösheten och förtidspensioneringarna i stället ökar. Den kraftiga utgiftsökning som regeringen föreslår innebär också att budgetmålet om ett överskott på 2 % i de offentliga finanserna av allt att döma inte heller kommer att uppnås.

Sverige står inför stora utmaningar, och läget på arbetsmarknaden är besvärligt. Den demografiska utvecklingen, där allt färre framöver kommer att behöva försörja alltfler, ställer mycket stora krav på den ekonomiska politiken. Sverige behöver mer tillväxt, högre sysselsättning, ökad produktivitet och färre personer som är beroende av bidrag.

Moderata samlingspartiet vill ha en politik för arbete och tillväxt. Vi vill också göra en tydlig prioritering där satsningar på de offentliga kärnverksamheterna såsom vård, skola, rättsväsende och polis finansieras genom stramare regler för olika bidragssystem. Regeringen har länge hävdat att verksamhet går före transfereringar, men i praktiken är det just på transfereringssystemen man lägger huvuddelen av resurserna. Vi vill göra verklighet av att låta minskade bidrag finansiera förbättringar av de offentliga verksamheterna.

Vi föreslår betydande skattesänkningar som är utformade så att de främst gynnar dem som i dag har svårast att förbättra sin ekonomiska situation genom eget arbete, t.ex. låginkomsttagare, ensamstående föräldrar och invandrare. Med vår politik kommer det att löna sig att ta steget från bidragsförsörjning till arbete, och det kommer att bli möjligt för människor att ta sig ur den fattigdomsfälla som dagens orimligt höga marginaleffekter skapar. Med vår politik återupprättas arbetslinjen.

Vår budgetpolitik kan beskrivas i fyra punkter.

För det första föreslår vi rejäla skattesänkningar som främst är inriktade på att minska marginaleffekterna för låg- och medelinkomsttagare. Det enskilt viktigaste förslaget är vårt förslag till arbetsavdrag. Personer med inkomst av tjänst eller näringsverksamhet får göra ett avdrag i den kommunala beskattningen som sänker marginalsatserna väsentligt på arbetsinkomster mellan ca 110 000 och 350 000 kr. För arbetsinkomster på över 350 000 kr sänks skatten med ett fast belopp på ca 20 000 kr. För att stimulera äldre

att delta i arbetslivet längre än i dag föreslår vi också att den statliga skatten på arbetsinkomster slopas för personer som fyllt 65 år. Dessutom vill vi att arbetsgivaravgifterna ska sänkas för alla över 61 år.

Vid sidan av sänkningarna av inkomstskatten finns flera andra angelägna skatter som vi anser bör sänkas. Vi föreslår att skatten på hushållsnära tjänster sänks för arbetskostnader upp till 50 000 kr. På så sätt förbättras förutsättningarna för ökad kvinnlig förvärvsfrekvens samtidigt som den svarta sektorn kan minska. Vi vill på sikt avskaffa fastighetsskatten och föreslår att den sänks stegvis. Förmögenhetsskatten driver varje år kapital ur landet och bör slopas helt och hållet. Vi avsätter ett betydande belopp för att reformera beskattningen av småföretag och avser att återkomma våren 2005 med detaljerade förslag.

Vår skattepolitik leder till förbättrade förutsättningar för arbete och företagande. Den innebär ökad makt över individens egen ekonomiska situation, och den kommer att ge fler jobb, högre välfärd och ökad trygghet inför framtiden.

För det andra föreslår vi att bidragssystemet stramas åt och försäkringsmässigheten ökar. Vi föreslår sänkta ersättningsnivåer i sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen, en förändrad beräkning av den sjukpenninggrundande inkomsten, att en andra karensdag införs och att subventioneringen av a-kassan minskas. De sänkta ersättningsnivåerna är en viktig del i finansieringen av de skattesänkningar och satsningar på offentliga verksamheter som vi föreslår, men de är också del i vår medvetna strategi där ökade ekonomiska skillnader mellan att arbeta och vara försörjd av bidrag ska bidra till ökat arbetsutbud och på längre sikt även ökad sysselsättning.

Vi föreslår också att högkostnadsskydden i den öppna vården och i läkemedelsförmånen höjs, och låter de ökade inkomsterna tillfalla vårdsektorn. Vi anser också att en besparing bör göras genom att bibehålla biståndet i stället för att höja det kraftigt, att den växande myndighetsbyråkratin bör reduceras och att tandvårdsförsäkringen bör reformeras så att kostnaderna för det offentliga minskar. Vi avvisar dessutom de flesta av regeringens förslag till höjda utgifter, t.ex. höjda tak i föräldraförsäkringen och höjda barnbidrag.

För det tredje presenterar vi en rad förslag som förbättrar kvaliteten på de offentliga verksamheterna. Vi satsar drygt 1 miljard kronor per år på bättre rättstrygghet genom att ökade resurser tillförs polis, åklagare och domstolar samt till förbättringar inom kriminalvården.

Vi föreslår också att utbildningsområdet tillförs 4,5 miljarder kronor. Vi förespråkar en nationell finansiering av skolan som skapar valfrihet för eleverna och etableringsfrihet för skolor, samtidigt som kvalitén garanteras av en nationell kvalitetsutvärdering. Vi vill även ha en bred satsning på den högre utbildningen och forskningen.

Ökad valfrihet och bättre kvalitet inom vården är också ett högt prioriterat område. Vi föreslår en nationell vårdgaranti och avsätter 2, respektive 1,5 miljarder kronor åren 2005 och 2006. Vi satsar också på att bygga upp

ett kvalitetssäkringssystem med bl.a. elektroniska journaler inom både den öppna och slutna vården. Vi satsar på den psykiatriska vården och personliga ombud. Sammantaget uppgår vår satsning på vård och omsorg till ca 3,6, 3,4 respektive 2,8 miljarder kronor under perioden 2005–2007. Vår politik innebär att kommunerna får ca 5 miljarder kronor mer än med regeringens politik.

Även andra områden ges ökade resurser. Stödet till familjerna ökar genom ett extra barnbidrag för ensamstående och studerande samt en barnomsorgspong på 3 000 kr i månaden för barn mellan 1 och 3 år. Vi föreslår också ökade resurser till försvaret i jämförelse med regeringens förslag samt ökade satsningar på investeringar i infrastruktur.

För det fjärde föreslår vi åtgärder för att förbättra företagsklimatet, t.ex. genom att avskaffa förmögenhetsskatten och att beskattningen av småföretag reformeras. Totalt minskar vi beskattningen av näringslivet med ca 5 miljarder kronor när våra förslag fått full effekt.

Den sammantagna effekten på de offentliga finanserna av våra förslag är att det offentliga saldot förbättras med 7, 7 och 4 miljarder kronor åren 2005–2007. Under 2005 uppgår våra skattesänkningar till 66 miljarder kronor och våra skattechöjningar till 18 miljarder. Netto föreslår vi alltså skattesänkningar på 48 miljarder kronor. Våra besparingar uppgår till 68 miljarder kronor och våra satsningar till 24 miljarder kronor. Utgiftsminskningarna uppgår således netto till 44 miljarder kronor under nästa år. Tillsammans med övriga inkomstökningar på 10 miljarder kronor innebär detta att det offentliga saldot 2005 förbättras med 7 miljarder kronor.

De utgiftsminskningar som följer av våra besparingsförslag och den kompensation vi tillför kommunsektorn för våra skatteförslag innebär sammantagna att utgiftstaket för staten bör bestämmas till 883 miljarder kronor 2005, 913 miljarder kronor 2006 och 943 miljarder kronor 2007. Att våra förslag till utgiftstak för staten överstiger regeringens sammanhänger med de ökade kommunbidrag som krävs för att neutralisera våra skatteförslag. Ser man till utgiftstaket för hela den offentliga sektorn bortfaller dessa neutraliseringseffekter, och då får vi väsentligt lägre utgifter än vad regeringen räknar med i sitt budgetförslag. Vårt utgiftstak för den offentliga sektorn understiger för de tre närmast följande åren regeringens förslag med 45, 53 respektive 53 miljarder kronor.

Frågan om företagsinteckningar behandlas utförligt i lagutskottets yttrande (LU1y) som återges i sin helhet i del 2 i detta betänkande. I yttrandet finns en gemensam avvikande mening formulerad av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet och Centerpartiet. Vi står bakom det som där anförs.

Sammanfattningsvis anser vi alltså att Moderata samlingspartiets förslag till inriktning av budgetpolitiken, liksom partiets förslag till utgiftstak för åren 2005–2007, bör ligga till grund för budgetpolitiken. Det innebär att vi tillstyrker de nivåer för utgiftstaket för staten för 2005–2007 som föreslås i motion Fi231 (m) (yrkande 2) samt beräkningen av utgifterna för den offentliga sektorn (yrkande 3). Vidare tillstyrker vi Moderata samlingspar-

tiets förslag till beräkning av statens inkomster (yrkande 5) och skattepolitikens inriktning (yrkandena 8 och 9). Vi tillstyrker också förslaget till fördelning av utgifter på utgiftsområden för budgetåret 2005 (yrkande 6). Vårt förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden framgår också av följande tabell.

Slutligen stöder vi även Moderata samlingspartiets övriga förslag i detta sammanhang. Regeringens förslag i berörda delar avstyrks liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

Moderata samlingspartiets förslag till utgiftsramar och utgiftstak för 2005

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Res 5 (m) förslag	Avvikelse
1 Rikets styrelse	7 840	6 888	-952
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 432	9 666	-1 766
3 Skatt, tull och exekution	8 804	8 739	-65
4 Rättsväsendet	27 297	28 413	+1 116
5 Internationell samverkan	1 240	1 102	-138
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44 147	44 547	+400
7 Internationellt bistånd	22 418	18 675	-3 743
8 Invandrare och flyktingar	6 933	6 549	-384
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	39 818	41 588	+1 770
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	129 691	107 841	-21 850
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	46 413	46 413	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	56 357	58 995	+2 638
13 Arbetsmarknad	69 313	58 559	-10 754
14 Arbetsliv	1 194	1 158	-36
15 Studiestöd	20 996	18 996	-2 000
16 Utbildning och universitetsforskning	43 868	45 773	+1 905
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 957	7 647	-1 310
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 139	2 939	-6 200
19 Regional utveckling	3 497	2 684	-813
20 Allmän miljö- och naturvård	3 995	2 722	-1 273
21 Energi	1 396	1 101	-295
22 Kommunikationer	31 666	33 160	+1 494
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 656	14 071	-585
24 Näringsliv	3 891	3 811	-80
25 Allmänna bidrag till kommuner	57 469	113 043	+55 574
26 Statsskuldsräntor m.m.	38 770	38 088	-682
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 802	26 802	±0
Minskning av anslagsbehållningar	0	-295	-295
Summa utgiftsområden	737 998	749 673	+11 675
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	699 228	711 585	+12 357
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	170 552	170 552	±0
Takbegränsade utgifter	869 780	882 139	+12 359
Budgeteringsmarginal	220	863	+643
Utgiftstak för staten	870 000	883 000	+13 000

6. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13), punkt 4 (fp)

av Karin Pilsäter (fp) och Christer Nylander (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13)

a) Utgiftstak för staten (avsnitt 4.3.1)

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 877 miljarder kronor för år 2005, 908 miljarder kronor för år 2006 samt 937 miljarder kronor för år 2007. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 2 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 2 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) Utgiftstak för den offentliga sektorn (avsnitt 4.3.2)

Riksdagen godkänner beräkningen av taket för de offentliga utgifterna för åren 2005, 2006 och 2007 enligt vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 3 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 3 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) Fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden 2005 (avsnitt 4.4.1)

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2005 enligt den sammanställning över statbudgetens utgifter som finns i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 8 och 13 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 9 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

d) Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (avsnitt 4.4.2)

12. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 i enlighet med vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 12 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 13.

e) *Förändring av anslagsbehållningar för 2005 (avsnitt 4.5)*

Riksdagen godkänner beräkningen av förändringar av anslagsbehållningar för 2005 enligt vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 10 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 10.

f) *Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 (avsnitt 4.6)*

=Utskottet.

g) *Kassamässiga korrigeringar (avsnitt 4.7)*

=Utskottet.

h) *Skattepolitikens inriktning (avsnitt 5.2)*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om inriktningen av skattepolitiken. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 16 och 2004/05:Sk454 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 14 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

i) *Beskattningen av förvärvsinkomster (avsnitt 5.3.1)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om beskattningen av förvärvsinkomster. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och motionerna

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 21 och 2004/05:Sk454 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 7–10 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

j) *Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift (avsnitt 5.3.2)*

=Utskottet.

k) *Reseavdraget (avsnitt 5.3.3)*

=Utskottet.

l) *Regional stimulans på skatteområdet (avsnitt 5.3.4)*

=Utskottet.

m) *Förmånsbeskattnings av miljövänliga bilar (avsnitt 5.3.5)*

=Utskottet.

n) *Hushållstjänster (avsnitt 5.3.6)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om hushållstjänster. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk454 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 6 och

avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

o) Beskattning av nordiska sjömän (avsnitt 5.3.7)
=Utskottet.

p) Uthyrning av privatbostad (avsnitt 5.3.8)
=Utskottet.

q) Det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. (avsnitt 5.4.1)
Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk454 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 4 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

r) Ändrade regler för periodiseringsfonderna (avsnitt 5.4.2)
=Utskottet.

s) Royalty (avsnitt 5.4.3)
=Utskottet.

t) Sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. (avsnitt 5.5)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 20 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkterna 32 och 33, båda i denna del, och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

u) Fastighetsbeskattning (avsnitt 5.6.1)
Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om fastighetsbeskattning. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk454 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 15 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

v) Förmögenhetsskatten (avsnitt 5.6.2)
Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om förmögenhetsskatten. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk454 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 2 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 35 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

w) Slopad arvs- och gåvoskatt (avsnitt 5.6.3)
=Utskottet.

x) *Moms på tidskrifter (avsnitt 5.7.1)*

=Utskottet.

y) *Alkoholskatten (avsnitt 5.7.2)*

=Utskottet.

z) *Tobaksskatten (avsnitt 5.7.3)*

=Utskottet.

å) *Höjda energiskatter på drivmedel (avsnitt 5.7.4)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om höjda energiskatter på drivmedel. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 22 i denna del och

2004/05:N346 av Hans Backman m.fl. (fp) yrkande 6 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ä) *Höjd energiskatt på el (avsnitt 5.7.5)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om höjd energiskatt på el. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 22 i denna del och

2004/05:N309 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 2 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ö) *Skattesatsuppräknig efter prisutvecklingen (avsnitt 5.7.6)*

=Utskottet.

aa) *Nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk (avsnitt 5.7.7)*

=Utskottet.

ab) *Skattestrategi för alternativa drivmedel (avsnitt 5.7.8)*

=Utskottet.

ac) *Nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln (avsnitt 5.7.9)*

=Utskottet.

ad) *Begränsning av koldioxidskatteuttaget avseende kalk- och cementbranschen (avsnitt 5.7.10)*

=Utskottet.

ae) *Fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft (avsnitt 5.7.11)*

=Utskottet.

af) Koldioxidskatt på torv (avsnitt 5.7.12)

=Utskottet.

ag) Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer (avsnitt 5.7.13)

=Utskottet.

ah) Skatt på avfall (avsnitt 5.7.14)

=Utskottet.

ai) Skatt på naturgrus (avsnitt 5.7.15)

=Utskottet.

aj) Handelsgödsel och bekämpningsmedel (avsnitt 5.7.16)

=Utskottet.

ak) Reklamskatten (avsnitt 5.7.17)

=Utskottet.

al) Fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar (avsnitt 5.7.18)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförts om fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 19 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 31 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

am) Trängselskatten och miljöanpassade bilar (avsnitt 5.7.19)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförts om trängselskatten och miljöanpassade bilar. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 17,

2004/05:Fi268 av Martin Andreasson m.fl. (fp),

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 6 och 7 samt

2004/05:T260 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 3 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 27 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

an) Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen (avsnitt 5.8.1)

=Utskottet.

ao) Stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler (avsnitt 5.8.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförts om stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 18 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 28 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ap) Vissa stödformer som krediteras på skattekonto (avsnitt 5.8.3)
=Utskottet.

aq) Inkomster av statens verksamhet (avsnitt 5.9)
=Utskottet.

ar) Företagsinteckning (avsnitt 5.11)
Riksdagen godkänner vad i reservationen anförts om företagsinteckning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:L337 av Jan Ertsborn m.fl. (fp) yrkande 6, 2004/05:N408 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 3 och 2004/05:N413 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 5 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

as) Beräkning av statsbudgetens inkomster för 2005 (avsnitt 5.12)
Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2005 enligt Folkpartiet liberalernas alternativ i tabell 5.12. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 4 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 8 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

I centrum i Folkpartiet liberalernas budgetförslag står den dryga miljon människor i arbetsför ålder som inte arbetar. Antalet bidragsberoende måste minska radikalt och insikten om sambandet mellan arbete och välstånd återupprättas. Grundproblemet i den svenska ekonomin är att för få människor arbetar och för få företag startas och växer. Vårt förslag innebär att statsfinanserna stabiliseras och att skattesystemet förändras så att det blir lönsamare att arbeta, spara, investera och driva företag i Sverige.

Fler företag och fler i arbete

Vi har satt upp ett delmål om 300 000 nya jobb på fyra år. Målet byggs under av en rad konkreta förslag i ett 30-punktsprogram. I syfte att stimulera efterfrågan på arbetskraft föreslås en sänkning av arbetsgivaravgiften samt ytterligare ett antal förbättringar för främst de mindre företagen. Arbetsgivaravgiften halveras för alla företag för en lönesumma på upp till ca 250 000 kr. Folkpartiet vill stimulera den vita marknaden för hushållstjänster genom en skattereduktion för halva totala arbetskostnaden för företag. För att öka lönsamheten av att arbeta och därmed utbudet av arbets-

kraft föreslås bl.a. skattesänkningar i form av ett förvärvsavdrag. Förvärvsavdraget, som främst är inriktat på låg- och medelinkomsttagare, innebär ett avdrag på kommunalskatten med 5 % av inkomsten upp till 220 000 kr per år. På inkomster utöver detta belopp blir avdraget konstant 11 000 kr. Förvärvsavdraget utgår inte på inkomster från sjukpenning eller sjukersättning, då det i första hand är tänkt att kompensera för utgifter förknippade med arbete, t.ex. resekostnader.

Värnskatten bör avskaffas då den bryter mot skattereformens princip om ”hälften kvar”. Folkpartiet vill införa systemförändringar för att öka benägenheten hos arbetslösa att söka arbete. Exempelvis ska kraven på att ta de arbeten som erbjuds skärpas, och a-kassorna ska i högre grad egenfinansieras. Vi föreslår också att huvuddelen av AMS läggs ned och ersätts av en effektivare organisation med en mångfald aktörer. Förmedlingsverksamheten ska bli effektivare. En jobb- och utvecklingsgaranti införs för långtidsarbetslösa och socialbidragsmottagare.

Vi vill införa en ny anställningsform för unga arbetslösa, med lägre anställningsskydd och lägre arbetsgivaravgift, s.k. instegsjobb. Vi vill göra vissa skatteförändringar i syfte att få äldre att stanna kvar i arbetslivet längre. Om de äldres utträde ur arbetslivet kan skjutas upp med ett år skulle detta innebära ytterligare 48 000 personer i sysselsättning.

Integrationspolitiken måste läggas om. Särskilda insatser ska göras i starkt segregerade krisområden med hög arbetslöshet.

Ett nytt mål sätts för antalet långtidssjukskrivna och förtidspensionärer, som innebär att antalet ska minska med 10 000 om året. I syfte att komma åt missbruk av sjukförsäkringen och a-kassan föreslås en lång rad systemförändringar, t.ex. intyg från två läkare vid längre sjukfall.

Vi föreslår en rad åtgärder som syftar till att stärka Sveriges konkurrenskraft, hejda avindustrialiseringen och vända företagsflykten. Dubbelbeskattningen på aktier avskaffas successivt. Förmögenhetsskatten avskaffas successivt under en fyraårsperiod. De s.k. 3:12-reglerna ersätts med den s.k. BEK-modellen (beskattat eget kapital), vilket innebär att småföretagens skattebörda minskar betydligt. Vi avvisar försämringen av villkoren för avsättningar i periodiseringsfonder.

Effekterna av Folkpartiets skatteförslag på kommunernas skatteunderlag neutraliseras genom en uppräkningsmedel med 18 miljarder kronor 2005 i ökade bidrag till kommunerna, vilket förklarar huvuddelen av förändringen på utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

En modern energipolitik och bra miljö

Vi vill avbryta avvecklingen av kärnkraften, som förutom att öka koldioxidutsläppen innebär en kraftig försämring av den svenska industrins konkurrenskraft. Samtidigt ska övrig energiproduktion och energianvändning fortsätta att effektiviseras. Det är angeläget att utvecklingen av förnybar energi intensifieras samt att mer resurser satsas på att bekämpa kväveläcka-

gen. För att komma till rätta med de globala miljöproblemen, utan att snedvrیدا konkurrensen, vill vi införa en gemensam koldioxidskatt inom EU och i förlängningen globalt.

Bättre utbildning och forskning

Vi vill skapa bättre yrkesutbildning genom att återinföra alternativet med både tvååriga praktiska och fyraåriga gymnasieprogram. Vidare måste kvaliteten i högskoleutbildningen öka. Problemet är inte att för få börjar på högskolan, utan att för få lyckas avsluta studierna framgångsrikt inom en rimlig tid. Genom bl.a. reformerade antagnings- och studiemedelssystem vill vi stimulera till ökad genomströmning. Med exempelvis införandet av tre terminer i högskolan kan studieåret förlängas och studietiden förkortas. Forskningen har stor betydelse för tillväxten och vi vill att forskningspengarna ska koncentreras till ett mindre antal högskolor i syfte att skapa högklassiga forskningsmiljöer.

De offentliga finanserna

Vi föreslår ett saneringsprogram som dämpar det offentliga utgiftstrycket med ca 30 miljarder kronor. Detta uppnås främst genom sänkta utgifter inom näringspolitik, regionalpolitik, mediepolitik och bostadspolitik samt inom sjukpenningssystemet och energipolitiken. Staten äger i dag helt eller delvis 58 företag med en sammanlagd omsättning på närmare 300 miljarder kronor. De flesta av dessa företag bör säljas ut och intäkterna användas för att minska statsskulden. Statens budgetsaldo kommer med detta förslag att bli positivt redan 2005.

Som ett led i saneringen av statens ekonomi stramas regelverken upp. Budgetlagen ska inte kunna missbrukas på det sätt som nu sker. Målet för finanspolitiken vad gäller staten föreslås vara balans i statens finansiella sparande över en konjunkturcykel. Vårt budgetförslag innebär att det finansiella sparandet stärks med 11, 15 respektive 13 miljarder kronor årligen i förhållande till regeringens.

En socialförsäkringsreform

Folkpartiet förespråkar sedan flera år att en arbetsgrupp med samtliga riksdagspartier ska kunna enas om en stor socialförsäkringsreform liknande den pensionsreform som riksdagen enades om för 10 år sedan. Huvudsyftet bör vara att skapa ett förtroendeingivande system som ger ersättning vid ofrivilligt inkomstbortfall, uppmuntrar till arbete, minskar skattekilarna och ger stabilitet åt de offentliga finanserna.

Övriga prioriterade reformområden

Bistånd behövs som ett komplement till frihandelsreformer. Folkpartiet ökar biståndet till 23,8 miljarder kronor 2005, för att därefter nå målnivån 1 % av BNI 2006.

Det svenska rättssamhället är i dag strukturellt underfinansierat och vi föreslår stora resursökningar på utgiftsområde 4 Rättsväsende. Vi vill betona en helhetssyn på rättsväsendet där varje del i rättskedjan måste fungera och samordnas med övriga delar.

Gemensamt med övriga borgerliga partier föreslår Folkpartiet en vårdgaranti. Dessutom föreslår Folkpartiet utökade satsningar på rehabilitering och ett särskilt statligt anslag för att stimulera till en värdigare äldreomsorg.

I syfte att minska sjukskrivningar och nybeviljade förtidspensioner ges i vårt förslag långtgående befogenheter för främst försäkringskassor och sjukvårdshuvudmän att samarbeta ekonomiskt (s.k. Finsam). Kostnaderna för sjukpenning och förtidspension för skador från trafikolyckor övertas av trafikförsäkringen.

För att öka jämställdheten mellan kvinnor och män föreslår Folkpartiet en jämställdhetsbonus för föräldrapar som delar föräldraförsäkringen samt en offensiv för att höja orättvisa kvinnolöner.

Fastighetsskatten avskaffas stegvis från 2005. Skattesatserna för 2005 sänks för småhus från dagens 1,0 % till 0,9 % och för flerbostadshus från 0,5 % till 0,4 %.

Frågan om företagsinteckningar behandlas utförligt i lagutskottets yttrande (LU1y) som presenteras i del 2 i detta betänkande. I detta yttrande finns en gemensam avvikande mening formulerad av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet och Centerpartiet. Vi står bakom det som där anförs.

Sammanfattningsvis anser vi att Folkpartiet liberalernas förslag till inriktning av budgetpolitiken, liksom partiets förslag till utgiftstak för åren 2005–2007, bör ligga till grund för budgetpolitiken. Det innebär att vi tillstyrker de nivåer för utgiftstaket för staten för 2005–2007 som föreslås i motion Fi232 (fp) (yrkande 2). Vidare tillstyrker vi Folkpartiets förslag till beräkning av statsbudgetens inkomster (yrkande 4) och förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden för budgetåret 2005 (yrkandena 8 och 13). Vårt förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden framgår av följande tabell.

Slutligen stöder vi även Folkpartiets övriga förslag i detta sammanhang. Regeringens förslag i berörda delar avstyrks liksom de övriga motioner som är aktuella i detta sammanhang.

Folkpartiets förslag till utgiftsramar och utgiftstak för 2005*Miljoner kronor*

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Res 6 (fp) förslag	Avvikelse
1 Rikets styrelse	7 840	7 138	-702
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 432	9 736	-1 696
3 Skatt, tull och exekution	8 804	9 054	+250
4 Rättsväsendet	27 297	28 107	+810
5 Internationell samverkan	1 240	1 240	±0
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44 147	44 547	+400
7 Internationellt bistånd	22 418	23 767	+1 349
8 Invandrare och flyktingar	6 933	6 542	-391
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	39 818	42 788	+2 970
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	129 691	127 221	-2 470
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	46 413	46 468	+55
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	56 357	56 507	+150
13 Arbetsmarknad	69 313	51 413	-17 900
14 Arbetsliv	1 194	909	-285
15 Studiestöd	20 996	18 951	-2 045
16 Utbildning och universitetsforskning	43 868	42 912	-956
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 957	9 050	+93
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 139	8 301	-838
19 Regional utveckling	3 497	2 984	-513
20 Allmän miljö- och naturvård	3 995	4 048	+53
21 Energi	1 396	1 040	-356
22 Kommunikationer	31 666	31 996	+330
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 656	14 322	-334
24 Näringsliv	3 891	3 535	-356
25 Allmänna bidrag till kommuner	57 469	72 954	+15 485
26 Statsskuldsräntor m.m.	38 770	37 570	-1 200
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 802	26 802	±0
Minskning av anslagsbehållningar	0	-1 100	-1 100
Summa utgiftsområden	737 998	728 801	-9 197
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	699 228	691 231	-7 997
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	170 552	170 552	±0
Takbegränsade utgifter	869 780	861 783	-7 997
Budgeteringsmarginal	220	15 217	+14 997
Utgiftstak för staten	870 000	877 000	+7 000

7. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13), punkt 4 (kd)
av Mats Odell (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13)

a) *Utgiftstak för staten (avsnitt 4.3.1)*

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 877 miljarder kronor för år 2005, 908 miljarder kronor för år 2006 samt 937 miljarder kronor för år 2007. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 2 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 2 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) *Utgiftstak för den offentliga sektorn (avsnitt 4.3.2)*

Riksdagen godkänner beräkningen av taket för de offentliga utgifterna för åren 2005, 2006 och 2007 enligt vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 4 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 3 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) *Fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden 2005 (avsnitt 4.4.1)*

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2005 enligt den sammanställning över statbudgetens utgifter som finns i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 5 och 11 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 9 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

d) *Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (avsnitt 4.4.2)*

=Utskottet.

e) *Förändring av anslagsbehållningar för 2005 (avsnitt 4.5)*

=Utskottet.

f) *Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 (avsnitt 4.6)*

=Utskottet.

g) *Kassamässiga korrigeringar (avsnitt 4.7)*

=Utskottet.

h) *Skattepolitikens inriktning (avsnitt 5.2)*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om inriktningen av skattepolitiken. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 2–6 och 42 samt

avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

i) Beskattningen av förvärvsinkomster (avsnitt 5.3.1)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om beskattningen av förvärvsinkomster. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sk451 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 2 och 3 samt 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 7, 8 och 36 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

j) Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift (avsnitt 5.3.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 10 och 40 samt avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

k) Reseavdraget (avsnitt 5.3.3)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om reseavdraget. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 41 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

l) Regional stimulans på skatteområdet (avsnitt 5.3.4)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om regional stimulans på skatteområdet. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 46 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

m) Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar (avsnitt 5.3.5)

=Utskottet.

n) Hushållstjänster (avsnitt 5.3.6)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om hushållstjänster. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sk450 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 9 och 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 11 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

o) Beskattning av nordiska sjömän (avsnitt 5.3.7)

=Utskottet.

p) Uthyrning av privatbostad (avsnitt 5.3.8)

=Utskottet.

q) Det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. (avsnitt 5.4.1)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sk450 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 5, 6 och 8 samt 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 12 och 13 samt avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

r) Ändrade regler för periodiseringsfonderna (avsnitt 5.4.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om ändrade regler för periodiseringsfonderna. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk450 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 14 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

s) Royalty (avsnitt 5.4.3)

=Utskottet.

t) Sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. (avsnitt 5.5)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 9, 2004/05:Sk450 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 15 och 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 19 och 20 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkterna 32 och 33, båda i denna del, och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

u) Fastighetsbeskattning (avsnitt 5.6.1)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattning. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 14, 16 och 17 samt avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

v) Förmögenhetsskatten (avsnitt 5.6.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om förmögenhetsskatten. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sk450 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 3 och 17 samt 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 18 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 35 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

w) *Slopad arvs- och gåvoskatt (avsnitt 5.6.3)*
=Utskottet.

x) *Moms på tidskrifter (avsnitt 5.7.1)*
Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om moms på tidskrifter. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 29.

y) *Alkoholskatten (avsnitt 5.7.2)*
Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om alkoholskatten. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 47.

z) *Tobaksskatten (avsnitt 5.7.3)*
=Utskottet.

å) *Höjda energiskatter på drivmedel (avsnitt 5.7.4)*
Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om höjda energiskatter på drivmedel. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Sk450 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 16 och 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 21 och 22 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ä) *Höjd energiskatt på el (avsnitt 5.7.5)*
Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om höjd energiskatt på el. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 25 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ö) *Skattesatsuppräknning efter prisutvecklingen (avsnitt 5.7.6)*
=Utskottet.

aa) *Nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk (avsnitt 5.7.7)*
=Utskottet.

ab) *Skattestrategi för alternativa drivmedel (avsnitt 5.7.8)*
=Utskottet.

ac) *Nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln (avsnitt 5.7.9)*
=Utskottet.

ad) Begränsning av koldioxidskatteuttaget avseende kalk- och cementbranschen (avsnitt 5.7.10)

=Utskottet.

ae) Fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft (avsnitt 5.7.11)

=Utskottet.

af) Koldioxidskatt på torv (avsnitt 5.7.12)

=Utskottet.

ag) Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer (avsnitt 5.7.13)

=Utskottet.

ah) Skatt på avfall (avsnitt 5.7.14)

=Utskottet.

ai) Skatt på naturgrus (avsnitt 5.7.15)

=Utskottet.

aj) Handelsgödsel och bekämpningsmedel (avsnitt 5.7.16)

=Utskottet.

ak) Reklamskatten (avsnitt 5.7.17)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om reklamskatten. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 35 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

al) Fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar (avsnitt 5.7.18)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 23 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 31 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

am) Trängselskatten och miljöanpassade bilar (avsnitt 5.7.19)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om trängselskatten och miljöanpassade bilar. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 24 och 2004/05:N239 av Stefan Attefall m.fl. (kd) yrkande 13 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 27 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

an) Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen (avsnitt 5.8.1)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 44 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 29 i denna del och det ytterligare motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ao) Stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler (avsnitt 5.8.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 45 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 28 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ap) Vissa stödformer som krediteras på skattekonto (avsnitt 5.8.3)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om vissa stödformer som krediteras på skattekonto. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 28 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

aq) Inkomster av statens verksamhet (avsnitt 5.9)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om inkomster av statens verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkande 26 i denna del.

ar) Företagsinteckning (avsnitt 5.11)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om företagsinteckning. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:L251 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 1 och

2004/05:N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 29,

bifaller delvis motionerna

2004/05:L214 av Viviann Gerdin m.fl. (c) yrkande 1,

2004/05:L220 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkande 2,

2004/05:L274 av Inger René m.fl. (m) yrkande 2,

2004/05:L337 av Jan Ertsborn m.fl. (fp) yrkande 6,

2004/05:L372 av Roger Tiefensee (c) yrkande 1,

2004/05:N408 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 3 och

2004/05:N413 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 5 och

avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

as) Beräkning av statsbudgetens inkomster för 2005 (avsnitt 5.12)

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2005 enligt Kristdemokraternas alternativ i tabell 5.12. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd) yrkandena 1 och 26 i denna del och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 8 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Kristdemokraterna förordar en budgetpolitik som tar sikte på att nedbringa statsskulden, främst genom en snabbare försäljning av statligt ägda företag och i viss mån även genom en något mindre expansiv finanspolitik än den av regeringen föreslagna. Strukturellt viktiga skattesänkningar föreslås för att stärka förutsättningarna för arbete och företagande i Sverige. För att kunna möta oväntade händelser förordar Kristdemokraterna en högre budgeteringsmarginal än den regeringen föreslår i budgetpropositionen.

Jag anser att det som anförs i Kristdemokraternas motion Fi233 om ett antal särskilt prioriterade områden bör styra inriktningen av budgetpolitiken. Sex områden ska vara särskilt prioriterade.

Tillväxtpolitik

Kristdemokraterna ser behovet av att föra en balanserad finanspolitik för sunda statsfinanser, i kombination med strukturella åtgärder som förbättrar ekonomins funktionssätt. Det grundläggande syftet med kristdemokratisk ekonomisk politik är att ge stabila och goda villkor för fler och växande företag för att öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och trygga välfärden. De förslag på förändringar i skattesystemet som Kristdemokraterna förordar har viktiga, positiva strukturella effekter på den svenska ekonomins funktionssätt. Tjänstesektorn ska ges helt nya möjligheter att växa genom en skattereduktion för privata hushålls köp av tjänster i det egna hemmet. Värnskatten bör avvecklas i syfte att få högre utbildning att löna sig bättre och positivt påverka utländska experters vilja att bosätta sig i Sverige. Dubbelbeskattningen på utdelningsinkomster från risksparande (aktier) avvecklas successivt, liksom förmögenhetsskatten. Den lönesumma för vilken små företag ska kunna få reducerade arbetsgivaravgifter ska inte sänkas utan bibehållas på dagens nivå, 851 000 kr per år. Regeringens förslag att räntebelägga företagens periodiseringsfonder avvisas. Genom införandet av ett riskkapitalavdrag görs investeringar i onoterade företag avdragsgilla mot inkomst av tjänst eller inkomst av kapital. Skatten på arbete i vanliga inkomstlägen ska sänkas kraftigt de närmaste åren genom ett förvärvsavdrag, som både ger fler möjlighet att klara sig på sin egen lön och innebär ett strukturellt viktigt underlättande av kommande lönebildning. En

strukturell åtgärd som kraftigt kommer att förbättra lönebildningen är införandet av en allmän och obligatorisk arbetslöshetsförsäkring som kommer att skapa ett tydligare samband mellan lönebildning, arbetslöshet och avgifter för den enskilde.

För att rusta upp det svenska väg- och järnvägsnätet vill Kristdemokraterna under perioden 2005–2007 avsätta 1,7 miljarder kronor mer än vad regeringen föreslagit, och av dessa medel reservera 800 miljoner kronor till vägunderhåll. Som ett långsiktigt alternativ förespråkar Kristdemokraterna ett omfattande program för investeringar i samarbete med den privata sektorn (PPP – public-private partnership).

Trots en positiv ekonomisk utveckling med kraftigt ökad efterfrågan på bostäder har bostadsbyggandet legat kvar på en mycket låg nivå, och därför anser Kristdemokraterna att det behövs en ny inriktning för bostadspolitiken. Fastighetsskatten bör avskaffas, byggmomsen halveras för flerbostadshus, planprocessen förenklas, hyressättningen göras friare i nyproducerade fastigheter och ett bidrag till byggande av studentbostäder införs. Dessutom bör riksdagen avvisa regeringens förslag om fortsatta tillfälliga investeringsstöd med begränsningar vad gäller upplåtelseform, bostadsyta och hyresnivå.

Skattepolitik

Enligt min uppfattning är en viktig uppgift för skattepolitiken att skapa en skattestruktur som gör att fler kan klara sig på sin egen lön och inte tvingas vara beroende av bidrag för att få ekonomin att gå ihop. Kristdemokraterna föreslår en rad åtgärder i syfte att ge inkomsttagare bättre möjligheter att påverka och få kontroll över sin ekonomiska situation.

Ett statligt förvärvsavgift om 6 % bör införas, för att öka hushållens ekonomiska utrymme, minska marginaleffekterna och göra det möjligt för fler att klara sig på sin egen lön. Värnskatten bör successivt avvecklas.

För att förbättra det ekonomiska utrymmet för de sämst ställda pensionärerna bör garantipensionen höjas med 100 kr i månaden och ett högre grundavdrag vid kommunalbeskattning, motsvarande en skattesänkning på 200 kr per månad, återinförs för ålderspensionärer. Kommunernas skattebortfall kompenseras i enlighet med den s.k. finansieringsprincipen.

Den statliga fastighetsskatten bör helt slopas för småhus, bostadshyreshus, kommersiella lokaler samt industrienheter. Reformen finansieras delvis genom att kommunerna ges rätt att ta ut en avgift för kostnader som är direkt hänförliga till de fastigheter som finns i kommunen. Avgiftens totalsumma får inte överstiga kommunernas självkostnad och ett tak på 2 600 kr per år och småhus, eller 800 kr per år och hyreshusenhet, införs. Samtidigt höjs kapitalvinstskatten vid försäljning av privatbostäder från 20 till 30 % med bibehållande av den s.k. uppskovsregeln. Inklusivt den ökade kapitalvinstbeskattningen innebär förslagen ett minskat skatte- eller

avgiftsuttag på ca 7 miljarder kronor. Utöver detta föreslås en skattereduktion på 50 % av arbetskostnaden, inklusive moms, för hushållstjänster, reparationer, om- och tillbyggnad och privat barnomsorg.

En reformerad familjepolitik

Enligt Kristdemokraternas synsätt är det familjepolitiken som ska anpassa sig till familjerna, inte tvärt om. Familjepolitiken ska anpassas till enskilda människors och familjers behov.

Kristdemokraterna föreslår förändringar inom familjeområdet som bl.a. innebär en höjning av föräldraförsäkringens garantinivå till 230 kr per dag, tilldelande av 300 barndagar med ett värde av 200 kr per dag, skyldighet för kommunerna att införa etableringsfrihet inom barnomsorgen och även att lämna ersättning i form av kommunala vårdnadsbidrag direkt till de föräldrar som själva önskar ta hand om sina barn. Kristdemokraterna vill se en höjning av bostadsbidraget för att gynna de ekonomiskt sämst ställda barnfamiljerna. Förändringar görs även av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) så att denna beräknas som genomsnittet av de senaste två årens inkomster, där dock studier ska räknas som överhoppningsbar tid för den som haft förvärvsinkomster innan studierna påbörjades.

Till följd av den förbättring i stödet till barnfamiljerna som blir resultatet av införandet av barndagar och höjningen av föräldraförsäkringen, anser Kristdemokraterna att den 13:e månaden i föräldraförsäkringen och de 90 lägstanivådagarna kan dras in för att bidra till finansieringen av de familjepolitiska reformerna.

Bättre pensioner

Regeringens okänsliga budgetsanering har drabbat många pensionärer hårt genom nedskärningarna och bristerna inom äldreården samt de växande vårdköerna. Samtidigt har pensionerna släpat efter i värdeutveckling. Kristdemokraternas förslag syftar till att först förbättra situationen för de sämst ställda pensionärerna och därefter förbättra värdet av samtliga pensioner.

Garantipensionen och den övergångsvisa garantipensionen höjs med 100 kr per månad, vilket finansieras helt över statsbudgeten utan effekter på pensionssystemet i övrigt. Genom återinförandet av ett särskilt högre grundavdrag vid kommunal beskattning för ålderspensionärer sänks skatten med motsvarande 200 kr per månad för ålderspensionärer. Kommunerna kompenseras för skattebortfallet i enlighet med finansieringsprincipen. Dessutom anser Kristdemokraterna att inkomstprövningen av bostadstillägget inte bör innehålla fritidsfastigheter. Vidare bör skatten halveras för personer som fyllt 65 år och vill fortsätta att arbeta, genom ett 50-procentigt förvärvsavdrag.

Vården, omsorgen och utbildningsväsendet

Kristdemokraterna anser att kommuner och landsting bör tillföras resurser från staten för att kunna uppnå en bättre kvalitet i vården och omsorgen och välkomnar de generella ökningarna som regeringen föreslår. Tillskotten tillgodoser delvis Kristdemokraternas krav, men behoven är fortfarande skriande inom psykiatri och missbrukarvården och nödvändiggör extra, riktade satsningar på detta område. Detsamma gäller utbildning av äldreomsorgspersonalen, där riktade insatser behövs. Kristdemokraterna anser att endast en arbetsledd ökning av den ekonomiska tillväxten kan ge kommunsektorn nödvändiga ekonomiska förutsättningar och att bättre tillväxtpolitik därför är av central betydelse i den ekonomiska politiken.

Kommuner och landsting bör tillföras 2,5 miljarder kronor i ytterligare resurser under de närmaste två åren för att finansiera förslaget om kommunalt vårdnadsbidrag. Studiebidragen för gymnasie studerande bör höjas. För studerande på högskolenivå föreslås en höjning av studiemedlens bidragsdel samtidigt som det s.k. fribeloppet för heltidsstuderande slopas.

En helt ny rehabiliteringsförsäkring bör införas snarast för att minska de skenande ohälsotalen. Totalt vill Kristdemokraterna satsa drygt 10 miljarder kronor på aktiva åtgärder mot ohälsoutvecklingen.

Ett återupprättat rättsväsende

För att skapa ett tryggt samhälle behöver polis, åklagare och domstolar mer resurser, och skattemyndigheternas möjligheter att bekämpa skattefusk bör förstärkas.

Närpolisverksamheten ska säkerställas och utvecklas mot målet att det senast år 2009 ska finnas 19 000 poliser, vilket kräver att antalet utbildningsplatser utökas kraftigt.

Åklagarväsendet ska stärkas för att klara ett ökat antal ärenden. Ekobrottsmyndigheten ska framför allt ansvara för avancerad ekonomisk brottslighet. Domstolsväsendet bör tilldelas ytterligare medel, samtidigt som nedläggningar av små tingsrätter ska motverkas av rättssäkerhetsskäl. Ökade resurser till kriminalvården ska möjliggöra insatser som kan leda till ett liv utan brottslighet, genom satsning på s.k. trestegsanstalter, rehabiliteringsarbete och utbildning av kriminalvårdspersonal.

Det brottsförebyggande arbetet ska intensifieras och ses som en del av kriminalpolitiken. Samtidigt vill Kristdemokraterna ge ökade resurser åt andra myndigheter med kontroll- och bevakningsfunktioner som Skatteverket, Migrationsverket, Riksförsäkringsverket och Försäkringskassan.

Avslutningsvis vill jag erinra om att frågan om företagsinteckningar behandlas utförligt i lagutskottets yttrande (LU1y) som ingår som bilaga i del 2 i detta betänkande. I yttrandet finns en avvikande mening från Kristdemokraterna. Jag står bakom det som anförs i den avvikande meningen.

Sammanfattningsvis anser jag alltså att Kristdemokraternas förslag till inriktning av budgetpolitiken, liksom partiets förslag till utgiftstak för åren 2005–2007, bör ligga till grund för budgetpolitiken. Det innebär att jag tillstyrker de nivåer för utgiftstaket för staten för 2005–2007 som föreslås i motion Fi233 (kd) (yrkande 2). Vidare tillstyrker jag Kristdemokraternas förslag till beräkning av statsbudgetens inkomster (motion Sk452 [kd] yrkandena 1 och 26 i denna del) och förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden för budgetåret 2005 (motion Fi233 [kd] yrkandena 5 och 11). Mitt förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden framgår av följande tabell.

Slutligen stöder jag även Kristdemokraternas övriga förslag i detta sammanhang. Regeringens förslag i berörda delar avstyrks liksom de övriga motioner som är aktuella i detta sammanhang.

Kristdemokraternas förslag till utgiftsramar och utgiftstak för 2005

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Regeringens	Res 7 (kd)	Avvikelse
	förslag	förslag	
1 Rikets styrelse	7 840	7 009	-831
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 432	9 634	-1 798
3 Skatt, tull och exekution	8 804	8 644	-160
4 Rättsväsendet	27 297	28 062	+765
5 Internationell samverkan	1 240	1 195	-45
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44 147	44 547	+400
7 Internationellt bistånd	22 418	22 618	+200
8 Invandrare och flyktingar	6 933	6 678	-255
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	39 818	42 068	+2 250
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	129 691	122 810	-6 881
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	46 413	47 203	+790
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	56 357	58 408	+2 051
13 Arbetsmarknad	69 313	57 868	-11 445
14 Arbetsliv	1 194	941	-253
15 Studiestöd	20 996	20 952	-44
16 Utbildning och universitetsforskning	43 868	43 551	-317
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 957	8 963	+7
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 139	8 960	-179
19 Regional utveckling	3 497	3 387	-110
20 Allmän miljö- och naturvård	3 995	3 485	-510
21 Energi	1 396	1 341	-55
22 Kommunikationer	31 666	31 708	+42
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 656	14 790	+134
24 Näringsliv	3 891	3 876	-15
25 Allmänna bidrag till kommuner	57 469	38 839	-18 630
26 Statsskuldsräntor m.m.	38 770	37 247	-1 523
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 802	26 802	±0
Minskning av anslagsbehållningar	0	0	±0
Summa utgiftsområden	737 998	701 586	-36 413
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	699 228	664 339	-34 889
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	170 552	170 552	±0
Takbegränsade utgifter	869 780	834 891	-34 889
Budgeteringsmarginal	220	15 109	+14 889
Utgiftstak för staten	870 000	850 000	-20 000

8. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13), punkt 4 (c)

av Roger Tiefensee (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Beslut om ramar för budgeten 2005 (avsnitten 4 och 5 exkl. 5.13)

a) Utgiftstak för staten (avsnitt 4.3.1)

Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet till 826 miljarder kronor år 2005, 858 miljarder kronor år 2006 och 893 miljarder kronor 2007. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 4 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 2 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) Utgiftstak för den offentliga sektorn (avsnitt 4.3.2)

Riksdagen godkänner beräkningen av taket för den offentliga sektorns utgifter till 1 281 miljarder kronor år 2005, 1 336 miljarder kronor år 2006 och 1 394 miljarder kronor år 2007. Därmed avslår riksdagen proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 3 och de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) Fördelning av statsbudgetens utgifter på utgiftsområden 2005 (avsnitt 4.4.1)

Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2005 enligt den sammanställning över statbudgetens utgifter som finns i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del och 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 2 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 9 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

d) Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (avsnitt 4.4.2)

=Utskottet.

e) Förändring av anslagsbehållningar för 2005 (avsnitt 4.5)

=Utskottet.

f) *Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 (avsnitt 4.6)*

Riksdagen beslutar att avslå regeringens beräkningar av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret i den del som avser fonderade medel för kompetensutveckling i enlighet med vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 8 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 6.

g) *Kassamässiga korrigeringar (avsnitt 4.7)*
=Utskottet.

h) *Skattepolitikens inriktning (avsnitt 5.2)*

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om inriktningen av skattepolitiken. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 6 och 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 1 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

i) *Beskattningen av förvärvsinkomster (avsnitt 5.3.1)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om beskattningen av förvärvsinkomster. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 11–14, 17, 19 och 28 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

j) *Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift (avsnitt 5.3.2)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 27 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

k) *Reseavdraget (avsnitt 5.3.3)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om reseavdraget. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 18 och 34 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 34 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

l) Regional stimulans på skatteområdet (avsnitt 5.3.4)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om regional stimulans på skatteområdet. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 36 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

m) Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar (avsnitt 5.3.5)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om förmånsbeskattning av miljövänliga bilar. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 23 och 24.

n) Hushållstjänster (avsnitt 5.3.6)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om hushållstjänster. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 21 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

o) Beskattning av nordiska sjömän (avsnitt 5.3.7)

=Utskottet.

p) Uthyrning av privatbostad (avsnitt 5.3.8)

=Utskottet.

q) Det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. (avsnitt 5.4.1)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om det fortsatta arbetet med 3:12-reglerna m.m. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 3, 9 och 10 samt 2004/05:Bo235 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 6 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

r) Ändrade regler för periodiseringsfonderna (avsnitt 5.4.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om ändrade regler för periodiseringsfonderna. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 35 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

s) Royalty (avsnitt 5.4.3)

=Utskottet.

t) Sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. (avsnitt 5.5)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om sänkning av det särskilda avdraget för arbetsgivaravgifterna m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 37 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkterna 32 och 33, båda i denna del, och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

u) Fastighetsbeskattnings (avsnitt 5.6.1)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattnings. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Sk446 av Jörgen Johansson m.fl. (c) yrkandena 4–7 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

v) Förmögenhetsskatten (avsnitt 5.6.2)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om förmögenhetsskatten. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 4–6 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 35 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

w) Slopad arvs- och gåvoskatt (avsnitt 5.6.3)

=Utskottet.

x) Moms på tidskrifter (avsnitt 5.7.1)

=Utskottet.

y) Alkoholskatten (avsnitt 5.7.2)

=Utskottet.

z) Tobaksskatten (avsnitt 5.7.3)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om tobaksskatten. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 26 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

å) Höjda energiskatter på drivmedel (avsnitt 5.7.4)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om höjda energiskatter på drivmedel. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkandena 32 och 33 samt avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ä) Höjd energiskatt på el (avsnitt 5.7.5)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om höjd energiskatt på el. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 31 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ö) *Skattesatsuppräknning efter prisutvecklingen (avsnitt 5.7.6)*

=Utskottet.

aa) *Nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk (avsnitt 5.7.7)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om nedsättning av skatten på dieselolja som används i jordbruk, skogsbruk och vattenbruk. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 7 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 36 i denna del.

ab) *Skattestrategi för alternativa drivmedel (avsnitt 5.7.8)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om skattestrategi för alternativa drivmedel. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 22.

ac) *Nedsättning av koldioxidskatt enligt 0,8-procentregeln (avsnitt 5.7.9)*

=Utskottet.

ad) *Begränsning av koldioxidskatteuttaget avseende kalk- och cementbranschen (avsnitt 5.7.10)*

=Utskottet.

ae) *Fortsatt avtrappning av energiskatteavdraget för vindkraft (avsnitt 5.7.11)*

=Utskottet.

af) *Koldioxidskatt på torv (avsnitt 5.7.12)*

=Utskottet.

ag) *Skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer (avsnitt 5.7.13)*

=Utskottet.

ah) *Skatt på avfall (avsnitt 5.7.14)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om skatt på avfall. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 25.

ai) *Skatt på naturgrus (avsnitt 5.7.15)*

=Utskottet.

aj) *Handelsgödsel och bekämpningsmedel (avsnitt 5.7.16)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anförs om handelsgödsel och bekämpningsmedel. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 8 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

ak) Reklamskatten (avsnitt 5.7.17)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om reklamskatten. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Fi211 av Sven Bergström och Håkan Larsson (båda c) och 2004/05:Fi216 av Kerstin Lundgren och Birgitta Carlsson (båda c) samt

avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

al) Fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar (avsnitt 5.7.18)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om fordonsskatt på personbilar, lätta bussar och lätta lastbilar. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 29 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 31 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

am) Trängselskatten och miljöanpassade bilar (avsnitt 5.7.19)

Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om trängselskatten och miljöanpassade bilar. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 30 och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 27 i denna del och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

an) Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen (avsnitt 5.8.1)
=Utskottet.*ao) Stöd för energi- och miljöinvesteringar i offentliga lokaler (avsnitt 5.8.2)*
=Utskottet.*ap) Vissa stödformer som krediteras på skattekonto (avsnitt 5.8.3)*
=Utskottet.*aq) Inkomster av statens verksamhet (avsnitt 5.9)*
=Utskottet.*ar) Företagsinteckning (avsnitt 5.11)*

Riksdagen godkänner vad i reservationen anføres om företagsinteckning. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:L214 av Viviann Gerdin m.fl. (c) yrkande 1,

2004/05:L372 av Roger Tiefensee (c) yrkande 1 och

2004/05:N398 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 och

avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

as) Beräkning av statsbudgetens inkomster för 2005 (avsnitt 5.12)

Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2005 enligt Centerpartiets alternativ i tabell 5.12. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 7 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 8 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Jag anser i likhet med vad som anförs i Centerpartiets motion Fi234 att självbestämmande, tillit och självförtroende i samklang med ett gemensamt ansvar för den grundläggande tryggheten i samhället är grunden för en god utveckling. Företagande och entreprenörskap tillsammans med en klar bild av ett framtida hållbart och grönt samhälle är bärande delar i Centerpartiets budgetmotion.

Självbestämmande i stället för centralstyrning och bidrag

Centerpartiet vill omforma Sverige efter federalismens principer, dvs. individen och lokalsamhället är grunden och ska återta resurser, makt och befogenheter från dagens centralstyrda samhällsordning. För att nå detta mål föreslår Centerpartiet en omfattande *inkomstskattereform* där det nuvarande grundavdraget ersätts med en skatte- och förvärvsrabatt. Från och med 2005 ersätts grundavdraget med en skatterabatt på 9 000 kr årligen, lika för alla. Detta motsvarar ett konventionellt grundavdrag på ungefär 30 000 kr. I kombination med detta inför vi en förvärvsrabatt för inkomster av tjänst och näringsverksamhet om som mest 9 600 kr årligen.

För att motverka skadliga marginaleffekter föreslår Centerpartiet att den statliga inkomstskatten sänks med 2 procentenheter fr.o.m. 2005. Vidare vill Centerpartiet minska antalet personer som betalar statlig skatt och föreslår att den undre skiktgränsen höjs med 24 500 kr.

Centerpartiet föreslår, i stället för avdrag, skatterabatter som är lika mycket värda för alla oavsett marginalskatt. Centerpartiet vill från 2005 ersätta kompensationen för pensionsavgiften med en skatterabatt på 35 % av pensionsavgiften och ersätta reseavdraget med en skatterabatt på 7 kr per mil kombinerat med en självkostnadsgräns på 2 500 kr.

Centerpartiets inkomstskatteförslag innebär att samtidigt som vi ger makt till människor ger vi även makten tillbaka till kommunerna och regionerna genom att kommunerna får behålla sina egna skattebaser. Centerpartiet vill stärka kommunernas självstyre genom en medveten decentralisering av samhällsuppgifter kopplat till förstärkt skydd för självstyret i grundlagen.

Centerpartiet föreslår att familjepolitiken ska läggas om så att familjernas valfrihet och egenmakt stärks. Föräldrar ska få laglig möjlighet och ekonomiska förutsättningar att gå ned i arbetstid när barnen är små. Center-

partiet anser att ett avdrag för hushållstjänster är en framkomlig väg för att underlätta för kvinnor att komma ut i förvärvslivet. Detta skapar även en möjlighet för fler företag inom området hushållsnära tjänster. Centerpartiet föreslår att en skattesubvention på 50 % på arbetskraftskostnader upp till 25 000 kr inklusive moms per år införs. Det tillfälliga ROT-avdraget ska samordnas i detta belopp och därmed permanentas. Centerpartiet föreslår att fastighetsskatten reformeras.

Ett grönare Sverige

Den globala tillväxten, energiförsörjningen och den därmed sammanhängande miljöproblematiken väcker stora frågor om framtiden. Vi tror på stimulans av alternativen så att människor ges en möjlighet att välja ett miljövänligt bränsle. Vi föreslår därför en extra rabatt på energiskatten för bensindelen som blandas med förnybara bränslen. För E 85-bränsle motsvarar detta en skattesänkning på 34 öre per liter. Centerpartiet anser att nedsättningen av förmånsvärdet för miljöbilar ska vara generell och att alla bilar som drivs med el, alkohol eller gas får en nedsättning av förmånsvärdet. Som en uppmuntran även till privatpersoner som väljer att köpa en miljöbil vill vi ge en skatterabatt på 10 000 kr och avsätter därför 50 miljoner kronor per år under budgetperioden.

Ekonomisk och social utveckling förutsätter hänsyn till miljön och därför måste miljöbistånd in som en viktig del i biståndsverksamheten. Centerpartiet föreslår att 300 miljoner kronor avänts för miljöbistånd.

Ett friskare Sverige

Centerpartiet vill underlätta för människor som av olika skäl varit utestängda från arbetsmarknaden att komma tillbaka i arbete. De som är långvarigt sjuka måste erbjudas möjlighet till arbeten där kraven är mindre, t.ex. mindre intensiv arbetstakt. Människor med reducerad arbetskapacitet bör erbjudas lönebidrag i högre utsträckning än i dag. Centerpartiet vill öka antalet lönebidragsplatser så att ytterligare 5 000 människor får möjligheten att komma ut i arbetslivet. Vi vill även höja bidragsnivån som i dag ligger mycket lågt.

Centerpartiet föreslår ett sjuklönesystem som inte gör det svårare för sjuka att komma tillbaka in på arbetsmarknaden och som samtidigt gynnar företagande och risktagande. Modellen bygger på ett storleksrelaterat arbetsgivaransvar.

Centerpartiet vill införa en nationell vårdgaranti och ett mer tillåtande regelverk för finansiell samordning där medel reserverade för sjukförsäkringen ska omvandlas till aktiva åtgärder i samarbete mellan försäkringskassan, primär- och sjukvården, arbetsförmedlingen och kommunernas socialtjänst m.fl.

Ett företagsammare Sverige

Centerpartiet vill se ett företagsamt Sverige med många små företagare, med god tillgång till riskkapital, låga administrativa kostnader tack vare liten byråkrati och med serviceinriktade myndigheter som stöder. För att ge goda förutsättningar för entreprenörer såväl som för investerare föreslår Centerpartiet en reform av 3:12-reglerna genom den s.k. BEK-modellen. Förmögenhetsskatten bör i ett första steg sänkas till 1 % 2005 för att avskaffas helt 2006. Värdet av egna hem ska inte tas upp i förmögenhetsbeskattningen. Riskkapitalförsörjningen i Sverige måste förbättras och Centerpartiet föreslår att ett starta eget-sparande ska införas som innebär ett skattefritt sparande på upp till 40 000 kr om året, totalt högst 120 000 kr. Svenska jordbrukare bör få samma villkor som övriga jordbrukare i EU och därför bör dieselskatten sänkas till 1 kr per liter för jord- och skogsbruk samt skatten på handelsgodslar avskaffas.

Frågan om företagsinteckningar behandlas utförligt i lagutskottets yttrande (LU1y) som presenteras i del 2 i detta betänkande. I detta yttrande finns en gemensam avvikande mening formulerad av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet och Centerpartiet. Vi står bakom det som där anförs.

Sammanfattningsvis anser jag alltså att Centerpartiets förslag till inriktning av budgetpolitiken, liksom partiets förslag till utgiftstak för åren 2005–2007, bör ligga till grund för budgetpolitiken. Det innebär att jag tillstyrker de nivåer för utgiftstaket för staten 2005–2007 som föreslås i motion Fi234 (yrkande 4). Vidare tillstyrker jag Centerpartiets förslag till beräkning av statsbudgetens inkomster i Fi234 (yrkande 7) samt förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden för budgetåret 2005 i Fi234 (yrkande 3, i denna del) på det sätt som framgår av reservation 10 (c) i sammanställningen i anslutning till utskottets förslag till riksdagsbeslut. Mitt förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden framgår också av följande tabell. Slutligen stöder jag även Centerpartiets övriga förslag i detta sammanhang och yrkar bifall till motionerna Fi234, Fi259, Bo235, Sk446, Fi211, Fi216, L214, N398 och L372. Regeringens förslag i berörda delar avstyrks liksom de övriga motioner som är aktuella i detta sammanhang.

Centerpartiets förslag till utgiftsramar och utgiftstak för 2005*Miljoner kronor*

Utgiftsområde	Regeringens	Res 8 (c)	Avvikelse
	förslag	förslag	
1 Rikets styrelse	7 840	6 960	-880
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 432	9 514	-1 918
3 Skatt, tull och exekution	8 804	7 356	-1 448
4 Rättsväsendet	27 297	29 295	+1 998
5 Internationell samverkan	1 240	1 233	-7
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44 147	44 547	+400
7 Internationellt bistånd	22 418	22 418	±0
8 Invandrare och flyktingar	6 933	6 933	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	39 818	42 029	+2 211
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	129 691	121 251	-8 440
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	46 413	46 613	+200
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	56 357	57 984	+1 627
13 Arbetsmarknad	69 313	50 303	-19 010
14 Arbetsliv	1 194	914	-280
15 Studiestöd	20 996	20 982	-14
16 Utbildning och universitetsforskning	43 868	36 510	-7 358
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8 957	9 057	+100
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 139	8 161	-978
19 Regional utveckling	3 497	4 091	+594
20 Allmän miljö- och naturvård	3 995	4 195	+200
21 Energi	1 396	1 396	±0
22 Kommunikationer	31 666	32 166	+500
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	14 656	14 856	+200
24 Näringsliv	3 891	3 761	-130
25 Allmänna bidrag till kommuner	57 469	43 536	-13 933
26 Statsskuldsräntor m.m.	38 770	37 633	-1 137
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 802	26 802	±0
Minskning av anslagsbehållningar	0	0	±0
Summa utgiftsområden	737 998	690 495	-47 503
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	699 228	652 862	-46 366
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	170 552	170 552	±0
Takbegränsade utgifter	869 780	823 413	-46 367
Budgeteringsmarginal	220	2 587	+2 367
Utgiftstak för staten	870 000	826 000	-44 000

9. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1), punkt 6 (m)

av Mikael Odenberg (m), Tomas Högrström (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 11 och motionerna 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del, 2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och 2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Vi stöder Moderata samlingspartiets förslag till preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för 2006.

Med vårt budgetförslag vill vi uppnå de politiska mål som finns redovisade i vår motion Fi231 (m). Den offentliga sektorns skuldsättning måste begränsas för att de offentliga finanserna ska bli mindre konjunkturkänsliga.

Det moderata budgetalternativet innebär att den offentliga sektorns inkomster och utgifter begränsas. Samtidigt ändrar vi de offentliga utgifternas sammansättning. Vi begränsar olika bidragssystem – främst sjukpenning, föräldrapenning och arbetslöshetsersättning – och förstärker de områden där det offentliga ska stå starkt och kunna vara en trygghet för dem som behöver mest stöd.

Vi ser till att staten kan uppfylla sitt ansvar för trygghet på gator och torg. Vi slår vakt om en modern infrastruktur liksom en god högre utbildning och forskning. Vi satsar också ökade resurser på vården, omsorgen och skolan. Vi vill ta bort Socialdemokraternas fattigdomsfällor och föreslår till följd av detta bl.a. att bostadsbidragen ersätts av ett extra barnbidrag till ensamstående och studerande. Vidare föreslår vi från 2006 en barnomsorgs- peng på 3 000 kr i månaden för barn mellan 1 och 3 år. Totalt satsar vi närmare 16 miljarder kronor inom dessa områden under 2006.

Genom lägre skatter främst för dem med låga och medelgoda inkomster, bättre sjukvård och rehabilitering samt en offensiv arbetsmarknadspolitik kan vi minska bidragsberoendet och uppnå lägre kostnader för bl.a. sjukförsäkringen.

Vi föreslår att riksdagen bifaller vårt förslag om en preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för 2006. Därmed bifaller riksdagen motion Fi231 yrkande 7 i denna del och avslår propositionens yrkande 11 liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

10. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1), punkt 6 (fp)

av Karin Pilsäter (fp) och Christer Nylander (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del, och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 11 och motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att statsbudgetens utgifter för 2006 bör fördelas på utgiftsområden på det sätt som föreslås i Folkpartiet liberalernas motion Fi232. Riksdagen bör fastställa utgiftstaket till 908 miljarder kronor för 2006. Folkpartiets budgetförstärkningar uppnås främst genom minskade byggsubventioner, nej till friår, en omläggning av arbetsmarknadspolitiken med lägre åtgärdsvolym och inget rekryteringsbidrag. Långtgående befogenheter ges till försäkringskassor och sjukvårdshuvudmän att samarbeta ekonomiskt (s.k. Finsam). Trafikförsäkringen ska bära ett större ansvar för vissa sjukpenningkostnader. Vi föreslår också att statliga företag ska säljas och att försäljningsintäkterna ska användas för att minska statsskulden. Genom denna försäljning minskas statens ränteutgifter med 5 miljarder kronor 2006.

Vi föreslår att riksdagen bifaller Folkpartiet liberalernas förslag till preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006. Därmed bifaller riksdagen motion Fi232 yrkandena 9 i denna del och 11 i denna del, och avslår regeringens förslag i denna del liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

11. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1), punkt 6 (kd)

av Mats Odell (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om den föreslagna preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2006. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 11 och motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del,

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del, och
2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Jag anser att den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 2006 ska göras på det sätt som föreslås i motion Fi233. Det innebär att regeringens förslag angående anslagen på statsbudgeten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten bör minskas med ca 27 miljarder kronor 2006.

Även för 2006 bör följande sex områden vara särskilt prioriterade: tillväxtpolitik, skattepolitik, en reformerad familjepolitik, bättre pensioner, vården, omsorgen och utbildningsväsendet samt ett återupprättat rättsväsende.

Skattetrycket bör växlas ned successivt och med en försiktighet som inte äventyrar stabiliteten i statsfinanserna eller äventyrar finansieringen av den offentliga sektorns kärnuppgifter. Under överskådlig tid kommer det främst att vara staten som genom omprioriteringar bidrar till en nedväxling av skattetrycket.

Jag föreslår alltså att riksdagen bifaller motion Fi233 yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och avslår regeringens förslag (punkt 11) liksom de övriga motioner som är aktuella i detta sammanhang.

12. Preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006 (avsnitt 6.1), punkt 6 (c)

av Roger Tiefensee (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2006. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 11 och motionerna 2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del, 2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del, och 2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del.

Ställningstagande

Jag anser att fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 2006 ska göras på det sätt som föreslås i motion Fi234. Fördelningen på utgiftsområden 2006 bygger på den inriktning som Centerpartiet föreslår för 2005. Det innebär att regeringens förslag angående utgiftstak för staten bör minskas med 49 miljarder kronor 2006.

Genom Centerpartiets politik kommer utgifterna för arbetslösheten att minska. Vårt förslag om ett reformerat sjuklönesystem kommer att minska kostnaderna för sjukpenning. Vi vill genomföra en inkomstskattereform som är avsedd att minska dagens höga marginaleffekter för låg- och medelinkomsttagare. Reformen kommer indirekt också att stärka kommunernas skattebas och minska deras beroende av statliga bidrag.

Centerpartiet föreslår att förmögenhetsskatten avskaffas fr.o.m. 2006.

Jag föreslår alltså att riksdagen bifaller motion Fi234 (yrkande 3 i denna del). Jag stöder även Centerpartiets övriga förslag i detta sammanhang. Regeringens förslag (punkt 11) avstyrks liksom de övriga motioner som är aktuella i detta sammanhang.

13. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2), punkt 7 (m)

av Mikael Odenberg (m), Tomas Högström (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del och avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 12 och motionerna

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del,

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del och

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 5.

Ställningstagande

Regeringen har inte lämnat något förslag till utgiftstak för 2007 utan bara redovisat ett preliminärt utgiftstak. Detta är ännu ett exempel på att regeringen inte lever upp till intentionerna bakom den nya budgetprocessen. Vi

anser att systemet med treåriga budgetcykler ska värnas och har i enlighet med detta föreslagit att riksdagen bör fastställa utgiftstaket för 2007 till 943 miljarder kronor.

Vi föreslår att riksdagen bifaller Moderata samlingspartiets förslag till preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2007. Därmed bifaller riksdagen motion Fi231 yrkande 7 i denna del och avslår propositionens yrkande 12 liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

14. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2), punkt 7 (fp)

av Karin Pilsäter (fp) och Christer Nylander (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del, och

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 5 och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 12 och motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del,

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Vi anser att statsbudgetens utgifter för 2007 bör fördelas på utgiftsområden på det sätt som föreslås i Folkpartiet liberalernas motion Fi232. Regeringen har inte lämnat något förslag till utgiftstak för 2007 utan bara redovisat ett preliminärt utgiftstak. Detta är ännu ett exempel på att regeringen inte lever upp till intentionerna bakom den nya budgetprocessen. Vi anser att systemet med treåriga budgetcykler ska värnas och har i enlighet med detta föreslagit att riksdagen bör fastställa utgiftstaket för 2007 till 937 miljarder kronor.

Vi föreslår att riksdagen bifaller Folkpartiet liberalernas förslag till preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2007. Därmed bifaller riksdagen motion Fi232 yrkandena 9 i denna del och 11 i denna del, och avslår propositionens yrkande 12 liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

15. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2), punkt 7 (kd)

av Mats Odell (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om den föreslagna beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2007. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 12 och motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del,

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del,

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del och

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 5.

Ställningstagande

Regeringen har inte lämnat något förslag till utgiftstak för 2007 utan bara redovisat ett preliminärt utgiftstak. Detta är ännu ett exempel på att regeringen inte lever upp till intentionerna bakom den nya budgetprocessen. Jag anser att systemet med treåriga budgetcykler ska värnas och har i enlighet med detta föreslagit att riksdagen bör fastställa utgiftstaket för 2007 till 895 miljarder kronor.

Jag föreslår att riksdagen bifaller Kristdemokraternas förslag till preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden 2007. Därmed bifaller riksdagen motion Fi233 yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och avslår regeringens förslag i denna del liksom övriga här aktuella motionsyrkanden.

16. Beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007 (avsnitt 6.2), punkt 7 (c)

av Roger Tiefensee (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om beräkning av utgifterna på utgiftsområden 2007. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3 i denna del och

avslår proposition 2004/05:1 Finansplanen punkt 12 och motionerna

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 7 i denna del,
2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkandena 9 och 11, båda i denna del,
2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkandena 6 och 7, båda i denna del, och
2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 5.

Ställningstagande

Jag anser att fördelningen av utgifterna på utgiftsområden 2007 ska göras på det sätt som föreslås i motion Fi234. Fördelningen av utgifterna för 2007 utgör en naturlig fortsättning på de förslag som presenterats för 2005 och 2006.

Regeringen har inte föreslagit något utgiftstak för 2007. Detta är ännu ett exempel på att regeringen inte lever upp till intentionerna bakom den nya budgetprocessen. Vi har föreslagit ett skarpt utgiftstak för staten för 2007 på 893 miljarder kronor.

Jag föreslår alltså att riksdagen bifaller motion Fi234 (yrkande 3, i denna del). Jag stöder även Centerpartiets övriga förslag i detta sammanhang. Regeringens förslag (punkt 12) avstyrks liksom de övriga motioner som är aktuella i detta sammanhang.

17. Budgetlagens tillämpning (avsnitt 9.1), punkt 14 (m, fp, kd, c)

av Mikael Odenberg (m), Karin Pilsäter (fp), Mats Odell (kd), Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Tomas Högström (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om budgetlagens tillämpning. Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 2 och 3 samt avslår motion

2004/05:MJ334 av Patrik Norinder (m) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringens brott mot budgetlagen har under senare år blivit alltmer uppenbara och en effekt av detta är de gradvis försämrade statsfinanserna. En viktig fråga är definitionen av teknisk justering av utgiftstaket. De korrigeringar som gjorts av utgiftstaket har många gånger stridit mot principer som regeringen själv sagt sig vilja tillämpa. Utgiftstaket ska exempelvis juste-

ras, såväl upp som ned, för de avräkningar som sker gentemot kommunerna för ändringar i beskattningen. I budgetpropositionen för 2005 justerar regeringen upp utgiftstaket med 670 miljoner kronor, avseende slutlig avräkning mot kommunerna för en tidigare grundavdragsändring. I budgetpropositionen görs den slutliga avräkningen mot kommunerna för en omläggning av grundpensionen till beskattning, vilket medfört ökade skatteintäkter för kommunerna och därmed en neutralisering genom sänkta statsbidrag på 2 miljarder kronor. Regeringen justerar dock inte ned utgiftstaket för denna sänkning. Regeringen har också vid upprepade tillfällen ”krupit under” utgiftstaket genom att omvandla utgifter till avdrag på inkomstsidan och listan över stöd och subventioner som betalas ut i denna form har för varje år blivit längre. I budgetpropositionen för 2005 omfattar den 8,3 miljarder kronor i byggsubventioner, anställningsstöd och liknande. Ett annat exempel på nettobudgetering är att lägga in inkomster på budgetens utgiftssida, vilket regeringen gjort inom bl.a. Utrikesförvaltningen, Arbetsmarknadsverket och Vägverket. Vidare har regeringen, genom att lägga finansieringen av vissa infrastrukturinvesteringar i särskilda bolag, undvikit att dessa finansieras med anslag. Det gäller exempelvis Botniabanan. Regeringen har även kanaliserat miljardbelopp från de statliga företag som går med vinst (vid sidan av budgeten) till ett konto i Riksgälden, som regeringen använder för att fylla svarta hål i SJ och andra förlustbolag. Inte heller detta läggs in under utgiftstaket.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att budgetlagen behöver ses över och förtydligas främst med avseende på bruttoredovisning, teknisk justering och kreditering av skattekonto (yrkande 2).

Vi anser vidare att budgeteringsmarginalen är ett mycket viktigt inslag i budgetmodellen. Den ska återgå till att användas som det var avsett, dvs. till oförutsedda händelser utanför regeringens kontroll och vara tillräckligt stor för att hantera sådan osäkerhet (yrkande 3).

Mot denna bakgrund tillstyrker vi delvis motion Fi277 (fp) yrkandena 2 och 3 samt avslår övriga motioner som är aktuella i detta sammanhang.

18. Vårpropositionens innehåll (avsnitt 9.3), punkt 16 (m, fp, kd, c)

av Mikael Odenberg (m), Karin Pilsäter (fp), Mats Odell (kd), Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Tomas Högström (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om vårpropositionens innehåll. Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 4 och
avslår motion
2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi föreslår att riksdagen ska begära att regeringen återkommer med ett förslag till förtydligande av budgetlagen beträffande vårpropositionens innehåll i enlighet med vad som anförs i motion Fi277 (yrkande 4).

Den förändring av riksdagens arbetsprocess och den behandling av de ekonomisk-politiska frågorna som riksdagen eftersträfvade med de förändringar i budgetlagen och budgetprocessen som infördes 2001 har inte blivit verklighet. Regeringen har inte levt upp till de krav vi ställer på den ekonomisk-politiska processen.

De övergripande riktlinjerna för budgetprocessen ska behandlas i den ekonomiska vårpropositionen. Då riksdagen inte ville ha någon detaljprocess på våren beslutades att behandlingen av utgiftstaken för de kommande tre åren ska fastställas i samband med budgetbeslutet på hösten. Enligt vår uppfattning har de ekonomiska vårpropositioner som därefter lagts fram saknat viktigare riktlinjer för framtiden. Vårpropositionen 2004 innehöll t.ex. endast 2005 och 2006 års siffror. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken måste avse såväl skattepolitikens som budgetpolitikens inriktning för några år framöver, och detta bör tydligt regleras i budgetlagen.

Mot denna bakgrund kan konstateras att de krav som vi anser att man borde kunna ställa på vårpropositionen och budgetpropositionen inte uppfylls med nuvarande reglering i budgetlagen. Det är därför enligt vår mening befogat att återigen se över budgetprocessen och budgetlagen för att förtydliga och noggrannare reglera riksdagens krav på innehåll och tidpunkter för regeringens förslag på de viktiga ekonomisk-politiska områdena.

Vi anser att riksdagen som sin mening ska tillkännage för regeringen vad vi har framfört om ett förtydligande av budgetlagen beträffande vårpropositionens innehåll. Detta innebär att riksdagen delvis bifaller motion Fi277 (fp) yrkande 4 samt avslår övriga yrkanden som är aktuella i detta sammanhang.

Särskilt yttrande

EU-ersättningar till jordbruksföretagare (avsnitt 9.5), punkt 18 (kd, c)

Mats Odell (kd) och Roger Tiefensee (c) anför:

Regeringens sätt att utnyttja EU-ersättningarna till de svenska jordbruksföretagarna i budgetreglerande syfte är helt oacceptabelt. För att regeringen ska klara utgiftstaket utbetalas nu i stort sett alla EU-ersättningar på fel kalenderår, dvs. i början av 2005 i stället för i november 2004. I skattemässigt hänseende förväntas lantbrukarna enligt god redovisningssed hantera EU-ersättningarna bokföringsmässigt, dvs. ta upp dem som intäkt på det produktionsår de hänförs till, i det här fallet 2004. Staten tillåter sig dock hantera EU-ersättningarna kontantmässigt så att utgifterna kan anpassas till det aktuella läget i förhållande till statens utgiftstak. I andra EU-länder betalas EU-ersättningarna ut så snabbt som möjligt, dvs. i november/december. Regeringens policy rörande utbetalningarna ger därmed svenska bönder en sämre konkurrensförmåga jämfört med kollegerna i resten av Europa. De EU-ersättningar som nu förskjuts över årsskiftet motsvarar ca 6 miljarder kronor. Denna summa motsvarar hela arbetsinkomsten i svenska jordbruk. Vilken annan yrkesgrupp tvingas acceptera att lönen inte betalas ut vid rätt tillfälle och detta enbart därför att regeringen tvingas laborera med EU-ersättningar för att nödtorftigt klara utgiftstaket?

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2004/05:1

Proposition 2004/05:1 Budgetpropositionen för 2005 Finansplanen:

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken som regeringen förordar (kapitel 1),
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 870 miljarder kronor för 2005 och 907 miljarder kronor för 2006 (avsnitt 4.1.1),
3. Riksdagen godkänner beräkningen av taket för den offentliga sektorns utgifter för 2005 och 2006 (avsnitt 4.1.2),
4. Riksdagen fastställer målet för 2005 för det finansiella sparandet i den offentliga sektorn till minst 0,5 procent av bruttonationalprodukten (avsnitt 4.1.3),
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005 ta upp lån enligt lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning (avsnitt 4.4.5), 26 500 000 000 kronor (avsnitt 7.1.1),
6. Riksdagen godkänner beräkningen av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret för 2005 (avsnitt 4.4.5), 18 700 000 000 kronor (avsnitt 7.1.2),
7. Riksdagen godkänner beräkningen av den kassamässiga korrigeringen för 2005 (avsnitt 4.4.5),
8. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2005 (avsnitt 5.4 och bilaga 1),
9. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2005 i enlighet med vad regeringen föreslår (avsnitt 6.2 tabell 6.5), 7.1.3),
10. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringen av anslagsbehållningar för 2005 (avsnitt 6.2 tabell 6.5),
11. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2006 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 6.2 tabell 6.5),
12. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2007 (avsnitt 6.2 tabell 6.5),
13. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (avsnitt 6.2 tabell 6.5),

14. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2005 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet intill ett belopp av 26 500 000 000 kronor (avsnitt 7.1.1),
15. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2005 besluta om krediter för myndigheters räntekonton i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 18 700 000 000 kronor (avsnitt 7.1.2),
16. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2005 för Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 10 000 000 kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 200 000 000 kronor (avsnitt 7.1.3),
17. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2005, med de begränsningar som följer av 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten, besluta att ett ramanslag, med undantag för anslag anvisade för förvaltningsändamål, får överskridas om ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas samt om överskridandet ryms inom utgiftstaket för staten (avsnitt 7.4),
27. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt (avsnitt 3.1 och 8.5.1.1),
28. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor (avsnitt 3.2 och 8.7.2),
29. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen (avsnitt 3.3 och 8.7.1),
30. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna (avsnitt 3.4 och 8.2.10),
31. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fordonskattelagen (1988:327) (avsnitt 3.5 och 8.4.1.2),
32. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980) (avsnitt 3.6, 8.2.7 och 8.2.8),
33. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift (avsnitt 3.7 och 8.2.8),
34. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) , såvitt avser 63 kap. 3 § (avsnitt 3.8, 8.2.1-8.2.3, 8.2.5 och 8.2.6),
35. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt (avsnitt 3.9 och 8.3.1.1),
36. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1976) om skatt på energi (avsnitt 3.10, 8.4.1.1, 8.4.1.4, 8.4.1.5, 8.4.2 och 8.4.5.1-8.4.5.3),

Redogörelse 2004/05:RRS1

Redogörelse 2004/05:RRS1 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Riksrevisionens årliga rapport 2004.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Fi201 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen beslutar att snarast avskaffa reklamskatten.

2004/05:Fi202 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen beslutar att avskaffa förmögenhetsskatten.

2004/05:Fi203 av Jeppe Johnsson och Anita Sidén (båda m):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om sloandet av reklamskatten i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Fi204 av Anna Lilliehöök och Ewa Thalén Finné (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reklamskatten avvecklas.

2004/05:Fi206 av Jeppe Johnsson och Nils Fredrik Aurelius (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reklamskatten skall avskaffas.

2004/05:Fi207 av Magdalena Andersson och Elizabeth Nyström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa reklamskatten.

2004/05:Fi210 av Johnny Gylling (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en avveckling av reklamskatten fortsätter enligt tidigare riksdagsbeslut.

2004/05:Fi211 av Sven Bergström och Håkan Larsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avveckla reklamskatten i enlighet med den beställning som riksdagen tidigare gjort.

2004/05:Fi213 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

1. Riksdagen beslutar att avslå den gröna skatteväxlingen i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen beslutar att avslå den extra fordonsskatten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den handikappfientliga skatten på stadsjeepar.

2004/05:Fi216 av Kerstin Lundgren och Birgitta Carlsson (båda c):

Riksdagen begär att regeringen under 2004/05 lägger fram ett förslag om avskaffad reklamskatt i enlighet med vad i motionen anförs.

2004/05:Fi226 av Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m):

Riksdagen beslutar att i enlighet med vad som anförs i motionen avskaffa reklamskatten.

2004/05:Fi231 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

1. Riksdagen beslutar att godkänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitten 5,6, 7 och 8).
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet till 883 miljarder kronor 2005, 913 miljarder kronor 2006 och 943 miljarder kronor 2007 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitten 9, 11, 12 och 13).
3. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för den offentliga sektorn i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitten 9, 11 och 13).
4. Riksdagen fastställer målet för det finansiella sparandet i statsbudgeten till -0,6 % av BNP 2005, -0,1 % av BNP 2006 och 0,7 % av BNP 2007 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 9).
5. Riksdagen godkänner beräkningen av statens inkomster i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 9).
6. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2005 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitten 9, 11 och 12).
7. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2006 och 2007 i enlighet med vad som i motionen anförs (avsnitten 9, 11 och 12).
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inriktningen av skattepolitiken (avsnitten 6 och 9).
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbete stimuleras genom lägre inkomstskatt (avsnitten 6 och 9).

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om prioritering av de offentliga kärnuppgifterna och mindre bidrag (avsnitten 9 och 10).

2004/05:Fi232 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen godkänner de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken som Folkpartiet liberalerna förordar enligt vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 873 miljarder kronor för år 2005, 908 miljarder kronor för år 2006 samt 937 miljarder kronor för år 2007.
3. Riksdagen godkänner beräkningen av taket för de offentliga utgifterna för åren 2005, 2006 och 2007 enligt vad som anförs i motionen (avsnitt 15).
4. Riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för åren 2005, 2006 och 2007 enligt vad som anförs i motionen (tabell 18).
5. Riksdagen fastställer att målet för det finansiella sparandet i staten skall vara balans över konjunkturcykeln.
6. Riksdagen fastställer det finansiella sparandet i staten för 2005 till -1,3 % av bruttonationalprodukten.
7. Riksdagen godkänner beräkningen av det finansiella sparandet i den offentliga sektorn enligt vad som anförs i motionen (tabell 15).
8. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter för 2005 på utgiftsområden i enlighet med vad som anförs i motionen (tabell 20).
9. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2006 och 2007 enligt vad som anförs i motionen (tabell 20).
10. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringar av anslagsbehållningar för 2005 enligt vad som anförs i motionen (tabell 19).
11. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 2006 och 2007 som riktlinje för regeringens budgetarbete enligt vad som anförs i motionen (tabell 20).
12. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten för 2005 (tabell 19).
13. Riksdagen begär hos regeringen förslag till lagändring så att sjukförsäkringens kostnader för trafikolyckor förs över från sjukförsäkringen till trafikförsäkringen.
16. Riksdagen godkänner vad som i motionen anförs om skattepolitikens långsiktiga inriktning.
17. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt.
18. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor.

19. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i fordons-skattelagen (1998:327).
20. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i socialav-giftslagen (2000:980) såvitt avser förslaget om ändring i avgiftsun-derlaget.
21. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i inkomst-skattelagen (1999:1229) såvitt avser förslagen om kompensation för allmän pensionsavgift, höjt grundavdrag samt begränsad uppräknig av skiktgränser.
22. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1976) om skatt på energi med undantag för förslagen vad gäller sänkt dieselskatt för jord- och skogsbruk.

2004/05:Fi233 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

1. Riksdagen godkänner de grundläggande utgångspunkter för den eko-nomiska politiken som Kristdemokraterna förordar (avsnitt 6.1).
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensions-systemet vid sidan av statsbudgeten till 850 miljarder kronor år 2005, 885 miljarder kronor år 2006 och 895 miljarder kronor år 2007 (avsnitt 11.1 och 11.6).
3. Riksdagen godkänner de förslag till inriktning av den ekonomiska politiken som Kristdemokraterna förordar (avsnitt 6.2, 6.2.2-6.2.6).
4. Riksdagen godkänner beräkningen av de offentliga utgifterna för 2005, 2006 och 2007 (avsnitt 11.7).
5. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter för 2005 på utgiftsom-råden i enlighet med vad Kristdemokraterna föreslår (avsnitt 11 tabell 11.1).
6. Riksdagen godkänner beräkningen av Riksgäldskontorets föränd-rade nettoutlåning 2006 och 2007 (avsnitt 11.8).
7. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifter på utgiftsområden 2006 och 2007 (avsnitt 11 tabell 11.1).
8. Riksdagen godkänner det övergripande mål för den ekonomiska politiken som Kristdemokraterna förordar (avsnitt 6.2.1).
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som an-förs i motionen om skattekvoten och utgiftstakens andel av BNP på sikt (avsnitt 10 och 11).
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som an-förs i motionen om skuldkvotens andel av BNP (avsnitt 6.1.6).
11. Riksdagen godkänner de prioriterade budgetområden för budgetpoli-tiken som Kristdemokraterna föreslår (avsnitt 8.1-8.7).
12. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ett komplet-terande balansmål för statens finansiella sparande över en konjunk-turcykel i enlighet med vad som an-förs i motionen (avsnitt 7.1.2).

13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en långsiktig inkomst- och utgiftsstrategi i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 7.4).

2004/05:Fi234 av Maud Olofsson m.fl. (c):

1. Riksdagen beslutar att godkänna de allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken som Centerpartiet förordar (avsnitt 4).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett friskare, företagsammare och grönare Sverige - Ekonomisk politik för ökat självbestämmande (avsnitt 5).
3. Riksdagen beslutar om fördelningen av utgifterna för budgetåren 2005, 2006 och 2007 i enlighet med vad i motionen anförs (tabell 1 avsnitt 5).
4. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet till 826 miljarder kronor år 2005, 858 miljarder kronor år 2006 och 893 miljarder kronor 2007 (tabell 2 avsnitt 5).
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett balanskrav för staten och sänkt statsskuld (avsnitt 6).
6. Riksdagen beslutar godkänna de riktlinjer för skattepolitiken som Centerpartiet förordar (avsnitt 7).
7. Riksdagen beslutar godkänna beräkningen av statsbudgetens inkomster för budgetåren 2005, 2006 och 2007 i enlighet med vad som anförs i motionen (tabell 5 avsnitt 7).
8. Riksdagen beslutar att avslå regeringens beräkningar av myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret i den del som avser fonderade medel för kompetensutveckling.

2004/05:Fi258 av Lars Lindén m.fl. (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffande av fastighetsskatten och införandet av en kommunal fastighetsavgift.

2004/05:Fi259 av Maud Olofsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en skatteordning byggd på federalismens principer.
2. Riksdagen beslutar att införa en reformerad sjuklönomodell i enlighet med vad i motionen anförs.
3. Riksdagen beslutar att införa BEK-modellen för fåmansbolag i enlighet med vad i motionen anförs.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förmögenhetsskatten bör avvecklas.
5. Riksdagen beslutar att sänka förmögenhetsskatten till 1 %.

6. Riksdagen beslutar att undanta värdet av egna hem från förmögensbeskattningen.
7. Riksdagen beslutar att sänka dieselskatten till 1 kr per liter för jord- och skogsbruk.
8. Riksdagen beslutar att avskaffa skatten på handelsgödsel.
9. Riksdagen beslutar att införa ett starta-eget-sparande i enlighet med vad i motionen anförs.
10. Riksdagen beslutar att införa ett personligt riskkapitalavdrag från 2005 i enlighet med vad i motionen anförs.
11. Riksdagen beslutar att från 2005 ersätta grundavdraget med en skatterabatt på 9 000 kr, lika för alla.
12. Riksdagen beslutar att införa en förvärvsrabatt för inkomster av tjänst och näringsverksamhet om som mest 9 600 kr från 2005.
13. Riksdagen beslutar att sänka den statliga inkomstskatten med 2 procentenheter.
14. Riksdagen beslutar att höja den undre skiktgränsen för statlig inkomstskatt med 24 500 kr.
17. Riksdagen beslutar att från 2005 ersätta kompensationen för pensionsavgiften med en skatterabatt på 35 % av pensionsavgiften samt slopa den övriga avdragsrätten.
18. Riksdagen beslutar att från 2005 ersätta reseavdraget med en skatterabatt på 7 kr per mil kombinerat med en självkostnadsgräns om 2 500 kr.
19. Riksdagen beslutar att avskaffa posten "Övriga avdrag" under Inkomst av tjänst.
21. Riksdagen beslutar att införa ett avdrag för hushållstjänster i enlighet med vad som i motionen anförs.
22. Riksdagen beslutar att införa en extra rabatt på energiskatten för bensindelen i E 85 på 34 öre per liter.
23. Riksdagen beslutar att för miljöbilar låta nedsätta förmånsvärdet till 60 % av närmast jämförbara bil, där miljöanpassad teknik saknas.
24. Riksdagen beslutar att införa en skatterabatt om 10 000 kr till privatpersoner som investerar i en miljöbil.
25. Riksdagen beslutar att skatt på förbränning av osorterat avfall skall tas ut i enlighet med vad i motionen anförs.
26. Riksdagen beslutar höja skatten för lågpriscigarett i enlighet med vad i motionen anförs.
27. Riksdagen beslutar att slopa skattereduktionen för fackföreningsavgifter.
28. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om höjd kompensation för egenavgifter.
29. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om höjda fordonskatter.
30. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om införande av trängselskatt.

31. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om höjd elskatt.
32. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om höjd dieselskatt.
33. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om höjd bensinskatt.
34. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om höjda reseavdrag.
35. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om försämrade möjligheter för periodiseringsfonder.
36. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om regionalpolitisk stimulans.
37. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om sämre nedsättningsmöjligheter för socialavgifter.

2004/05:Fi268 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

Riksdagen beslutar att upphäva lagen (2004:629) om trängselskatt från den 1 januari 2005.

2004/05:Fi269 av Kenth Högström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en avveckling av reklamskatten skall inledas.

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att slopa försöket med statliga trängselskatter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upphäva Lagen (2004:629) om trängselskatt.

2004/05:Fi277 av Karin Pilsäter m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om målet att statens finansiella sparande skall vara i balans över en konjunkturcykel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en reformering av budgetlagen så att definitionen av utgifter, inkomster och bruttoredovisning är tvingande, inte frivilligt, att följa.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av respekt för budgetmarginalen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förtydligande av budgetlagen beträffande vårpropositionens innehåll.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utgiftstak och saldomål för samtliga tre år.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om redovisning av gjorda åtaganden.

2004/05:Sk215 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reklamskatt för pensionärsorganisationer.

2004/05:Sk252 av Björn Hamilton (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om trängselskatt.

2004/05:Sk446 av Jörgen Johansson m.fl. (c):

4. Riksdagen beslutar sänka fastighetsskatten till 0,9 % för år 2005.
5. Riksdagen beslutar att införa ett tak för tomtvärdet vid fastighetstaxeringen för småhus på 300 000 kr i enlighet med vad som i motionen anförs.
6. Riksdagen beslutar höja reavinstbeskattningen vid försäljning av fastigheter från nuvarande 20 % till 30 % samt att en fjärdedel av reavinsten alltid skall beskattas i enlighet med vad i motionen anförs.
7. Riksdagen beslutar höja stämpelskatten till 1,725 %.

2004/05:Sk449 av Hans Backman (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stoppa förslaget om höjning av bensinskatten med 18 öre per liter.

2004/05:Sk450 av Per Landgren m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en avveckling av förmögenhetsskatten.
5. Riksdagen beslutar om ett permanent riskkapitalavdrag i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen beslutar att införa ett etableringskonto i enlighet med vad som anförs i motionen.
8. Riksdagen beslutar höja bolagsskatten till 30 % i enlighet med vad som anförs i motionen.
9. Riksdagen beslutar införa en 50-procentig skattereduktion för hushållstjänster i enlighet med vad som anförs i motionen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avslå regeringens förslag att räntebelägga juridiska personers periodiseringsfonder.
15. Riksdagen avslår regeringens förslag att sänka årslönesumman för vilken företag kan få reducerade arbetsgivaravgifter i enlighet med vad som anförs i motionen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den av regeringen föreslagna skatteväxlingen.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en tidsbegränsad amnesti i samband med ett avskaffande av förmögenhetsskatten.

2004/05:Sk451 av Per Landgren m.fl. (kd):

2. Riksdagen beslutar om ett generellt förvärvsavdrag i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen beslutar om ett särskilt förvärvsavdrag för låginkomsttagare i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Sk452 av Per Landgren m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar att godkänna beräkningen av förändringarna av statsbudgetens inkomster (tabellerna 1.2, 12.1 och 12.2).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utgångspunkter för skattepolitiken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skatternas betydelse för samhällsutvecklingen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förutsättningarna för ekonomiskt oberoende och ett personligt ansvarstagande.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skattepolitiken i ett internationellt perspektiv.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skattepolitiken inom EU.
7. Riksdagen beslutar om ett generellt förvärvsavdrag i enlighet med vad som anförs i motionen.
8. Riksdagen beslutar om ett särskilt förvärvsavdrag för låginkomsttagare i enlighet med vad som anförs i motionen.
10. Riksdagen avskaffar rätt till avdragsrätt för fackföreningsavgifter från 2005.
11. Riksdagen beslutar att införa 50 % skattereduktion för hushållens köp av tjänster i hushållet för ett värde upp till 50 000 kr per år.
12. Riksdagen beslutar höja bolagsskatten till 30 %.
13. Riksdagen beslutar att avveckla dubbelbeskattningen på utdelningen på aktier.
14. Riksdagen beslutar att höja reavinstskatten vid försäljning av privatbostäder till 30 %.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkta och frysta taxeringsvärden på fastigheter.
17. Riksdagen beslutar att avskaffa den statliga fastighetsskatten.
18. Riksdagen beslutar att avveckla förmögenhetsskatten.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkta arbetsgivaravgifter.

20. Riksdagen beslutar att höja arbetsgivaravgifterna till följd av ett införande av en andra karensdag i enlighet med vad som anförs i motionen.
21. Riksdagen avslår regeringens förslag att höja skatten på diesel med 30 öre/liter.
22. Riksdagen avslår regeringens förslag att höja skatten på bensin med 15 öre/liter i enlighet med vad som anförs i motionen.
23. Riksdagen avslår regeringens förslag att höja fordonsskatten på lätta lastbilar och personbilar.
24. Riksdagen tillkännager som sin mening vad i motionen anförs om förslag till försök med trängselskatter i Stockholm.
25. Riksdagen avslår regeringens förslag till höjd elskatt om 1,2 öre/kwh.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en effektivare skatteindrivning.
28. Riksdagen beslutar i enlighet med vad i motionen anförs om en skattereduktion vid nyproduktion av flerbostadshus som motsvarar hälften av den erlagda byggmomsen, dvs. 10 % av byggkostnaden.
29. Riksdagen beslutar att höja momsens på tidskrifter i enlighet med vad i motionen anförs.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reklamskatten.
36. Riksdagen avslår regeringens förslag till höjt grundavdrag.
40. Riksdagen avskaffar skattereduktionen för a-kasseavgiften.
41. Riksdagen avslår regeringens förslag till höjning av milavdraget från 16 kr per mil till 17 kr.
42. Riksdagen beslutar att sänka avdragsrätten för pensionssparande till 0,3 prisbasbelopp.
44. Riksdagen avskaffar den tillfälliga skattestimulansen för källsortering i enlighet med vad som anförs i motionen.
45. Riksdagen avskaffar den tillfälliga skattestimulansen för ombyggnad av offentliga lokaler i enlighet med vad som anförs i motionen.
46. Riksdagen avslår regeringens förslag till regionalpolitisk stimulans.
47. Riksdagen beslutar att sänka kvoterna för privatinförsel av alkohol i enlighet med vad i motionen anförs.

2004/05:Sk453 av Lennart Hedquist m.fl. (m):

1. Riksdagen beslutar införa det arbetsavdrag i inkomstbeskattningen som beskrivs i Moderaternas partimotion med anledning av budgetpropositionen.
2. Riksdagen beslutar slopa den statliga inkomstskatten för personer som arbetar och är 65 år eller äldre, oavsett om dessa samtidigt tar ut pension eller ej.
3. Riksdagen beslutar att inte minska uppräkningsgränsen för statlig skatt.
4. Riksdagen beslutar höja reseavdraget till 20 kr per mil.

5. Riksdagen beslutar att skatteavdrag skall medges för resekostnader överstigande 8 500 kr.
6. Riksdagen beslutar att skatteavdrag för s.k. övriga utgifter bara skall omfatta kostnadsersättningar.
7. Riksdagen beslutar att skatten på handelsgödsel avskaffas från den 1 januari 2005.
8. Riksdagen beslutar att skatten på bekämpningsmedel avskaffas från 1 den januari 2005.
9. Riksdagen beslutar att inte höja skatten på bensin och diesel.
10. Riksdagen beslutar att inte höja fordonsskatten.
11. Riksdagen beslutar att inte införa trängselskatt.
13. Riksdagen beslutar sänka den särskilda skatten på kärnkraftsel med motsvarande 0,3 öre per kWh från den 1 januari 2005, 0,4 öre från den 1 januari 2006 och 0,5 öre från den 1 januari 2007.
14. Riksdagen avslår regeringens förslag till höjd elskatt.
15. Riksdagen beslutar avskaffa miljöbonusen för vindkraftsel.
16. Riksdagen avslår skattestöd till källsorteringslokaler.
17. Riksdagen beslutar avskaffa befrielsen från koldioxidskatt för torv.
19. Riksdagen beslutar avskaffa arvs- och gåvoskatten från den 20 september 2004.
20. Riksdagen beslutar att beskattningen av royaltyinkomster från uppfinningar och patent beskattas i inkomstlaget kapital från 2005.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att en redovisning av hur reklamskatten skall avskaffas skall ges till riksdagen senast i samband med regeringens ekonomiska vårproposition 2005.
22. Riksdagen beslutar att en skattereduktion för privatpersoners betalning av arbetskostnaden på hushållsnära tjänster införs. Skattereduktionen skall vara 50 % och som högst 25 000 kr per år.
24. Riksdagen beslutar införa ett tak för fastighetsskatteuttaget för småhus och fritidshus 2005. Taket beräknas som summan av 80 kr per kvadratmeter värdeyta i huset och 2 kr per kvadratmeter tomtyta, dock maximalt 5 000 kr i skatt för tomten.
27. Riksdagen beslutar avskaffa den s.k. schablonintäkten för bostadsrättsföreningar.
28. Riksdagen beslutar upphäva skattereduktionen för utländska experter.
29. Riksdagen beslutar upphäva skattereduktionen för rederinäringen.
30. Riksdagen beslutar att inte medge kreditering på skattekonto avseende anställningsstöd.
31. Riksdagen beslutar att inte medge skattereduktion för installation av bredband.
32. Riksdagen beslutar upphäva skattereduktion för avgift till fackförening.
33. Riksdagen beslutar upphäva rätten till skattereduktion för avgift till arbetslöshetskassa.

34. Riksdagen beslutar att företag inom sektorerna jordbruk, vattenbruk och fiske med driftsställe i stödområde A också skall omfattas av den extra nedsättningen av arbetsgivaravgifterna.
35. Riksdagen beslutar att inte införa ett särskilt glesbygdsstöd.
36. Riksdagen avslår förslag till skattenedsättning för miljöförbättrande installationer i småhus.
37. Riksdagen avslår förslag till skattestöd till miljöinvesteringar i offentliga lokaler.
38. Riksdagen beslutar sänka skatten på naturgrus med 5 kr per ton.
39. Riksdagen beslutar reformera beskattningen av fåmansbolag och för detta ändamål avsätta de medel som föreslås i Moderaternas budgetmotion (2004/05:Fi231).
40. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändrade periodiseringsmöjligheter.
41. Riksdagen beslutar slopa nedsättningen av arbetsgivaravgifter.
42. Riksdagen beslutar ersätta arbetsgivaravgiften för äldre än 61 år med den särskilda löneskatt och pensionsavgift som i dag gäller för arbetstagare äldre än 65 år.
43. Riksdagen beslutar avskaffa investeringsstimulans till hyres- och studentbostäder.
44. Riksdagen beslutar höja skatten på cigaretter i enlighet med motionen Reformerat punktskattesystem för cigaretter.
45. Riksdagen beslutar höja skatten på rulltobak till 1 339 kr per kg.

2004/05:Sk454 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa förmögenhetsskatten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sänka fåmansbolagens skatter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en skattereduktion för hushållstjänster.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa den s.k. värnskatten.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att höja brytpunkten för statlig inkomstskatt.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förvärvsavdrag vid låga inkomster.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en sänkning av den särskilda löneskatten för pensionärer.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avdragsrätt för gåvor till internationellt bistånd.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en sänkning av fastighetsskatten.

2004/05:Ju332 av Gustav Fridolin (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utföra en utredning om kostnaderna för 1990-talets nedskärningspolitik.

2004/05:L214 av Viviann Gerdin m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att senarelägga förändringen av äldre företagsinteckningar (100 %) till den 1 januari 2007.

2004/05:L220 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp):

1. Riksdagen beslutar om en sådan ändring att steg två av den föreslagna lagändringen senareläggs med ett ikraftträdande tidigast den 1 januari 2007. Under den tiden gäller fortsatt 100 % värde. Det vill säga att den del av lagen som innebär att företagshypotek utfärdade före den 1 januari 2004 med 100 % värde omvandlas till företagsinteckning men med endast 55 % värde den 1 januari 2005.
2. Riksdagen beslutar att de företagsinteckningar som utfärdats under 2004 med 55 % värde omgående och senast den 1 januari 2005 omvandlas till 100 % värde.
3. Riksdagen beslutar om sådan ändring att nya företagsinteckningar får 100 % värde till dess en konsekvensanalys upprättats som kan ligga till grund för beslut kring samtliga företagsinteckningar och dessas fortsatta värde.

2004/05:L251 av Maria Larsson m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar att snarast och senast före 2004 års utgång skjuta upp ikraftträdande av ändrade förmånsregler enligt lag 2003:535 genom att punkten 2 i övergångsbestämmelserna får följande ändrade lydelse: I fråga om företagshypotek på grund av en inteckning som har beviljats före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser fram till den 1 januari 2007 och att punkten 4 i övergångsbestämmelserna tas bort.

2004/05:L257 av Anders Sjölund (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en återgång till tidigare lag om 100 % vad gäller företagsinteckningar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av snabb ärendehantering.

2004/05:L274 av Inger René m.fl. (m):

1. Riksdagen beslutar att med ikraftträdande den 1 januari 2005 11 § förmånsrättslagen skall ges följande lydelse: Allmän förmånsrätt följer därefter med företagsinteckning i den egendom som återstår sedan borgenärer med förmånsrätt enligt 4, 4 a, 6-8, 10 och 10 a §§ har fått betalt.
2. Riksdagen beslutar att, vid avslag på yrkande 1, skjuta upp ikraftträdandet av ändrade förmånsrättsregler så att för företagshypotek på grund av en inteckning som har beviljats före den 1 januari 2004 tillämpas äldre bestämmelser fram till den 1 januari 2007.

2004/05:L322 av Hans Backman (fp):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av förmånsrättslagen så att bankernas förmånsrätt återgår till 100 %.

2004/05:L323 av Yvonne Ångström (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bibehålla företagsinteckningens värde på 100 % innefattande även de företagsinteckningar som lämnats som säkerhet under 2004.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att företagsinteckningar som uttagits före 2004 tills vidare skall bibehålla ett värde på 100 %.

2004/05:L324 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ändring i förmånsrättslagen så att bankernas förmånsrätt återgår till 100 %.

2004/05:L337 av Jan Ertsborn m.fl. (fp):

6. Riksdagen beslutar att skjuta upp ikraftträdandet av ändrade förmånsrättsregler genom att dels punkten 2 i övergångsreglerna får följande ändrade lydelse: I fråga om företagshypotek på grund av en inteckning som har beviljats före ikraftträdandet den 1 januari 2004 tillämpas äldre bestämmelser i konkurser, som har beslutats på grund av ansökningar som inkommit före den 1 januari 2007, dels punkten 4 i övergångsbestämmelserna tas bort.

2004/05:L372 av Roger Tiefensee (c):

1. Riksdagen beslutar att senarelägga förändringen av äldre företagsinteckningar (100 %) till den 1 januari 2007.

2004/05:Sf357 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

14. Riksdagen beslutar att sänka arbetsgivaravgiften till 26,37 % för arbetstagare över 61 år i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Kr269 av Kent Olsson m.fl. (m):

15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om slopande av reklamskatten i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Ub259 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

6. Riksdagen beslutar avskaffa skatteplikt för uthyrning av del i privatbostad i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:T260 av Karin Pilsäter m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om beslutsformerna för införande av trängselavgifter.

2004/05:T464 av Elizabeth Nyström m.fl. (m):

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om trängselskatten.

2004/05:MJ334 av Patrik Norinder (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att myndigheterna får disponera avgiftsintäkterna.

2004/05:MJ376 av Eskil Erlandsson och Birgitta Carlsson (båda c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU-ersättningarna till jordbruksföretagare inte skall inräknas under utgiftstaket.

2004/05:MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

4. Riksdagen beslutar om ändring av politikområden och mål för dessa politikområden i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om olika miljöledningssystem vid beräkning av gröna nyckeltal.

2004/05:N239 av Stefan Attefall m.fl. (kd):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avbryta försöket med trängselskatt.

2004/05:N305 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om slopande av arvs- och gåvoskatterna, förmögenhets-
skatten och dubbelbeskattningen (avsnitt 5.3.2).

2004/05:N309 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om elskatt.

2004/05:N310 av Jörgen Johansson (c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att reavinster från försäljning av statlig egendom
används för att reducera statsskulden.

2004/05:N346 av Hans Backman m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att stoppa förslaget om höjning av bensinpriset med
18 öre per liter.

2004/05:N349 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

6. Riksdagen beslutar att avskaffa lag 2004:629 om trängselskatt.

2004/05:N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att ikraftträdandet av de nya reglerna kring företags-
rekonstruktioner bör skjutas upp i två år och under tiden bör
konsekvenserna för företagen utvärderas.

2004/05:N398 av Maud Olofsson m.fl. (c):

3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett förslag om en
senareläggning av äldre företagsinteckningar (100 %) till den 1 janu-
ari 2007.

2004/05:N408 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om förmånsrätten vid konkurser.

2004/05:N413 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om förmånsrätten.

2004/05:Bo235 av Maud Olofsson m.fl. (c):

6. Riksdagen beslutar att avsätta 500 miljoner kronor för 2006 för företags vidgade avdragsrätt i samband med ombyggnad och underhållsåtgärder i byggnader.

2004/05:Bo301 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

5. Riksdagen beslutar att införa skattereduktion för inkomster till följd av uthyrning av del i stadigvarande bostad.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

3.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:629) om trängselskatt

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2004:629) om trängselskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Skattepliktig är inte

1. bil som är registrerad på ägare som enligt lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall är undantagen från skatteplikt i Sverige,
2. bil som är antecknad som utryckningsfordon i vägtrafikregistret,
3. buss med en totalvikt av minst 14 ton,
4. bil som enligt uppgift i vägtrafikregistret används i taxitrafik enligt yrkestrafiklagen (1998:490),
eller

5. bil som är utrustad med teknik för drift helt eller delvis med elektricitet, alkohol eller annan gas än gasol, eller

5. bil som enligt 6 eller 7 § undantagits från skatteplikt.

6. bil som enligt 6 eller 7 § undantagits från skatteplikt.

3.2 Förslag till lag om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor

Häri genom föreskrivs följande.

1 § Stöd för investeringar i energieffektivisering och konvertering till förnybara energikällor som har beslutats av länsstyrelsen eller Boverket och som avser stödberättigande åtgärder som har utförts under perioden 1 januari 2005 – 31 december 2007 får tillgodoföras fastighetsägaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

2 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om det stöd som enligt 1 § får krediteras skattekonto.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

3.3 Förslag till lag om kreditering på skattekonto av stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Stöd för investeringar i källsorteringsutrymmen som länsstyrelsen beviljat en fastighetsägare och som avser stödberättigande åtgärder som har utförts under perioden 1 januari 2005 – 31 december 2006 får tillgodoföras fastighetsägaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

2 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om det stöd som enligt 1 § får krediteras skattekonto.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

3.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna

Härigenom föreskrivs att punkt 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

4.¹ Bestämmelsen i artikel 31 punkt 3 i avtalet skall också tillämpas vid 2002–2005 års taxeringar. Vid 1999–2005 års taxeringar skall artikel 26 punkt 2 i avtalet inte gälla i fall då artikel 31 punkt 3 i avtalet tillämpas.

Vad som föreskrivs i första stycket skall, oberoende av bestämmelserna i bilaga 2 till denna lag, också gälla för inkomst som person med hemvist i Sverige uppbär för arbete ombord på danskt skepp i internationell färjetrafik mellan Sverige och Danmark om

- skeppet är registrerat i det danska internationella skeppsregistret (DIS),
- arbetsgivaren har hemvist i Danmark, och
- personen var anställd ombord på ett danskt skepp någon gång under januari månad år 2001.

Föreslagen lydelse

4. Bestämmelsen i artikel 31 punkt 3 i avtalet skall också tillämpas vid 2002–2006 års taxeringar. Vid 1999–2006 års taxeringar skall artikel 26 punkt 2 i avtalet inte gälla i fall då artikel 31 punkt 3 i avtalet tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2003:826.

3.5 Förslag till lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327)

Härigenom föreskrivs att punkterna B, C och D i bilaga 1 till fordonsskattelagen (1988:327) skall ha följande lydelse.

Bilaga 1 till fordonsskattelagen (1988:327)¹

Nuvarande lydelse

Fordonsskatt

Fordonsslags	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratals kilo- gram över den lägsta vikten i klassen

B Personbilar

1 Personbil som inte kan drivas med diesellojja	0–900	585	0
	901–	734	149
2 Personbil som kan drivas med diesellojja	0–900	2 245	0
	901–	2 814	569

C Bussar

1 Bussar som inte kan drivas med diesellojja	0–1 600	390	0
	1 601–3 000	430	40
	3 001–	984	0
2 Bussar som kan drivas med diesellojja			
2.1 Bussar med en högsta skattevikt av 3 500 kilogram som kan drivas med diesellojja	0–1 600	720	0
	1 601–3 000	775	55
	3 001–3 500	1 545	0

2.2 Bussar med en skattevikt överstigande 3 500 kilogram som kan drivas med diesellojja

¹ Senaste lydelse 2001:959.

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vikten i klassen
2.2.1 med två hjulaxlar	3 501–6 000	2 510	21
	6 001–10 000	3 089	24
	10 001–13 000	4 037	76
	13 001–16 000	6 303	289
	16 001–	14 893	460
2.2.2 med tre hjulaxlar	3 501–6 000	2 315	20
	6 001–13 000	2 819	19
	13 001–18 000	4 169	165
	18 001–19 000	12 397	109
	19 001–20 000	13 492	209
	20 001–22 000	15 583	290
	22 001–23 000	21 382	132
	23 001–24 000	22 675	302
	24 001–	25 701	240
2.2.3 med fyra eller flera hju- laxlar	3 501–6 000	2 315	20
	6 001–13 000	2 819	19
	13 001–24 000	4 169	100
	24 001–	15 185	147
D Lastbilar			
1 Lastbil som inte kan drivas med diesellojja	0–1 600	390	0
	1 601–3 000	430	40
	3 001–	984	0
2 Lastbil som kan drivas med diesellojja 2.1 med anordning för på- hängsvagn med två hjulaxlar 2.1.1 inte vägavgiftspliktig en- ligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga for- don	0–1 600	869	0
	1 601–3 000	929	60
	3 001–6 000	1 776	55
	6 001–10 000	3 426	66
	10 001–14 000	6 066	169
	14 001–	12 842	298

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vikten i klassen
2.1.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	7 000–9 999	400	0
	10 000–12 999	632	10
	13 000–13 999	1 474	74
	14 000–	2 318	298
2.2 med anordning för påhängsvagn med tre eller flera hjulaxlar			
2.2.1 inte vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	0–1 600	869	0
	1 601–3 000	907	38
	3 001–6 000	1 446	69
	6 001–11 000	3 525	79
	11 001–15 000	7 485	101
	15 001–18 000	11 533	119
	18 001–23 000	15 097	217
	23 001–	25 932	185
2.2.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	7 000–13 999	500	0
	14 000–14 999	500	49
	15 000–17 999	1 009	119
	18 000–22 999	4 573	217
	23 000–	15 408	185
2.3 med annan draganordning än anordning för påhängsvagn, med två hjulaxlar			
2.3.1 inte vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	0–1 600	720	0
	1 601–3 000	775	55
	3 001–6 000	1 545	4
	6 001–10 000	1 677	29
	10 001–14 000	2 821	98
	14 001–17 000	6 737	175
	17 001–	11 984	229
2.3.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	7 000–12 999	300	0
	13 000–13 999	800	30
	14 000–14 999	1 100	30
	15 000–17 399	2 307	2

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vikten i klassen
	17 400–	2 376	229
<i>2.4 med annan draganordning än anordning för påhängsvagn, med tre eller flera hjulaxlar</i>			
<i>2.4.1 inte vägavgiftspliktig en- ligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga for- don</i>			
	0–1 600	682	0
	1 601–3 000	731	49
	3 001–6 000	1 424	4
	6 001–11 000	1 556	14
	11 001–15 000	2 271	77
	15 001–18 000	5 351	136
	18 001–	9 443	172
<i>2.4.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägav- gift för vissa tunga fordon</i>			
	7 000–16 999	500	0
	17 000–18 999	1 000	0
	19 000–19 999	1 212	109
	20 000–	2 359	172
<i>2.5 utan draganordning med två hjulaxlar</i>			
<i>2.5.1 inte vägavgiftspliktig en- ligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga for- don</i>			
	0–1 600	720	0
	1 601–3 000	775	55
	3 001–6 000	1 545	4
	6 001–10 000	1 677	29
	10 001–14 000	2 821	98
	14 001–17 000	6 737	175
	17 001–	11 984	229
<i>2.5.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägav- gift för vissa tunga fordon</i>			
	12 000–14 999	300	59
	15 000–15 999	2 307	160
	16 000–16 999	3 923	175
	17 000–	5 670	229
<i>2.6 utan draganordning med tre hjulaxlar</i>			

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vikten i klassen
2.6.1 inte vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	0–1 600	682	0
	1 601–3 000	731	49
	3 001–6 000	1 424	4
	6 001–11 000	1 556	14
	11 001–15 000	2 271	77
	15 001–18 000	5 351	136
	18 001–	9 443	172
2.6.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	12 000–15 999	500	0
	16 000–16 999	500	125
	17 000–17 999	1 757	136
	18 000–	3 129	172
2.7 utan draganordning med fyra eller flera hjulaxlar			
2.7.1 inte vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	0–1 600	682	0
	1 601–3 000	731	49
	3 001–6 000	1 424	4
	6 001–11 000	1 556	14
	11 001–15 000	2 271	77
	15 001–18 000	5 351	136
	18 001–	9 443	172
2.7.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	12 000–18 999	1 229	0
	19 000–19 999	1 229	113
	20 000–	2 359	172

E Traktorer

Föreslagen lydelse

Fordonsskatt

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vik- ten i klassen
<hr/>			
B Personbilar			
Personbil som inte kan drivas med diesellojja	0–900 901–	720 903	0 183
2 Personbil som kan drivas med diesellojja	0–900 901–	2 290 2 870	0 580
C Bussar			
1 Bussar som inte kan drivas med diesellojja	0–1 600 1 601–3 000 3 001–3 500 3 501–	546 602 1 378 984	0 56 0 0
2 Bussar som kan drivas med diesellojja			
2.1 Bussar med en högsta skat- tevikt av 3 500 kilogram som kan drivas med diesellojja	0–1 600 1 601–3 000 3 001–3 500	1 008 1 085 2 163	0 77 0
2.2 Bussar med en skattevikt överstigande 3 500 kilogram som kan drivas med diesellojja			
2.2.1 med två hjulaxlar	3 501–6 000 6 001–10 000 10 001–13 000 13 001–16 000 16 001–	2 510 3 089 4 037 6 303 14 893	21 24 76 289 460
2.2.2 med tre hjulaxlar	3 501–6 000 6 001–13 000 13 001–18 000 18 001–19 000	2 315 2 819 4 169 12 397	20 19 165 109

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vik- ten i klassen
	19 001–20 000	13 492	209
	20 001–22 000	15 583	290
	22 001–23 000	21 382	132
	23 001–24 000	22 675	302
	24 001–	25 701	240
2.2.3 med fyra eller flera hju- laxlar	3 501–6 000	2 315	20
	6 001–13 000	2 819	19
	13 001–24 000	4 169	100
	24 001–	15 185	147
D Lastbilar			
1 Lastbil som inte kan drivas med dieselolja	0–1 600	546	0
	1 601–3 000	602	56
	3 001–3 500	1 378	0
	3 501–	984	0
2 Lastbil som kan drivas med dieselolja			
2.1 Lastbil med en högsta skat- tevikt av 3 500 kilogram som kan drivas med dieselolja	0–1 600	1 008	0
	1 601–3 000	1 085	77
	3 001–3 500	2 163	0
2.2 Lastbilar med en skattevikt överstigande 3 500 kilogram som kan drivas med dieselolja			
2.2.1 med anordning för på- hängsvagn med två hjulaxlar			
2.2.1.1 inte vägavgiftspliktig	3 501–6 000	2 051	55
enligt lagen (1997:1137) om	6 001–10 000	3 426	66
vägavgift för vissa tunga for- don	10 001–14 000	6 066	169
	14 001–	12 842	298
2.2.1.2 vägavgiftspliktig enligt	7 000–9 999	400	0
lagen (1997:1137) om vägav- gift för vissa tunga fordon	10 000–12 999	632	10
	13 000–13 999	1 474	74
	14 000–	2 318	298

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratals kilo- gram över den lägsta vik- ten i klassen
2.2.2 med anordning för påhängsvagn med tre eller flera hjulaxlar			
2.2.2.1 inte vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	3 501–6 000	1 791	69
	6 001–11 000	3 525	79
	11 001–15 000	7 485	101
	15 001–18 000	11 533	119
	18 001–23 000	15 097	217
	23 001–	25 932	185
2.2.2.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon			
	7 000–13 999	500	0
	14 000–14 999	500	49
	15 000–17 999	1 009	119
	18 000–22 999	4 573	217
	23 000–	15 408	185
2.2.3 med annan draganordning än anordning för påhängsvagn, med två hjulaxlar			
2.2.3.1 inte vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon	3 501–6 000	1 565	4
	6 001–10 000	1 677	29
	10 001–14 000	2 821	98
	14 001–17 000	6 737	175
	17 001–	11 984	229
2.2.3.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon			
	7 000–12 999	300	0
	13 000–13 999	800	30
	14 000–14 999	1 100	30
	15 000–17 399	2 307	2
	17 400–	2 376	229
2.2.4 med annan draganordning än anordning för påhängsvagn, med tre eller flera hjulaxlar			

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vik- ten i klassen
2.2.4.1 inte vägavgiftspliktig	3 501–6 000	1 444	4
enligt lagen (1997:1137) om	6 001–11 000	1 556	14
vägavgift för vissa tunga for-	11 001–15 000	2 271	77
don	15 001–18 000	5 351	136
	18 001–	9 443	172
2.2.4.2 vägavgiftspliktig enligt	7 000–16 999	500	0
lagen (1997:1137) om vägav-	17 000–18 999	1 000	0
gift för vissa tunga fordon	19 000–19 999	1 212	109
	20 000–	2 359	172
2.2.5 utan draganordning med två hjulaxlar			
2.2.5.1 inte vägavgiftspliktig	3 501–6 000	1 565	4
enligt lagen (1997:1137) om	6 001–10 000	1 677	29
vägavgift för vissa tunga for-	10 001–14 000	2 821	98
don	14 001–17 000	6 737	175
	17 001–	11 984	229
2.2.5.2 vägavgiftspliktig enligt	12 000–14 999	300	59
lagen (1997:1137) om vägav-	15 000–15 999	2 307	160
gift för vissa tunga fordon	16 000–16 999	3 923	175
	17 000–	5 670	229
2.2.6 utan draganordning med tre hjulaxlar			
2.2.6.1 inte vägavgiftspliktig	3 501–6 000	1 444	4
enligt lagen (1997:1137) om	6 001–11 000	1 556	14
vägavgift för vissa tunga for-	11 001–15 000	2 271	77
don	15 001–18 000	5 351	136
	18 001–	9 443	172
2.2.6.2 vägavgiftspliktig enligt	12 000–15 999	500	0
lagen (1997:1137) om vägav-	16 000–16 999	500	125
gift för vissa tunga fordon	17 000–17 999	1 757	136
	18 000–	3 129	172

Fordonsslag	Skattevikt, kilogram	Skatt, kronor	
		grundbelopp	tilläggsbelopp för varje helt hundratal kilo- gram över den lägsta vik- ten i klassen
2.2.7 utan draganordning med fyra eller flera hjulaxlar			
2.2.7.1 inte vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga for- don	3 501–6 000	1 444	4
	6 001–11 000	1 556	14
	11 001–15 000	2 271	77
	15 001–18 000	5 351	136
	18 001–	9 443	172
2.2.7.2 vägavgiftspliktig enligt lagen (1997:1137) om vägav- gift för vissa tunga fordon			
	12 000–18 999	1 229	0
	19 000–19 999	1 229	113
	20 000–	2 359	172

E Traktorer

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

3.6 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 26 och 28 §§ samt 3 kap. 13, 18 och 19 §§ socialavgiftslagen (2000:980) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 kap. 26 §¹

Arbetsgivaravgifterna är 29,57 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	11,08 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	3,70 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

Föreslagen lydelse

2 kap. 26 §

Arbetsgivaravgifterna är 29,63 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	10,39 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	4,45 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna skall avdrag göras med 5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 3 550 kronor.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna skall avdrag göras med 5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 3 090 kronor.

¹ Senaste lydelse 2002:973.

*Nuvarande lydelse***3 kap.****13 §²**

Egenavgifterna är 27,76 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	11,81 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	1,16 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

*Föreslagen lydelse***3 kap.****13 §**

Egenavgifterna är 27,82 procent av avgiftsunderlaget och utgörs av

1. sjukförsäkringsavgift	11,12 %
2. föräldraförsäkringsavgift	2,20 %
3. ålderspensionsavgift	10,21 %
4. efterlevandepensionsavgift	1,70 %
5. arbetsmarknadsavgift	1,91 %
6. arbetsskadeavgift	0,68 %

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***18 §**

Vid beräkning av egenavgifter skall avdrag göras med 5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst med 9 000 kronor per år.

Om den avgiftsskyldige är delägare i ett handelsbolag, får det sammanlagda avdraget från de egenavgifter som är hänförliga till inkomsten från handelsbolaget för samtliga delägare i bolaget inte överstiga 42 600 kronor per år. Avdraget skall fördelas mellan delägarna i proportion till hur den skattepliktiga inkomsten från handelsbolaget fördelas mellan dem.

Om den avgiftsskyldige är delägare i ett handelsbolag, får det sammanlagda avdraget från de egenavgifter som är hänförliga till inkomsten från handelsbolaget för samtliga delägare i bolaget inte överstiga 37 080 kronor per år. Avdraget skall fördelas mellan delägarna i proportion till hur den skattepliktiga inkomsten från handelsbolaget fördelas mellan dem.

19 §

Om den avgiftsskyldige under året även har gjort avdrag från arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. 28

Om den avgiftsskyldige under året även har gjort avdrag från arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. 28

² Senaste lydelse 2002:973.

och 29 §§, får avdraget från egenavgifterna tillsammans med avdraget från arbetsgivaravgifterna inte överstiga 42 600 kronor per år.

Om den avgiftsskyldige är delägare i ett handelsbolag och bolaget under året har gjort avdrag från arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. 28 och 29 §§, får det sammanlagda avdraget från de egenavgifter som är hänförliga till inkomsten från handelsbolaget för samtliga delägare i bolaget tillsammans med avdraget från arbetsgivaravgifterna inte överstiga 42 600 kronor per år.

och 29 §§, får avdraget från egenavgifterna tillsammans med avdraget från arbetsgivaravgifterna inte överstiga 37 080 kronor per år.

Om den avgiftsskyldige är delägare i ett handelsbolag och bolaget under året har gjort avdrag från arbetsgivaravgifter enligt 2 kap. 28 och 29 §§, får det sammanlagda avdraget från de egenavgifter som är hänförliga till inkomsten från handelsbolaget för samtliga delägare i bolaget tillsammans med avdraget från arbetsgivaravgifterna inte överstiga 37 080 kronor per år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
  2. De nya bestämmelserna i 2 kap. 26 § tillämpas på ersättning som betalas ut från och med den 1 januari 2005.
  3. Äldre bestämmelser i 2 kap. 28 § tillämpas fortfarande på arbetsgivaravgifter som belöper på tid före ikraftträdandet.
  4. De nya bestämmelserna i 3 kap. 13 § tillämpas på inkomst som upp bärs från och med den 1 januari 2005. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter utgången av år 2004 skall, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter utgången av år 2004 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.
  5. De nya bestämmelserna i 3 kap. 18 och 19 §§ tillämpas på beskattningsår som börjar efter utgången av år 2004.

3.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Allmän löneavgift tas ut med 3,13 procent av underlaget och tillfaller staten.

Allmän löneavgift tas ut med 3,07 procent av underlaget och tillfaller staten.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2. De nya bestämmelserna tillämpas på lön eller annan ersättning enligt 1 § som betalas ut från och med den 1 januari 2005.

3. De nya bestämmelserna tillämpas också på inkomst enligt 2 § som upp bärs från och med den 1 januari 2005. Omfattar beskattningsåret tid såväl före som efter utgången av år 2004 skall, om den avgiftsskyldige inte visar annat, så stor del av beskattningsårets inkomst anses hänförlig till tiden efter utgången av år 2004 som svarar mot förhållandet mellan den del av beskattningsåret som infaller under denna tid och hela beskattningsåret.

¹ Senaste lydelse 2003:822.

3.8 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 §, 12 kap. 5 och 27 §§ samt 65 kap. 5 och 10 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §¹

Fysiska personers skatt på förvärvsinkomster skall beräknas på den beskattningsbara förvärvsinkomsten. Denna skall beräknas på följande sätt.

Summan av överskott i inkomstlagen tjänst och näringsverksamhet minskas med allmänna avdrag. Det återstående beloppet avrundas nedåt till helt hundratal kronor och är den taxerade förvärvsinkomsten.

Från den taxerade förvärvsinkomsten dras 25 procent av sådana avgifter enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift som avser beskattningsåret, avrundat uppåt till helt hundratal kronor, samt grundavdrag och sjöinkomstavgifter. Avdragen skall göras i nu nämnd ordning. Det återstående beloppet är den beskattningsbara förvärvsinkomsten.

Från den taxerade förvärvsinkomsten dras 12,5 procent av sådana avgifter enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift som avser beskattningsåret, avrundat uppåt till helt hundratal kronor, samt grundavdrag och sjöinkomstavgifter. Avdragen skall göras i nu nämnd ordning. Det återstående beloppet är den beskattningsbara förvärvsinkomsten.

12 kap.

5 §²

Utgifter för tjänsteresor med egen bil skall dras av med 1 krona och 60 öre för varje kilometer.

Om en skattskyldig använder sin förmånsbil för tjänsteresor och betalar samtliga utgifter för drivmedel som är förenade med resorna, skall utgifter för dieselolja dras av med 60 öre för varje kilometer och utgifter för annat drivmedel med 90 öre för varje kilometer.

Utgifter för tjänsteresor med egen bil skall dras av med 1 krona och 70 öre för varje kilometer.

27 §³

Utgifter för arbetsresor med egen bil skall dras av om avståndet mellan bostaden och arbetsplatsen är minst fem kilometer och det klart framgår att den skattskyldige genom att använda egen bil i stället för allmänna transportmedel regelmässigt gör en tidsvinst på sammanlagt minst två timmar.

¹ Senaste lydelse 2002:322.

² Senaste lydelse 2000:1003.

³ Senaste lydelse 2000:1003.

Utgifter för arbetsresor med egen bil skall också dras av om bilen används i tjänsten minst 160 dagar under året. Om den används i tjänsten minst 60 dagar under året, skall utgifterna dras av för alla de dagar som bilen använts i tjänsten. Att bilen används i tjänsten beaktas dock bara om körsträckan är minst 300 mil per år.

Avdrag skall göras med 1 krona och 60 öre för varje kilometer. Avdrag skall göras med 1 krona och 70 öre för varje kilometer.

Utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter skall också dras av.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

65 kap.

5 §⁴

För fysiska personer är den statliga inkomstskatten på beskattningsbara förvärvsinkomster

– 200 kronor,

– 20 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en nedre skiktgräns, och

– 20 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en nedre skiktgräns, och

– 5 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en övre skiktgräns.

– 5 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en övre skiktgräns.

Skiktgränserna bestäms med utgångspunkt i en nedre skiktgräns på 291 800 kronor vid 2005 års taxering och en övre skiktgräns på 441 300 kronor vid 2005 års taxering.

Skiktgränserna bestäms med utgångspunkt i en nedre skiktgräns på 298 600 kronor vid 2006 års taxering och en övre skiktgräns på 450 500 kronor vid 2006 års taxering.

Vid de därpå följande taxeringarna uppgår skiktgränserna till skiktgränserna för det föregående taxeringsåret multiplicerade med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni andra året före taxeringsåret och prisläget i juni tredje året före taxeringsåret plus två procentenheter. Skiktgränserna fastställs av regeringen före utgången av andra året före taxeringsåret och avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

10 §⁵

Skattereduktion skall göras med 75 procent av allmän pensionsavgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift som avser be-

Skattereduktion skall göras med 87,5 procent av allmän pensionsavgift enligt lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift som avser be-

⁴ Senaste lydelse 2003:825.

⁵ Senaste lydelse 2001:842.

skattningsåret. Skattereduktionen skattningsåret. Skattereduktionen
skall avrundas nedåt till helt hund- skall avrundas nedåt till helt hundra-
ratal kronor. tal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången vid 2006 års taxering. Äldre föreskrifter i 65 kap. 5 § tillämpas dock såvitt avser skiktgränserna vid 2006 års taxering i fråga om skattskyldig med inkomst av näringsverksamhet i vilken ingår förvärvskälla som har givit överskott och för vilken beskattningsåret börjat före utgången av 2004.

3.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §¹

Skatten beräknas på den beskattningsbara förmögenheten.

Beskattningsbar förmögenhet är den del av den skattepliktiga förmögenheten som överstiger ett fribelopp. Den beskattningsbara förmögenheten avrundas nedåt till helt tusental kronor.

Fribeloppet uppgår till

1. 1 500 000 kronor för fysisk person, dödsbo, familjestiftelse samt för fall som avses i 21 § första stycket 4,
2. 2 000 000 kronor för fall som avses i 21 § första stycket 1-3, och
3. 25 000 kronor för annan juridisk person än dödsbo och familjestiftelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången vid 2006 års taxering.

¹ Senaste lydelse 2001:836.

3.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi dels att 2 kap. 1 och 10 §§, 6 a kap. 1 §, 9 kap. 7, 8 och 9 §§, 10 kap. 5 § samt 11 kap. 3, 10 och 12 §§ skall ha följande lydelse,

dels att punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1997:479) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 kap.

1 §¹

Energiskatt och koldioxidskatt skall, om inte annat följer av andra stycket, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1. 2710 00 26, 2710 00 27, 2710 00 29 eller 2710 00 32	Bensin som uppfyller krav för			
	a) miljöklass 1			
	– motorbensin	2 kr 68 öre per liter	2 kr 11 öre per liter	4 kr 79 öre per liter
	– alkylatbensin	1 kr 12 öre per liter	2 kr 11 öre per liter	3 kr 23 öre per liter
	b) miljöklass 2	2 kr 71 öre per liter	2 kr 11 öre per liter	4 kr 82 öre per liter
2. 2710 00 26, 2710 00 34 eller 2710 00 36	Annan bensin än som avses under 1	3 kr 38 öre per liter	2 kr 11 öre per liter	5 kr 49 öre per liter
3. 2710 00 51, 2710 00 55, 2710 00 69 eller 2710 00 74– 2710 00 78	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			

¹ Senaste lydelse 2003:810.

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
	a) har försetts med märkämmen eller ger mindre än 85 volymprocent destillat vid 350°C,	732 kr per m ³	2 598 kr per m ³	3 330 kr per m ³
	b) inte har försetts med märkämmen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig miljöklass 1	733 kr per m ³	2 598 kr per m ³	3 331 kr per m ³
	miljöklass 2	975 kr per m ³	2 598 kr per m ³	3 573 kr per m ³
	miljöklass 3 eller inte tillhör någon miljöklass	1 294 kr per m ³	2 598 kr per m ³	3 892 kr per m ³
4. ur 2711 12 11– 2711 19 00	Gasol som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	1 344 kr per 1 000 kg	1 344 kr per 1 000 kg
	b) annat ändamål än som avses under a	143 kr per 1 000 kg	2 732 kr per 1 000 kg	2 875 kr per 1 000 kg
5. ur 2711 29 00	Metan som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	1 105 kr per 1 000 m ³	1 105 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål än som avses under a	237 kr per 1 000 m ³	1 946 kr per 1 000 m ³	2 183 kr per 1 000 m ³
6. 2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
	a) drift av motordrivet fordon, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	1 105 kr per 1 000 m ³	1 105 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål än som avses under a	237 kr per 1 000 m ³	1 946 kr per 1 000 m ³	2 183 kr per 1 000 m ³
7. 2701, 2702 eller 2704	Kolbränslen	312 kr per 1 000 kg	2 260 kr per 1 000 kg	2 572 kr per 1 000 kg
8. 2713 11 00– 2713 12 00	Petroleumkoks	312 kr per 1 000 kg	2 260 kr per 1 000 kg	2 572 kr per 1 000 kg

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 och 12 § första stycket 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

För kalenderåret 2005 och efterföljande kalenderår skall de i första stycket angivna skattebeloppen räknas om enligt 10 §.

Föreslagen lydelse

2 kap.**1 §**

Energiskatt och koldioxidskatt skall, om inte annat följer av andra stycket, betalas för följande bränslen med angivna belopp:

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
1. 2710 00 26, 2710 00 27, 2710 00 29 eller 2710 00 32	Bensin som uppfyller krav för			
	a) miljöklass 1			
	– motorbensin	2 kr 84 öre per liter	2 kr 12 öre per liter	4 kr 96 öre per liter
	– alkylatbensin	1 kr 27 öre per liter	2 kr 12 öre per liter	3 kr 39 öre per liter
	b) miljöklass 2	2 kr 87 öre per liter	2 kr 12 öre per liter	4 kr 99 öre per liter
2. 2710 00 26, 2710 00 34 eller 2710 00 36	Annan bensin än som avses under 1	3 kr 54 öre per liter	2 kr 12 öre per liter	5 kr 66 öre per liter
3. 2710 00 51, 2710 00 55, 2710 00 69 eller 2710 00 74– 2710 00 78	Eldningsolja, dieselbrännolja, fotogen, m.m. som			
	a) har försetts med märkännen eller ger mind- re än 85 volymprocent des- tillat vid 350°C,	735 kr per m ³	2 609 kr per m ³	3 344 kr per m ³
	b) inte har försetts med märkännen och ger minst 85 volymprocent destillat vid 350°C, tillhörig			
	miljöklass 1	1 036 kr per m ³	2 609 kr per m ³	3 645 kr per m ³
	miljöklass 2	1 279 kr per m ³	2 609 kr per m ³	3 888 kr per m ³
	miljöklass 3 eller inte till- hör någon miljöklass	1 600 kr per m ³	2 609 kr per m ³	4 209 kr per m ³

KN-nr	Slag av bränsle	Skattebelopp		
		Energiskatt	Koldioxidskatt	Summa skatt
4. ur 2711 12 11– 2711 19 00	Gasol som används för			
	a) drift av motordrivet for- don, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 kg	1 350 kr per 1 000 kg	1 350 kr per 1 000 kg
	b) annat ändamål än som avses under a	144 kr per 1 000 kg	2 744 kr per 1 000 kg	2 888 kr per 1 000 kg
5. ur 2711 29 00	Metan som används för			
	a) drift av motordrivet for- don, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	1 110 kr per 1 000 m ³	1 110 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål än som avses under a	238 kr per 1 000 m ³	1 954 kr per 1 000 m ³	2 192 kr per 1 000 m ³
6. 2711 11 00, 2711 21 00	Naturgas som används för			
	a) drift av motordrivet for- don, fartyg eller luftfartyg	0 kr per 1 000 m ³	1 110 kr per 1 000 m ³	1 110 kr per 1 000 m ³
	b) annat ändamål än som avses under a	238 kr per 1 000 m ³	1 954 kr per 1 000 m ³	2 192 kr per 1 000 m ³
7. 2701, 2702 eller 2704	Kolbränslen	313 kr per 1 000 kg	2 270 kr per 1 000 kg	2 583 kr per 1 000 kg
8. 2713 11 00– 2713 12 00	Petroleumkoks	313 kr per 1 000 kg	2 270 kr per 1 000 kg	2 583 kr per 1 000 kg

I fall som avses i 4 kap. 1 § 7 och 8 och 12 § första stycket 4 tas skatt ut med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan de skattebelopp som gäller för bränslets olika användningssätt.

För kalenderåret 2006 och efterföljande kalenderår skall de i första stycket angivna skattebeloppen räknas om enligt 10 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §²

För kalenderåret 2005 och efterföljande kalenderår skall energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen multiplicerade med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2003.

För kalenderåret 2006 och efterföljande kalenderår skall energiskatt och koldioxidskatt betalas med belopp som efter en årlig omräkning motsvarar de i 1 § angivna skattebeloppen multiplicerade med det jämförelsetal, uttryckt i procent, som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det år beräkningen avser och prisläget i juni 2004.

² Senaste lydelse 2003:810.

Regeringen fastställer före november månads utgång de omräknade skattebelopp som enligt denna lag skall tas ut för påföljande kalenderår.
Beloppen avrundas till hela kronor och ören.

Nuvarande lydelse

6 a kap.

1 §³

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, skall helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt
1. Förbrukning för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning eller i en process där bränslet i allt väsentligt används för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande enligt 2 kap. 9 § eller fartygstillstånd enligt fiskelagen (1993:787) meddelats, när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Annan bensin än flygbensin (KN-nr 2710 00 26)	100 procent	100 procent	100 procent

³ Senaste lydelse 2004:223.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt
b) luftfartyg, när luftfartyget används för privat ändamål eller i luftfartygsmotorer i provbädd eller i liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin och flygfortogen (KN-nr 2710 00 51)	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av mineraloljeprodukter, kolbränslen, petroleumkoks eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent
7. Förbrukning vid framställning av skattepliktig elektrisk kraft, med de begränsningar som följer av 3 §	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i metallurgiska processer	Andra bränslen än kolbränslen och petroleumkoks	100 procent	100 procent	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttalolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	79 procent	–
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid <i>växt- husuppvärmning i yrkesmässig växthusodling</i>	Bensin, råttalolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	79 procent	–
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet	Bensin, råttalolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	79 procent	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor, lutpannor, metallurgiska processer eller i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	79 procent	–

Föreslagen lydelse

6 a kap.

1 §

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, skall helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt
1. Förbrukning för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning eller i en process där bränslet i allt väsentligt används för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavelskatt
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande enligt 2 kap. 9 § eller fartygstillstånd enligt fiskelagen (1993:787) meddelats, när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i				
a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Annan bensin än flygbensin (KN-nr 2710 00 26)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartyg, när luftfartyget används för privat ändamål eller i luftfartygsmotorer i provbädd eller i liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin och flygfo-togen (KN-nr 2710 00 51)	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av mineraloljeprodukter, kolbränslen, petroleumkoks eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent
7. Förbrukning vid framställning av skattepliktig elektrisk kraft, med de begränsningar som följer av 3 §	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–
8. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i metallurgiska processer	Andra bränslen än kolbränslen och petroleumkoks	100 procent	100 procent	–
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttallolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	79 procent	–

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxid-skatt	Befrielse från svavelskatt
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid yrkesmässig växthusodling	Bensin, råttalolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	79 procent	–
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet	Bensin, råttalolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	79 procent	–
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor, lutpannor, metallurgiska processer eller i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller		–	–	100 procent
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	79 procent	–
14. Förbrukning i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	–	77 procent	–

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.
7 §

Ansökan om återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ skall omfatta en period om ett kalenderkvartal och skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter kvartalets utgång.

Ansökan om återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ skall omfatta en period om ett kalenderkvartal och skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter periodens utgång. *I fråga om*

återbetalning enligt 2 § som sker med stöd av 6 a kap. 1 § 11 och 14 skall dock återbetalningen omfatta en period om ett kalenderår. Om sökanden beräknas förbruka bränsle i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns.

8 §

Rätt till återbetalning eller kompensation enligt 2–6 §§ föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till

- a) minst 1 000 kronor i fall som avses i 2, 4, 5 eller 6 §, och
- b) minst 500 kronor i fall som avses i 3 §.

I fråga om återbetalning enligt 2 § som sker med stöd av 6 a kap. 1 § 11 eller 14 får dock återbetalning endast göras för den del av den sammanlagda ersättningen som överstiger 1 000 kronor per kalenderår.

9 §⁴

Utöver möjligheterna till avdrag enligt 7 kap. 1 § första stycket 4, köp av bränsle befriat från skatt enligt 8 kap. 1 § eller till återbetalning enligt 9 kap. 2 § gäller följande. Har bränsle, dock inte bensin eller bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b, förbrukats vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, medger beskattningsmyndigheten efter ansökan nedsättning av koldioxidskatten eller, beträffande råttallolja, energiskatten för den del av skatten som överstiger 0,8 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde. Nedsättning medges med sådant belopp att den överskjutande skattebelastningen inte överstiger 24 procent av det överskjutande skattebeloppet för bränslet. Nedsättning får dock inte medges för skatt på bränsle som förbrukats för drift av motordrivna fordon.

Bestämmelserna i första stycket gäller även mottagare av värmeleveranser om värmen har använts vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet eller i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet. I sådana fall avses med bränsle det bränsle som förbrukats för framställning av värmen. Om olika bränslen förbrukas samtidigt för denna värmeframställning får fördelningen mellan bränslena väljas fritt vid beräkning av nedsättningen. Motsvarande gäller för mottagare av värmeleveranser vid samtidig framställning av värme och elektrisk kraft.

⁴ Senaste lydelse 2003:810.

Vid beräkning av nedsättning enligt första eller andra stycket får den koldioxidskatt som är hänförlig till följande bränslen dock inte sättas ned mer än att den motsvarar minst

a) 160 kronor per kubikmeter dieselbrännolja (KN-nr 2710 00 69) eller fotogen (KN-nr 2710 00 51 eller 2710 00 55),

b) 125 kronor per kubikmeter eldningsolja (KN-nr 2710 00 74–2710 00 78), och

c) 320 kronor per 1 000 kilogram gasol som förbrukats för drift av stationära motorer.

Vid beräkning av nedsättning enligt första eller andra stycket får den koldioxidskatt som är hänförlig till följande bränslen dock inte sättas ned mer än att den motsvarar minst

a) 195 kronor per kubikmeter dieselbrännolja (KN-nr 2710 00 69) eller fotogen (KN-nr 2710 00 51 eller 2710 00 55),

b) 130 kronor per kubikmeter eldningsolja (KN-nr 2710 00 74–2710 00 78),

c) 375 kronor per 1 000 kilogram gasol som förbrukats för drift av stationära motorer,

d) 50 kronor per 1 000 kubikmeter naturgas (KN-nr 2711 11 00 eller 2711 21 00), och

e) 40 kronor per 1 000 kilogram kolbränslen (KN-nr 2701, 2702 och 2704) och petroleumkoks (KN-nr 2713 11 00–2713 12 00),

varvid det nedsatta skattebeloppet i genomsnitt alltid minst skall motsvara minimiskattenivåerna för de förbrukade energislagen.

Vad som i tredje stycket föreskrivs om dieselbrännolja, fotogen, eldningsolja och gasol tillämpas även på bränsle för vilket motsvarande skatt skall betalas enligt 2 kap. 3 och 4 §§.

Vad som i tredje stycket föreskrivs om dieselbrännolja, fotogen, eldningsolja, gasol, naturgas, kolbränslen och petroleumkoks tillämpas även på bränsle för vilket motsvarande skatt skall betalas enligt 2 kap. 3 och 4 §§.

Ansökan om nedsättning enligt första eller andra stycket skall omfatta en period om ett kalenderår och skall lämnas in till beskattningsmyndigheten senast inom ett år efter kalenderårets utgång.

10 kap.

5 §⁵

En särskild avgift skall betalas för motordrivet fordon och båt, vars bränsletank innehåller oljeprodukter i strid mot 2 kap. 9 § eller 9 a §.

Avgiften uppgår för personbil och båt till 1 000 kronor. Avgiften beräknas för lastbilar, bussar, traktorer och tunga terrängvagnar som är registrerade i vägtrafikregistret på följande sätt.

Avgiften uppgår för personbil och båt till 10 000 kronor. Avgiften beräknas för lastbilar, bussar, traktorer och tunga terrängvagnar som är registrerade i vägtrafikregistret på följande sätt.

⁵ Senaste lydelse 2003:810.

Skattevikt, kilo-gram	Avgift, kronor	Skattevikt, kilo-gram	Avgift, kronor
0– 3 500	1 000	0– 3 500	10 000
3 501–10 000	2 000	3 501–10 000	20 000
10 001–15 000	3 000	10 001–15 000	30 000
15 001–20 000	4 000	15 001–20 000	40 000
20 001–	5 000	20 001–	50 000

Med skattevikt avses den vikt efter vilken fordonsskatt beräknas enligt fordonsskattelagen (1988:327). Avgiften för annat motordrivet fordon än som avses i andra stycket uppgår till 1 000 kronor. Avgiften tas ut för varje tillfälle som bränsletank påträffas med oljeprodukter i strid mot 2 kap. 9 § eller 9 a §.

Har avgift påförts någon och skall sådan avgift påföras honom för ytterligare tillfälle inom ett år från det tidigare tillfället, tas avgiften ut med en och en halv gånger det belopp som följer av andra eller tredje stycket.

Med skattevikt avses den vikt efter vilken fordonsskatt beräknas enligt fordonsskattelagen (1988:327). Avgiften för annat motordrivet fordon än som avses i andra stycket uppgår till 10 000 kronor. Avgiften tas ut för varje tillfälle som bränsletank påträffas med oljeprodukter i strid mot 2 kap. 9 eller 9 a §.

11 kap.

3 §⁶

Energiskatten utgör

1. 0,5 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas i industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller vid yrkesmässig växthusodling,

2. 18,1 öre per kilowattimme för annan elektrisk kraft än som avses under 1 och som förbrukas i kommuner som anges i 4 §,

3. 21,5 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning i andra kommuner än de som anges i 4 §, och

4. 24,1 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas i övriga fall.

För elektrisk kraft som under tiden den 1 november–den 31 mars förbrukas i elektriska pannor som ingår i en elpanneanläggning vars installerade effekt överstiger 2 megawatt, utgör dock energiskatten

1. 20,5 öre per kilowattimme vid förbrukning i kommuner som anges i 4 § för annat ändamål än industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller yrkesmässig växthusodling, och

2. 19,4 öre per kilowattimme för annan elektrisk kraft än som avses under 1 och som förbrukas i kommuner som anges i 4 §,

3. 22,8 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning i andra kommuner än de som anges i 4 §, och

4. 25,4 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas i övriga fall.

För elektrisk kraft som under tiden den 1 november–den 31 mars förbrukas i elektriska pannor som ingår i en elpanneanläggning vars installerade effekt överstiger 2 megawatt, utgör dock energiskatten

1. 21,8 öre per kilowattimme vid förbrukning i kommuner som anges i 4 § för annat ändamål än industriell verksamhet i tillverkningsprocessen eller yrkesmässig växthusodling, och

⁶ Senaste lydelse 2003:810.

2. 24,1 öre per kilowattimme vid förbrukning för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning i andra kommuner än de som anges i 4 §.

För kalenderåret 2005 och efterföljande kalenderår skall de i första och andra styckena angivna skattebeloppen räknas om på det sätt som i fråga om skatt på bränslen anges i 2 kap. 10 §. Belopp som anges i tiondels ören skall dock avrundas till hela tiondels ören.

2. 25,4 öre per kilowattimme vid förbrukning för el-, gas-, värme- eller vattenförsörjning i andra kommuner än de som anges i 4 §.

För kalenderåret 2006 och efterföljande kalenderår skall de i första och andra styckena angivna skattebeloppen räknas om på det sätt som i fråga om skatt på bränslen anges i 2 kap. 10 §. Belopp som anges i tiondels ören skall dock avrundas till hela tiondels ören.

10 §⁷

Avdrag får göras även för energiskatt och koldioxidskatt på bränsle som förbrukats på ett sätt som ger rätt till skattebefrielse enligt 6 a kap. 1 § 7 och 3 och 4 §§.

Avdrag enligt första stycket får göras endast i den mån avdrag inte gjorts enligt 7 kap. 1 § första stycket 4 i fall som avses i 6 a kap. 1 § 7 eller 3 eller 4 §.

Den som yrkesmässigt levererar elektrisk kraft som i Sverige framställts i ett vindkraftverk får göra avdrag med ett belopp som svarar mot 17 öre per kilowattimme om kraftverket är placerat på havsbotten eller på Vänerns botten. För annan placering får avdrag göras motsvarande 12 öre per kilowattimme. Avdragsrätten upphör dock när den sammanlagda elproduktionen i vindkraftverket uppgår till 20 000 kilowattimmar per installerad kilowatt enligt elgeneratorns märkeffekt.

Den som yrkesmässigt levererar elektrisk kraft som i Sverige framställts i ett vindkraftverk får göra avdrag med ett belopp som svarar mot 16 öre per kilowattimme om kraftverket är placerat på havsbotten eller på Vänerns botten. För annan placering får avdrag göras motsvarande 9 öre per kilowattimme. Avdragsrätten upphör dock när den sammanlagda elproduktionen i vindkraftverket uppgår till 20 000 kilowattimmar per installerad kilowatt enligt elgeneratorns märkeffekt.

12 §⁸

Om elektrisk kraft har förbrukats i annan yrkesmässig jordbruksverksamhet än vid växthusodling eller i yrkesmässig skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet, beslutar beskattningsmyndigheten efter ansökan om återbetalning av energiskatten på den elektriska kraften.

Ansökan om återbetalning skall omfatta *perioden den 1 juli–den 30 juni (årsperiod)*. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan

Ansökan om återbetalning skall omfatta *kalenderår*. Om sökanden beräknas förbruka elektrisk kraft i större omfattning, får dock beskattningsmyndigheten medge att ansökan görs per kalenderkvartal. Ett

⁷ Senaste lydelse 2003:810.

⁸ Senaste lydelse 2003:810.

görs per kalenderkvartal. Ett sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns. Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och ett belopp beräknat efter skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del av skillnaden som överstiger 1 000 kronor per *årsperiod*.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av *årsperioden* respektive kalenderkvartalet.

sådant beslut får återkallas om sökanden begär det eller förutsättningar för medgivande inte finns. Rätt till återbetalning föreligger endast för skillnaden mellan det betalda skattebeloppet och ett belopp beräknat efter skattesatsen 0,5 öre per kilowattimme. Återbetalning får dock endast göras för den del av skillnaden som överstiger 1 000 kronor per *kalenderår*.

Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av *kalenderåret* respektive kalenderkvartalet.

Övergångsbestämmelserna till (1997:479)

2⁹

För tid fram till den 1 januari 2005 medger beskattningsmyndigheten efter ansökan, utöver vad som framgår av den nya lydelsen av 9 kap. 9 §, att vid industriell framställning av produkter av andra mineraliska ämnen än metaller koldioxidskatten på annat bränsle än sådant som beskattas som mineraloljeprodukt och som förbrukats för annat ändamål än drift av motordrivna fordon tas ut med sådant belopp att skatten för den som bedriver framställningen inte överstiger 1,2 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde.

Vid beräkning av nedsättningen enligt första stycket får koldioxidskatten dock inte sättas ned mer än att den motsvarar minst

a) 50 kronor per 1 000 kubikmeter naturgas (KN-nr 2711 11 00 eller 2711 21 00),

b) 40 kronor per 1 000 kilogram kolbränslen (KN-nr 2701, 2702 eller 2704) och petroleumkoks (KN-nr 2713 11 00–2713 12 00).

Ansökan om nedsättning enligt första stycket skall omfatta en period om ett kalenderår och skall lämnas in till beskattningsmyndigheten senast inom ett år efter kalenderårets utgång.

Bestämmelserna i 9 kap. 9 a och 9 b §§ tillämpas även på sådan nedsättning som avses i första stycket.

För tid fram till den 1 januari 2006 medger beskattningsmyndigheten efter ansökan, utöver vad som framgår av den nya lydelsen av 9 kap. 9 §, att vid industriell framställning av produkter av andra mineraliska ämnen än metaller koldioxidskatten på annat bränsle än sådant som beskattas som mineraloljeprodukt och som förbrukats för annat ändamål än drift av motordrivna fordon tas ut med sådant belopp att skatten för den som bedriver framställningen inte överstiger 1,2 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde.

⁹ Senaste lydelse 2003:810.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

2. Den nya lydelsen av 11 kap. 12 § tillämpas dock för tid från och med den 1 januari 2006 varvid årsperioden den 1 juli 2005–den 30 juni 2006 avkortas till perioden den 1 juli–den 31 december 2005. För den avkortade perioden skall skillnadsbeloppet 1 000 kronor enligt 11 kap. 12 § andra stycket i stället utgöra 500 kronor. Ansökan om återbetalning av energiskatt skall lämnas in till beskattningsmyndigheten inom ett år efter utgången av perioden.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Utskottets förslag om ändring i regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Utskottet föreslår att regeringens i bilaga 2 återgivna förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) antas med dels den ändringen att förslaget om ändring i 63 kap 3 § utgår, dels den ändringen att 16 kap. 27 § och 65 kap 6 § ges följande som utskottets förslag betecknade lydelse.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

16 kap.**27 §¹**

Utgifter för resor som en näringsidkare gör med egen bil i näringsverksamheten skall dras av med 1 krona och 60 öre för varje kilometer. Detta gäller dock inte om bilen är en tillgång i näringsverksamheten.

Om en sådan delägare i ett svenskt handelsbolag som skall uttagsbeskattas för bilförmån från bolaget använder bilen för resor i näringsverksamheten och betalar samtliga utgifter för drivmedel som är förenade med resorna, skall utgifter för dieselolja dras av med 60 öre för varje kilometer och utgifter för annat drivmedel med 90 öre för varje kilometer.

Utgifter för resor som en näringsidkare gör med egen bil i näringsverksamheten skall dras av med 1 krona och 70 öre för varje kilometer. Detta gäller dock inte om bilen är en tillgång i näringsverksamheten.

65 kap.**6 §**

För dödsbon skall den statliga inkomstskatten på förvärvsinkomster beräknas enligt 5 § med följande ändringar.

Från och med beskattningsåret efter det kalenderår då dödsfallet inträffade skall beloppet 200 kronor betalas bara om den beskattningsbara förvärvsinkomsten överstiger ett belopp som motsvarar ett grundavdrag beräknat enligt 63 kap. 3 och 4 §§. Från och med det fjärde beskattningsåret efter det kalenderår då dödsfallet inträffade är skatten på förvärvsinkomsten, utö-

Från och med det fjärde beskattningsåret efter det kalenderår då dödsfallet inträffade är skatten på förvärvsinkomsten, utöver vad som sägs i 5 §, 20 procent av hela den beskattningsbara förvärvsinkomsten upp till ett belopp som motsvarar den nedre skiktgränsen i 5 §.

¹ Senaste lydelse 2000:1003.

ver vad som sägs i 5 § *och i detta stycke*, 20 procent av hela den beskattningsbara förvärsinkomsten upp till ett belopp som motsvarar den nedre skiktgränsen i 5 §.